

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

20

JULKAISTAAN
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN
II EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KARJALAN ALUEKOMITEAN PUOLUEHISTORIAN
INSTITUUTTI — NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTIN FILIAALI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KARJALAN ASNT:n
VALTION KUSTANNUSLIHKE
PETROSKOI — 1958

V. I. LENIN

20
OSA

Joulukuu 1913 – elokuu 1914

ESIPUHE

Kahdeskymmenes osa sisältää V. I. Leninin ne teokset, jotka hän kirjoitti vuoden 1913 joulukuun ja vuoden 1914 elokuun välisenä aikana. Poikkeuksena on artikkeli „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä”, joka oli kirjoitettu jonkin verran aikaisemmin ja julkaistu osittain loka—joulukuussa 1913.

Useimmissa tässä osassa olevissa teoksissa käsitellään bolshevikkien taistelua Venäjän ja kansainvälisessä työväenliikkeessä ilmennyttä opportunistia vastaan: taistelua likvidaattoreita, trotskilaisia, vperjodilaisia, eserriä ja II Internationalen opportunisteja vastaan. Niihin kuuluvat: „,Elokuun” blokin hajoaminen”, „Yhtenäisyyden rikkomisesta, jota peitellään huutamalla yhtenäisyydestä”, „Narodnikkilaisuus ja likvidaattoruus työväenliikkeen hajaannuksen aineksina”, „Aatteellinen taistelu työväenliikkeessä”, „,Vperjodilaisista” ja „Vperjod” ryhmästä”, „VSDTP:n KK:n selostus ja ohjeet Brysselin neuvottelukokouksessa Keskuskomiteaa edustavalle valtuuskunnalle”, „Ei hoppu hyväksi”, „Kautskyn kirjeestä” ynnä muut.

Teoksissa „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä” ja „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta” perustellaan ja kehitellään bolshevistista ohjelmaa kansallisuuskysymyksen alalla.

Tässä osassa on huomattava sija agrariikysymystä käsittelevillä artikkeleilla. Niihin kuuluvat „Talonpoikaisto ja palkkatyö”, „Maaorjatalous maaseudulla” ja „Maakysymys Venäjällä”.

Tässä osassa julkaistaan V. I. Leninin Teoksiin ensi kertaa otetut artikkelit: „Latvialaisten marxilaisten päätökset

ja likvidaattorit” sekä „Vastaus „Leipziger Volkszeitungin” julkaisemaan kirjoitukseen”. Näissä artikkeleissa Lenin paljastaa sen, kuinka likvidaattorit vääristelivät puolueen päätöksiä ja salailivat objektiivisia numerotietoja marxilaisten lehden ja likvidaattorien lehden hyväksi toimitetuista rahankeräyksistä. Niin ikään on Teoksiin sisällytetty ensi kertaa „Lakiehdotus kansakuntien tasa-arvoisuudesta ja vähemmistökansallisuuksien oikeuksien suojelemisesta” ja „Puolan sosialidemokraattinen oppositio tienhaarassa”, jotka on ennen julkaistu XXX Lenin-kokoelmassa.

„Ohjeita” Keskuskomiteaa Brysselin neuvottelukokouksessa edustavalle valtuuskunnalle on täydennetty uudella V. I. Leninin kirjeellä.

Teosten aikaisemmissa painoksissa puheen luonnos „Maa-talousministeriön tulo- ja menoarviota koskevasta kysymyksestä” julkaistiin sellaisen käsikirjoituksen mukaan, josta oli hävinnyt neljä sivua. Neljännessä painoksessa puheen luonnosta on täydennetty näillä puuttuvilla sivuilla, jotka löydettiin vuonna 1941.

V. I. LENIN

1914

ARVOSTELEVIA HUOMAUTUKSIA KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ¹

Kirjoitettu loka—joulukuussa 1913

*Julkaistu v. 1913 aikakauslehdessä
„Prosveshchenije” №№ 10, 11 ja 12
Allekirjoitus: V. Iljin*

*Julkaistaan aikakauslehdien
tekstin mukaan*

On ilmeistä, että Venäjän yhteiskunnallisen elämän kysymysten joukossa kansallisuuskysymys on nykyään työntynyt näkyvälle paikalle. Niin taantumuksen sotaisa nationalismi kuin vastavallankumouksellisen, porvarillisen liberalismiin siirtyminen nationalismiin kannalle (varsinkin isovenäläisen ja sitten myös puolalaisen, juutalaisen, ukrainalaisen y.m. nationalismiin) sekä vihdoin erilaisten „kansallisten” (s.o. ei-isovenäläisten) sosialidemokraattien keskuudessa esiintyvien nationalististen hoipertelujen voimistuminen, mikä on mennyt jopa puolueohjelman rikkomiseen saakka,— kaikki tuo velvoittaa meitä ehdottomasti kiinnittämään entistä enemmän huomiota kansallisuuskysymykseen.

Tämän artikkelin erikoisena tarkoituksena on tarkastella yleisesti juuri näitä marxilaisten ja marxilaisiksi tekeytyvien ohjelmahoiperteluja kansallisuuskysymyksessä. „Severnaja Pravdan”² 29. n:ssä (syyskuun 5 p:nä 1913. „Liberaalien ja demokraattien kanta kielikysymyksessä”)* tulin jo puhuneeksi liberaalien opportunistista kansallisuuskysymyksessä; juutalainen opportunistinen „Zeit”³ lehti kävi hra F. Liebmannin artikkelissa arvostelevasti tämän kirjoitukseni kimppeun. Toisaalta ukrainalainen opportunisti hra Lev Jurkevitch on ryhtynyt arvostelemaan Venäjän marxilaisten ohjelmaa kansallisuuskysymyksen osalta („Dzvin”⁴, 1913, №№ 7—8). Nämä molemmat kirjoittajat ovat kajonneet niin moniin kysymyksiin, että vastauksen antamiseksi heille täytyy kosketella aiheemme mitä erilaisimpia puolia. Ja mielestäni lienee sopivinta alkaa julkaisemalla „Severnaja Pravdassa” ollut kirjoitukseni uudelleen.

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 347—350. Toim.

1. LIBERAALIEN JA DEMOKRAATTIEN KANTA KIELIKYSYMYKSESSÄ

Sanomalehdet ovat jo moneen otteeseen maininneet Kaukasian käskynhaltijan selostuksesta, jonka erikoispiirteenä ei ole mustasotnialaisuus, vaan arkaileva „liberalismi”. Käskynhaltija esiintyy muun muassa ei-venäläisten kansallisuuksien keinotekoista russifisoimista, s.o. venäläistämistä vastaan. Kaukasiassa ei-venäläisten kansallisuuksien edustajat pyrkivät *itse* opettamaan lapsilleen venäjän kielen, esim. armenialaisissa kirkkokouluissa, joissa venäjän kielen opetus ei ole pakollista.

Tähän viitaten eräs Venäjän laajimmin levinneistä liberaalisista sanomalehdistä — „Russkoje Slovo”⁵ (№ 198) tekee sen oikean johtopäätöksen, että vihamielinen suhtautuminen venäjän kieleen Venäjällä „on yksinomaan seurausta” venäjän kielen „keinotekoisesta” (olisi pitänyt sanoa: väkivaltaisesta) juurruttamisesta.

„Venäjän kielen kohtalosta ei tarvitse olla huolissaan. Se itse hankkii itselleen tunnustuksen kaikkialla Venäjällä”, kirjoittaa lehti. Se on oikein sanottu, sillä taloudellisen vaihdon tarpeet pakottavat aina samassa valtiossa asuvat kansallisuudet (niin kauan kuin ne haluavat elää yhdessä) perehtymään enemmistön kieleen. Mitä demokraattisemmaksi Venäjän yhteiskuntajärjestelmä tulee, sitä voimakkaammin, nopeammin ja laajemmin kehittyä kapitalismi, sitä vaativammin taloudellisen vaihdon tarpeet tulevat sysäämään eri kansallisuuksia opiskelemaan sitä kieltä, joka on sopivin yhteistä kaupallista kanssakäyntiä varten.

Mutta liberaalinen sanomalehti kiiruhtaa lyömään itseään ja näyttämään, että se on liberaalisen epäjohdonmukainen.

„Tuskinpa kukaan venäläistämisen vastustajistakaan”, kirjoittaa se, „ryhtyy väittämään sitä vastaan, että näin äärettömän suuressa valtiossa kuin Venäjä on täytyy olla yksi yleisvaltakunnallinen kieli ja että tällaisena kielenä... voi olla vain venäjän kieli”.

Nurinkurista logiikkaa! Pieni Sveitsi ei menetä mitään, vaan voittaa siitä, ettei siellä ole *yhtä* yleisvaltakunnallista kieltä, vaan että niitä on kokonaista kolme: saksan, ranskan ja italian kieli. Sveitsissä on 70% väestöstä saksalaisia (Venäjällä on isovenäläisiä 43%), 22% ranskalaisia (Venä-

jällä on ukrainalaisia 17%) ja 7% italialaisia (Venäjällä on puolalaisia 6% ja valkovenäläisiä 4½%). Kun Sveitsissä asuvat italialaiset puhuvat yleisessä parlamentissa usein ranskaa, niin eivät he tee sitä vasten tahtoaan jonkin raakalaismaisen poliisilain (sellaista ei Sveitsissä ole) pakottamina, vaan yksinkertaisesti siksi, että demokraattisen valtion sivistyneet kansalaiset itse pitävät edullisempaa puhua sitä kieltä, jota enemmistö ymmärtää. Ranskan kieli ei herätä italialaisissa vihaa, sillä se on vapaan sivistyskansan kieli, kieli, jota ei tyrkytetä väkisin, inhottavia poliisimenetelmiä käyttäen.

Minkä takia sitten „äärettömän” Venäjän, joka on paljon kirjavampi ja hirveän takapajuinen maa, pitää *jarruttaa* kehitystään säilyttämällä jollekin yhdelle kielelle myönnetyn erioikeuden, olkoon se mikä tahansa? Eikö asia ole juuri päinvastoin, herrat liberaalit? Eikö Venäjän pitäisi, jos se haluaa saavuttaa Euroopan, tehdä loppu kaikista ja kaikinlaisista erioikeuksista mahdollisimman nopeasti, niin täydellisesti ja niin päättäväisesti kuin suinkin on mahdollista?

Kun kaikenlaiset erioikeudet katoavat, kun lakataan tyrkyttämästä jotain yhtä kieltä, niin kaikki slaavilaiset oppivat helposti ja nopeasti ymmärtämään toisiaan eivätkä tule kavahtamaan sitä „kauheaa” ajatusta, että yleisessä parlamentissa pidetään puheita eri kielillä. Ja taloudellisen vaihdon tarpeet sinänsä *määräävät* kyseessä olevassa maassa sen kielen, jonka taitaminen on enemmistölle *edullista* kaupallisen kanssakäynnin kannalta. Ja se tulee määräytymään sitä vankemmin, kun eri kansakuntien väestö hyväksyy sen vapaaehtoisesti, se tulee määräytymään sitä nopeammin ja laajemmin, mitä johdonmukaisempaa tulee olemaan demokratismi ja mitä nopeammin käy sen vuoksi kapitalismin kehitys.

Liberaalit suhtautuvat kielikysymyksenkin, kuten kaikkiin muihinkin poliittisiin kysymyksiin, tekopyhien kaupustelijain tavoin, jotka ojentavat (avoimesti) toisen kätensä demokraattisille aineksille, mutta toisen kätensä (selän takana) maaorjuuttajille ja poliiseille. Me vastustamme erioikeuksia, huutaa liberaali, mutta selän takana hän tinkii itselleen maaorjuuttajilta milloin yhden, milloin toisen erioikeuden.

Sellaista on *kaikenlainen* porvarillis-liberaalinen nationalismi, ei ainoastaan isovenäläinen (se on pahinta siksi, kun se on luonteeltaan väkivaltaista ja sukua herroille Purishkevitsheille), vaan myös puolalainen, juutalainen, ukrainalainen, gruusialainen ja kaikki muu nationalismi. „Kansallisen kulttuurin” tunnuksen varjolla *kaikkien* kansallisuuksien porvaristo niin Itävallassa kuin Venäjälläkin harjoittaa *todellisuudessa* työläisten pirstomista, demokraattisten voimien heikentämistä sekä hieroo lehmäkauppoja maaorjuuttajien kanssa kansan oikeuksien ja kansan vapauden myymisestä.

Työläisdemokraattien tunnuksena ei ole „kansallinen kulttuuri”, vaan demokratismin ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kansainvälinen kulttuuri. Pettäköön porvaristo kansaa kaikenlaisilla „positiivisilla” kansallisuusohjelmilla. Tietoinen työmies vastaa sille: kansallisuuskysymyksessä on olemassa vain yksi ratkaisu (mikäli sen ratkaisu on yleensä mahdollista kapitalismin maailmassa, voitontavittelun, epäsovun ja riiston maailmassa) ja tämä ratkaisu on — johdonmukainen demokratismi.

Todisteet: Sveitsi länsi-Euroopassa, vanhan kulttuurin maa, ja Suomi itä-Euroopassa, nuoren kulttuurin maa.

Työläisdemokraattien kansallisuusohjelma on tällainen: ei kerrassaan mitään erioikeuksia yhdellekään kansallisuudelle eikä yhdellekään kielelle; kansakuntien poliittista itsenäisyyttä, s.o. niiden valtiollista eroamista, koskevan kysymyksen ratkaiseminen täysin vapaasti, demokraattista tietä; sellaisen yleisvaltakunnallisen lain säätäminen, jonka nojalla mikä (zemstvojen, kaupunkien, yhteisöjen y.m. y.m.s.) toimenpide tahansa, jolla jossain suhteessa suodaan erioikeus jollekin yhdelle kansakunnalle tai rikotaan kansallisuuksien tasa-arvoisuutta tahi vähemmistö-kansallisuuden oikeuksia, julistetaan lainvastaiseksi ja epäpäteväksi — ja jokaisella valtakunnan kansalaisella on oikeus vaatia sellaisen toimenpiteen kumoamista perustuslain vastaisena sekä niiden henkilöiden rikosoikeudellista rankaisemista, jotka ryhtyisivät toteuttamaan sitä elämässä.

Sen kansallisen torailun vastakohtaksi, jota eri porvari-puolueet käyvät kielikysymyksestä y.m.s., työläisdemokraatit asettavat vaatimuksen: *kaikkien* kansallisuuksien työläisten ehdoton yhtenäisyys ja täydellinen yhteensulautuminen *kaikissa* työväenjärjestöissä, ammatillisissa, osuus-

toiminnallisissa, kulutus-, valistus- ja kaikissa muissa järjestöissä, kaikkinaisen porvarillisen nationalismin vastapainoksi. Vain tällainen yhtenäisyys ja sulautuminen voi puolustaa demokratismia, puolustaa työläisten etuja pääomaa vastaan,— joka on jo tullut ja tulee yhä enemmän kansainväliseksi,— puolustaa ihmiskunnan kehityksen etuja sen kulkiessa kohti uutta elämänjärjestystä, joka ei tunne mitään erioikeuksia eikä mitään riistoa.

2. „KANSALLINEN KULTTUURI”

Kuten lukija huomaa, „Severnaja Pravdassa” ollut kirjoitus valaisee eräällä esimerkillä, nimittäin yleisvaltakunnallista kieltä koskevan kysymyksen pohjalla sitä epäjohtonukaisuutta ja opportunistia, mikä on ominaista liberaaliselle porvaristolle, joka kansallisuuskysymyksessä ojentaa kättään maaorjuuttajille ja poliiseille. Jokainen ymmärtää, että paitsi yleisvaltakunnallista kieltä koskevassa kysymyksessä liberaalinen porvaristo käyttäytyy monissa muissakin samanluontoisissa kysymyksissä yhtä petturimaisesti, ulkokultaisesti ja tylsäjärkisesti (yksinpä liberalisminkin etujen kannalta katsoen).

Mikä johtopäätös tästä? Johtopäätöksenä on se, että *kaikkinaisen* liberaalis-porvarillinen nationalismi tuo työväen keskuuteen mitä pahinta turmelusta, vahingoittaa mitä suurimmassa määrässä vapauden asiaa ja proletariaatin luokkataistelun asiaa. Se on sitäkin vaarallisempaa, koska porvarillista (ja porvarillis-maaorjuudellista) tendenssiä *verhotaan* „kansallisen kulttuurin” tunnuksella. Kansallisen — isovenäläisen, puolalaisen, juutalaisen, ukrainalaisen y.m.— kulttuurin nimessä mustasotnialaiset ja klerikaalit ja sitten myös *kaikkien* kansakuntien porvarit puuhailevat taantumuksellisia ja inhottavia tekosiaan.

Tällaisia ovat nykyisen kansallisen elämän tosiasiat, kun niitä tarkastellaan marxilaisesti, s.o. luokkataistelun kannalta, kun vertaillaan tunnuksia luokkien etuihin ja politiikkaan eikä tyhjiin „yleisiin periaatteisiin”, mahtipontisiin puheisiin ja fraaseihin.

Kansallisen kulttuurin tunnus on porvarillista (ja usein myös mustasotnialais-kerikaalista) petosta. Meidän tunnuksenamme on demokratismin ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kansainvälinen kulttuuri.

Tässä kohdassa bundilainen hra Liebmänn ryntää taisteluun ja nujertaa minut seuraavalla murhaavalla sanaryöpyllä:

„Jokainen, joka vähänkin tuntee kansallisuuskysymystä, tietää, ettei internationaalinen kulttuuri ole innationaalista* kulttuuria (kulttuuria, jolta puuttuu kansallinen muoto); innationaalinen kulttuuri, joka ei saa olla venäläistä, ei juutalaista, ei puolalaista, vaan pelkästään aitoa kulttuuria, on järjettömyyttä; internationaaliset aatteet nimittäin saattavat tulla työväenluokalle läheisiksi vasta silloin, kun ne on sovellettu sille kielelle, jota työmies puhuu, ja niiden konkreettisten kansallisten olojen mukaisiksi, joissa hän elää; työmies ei saa olla välinpitämätön oman kansallisen kulttuurinsa tilaa ja kehitystä kohtaan, sillä sen ja vain sen kautta hän saa mahdollisuuden päästä osalliseksi „demokratismiin ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kansainvälisestä kulttuurista”. Tämä on kauan sitten tunnettua, mutta V. I. ei ole tietävinäänkään kaikesta siitä...”

Syventykääpä tähän tyypilliseen bundilaiseen järkeilyyn, jonka, näettekös, pitäisi kumota esittämäni marxilainen teesi. Äärettömän itsevarman näköisenä, „kansallisuuskysymystä tuntevana” henkilönä hra bundilainen tarjoaa meille tavanomaisia porvarillisia katsomuksia „kauan sitten tunnettuina” totuuksina.

Niin, rakas bundilainen, kansainvälinen kulttuuri ei ole epäkansallista. Sitä ei ole kukaan sanonut. Kukaan ei ole julistanut „aitoa” kulttuuria, ei puolalaista, ei juutalaista, ei venäläistä eikä muunlaistakaan, joten turha sanatulvanne ei ole muuta kuin yritys kääntää lukijan huomio muualle ja hämätä asian ydin sanahelinällä.

Kussakin kansallisessa kulttuurissa on, vaikkapa kehittymättöminäkin, demokraattisen ja sosialistisen kulttuurin *aineksia*, sillä *kussakin* kansakunnassa on työtätekevien ja sorrettujen laaja joukko, jonka elämänehdot synnyttävät kiertämättömästi demokraattista ja sosialistista ideologiaa. Mutta *kussakin* kansakunnassa on olemassa myös porvarillista (ja useimmiten vielä mustasotnialaista ja klerikaalista) kulttuuria — ja sitä paitsi ei ainoastaan „aineksina”, vaan *vallitsevan* kulttuurin muodossa. Siksi „kansallinen kulttuuri” yleensä on tilanherrojen, pappien, porvariston kulttuuria. Tämän marxilaiselle aakkosellisen perustotuuden

* Inter — välissä; in — epä; internationaalinen — kansallisuuksien keskeinen, kansainvälinen; innationaalinen — epäkansallinen, kansaton, kansallisuudeton, kansallisia piirteitä vaille oleva.

on bundilainen jättänyt varjoon, „manannut pois” sanavalikoimallaan, t.s. itse asiassa hän on hämännyt lukijaa näkemästä luokkaeron syvää kuilua *sen sijaan*, että olisi sen paljastanut ja selittänyt sitä. Bundilainen on *todellisuudessa* esiintynyt kuin porvari, jonka koko etu vaatii levittämään uskoa luokkien yläpuolella olevaan kansalliseen kulttuuriin.

Asettaessamme tunnukseksi „demokratismiin ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kansainvälisen kulttuurin” me otamme *jokaisesta* kansallisesta kulttuurista *vain* sen demokraattiset ja sen sosialistiset ainekset, otamme *vain* ne ja *ehdottomasti* vastapainona *jokaisen* kansakunnan porvarilliselle kulttuurille, porvarilliselle nationalismitille. Ei yksikään demokraatti eikä varsinkaan marxilainen kiellä kielten tasa-arvoisuutta taikka välttämättömyyttä polemisoida äidinkielellä „oman” porvariston kanssa, propagoida „omalle” talonpoikaistolle ja pikkuporvaristolle antiklerikaalisia tai porvaristonvastaisia aatteita — siitä on turhaa puhuakin, näillä kiistattomilla totuuksilla bundilainen hämää sen, mistä kiistellään, t.s. sen, mistä todellisuudessa on kysymys.

Kysymys on siitä, sopiiko marxilaisen asettaa suoraan tai välillisesti kansallisen kulttuurin tunnus vai onko ehdottomasti *vastustettava* sitä julistamalla kaikin kielin ja „sopeuttamalla” kaikkiin paikallisiin ja kansallisiin erikoksuuksiin työväen *kansainvälisyyden* tunnusta.

„Kansallisen kulttuurin” tunnuksen merkitystä eivät määrää jonkun intelligenttiparan lupaukset tai hyvät aiokemukset „tulkita” tämä tunnus „sen kautta tapahtuvaksi kansainvälisen kulttuurin toteuttamiseksi”. Sellainen katsantokanta olisi lapsellista subjektivismia. Kansallisen kulttuurin tunnuksen merkityksen määräävät kyseisen maan ja maailman kaikkien maiden kaikkien yhteiskuntaluokkien objektiiviset suhteet. Porvariston kansallinen kulttuuri on *tosiasia* (ja, toistan sen vielä kerran, porvaristo hieroo kaikkialla lehmäkauppoja tilanherrojen ja pappien kanssa). Sotaisa porvarillinen nationalismi, joka tylsyyttää, petkuttaa ja erottaa työläisiä toisistaan viedäkseen heitä porvariston talutusnuorassa, — tämä on aikamme tärkein tosiasia.

Ken haluaa palvella proletariaattia, hänen on liitettävä yhteen kaikkien eri kansakuntien työläiset, taistellen järkkymättä sekä „*omaa*” että vierasta porvarillista nationalismia

vastaan. Ken puoltaa kansallisen kulttuurin tunnusta — hänen paikkansa on nationalististen pikkuporvarien parissa eikä marxilaisten keskuudessa.

Ottakaamme konkreettinen esimerkki. Voiko isovenäläinen marxilainen hyväksyä kansallisen, isovenäläisen, kulttuurin tunnuksen? Ei voi. Sellainen henkilö on sijoitettava nationalistien eikä marxilaisten joukkoon. Tehtävänäimme on taistella vallitsevana olevaa isovenäläisten mustasotnialaista ja porvarillista kansallista kulttuuria vastaan kehittämällä yksinomaan kansainvälisessä hengessä ja mitä tiiviimmässä liitossa muiden maiden työläisten kanssa niitä ituja, joita meidänkin demokraattisen liikkeemme ja työväenliikkeemme historiassa on. Taistella kansainvälisyyden nimessä omia isovenäläisiä tilanherroja ja porvareita vastaan, heidän „kulttuuriaan” vastaan, „sopeutuen” Purishkevitchien ja Struvein erikoisuuksiin, — se on tehtäväsi, vaan ei kansallisen kulttuurin tunnuksen julistaminen ja hyväksyminen.

Sama koskee myös eniten sorrettua ja ahdistettua kansallisuutta, juutalaisia. Juutalaisten kansallinen kulttuuri on rabbiinien ja porvarien tunnus, vihollistemme tunnus. Mutta juutalaisten kulttuurissa samoin kuin koko juutalaiskansan historiassa on muitakin aineksia. Maapallon kaikista 10½ miljoonasta juutalaisesta hieman enemmän kuin puolet asuu Galitsiassa ja Venäjällä, näissä takapajuisissa, puolittain raakalaismaissa, joissa juutalaisia pidetään *väkisin* kastin asemassa. Toinen puoli juutalaisväestöstä asuu sivistysmaailmassa, ja siellä ei ole juutalaisten eristyneisyyttä kastiksi. Siellä tuntuvat selvinä juutalaiskulttuurin suuret yleismaailmallisesti edistykselliset piirteet: sen kansainvälisyys, sen herkkä vastaanottavuus aikakauden edistyksellisiä liikkeitä kohtaan (demokraattisiin ja proletariaatin liikehtimisiin osallistuvien juutalaisten prosenttiluku on kaikkialla isompi kuin juutalaisten prosenttiluku koko väestöstä).

Ken välittömästi tai välillisesti julistaa juutalaisten „kansallisen kulttuurin” tunnusta, hän (olkootpa hänen aikomuksensa kuinka hyviä tahansa) on proletariaatin vihollinen, juutalaisuudessa esiintyvän *vanhoillisuuden ja kasti-jaon* puoltaja, rabbiinien ja porvarien apuri. Ja päinvastoin ne marxilaiset juutalaiset, jotka yhtyvät venäläisten, liettualaisten, ukrainalaisten y.m. työläisten kanssa kansainväliseksi marxilaisten järjestöiksi auttaen osaltaan (sekä venä-

jän että juutalaisten kielellä) työväenliikkeen kansainvälisen kulttuurin luomista, ne juutalaiset — vastoin Bundin⁶ separatismia — jatkavat juutalaiskansan parhaita perinteitä taistellen „kansallisen kulttuurin” tunnusta vastaan.

Porvarillinen nationalismi ja proletaarinen internationalismi — siinä kaksi toisilleen sovittamattoman vihamielistä tunnusta, jotka edustavat vastaavasti kahta koko kapitalistisen maailman suurta luokkaleiriä ja ilmentävät *kahta* erilaista politiikkaa (enemminkin: kahta maailmankatso-
musta) kansallisuuskysymyksessä. Puolustaessaan kansallisen kulttuurin tunnusta ja rakentaessaan sen nojaan kokonaisen suunnitelman ja käytännöllisen toimintaohjelman, n.s. „kansallisen kulttuuriautonomian” ohjelman, bundilaiset *todellisuudessa* toimivat porvarillisen nationalismin juurruttajina työväestön keskuuteen.

3. NATIONALISTINEN „ASSIMILOINNIN” PELATIN

Assimiloitumista *, s.o. kansallisten erikoisuuksien kadottamista, toiseen kansallisuuteen sulautumista koskeva kysymys tarjoaa tilaisuuden esittää havainnollisesti, mihin seuraamuksiin bundilaisten ja heidän kannattajiensa nationalistinen hoipertelu johtaa.

Ilmaisten ja toistaen erehtymättä bundilaisten tavanomaiset perustelut, oikeammin heidän menetelmänsä, hra Liebmänn sanoi „*vanhaksi assimiloitilörpötykseksi*” vaatimusta, joka edellyttää kyseisen valtion kaikkien eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten yhtenäisyyttä ja yhdistymistä yhteisiin työväenjärjestöihin (ks. edellä „Severnaja Pravdassa” julkaistun kirjoituksen loppuosaa).

„Siis”, sanoo hra F. Liebmänn „Severnaja Pravdassa” olleen artikkelin loppuosan johdosta, „kysymykseen: mitä kansallisuutta olette? työläisen pitäisi vastata: olen sosialidemokraatti”.

Tätä bundilaisemme pitää teräväjärkisyyden huippuna. Todellisuudessa hän paljastaa itsensä lopullisesti *moisilla* sukkeluuksillaan ja kirkumisilla „assimiloimisesta”, jotka *on tähdäty* johdonmukaisen demokraattista ja *marxilaista* tunnusta vastaan.

* Kirjaimellisesti — yhtäläistymistä, samaistumista.

Kehittyvä kapitalismi tuntee kaksi historiallista tendenssiä kansallisuuskysymyksessä. Ensimmäinen: kansallisen elämän ja kansallisten liikkeiden syntyminen, taistelu kaikkinaista kansallisuussortoa vastaan, kansallisten valtioiden muodostaminen. Toinen: kansakuntien välisten kaikkinaisten yhteyksien kehittyminen ja lisääntyminen, kansallisten raja-aitojen särkeminen, pääoman, yleensä talouselämän, politiikan, tieteen y.m.s. kansainvälisen yhtenäisyyden luominen.

Kumpikin tendenssi on kapitalismin yleismaailmallinen laki. Ensimmäinen on vallitsevana kapitalismin kehityksen alussa, jälkimmäinen on luonteenomaista kypsyneelle, sosialistiseksi yhteiskunnaksi muuttumistaan kohti kulkevalle kapitalismille. Marxilaisten kansallisuusohjelma ottaa huomioon molemmat tendenssit, puoltaen ensinnäkin kansakuntien ja kielten tasa-arvoisuutta, sallimatta minikäänlaisia *erioikeuksia* siinä suhteessa (ja puoltaen myös kansakuntien itsemääräämisoikeutta, josta puhumme erikseen tuonnempana), ja toiseksi internationalismin periaatetta ja leppymätöntä taistelua sitä vastaan, että proletariaattia saastutetaan porvarillisella, vaikkapa kaikkein hioituimmallakin, nationalismilla.

Herää kysymys: mitä bundilaisemme tarkoittaa anoessaan taivasten apua „assimilointia” vastaan? Hän *ei ole voinut* tarkoittaa väkivaltaisuuksia kansakuntia kohtaan eikä yhden kansakunnan *erioikeuksia*, sillä tällöin sana „assimilointi” ei yleensä sovi; — sillä kaikki marxilaiset niin erikseen kuin yhteisesti virallisena kokonaisuutenakin ovat täysin selvästi ja ilman tulkinnan varaa tuominneet vähäisimmänkin kansallisen sorron, orjuutuksen ja eriarvoisuuden; — sillä loppujen lopuksi myös „Severnaja Pravdan” artikkelissa, jonka kimppuun bundilainen on rynnännyt, tämä marxilaisten yleinen ajatus on ilmaistu ehdottoman jyrkästi.

Ei. Metkut eivät tässä auta. Tuomitessaan „assimiloinnin” hra Liebmänn *ei* tarkoittanut sillä sortoa, *ei* eriarvoisuutta *eikä* erioikeuksia. Mutta jääkö assimilointi-käsitteeseen mitään reaalista jäljelle, jos siitä erotetaan pois kaikehenlainen väkivalta ja kaikkinaisen eriarvoisuus?

Jää, ehdottomasti. Jäljelle jää se kapitalismin maailmanhistoriallinen pyrkimys kansallisten raja-aitojen hävittämiseen, kansallisten erilaisuuksien tasoittamiseen, kansakuntien *assimilointiin*, mikä on joka vuosikymmenen aikana

ilmennyt yhä voimakkaampana ja on eräs niistä mahtavimmista voimatekijöistä, jotka muuttavat kapitalismia sosialismiksi.

Se ei ole marxilainen eikä edes demokraattikaan, joka ei tunnusta eikä puolusta kansakuntien ja kielten tasa-arvoisuutta eikä taistele kaikkinaista kansallisuussortoa tai eriarvoisuutta vastaan. Tämä on varmaa. Mutta yhtä varmaa on, että se muka-marxilainen, joka haukkuu suut ja silmät täyteen muuta kansallisuutta olevaa marxilaista „assimiloinnista”, on sinänsä itse asiassa tavallinen *nationalistinen poroporvari*. Tähän vähemmän kunnioitettavaan ihmisryhmään kuuluvat kaikki bundilaiset ja (kuten heti nähdään) herrojen L. Jurkevitchin, Dontsovin ja kumpp. kaltaiset ukrainalaiset kansallissosialistit.

Todistaaksemme konkreettisesti näiden nationalististen poroporvarien mielipiteiden koko taantumuksellisuuden esitämme kolmenlaisia asiatietoja.

Venäjän ortodoksaalisten marxilaisten „assimilointikantaa” vastaan meluavat eniten Venäjän kaikki juutalaiset nationalistit ja siinä luvussa varsinkin bundilaiset. Kuitenkin, kuten edellä mainituista tiedoista näkyy, koko maailman 10½ miljoonasta juutalaisesta *noin puolet* elää *sivistysmaailmassa suurimman* „assimiloinnin” oloissa, jota vastoin Venäjän ja Galitsian onnettomat, poljetut, oikeudettomat, Purishkevitchien (niin venäläisten kuin puolalaisienkin) polkemät juutalaiset elävät oloissa, joissa ilmenee *vähimmän* „assimilointia” ja eniten eristyneisyyttä aina „asutusrajaan”, „prosentuaaliseen normiin” y.m. purishkevitchilaisiin ihanuuksiin asti.

Sivistysmaailman juutalaiset eivät ole kansakunta, he ovat eniten assimiloituneet,— sanovat K. Kautsky ja O. Bauer. Galitsian ja Venäjän juutalaiset eivät ole kansakunta, täällä he valitettavasti ovat yhä *kasti* (mutta *eivät* omasta syystään, vaan Purishkevitchien syystä). Näin ajattelevat kiistämättä henkilöt, jotka epäilemättä tuntevat juutalaiskansan historian ja ottavat huomioon edellä esitetyt tosiasiat.

Mitä nämä tosiasiat osoittavat? Sitä, että „assimilointia” vastaan saattavat kirkua vain taantumukselliset juutalaiset poroporvarit, jotka haluavat kääntää historian pyörän taaksepäin, pakottaa sen pyörimään ei Venäjän ja Galitsian

järjestyksestä Pariisiin ja New Yorkin järjestykseen, vaan päinvastoin.

Assimilointia vastaan eivät ole koskaan huutaneet ne maailmanhistoriassa maineikkaat juutalaiskansan parhaimmat miehet, joista maailma on saanut demokratian ja sosialismin etevimpiä johtajia. Assimilointia vastaan huutavat vain juutalaiskansan „takalistono” hurmaantuneet katselijat.

Kuinka laajaperäistä kansakuntien assimiloitumisprosessi yleensä on nykyajan edistyneimmän kapitalismin oloissa, siitä saa likipitäisen käsityksen esim. Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoihin suuntautuvaa siirtolaisuutta koskevista tiedoista. Euroopasta on mennyt sinne 10 vuodessa, s.o. vuosina 1891—1900, 3,7 milj. henkeä, ja 9 vuoden aikana, vv. 1901—1909,— 7,2 milj. henkeä. Vuoden 1900 väenlaskun mukaan Yhdysvalloissa oli yli 10 milj. ulkomaalaista. New Yorkin osavaltio, jossa saman väenlaskun mukaan oli yli 78.000 itävaltalaista, 136.000 englantilaista, 20.000 ranskalaista, 480.000 saksalaista, 37.000 unkarilaista, 425.000 irlantilasta, 182.000 italialaista, 70.000 puolalaista, 166.000 Venäjältä tullutta (enimmäkseen juutalaisia), 43.000 ruotsalaista j.n.e.,— on kuin mylly, joka jauhaa pois kansalliset erilaisuudet. Ja sama, mikä on suurissa, kansainvälisissä mitoissa käynnissä New Yorkissa, on käynnissä myös jokaisessa isossa kaupungissa ja tehdasalueessa.

Ken ei ole vajonnut nationalistisiin ennakkoluuloihin, hän ei voi olla huomaamatta tässä kapitalismin aikaansaaman kansakuntien assimiloitumisen prosessissa mitä suurinta historiallista edistystä ja eri korpikolkkien — varsinkin Venäjän kaltaisten takapajuisten maiden — kansallisen karsinoitumisen hävittämistä.

Ottakaa Venäjä ja isovenäläisten suhtautuminen ukrainalaisiin. Tietysti jokainen demokraatti, marxilaisesta puhumattakaan, tulee päättäväisesti taistelemaan ukrainalaisten ennenkuulumatonta alentamista vastaan ja tulee vaatimaan heille täydellistä tasa-arvoisuutta. Mutta saman valtion proletariaatin välisen yhteyden ja liiton *heikentäminen* olisi suoranaista sosialismin kavaltamista ja jopa ukrainalaisten porvarillistenkin „kansallistehtävien” kannalta katsoen typerää politiikkaa.

Hra Lev Jurkevitch, joka myös sanoo itseään „marxilaiseksi” (voi Marx parkaa!), tarjoaa mallinäytteen tästä

typerästä politiikasta. Vuonna 1906 — kirjoittaa hra Jurkevitsh — Sokolovski (Basok) ja Lukashevitch (Tutshapski) väittivät, että Ukrainan proletariaatti on täysin venäläistynyt eikä kaipaa erityistä järjestöä. Sen johdosta hra Jurkevitsh, yrittämättä esittää ainoatakaan tosiseikkaa *itse asian olemuksesta*, käy kiukkuisesti kummankin kimppuun hihkuen hysteerisesti — aivan kaikkein halpa-arvoisimman, tylsimmän ja taantumuksellisimman nationalismin hengessä, — että tuo on muka „kansallista passiivisuutta”, „kansallista luopuruutta”, että nuo miehet „ovat lyöneet hajalle (!!) ukrainalaiset marxilaiset” y.m.s. Huolimatta „ukrainalaisen kansallishengen voimistumisesta työläisten keskuudessa” meillä on nykyään *vähemmistö* työläisistä „kansallisesti tietoista”, mutta enemmistö „on vielä venäläisen kulttuurin vaikutuksen alaisena” — vakuuttaa hra Jurkevitsh. Ja tehtävänäimme — huudahtaa tämä nationalistinen poroporvari — „ei ole kulkea joukkojen jäljessä, vaan johtaa niitä ja tehdä niille selväksi kansalliset tehtävät (национальну справу)” („Dzvin”, s. 89).

Koko tämä hra Jurkevitshin järkeily on läpeensä porvarillis-nationalistista. Mutta tuo järkeily ei kestä arvostelua edes porvarillistenkaan nationalistien näkökannalta, joista toiset tahtovat Ukrainan täydellistä tasa-arvoisuutta ja autonomiaa, toiset taas tahtovat riippumatonta Ukrainan valtiota. Ukrainalaisten vapauspyrkimysten vastustajia ovat isovenäläisten ja puolalaisten tilanherrojen luokka sekä näiden kahden kansakunnan porvaristo. Mikä yhteiskunnallinen voima pystyy torjumaan näiden luokkien yritykset? XX vuosisadan ensimmäinen vuosikymmen on antanut siihen tosiasioihin perustuvan vastauksen: sellaisena voimana on yksinomaan työväenluokka, joka johtaa mukanaan demokraattista talonpoikaista. Pyrkieessään hajottamaan ja siten heikentämään sitä todella demokraattista voimaa, jonka voitettua kansallinen väkivalta olisi mahdotonta, hra Jurkevitsh ei petä ainoastaan demokratian etuja yleensä, vaan myös kotimaansa, Ukrainan edut. Vapaa Ukraina on *mahdollinen* isovenäläisten ja ukrainalaisten proletaarien toimiessa yhtenäisesti, ilman sellaista yhtenäisyyttä siitä ei voi olla puhettakaan.

Mutta marxilaiset eivät rajoitu porvarillis-kansalliseen näkökantaan. Jo useiden vuosikymmenien aikana on tullut ihan ilmeiseksi, että taloudellisen kehityksen prosessi käy

nopeammin etelässä, s.o. Ukrainassa, joka on vetänyt Iso-Venäjäältä kymmeniä ja satoja tuhansia talonpoikia ja työläisiä kapitalistisiin suurtalouksiin, kaivoksiin ja kaupunkeihin. Isovenäläisen ja ukrainalaisen proletariaatin „assimiloituminen” näissä puitteissa on epäilemätön tosiasia. *Ja tämä* tosiasia on *ehdottomasti* edistykellinen. Tylsän, piintyneen, paikallaan pysyttelevän ja karhumaiseksi metsäläistyneen isovenäläisen tai ukrainalaisen talonpoijan tilalle kapitalismi asettaa joustavaliikkeisen proletaarin, jonka elämänolot murtavat niin isovenäläisen kuin ukrainalaisenkin spesifiikkisesti kansallisen rajoittuneisuuden. Oletta-kaamme, että ajan oloon Iso-Venäjän ja Ukrainan välille tulee valtiollinen raja,— siinäkin tapauksessa isovenäläisten ja ukrainalaisten työläisten „assimiloituminen” on epäilemättä historiallisesti edistyksestä, kuten on edistyksestä kansallisuuksien jauhaantuminen Amerikassa. Mitä vapaammiksi Ukraina ja Iso-Venäjä tulevat, sitä *laajemmin ja nopeammin* tulee käymään kapitalismin kehitys, joka on tällöin entistä voimakkaammin vetävä *kaikkien* kansakuntien työläisiä valtakunnan kaikilta alueilta sekä joukoittain työväkeä kaikista naapurivaltioista (jos Venäjä osoittautuisi Ukrainan naapurivaltioksi) kaupunkeihin, kaivoksiin ja tehtaisiin.

Hra Lev Jurkevitch menettelee kuin aito porvari ja vieläpä kuin lyhytnäköinen, ahdasmielinen, tylsäjärkinen porvari, t.s. kuin poroporvari, hylätessään kahden kansakunnan *proletariaatin* kanssakäymisen, sulautumisen, assimiloitumisen intressit ukrainalaisten kansallistehtävien hetkellisen menestyksen vuoksi. Ensin kansalliset tehtävät, sitten proletaraiset,— hokevat porvarilliset nationalistit ja heidän perässään herrat Jurkevitchit, Dontsovit y.m.s. valemari-laiset. Proletaraiset tehtävät ennen muuta, sanomme me, sillä ne eivät turvaa ainoastaan työn pitkäaikaisia, perustavaa laatua olevia intressejä ja ihmiskunnan intressejä, vaan myöskin demokratian intressit, ja ilman demokratiaa ei ole ajattelemistakaan ei autonomista eikä riippumatonta Ukrainaa.

Ja vihdoin hra Jurkevitchin järkeilystä, joka on tavattoman rikas nationalistisista kukkasista, pantakoon merkille vielä seuraava. Ukrainalaisten työläisten vähemmistö on kansallisesti tietoisia, sanoo hän,— „enemmistö on vielä

venäläisen kulttuurin vaikutuksen alaisena” (більшість перебуває ще під впливом російської культури).

Kun kysymyksessä on proletariaatti, niin tuommainen ukrainalaisen kulttuurin asettaminen kokonaisuutena isovenäläisen kulttuurin — otettuna myös kokonaisuutena — vastakohtaksi merkitsee mitä julkeinta proletariaatin intressien pettämistä porvarillisen nationalismin eduksi.

Me sanomme kaikille kansallissosialisteille: nykyajan jokaisessa kansakunnassa on kaksi kansakuntaa. Jokaisessa kansallisessa kulttuurissa on kahdenlaista kansallista kulttuuria. On olemassa Purishkevitchien, Gutshkovien ja Struvein isovenäläinen kulttuuri, mutta on olemassa myös se isovenäläinen kulttuuri, jota luonnehtivat nimet Tshernyshevski ja Plehanov. *Samanlaiset kaksi* kulttuuria on niin ikään ukrainalaisilla, samoin kuin Saksassa, Ranskassa, Englannissa, juutalaisilla j.n.e. Jos ukrainalaisten työläisten enemmistö on isovenäläisen kulttuurin vaikutuksen alaisena, niin me tiedämme varmasti, että isovenäläisen papillisen ja porvarillisen kulttuurin aatteiden rinnalla tällöin vaikuttavat myös isovenäläisen demokratian ja sosialidemokratian aatteet. Taistellessaan edellisen lajin „kulttuuria” vastaan, ukrainalainen *marxilainen* on aina erottava siitä jälkimmäisen kulttuurin ja sanova työläisilleen: „on ehdottomasti kaikin voimin pyrittävä löytämään, käyttämään ja vakiinnuttamaan jokainen mahdollisuus pitää yhteyttä tietoiseen isovenäläiseen työmieheen, hänen kirjallisuuteensa, aatepiiriinsä, sillä sitä vaativat *sekä* Ukrainan *että* Iso-Venäjä työväenliikkeen syvimät perusintressit”.

Jos ukrainalainen marxilainen antaa *täysin aiheellisen ja luonnollisen* vihansa isovenäläisiä sortajia kohtaan mennä *niin pitkälle*, että hän ulottaa edes hitusenkaan tuota vihaansa, vaikkapa vain vieroksuvan tunteensa isovenäläisten työläisten proletaariseen kulttuuriin ja proletaariseen asiaan, niin sellainen marxilainen vajoaa siten porvarillisen nationalismin suohon. Aivan samoin isovenäläisenkin marxilainen vajoaa nationalismin suohon, ei ainoastaan porvarillisen, vaan jopa mustasotniaalaisen nationalismin suohon, jos hän hetkeksikään unohtaa vaatimuksen, joka edellyttää täydellistä tasa-arvoisuutta ukrainalaisille ja heidän *oikeuttaan* itsenäisen valtion muodostamiseen.

Isovenäläisten ja ukrainalaisten työläisten täytyy yhdessä, ja niin kauan kuin he elävät samassa valtiossa, myös mitä kiinteimmin järjestöllisesti yhtenäisinä ja yhteensulautuneina puolustaa proletaarisen liikkeen yleistä eli kansainvälistä kulttuuria, suhtautuen ehdottoman suvaitsevasti kysymykseen siitä, millä kielellä propagandaa harjoitetaan ja miten tässä propagandassa otetaan huomioon puhtaasti paikalliset tai pelkästään kansalliset *erikoisuudet*. Se on marxilaisuuden ehdoton vaatimus. Kaikkinaiset puheet siitä, että toisen kansakunnan työläisten on erottauduttava toisen kansakunnan työläisistä, kaikkinaiset hyökkäilyt marxilaista „assimilointia” vastaan, kaikkinaisen toisen kansallisen kulttuurin asettaminen kokonaisuutena vastakohtaksi toiselle muka yhtenäiselle kansalliselle kulttuurille j.n.e. proletariaattia koskevissa kysymyksissä on *porvarillista* nationalismia, jota vastaan on käytävä armotonta taistelua.

4. „KANSALLINEN KULTTUURIAUTONOMIA”

Kysymyksellä „kansallisen kulttuurin” tunnuksesta on äärettömän suuri merkitys marxilaisille ei ainoastaan siksi, että se määrittelee kansallisuuskysymyksen osalta koko propagandamme ja agitaatiomme aatteellisen sisällön erotukseksi porvarillisesta propagandasta, vaan myöskin siksi vielä, että tämän tunnuksen pohjalle rakentuu koko paljon puhutun kansallisen kulttuuriautonomian ohjelma.

Tuon ohjelman pahimpana, periaatteellisena vikana on se, että se pyrkii sovelluttamaan käytännössä mitä hiotuinta ja mitä ehdottominta, huippuunsa kehitettyä nationalismia. Tuon ohjelman ytimenä on: kukin kansalainen kirjoittautuu johonkin kansakuntaan kuuluvaksi, ja kukin kansakunta muodostaa juridisen kokonaisuuden, jolla on oikeus verottaa pakollisesti jäseniään ja jolla on kansallinen parlamentti (eduskunta) sekä kansalliset „valtiosihteerit” (ministerit).

Tällainen aate kansallisuuskysymykseen sovellettuna muistuttaa Proudhonin aatetta sovellettuna kapitalismiin. Kapitalismia ja sen perustaa — tavaratuotantoa — ei ole hävitettävä, vaan on *puhdistettava* tuo perusta väärinkäytöksistä, kasvannaisista j.n.e.; ei ole hävitettävä vaihtoa ja vaihtoarvoa, vaan päinvastoin on „konstituoitava” se, tehtävä se yleiseksi, absoluuttiseksi, „*oikeudenmukaiseksi*”.

vapaaksi heilahteluista, pulista ja väärinkäytöksistä — se on Proudhonin aate.

Samoin kuin Proudhon on pikkuporvarillinen, samoin kuin hänen teoriansa absolutisoi vaihdon ja tavaratuotannon, korottaa ne luomistyön kruunuksi, yhtä pikkuporvarillinen on myöskin „kansallisen kulttuuriautonomian” teoria ja ohjelma, joka absolutisoi ja korottaa luomistyön kruunuksi porvarillisen nationalismin, siivilöiden siitä pois väkivallan, epäoikeudenmukaisuuden y.m.

Marxilaisuus on leppymätön nationalismia kohtaan, olkoonpa tämä kuinka „oikeudenmukaista”, „puhdasta”, hiottua ja sivistynyttä tahansa. Marxilaisuus asettaa kaikkien kansakuntien yhdistymisen mitä täydellisimmäksi yhteisyydeksi, jota silmiemme nähden lujittavat jokainen virsta rautatietä, jokainen kansainvälinen trusti, jokainen työväenliitto (joka on kansainvälinen taloudellisen toimintansa ja sittemmin myös aatteidensa, pyrkimystensä puolesta).

Kansallisuusperiaate on porvarillisessa yhteiskunnassa historiallisesti kiertämätön, ja ottaen huomioon tuon yhteiskunnan, marxilainen tunnustaa täydellisesti kansalliset liikkeet historiallisesti lainmukaisiksi. Mutta ettei tämä tunnustaminen muodostuisi nationalismin puolusteluksi, se on rajoitettava jyrkästi koskemaan vain sitä, mikä näissä liikkeissä on edistyksellistä,— ettei tuo tunnustaminen johdaisi proletariaatin tietoisuuden pimittämiseen porvarillisella ideologialla.

Edistyksellistä on kansanjoukkojen herääminen feodaali-ajan unesta, niiden taistelu kaikkinaista kansallisuussortoa vastaan, kansan suvereenisuuden, kansakunnan suvereenisuuden puolesta. Tästä seuraa marxilaisen *ehdoton* velvollisuus puoltaa mitä jyrkintä ja mitä johdonmukaisinta demokratismia kansallisuuskysymyksen joka kohdan osalta. Tämä on pääasiallisesti negatiivinen tehtävä. Sitä pitämälle proletariaatti ei voi mennä nationalismin tukemisessa, sillä siitä alkaa *porvariston* „positiivinen” (myönteinen) toiminta, *porvariston*, joka pyrkii *lujittamaan* nationalismia.

Proletariaatti demokraattisena voimana on ehdottomasti velvollinen hävittämään kaikkinaisen feodaalisen sarron, kaikkinaisen kansakuntien sortamisen, kaikkinaiset jollekin yhdelle kansakunnalle tai yhdelle kielelle annetut erioikeudet; sitä vaatii proletariaatin luokkataistelun ehdoton etu,

taistelun, jota kansalliset eripuraisuudet hämäävät ja haittaavat. Mutta porvarillisen nationalismin kannattaminen näiden tarkasti määritettyjen, tiettyihin historiallisiin puitteisiin asetettujen rajojen *yli* merkitsee proletariaatin kavaltaamista ja porvariston puolelle asettumista. Siinä on olemassa raja, joka on useinkin sangen ohut ja jonka bundilaiset ja ukrainalaiset kansallissosialistit kokonaan unohtavat.

On käytävä ehdottomasti taistelua kaikkea kansallisuus-sortoa vastaan. On hylättävä ehdottomasti taistelu kaikkinaisen kansallisen kehityksen *puolesta* yleensä, „kansallisen kulttuurin” *puolesta* yleensä. Kapitalistisen yhteiskunnan taloudellinen kehitys tarjoaa meille kaikkialla maailmassa esimerkkejä kypsymättömistä kansallisista liikkeistä, esimerkkejä suurten kansakuntien muodostumisesta useammasta pienestä kansakunnasta tai muutamien pienten kansakuntien vahingoksi, esimerkkejä kansakuntien assimiloitumisesta. Porvarillisen nationalismin periaatteena on kansallisuuden kehittäminen yleensä, josta seuraa porvarillisen nationalismin eristymispyrkimys, siitä myös loputon eripuraisuus kansallisuuksien välillä. Proletariaatti sitä vastoin ei ainoastaan ole ottamatta puolustettavakseen jokaisen kansakunnan kansallista kehitystä, vaan päinvastoin varoittaa joukkoja tuollaisista illuusioista, vaatii kapitalistiselle kierrolle mitä täydellisintä vapautta, se tervehtii kaikkea kansakuntien assimiloitumista, paitsi väkivallalla tapahtuvaa tai erioikeuksiin pohjautuvaa assimiloitumista.

Nationalismin vakiinnuttaminen tiettyyn, „oikeudenmukaisesti” rajoitettuun piiriin, nationalismin „konstituoiminen”, lujien ja kestävien raja-aitojen rakentaminen kaikkien eri kansakuntien välille erikoisen valtiolaitoksen avulla — sellainen on kansallisen kulttuuriautonomian aatteellinen perusta ja sisältö. Tuo ajatus on läpeensä porvarillinen ja kauttaaltaan valheellinen. Proletariaatti ei voi tukea mitään nationalismin vakiinnuttamista, — päinvastoin, se tukee kaikkea, mikä auttaa kansallisten erilaisuuksien tasoittumista, kansallisten raja-aitojen häviämistä, kaikkea, mikä tekee kansallisuuksien väliset yhteydet yhä läheisemmiksi, kaikkea, mikä johtaa kansakuntien sulautumiseen. Toisenlainen menettely merkitsisi samaa kuin asettua taantumuksellisen nationalistisen poroporvarillisuuden puolelle.

Kun Itävallan sosialidemokraatit edustajakokouksessaan Brunnissä (v. 1899) käsitteivät kansallisen kulttuuriautonomian luonnosta, niin tämän suunnitelman teoreettiseen arviointiin ei kiinnitetty juuri mitään huomiota. Mutta on opettavaista panna merkeille, että tätä ohjelmaa vastaan esitettiin seuraavat kaksi perustelua: 1) ohjelma johtaisi klerikalismiin voimistumiseen; 2) „sen seurauksena ikuistettaisiin shovinismi, jota juurrutettaisiin jokaiseen pieneen yhdyskuntaan, jokaiseen pikkuryhmään saakka” (Brünnin edustajakokouksen viralliset pöytäkirjat saksan kielellä, s. 92. On olemassa venäjänkielinen käännös juutalaisten nationalistisen puolueen, „JSTP:n”⁷ julkaisemana).

Epäilemätöntä on, että „kansallinen kulttuuri” tämän sanonnan tavanomaisessa merkityksessä, t.s. käsittäen koulut j.n.e., on nykyään maailman kaikissa maissa klerikaalien ja porvarillisten shovinistien vallitsevan vaikutuksen alaisena. Kun bundilaiset, puolustaessaan „kansallista kulttuuri”-autonomiamia, sanovat, että kansakuntien konstituoinen tekee luokkataistelun niiden sisällä *puhtaaksi* kaikista muista tarkoituseristä, niin se on ilmeistä ja naurettavaa sofistikkaa. Jokaisessa kapitalistisessa yhteiskunnassa käydään vakavaa luokkataistelua ennen kaikkea taloudellisella ja poliittisella alalla. Koulualan erottaminen erilleen *siitä* on ensinnäkin tolkutonta haaveilua, sillä koulua (ja yleensä „kansallista kulttuuria”) ei voida irrottaa talouselämästä eikä politiikasta, ja toiseksi juuri kapitalistisen maan taloudellinen ja poliittinen elämä *pakottaa* joka askeleella särkemään tolkuttomat ja vanhettuneet kansalliset raja-aidat ja ennakkoluulot, jota vastoin koulutoimen y.m.s. alojen erottaminen erilleen nimenomaan säilyttäisi, kärjistäisi, voimistaisi „puhdasta” klerikalismia ja „puhdasta” porvarillista shovinismia.

Osakeyhtiöissä istuu yhdessä, toinen toisiinsa täydellisesti yhtyneinä eri kansallisuutta olevia kapitalisteja. Tehtaissa työskentelee yhdessä eri kansallisuutta olevia työläisiä. Jokaisessa todella tärkeässä ja syvässä poliittisessä kysymyksessä ryhmittymisen tapahtuu luokittain eikä kansallisuuksittain. Koulutoimen y.m.s. alojen „ottaminen pois valtion hallinnasta” ja niiden luovuttaminen kansakuntien hoidettaviksi merkitsee juuri sitä, että pyritään kansallisuuksia yhdistävästä talouselämästä *erottamaan* niin sanoaksemme yhteiskuntaelämän kaikkein ideologisin ala, missä

on kaikkein helpointa juurruttaa „puhdasta” kansallista kulttuuria eli missä kansallinen klerikalismien ja shovinismien viljeleminen on helpointa.

Käytännössä toteutettuna „eksterritoriaalisen” (maasta irrallisen, tämän taikka tuon kansakunnan asuma-alueesta riippumattoman) eli „kansalliskulttuurillisen” autonomian suunnitelma merkitsisi vain yhtä: *koulutoimen jakamista kansallisuuksittain*, t.s. kansallisten kuurioiden muodostamista koulualalla. Ei tarvitse muuta kuin tehdä itselleen selväksi tämän kuulun bundilaisen suunnitelman *todellinen* olemus, niin havaitsee sen täysin taantumukselliseksi yksinpä demokratiankin kannalta, proletariaatin sosialismin puolesta käymän luokkataistelun kannasta puhumattakaan.

Eräs esimerkki ja eräs koulutoimen „kansallistamisen” suunnitelma selittää havainnollisesti, mistä tässä on kysymys. Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa on yhä vieläkin kauttaaltaan koko elämässä säilynyt osavaltioiden jako pohjois- ja etelävaltioihin; edellisissä ovat voimakkaimpia traditioita vapaus ja taistelu orjanomistajia vastaan, jälkimmäisissä ovat voimakkaimpia traditioita orjanomistus, neekerivainon jätteet, neekerien taloudellinen polkeminen ja sivistyksellinen alennustila (neekereistä on lukutaidottomia 44% ja valkoihoisista 6%) j.n.e. Niinpä pohjoisvaltioissa neekerit opiskelevat yhdessä valkoihoisten kanssa, samoissa kouluissa. Etelässä on erikoiset neekerikoulut — „kansalliset” eli rotujakoon perustuvat, kuinka vain haluate. Tämä taitaakin olla ainoa esimerkki koululaitoksen „kansallistamisesta” käytännössä.

Itä-Euroopassa on maa, missä vielä nytkin ovat mahdollisia Beilisin jutun⁸ kaltaiset oikeusjutut ja missä juutalaiset on herrojen Purishkevitshien toimesta tuomittu olemaan neekereitäkin huonommassa asemassa. Tässä maassa syntyi ministeriössä hiljattain suunnitelma *juutalaisten kouluopetuksen kansallistamisesta*. Onneksi tuo taantumuksellinen utopia tulee tuskin koskaan toteutumaan, samaten kuin Itävallankaan pikkuporvarien utopia, jotka, menetettyään kaiken toivonsa johdonmukaisen demokratian toteuttamisesta ja kansallisen eripuraisuuden lakkaamisesta, ovat keksineet koulualalla *kotelot* kansakuntia varten, etteivät ne voisi riidellä keskenään koulujen *jakamisesta*..., vaan

„konstituoituivat” käymään *ikuista* riitaa eri „kansalliskulttuurien” välillä.

Itävallassa kansallinen kulttuuriautonomia on jäänyt huomattavassa määrin kirjalliseksi keksinnöksi, jota eivät itse itävaltalaiset sosialidemokraatitkaan ole ottaneet vakavalta kannalta. Sen sijaan Venäjällä sen ovat ottaneet ohjelmiinsa kaikki porvarilliset juutalaispuolueet sekä eri kansallisuuksien eräät poroporvarilliset, opportunistiset ainekset, kuten esimerkiksi bundilaiset, likvidaatit Kaukasiassa, Venäjän vasemmistonarodnikkilaista suuntaa edustavien kansallisten puolueiden konferenssi. (Huomautamme sulkeissa, että tämä konferenssi pidettiin vuonna 1907 ja sen päätöslauselma hyväksyttiin venäläisten eserrien ja puolalaisten sosialipatrioottien, *P. P. S:n*⁹ *pidätyessä* äänestämästä. Pidäytyminen on eserrien ja p.-p.-s-läisten taholta ihmeteltävän kuvaava tapa suhtautua mitä tärkeimpään periaatteelliseen kysymykseen kansallisuusohjelman alalla!)

Itävallassa juuri Otto Bauer, „kansallisen kulttuuriautonomian” johtavin teoretikko, on omistanut kirjassaan erikoisen luvun sen todistamiselle, ettei tuon ohjelman asettaminen käy päinsä juutalaisiin nähden. Mutta Venäjällä, juuri juutalaisten keskuudessa, ovat kaikki porvarilliset puolueet — ja Bund niiden myötäveisaajana — hyväksyneet tuon ohjelman *. Mitä se merkitsee? Se merkitsee sitä, että historia on toisen valtion poliittisella käytännöllä paljastanut Bauerin keksinnön järjettömyyden, aivan samoin kuin venäläiset bernsteiniläiset (Struve, Tugan-Baranovski, Berdjajev ja kumpp.) ovat pikaisella evoluutiollaan marxilaisuudesta liberalismiin paljastaneet saksalaisen bernsteiniläisyyden todellisen aatteellisen sisällön.

* On ymmärrettävää, miksi bundilaiset useinkin tavattoman kiihkeästi kiistävät sen tosiasian, että „kansallisen kulttuuriautonomian” ovat hyväksyneet *kaikki* porvarilliset juutalaispuolueet. Tuo tosiasia paljastaa liian ilmeisesti, mitä osaa Bund todellisuudessa näyttelee. Erään bundilaisen, hra Maninin yrittäessä „Lutsh” lehdessä¹⁰ toistamiseen kiistää sen, N. Skop paljasti hänet täydellisesti (ks. „Prosvestshenijen” 3. numeroa). Mutta kun hra Lev Jurkevitch „Dzvin” lehdessä (1913, № 7—8, s. 92) siteeraa „Prosvestshenijesta” (№ 3, s. 78) N. Sk:n lauseen: „Bundilaiset ovat jo aikoja sitten vaatineet yhdessä kaikkien porvarillisten juutalaispuolueiden ja -ryhmien kanssa kansallista kulttuuriautonomiamia” ja *väärentää* tuon sitaatin *poistamalla* siitä sanan „bundilaiset” ja *vaihtamalla* sanat „kansallista kulttuuriautonomiamia” sanoiksi „kansallisia oikeuksia”, niin ei auta muuta kuin ihmetellä! Hra Lev Jurkevitch ei ole ainoastaan nationalisti, ei ainoastaan hämmästyttävän tietämätön mitä sosialidemokratian historiaan ja sosialidemokratien ohjelmaan tulee, vaan myös *suoranainen sitaattien väärentäjä*, kun siitä on etua Bundille. Huonostipa ovat Bundin ja herrojen Jurkevitchien asiat!

„Kansalliskulttuurillista” autonomiaa eivät ole ottaneet ohjelmaansa enempää Itävallan kuin Venäjänkään sosialidemokraatit. Mutta porvarilliset juutalaispuolueet kaikkein takapajuisimmassa maassa ja muutamat pikkuporvarilliset muka-sosialistiset ryhmät ovat sen ottaneet juurruttaakseen porvarillisen nationalismin aatteita hiotussa muodossa työväen keskuuteen. Tämä tosiseikka puhuu itse puolestaan.

Kun kerran olemme jo joutuneet koskettelemaan itävaltalaisista ohjelmaa kansallisuuskysymyksestä, niin emme saata olla palauttamatta oikeuksiinsa totuutta, jota bundilaiset usein vääristelevät. Brünnin edustajakokouksessa esitettiin aito „kansallisen kulttuuriautonomian” ohjelma. Se oli eteläslaavilaisen sosialidemokratian ohjelma, jonka 2. kohdassa sanotaan: „Kukin Itävallassa asuva kansa, sen jäsenten asuma-alueesta riippumatta, muodostaa autonomisen ryhmän, joka hoitaa täysin itsenäisesti kaikkia kansallisia (kieltä ja kulttuuria koskevia) asioitaan”. Tätä ohjelmaa ei puolustanut ainoastaan Kristan, vaan myös vaikutusvaltainen Ellenbogen. Kuitenkin se hylättiin, sen puolesta ei annettu ainoatakaan ääntä. Hyväksyttiin *territoriaalinen* ohjelma, s.o. ohjelma, joka ei edellytä *minkäänlaisia* „kansakunnan jäsenten asuma-alueesta riippumattomia” kansallisia ryhmiä.

Hyväksytyyn ohjelman 3. kohdassa sanotaan: „Saman kansakunnan itsehallinnolliset *alueet* muodostavat yhdessä kansallisesti yhtenäisen liiton, joka päättää kansallisista asioistaan täysin autonomisesti” (vrt. „Prosvestshenije”, 1913, № 4, s. 28¹¹). Selvä on, että tämäkin kompromissiohjelma on väärä. Selittäkäämme sitä esimerkiksi. Saratovin kuvernementissa oleva saksalaisten siirtolaisten yhdyskunta ynnä saksalaisten työläisten esikaupunkiasutus Riiassa tai Lodzissa ynnä Pietarin lähetyvillä oleva saksalaishylä j.n.e. muodostavat Venäjällä asuvien saksalaisten „kansallisesti yhtenäisen liiton”. Ilmeistä on, etteivät sosialidemokraatit voi *vaatia* sellaista eivätkä voi *vahvistaa* tuollaista liittoa, vaikka he eivät tietysti lainkaan kiistä *vapautta* yhtyä kaikenlaisiin liittoihin, eivät myöskään minkään kansallisuuden minkäänlaisten yhteisöjen vapautta liittoutua kyseisessä valtiossa. Mutta Venäjän eri seuduilla asuvien ja eri

luokkiin kuuluvien saksalaisten y.m. erottamista valtakunnan lain nojalla yhteiseksi saksalaisten kansalliseksi liitoksi voivat puuhata papit, porvarit, poroporvarit ja kuka tahansa, mutta eivät sosialidemokraatit.

5. KANSAKUNTIEN TASA-ARVOISUUS JA VÄHEMMISTÖKANSALLISUUKSIEN OIKEUDET

Venäjän opportunistien yleisimpänä tapana kansallisuuskysymystä käsiteltäessä on viitata Itävallan tarjoamaan esimerkkiin. „Severnaja Pravdassa” julkaistussa kirjoituksessani * („Prosvestshenije” № 10, ss. 96—98), jonka kimppuun opportunistit ovat käyneet (hra Semkovski „Novaja Rabotshaja Gazetassa”¹², hra Liebmann „Zeitissä”), väitän, että on olemassa vain yksi kansallisuuskysymyksen ratkaisu, mikäli se yleensä on mahdollinen kapitalismin maailmassa, ja sellaisena ratkaisuna on johdonmukainen demokratismi. Todisteeksi viitataan muun muassa Sveitsiin.

Tämä viittaus ei miellytä kumpaakaan edellä mainittua opportunistia, jotka koettavat sen kumota tai heikentää sen merkitystä. Kautsky on näettekös sanonut, että Sveitsi on poikkeus; että Sveitsissä nähkääs on desentralisaatio kerrassaan erikoista, historia erikoista, erikoiset maantieteelliset olot, toiskielisen väestön sijainti poikkeuksellisen omalaatuista j.n.e. j.n.e.

Tuo kaikki ei ole muuta kuin yritystä *kiertää* väittelyn ydin. Tietysti Sveitsi on poikkeus siinä mielessä, ettei se ole eheä kansallisvaltio. Mutta samanlaisia poikkeuksia (eli takapajuisuuksia, lisää Kautsky) ovat Itävalta ja Venäjä. Tietysti Sveitsissä ovat vain erikoiset, omalaatuiset historialliset ja elinolot turvanneet sen, että siellä on demokratismia *enemmän* kuin useimmissa sen naapureina olevissa Euroopan maissa.

Mutta mitä merkitystä tällä kaikella on, kun on kysymys *esikuvasta*, josta on otettava oppia? Maat, joissa tämä tai tuo instituutio on saatettu voimaan *johdonmukaisen* demokratismin perusteilla, ovat nykyoloissa kaikkialla maailmassa poikkeuksia. Mutta voisiko tämä seikka estää meitä vaatimasta ohjelmassamme johdonmukaisen demokratismin noudattamista kaikissa instituutioissa?

* Ks. tätä osaa, ss. 4—6. *Toim.*

Sveitsin erikoisuutena ovat sen historia, sen maantieteelliset ja muut olot. Venäjän erikoisuutena ovat proletariaatin voimakkuus, jollaista porvarillisten vallankumousten kaudella ei ole vielä ennen nähty, sekä maan hirvittävä yleinen takapajuisuus, mikä kaikkinaisten miinuksien ja tappioiden uhalla tekee objektiivisesti välttämättömäksi, että eteenpäinmenon pitää olla poikkeuksellisen nopeaa ja päättäväistä.

Me laadimme kansallisuusohjelmaa proletariaatin näkökannalta katsoen; mistä ajoista alkaen on alettu suositella, että malliksi otettaisiin huonoimmat eikä parhaimmat esimerkit?

Eiköhän joka tapauksessa jää kiistämättömäksi ja kumoamattomaksi tosiasiaksi, että kapitalismin oloissa kansallisuusrauha on rakennettu (mikäli se yleensä on rakennettavissa) *yksinomaan* johdonmukaisen demokratismen maissa?

Koska tämä on kiistatonta, niin opportunistien itsepintaiset viittaukset Itävaltaan Sveitsin asemesta jäävät täysin kadettimaiseksi otteeksi, sillä kadetithan kopioivat aina Euroopan kehoimpia eivätkä parhaita perustuslakeja.

Sveitsissä on *kolme* valtionkieltä, mutta kansanäänestyksen aikana lakiehdotukset julkaistaan *viidellä* eri kielellä, s.o. kolmen valtionkielen lisäksi kahdella „romaanilaisella” murteella. Vuoden 1900 väenlaskun mukaan Sveitsin 3.315.443 asukkaasta näitä kahta murretta puhuu 38.651 asukasta, t.s. vähän enemmän kuin *yksi prosentti*. Armeijassa upseereille ja aliupseereille „on annettu mitä laajin vapaus puhutella sotilaita näiden äidinkielellä”. Graubündenin ja Wallisin kantoneissa (kummassakin on vähän yli sadan tuhannen asukkaan) ovat molemmat murteet täysin tasarvoisia toisten kielten kanssa*.

Herää kysymys: onko meidän tehtävä tunnetuksi ja puollettava tätä edistyksellisen maan tarjoamaa elävää *koke-musta* vaiko lainattava itävaltalaisilta „eksterritoriaalisen autonomian” tapaisia *keksintöjä*, joita ei ole vielä kokeiltu missään maailmassa (ja joita itävaltalaiset itsekään eivät ole vielä hyväksyneet)?

Tämän keksinnön saarnaaminen on sen saarnaamista, että kouluopetus jaettaisiin eri kansallisuuksittain, t.s. suorastaan vahingollista saarnausta. Mutta Sveitsin kokemus

* Ks. René Henry: „La Suisse et la question des langues”, Bern, 1907 (René Henry: „Sveitsi ja kielikysymys”, Bern, 1907. Toim.).

osoittaa, että mahdollisimman suuren (suhteellisesti) kansallisuusrauhan turvaaminen *on käytännössä mahdollista ja toteutettu* koko valtiota käsittävän johdonmukaisen (taas-kin suhteellisen johdonmukaisen) demokratismien oloissa.

„Sveitsissä”, sanovat tätä kysymystä tutkineet henkilöt, „*ei ole olemassa kansallisuuskysymystä* itäeurooppalaisessa mielessä. Tätä sanaakaan (kansallisuuskysymys) ei siellä tunneta”... „Sveitsi on jättänyt kansallisuuksien välisen taistelun kauas menneisyyteen, vuosiin 1797—1803” *.

Tämä merkitsee, että Ranskan suuren vallankumouksen kausi, joka ratkaisi mitä demokraattisimmin vuorossa olleet kysymykset siirtymisestä feodalismista kapitalismiin, *kykeni* sivumennen „*ratkaisemaan*” muun muassa myös kansallisuuskysymyksen.

Ja koettakootpa herrat Semkovskit, Liebmannit ja muut opportunistit vielä väittää, että tämä „poikkeuksellisen sveitsiläinen” ratkaisu *ei ole sovellettavissa* mihin Venäjän ujestiin tai ujestin osaankin tahansa, missä vain on 200.000 asukasta kohti *kaksi murretta*, joita puhuu 40.000 kansalaista, jotka tahtovat kielen suhteen olla *täysin tasa-arvoisia* seudullaan!

Kansakuntien ja kielten täydellisen tasa-arvoisuuden saarnaaminen nostaa joka kansakunnan keskuudesta esiin vain johdonmukaisen demokraattisia aineksia (s.o. vain proletaareja) *liittäen* heitä *yhteen* ei kansallisuuden mukaan, vaan heidän pyrkimyksissään syvällisiin ja perusteellisiin parannuksiin yleisessä valtiojärjestelmässä. „Kansallisen kulttuuriautonomian” saarnaaminen sitävastoin *erottaa kansakuntia* ja lähentää käytännössä kunkin kansakunnan työläisiä *sen* porvaristoon eri henkilöiden ja ryhmien hyvistä toivomuksista huolimatta (kaikki porvarilliset juutalaispuolueet ovat hyväksyneet tämän „kansallisen kulttuuriautonomian”).

Täydellisen tasa-arvoisuuden periaatteeseen liittyy välittömästi vähemmistökansallisuuksien oikeuksien turvaaminen. „Severnaja Pravdassa” olleessa kirjoituksessani tämä periaate on tuotu ilmi melkein sellaisena kuin myöhemmässä marxilaisten neuvottelukokouksen virallisessa ja tarkemmassa päätöslauselmassakin. Tämä päätöslauselma

* Ks. Ed. Blocher: „Die Nationalitäten in der Schweiz”, Brl., 1910 (Ed. Blocher: „Sveitsin kansallisuudet”, Berliini, 1910. Toim.).

vaatii „sisällyttämään valtiosääntöön sellaisen peruslain, joka julistaa mitättömiksi kaikkinaiset jonkin yhden kansallisuuden erioikeudet ja kaikkinaiset vähemmistökansallisuuden oikeuksien loukkaamiset”.

Hra Liebmann yrittää tehdä pilkkaa tästä määritelmästä kysymällä: „Mistäpä se tiedetään, mitä vähemmistökansallisuuksien oikeuksiin kuuluu?”. Kuuluuko näihin oikeuksiin muka oikeus „oman ohjelman” omaamiseen kansallisissa kouluissa? Kuinka ison pitäisi vähemmistökansallisuuden olla, jotta sillä olisi oikeus saada omat tuomarit, virkamiehet, äidinkieliset koulut? Hra Liebmann tahtoo johtaa näistä kysymyksistä „positiivisen” kansallisuusohjelman tarpeellisuuden.

Itse asiassa nämä kysymykset osoittavat havainnollisesti, millaisia taantumuksellisia aatteita bundilaisemme sujuttaa esiin muka pikkuseikoista ja yksityiskohdista väittelemisen varjolla.

„Oma ohjelma” omassa kansallisessa koulussal.. Marxilaisilla, rakkahin kansallissosialisti, on *yleinen* kouluohjelma, joka vaatii esimerkiksi ehdottomasti maallista kouluopetusta. Marxilaisten näkökannalta katsoen demokraattisessa valtiossa ei ole sallittava missään eikä milloinkaan *poiketa* tästä yleisohjelmasta (ja sen täydentämisen joillakin „paikallisilla” aineilla, kielillä y.m.s. määrää paikallinen väestö päätöksellään). Koulutoimen „ottaminen pois valtion hallinnasta” ja sen luovuttaminen kansakuntien hoidettavaksi on periaate, josta seuraa, että me työläiset meidän demokraattisessa valtiossamme sallimme „kansakuntien” haaskata kansan varoja klerikaaliseen kouluun! Hra Liebmann on huomaamattaan tullut selittäneeksi havainnollisesti „kansallisen kulttuuriautonomian” taantumuksellisuutta!

„Kuinka ison pitäisi vähemmistökansallisuuden olla?” Sitä ei määrittele edes bundilaisia miellyttävä itävaltalainen ohjelmakaan: siinä sanotaan (vieläkin lyhyemmin ja epäselvemmin kuin meidän ohjelmassamme): „Vähemmistökansallisuuksien oikeudet turvataan erikoisella lailla, jonka säätää valtakunnan parlamentti” (Brünnin ohjelman 4. kohta).

Miksei kukaan ole takertunut itävaltalaisiin sosialidemokraatteihin kysymällä, minkälainen tuo laki nimenomaan

on? Nimenomaan millaiselle vähemmistölle ja nimenomaan mitkä oikeudet sen on turvattava?

Siksi, että kaikki järkevät ihmiset ymmärtävät sopimattomaksi ja mahdottomaksi määritellä ohjelmassa yksityiskoh-
tia. Ohjelmassa säädetään vain peruseriaatteet. Tässä tapauksessa itävaltalaisilla on peruseriaate edellytetty sel-
väksi, ja Venäjän marxilaisten viime neuvottelukokouksen päätöslauselmassa se on ilmaistu suoraan. Tänä periaat-
teena on: ei sallita minkäänlaisia kansallisia erioikeuksia eikä minkäänlaista kansallisuuksien eriarvoisuutta.

Otamme konkreettisen esimerkin selittääksemme kysy-
myksen bundilaiselle. Tammikuun 18 p:nä 1911 toimitet-
tun koulurekisteröinnin tietojen mukaan Pietarin kaupun-
gissa oli kansan-„valistuksen” ministeriön alkeiskouluissa
48.076 oppilasta. Heistä oli juutalaisia 396, t.s. alle yhden
prosentin. Edelleen oli 2 romanialaista, 1 gruusialainen,
3 armenialaista oppilasta j.n.e.¹³ Onko mahdollista laatia
sellainen „positiivinen” kansallisuusohjelma, että se käsit-
täisi koko tämän suhteiden ja ehtojen moninaisuuden?
(Eikä Pietari tietysti ole kansallisesti lähimainkaan „kirja-
vin” kaupunki Venäjällä.) Eivätkä edes bundilaisten tapai-
set kansallisten „hienouksien” erikoistuntijatkaan pystyne
laatimaan sellaista ohjelmaa.

Mutta jos valtion perustuslaissa olisi sellainen säädös,
joka mitätöisi jokaisen vähemmistön oikeuksia loukkaavan
toimenpiteen, niin kuka kansalainen tahansa voisi vaatia
kumoamaan määräyksen, joka kieltäisi esimerkiksi palkkaa-
masta valtion laskuun heprean kielen, juutalaisten historian
y.m.s. erikoisopettajia tai antamasta valtion huoneistoa
juutalais-, armenialais-, romanialaislapsille, jopa yhdellekin
gruusialaislapselle pidettäviä luentotilaisuuksia varten.
Joka tapauksessa ei ole mitään mahdotonta siinä, että tyy-
dytetään tasa-arvoisuuden perustalla vähemmistökansalli-
suuksien kaikki järkevät ja oikeutetut toivomukset, eikä
kukaan sano, että tasa-arvoisuuden propagoiminen olisi
vahingollista. Sen sijaan olisi ehdottomasti vahingollista
propagoida kouluopetuksen jakamista kansallisuuksittain,
propagoida esimerkiksi erikoisten juutalaiskoulujen perus-
tamista Pietarin juutalaislapsille, ja olisi suorastaan mah-
dotonta perustaa kansallisia kouluja ihan *jokaista* vähem-
mistökansallisuutta varten, 1, 2, 3 lasta varten.

Edelleen, missään yleisvaltakunnallisessa laissa ei voida määritellä, millaisen pitäisi vähemmistökansallisuuden olla, jotta sillä olisi oikeus saada erityiset koulut tai pitää erikoisia opettajia lisäaineissa j.n.e.

Yleisvaltakunnallinen tasa-arvoisuuslaki sitävastoin voidaan kyllä laatia yksityiskohtaisesti sekä kehitellä alueeduskuntien, kaupunkien, zemstvojen, yhteisöjen y.m. erikoisasetuksissa ja päätöksissä.

6. SENTRALISAATIO JA AUTONOMIA

Vastaväitteissään hra Liebmann kirjoittaa:

„Ottakaa meillä Liettua, Itämeren seutu, Puola, Volynia, etelä-Venäjä j.n.e.—kaikkialla te löydätte *sekalaista* väestöä; ei ole ainoatakaan kaupunkia, missä ei olisi runsasta vähemmistökansallisuutta. Vietäköön desentralisaatio kuinka pitkälle tahansa, niin kaikkialla eri seuduilla (pääasiallisesti kaupunkiyhdyskunnissa) tavataan eri kansallisuuksia yhdessä, ja juuri demokratismi jättää vähemmistökansallisuuden enemmistökansallisuuden käsiin. Mutta, kuten tunnettua, V. I. suhtautuu vihamielisesti sellaiseen federatiiviseen valtiojärjestelmään ja lopputomaan desentralisaatioon, mitkä ovat olemassa Sveitsin liittovaltiossa. Herää kysymys: miksi hän on ottanut esimerkiksi Sveitsin?”

Edellä on jo selitetty, miksi olen ottanut esimerkiksi Sveitsin. Samoin on selitetty sekin, että vähemmistökansallisuuksien oikeuksien suojelemisprobleemi on ratkaistavissa *vain* säätämällä siitä yleisvaltakunnallinen laki johdonmukaisen demokraattisessa valtiossa, jossa ei poiketa tasa-arvoisuusperiaatteesta. Mutta esittämässämme lainauksessa hra Liebmann toistaa vielä erään eniten käytetyistä (ja mitä virheellisimmistä) vastaväitteistä (eli skeptillisistä huomautuksista), joita marxilaista kansallisuusohjelmaa vastaan tavallisesti esitetään ja joita sietää sen vuoksi käsitellä.

Marxilaiset suhtautuvat tietysti vihamielisesti federaatioon ja desentralisaatioon — siitä yksinkertaisesta syystä, että kehittyäkseen kapitalismi vaatii mahdollisimman suuria ja mahdollisimman sentralisoituja valtioita. *Muiden ehtojen ollessa yhtäläisiä* tietoinen proletariaatti tulee aina olemaan isomman valtion kannalla. Se tulee aina taistelemaan keskiaikaista partikularismia vastaan, tulee aina tervehtimään mahdollisimman tiivistä taloudellista liittymistä isoiksi alueelliseksi kokonaisuuksiksi, missä prole-

tariaatin taistelu porvaristoa vastaan voisi muodostua laajaksi.

Se, että kapitalismi kehittää laajasti ja nopeasti tuotantovoimia, se *vaatii* isoja, valtiollisesti eheitä ja yhdistyneitä alueita, joilla porvarienv luokka — ja sen mukana myöskin sen välttämätön vastakohta, proletaarien luokka — vain voikin tiivistyä hävittäen kaikki vanhat, keskiaikaiset, säätyjakoiset, ahtaasti paikalliset, pikkukansalliset, uskonnolliset y.m. raja-aidat.

Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta, t.s. oikeudesta erota ja muodostaa itsenäinen kansallisvaltio, tulemme puhumaan erikseen*. Mutta niin kauan kuin ja mikäli eri kansakunnat muodostavat yhtenäisen valtion, eivät marxilaiset missään tapauksessa tule propagoimaan enempää federaatioperiaatetta kuin desentralisaatiotakaan. Iso sentralisoitunut valtio on valtava historiallinen edistysaskel pois keskiaikaisesta pirstoutuneisuudesta, kohti koko maailman tulevaa sosialistista yhtenäisyyttä, eikä sosialismiin ole eikä voi olla muuta tietä kuin tällaisen valtion *kautta* (joka on *erottamattomasti* yhteydessä kapitalismiin).

Mutta olisi sallimatonta unohtaa, että puoltaessamme sentralismia me puolustamme vain *demokraattista* sentralismia. Tässä suhteessa on kaikkalainen poroporvarillisuus yleensä ja myös nationalistinen poroporvarillisuus (edemmennyt Dragomanov¹⁴ siinä luvussa) tuonut kysymykseen sellaista sekavuutta, että täytyy yhä uudelleen ja uudelleen uhrata aikaa sen selvittämiseen.

Demokraattinen sentralismi ei suinkaan sulje pois paikallista itsehallintoa eikä *autonomiia* niiltä alueilta, joiden erikoisuutena ovat erityiset taloudelliset ja elinehdot, väestön erityinen kansallinen kokoonpano j.n.e., vaan päinvastoin se vaatii välttämättä *molempia*. Meillä sentralismi sekoitetaan alituisesti mielivaltaan ja byrokraatismiin. Venäjän historia on luonnollisesti pakosta synnyttänyt tällaista sekaannusta, mutta marxilaiselle se on kuitenkin ehdottomasti sallimatonta.

Tämän selittäminen käy helpoimmin päinsä konkreettisen esimerkin nojalla.

Rosa Luxemburg tekee laajassa kirjoituksessaan „Kansallisuuskysymys ja autonomia”** monien huvittavien

* Ks. tätä osaa, ss. 385—446. *Toim.*

** „Przegląd Socjaldemokratyczny”¹⁵, Kraków, 1908 ja 1909.

virheiden ohella (joista tulee puhe tuonnempana) sen erittäin huvittavan virheen, että hän yrittää *rajoittaa* autonomiavaatimuksen koskemaan yksinomaan vain Puolaa.

Mutta katsokaapa ensin, *miten* hän määrittelee autonomian.

Rosa Luxemburg myöntää — ja marxilaisena hänen tietenkin täytyy myöntää, että kaikkien sellaisten taloudellisten ja poliittisten kysymysten, jotka ovat kapitalistiselle yhteiskunnalle tärkeimpiä ja oleellisia, tulee olla yksinomaan yleisvaltakunnallisen keskusparlamentin eikä suinkaan eri alueiden autonomisten eduskuntien hoidettavina. Näihin kysymyksiin kuuluvat: tullipolitiikka, kauppa- ja teollisuuslainsäädäntö, kulku- ja yhteyslaitos (rautatiet, posti, lennätin, puhelinlaitos j.n.e.), sotaväki, verotusjärjestelmä, siviili-^{*} ja rikosoikeus, koulutoimen yleiset perusteet (esimerkiksi laki, että koulujen pitää olla pelkästään maallisia, laki yleisestä oppivelvollisuudesta, minimiohjelmasta, kouluasiain demokraattisesta järjestelystä j.n.e.), työnsuojelua koskeva lainsäädäntö, kysymys poliittisista vapauksista (yhdistysoikeus) j.n.e. j.n.e.

Autonomisten eduskuntien hoidettavia ovat — yleisvaltakunnallisen lainsäädännön pohjalla — merkitykseltään puhtaasti paikalliset, alueelliset tai puhtaasti kansalliset kysymykset. Kehittäessään tätäkin ajatusta hyvin — ettemme sanoisi ylettömän — yksityiskohtaisesti, Rosa Luxemburg mainitsee esimerkiksi paikallisen merkityksen omaavien rautateiden rakentamisen (№ 12, s. 149), paikalliset maantiet (№ 14—15, s. 376) y.m.s.

Aivan ilmeistä on, ettei voida kuvitella nykyaikaista todella demokraattista valtiota *ilman* tällaisen autonomian myöntämistä jokaiselle alueelle, jolla on vähänkään oleellisia erikoisuuksia taloudessa ja elinoloissa, jonka väestö on kansalliselta kokoomukseltaan erikoista j.n.e. Kapitalismin kehityksen eduille välttämättömän sentralismin periaate ei suinkaan kärsi tällaisesta (paikallisesta ja alueellisesta) autonomiasta, vaan päinvastoin juuri autonomian ansiosta se toteutuu käytännössä — *demokraattisesti* eikä byrokraattisesti. Kapitalismin laajaperäinen, vapaa ja nopea kehitys olisi mahdotonta tai äärimmäisessä tapauksessa se vaikeu-

* Kehitellessään ajatustaan Rosa Luxemburg menee aivan yksityiskohtiin saakka, mainiten esimerkiksi — ja täysin oikeutetusti — avioeroa koskevan lainsäädännön (mainitun alkakauslehden 12. n:o, s. 162).

tuisi tavattomasti *ilman* sellaista autonomiaa, joka *helpottaa* sekä pääomien keskittymistä että tuotantovoimien kehitystä, porvariston ja proletariaatin yhteenliittymistä *koko valtakunnan* mitassa. Sillä virkavaltainen sekaantuminen *puhtaasti* paikallisiin (alueellisiin, kansallisiin y.m.) asioihin on yleensä eräänä taloudellisen ja poliittisen kehityksen suurimpana esteenä ja muun muassa eräänä *sentralismin* esteenä kaikessa tärkeässä, mittavassa ja perustavaa laatua olevassa.

Sen tähden on vaikea pidättää hymyä, kun lukee, miten meidän oivallinen Rosa Luxemburgimme yrittää aivan vakavissaan ja „aitomarxilaisin” sanoin todistaa autonomia-vaatimuksen soveltuvan yksinomaan *vain* Puolaan, *vain* poikkeuksena! Siinä ei tietysti ole tippaakaan „oman pitäjän” isänmaallisuutta,— siinä vaikuttavat vain pelkät „käytännölliset” näkökohdat... esimerkiksi Liettuaan nähden.

Rosa Luxemburg ottaa neljä kuvernementtia: Vilnon, Kovnon, Grodnon ja Suwalkin kuvernementit, uskotellen lukijoille (ja itselleen), että niissä asuu „etupäässä” liettualaisia, ja tällöin laskemalla yhteen näiden kuvernementtien väkiluvun hän saa liettualaisten prosentiksi 23% koko väestöstä, ja kun liettualaisiin lisätään zhemaitilaiset, niin tulos on 31% väestöstä eli alle kolmanneksen. Johtopäätökseksi tulee tietysti se, että ajatus Liettuan autonomiasta on „mielivaltainen ja keinotekoinen” (№ 10, s. 807).

Lukija, joka tietää meidän venäläisen valtiollisen tilastointimme yleisesti tunnetut puutteet, huomaa heti Rosa Luxemburgin virheen. Miksi piti ottaa Grodnon kuvernementti, jossa liettualaisia on vain 0,2%, *kaksi kymmenesosaa prosenttia* väkiluvusta? Miksi piti ottaa koko Vilnon kuvernementti eikä vain tämän kuvernementin Trokin ujestia, missä liettualaiset ovat *enemmistönä* väestöstä? Miksi piti ottaa koko Suwalkin kuvernementti ja määritellä liettualaisten lukumäärä 52%:ksi kuvernementin väestöstä, eikä tämän kuvernementin liettualaisia ujestejä, s.o. 5 ujestia 7:stä, joissa liettualaiset muodostavat 72%^o väestöstä?

Naurettavaa on puhua nykyisen kapitalismin oloista ja vaatimuksista ja ottaa Venäjän keskiaikaiset, maaorjuudelliset, byrokraattisen muodolliset hallinnolliset jaot ja lisäksi karkeimmassa muodossaan (kuvernementit eikä ujestit) eikä „nykyaikaisia” ja „kapitalistisia” jakoja. On päivänselvää, ettei voi olla puhettakaan mistään, edes jossain

määrin vakavasta paikallisesta reformista Venäjällä ilman näiden jakojen hävittämistä ja niiden vaihtamista *todella* „nykyaikaisiin” jakoihin, jotka todella vastaavat kapitalismin *eikä* kruunun, *ei* virkavallan, *ei* rutiinin, *ei* tilanherrojen *eikä* pappien vaatimuksia — ja tällöin kapitalismin nykyvaatimukseen tulee epäilemättä kuulumaan vaatimus väestön kokoomuksen mahdollisimman suuresta kansallisesta yhtenäisyydestä, sillä kansallisuus, kielen samanlaisuus on tärkeä tekijä kotimaanmarkkinain täydellistä valtaamista ja taloudellisen kierron täydellistä vapautta varten.

Hullunkurista on, että tämän Rosa Luxemburgin ilmeisen virheen toistaa bundilainen Medem, jonka aikomuksena ei ole todistaa Puolan „poikkeuksellisia” erikoisuuksia, vaan kansallisen alueautonomian periaatteen kelpaamattomuus (bundilaiset ovat näet eksterritoriaalisen kansallisen autonomian kannalla!). Bundilaisemme ja likvidaattorimme keräilevät eri maiden ja eri kansakuntien sosialidemokraattien kaikkia virheitä ja opportunistisia hoiperteluja kaikkialta maailmasta, kasaten kassiinsa maailman sosialidemokratiasta välttämättömästi sen, mikä siinä on *huonointa*: bundilaisten ja likvidaattorien sepustuksista otetut leikkeleet voisivat yhdessä muodostaa *huonon maun* mallinäytteiden sosialidemokraattisen *museon*.

Alueellinen autonomia — järkelee Medem opettavaisesti — on sopiva alueelle, „aluepiirille”, mutta ei latvia-laisten, eestiläisten y.m.s. piirikunnille, missä on asukkaita puolesta miljoonasta kahteen miljoonaan ja jotka ovat laajuudeltaan kuvernementin suuruisia. „*Se ei olisi autonomiaa, vaan pelkkä zemstvo...* Tuon zemstvon yläpuolelle olisi rakennettava todellinen autonomia”... ja tekijä tuomitsee vanhojen kuvernementtien ja ujestien „hajottamisen” *.

Itse asiassa näiden keskiaikaisten, maaorjuudellisten, virallisten hallinnollisten jaotusten säilyttäminen ennallaan onkin nykyajan kapitalismin olojen „hajottamista” ja runtelamista. Vain ne, jotka ovat läpeensä tällaisten jaotusten hengen vallassa, saattavat „asiantuntijan viisain ilmein” ajatella „zemstvon” ja „autonomian” asettamista vastakain huolehtien siitä, että — kaavan mukaisesti — „autonomian” pitää olla isoja ja zemstvon muka pieniä alueita varten. Nykyaikainen kapitalismi ei lainkaan tarvitse näitä

* V. Medem: „Kansallisuuskysymyksen asettelusta Venäjällä”, „Vestnik Jevropy” 15, 1912, №№ 8 ja 9.

virkamiesten kaavioita. Miksi ei voisi olla kansallisia autonomisia piirikuntia, joiden väkiluku saattaa olla jopa 50.000 eikä vain $\frac{1}{2}$ miljoonaa asukasta,— miksi tuollaiset piirikunnat eivät voisi yhdistyä mitä erilaisimmalla tavalla erisuuruisten naapuripiirikuntien kanssa yhtenäiseksi autonomiseksi „aluepiiriksi”, jos se on sopivaa, jos se on taloudellisen kierron kannalta tarpeellista,— kaikki tämä jää bundilaisen Medemin salaisuudeksi.

Huomautamme, että Brunnissä hyväksytty sosialidemokratian kansallisuushjelma asettuu täydellisesti kansallisen alueautonomian kannalle ehdottaen Itävallan jakamista „kansallisesti rajattuihin” piirikuntiin „historiallisesti muodostuneiden kruununmaiden asemesta” (Brünnin ohjelman 2. kohta). Näin pitkälle me emme menisi. Epäilemätöntä on, että väestön eheä kansallinen kokoomus on vapaan ja laajan, todella nykyaikaisen kaupankierron varmimpia tekijöitä. Epäilemätöntä on, ettei yksikään marxilainen — eikä edes yksikään jyrkkä demokraatti — rupea puoltamaan Itävallan kruununmaita eikä Venäjän kuvernementteja ja ujestejä (jotka eivät ole yhtä huonoja kuin Itävallan kruununmaat, mutta ovat silti varsin huonoja), ei rupea väittämään tarpeettomaksi näiden vanhentuneiden jaotusten vaihtamista, mikäli mahdollista, väestön kansallisen kokoomuksen mukaan tehtyyn jaotukseen. Ja vihdoin epäilemätöntä on, että kaikkinaisen kansallisuussorron poistamiseksi on äärimmäisen tärkeää muodostaa vaikkapa aivan pieniäkin autonomisia, kansalliselta kokoomukseltaan eheitä ja yhtenäisiä piirikuntia, ja tällöin erilaiset vapaat liitot, tämän kansallisuuden jäsenet, jotka ovat hajallaan eri puolilla maata ja jopa maailmaakin, voisivat „lähentyä” näitä piirikuntia ja ryhtyä kanssakäymisiin niiden kanssa. Kaikki tämä on eittämätöntä, kaiken tämän voi kiistää vain piintyneen byrokraattisesta näkökohdasta katsoen.

Väestön kansallinen kokoomus on *eräs* tärkeimmistä taloudellisista tekijöistä, mutta *ei ainoa* eikä tärkein muiden tekijäin joukossa. Kaupungeilla esimerkiksi on *mitä tärkein* taloudellinen merkitys kapitalismin oloissa, mutta kaupunkien erikoisuutena kaikkialla — niin Puolassa kuin Liettuasakin, sekä Ukrainassa että Iso-Venäjällä y.m.— on se, että niiden väestön kansallinen kokoomus on kaikkein kirjavinta. Kaupunkien erottaminen „kansallisen” momentin nojalla taloudellisesti niihin liittyvistä kylistä ja piirikunnista olisi

järjetöntä ja mahdotonta. Sen tähden marxilaisten ei pidä asettua kokonaan ja yksinomaan „kansallis-alueellisen” periaatteen pohjalle.

Ja tämän tehtävän itävaltalaista ratkaisua paljon oikeampi ratkaisu on se, jonka Venäjän marxilaisten viime neuvottelukokous hahmotteli. Mainittu neuvottelukokous esitti tästä kysymyksestä seuraavan kannan:

„...välttämätöntä... on se, että on olemassa laaja alueellinen autonomia” (ei tietenkään yksinomaan Puolaa, vaan Venäjän kaikkia alueita varten) „ja täysin demokraattinen paikallinen itsehallinto ja että itsehallinnollisten ja autonomisten alueiden rajoja määriteltäessä” (ei nykyisten kuvernementtien, ujestien y.m.s. rajojen mukaisesti) „pidetään perustana sitä, miten paikallinen väestö itse huomioi taloudelliset ja muut olosuhteet, väestön kansallisen kokoomuksen j.n.e.”*.

Väestön kansallinen kokoomus on tässä asetettu muiden (ensi kädessä taloudellisten, sitten elinoloja koskevien j.n.e.) ehtojen *rinnalle*, joiden tulee olla perustana uusien, nykyaikaista kapitalismia vastaavien eikä virallista muodollisuutta ja aasialaisuutta vastaavien rajojen määrittämisessä. Vain paikallinen väestö yksin voi kyllin tarkasti „huomioida” kaikki nämä ehdot, ja tällaisen huomiointin pohjalla valtion keskusparlamentti on määrittelevä autonomisten alueiden rajat ja autonomisten eduskuntien toiminta-
piirin.

* * *

Käsiteltäväksemme on jäänyt vielä kysymys kansakuntien itsemääräämisoikeudesta. Tässä kysymyksessä Rosa Luxemburgin virheitä on ryhtynyt „popularisoimaan” kokonainen liuta kaikkia eri kansallisuuksia olevia opportunisteja: sekä likvidaattori Semkovski että bundilainen Liebmann ja ukrainalainen kansallissosialisti Lev Jurkevitch. Seuraavan artikkelimme omistamme tälle kysymykselle, jota koko tuo „liuta” on varsin pahasti sotkenut.

---

* Ks. Teokset, 19. osa, s. 424. Toim.

VIELÄ KERRAN KANSAINVÄLISESTÄ SOCIALISTISESTA TOIMISTOSTA JA LIKVIDAATTOREISTA

„Novaja Likvidatorskaja Gazetan” * lehtimiesten peruspiirre, voimattoman vihan kannustama ulkokultaisuus ei ole vielä milloinkaan mennyt niin pitkälle kuin heidän kirjoituksissaan Kansainvälisen toimiston päätöksen johdosta¹⁷.

Miten pitkälle he ovat menneet, käy selville jo siitä, että heti heidän ensimmäisten tätä aihetta käsittelevien kirjoitustensa jälkeen Kansainvälisen sosialistisen toimiston sihteerin Huysmansin täytyi valtuuttaa toveri Popov tiedottamaan venäläisille työläisille, että hän, Huysmans, on pannut vastalauseen „Novaja Rabotshaja Gazetan” yrityksille „käyttää omiin ryhmäkuntalaisiin tarkoituksiinsa” venäläisten lukijain „asiantuntemattomuutta”, vastalauseen sitä „ilmeistä vääristelyä ja epälojaalisuutta” vastaan, mikä ilmenee likvidaattorien julkaisemissa tiedotuksissa Toimiston päätöksistä.

Kun nyt „Novaja Rabotshaja Gazetan” lehtimiehet ovat saaneet Toimiston sihteerin suusta näin sointuvan... lausunnon, voimme vallan rauhallisesti ohittaa kaikki heidän yrityksensä syyttää *meitä* Lontoossa hyväksytyjen päätösten todellisen luonteen vääristelemisestä. Henkilöt, jotka Toimiston sihteeri on julkisesti saanut kiinni Toimiston päätösten „käyttämisestä ryhmäkuntalaisiin tarkoituksiinsa” ja „epälojaalisesta” suhtautumisesta niihin, voivat pauhata miten paljon tahansa kunnioituksestaan Internationalea kohtaan y.m.s.— tuskin kukaan heitä uskoo. Jokainen työläinen tietää nyt, mitä ovat todellisuudessa ne temput, joiden avulla hra D.¹⁸ on kovin ponnistuksin onkinut esiin

* — „Uuden Likvidaattorilehden”. *Suom.*

Toimiston päätöslauselmasta puolueen „rakentamismetodit” sekä kuusikon „tuomitsemisen”, meidän „vaatimustemme” „torjumisen” ja levitsan sosialidemokraattisen luonteen „tunnustamisen”. Kirjallinen temppuilu Toimiston päätöslauselmilla ei vielä merkitse kunnioitusta näitä päätöslauselmia kohtaan, hra D.!

Kuinka suuri sentään onkaan näiden temppuiliijain hämminki! Katsokaa, kuinka heidän täytyy joka askeleella kumota itse itseään!

1) 102. numerossa hra D. tiedottaa mahtipontisesti: „Kansainvälinen sosialistinen toimisto on ilmaissut paheksumisensa sen johdosta, että kuusi edustajaa on eronnut duumaryhmästä”; kahta numeroa myöhemmin, 104. numerossa toinen temppuiliija, hra L. S.¹⁹, ilmoittaa yhtä mahtipontisesti: „Kansainvälinen sosialistinen toimisto ei antanut enempää kiitoslausuntoja kuin *moitteitakaan*”. Ja — pankaa merkille! — kumpikin kunnianarvoisa mies on varsin tyytyväinen Toimiston päätökseen: toinen siksi, että se „ilmaisi paheksumisensa”, ja toinen siksi, ettei se ilmaissut minäkäänlaista paheksumista! Voiko kuvitella suurempaa sekaannusta?

Ja olihan herroilla likvidaattoreilla syytäkin joutua hämmennyksen valtaan! Toimiston päätöslauselman peruspykälässä on ilman kaksimielisyyttä sanottu seuraavaa: *ennen kuin otetaan mitään käytännöllisiä yhdistymisaskeleita, on ensin saatava selville erimielisyydet*.

Ja tämä päätös on aivan oikea.

Ellemme halua „yhtenäisyyden” nimellä tarjota työväenluokalle mitä erilaisimpien ainesten kaaosmaista sekoitusta, jos haluamme todellista yhtenäisyyttä *työssä*, niin ensimmäisenä ehdottomana askeleena siihen pitää olla „erimielisyyttä aiheuttavien kohtien” tarkka selvittely. Selvitettäköön „yleisen mielipiteiden vaihdon” avulla tarkoin „erimielisyyttä aiheuttavat kohdat”, niin silloin käy selville, voidaanko puhua mistään käytännöllisistä yhdistymistä tavoittelevista askelista. Täten on kysymys asetettu Toimiston päätöslauselmassa. Tällaista kysymyksen asettelua me tervehdimme täydellisesti. Kansainvälisen sosialistisen toimiston ehdotukseen vastasimme esittämällä työläisille kehotuksen: vielä kerran on pohdittava erimielisyyksiä tyynesti ja harkitsevasti ja lausuttava mielipide erimielisyyttä aiheuttavista kohdista. Lupasimme puolestamme kaikin tavoin

auttaa ulkomailla olevia tovereita tutustumaan oleviin erimielisyyksiin. „Proletarskaja Pravdan” 9. numerossa julkaistu päätöslauselma esittää aivan oikein yhteenvedon niistä kohdista, jotka erottavat meitä ja likvidaattoreita²⁰. Tällainen tulee olla vastauksemme Toimiston ehdotukseen, eikä muuta keinoa tietenkään ole ollut eikä voi olla niille, jotka suhtautuvat vakavasti Toimiston päätökseen siitä, että on aikaansaattava „yleinen mielipiteiden vaihto erimielisyyttä aiheuttavista kohdista”.

Mutta — ja siinä se koko juttu onkin! — herroista likvidaattoreista ei ole mikään sen epämiellyttävämpää, vastenmielisempää ja sopimattomampaa kuin vallitsevien teoreettisten, ohjelmallisten, taktillisten ja organisatoristen erimielisyyksien selvittely. Kaikki heidän kieroilunsa, vääristelynsä ja sättimisensä Toimiston päätöslauselman hyväksymisen yhteydessä on tarkoitettu yksinomaan *painamaan villaisella* päätöslauselman sen vaatimuksen, että erimielisyyksistä on saatava selvyys ennakoita. Sekä hra L. S. että hra D. kiiruhtavat mitä hartaimmin edelle: eiköhän voitaisi jotenkin „liittyä yhteen” tarvitsematta „selityksiä” yhdistyjien aate-„todistuskorteista”; eikö voitaisi tulla toimeen ilman „otteita vanhoista aikakausjulkaisuista ja lehdistä”, haikailee hra L. S.; eikö voitaisi olla muistelematta „menneisyyttä”, touhuua hra D.— Ymmärrämme heitä vallan hyvin: hra L. S:stä ei ole mieluisaa, että muistellaan maanalaisuutta koskevia artikkeleita („Lutsh” lehden 15. (101.) n:o), ja hra D:stä ei ole miellyttävää, että muistellaan tunnuslausetta „taistelu legaalisuuden puolesta”. Ja me yhdymme täydellisesti Toimiston päätökseen, mikäli siinä ehdotetaan, ettei pidä kaimella esiin menneisyyden virheitä. Emme kieltäydy antamasta „menneisyyden virheistä” armahdusta, jota herrat likvidaattorit puuhaavat. Menneisyys ei kiinnosta meitä sinänsä, meitä kiinnostaa tämän- ja huomispäiväinen työ. Ja juuri tämän työn suhteen haluamme tietää: *jatkavatko* likvidaattorien äänenkannattajat vastaisuudessakin maanalaisuuden mustaamista; tulevatko ne *edelleenkin* pitämään „kolmea valasta”²¹ nykyhetkelle kelpaamattomina; puolustavatko ne edelleenkin „elokuulaisten” harjoittamaa ohjelman vääristelyä j.n.e.

Näiden kysymysten ja sen selvittäminen, miten pitkälle niissä erimielisyydet menevät, on Toimiston päätöslauselman

mukaan jokaisen yhdistymisasiassa tehtävän edistys-
askeleen *ennakko*ehto,— ellei „yhdistymistä” ymmärretä
likvidaattorimaisesti siinä mielessä, että kaikki ne, jotka
ovat suvainneet nimittää itseään sosialidemokraateiksi,
sekoitetaan periaatteettomasti samaan joukkoon.

„Syytöspykälät on jo muotoiltu”, pauhaa hra L. S. Emme
haluaisi tässä palauttaa mieliin sananlaskua eräästä henki-
löstä, jonka hattu syttyi palamaan, mutta minkä vuoksi
sitten hra L. S. käsittää yksinkertaiset rauhanehdot „syytök-
siksi”? Me sanomme: sen järjestön, joka muodostuisi yhdis-
tymisen tuloksena, pitäisi rakentua niille ja niille periaat-
teille: vanhan ohjelman tunnustamiselle, järjestön tietyn
muodon, typistämättömien tunnusten, jyrkän taktiikan y.m.s.
tunnustamiselle. Mutta te julistatte heti, että järjestön ohjel-
man, taktiikan ja tehtävien tällainen sanamuoto ei ole
muuta kuin „täydellinen likvidaattorien syntiluettelo”. Mei-
dän on kovin sääli teitä, mutta emme me eikä Toimistokaan
tiedä muuta keinoa uusien järjestöjen rakentamiseksi kuin
sen, että otetaan selville näiden järjestöjen ohjelma, tak-
tiikka j.n.e.

Mutta me olemme syyllisiä vielä suurempaan syntiin. Me
emme vain esittäneet järjestön luomisen ehtoja, toisin
sanoen emme ainoastaan selvittäneet rauhanehtoja, vaan
vieläpä annoimme nämä ehdot työläisten arvosteltavaksi.

Me vakuutamme, ettei Toimiston päätöksen täyttämiseen
ole mitään muuta tietä kuin meidän valitsemamme tie.

Toimisto kehottaa *kaikkia* sosialidemokraateiksi itseään
nimittäviä ottamaan selville ne erimielisyydet, jotka heitä
erottavat,— se on oleva ennakkotoimenpiteenä yhdistymis-
kysymyksen ratkaisuun.

Julkaisemassamme päätöslauselmassa on reagoitu Toi-
miston kehotukseen esittämällä katsomusten „luettelo” ohjel-
man ja taktiikan sekä organisaation peruskysymyksistä ja
antamalla tämä „luettelomme” työläistoverien käsiteltä-
väksi. Jos herrat likvidaattorit seuraisivat esimerkkiämme,
niin olisi meillä lähitulevaisuudessa, ennemmin tai myö-
hemmin, kaikkien osapuolien selvästi muotoillut mielipiteet
ja tarkka selvyys siitä, kenen puolella on järjestyneiden työ-
läisten enemmistö. Tehtävä, jonka Kansainvälinen sosialis-
tinen toimisto on asettanut Venäjän proletariaatille, lähenisi
ratkaisuaan. Mutta likvidaattorit tietenkin karttavat tätä
tietä loppuun asti siitä yksinkertaisesta syystä, että heidän

kerhonsa tarkoitusperille on heidän poliittisten katsantokantojensa tarkka määrittely yhtä epäedullista kuin niiden antaminen laajojen työläispiirien arvosteltavaksi.

Näissä oloissa he kiertämättä yrittävät vaihtaa „erimielisyyksien” tarkan „selvilleottamisen”, jota Toimisto vaatii, pikkumaiseen, persoonalliseen rettelöintiin, väärentelyihin ja vilppiin, mikä on omiaan vain vaikeuttamaan Toimiston työtä, he tulevat jatkuvasti aiheuttamaan „lojaalisuuden” opetusta, jota Internationalen sihteeri on jo joutunut herroille likvidaattoreille antamaan.

„Proletarskaja Pravda” № 11,
joulukuun 19 pnä 1913

Julkaistaan
„Proletarskaja Pravda” lehden
tekstin mukaan

KANSALLISLIBERALISMI JA KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS

Auttaakseen sotkeutunutta hra Mogiljanskia liberaalisen „Retsh” lehden ²² toimitus julkaisi hiljattain (№ 340) allekirjoituksettoman, siis toimituksen virallisen lausunnon tärkeästä kysymyksestä: kansakuntien itsemääräämisoikeudesta.

Vältellen vastaamasta suoraan hra Mogiljanski väitti, että hänen katsomuksellaan „ei ole mitään yhteyttä kansakuntien itsemääräämisoikeuden kieltämiseen”. Nyt „Retsh” ilmoittaa virallisesti, että kadettipuolueen ohjelman 11. kohdassa on annettu „suora, tarkka ja selvä vastaus kysymykseen vapaasta *kulttuurillisesta* itsemääräämisoikeudesta”.

Alleviivaamamme sana on erittäin tärkeä, sillä hra Mogiljanskin ensimmäisessä artikkelissa ja hra Dontsovin vastauksessa Mogiljanskille kuin myös hra Mogiljanskin polemiikissa hra Dontsovia vastaan oli puhe nimenomaan muusta *eikä* „kulttuurillisesta” itsemääräämisestä. Puhe oli kansakuntien *valtiollisesta* itsemääräämisestä, toisin sanoen kansakuntien eroamisoikeudesta, mutta „kulttuurillisella itsemääräämisellä” (tolkuton, koreileva sanonta, joka on ristiriidassa *koko* demokratian historian kanssa) liberaalit tarkoittavat itse asiassa vain kielten vapautta.

Nyt „Retsh” sanoo, että „Proletarskaja Pravda” on muka auttamattomasti sekoittanut itsemääräämisen „separatistimin” kanssa, tämän taikka tuon kansakunnan eroamisen kanssa.

Kuka tässä sekoittaa asioita auttamattomasti (tai ehkäpä tahallisesti...)?

Kieltävätkö meidän valistuneet „perustuslailliset demokraattimme”, että kansainvälisen demokraattisen liikkeen

koko historiassa, varsinkin XIX vuosisadan puolivälistä alkaen, on kansakuntien itsemääräämisellä tarkoitettu nimenomaan *valtiollista* itsemääräämistä, s.o. eroamis-oikeutta, oikeutta itsenäisen kansallisen valtion muodostamiseen?

Kieltävätköhän meidän valistuneet „perustuslailliset demokraattimme”, että vuonna 1896 Lontoossa pidetty kansainvälinen sosialistikongressi, toistaessaan jo vakiintuneen demokraattisen periaatteen (mihin kongressi ei tietenkään rajoittunut), tarkoitti myös juuri *valtiollista* — eikä suinkaan mitään „kulttuurillista” — itsemääräämistä?

Kieltävätkö meidän valistuneet „perustuslailliset demokraattimme”, että esim. Plehanov, joka jo vuonna 1902 kirjoitti itsemääräämis-oikeudesta, ymmärsi sillä nimenomaan valtiollista itsemääräämistä?

Tehkää hyvin, herrat, ja selittäkää tarkemmin, älkää salatko „rahvaalta” „valistuksenne” hedelmiä!

Asian olemuksesta „Retsh” sanoo:

„Todellakin, kadetit eivät ole koskaan ottaneetkaan tehtäväkseen puolustaa oikeutta „kansakuntien eroamiseen” Venäjän valtakunnasta”.

Erinomaista! Kiitämme avomielisyydestä ja täysin periaatteellisesta lausunnosta! Kiinnitämme „Rossijan”, „Novoje Vremjan”, „Zemshtshinan”²³ y.m. lehtien huomiota tähän kadettien puolivirallisen äänenkannattajan „erinomaisen lojaaliseen” lausuntoon!

Mutta älkää vain suuttuko, herrat kadetit, vaikka juuri siksi teitä täytyykin nimittää *kansallisliberaaleiksi*. Juuri tässä onkin eräs perusta teidän shovinismillenne ja teidän aatteellis-poliittiselle liitolenne Purishkevitshien kanssa (tai teidän aatteellis-poliittiselle riippuvaisuudellenne heistä). Purishkevitshit ja heidän luokkansa kasvattavat tietämättömiä joukkoja „lujassa” uskossa „oikeuteen” „raahata putkaan eikä päästää pois”. Herrat kadetit ovat lukeneet historiaa ja tietävät mainiosti, millaisiin... lievästi sanoen... „pogromeja muistuttaviin” tekoihin tämän „iki-vanhan oikeuden” soveltaminen käytännössä on usein johtanut. Demokraatti ei voisi pysyä demokraattina (proletaarisista demokraateista puhumattakaan), ellei hän alinomaa propagoisi juuri isovenäläisille joukoille ja nimenomaan

venäjän kielellä kansakuntien „itseäänmääräisoikeutta” valtiollisessa eikä „kulttuurillisessa” mielessä.

Kansallisliberalismin luonteenomaisena piirteenä kaikkialla on juuri se, että se asettuu täydellisesti niiden suhteiden (ja rajojen) maaperälle, jotka Purishkevitshien luokka on määrittänyt ja joita suojellaan (usein vastoin taloudellisen kehityksen ja „kulttuurin” vaatimuksia) Purishkevitshien menetelmin. Tämä merkitsee, että itse asiassa mukaudutaan maaorjuuttajien etuihin ja hallitsevan kansakunnan pahimpiin nationalistisiin ennakkoluuloihin sen sijaan, että käytäisiin järjestelmällistä taistelua näitä ennakkoluuloja vastaan.

*„Proletarskaja Pravda” № 12,
joulukuun 20 pnä 1913*

*Julkaistaan
„Proletarskaja Pravda” lehden
tekstin mukaan*

NARODNIKKILAISUUS JA LIKVIDAATTORUUS TYÖVÄENLIIKKEEN HAJAANNUKSEN AINEKSINA

Pietarilaisessa narodnikkilehdessä „Severnaja Mysl”²⁴ julkaistiin hiljattain Riiasta saatu vakuutuskampanjan kulkua koskeva kirje. Sen laatija B. Braines kirjoitti muun muassa seuraavaa:

„Boikottivirtaus on havaittavissa vain suutarien keskuudessa; siellä on muodostunut boikottiryhmiä. Valitettavasti boikottiryhmien pääinnoittajina ovat narodnikit. Muissa laitoksissa kampanja sujuu veltosti”.

Tämä avomielinen tunnustus valaisee kirkkaasti Venäjän narodnikkilaisuuden nykyistä tilaa ja poliittista merkitystä. Narodnikit itse ovat odottamattomasti vahvistaneet erittäin selväpiirteisesti oikeaksi sen arvion, jonka marxilaisten neuvottelukokous²⁵ antoi narodnikkilaisuudesta.

Ajatelkaahan vain: vasemmistonarodnikkilaisten lehti, joka ei kykene esittämään minkäänlaista kumoavaa lausuntoa, julkaisee kirjeenvaihtajansa *valittelun* siitä, että *narodnikit* ovat boikottiryhmien „*pääinnoittajina*”!

Siinä on näyte narodnikkien poliittisesta rappeutumisesta. Siinä on näyte venäläisestä puolueettomuudesta ja huolettomasta suhtautumisesta puoluekantaisuuteen. Ja tätä näytettä on pysähdyttävä tarkastelemaan, sillä esimerkki „vieraan” puolueen elämästä osoittaa meille erikoisen havainnollisesti yleensä erittäin laajalle levinneen ja meitä kovasti kiusaavan pahan todelliset syyt.

Vastavallankumouksen kaudella narodnikkien keskuudessa on syntynyt paljon erilaisia virtauksia ja ryhmiä, jotka eivät itse asiassa ole juuri lainkaan riippuvaisia toisistaan. Tässä suhteessa lienevät sekä narodnikkeihin että marxilaisiin vaikuttaneet yleiset syyt, jotka juontuvat koko kesäkuun kolmannen päivän järjestelmän historiallisista oloista. Narodnikeilla on esiintynyt erikseen esim.

lehdistössä sellaisiakin ryhmiä, jotka olivat paljon likvidaattorihenkisempiä kuin meillä (vuosien 1908—1910 pariisilaiset julkaisut), sekä ryhmiä, jotka olivat luonteeltaan jo aivan anarkistisia, ja heidän suuntaansa edustavat huomatuimmat kirjailijat ovat vajonneet liberaalisiin ja luopio-puheisiin asti (hra V. Tshernov „Zavetyssa”²⁶) j.n.e.

Mutta siitä huolimatta narodnikit näyttävät virallisesti ja ulkonaisesti paljon „yhtenäisemmiltä” kuin marxilaiset. Narodnikeilla ei ole suoranaista hajaannusta, ei ole kiivasta, sitkeätä, järjestelmällistä ja pitkäaikaista sisäistä taistelua, heillä säilyy kaiken aikaa — ensi näkemältä — jonkinlaisia yhteisiä siteitä, heidän kaikessa kirjallisuudessaan tavataan alituisesti ylväitä viittauksia narodnikkien „yhtenäisyyteen” vastakohtana „marxilaisten” (ja varsinkin „bolshevikkien”) „taipumukselle eripuraisuuteen ja hajaannukseen”.

Ken haluaa käsittää, mikä tarkoitus ja merkitys on sillä, mitä Venäjän työväenliikkeessä ja sosialismissa tapahtuu, hänen on harkittava hyvin tarkkaan tätä „marxilaisten hajaannuksen” ja „narodnikkien yhtenäisyyden” vastakkainasettamista.

Meidän, marxilaisten ja marxilaisuutta lähellä olevien, keskuudessa on myös koko paljon ryhmiä ja pikkuryhmiä, jotka ovat oikeastaan melkein riippumattomia toisistaan, mutta saarnaavat hartaasti „yhtenäisyyttä” — (narodnikkilaisessa hengessä) — ja vielä hartaammin paheksuvat „marxilaisten jakautumisia”.

Mistä tässä on kysymys? Pitäisikö meidän kadehtia „narodnikkien yhtenäisyyttä”? Pitäisikö meidän etsiä mainitun eroavuuden syitä „eräiden” „johtomiesten” huonoista henkilökohtaisista ominaisuuksista (hyvin laajalle levinnyt menetelmä) vaiko marxilaisten pahasta taipumuksesta „dogmatismiin”, „suvaitsemattomuuteen” j.n.e.?

Katsokaa tosiasioita. Tosiasiat puhuvat siitä, että narodnikit ovat paljon suvaitsevaisempia, sovittelevampia, että he ovat paljon „yhtenäisempiä”, että pikkuryhmien runsaus heillä ei johda räikeisiin jakautumisiin. Mutta samaan aikaan tosiasiat puhuvat meille aivan kiistattomasti, että narodnikit ovat poliittisessa mielessä *voimattomia*, heillä ei ole järjestettyjä ja kestäviä yhteyksiä joukkoihin, he eivät voi suorittaa *minkäänlaista* poliittista joukkotoimintaa. Riikalaisten boikotisti-narodnikkien esimerkki vain havainnollistaa erikoisen selväpiirteisesti sen, mikä ei ole ilmennyt

yksistään vakuutuskampanjassa, vaan myöskin Valtakunnanduumman vaaleissa sekä lakkoliikkeessä, työväen (vieläpä laajemminkin: yleensä demokraattisessa) lehdistössä, ammattiliitoissa j.n.e. Esimerkiksi vasemmistonarodnikkien „Severnaja Mysl” lehden 2. numerosta luemme:

„Marxilaisten kunniaksi on todettava, että nykyään heillä on suuri vaikutusvalta liitoissa” (on puhe ammattiliitoista), „mutta me vasemmistonarodnikit toimimme niissä ilman määrättyä suunnitelmaa ja siksi emme ole saaneet niissä juuri mitään aikaan”.

Mitä kummaa tämä oikeastaan on? Sovittelevilla, suvaitsevaisilla, „yhtenäisillä”, hajaantumattomilla, avarakatseisilla, epädogmaattisilla narodnikeilla *heidän palavasta halustaan ja pyrkimyksestään huolimatta ei ole* vakuutuskampanjaa, ei vaikutusta ammattiliitoissa eikä järjestynyttä ryhmää Valtakunnanduumassa. Mutta „dogmaattisilla”, „loppumattomasti jakautuvilla” ja siten muka itseään heikentävillä marxilaisilla näemme mainiosti suoritetun IV Duuman vaalikampanjan, näemme menestyksellisen työn ammattiliitoissa, näemme oivallisen ja yksimielisen vakuutuskampanjan, aika hyvän työn lakkoliikkeessä, näemme yksimielisiä ja periaatteellisesti johdonmukaisia päätöksiä, joita valveutuneiden työläisten ilmeinen ja kiistaton enemmistö seuraa yksimielisesti, varmasti ja vakaumuksella.

Mitä kummaa? Olisikohan narodnikkien „sovittelevaisuus” y.m., y.m.s. heidän mainiot henkiset ominaisuutensa *martoutta?*

Juuri niin, martoutta! Narodnikkien kaikenkarvaisten intelligenssiryhmästen „yhtenäisyyden” hintana on heidän täydellinen poliittinen voimattomuutensa joukkojen keskuudessa. Meilläkin, marxilaisilla, yhtenäisyydestä eniten meluavat pikkuryhmät — trotskilaiset, likvidaatorit, „sovitelijat”, „tyszkalaiset” — edustavat *niin ikään* intelligenssimäistä voimattomuutta, mutta todelliset, ei keksityt, vaan elämän pohjalla kehittyvät poliittiset kampanjat (vaalikampanja, vakuutuskampanja, päivälehdistö, lakkoliike j.n.e.) osoittavat, että valveutuneiden työläisten *enemmistö* on liittynyt niiden ympärille, joita kaikkein useimmin, hana-kammin ja ankarimmin sätitään „hajottajiksi”.

Johtopäätös on selvä, ja niin epämieluin kuin se monista intelligenssiryhmistä onkin, niin työväenliikkeen kulku *pakottaa* ne tunnustamaan sen. Tämä johtopäätös on se, että yritykset luoda „yhtenäisyys” tällaisten intelligenssiryhmästen „sopimuksen” tai „liiton” tietä, ryhmästen, jotka *todellisuudessa* vievät läpi työväenliikkeelle *vahingollisia* pyrkimyksiä (narodnikkilaisuus, likvidaattoruus j.n.e.),—moiset yritykset johtavat vain täydelliseen rappeutumiseen ja voimattomuuteen. Tämän *on todistanut* sekä narodnikkilaisuus että likvidaattoruus surullisella esimerkillään.

Vain näitä ryhmiä ja pikkuryhmiä *vastaan* kehittyy valveutuneiden proletaarien enemmistön johtamien työväenjoukkojen todellinen yhtenäisyys (kehittyy vaikeassa taistelussa, joka on kiertämätön porvarillisissa oloissa ja pikku-porvarillisten horjuntujen paljoudessa).

Naiivit ihmiset tällöin kysyvät: miten voidaan intelligenssiryhmät, jotka aiheuttavat vahinkoa työväenliikkeelle, hajottavat sitä ja tekevät siitä voimattoman, erottaa niistä ryhmistä tai siitä ryhmästä, joka edustaa aatteellisesti työväenliikettä, tiivistää, liittää yhteen ja lujittaa sitä? Niiden erottamiseksi toisistaan on vain kaksi keinoa: teoria ja käytännöllinen kokemus. On eriteltävä vakavasti sellaisten *ajatusvirtausten* kuin narodnikkilaisuuden ja likvidaattoruuden (tärkeimpien työväenliikettä hajottavien pikkuporvarillisten virtausten) teoreettinen sisältö. Työväen joukkoliikkeen käytännöllinen kokemus on tutkittava huolellisesti pitäen silmällä valveutuneiden työläisten enemmistön liittämistä eheiden, harkittujen ja periaatteellisten päätösten ympärille, päätösten, joita sovelletaan vaaleihin, vakuutus-toimintaan, työhön ammattiliitoissa, lakkoliikkeeseen sekä „maanalaisuuteen” ja niin edespäin.

Ken syvenny marxilaiseen teoriaan, ken tarkastelee viime vuosien käytännöllistä kokemusta, hän tajuaa, että Venäjällä tapahtuu oikean työväenpuolueen ainesten yhteenliittyminen narodnikkien, likvidaattorien y.m.s. kirjavista, meluavista, kirkuvista (mutta itse asiassa tyhjänpäiväisistä ja vahingollisista) ryhmäpahasista *piittaamatta*. Työväenluokan yhtenäisyys kasvaa esiin näiden ryhmien hajoamisesta, niiden erotessa proletariaatista.

KAUTSKYN KIRJEESTÄ ²⁷

K. Kautsky on huomannut (lopultakin!), että „Tyszkan” ja Rosa Luxemburgin tyszkalainen kerho ei edusta Puolan sosialidemokraattisia työläisiä ja että on otettava huomioon Varsovan ja Lodzin kollektiivit.

On hyvä, että hän on lopultakin käsittänyt ne tosiasiat, jotka ovat jo *vuosikausia* olleet tunnettuja Venäjän marxilaisille työntekijöille. Mutta juuri se seikka, että Rosa L. ja Tyszka ovat *vuosikausia* voineet esittää *näennäisyyttä* todellisuutena, osoittaa, miten äärettömän huonosti saksalaiset sosialidemokraatit, muun muassa Kautskykin, tuntevat asioita!

Vieläkin huonompaa asiantuntemusta ilmenee Kautskylla hänen kirjoittaessaan, että muka PPS:n „levitsa” on „hänen tietääkseen” eronnut PPS:n „pravitsasta” voidakseen asettua *täydellisesti* sosialidemokraattiselle maaperälle.

Tiettyä on,—voidaan tässä sanoa,—että tällä kertaa Kautsky *ei lainkaan* tiedä sitä, mistä hän kirjoittaa. Tutustukoon lukija vaikkapa Henrik Kamenskin artikkeliin „Nationalismista likvidaattoruuteen” („Prosveshtshenije” № 10).—Tämä kirjoittaja on puolalainen ja *tietää* hyvin sen, mistä kirjoittaa. Mainitusta artikkelista lukijat näkevät, että PPS:n levitsalaiset *eivät ole* lainkaan sosialidemokraatteja. On naurettavaa ajatellakin, että henkilöt, jotka haluavat asettua ja *kykenevät* asettumaan täydellisesti sosialidemokraattiselle maaperälle, säilyttäisivät „oman” ohjelmansa ja ei-socialidemokraattisen puolueen nimen.

Venäjän ja Puolan *kaikkien* sosialidemokraattisten puolueyhmiensä edessäoleva „mielipiteiden vaihto”—Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevan komitean

välityksellä — selittää Kautskyn virheen ja osoittaa, että *yksikään* Puolan sosialidemokraatti *ei* pidä eikä voi pitää PPS:n levitsää sosialidemokraattisena puolueena.

Lisäämme, ettei Kautsky sanallakaan yritä kumota (vaikka kirjoittaa nimenomaan „Vorwärts” („Eteenpäin”) lehdessä) sitä, miten samainen „Vorwärts” selosti hänen puhettaan „vanhan puolueen häviämisestä” Venäjällä. Edessäoleva „mielipiteiden vaihto” paljastaa Kautskyn tämänkin kauhean virheen.

„Proletarskaja Pravda” № 12,
joulukuun 20 pnä 1913

Julkaistaan
„Proletarskaja Pravda” lehdessä
tekstin mukaan

„NOVOJE VREMJA“ JA „RETSH“ KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUDESTA

Kuten saattoi odottaakin, „Novoje Vremja” on kiinnostunut sosialidemokraattien ja kadettien väliseen polemiikkiin kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevasta kysymyksestä. Isovenäläisen nationalismin pää-äänenkannattaja numerossaan 13563 kirjoittaa:

„Mikä sosdemeilla on poliittisen viisauden selviö” (s.o. kansakuntien itsemääräämisoikeuden, eroamisoikeuden tunnustaminen), „se alkaa nykyaikoina herättää jopa kadettienkin keskuudessa erimielisyyttä”.

Huolimatta tästä liberaaleihin tähtäävästä mustasotniaisesta piikistä („jopa” sana) „Novoje Vremja” oli pakotettu esittämään „Retshin” lausunnon, että „kadetit eivät ole koskaan ottaneetkaan tehtäväkseen puolustaa oikeutta kansakuntien eroamiseen Venäjän valtakunnasta”.

Tuo lausunto on niin suorasukainen, että „Novoje Vremjan” täytyy turvautua luikerteluun. Se kirjoittaa:

„Tosiasioista päätellen, kulttuurillisen itsemääräämisoikeuden venyvä käsite eroaa, kadettien näkökannalta katsottuna, separatismien puolustamisesta kaikeksi vain toimintatapojen puolesta”.

Mutta itse „Novoje Vremja” on käsittänyt mainiosti, mikä ero on typerän „kulttuurillisen” ja todellisen, s.o. *valtiollisen* itsemääräämisen välillä, sillä edelleen saamme lukea:

„Ja todellakin, herrat kadetit eivät ole koskaan ottaneetkaan tehtäväkseen puolustaa oikeutta kansakuntien eroamiseen Venäjän valtakunnasta... muuten kuin verrattoman paljon kulttuurisempaa tietä, siten, että muukalaiset ja juutalaiset avustavat rahallisesti heidän sanomalehtiään”.

Mustasotnialaisten vanha, kulunut, naurettava tapa on nuhdella liberaaleja siitä, että nämä saavat apua juutalaisilta! Mutta näiden typerien tapojen vuoksi ei kuitenkaan saa unohtaa oleellista: oleellista on se, että „Novoje Vremja” on täysin käsittänyt sosialidemokraattien ja kadettien välisen eron tunnustaessaan, että kadetit eivät ole ottaneet puolustaakseen *eroamisoikeutta*.

Ero kadettien ja sosialidemokraattien välillä on samaa kuin ero kansallisliberaalien ja johdonmukaisten demokraattien välillä.

„Proletarskaja Pravda” № 16,
joulukuun 25 pnä 1918

Julkaistaan
„Proletarskaja Pravda” lehden
tekstin mukaan

KIRJE TOIMITUKSELLE

Hra Martov *vahvasti* „Proletarskaja Pravdan” jo merkillepaneman tosiasian, etten minä ollut lakkokysymystä käsittelevässä *alivaliokunnassa* ja että *valiokunnassa* esiinnyin „rikosoikeudellista rangaistavuutta” *vastaan* *. Minun tarvitsee vain lisätä tähän, etten suinkaan esiintynyt yksistään rangaistuksen „lieventämisen” puolesta, kuten hra Martov „muistelee”, vaan luonnollisesti sen puolesta, että tällainen pykälä on *kokonaan sallimaton*. Eikä minun tarvinnut tehdä korjauksia, koska käsiteltävänä olleessa luonnoksessa *ei* silloin *ollut* moista pykälää *lainkaan* ja hra F. Dan vain yritti tuloksetta lisätä sen (jopa L. Martovkin päätti silloin panna vastaan hra F. Danille).

„Proletarskaja Pravda” № 17,
joulukuun 29 p:nä 1913
Allekirjoitus: N. Lenin

Julkaistaan
„Proletarskaja Pravda” lehden
tekstiin mukaan

---

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 521—523. Toim.

4.000 RUPLAA VUODESSA JA 6-TUNTINEN TYÖPÄIVÄ

Tällainen on valveutuneiden amerikkalaisten työläisten taistelutunnus. Meillä — he sanovat — on vain yksi poliittinen kysymys, ja se on kysymys työläisten tuloista ja heidän työpäivästään.

Venäläisestä työläisestä tällainen kaikkien sosiaalisten ja poliittisten kysymysten supistaminen yhdeksi kysymykseksi näyttää ensi silmäykseltä kovin kummalliselta ja käsittämättömältä. Mutta Amerikan Yhdysvalloissa, etumaisimmassa valtiossa, missä on melkein täydellinen poliittinen vapaus ja kehittyneimmät demokraattiset laitokset, missä työntuottavuus on saavuttanut äärettömän korkean tason,— on aivan luonnollista, että kysymys sosialismista asetetaan etutilalle.

Täydellisen poliittisen vapauden ansiosta Amerikassa on mahdollista laskea kaikkien rikkauksien tuotto maassa, tehdä tuotannosta parempi tilastoeselostus kuin missään muualla. Ja tämä kiistattomiin numerotietoihin perustuva laskelma osoittaa, että Amerikassa on pyörein luvuin 15 miljoonaa työläisperhettä.

Yhteenlaskettuna nämä työläisperheet tuottavat joka vuosi kulutustarvikkeita 60 miljardin, s.o. 60 tuhannen miljoonan ruplan arvosta. Se tekee työläisperhettä kohti 4.000 ruplaa vuodessa.

Mutta nykyään, kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän oloissa työläiset, jotka muodostavat yhdeksän kymmenesosaa väestöstä, saavat tästä äärettömästä tuotannosta vain puolet, vain 30.000 miljoonaa. Toisen puolen ottaa itselleen kapitalistien luokka, joka muodostaa kaikkine puolustajiineen ja loiseläijineen kaikkiaan vain yhden kymmenesosan väestöstä.

Amerikassa, samoin kuin muissakin maissa, riehuu työttömyys ja elinkustannukset käyvät yhä kalliimmiksi. Työläisten kärsimä puute käy yhä tuskallisemmaksi ja sietämättömämmäksi. Amerikan tilastot ovat osoittaneet, että *lähes puolet* kaikista työläisistä tekee työtä *vajaan* viikon. Ja kuinka suuret määrät yhteiskunnallista työtä vielä haaskaataankaan sen vuoksi, että on säilynyt tolkuton, takapajuinen, hajanainen pientuotanto, varsinkin maataloudessa ja kaupan alalla!

Sen ansiosta, että vallitsee täydellinen poliittinen vapaus eikä ole maaorjuuttajatilanherroja, koneiden käyttö on kehittynyt Amerikassa voimakkaammin kuin missään muualla maailmassa. Amerikassa yksistään jalostavassa teollisuudessa koneiden tehon lasketaan olevan yhteensä *18 miljoonaa* höyryhevosvoimaa. Mutta samaan aikaan kaikki vesiputouksien energialähdetutkimukset ovat vuoden 1912 maaliskuun 14 päivän selostuksen mukaan osoittaneet, että muuttamalla putoavan veden energian sähköksi Amerikka voisi heti saada vielä *60 miljoonaa* hevosvoimaa!

Maa on äärettömän rikas jo nyt, ja se voisi heti *kolminkertaistaa* rikkautensa, *kolminkertaistaa* yhteiskunnallisen työnsä tuottavuuden ja täten turvata *kaikille* työläisperheille järkevän ihmisolennon arvon mukaisen, siedettävän toimeentulon sekä työpäivän kohtuullisen pituuden, 6 tuntia päivässä.

Mutta kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän vuoksi on Amerikan suurissa kaupungeissa sekä kylissäkin kauhean työttömyyden ja kurjuuden ohella, ihmistyön turhanpäiväisen haaskauksen ohella havaittavissa miljardöörien ja pohattojen ennenkuulumaton ylellisyys, heidän rikkautensa arvioidaan miljardeiksi, tuhansiksi miljooniksi.

Amerikan työväenluokka valistuu nopeasti ja liittyy yhteen muodostaen voimakkaan proletarisen puolueen. Myötämielisyys sitä kohtaan kasvaa kaikkien työtätekevien keskuudessa. Työskennellen mainioiden koneiden avulla, nähden joka askeleella tekniikan ihmeitä ja järjestetyn suurtuotannon aikaansaamia erinomaisia työsaavutuksia, Amerikan palkkaorjat alkavat tajuta selvästi tehtävänsä ja esittää jokapäiväisiä, ilmeisen selviä, lähimpiä vaatimuksia: on saatava 4.000 ruplian tulot jokaiselle työläisperheelle ja 6-tuntinen työpäivä.

Tämä amerikkalaisen työväen tavoite on täysin saavutettavissa maailman muissakin sivistysmaissa; mutta sitä varten täytyy maassa olla vapauden perusehdot...

Ja vapaaseen tulevaisuuteen ei ole muuta tietä kuin työväen oman järjestön, valistavan, ammatillisen, osuustöiminnallisen ja poliittisen järjestön tie.

*„Proletarskaja Pravda” № 19,
tammikuun 1 pnä 1914
Allekirjoitus: I.*

*Julkaistaan
„Proletarskaja Pravda” lehden
tekstin mukaan*

TARVITAANKO PAKOLLISTA VALTIONKIELTÄ?

Liberaalit eroavat taantumuksellisista siinä, että ainakin *alkeiskouluun* nähden he tunnustavat oikeuden opettaa äidinkielellä. Mutta he ovat aivan yhtä mieltä taantumuksellisten kanssa sen suhteen, että pakollinen valtionkieli pitää olla.

Mitä merkitsee pakollinen valtionkieli? Käytännössä se merkitsee sitä, että Venäjän väestössä *vähemmistönä* olevien isovenäläisten kieltä tyrkytetään kaikelle muulle Venäjällä asuvalle väestölle. Jokaisessa koulussa on *pakollisesti* opetettava valtionkieltä. Kaikki viralliset asiakirjat on kirjoitettava ehdottomasti valtionkielellä eikä paikallisen väestön kielellä.

Miten perustelevat pakollisen valtionkielen välttämättömyyttä ne puolueet, jotka sitä puolustavat?

Mustasotnialaisten „perustelut” ovat tietenkin lyhyet: kaikkia muukalaisia on pidettävä rautaisissa kourissa eikä heitä saa „päästää valloilleen”. Venäjän on oltava jakamaton, ja kaikkien kansojen on alistuttava isovenäläisen alkujuurien alaisiksi, koska isovenäläiset muka ovat olleet Venäjän valtakunnan rakentajia ja kokoojia. Sen vuoksi on hallitsevan luokan kielen oltava pakollisena valtionkielenä. Herrat Purishkevitchit olisivat valmiit jopa kokonaankin kieltämään „koirankuonolaisten murteet”, joita puhuu lähes 60% Venäjän ei-isovenäläisestä väestöstä.

Liberaalien asenne on paljon „kulttuurisempi” ja „hienompi”. He ovat sitä mieltä, että tietyissä rajoissa (esimerkiksi alkeiskoulussa) pitäisi sallia äidinkieli. Mutta samalla he puolustavat valtionkielen pakollisuutta. Se näet on välttämätön „kulttuurin” etuja silmällä pitäen, „yhtenäisen” ja „jakamattoman” Venäjän etujen kannalta j.n.e.

„Valtioelämä on kulttuuriyhtenäisyyden varmistamista... Valtion kulttuurin kokoonpanoon kuuluu ehdottomasti valtionkieli... Valtioelämän perustana on vallan yhtenäisyys, ja valtionkieli on tämän yhtenäisyyden väline. Valtionkielellä on samanlainen pakottava ja kaikkia velvoittava voima kuin valtioelämän kaikilla muillakin muodoilla...

Jos Venäjän on suotu olla yhtenäinen ja jakamaton, niin on järkkymättä puolustettava venäjän kirjakielen valtiollista tarkoituksenmukaisuutta”.

Tämä on tyypillistä liberaalin filosofiaa valtionkielen välttämättömyyteen nähden.

Esittämämme sanat olemme lainanneet hra S. Patrashkinin artikkelista, joka julkaistiin liberaalisessa „Den” lehdessä²⁸ (№ 7). Tällaisten ajatusten vuoksi mustasotnialainen „Novoje Vremja” täysin ymmärrettävistä syistä palkitsi kirjoittajan mehevällä suudelmalla. Menshikovin lehti (№ 13588) sanoi, että hra Patrashkin on tässä esittänyt „täysin järkeviä ajatuksia”. Tällaisten varsin „järkevien” ajatusten vuoksi mustasotnialaiset keuhuvat alituisesti myös nationalistis-liberaalista „Russkaja Mysl” julkaisua²⁹. Ja kuinka sitä voisi olla kehumatta, kun kerran liberaalit „kulttuuristen” perustelujen avulla propagoivat sitä, mikä miellyttää niin kovasti novojevremjalaisia?

Venäjän kieli on suuri ja mahtava, sanovat liberaalit meille. Ettekö te siis todellakaan halua, että jokainen, asuipa hän millä Venäjän syrjäseudulla tahansa, taitaisi tätä suurta ja mahtavaa kieltä? Ettekö te todellakaan näe, että venäjän kieli rikastuttaa muukalaisten kirjallisuutta, antaa heille mahdollisuuden nauttia suurista kulttuuriarvoista j.n.e.?

Kaikki tuo on totta, herrat liberaalit,— vastaamme heille. Me tiedämme paremmin kuin te, että Turgenevin, Tolstoin, Dobroljubovin ja Tshernyshevskin kieli on suuri ja mahtava. Me tahdomme enemmän kuin te sitä, että poikkeuksetta kaikkien Venäjällä asuvien kansojen sorrettujen luokkien välillä vakiintuisi mahdollisimman kiinteä kanssakäyminen ja veljellinen yhtenäisyys. Ja me tietenkin kannatamme sitä, että jokaisella Venäjän asukkaalla pitää olla mahdollisuus oppia suuri venäjän kieli.

Vain yhtä emme halua: *pakollisuuden* ainesta. Me emme halua passittaa paratiisiin pampun avulla. Sillä puhuittepa te kuinka paljon tahansa kauniita fraaseja „kulttuurista”, niin *pakolliseen* valtionkieleen liittyy pakottaminen ja pänttääminen. Suuri ja mahtava venäjän kieli ei mielestämme

kaipaa, että jonkun täytyisi oppia sitä *pakosta*. Olemme vakuuttuneet, että kapitalismin kehitys Venäjällä ja yleensä koko yhteiskunnallisen elämän kulku vie kaikkien kansakuntien keskinäiseen lähentymiseen. Satoja tuhansia ihmisiä heitetään Venäjän yhdeltä kolkalta toiselle, väestön kansallinen kokoomus sekaantuu, eristyneisyyden ja kansallisen piintyneisyyden täytyy hävitä. Ne, jotka elämänsä ehtojen ja työnsä vuoksi tarvitsevat venäjän kielen taitoa, oppivat sen pakottamattakin. Mutta pakollisuus (keppi) vie vain yhteen tulokseen: se vaikeuttaa suuren ja mahtavan venäjän kielen leviämistä muiden kansallisten ryhmien keskuuteen, ja mikä tärkeintä — paisuttaa vihamielisyyttä, saa aikaan miljoonamäärin uusia kahnauksia, lisää ärtyneisyyttä, yhteisymmärryksen puutetta j.n.e.

Kenelle tämä on tarpeen? Venäjän kansa, Venäjän demokraatit eivät sitä kaipaa. Ne eivät hyväksy *minkäänlaista* kansallista sortoa, eivät edes „Venäjän kulttuurin ja valtioelämän etuja silmällä pitäen”.

Senpä vuoksi venäläiset marxilaiset sanovat: *ei saa olla* pakollista valtionkieltä, mutta väestölle on turvattava koulut, joissa opetus tapahtuu kaikilla paikallisilla kielillä, ja perustuslakiin on otettava sellainen perussäännös, joka julistaa laittomiksi kaikkinaiset jonkin yhden kansallisuuden erioikeudet ja kaikkinaiset vähemmistökansallisuuksien oikeuksien loukkaamiset...

„Proletarskaja Pravda” № 14 (32),
tammikuun 18 pnä 1914

Julkaistaan
„Proletarskaja Pravda” lehdessä
tekstien mukaan

K. HUYSMANSILLE

Teidän henkilökohtaisesta pyynnöstänne kirjoitan seuraavan lyhyen selostuksen (bref rapport) omassa nimessäni ja pyydän jo etukäteen anteeksi tässä selostuksessa (rapport'issa) olevia vajavaisuuksia, jotka johtuvat äärimmäisestä ajanpuutteesta. Puolueemme Keskuskomitea löytänee tilaisuuden lähettää Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevalle komissiolle virallisen selostuksensa * sekä korjata yksityisselostuksessani esiintyvät mahdolliset virheet.

Mitkä ovat puolueemme Keskuskomitean ja *Organisaatio-**komitean* väliset erimielisyydet (dissentiments)? Sellainen on kysymys. Erimielisyydet voidaan jaotella seuraaviin kuuteen ryhmään:

I

Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue perustettiin vuonna 1898 *illegaalisen*a puolueena ja se on *a i n a* ollut sellainen. Eikä puolueemme voi nytkään olla olemassa muuten kuin illegaalisenä, sillä Venäjällä ei ole laillistettu edes maltillisten liberaalien puoluetta.

Mutta ennen vuoden 1905 vallankumousta Venäjän liberaaleilla oli illegaalinen äänenkannattaja ulkomailla ³⁰. Sen jälkeen, kun vallankumous oli kärsinyt tappion, liberaalit käänsivät selkänsä vallankumoukselle ja suuttumuksella

---

* Ks. tätä osaa, ss. 223—226. *Toim.*

hylkäsivät ajatuksenkin illegaalisesta lehdistöstä. Niinpä vallankumouksen jälkeen meidänkin puolueemme opportunistisen siiven keskuudessa on herännyt ajatus luopua illegaalisesta puolueesta, *likvidoida* se (siitä „*likvidaattori*”-nimityskin), *vaihtaa* se legaaliseen („julkiseen”) puolueeseen.

Koko puolueemme on kahdesti, sekä v. 1908 että v. 1910, tuominnut likvidaattoruuden *virallisesti* ja ehdottomasti³¹. Tässä erimielisyys on absoluuttisen sovittamaton. Illegaalista puoluetta ei voida entistää eikä rakentaa yhdessä niiden kanssa, jotka eivät usko siihen eivätkä yleensä halua sitä rakentaa.

Organisaatiokomitea sekä vuoden 1912 elokuun konferenssi, joka sen valitsi, on *sanoissa* tunnustanut illegaalisen puolueen. Mutta *käytännössä* Venäjällä ilmestytvä likvidaattorien lehti („Lutsh” ja „Novaja Rabotshaja Gazeta” vuosina 1912—1913) on elokuun konferenssin jälkeen jatkanut julkisessa lehdistössä *hyökkäilyjään* illegaalisen puolueen olemassaoloakin vastaan (monet L. S:n, F. D:n, Zasulitshin ynnä muiden artikkelit).

Näin ollen meitä ja OK:ta erottaa se seikka, että OK on fiktio, joka sanoissa kieltää olevansa likvidaattorilainen, mutta käytännössä suojelee ja kaunistelee Venäjällä olevaa likvidaattorien ryhmää.

Meitä erottaa se, että OK ei halua tuomita likvidaattoruutta päättäväisesti ja lopullisesti (eikä voikaan — sillä se on voimaton likvidaattorien ryhmää vastaan).

Me emme voi rakentaa illegaalista puoluetta muuten kuin taistellen niitä henkilöitä vastaan, jotka hyökkäilevät sen kimppuun julkisessa lehdistössä. Venäjällä on nyt (vuodesta 1912) *kaksi* Pietarissa ilmestyvää työväen päivälehteä: toinen noudattaa illegaalisen puolueen päätöksiä, vie niitä läpi elämässä („Pravda”). Toinen („Lutsh” ja „Novaja Rabotshaja Gazeta”) hyökkäilee illegaalisen puolueen kimppuun, pilkkaa sitä, tyrkyttää työläisille ajatusta sen tarpeettomuudesta. Illegaalisen puolueen ja illegaalista puoluetta, sen olemassaoloa vastaan taistelevan ryhmän välisestä yhtenäisyydestä ei tule mitään, ennen kuin tämä likvidaattoriryhmän lehti muuttaa perinjuurin suuntansa tai ennen kuin OK tuomitsee sen päättäväisesti, katkaisee yhteytensä siihen.

II

Meitä erottavat likvidaattoreista ne samat erimielisyydet, jotka erottavat kaikkialla reformisteja vallankumouksellisista. Mutta se seikka, että likvidaattorit legaalisisessa lehdistössä taistelevat vallankumouksellisia tunnuksia vastaan, kärjistää nämä erimielisyydet meillä huippuunsa ja tekee ne sovittamattomiksi. Ei voi olla yhtenäisyyttä sellaisen ryhmän kanssa, joka julkisessa lehdistössä esimerkiksi julistaa, että tunnus tasavallasta tai tilanherrain maiden konfiskoinnista ei kelpaa joukkoagitaatioon. Julkisessa lehdistössä me emme voi kumota tällaista propagandaa, joka — objektiivisesti — on samaa kuin sosialismin pettäminen ja siirtyminen myönnytyksiin liberalismille ja monarkialle.

Ja Venäjän monarkia on sellainen, että tarvitaan vielä useita vallankumouksia, jotta Venäjän tsaarit oppisivat perustuslaillisuutta.

Illegaalisisella puolueellamme, joka maanalaisia keinoja käyttäen järjestää vallankumouksellisia lakkoja ja mielenosoituksia, ei voi olla yhtenäisyyttä sellaisten kirjailijain ryhmän kanssa, jotka nimittävät legaalisisessa lehdistössä lakkoliikettä „lakkoilukiihkoksi”.

III

Meitä erottaa kansallisuuskysymys. Se on Venäjällä erittäin kärkevä. Puolueemme ohjelma ei missään tapauksessa tunnusta niin sanottua „eksterritoriaalista kansallista autonomiaa”. Sen puolustaminen merkitsee käytännössä samaa kuin hiotun porvarillisen nationalismin saarnaaminen. Mutta likvidaattorien elokuun konferenssi (vuonna 1912) tunnusti tämän „eksterritoriaalisen kansallisen autonomian”, rikkoen suoranaisesti puolueen ohjelmaa. Tov. Plehanov, joka on neutraalinen Keskuskomitean ja Organisaatiokomitean välillä, nousi tällaista ohjelman väristelyä vastaan nimittäen sitä sosialismin sopeuttamiseksi nationalismiin.

Meitä erottaa se, että OK ei halua peruuttaa päätöstään, joka rikkoo puolueohjelmaamme.

IV

Meitä erottaa edelleen kansallisuuskysymys organisaation mielessä. Kööpenhaminan kongressi tuomitsi aivan suoraan ammattiliittojen jakamisen kansallisuuksittain³². Ja Itävaltan kokemus on osoittanut, ettei tässä suhteessa voida tehdä eroa ammattiliittojen ja proletariaatin poliittisen puolueen välillä.

Puolueemme on aina ollut sosialidemokraattisen puolueen yhtenäisen, internationaalisen järjestämisen kannalla. Vuonna 1908, ennen jakautumista, puolue vaati toistamiseen kaikkien kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen yhdistämistä paikkakunnilla.

Juutalaisten työläisten erillisestä järjestöstä, Bundista, joka kannattaa Organisaatiokomiteaa, meitä erottaa se seikka, että Bund on puolueen päätöksistä huolimatta jyrkästi kieltäytynyt julistamasta kaikkien kansallisten paikallisjärjestöjen yhtenäisyyden periaatetta ja toteuttamasta käytännössä tätä yhdistämisen periaatetta.

On korostettava, että Bund on kieltäytynyt suorittamasta tällaista yhteenliittämistä meidän Keskuskomiteamme alaisien järjestöjen kanssa sekä myöskin Latvian sosialidemokraattisen puolueen, Puolan sosialidemokratian ja Puolan sosialistisen puolueen (levitsan) kanssa. Siksipä, kun Bund on esiintyvinään yhdistäjänä, me kumoamme sen ja sanomme, että hajaannuksen aikaansaajana esiintyy juuri Bund, joka ei noudata paikallisjärjestöissä sosialidemokraattisten työläisten internationaalisen yhdistämisen periaatetta.

V

Meitä erottaa se OK:n edesottamus, että tämä komitea puolustaa likvidaattorien ja Bundin ja toisaalta ei-sosialidemokraattisen PPS:n (levitsan) liittoutumista — *vastoin* Puolan sosialidemokratian kummankin osan tahtoa.

Puolan sosialidemokratia kuului puolueeseemme jo vuosina 1906—1907.

PPS (levitsa) ei ole *koskaan* kuulunut puolueeseemme.

Mennessään liittoon PPS:n kanssa *vastoin* Puolan sosialidemokratian kummankin osan tahtoa OK ottaa sietämättömän askeleen hajottamisen suuntaan.

OK ja sen kannattajat Duuman jäsenten joukosta ottavat sietämättömän hajotusaskeleen, kun he hyväksyvät sosialidemokraattiseen duumaryhmään PPS:n jäsenen, ei-sosialidemokraatti Jagellon, huolimatta Puolan sosialidemokratian kummankin osan virallisista vastalauseista.

Meitä erottaa OK:sta se seikka, että OK ei halua tuomita ja purkaa tätä PPS:n (levitsan) kanssa solmimaansa hajotushenkistä liittoa.

VI

Lopuksi meitä erottaa OK:sta sekä useista ulkomaisista ryhmistä ja näennäisistä järjestöistä se seikka, että vastustajamme eivät halua julkisesti, lojaalisesti ja varauksetta tunnustaa, että Venäjän valveutuneiden työläisten valta-enemmistö kannattaa puoluettamme.

Me annamme tälle seikalle hyvin suuren merkityksen, sillä ulkomailla levitetään usein hirveää valhetta Venäjällä vallitsevasta asiain-tilasta sellaisten perusteettomien lausuntojen nojalla, joita ei ole varmennettu täsmällisillä, tarkastettavissa olevilla tiedoilla.

Jompikumpi: joko vastustajamme tunnustavat, että välillä me on sovittamattomia erimielisyyksiä (silloin heidän puheensa yhtenäisyydestä ovat teeskentelyä), tai sitten he eivät näe sovittamattomia erimielisyyksiä (silloin heidän on lojaalisesti tunnustettava meidän ehdoton enemmistömme, jolleivät he halua, että heidät katsotaan hajottajiksi).

Millä julkisilla ja tarkastettavissa olevilla tosiasioilla voidaan *todistaa*, kenen puolella Venäjän valveutuneiden ja järjestyneiden sosialidemokraattisten työläisten todellinen enemmistö on?

Ensinnäkin Valtakunnanduuman vaaleilla.

Toiseksi kummastakin sosialidemokraattisesta lehdestä otetuilla tiedoilla koko vuodelta 1912 ja melkein koko vuodelta 1913.

Ei ole vaikeaa käsittää, että vain kummankin suunnan päivälehdet Pietarissa ovat kahden vuoden kuluessa antaneet todenperäistä aineistoa kiistakysymyksistämme.

Kolmanneksi tiedoilla Venäjän työläisten julkisista lausunnoista (*kummankin* lehden palstoilla), joita on annettu jommankumman sosialidemokraattisen duumaryhmän hyväksi.

Обединени (29)
 за 2 года упрощае
 совещания рабочих
 съездов в России,
 наравне с пред-
 ставителем признаю как
 организационный
 метод. Одерживаю
 того на то и более.

Кто признает
 неслыханную пар-
 тию, того на обви-
 нение в расколе,

Если он не (30)
 требует признать
 как организацион-
 ный метод, подде-
 ржаный Гильерми
 съезди и всей
 Социал-демократической
 рабочей партией.

Ваш мой
 искренний товарищ
 и соратник Н. Мухоморов.
 Москва
 Брюссель 31 I - 1 II. 1914.

Kaikki nämä kolmenlaatuiset tiedot on julkaistu Keskuskomiteamme virallisessa selostuksessa Kansainväliselle sosialistiselle toimistolle (joulukuun 14 p:nä 1913 pidetty istunto). Toistan lyhyesti nämä tiedot:

Ensiksi. Toisen Duuman vaaleissa (1907) „bolshevikeilla” (s.o. meidän kannattajillamme) oli 47% kaikista työväenkuurian edustajista; III Duumassa (1907—1912) 50%; IV Duumassa 67%.

Toiseksi. 21 kuukauden ajalta, tammikuun 1 päivästä 1912 lokakuun 1 päivään 1913, kahdessa pietarilaisessa työväenlehdessä julkaistiin työläisryhmien rahankeräysselostukset — likvidaattoreilla ja *kaikilla* heidän liittolaisillaan oli 556 ryhmää; puolueellamme oli 2.181 ryhmää.

Kolmanneksi, meidän duumaryhmäämme (marraskuun 20 päivään 1913) kannatti *antamalla nimikirjoituksensa* 4.850 työläistä, kun taas likvidaattoreita (ja kaikkia heidän liittolaisiaan, Bundia, kaukasialaisia j.n.e. j.n.e.) kannatti 2.539 työläistä.

Nämä täsmälliset ja tarkastettavissa olevat tiedot todistavat, että Venäjän illegaalisen puolueen ennenkuulumattomista vaikeuksista huolimatta olemme kahden vuoden aikana *yhdistäneet* sosialidemokraattisten työläisryhmien *valtavan enemmistön* Venäjällä.

(Meidän etumatkamme illegaalisen kirjallisuuden julkaisemisessa ja illegaalisten, ehdottomasti puoluekantaisten konferenssien järjestämisessä on vieläkin suurempi.)

Yhdistettyämme kahdessa vuodessa Venäjän sosialidemokraattisten työläisryhmien valtaenemmistön me vaadimme tunnustamaan meidän organisaatiomenetelmämme. Me emme voi luopua siitä.

Sitä, joka tunnustaa illegaalisen puolueen, mutta ei halua tunnustaa kaksivuotisen kokemuksen ja valvutuneiden työläisten enemmistön tahdon vahvistamaa organisaatiomenetelmäämme, sitä me syytämme hajottamisesta.

Tällainen on lyhyt selostukseni.

Sosialidemokraattisin tervehdyksin *N. Lenin*

Bryssel 31.I.—1.II.1914.

KYSYMYKSEEN ZEMSTVOTILASTON TEHTÄVISTÄ

(Penzan kuvernementin zemstvo. Penzan kuvernementin arviotilastotutkimusten yhteenvedot. III sarja. Maaomaisuuksien tutkimus. II osa. Talonpoikaistalouksittain toimitettu kysely. I osasto. Tietohakemisto asutuksista sekä tarkat taulukot talouksittain kauttaaltaan suoritettussa kyselyssä saaduista tiedoista. 3. vihko: Krasnoslobodskin ujesti. Penza. 1913. Hinta 1 rpl. X + 191 sivua.)

Penzan zemstvo suorittaa arviotilastotutkimuksia niin täydellisen ja yksityiskohtaisen ohjelman mukaan, että se on poikkeuksellisen kiinnostavaa kaikille niille, jotka tutkivat Venäjän talousrakennetta.

Tilastoidaan perhekunnittain kerrassaan *kaikki* talonpoikaistaloudet erikseen *suppean* tilastollisen talouskortin mukaisesti. Sitten tilastoidaan joka kolmas talous erikseen jonkin verran täydellisemmän *lyhyen* talouskortin mukaisesti; — joka yhdeksäs vielä täydellisemmän, niin sanotun *seikkaperäisen* talouskortin mukaisesti; — joka *kahdeskymmenes seitsemäs* — vieläkin täydellisemmän *erikoisen* talouskortin mukaisesti, ja vihdoin joka ujestin 25 taloudesta (mikä tehnee noin $\frac{1}{1000}$ talouksien yhteisluvusta) annetaan mitä seikkaperäisin *budjetin* kuvaus.

Yhteensä on *viisi* erilaista tutkimuksen tarkkuusastetta, ja tällöin täydellisempi ohjelma sisältää ehdottomasti kaikki vähemmän täydellisessä ohjelmassa olevat kysymykset. Alkulauseessa tekijät määrittelevät näiden *viiden* tilastokyselylajin täydellisyyden seuraavalla tavalla:

„Budjetti käsittää talonpoikaistalouden koko tuoton ja kulutuksen. Erikoinen tilastokuvaus tutkii taloudessa maataloustuotteiden myyntiä ja ostoa sekä karjatalouden kiertoa (erikoisella lomakkeella) sekä

kaikkia niitä kysymyksiä, jotka sisältyvät seikkaperäiseen talouskorttiin.

Seikkaperäisessä talouskortissa luetellaan talouden jäsenten kaikki tilukset, tuotantolaitokset ja elinkeinoammatit, rekisteröidään tiedot perheenjäsenten sukupuolesta, iästä, lukutaitoisuudesta, elollisen ja elottoman irtaimiston sekä rakennusten arvo, luetteloidaan tuotantolaitoksista ja elinkeinoista saadut tulot, sato, kulungit työvoiman ylläpitoon.

Lyhyessä talouskortissa säilyvät tiedot vain perheenjäsenten sukupuolesta, iästä ja lukutaitoisuudesta, luetellaan tilukset, tuotantolaitokset ja elinkeinoammatit, elollinen ja eloton irtaimisto.

Suppeassa talouskortissa rekisteröidään perheen suuruus jakaen se sukupuolien mukaan, työkykyisten miesten lukumäärä, perheen tilukset ja tuotantolaitokset, paitsi vuokrattuja, tärkein karja, työkykyisten miesten lukutaitoisuus ja elinkeinoammatit sekä opiskelevien tyttöjen ja poikien luku”.

Valitettavasti julkaisuun ei ole liitetty kaikkien viiden eri tilastokyselylajin kysymysten täydellisiä luetteloja. On liitetty vain kaikkein lyhkäisin („suppea”) talouskortti, joka antaa taloudesta (likipitäen) yhtä tarkan tilastokuvauksen kuin eurooppalaiseen tapaan järjestettyjen maataloustilastokyselyjen kortit.

Jos penzalaiset tilastomiehet tutkivat koko kuvernementin yllä esitetyn ohjelman mukaan, niin voidaan liioittelematta sanoa, että kootut tiedot ovat miltei ihanteellisia. Oletta-kaamme, että kuvernementissa on 270.000 taloutta (itse asiassa niitä lienee enemmän). Silloin meillä tulee olemaan 90.000 tilastokuvausta, jotka sisältävät tiedot vuokrasta, kaikesta elollisesta ja elottomasta irtaimistosta; — sitten 30.000 tilastokuvausta, jotka sisältävät tiedot sadosta (*jokaisessa taloudessa*), työvoiman ylläpitokustannuksista, työvälineiden ja rakennusten arvosta; — edelleen on 10.000 maataloustuotteiden myyntiä ja ostoa sekä „karjatalouskiertoa” käsittelevää tilastokuvausta (s.o. todennäköisesti karjan hoidon ja ruokinnan ehtoja sekä karjatalouden tuottoisuutta y.m.s. koskevaa tarkkaa tilastokuvausta); — lopuksi 250 budjettia, jotka, käsittäen 10 tyypillistä ryhmää talonpoikaistalouksia, antaisivat *täydellisen* tilastokuvauksen *jokaisesta* ryhmästä, 25 budjetista kutakin ryhmää kohden, mikä on täysin riittävää varmojen keskilukujen saantiin.

Sanalla sanoen, jos tämä ohjelma täytetään, niin Penzan kuvernementin talonpoikaistalous tulee tutkituksi erinomaisesti — verrattomasti paremmin kuin länsieurooppalaisissa

kyselyissä (jotka tosin käsittävät koko maan eivätkä kuvernementteja).

Koko juttu on vain näiden erinomaisten tietojen *muokkamisessa*. Siinä on perusvaikeus. Tässä on zemstvotilastojemme kipein kohta, tilastojen, jotka työn huolellisuuteen ja seikkaperäisyyteen nähden ovat erinomaisia. Tiedot kaikista 300.000 taloudesta (tai kaikista 90.000:sta — kaikista 30.000:sta — kaikista 10.000:sta), jokaisesta erikseen, saattavat olla erinomaisia, mutta tieteellisten tarkoitusten kannalta, Venäjän talouselämän ymmärtämisen kannalta ne saattavat menettää merkityksensä melkein kokonaan, jos ne muokataan epätydyttävästi. Sillä yleiset keskinumerot, kyläyhteisöjä, volostejä, ujesteja ja kuvernementteja koskevat yleiset keskinumerot puhuvat kovin vähän.

Venäjällä tapahtuu juuri nyt puoleksi keskiaikaisen (patriarkallisen ja maaorjuudellisen) maatalouden muuttuminen kapitalistiseksi. Tämä prosessi hahmottui jo yli puoli vuosisataa sitten. Tämän pitkän ajan kuluessa Venäjän taloustieteellisessä kirjallisuudessa on koottu äärettömän suuri joukko erilaisia *mainintoja* tämän prosessin eri piirteistä. Asian koko ydin on nyt siinä, että nämä erinomaisen seikkaperäisesti ja huolellisesti kootut ja tarkastetut zemstvotilaston joukkoluontoiset tiedot *muokattaisiin* asian vaatimalla tavalla. Ne on muokattava siten, että *saadaan* tarkka ja objektiivinen, joukkoluontoisiin tietoihin perustuva *vastaus kaikkiin* niihin kysymyksiin, jotka on *nostanut esiin* tai hahmottanut yli puolen vuosisadan aikana suoritettu Venäjän reforminjälkeisen talouden analyysi (ja nykyään Stolypinin agraarilainsäädäntö herättää vielä joukon mitä mielenkiintoisimpia kysymyksiä Venäjän *vallankumouksenjälkeisestä* taloudesta).

Tilastotiedot on muokattava niin, että vanhan, maaorjuudellisen veropäivätyö-, työllämaksu- ja luontoistalouden häviämisen prosessi ja sen kaupalliseksi, kapitalistiseksi maataloudeksi muuttumisen prosessi *voidaan* tutkia näiden tietojen nojalla. Yksikään valistunut (poliittisessa ja taloustieteellisessä mielessä valistunut) henkilö Venäjällä ei voi nyt epäillä sitä, etteikö tämä prosessi olisi käynnissä. Koko kysymys on siinä, *miten* muokataan nämä talouksittain kootut erinomaiset tiedot, jotta *ne eivät häviäisi* ja jotta niiden nojalla voitaisiin tutkia tämän erittäin mutkallisen ja monenlaisen prosessin *kaikki* puolet.

Näiden ehtojen tyydyttämiseksi on talouksittain koottujen tietojen muokkauksen tuloksena saatava mahdollisimman paljon mahdollisimman järkiperaisesti ja yksityiskohtaisesti laadittuja *ryhmä- ja yhdistelmätaulukkoja*, jotka on tarkoitettu *kaikkien* elämässä jo muodostuneiden — tai *muodostumassa olevien* (minkä merkitys ei ole vähäisempi) — *taloustyyppien* erillistä tutkimista varten. Ilman monipuolisia ja järkiperaisesti laadittuja ryhmä- ja yhdistelmätaulukkoja nämä mitä runsaimmat talouksittain kootut tiedot menevät suorastaan hukkaan. Tämä on nykyistä tilastotiedettä uhkaava suurin vaara; viime aikoina tilastotiedettä on yhä useammin vaivannut eräänlainen, niin sanoakseni, „tilastokretinismi”, ei nähdä metsää puilta, numeropaljous peittää ilmiöiden *taloustieteelliset tyypit*, jotka voivat tulla esiin *vain* silloin, kun on laadittu monipuoliset ja järkiperaisesti ryhmä- ja yhdistelmätaulukot.

Näiden taulukkojen laatimisen *järkiperaisyyden* ehtona on ennen kaikkea se, että kapitalismin kehitysprosessia voitaisiin seurata kaikissa sen haarautumisissa ja muodoissa. Järkiperaisesti voidaan katsoa vain sellainen muokkaus, joka tekee mahdolliseksi erottaa luontoistalouden parhaiten säilyneen tyyppin ja ne erilaiset siirtymisasteet, joiden kautta se muuttuu kaupalliseksi ja kapitalistiseksi maataloudeksi (eri paikkakunnilla kaupallinen maanviljely saa erilaisia muotoja, vetäen milloin yhden, milloin toisen maatalousalan tuottamaan markkinoita varten). Erikoisen tarkasti on erotettava ne taloustyypit, joissa siirrytään eheästä luontoismaanviljelystä työvoiman *myyntiin* (niin sanottuihin „ammatteihin”, mikä tarkoittaa työvoiman myyntiä), — sekä myös sen *ostoon*. On erotettava erikoisen tarkasti eri taloustyypit varakkuuden (karttuneen pääoman paljouden sekä pääoman muodostumis- ja karttumismahdollisuuden) perusteella, — sitten koko maataloustuotannon määrän perusteella sekä juuri niiden maataloustuotantoalojen suuruuden mukaan, jotka kyseisellä paikkakunnalla ja kyseisenä aikana helpoimmin muuttuvat *kaupalliseksi* maanviljelyksi tai *kaupalliseksi* karjanhoidoksi j.n.e. j.n.e.

Kysymyksen koko ydin nykyaikaista maatalouden ekonomikkaa tutkittaessa sisältyykin juuri tähän luontoistalouden muuttamiseen *kaupalliseksi*, ja virallisen, liberaalis-professorimaisen, pikkuporvarillisen-narodnikkilaisen ja opportunistisen „teorian” loppumaton virhe- ja epäluulopaljous

johtuukin juuri siitä, ettei ymmärretä tätä muuttumista tai ei osata seurata sitä sen erittäin moninaisissa muodoissa.

Edellä mainitusta kokoelmasta päätellen Penzan tilastotyötä suorittavat sellaiset henkilöt, jotka eivät suhtaudu asiaan virkamiesmäisesti, henkilöt, jotka ovat todella kiinnostuneet ja kykenevät tekemään tavattoman arvokasta tieteellistä tutkimustyötä,— mutta kuitenkin tämä työ vaikuttaa siltä, että siinä on ylenpalttisesti tilastollista rutiinia tai „tilastollista viehättymistä” ja niukasti poliittis-taloustieteellistä järkiperäisyyttä.

Kyseinen kokoelma sisältää ennen kaikkea hakemistotietoja asutuksista. Nämä tiedot käsittävät vajaan $\frac{1}{10}$ koko kirjasta. Loput $\frac{9}{10}$ on kyläyhteisöjä käsittäviä taulukoita. Jokaisen kylän jokaisen yhteisön jokaiselle talonpoikaisryhmälle (sen hallussa olevan maamäärän mukaan) on erikoinen vaakasuora rivinsä (kaikkiaan niitä on ujestissa 1.009), joka sisältää 139 pystysuoraa saraketta. Tiedot ovat tavattoman yksityiskohtaiset. $\frac{9}{10}$ näistä tiedoista eivät kaikkein tiedonhaluisimmatkaan paikalliset asukkaat milloinkaan tarvinne mihinkään tarkoituksiin.

Mutta tämä tavaton seikkaperäisyys muodostuu jonkinlaiseksi tilastomaniaksi, kun saamme nähdä sarakkeet 119—139, s.o. *kaksikymmentä yksi* saraketta, joissa kussakin on tuhannesta ujestijaottelusta esitetty *suhdeluout*, t.s. on laskettu prosenttisuhteet!!! Tilastomiehet ovat tehneet kutakin ujestia varten tuhansia ja kymmeniä tuhansia laskutoimituksia, joita paikallisetkaan asukkaat tuskin tarvitsevat muuten kuin aivan erikoisissa tapauksissa. Tilastomiehet ovat suorittaneet osapuilleen 15—20 tuhatta laskelmaa, joista ehkä parikymmentä on tarpeen *vain* paikallisille asukkaille, ja tällöin he voisivat *itsekin* suorittaa tarvitsemansa laskutoimituksen, jos tuollainen vähemmän otaksuttava tarve sattuisi syntymään.

Se ääretön työ, minkä tilastomiehet ovat haaskanneet turhanpäiten, on vähennys siitä yleisestä työsummasta, jonka he (nykyisin voimin ja nykyisen budjetin puitteissa — tilastotutkimuksiin käytettävät varat kunnallisbudjeteissa ovat kovin vähäiset!) voivat käyttää tutkimuksiin. Kyseinen kokoelma, joka sisältää tuhansittain aivan tarpeettomia tilasto-„ylellisyyden” numeroita, ei tee *ainoatakaan* yhteenvedoa. Kaikki mahdolliset yhteenvedot on lykätty seuraaviin vihkoihin. Ensinnäkään emme ole varmoja, ilmestyyvätkö ne

seuraavat vihkot, eivätkä siitä voi olla varmoja venäläiset zemstvotilastomiehetkään, jotka ovat kovin riippuvaisia poliisin mielivallasta. Ja toiseksi, ellei *kokeilla* monipuolisia ryhmä- ja yhdistelmätaulukkoita ujesteittain, niin ei milloinkaan saada luoduksi tieteellisessä mielessä täysin tyydyttävää ryhmä- ja yhdistelmätaulukoiden yhteenvetosysteemiä kuvernementeittain.

Toistaiseksi olemme tekemisissä ikävän tosiasian kanssa: kovin vähäinen, miltei nollan arvoinen tieteellinen merkitys on tällä zemstvotilastokokoelmalla, jonka valmistamiseen on haaskattu suunnattoman paljon työtä ja joka sisältää koko joukon erittäin rikkaita, arvokkaita ja uusia (*marraskuun 9 päivän lain tulokset!*) tietoja, joita ei ole summeerattu, ei ole koottu, ryhmitelty eikä soviteltu yhteen.

Mainitsemme ainakin muutamia ryhmityksiä, joita olisi voitu ja olisi pitänyt tehdä, jotta mitä rikkaimmasta zemstvotilastoaineistosta olisi tullut käyttökelpoista. Toivottavaa olisi, että ujesti ja kuvernementti jaettaisiin piireihin kaupallisen maatalouden eri alojen laajimman leviämisen mukaan (viljan ja perunan käyttäminen väkijuomien valmistukseen; maitotuotteiden myynti; meijerit; erikoiset kaupalliset kasvit j.n.e. j.n.e.);— sitten maatalouden ulkopuolisten elinkeinoammattien ja vieraspaikkalaisten ansiotöiden mukaan;— tilanherran taloudesta riippuvien ehtojen mukaan (tilanherrakartanoiden läheisyys tai niiden puuttuminen; onko vallitsevana maaorjuudellinen työllämaksu-, veropäivätyö-, kahdavieljely-, käsityötalous y.m.s. vai kapitalistinen, vapaaseen palkkatyöhön perustuva tilanherran talous);— edelleen kaupan ja kapitalistisen vaihdon kehitymisasteen mukaan yleensä (erikoisen tärkeä jako, joka on välttämätön poliittisen taloustieteen aakkosten kannalta ja joka on helppo tehdä, vaikka sitä tavallisesti ei tehdä: asutusten ryhmitys sen mukaan, kuinka kaukana ne ovat rautatiestä, kauppatoreista, kauppakeskuksista j.n.e.);— asutusten suuruuden mukaan (Krasnoslobodskin ujestissa 278 asutuksessa on lähes 30 tuhatta taloutta, mutta yhdeksässätoista suurimmassa asutuksessa on yli 9 tuhannen talouden— siis olosuhteetkin ovat luultavasti erilaiset).

Toivottavaa ja välttämätöntä on, että taloudet ryhmitellään myös kylvöjen suuruuden eikä vain maanhallinnan mukaan (kokoelman laatijat puhuvat alkulauseessa, että Penzan kuvernementissa talonpoikaistaloutta hoidetaan

„pääasiassa omalla eikä vuokratulla maalla”, mutta tämä on liian ylimalkainen arvio, sillä vuokratuksella on äärettömän suuri merkitys ja se kaipaa seikkaperäistä tutkimista); — sitten kaupallisten kasvien kylvöalojen suuruuden mukaan siellä, missä ja mikäli niitä voi havaita ja erottaa; — edelleen „elinkeinoammateittain” (ei siinä karkeassa muodossa, johon tavallisesti rajoitutaan aivan kuin poliittisen taloustieteen pilkaksi, ottamalla „ne taloudet, joissa on ammatinharjoittajia”, ja ne, joissa ei ole ammatinharjoittajia, vaan on ehdottomasti huomioitava henkiön asema ammatissa: taloudet, jotka lähettävät palkkatyöläisiä ulkopuolisiin ansiotöihin paljon, keskinkertaisesti ja vähän, taloudet, joissa on pieniä ja suuria tuotantolaitoksia ja joissa käytetään vähäinen, keskinkertainen ja suuri määrä palkkatyöläisiä j.n.e.); — karjan omistuksen mukaan (kokoelmassa se on jo osaksi suoritettu) j.n.e.

Yhdistelmätaulukot, luvultaan vaikkapa kymmenkunta, jotka jakavat taloudet kymmeneen (taaskin likipitäen) ryhmään niiden erilaisten tunnusmerkkien mukaan, jotka osoittavat kapitalismin tunkeutumista maatalouteen, vaativat — jos oletetaan olevan 80 pystysuoraa saraketta — 8.000 uutta laskutoimitusta, s.o. ottaisivat paljon vähemmän tilaa kuin 20.000 aivan tarpeetonta prosenttisuhteiden laskua kunkin kyläyhteisön kohdalta erikseen.

Ja tällaisilla monipuolisilla yhdistelmätaulukoilla, joissa huomioitaisiin se tavaton muotojen paljous, joka esiintyy maatalouden ja maanviljelijäin alistamisessa markkinoista riippuvaisiksi, olisi äärettömän suuri tieteellinen merkitys. Voidaan liioittelematta sanoa, että ne aiheuttaisivat suorastaan mullistuksen maatalouden ekonomiikkaa käsittelevässä tieteessä.

„Prosvestsheniye” № 1,
tammikuu 1914
Allekirjoitus: V. I l j i n

Julkaistaan
„Prosvestsheniye” aikakauslehden
tekstin mukaan

KIRJA-ARVOSTELUA

„Työnsuojelua koskeva näyttelyaineisto Yleisvenäläisessä
hygienianäyttelyssä Pietarissa vuonna 1913“

Pietari. 1913. 78 sivua. Hintaa ei ole merkitty

Tässä erittäin hyödyllisessä julkaisussa on tehty lyhyt yhteenveto siitä aineistosta, joka oli näytteillä Yleisvenäläisessä hygienianäyttelyssä työnsuojelua koskevista kysymyksistä. Julkaisu antaa paljon arvokkaita tilastotietoja monista työväen elämän kysymyksistä: työläisten lukumäärästä eräillä teollisuuden aloilla, naisten ja lasten työstä, työpäivästä ja -palkasta, terveysoloista ja työnsuojelusta, työläisten sairauksista ja kuolevaisuudesta, alkoholismista, työväen vakuutuksesta j.n.e. j.n.e.

Kirjaan on liitetty erinomainen kirjallisuusluettelo työnsuojelukysymyksistä.

Kirjan puutteellisuus: monin paikoin ei ole absoluuttisia numeroja (on osoitettu vain suhdeluvut) eikä ole yleistä *asiahakemistoa*, jonka avulla voitaisiin nopeasti löytää vastaavat tiedot eri kysymyksistä.

Toivottavaa olisi, että seuraavissa painoksissa nämä epäkohdat korjattaisiin. Kaikki, joita työväenkysymys kiinnostaa, kaikki ammatti-, vakuutus- ja muut työväenyhdistykset tulevat epäilemättä käyttämään tätä kirjaa. Seuraavissa painoksissa siitä voitaisiin ja siitä pitäisi tehdä Venäjän työoloja ja työnsuojelua koskevan aineiston systemaattinen kokoelma.

Aikakauslehti „*Prosvestsheniye*“ № 1,
tammi-kuu 1914
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan
„*Prosvestsheniye*“ aikakauslehden
tekstin mukaan

TYÖLÄISTEN LIBERAALINEN TURMELEMINEN

Boikotti tai oikeammin sanoen remseä radikaalinen suunnosto, joka on yhä enemmän tullut likvidaattorien sepustusten ainoaksi sisällöksi, hämää useinkin lukijain huomiolta likvidaattorien *periaatteellisen* propagandan. Juuri sitä liberaaliset työväenpoliitikot tahtovatkin: että yleisradikaalisen fraseologian hälinässä, räiskeessä ja ilotulituksessa huomaamatta nielaistaisiin marxilaisia järjestöjä *vastaan* tähdättyjä porvarillisia typeryyksiä.

Mutta valveutuneita työläisiä tuo työväenjärjestön hajotajien toimeenpanema sätkynukkein „poliittisten kamppailujen” räiske ei saa petetyksi. Valveutuneet työläiset pitävät ennen kaikkea ja eniten arvossa kunkin lehden periaatteellisuutta. Mitä työläisille todellisuudessa opetetaan „oppositio”-tempausten ja -huudahtelujen varjolla, työväen etujen puolustamisen varjolla? — siinä tärkein peruskysymys ja ajattelevan työläisen kannalta oikeastaan ainoa oleellinen kysymys. Sillä ajatteleva työläinen tietää, että neuvoina ovat vaarallisimpia juuri ne työläisten liberaalijärjestöt, jotka ottavat puolustaakseen heidän etujaan, mutta itse asiassa murtavat proletariaatin luokkaisen yhtenäisyyttä ja sen järjestöä.

Sen vuoksi meidän suoranaista velvollisuutena on saada työläiset näkemään, miten likvidaattorit hävittävät tätä järjestöä. Katsokaa esimerkiksi likvidaattorien äänenkannattajan uudenvuoden ohjelmapääkirjoitusta. Meille tarinoidaan:

„Työväenluokka on kulkemassa julkisesti toimivaan proletariaatin poliittiseen puolueeseen, joka on oleva riittävän voimakas ja laaja, ettei

mikään poliittinen valtakomento voi asettaa sitä poikkeuksellisen oikeudettomaan asemaan, ei voi riistää siltä mahdollisuutta täyttää normaaleja poliittisen johtamisen tehtäviä”.

Kas siinä „normaalialla” liberaalista löpöttelyä kaikessa ihanuudessaan! Ei yksikään järkevä liberaali kieltäydy äänestämästä kaksin käsin tätä mainiota sanamuotoa, jolla likvidaattorien lehti *peittelee* sitä, että se „kulkee” ja pyrkii kaiken sen hävittämiseen, mitä proletariaatti on viimeksi kuluneiden kahdenkymmenen vuoden aikana saavuttanut marxilaisen yhteenliittymisen alalla niin suurin ponnistuksin.

Ja edelleen vielä avomielisemmin:

„Tie julkiseen poliittiseen toimintapuolueeseen on samalla tie puolueyhtenäisyyteen”.

Tuhansia kertoja, jo vuonna 1908 ja vuonna 1910 on sanottu mitä virallisimmissa, mitä juhlallisimmissa julistuksissa, että moiset puheet merkitsevät vanhasta kieltäytymistä, sen likvidoimista. Mutta herrat likvidaattorit veisaaivat kainostelematta virttään, toivoen voivansa pettää joitakin peräti tietämättömiä ihmisiä huutamalla „yhtenäisyydestä”.

Koko marxilaisen menneisyyden pettäjät, jotka huutavat „julkisesta puolueesta”, — ja „yhtenäisyys”!.. Sehän on pilantekoa tietoisista työläisistä. Sehän on pilantekoa siitä vuoden 1912 „elokuun” konferenssistakin, jossa vähäinen ryhmä naiiveja ihmisiä uskoi, että likvidaattorit luopuvat häpeällisestä liberaalisesta julkisen puolueen tunnuksesta.

Siinähan se asian ydin onkin, että liberaalisten kynäniekkojen porukka, kaikki nuo herrat F. D:t, Gammat, L. M:t, Em-Ellät, Rakitini³³ y.m. y.m. käyvät *omaa* liberaalista taisteluaan marxilaisen järjestön hävittämiseksi, jättävät tietoisesti ottamatta varteen vuosien 1908 ja 1910 päätöksiä, pyrkien pettämään kehittymättömiä työläisiä. Muka löytyyhän niitä vielä tietämättömiä ihmisiä, jotka uskovat lupauksiin „julkisesta puolueesta” eivätkä ymmärrä, että se on vain todellisen marxilaisen järjestön olemassaoloa vastaan tähdätyn liberaalisen taistelun muunnos! Ja niin kauan kuin on olemassa tietämättömiä ihmisiä, tulee kourallinen menneisyyttä likvidoivia liberaalisia kynäniekkoja tekemään likaista työtään, toistettakoonpa heille kuinka monta

kertaa tahansa, että „yhtenäisyys” näiden hajottajien ja desorganisaattorien kanssa on järjettömyyttä ja petosta.

Likvidaattorilehden uudenvuoden „johtava” ei ole ensinkään ainoa laatuaan. Sitä seuraavat kaikki likvidaattorit, esim. hra P. Karpov „Novaja Rabotshaja Gazetan” 5. (123.) numerossa; hän vakuuttaa, että

„voittaminen (kaikkien työväen edustajakokousten järjestämiselle asetettujen esteiden voittaminen) onkin juuri aivan todellista taistelua liittoutumisvapauden puolesta, s.o. sellaisen työväenliikkeen julkisuuden puolesta, joka on kiinteästi yhteydessä taisteluun sosialidemokraattisen työväenpuolueen julkisen olemassaolon puolesta.”

Jokainen liberaali ja jopa lokakuulainenkin kannattaa taistelua, jota käydään työväenliikkeen legaalisuuden puolesta! Yksikään liberaali ei edes hiiskahda „julkista puoluetta” vastaan, vaan jopa kannattaa sen julistajia parhaimpina apulaisinaan työläisten pimittämisessä.

Täyttäen velvollisuuttamme me emme väsy toistamaan tietoisille työläisille: julkisen työväenpuolueen propagoiminen on tyhjänpäiväistä liberaalista jaarittelua, joka turmelee työläisiä ja hävittää marxilaista järjestöä. Tämän järjestön olemassaolo ja kehitys *ei ole mahdollista* ilman päättäväistä ja armotonta taistelua niitä vastaan, jotka panevat kaikkensa sen marxilaisen elimistön hävittämiseksi, johon viimeisten kahden vuoden nousukausi on valanut uusia terveitä elämän nesteitä.

„Putj Pravdy” № 9,
tammikuun 31 päivä 1914
Allekirjoitus: K. T.

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

KIRJE TOIMITUKSELLE

Kirjeessään, joka julkaistiin „Novaja Rabotshaja Gazetan” 16. numerossa, A. Bogdanov salasi sen perussyyn, minkä vuoksi hän on eri mieltä „Pravdan” kanssa.

Tuona syynä on se, että A. Bogdanov on aikoja sitten esiintynyt marxilaisen filosofian vastustajana ja puolustaa porvarillis-idealisticista katsomuksia, jotka on tähdätty Marxin ja Engelsin materialismia vastaan.

Tästä syystä bolshevikki-marxilaiset katsoivat jo muutama vuosia takaperin velvollisuudekseen esiintyä Bogdanovia vastaan. Samasta syystä menshevikki-marxilaiset G. V. Plehanovin kautta käyvät kirjallista taistelua Bogdanovia vastaan. Ja vihdoinkin tästä samasta syystä katkesivat Bogdanovin välit niin sanottuun „Vperjod”³⁴ ryhmäänkin.

Me olimme todellakin aivan alusta pitäen, siitä asti, kun Bogdanov ryhtyi avustamaan „Pravdaa”, epäilleet, ettei hän malta olla siirtämättä taisteluaan marxilaista filosofiaa vastaan työväenlehden palstoille. Ja valitettavasti A. Bogdanov kiiruhti vahvistamaan epäilyjemme aiheellisuuden. Julkaistuaan „Pravdassa” muutamia yleistajuisia pikkuartikkeleita vähäpätöisistä aiheista, hän lähetti kohta toimitukseen „Ideologia” nimisen artikkelin, jossa hän — mitä „populäärisimmässä” muodossa — alkoi taistelun marxilaista filosofiaa vastaan. *Toimitus kieltäytyi julkaisemasta tätä marxilaisvastaista artikkelia. Se juuri olikin selkkauksen syynä.*

Kehotamme A. Bogdanovia olemaan valittelematta „perhe”-tapoja ja *julkaisemaan mainitun artikkelin*, jonka otsikkona on „Ideologia” (likvidaattorien lehti ei tietenkään kiellä vieraanvaraisuuttaan marxilaisvastaiselta

artikkelilta). Ja silloin kaikki marxilaiset näkevät meidän ja Bogdanovin välisten erimielisyyksien todellisen luonteen, josta Bogdanov ei sanonut *sanaakaan* pitkässä kirjeessään.

Oletamme, että työläiset ovat perustaneet lehtensä sitä varten, että se *puolustaisi* marxilaisuutta, eivätkä sitä varten, että se sallisi marxilaisuuden vääristelyä porvarillisten „oppineiden” tapaan.

Olemme niin ikään erittäin iloisia, että A. Bogdanov on vielä kerran herättänyt kysymyksen „Vperjod” ryhmää koskevasta kesällisestä artikkelistaan, joka julkaistiin „Pravdassa”. Kun kerran A. Bogdanov sitä haluaa, niin hän saa (aikakauslehdessä „Prosvestshenije”) mitä tarkimman selityksen siitä, kuinka paljon valhetta oli tuossa artikkelissa ja kuinka paljon vahinkoa tämä seikkailijaryhmä * on tuottanut Venäjän työväenliikkeelle.

„Putj Pravdy” № 9,
tammikuun 31 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

---

* Ks. tätä osaa, ss. 479—485. *Toim.*

LIKVIDAATTORIEN JOHTAJA „YHTENÄISYYDEN“ LIKVIDAATTORUUSHENKISISTÄ EHDOSTA

Jokainen kriisi missä liikkeessä hyvänsä, jokainen käännekohta siinä on erikoisen mielenkiintoinen (ja erikoisen hyödyllinen liikkeeseen osallistuville) siksi, että siinä ilmenevät jyrkästi ja selvästi liikkeen peruspyrkimykset ja sen oleelliset lait.

Kansainvälisen sosialistisen toimiston päätös Venäjän työväenliikkeen kaikkien ryhmien „mielipiteiden vaihdon” järjestämisestä merkitsee myös tiettyä liikkeen kriisiä eli käännekohtaa. „Lojaalinen” — Kansainvälisen sosialistisen toimiston päätöslauselman sanonnan mukaan — t.s. vilpitiön „mielipiteiden vaihto” arvovaltaisessa kansainvälisessä kollegiossa on ehdottomasti hyödyllinen asia. Se panee *kaikki* silmäilemään tarkemmin ja syvällisemmin Venäjän työväenliikkeen *kulkua*.

Pitää olla erikoisen ja tavattoman kiitollinen tunnetulle likvidaattonien johtajalle hra F. D.:lle siitä, että hän *itse* antoi „Novaja Rabotshaja Gazetan” 108. numerossa erinomaisen arvokkaan, vain kevyellä ehdollisuuden ja häveliäisyyden hunnulla verhotun selityksen mielipiteistään, jotka koskevat „yhdistymistä”. Parhaimmat tervehdykset hra F. D.:lle! On paljon mieluisampaa keskustella *itse* vastustajan kuin sekavien tai voimattomien välittäjien y.m.s. kanssa!

Mitä suurinta kiitosta ansaitsevalla avomielisyydellä hra F. D. esittelee ja vertailee *kahta* näkökantaa yhdistymiseen nähden: toisen, „syvästi virheellisen”, hän hylkää; toisen hän hyväksyy ja toteuttaa sitä.

Hra F. D. itse esittää ensinmainitun näkökannan näin:

„Voidaan ajatella tähän tapaan: erimielisyydet sosialidemokraattisten virtausten välillä Venäjällä-ovat vähäpätöisiä. Siksi, pitäen lähtökohtana niiden vähäpätöisyyttä, on Internationalen avulla keksittävä

jonkinlainen yhdistymisen *järjestömuoto* — olkoon se sitten federaatio tai tietynlaista jokaisen enemmistön oikeuskelpoisuuden normittamista, rajoittamista. Ja kun kerran „yhtenäisyydelle” löydetään kelvollinen *ulkonainen muoto*, niin vähäpätöiset erimielisyydet „katoavat” itsensä — kärsivällisyys kaikki voittaa!”

Tätä näkökantaa hra F. D. sanoo „syvästi virheelliseksi” nimeämättä jostain syystä sen kannattajia (Trotskia, Kautskya ja yleensä kaikkia „sovittelijoita”). Luultavasti ehdollisuuden tai häveliäisyyden huntu esti hra F. D:tä sanomasta tämän „syvästi virheellisen” aatteen kannattajien yleisesti tunnettuja nimiä! Mutta totuuden salaaminen on *todellisuudessa* hyödyllistä vain työväenluokan vihollisille!

Siis sovittelijain katsantokannat ovat „syvästi virheellisiä”. Miksi?

Vastatessaan tähän kysymykseen hra F. D. käärii kolmesti hunnun häpeilevien kasvojensa ympäri. „Räjähtää”. sanoo hän, „johtaa hajaannukseen”, „*olkootpa erimielisyydet sitten suuria tai pieniä!*”

Tämä kahdesti alleviivaamamme lause paljastaa hra F. D:n kokonaan. Naskali ei pysy piilossa edes säkissä, saattikka „hunnussa”.

Kun olette noin kovin avomielinen, hra F. D., niin pienet verukkeet ovat hyödyttömiä ja naurettavia. Jompikumpi: joko erimielisyydet *ovat vähäpätöisiä* tahi ne *eivät ole vähäpätöisiä*. Sanokaa siis suoraan. Keskitietä ei tässä ole, sillä kysymys on juuri siitä, *onko yhtenäisyys mahdollista* (on, se on mahdollista, jos erimielisyydet ovat vähäpätöisiä tai pieniä) vai eikö se ole mahdollista (*ei, se ei ole mahdollista, jos erimielisyydet eivät ole „vähäpätöisiä”*).

Tuomitessaan sen kannan, että erimielisyydet ovat „vähäpätöisiä”, hra F. D. *siten* tunnusti erimielisyydet oleellisiksi. Mutta häntä pelotti sanoa sitä suoraan (mitä sanoo „seit-sikko”? Mitä sanovat Trotski, bundilaiset, An³⁵ ja kaikki sovittelijat?). Hän koetti hämätä vastauksensa järkeilemällä tavattoman pitkään ja tavattoman ikävästi *toisesta* yhtenäisyyttä koskevasta näkökannasta.

Mutta näistä laveista järkeilyistä on kuitenkin helppo löytää asian suppea ydin:

„Tämän (s.o. hra F. D:n toivoman ja hänelle kelvollisen) toiminta-ohjelman pitää yhtenäisen sosialidemokratian puitteissa taata ei-leniniläisille täysi mahdollisuus harjoittaa propagandaa ja käydä taistelua sosialidemokratian julkisen olemassaolon puolesta”.

Riittävä! Täysin riittävä, hra F. D.! Kas tuo se on asiaa eikä korulauseita ja lavertelua.

Likvidaattoreille on taattava täysi mahdollisuus taistella maanalaisuutta vastaan — juuri siinä on hra F. D:n „toimintaohjelma”, sillä jokainen käsittää vallan mainiosti, että jo kauan sitten kaikille työläisille tuttu taistelu „maanalaisuutta” vastaan halutaan peittää käyttämällä viikunanlehtenä „taistelua julkisen olemassaolon puolesta”.

Juuri se on asian ydin, kun taas kaikki nuo Trotskit, Anit, bundilaiset, sovittelijat, „seitsikkolaiset” y.m. ovat kyllä hyväntahtoisia ihmisiä, mutta poliittisessa mielessä nolliä. Asian ytimenä on hra F. D:n ryhmä, „vanha” likvidaattorien ryhmä.

Marxilaisen järjestön ja tuon ryhmän väliset erimielisyydet ovat ehdottoman sovittamattomia, sillä ei voi olla puhettakaan sovinnosta (puhumattakaan yhtenäisyydestä) „maanalaisuuden” kieltäjien eikä myöskään niiden kanssa, jotka sen suhteen ovat epäilevällä kannalla. Työläiset ovat jo kauan sitten käsittäneet tämän likvidaattoriherrojen asian-ytimen ja *panneet heidät viralta* työväenliikkeen *kaikilla* toimialoilla.

Oli aika, jolloin marxilainen järjestö tuomitsi likvidaattorit (1908—1909). Se aika on mennyt kauan sitten ohi. Oli aika, jolloin marxilainen järjestö julisti anteeksiannon ja rauhan kaikille, jotka olivat valmiit luopumaan likvidaattoruudesta (1910—1911). Se aika on mennyt kauan sitten ohi. Oli aika, jolloin marxilainen järjestö nostatti järjestönsä likvidaattoreita *vastaan* (1912—1913). Sekin aika on mennyt ohi. On koittanut uusi aika, jolloin marxilainen järjestö on *taistelullaan* saanut valveutuneiden työläisten valta-enemmistön vastustamaan kaikkia likvidaattoreita ja samalla *heidän* liittolaisiaan.

Todistuksena siitä ovat mitä kiistattomimmat tosiasiat. Työväenkuuriassa bolshevikit ovat lisänneet äänimääräänsä, joka II Duuman vaaleissa oli 47 prosenttia, 50 prosenttiin III Duuman vaaleissa ja 67 prosenttiin IV Duuman vaaleissa (vuoden 1912 syksy). Kahdessakymmenessä yhdessä kuukaudessa, vuoden 1912 tammikuun 1 päivän ja vuoden 1913 lokakuun 1 päivän välisenä aikana puolue järjesti *kaksi tuhatta* työläisryhmää, mutta likvidaattorit ja *kaikki* heidän liittolaisensa vain *puoli tuhatta*. Herrat F. D. ja hänen ystävänsä eivät ainoastaan ole olleet yrittämättä

kumota kiistattomia tosiasioita, vaan ovat *itse* tunnustaneet hra Rakitinin kautta „Nasha Zarjassa”³⁶, että *työväenjoukot* ovat bolshevikkien puolella.

On selvää, että kuka tarjoaa marxilaiselle järjestölle sellaista „toimintaohjelmaa”, joka antaa likvidaattoreille „täyden mahdollisuuden” tuon järjestön likvidoimiseen! — kuka „yhtenäisyyden nimessä” ei halua tunnustaa ja kunnioittaa valvutuneiden työläisten valtavan enemmistön tahtoa — se tekee vain pilkkaa „yhtenäisyydestä”.

Haluatteko yhtenäisyyttä? Tunnustakaa luopuvanne ehdottomasti likvidaattoruudesta, „taistelusta julkisen olemassaolon puolesta”, tunnustakaa alistuvanne lojaalisesti enemmistön tahtoon. Ettekö halua? — vapaalla on vapaus tehdä niin kuin tahtoo, mutta älkää sitten valittako, jos muutaman kuukauden kuluttua jäätte kokonaan vaille työläisten kannatusta, jos teistä tulee „kadetteja-lähellä” olevia eikä enää „puoluetta-lähellä” olevia intelligenttejä.

„Putj Pravdy” № 12,
helmikuun 4 pnä 1914
Allekirjoitus: K. T.

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

KANSALLISUUSOHJELMAN HISTORIAA ITÄVALLASSA JA VENÄJÄLLÄ

Itävallassa sosialidemokratian kansallisuusohjelmaa käsiteltiin ja se hyväksyttiin Brünnin edustajakokouksessa vuonna 1899. Tavattoman laajalle on levinnyt se virheellinen käsitys, että tässä edustajakokouksessa muka hyväksyttiin niin sanottu „kansallinen kulttuuriautonomia”. Päinvastoin. Se *hylättiin yksimielisesti* tässä edustajakokouksessa.

Eteläslaavilaiset sosialidemokraatit ehdottivat Brünnin edustajakokoukselle (katso saksankielisiä virallisia pöytäkirjoja, sivu XV) kansallisen kulttuuriautonomian ohjelmaa seuraavalla tavalla ilmaistuna:

(2. §) „jokainen Itävallassa elävä kansa, *riippumatta sen jäsenten asuma-alueesta*, muodostaa autonomisen ryhmän, joka hoitaa täysin itsenäisesti kaikkia kansallisia (kieli- ja kulttuuri-) asioitaan”.

Korostamamme sanat ilmaisevat erikoisen selvästi „kansallisen kulttuuriautonomian” (toisin sanoen eksterritoriaalisen autonomian) *olemuksen*: valtion on vakiinnutettava kansakuntien väliset rajat koulu- y.m. asioissa, samalla kun jokainen kirjoittautukoon vapaasti mihin kansakuntaan tahansa.

Tätä ohjelmaa puolustivat edustajakokouksessa sekä Kristan että vaikutusvaltainen Ellenbogen. Mutta sitten se poistettiin päiväjärjestyksestä. Sen puolesta ei annettu yhtään ääntä. Puolueen johtaja Victor Adler sanoi: „...epäilen, tokko kukaan voisi pitää nykyaikana mahdollisena tämän suunnitelman käytännöllistä toteuttamista” (pöytäkirjojen 82. sivu).

Preussler esitti seuraavanlaisen periaatteellisen vastaväitteen: „toverien Kristanin ja Ellenbogenin ehdotukset

johtaisivat siihen tulokseen, että shovinismi ikuistettaisiin ja sitä tuotaisiin jokaiseen pienimpäänkin yhdyskuntaan, jokaiseen pienimpäänkin ryhmään" (sama, s. 92).

Tätä kysymystä koskevassa Brünnin edustajakokouksen hyväksymän ohjelman 3. kohdassa sanotaan:

„saman kansakunnan itsehallinnolliset *alueet* muodostavat yhdessä kansallisesti yhtenäisen liiton, joka ratkaisee kansalliset asiansa täysin autonomisesti”.

Tämä on *territorialistinen* ohjelma, joka siis *suoranaisesti tekee mahdottomaksi* esim. *juutalaisten* kansallisen kulttuuri-autonomian. „Kansallisen kulttuuriautonomian” johtavin teoreetikko Otto Bauer omisti kirjassaan *erikoisen luvun* (v. 1907) sen todistamiselle, että juutalaisille ei voida vaatia „kansallista kulttuuriautonomiaa”.

Itse asiasta huomautamme, että marxilaiset ovat täydellisen liittoutumisvapauden kannalla, muun muassa myös kaikkien kansallisten alueiden (ujestien, volostien, kylien y.m.) liittoutumisvapauden kannalla; mutta sosialidemokraatit eivät voi mitenkään suostua siihen, että yhtenäiset *kansalliset liitot* valtion sisällä *vakiinnutettaisiin* valtakunnan lailla.

Venäjällä juuri *kaikki* porvarilliset juutalaispuolueet (myös Bund, joka tosiasiallisesti on niiden myötäveisajaja) *hyväksyivät* Itävallan kaikkien teoreetikkojen ja Itävallan sosialidemokraattien edustajakokouksen hylkäämän „eksterritoriaalista (kansalliskulttuurillista) autonomiaa” vaativan ohjelman!!

Tämän tosiasian, jonka bundilaiset ovat yrittäneet usein ja täysin käsitettävästä syystä kieltää, voi helposti tarkastaa perehtymällä tunnettuun kirjaan „Kansallisen liikkeen muodot” (Pietari, 1910)—katso myös aikakausjulkaisua „Prosveshtshenije”, 1913, № 3³⁷.

Tämä tosiasia osoittaa selvästi, miten Venäjän takapajuisempi ja pikkuporvarillisempi yhteiskuntarakenne on johtanut siihen, että osa marxilaisia on saastutettu paljon suuremmissa määrin porvarillisella nationalismilla.

Bundin nationalistiset horjahtelut tuomitsi virallisesti ja eittämättömästi jo *toinen* (v. 1903) edustajakokous, joka *suoranaisesti hylkäsi* bundilaisen Goldblattin korjausehdotuksen sellaisten „laitosten luomisesta, jotka takaavat

kansallisuuksien kehittymisvapauden” („kansallisen kulttuuriautonomian” peitenimi).

Kun likvidaattorien elokuun konferenssissa vuonna 1912 Kaukasian menshevikit, jotka olivat siihen saakka kymmenen vuotta taistelleet päättäväisesti Bundia vastaan, itse luisuivat nationalismiin vastavallankumouksen koko *nationalistisen* ilmapiirin vaikutuksesta, niin heitä *eivät suinkaan* tuominneet *ainoastaan* bolshevikit. Heidät tuomitsi jyrkästi myös menshevikki Plehanov, joka nimitti heidän päätöstään „socialismin mukaannuttamiseksi nationalismiin”.

„Kaukasialaiset toverit”, kirjoitti Plehanov, „jotka ovat ryhtyneet puhumaan kulttuuriautonomiasta poliittisen autonomian asemesta, ovat vain todistaneet, että he ovat todella epäviisaasti alistuneet Bundin johdettavaksi”.

Porvarillisten juutalaispuolueiden, Bundin ja likvidaattorien lisäksi on vain vasemmistonarodnikkilaissuuntaisten pikkuporvarillisten kansallisten puolueiden konferenssi hyväksynyt „kansallisen kulttuuriautonomian”. Mutta konferenssissakin tämän ohjelman hyväksyi vain 4 puoluetta („JSTP” — juutalaisten sosialistinen työväenpuolue; Valko-Venäjän gromada, dashnaksutjun ja Gruusian sosialisti-federalistit³⁸), jota vastoin kaksi suurinta puoluetta *pidättyi*: pidättyivät sekä Venäjän vasemmistonarodnikit että Puolan „frakit” (PPS)!

Venäjän vasemmistonarodnikit esiintyivät varsinkin Bundin kuulun suunnitelman mukaisia *pakollisia*, valtio-oikeuteen perustuvia kansallisuuksien liittoja vastaan.

Tästä lyhyestä historiallisesta katsauksesta käy selville, miksi sekä helmikuussa että kesällä 1913 pidetyt marxilaisten neuvottelukokoukset tuomitsivat päättäväisesti pikkuporvarillisen ja nationalistisen „kansallinen kulttuuriautonomia”-aatteen.*

„Putj Pravdy” № 13,
helmikuun 5 pnä 1914
Allekirjoitus: M.

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

* Ks. Teokset, 18. osa, ss. 451, 455—457 ja 19. osa, s. 424. Toim.

YLHÄINEN LIBERAALINEN TILANHERRA „UDESTA ZEMSTVO-VENÄJÄSTÄ“

Liberaalien tavanomaisen sanahelinän takia meillä unohdetaan liian usein liberaalisen puolueen todellisten „isäntien” todellinen luokka-asenne. „Russkaja Myslin” 12. numerossa ruhtinas Jevgeni Trubetskoi tuo mainiosti esiin tuon asenteen osoittaen havainnollisesti, miten lähelle toisiaan liberaaliset tilanherrat Trubetskoit ja oikeistolaiset tilanherrat Purishkevitshit ovat meillä jo nyt päässeet kaikissa vakavissa kysymyksissä.

Eräitä sellaisia vakavimpia kysymyksiä on Stolypinin agraaripolitiikka. Ylhäinen liberaalinen tilanherra sanoo siitä näin:

„Stolypinin pääministerikauden alusta alkaen ovat kaikessa maaseutuun kohdistuvassa hallituksen huolenpidossa olleet määräävinä pääasiassa kaksi syytä: pelko pugatshevilaisuuden vuoksi, joka sai aikaan niin paljon onnettomuuksia vuonna 1905, ja pyrkimys luoda pugatshevilaisuuden vastapainoksi uudentyyppinen talonpoika, joka varakkaana ja siis omaisuutta arvossa pitävänä jää kuuroksi vallankumoukselliselle propagandalle”...

Jo „pugatshevilaisuus” sanasella liberaalimme paljastaa olevansa aivan samaa mieltä kuin Purishkevitshit. Ero on vain siinä, että Purishkevitshit lausuvat tuon sanan raivoisasti ja nyrkkiä puiden, mutta Trubetskoit Manilovin tapaan, äitelästi ja pehmeästi, liittäen siihen korulauseita kulttuurista, inhottavan ulkokultaisia huudahduksia „uudesta talonpoikain yhteiskunnasta” ja „maaseudun demokratisoinnista” sekä liikuttavia puheita jumalallisuudesta.

Uuden agraaripolitiikan ansiosta talonpoikaisporvaristo kasvaa paljon nopeammin kuin aikaisemmin. Se on eittämätöntä. Talonpoikaisporvaristo ei voi olla kasvamatta, olkoonpa Venäjän poliittinen ja agraarijärjestelmä millai-

nen tahansa, sillä Venäjä on kapitalistinen maa, joka on täydellisesti vedetty maailman kapitalismin pyörteeseen. Liberaalinen ruhtinaspahanen tietäisi tämän, jos hänellä olisi edes aapistiedot „marxilaisuuden perusteista”, joista hän puhuu äärettömän itsevarmasti ja ilmaisten yhtä suurta tietämättömyyttä. Mutta ruhtinaspahanen tekee kaikkensa hämätäkseen sen peruskysymyksen, millaista on kapitalismin kehitys, kun *ei ole* mitään Purishkevitshoja, ja millaista se on, kun heidän luokkansa on kaikkivaltiaana. Ruhtinaspahanen puhuu läikähtyäkseen osuustoiminnan ja heinäviljelyn menestymisestä ja „hyvinvoinnin kohoamisesta” mainitsematta sanallakaan sen enempää elinkustannusten kalleudesta kuin talonpoikien joukkoluontoisesta taloudelliseen häviöön joutumisestakaan, toivottomasta köyhyydestä ja nälänhädästä, työllämaksusta ja muusta sellaisesta. „Talonpojat porvarillistuvat” — sen ruhtinaspahanen näkee ja siitä hän on riemuissaan, mutta sitä, että maa- ja velka-orjuussuhteiden säilyessä heistä tulee palkkatyöläisiä, sitä liberaalinen tilanherramme ei halua nähdä.

„Sivistyneistö”, kirjoittaa hän, „joutui ensi kerran kosketuksiin laajojen talonpoikaisjoukkojen kanssa jo vuonna 1905, mutta silloin tuolla kosketuksella oli kokonaan toisenlainen luonne — hajottava eikä luova luonne. Silloin yhtymisen yksinomaisena tarkoituksena oli hävittää yhteisesti vanhat elämänmuodot ja siksi yhtyminen oli pinnallista. Intelligentti-demagogi ei tuonut talonpoikien tietoisuuteen ja talonpoikien elämään omaa omintakeista sisältöä, vaan pikemminkin piti itse ohjeenaan kansanjoukkojen vaistoja, imarteli kansanjoukkoja sopeuttaen niiden mukaiseksi oman puolueohjelmansa ja taktiikkansa”.

Tuttuja, purishkevitshilaisia puheita! Pieni esimerkki: jos herrojen Trubetskoiden 2.000 desjatiinaa käsittäville maatiluksille järjestetään 80 talonpoikaishuuttoria, joista kukin käsittää 25 desjatiinaa, niin se on „hajottamista”; mutta jos järjestetään parikymmentä sellaista huuttoria häviöön saatettujen yhteisötalonpoikien maalle, niin se on „luomista”. Eikö niin, teidän ylhäisyytenne? Etteköhän jo arvanne, että edellisessä tapauksessa Venäjä olisi todella „porvarillis-demokraattinen”, kun taas jälkimmäisessä tapauksessa se jää moniksi vuosikymmeniksi purishkevitshilaiseksi?

Mutta välttämättä epämieluisia kysymyksiä liberaalinen ruhtinas vakuuttaa lukijoille, että suurmaanomitajat katoavat „pian, hyvin pian” kokonaan myydessään kaikki maansa pala palalta.

„Ellei hallitus toimenpiteillään liiaksi jouduta tulevaa vallankumousta, niin vallankumouksen koittaessa kysymys „maan pakollisesta luovutuksesta” lakkaa kokonaan olemasta kysymyksenä, koska ei tule enää olemaan juuri mitään luovutettavaa”.

Sisäasiain ministeriön viime tilastoinnin mukaan³⁹ vuonna 1905 oli 30.000 tilanherralla 70 miljoonaa desjatinaa ja saman verran oli 10.000.000 talonpojalla, mutta liberaalista ruhtinasta se ei liikuta! Voidakseen puolustaa Purishkevitsheja hänen täytyy vakuutella lukijoille, että Purishkevitshit katoavat hyvin „pian”. Häntä kiinnostaa vakavasti vain se, että

„omaisuudesta kiinnostuneita ihmisiä tulee maaseudulla olemaan riittävästi, jotta voitaisiin taistella sekä pugatshevilaista että myös kaikenlaista sosialistista propagandaa vastaan”.

Kiitämme avomielisyydestä!

„Entä mikä tulee olemaan lopputulos?” kysyy liberaalinen ruhtinas. „Saako hallitus kasvatetuksi sivistyneistön avulla” (joka menee osuuskuntiin y.m.) „talonpojista luotettavia pientilanherroja vai tuleeko päinvastoin sivistyneistö kasvattamaan niitä hallituksen antamien lainojen laskuun?”

Ruhtinas olettaa, ettei tule tapahtumaan niin eikä näin. Mutta se on vain ulkokultainen sanonta. Todellisuudessa hän, kuten olemme nähneet, kannattaa koko sielullaan talonpoikien kasvattamista „luotettaviksi pientilanherroiksi” vakuuttaen, että „sivistyneistö alkaa saada pohjaa” ja että sosialistien „demagogiselle agraariohjelmalle” (joka — älkää naurako, lukijat! — on hänen ylhäisyytensä mielestä perinjuurin ristiriidassa „marxilaisuuden perusteiden” kanssa) ei löydy sijaa.

Ei ole ihme, jos tilanherralla on sellaiset mielipiteet. Ei ole ihme, jos hän on kiihtynyt ateismin kasvun johdosta ja puhuu hurskaasti. Ihme on se, että Venäjällä on vielä sellaisia tyhmiä ihmisiä, jotka eivät käsitä, että niin kauan kuin tuollaiset tilanherrat ja tuollaiset poliitikot soittavat ensi-viulua kaikkialla liberaalisessa, muun muassa kadettien puolueessa, niin kauan on naurettavaa luottaa, että kansan etujen todellinen puolustaminen voi tapahtua liberaalien ja kadettien „osanotolla”.

NARODNIKKILAISUUS JA PALKKATYÖLÄISTEN LUOKKA

Liberaalisen narodnikkirjailijan Mihailovskin kuoleman kymmenvuotispäivä on antanut narodnikeille aihetta herättää vanha kiista narodnikkeja vastaan suuntautuneen marxilaisten taistelun merkityksestä. Tämä kiista on hyvin mielenkiintoinen: ensiksikin historialliselta kannalta, sillä se koski marxilaisuuden syntymistä Venäjällä; toiseksi teoreettiselta kannalta — kiista koski marxilaisen teorian peruskysymyksiä; kolmanneksi käytännölliseltä kannalta, *mikäli* Pietarissa vasemmistonarodnikkien sanomalehti koettaa vetää työläiset puolelleen. Narodnikki hra Rakitnikov kirjoittaa:

„Nyt ei tietenkään kukaan aseta kysymystä siinä muodossa kuin se asetettiin 1860- ja 70-luvulla, nimittäin että Venäjä sivuuttaa kapitalismin vaiheen” (t.s. asteen, ajanjakson). „Venäjä jo on tuossa vaiheessa”.

Tämä vasemmistonarodnikin mielenkiintoinen lausunto johdattaa meidät heti kysymyksen „ytimeen”. Onko totta, että vain 1860- ja 70-luvulla sanottiin „Venäjän sivuuttavan kapitalismin vaiheen”? Ei, se ei ole lainkaan totta. Myös 80- ja 90-luvulla siitä puhuivat ylipäänsä narodnikit ja varsinkin „Russkoje Bogatstvo” aikakauslehden ⁴⁰ (t.s. Mihailovskin ryhmän) kynäilijät. Riittää, kun mainitaan esimerkiksi hra Nikolai —on ⁴¹.

Miksi sitten hra Rakitnikov *salasi* lukijoilta 80- ja 90-luvun? Näinköhän vain sen vuoksi, että olisi voinut peitellä narodnikkien virheet ja helpottaa siten niiden leviämistä työläisten keskuudessa? Sellainen menettely on varsin

kehnoa, ja kehnosti ovat sen asiat, joka käyttää moisia menetelmiä.

Mikä merkitys on sillä viime vuosisadan 90-luvulle saakka säilyneellä teorialla, Mihailovskin ja hänen ryhmänsä teorialla, että „Venäjä sivuuttaa kapitalismin vaiheen”?

Tämä teoria oli utooppisen, pikkuporvarillisen sosialismin teoria, t.s. niiden pikkuporvarillisten intelligenttien *haaveilua*, jotka etsivät ulospääsyä kapitalismista *ei* palkkatyöläisten *luokkataistelusta* porvaristoa vastaan, vaan *julistuksista*, joita esitettiin „koko kansalle”, „yhteiskunnalle”, *toisin sanoen sille samaiselle porvaristolle*.

Ennen työväenliikkeen syntymistä olivat kaikissa maissa vallitsevina sellaiset „socialismin” opit, jotka itse asiassa olivat vain pikkuporvarillisten teoreetikkojen haaveilua luokkataistelusta vapautumisesta ja siitä, että voitaisiin tulla toimeen ilman luokkataistelua. Kaikissa maissa, samoin kuin Venäjälläkin, tietoisien työväenliikkeen piti käydä sisukasta taistelua moisia, pikkuisäntien aseman ja näkökannan mukaisen pikkuporvarillisen „socialismin” oppeja vastaan.

Työväenliikettä ei voi olla eikä se voi kehittyä menestyksellisesti niin kauan kuin ei ole kumottu tuota kunnan pikkuisäntien teoriaa kapitalismin „sivuuttamisen” mahdollisuudesta. Peittelemällä Mihailovskin ryhmän perusvirhettä hra Rakitnikov sotkee *luokkataisteluteoriaa*. Mutta vain tämä teoria on osoittanut työläisille ulospääsyn heidän asemastaan, on osoittanut, miten työläiset itse voivat ja miten heidän tulee pyrkiä vapautustansa kohti.

„Venäjä jo on kapitalismin vaiheessa”, kirjoittaa hra Rakitnikov.

Tämä merkittävä tunnustus on samaa kuin Mihailovskin ja hänen ryhmänsä perusvirheen tunnustaminen.

Eikä siinä kaikki. Se on samaa kuin täydellinen luopuminen narodnikkilaisuudesta.

Vasemmistonarodnikit, jotka myöntävät tuon tunnustuksen oikeaksi, eivät taistele marxilaisia vastaan enää narodnikkeina, vaan opportunisteina socialismissa, pikkuporvarillisten socialismista poikkeamisien kannattajina.

Todellakin, jos „Venäjä jo on kapitalismin vaiheessa”, niin Venäjä on siis kapitalistinen maa. Siis täällä, kuten jokaisessa kapitalistisessa maassa, *pikkuisännät* — muun

muassa talonpojatkin — ovat pikkuporvareita. Siis täällä, kuten jokaisessa kapitalistisessa maassa, ainoastaan palkkatiöläisten luokkataistelu porvaristoa vastaan vie sosialismin toteutumiseen.

Vasemmistonarodnikkien ohjelma (puhumattakaan heidän ystävistään „Russkoje Bogatstvossa”) ei vielääkään rohkene tunnustaa Venäjää kapitalistiseksi maaksi. Hra Rakitnikov puolustaa narodnikkilaissuutta siten, että hän *luovuttaa* marxilaisille narodnikkien ohjelman! Hataraa puolustelua.

Hra Rakitnikov ei väittele marxilaisten kanssa narodnikkien, vaan opportunistien tapaan sanoessaan:

„talonpoikaistalouden tukeminen ei ole lainkaan samaa kuin hangoitella kiertämätöntä taloudellista kehitystä vastaan. *Ja yhä suurempi määrä sosialisteja Lännessä asettuu juuri tälle näkökannalle*”.

Alleiviivassimme sanat, jotka paljastavat täydellisesti „vasemmistonarodnikki”-paran! Tunnettua on, että Lännessä *vain* palkkatiöläisten luokka on luokkana kyennyt perustamaan sosialistisia puolueita. Tunnettua on, että luokkana *talonpoikaisto* perustaa Lännessä porvarillisia eikä sosialistisia puolueita. Tunnettua on, että Lännessä pikkuporvarien taloutta *eivät* tue sosialistit, vaan opportunistit.

„Tuettava talonpoikaistaloutta”!.. Silmäilkäpä ympärillen. Talonpoikais*sä*nnät perustelevat liittoja voidakseen myydä kalliimmalla viljaa, heinää, maitoa ja lihaa, voidakseen palkata halvemmalla työntekijöitä. Mitä vapaampia talonpojat ovat, mitä enemmän heillä on maata, sitä selvemmin se on havaittavissa.

Palkkatiöläisten luokalle hra Rakitnikov tyrkyttää pikkuporvarien „talouden tukemista”. Sepä vasta „socialismia”!!

Palkkatiöläiset tukevat talonpoikia vain taistelussa maaorjuuden kannattajia ja maaorjuutta vastaan — se ei ole lainkaan, ei ollenkaan sitä, mitä hra Rakitnikov haluaa.

Venäjän suurvuodet 1905—1907 todistivat lopullisesti, että ainoastaan palkkatiöläisten luokka on esiintynyt ja liittynyt yhteen sosialistisena voimana. Talonpoikaisto on esiintynyt ja liittynyt yhteen porvarillis-demokraattisena voimana. Kapitalismin kehittyessä päivä päivältä luokkien välinen eroavuus käy yhä tuntuammaksi.

„Vasemmistonarodnikkien” propaganda on todellisudessa palkkatyöläisten luokan liikkeen turmelemista ja desorganisoimista pikkuporvarillisilla tunnuksilla. Olisi parempi, jos herrat vasemmistonarodnikit ryhtyisivät demokraattiseen toimintaan talonpoikien keskuudessa — siihen kelpaavat *ei*-sosialistitkin.

„Putj Pravdy” № 15,
helmikuun 18 pnä 1914
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

VIELÄKIN „NATIONALISMISTA“

„Meidän aikanamme”, jolloin yritetään järjestää toista Beilisin oikeusjuttua, on pidettävä enemmän silmällä nationalistien agitaatiota. Äskettäin pidetty „yleisvenäläisen kansallisen liiton” toinen edustajakokous osoitti varsin havainnollisesti, millaista tuo agitaatio on.

Ja olisi suuri virhe luulla, että tuolla agitaatiolla on vähäpätöinen merkitys, koska koko tuo „yleisvenäläinen liitto”, jota edustamassa oli Venäjän eri puolilta vain 21 edustajaa, on vähäpätöinen ja fiktiivinen (näennäinen). „Yleisvenäläinen kansallinen liitto” on vähäpätöinen ja näennäinen, mutta sen propagandaa tukevat kaikki oikeistopuolueet ja kaikki *viralliset* laitokset, sen propagandaa harjoitetaan jokaisessa maaseutukoulussa, jokaisessa kasarmissa ja jokaisessa kirkossa.

Tässä on lehtitiedotus eräästä selostuksesta, joka tehtiin tuossa edustajakokouksessa helmikuun 2 pnä:

„Valtakunnanduuman jäsen Savenko teki selostuksen „mazepalaisuudesta”, joksi nationalistien slangissa nimitetään ukrainalaisten liikettä. Selostaja pitää erittäin vaarallisina valkovenäläisten ja ukrainalaisten keskuudessa ilmeneviä pyrkimyksiä separatismiin (t.s. erota valtiosta). Varsinkin ukrainalaisten liike on suurena ja todellisena vaarana Venäjän yhtenäisyydelle. Ukrainalaisten lähimpänä ohjelmalla on federalismi ja Ukrainan autonomia.

Ukrainalaiset perustavat toiveensa autonomian toteuttamisesta siihen, että tulevassa sodassa Itävalta-Unkaria ja Saksaa vastaan Venäjä kärsii täydellisen tappion. Suur-Venäjän raunioille perustetaan Itävalta-Unkarin rajojen puitteissa Habsburgien valtikkan alaiset autonomiset Puola ja Ukraina.

Jos ukrainalaisten todellakin onnistuu riuhtaista 30 miljoonaa vähävenäläistä irti Venäjän kansasta, niin se on suur-Venäjän keisarikunnan loppu. (Suosionosoituksia.)"

Entä miksi tuosta „federalismista” ei ole haittaa enempää Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen kuin Sveitsinkään yhtenäisyydelle? Miksi „autonomiasta” ei ole haittaa Itävalta-Unkarin yhtenäisyydelle? Miksi „autonomia” on jopa lujittanutkin pitkäksi aikaa Englannin ja sen monien siirtomaiden yhtenäisyyttä?

Hra Savenko esitti puolustamansa „nationalismin” varsin tolkkuttomasti, helpottaen siten äärettömästi aatteidensa kumoamista. Venäjän yhtenäisyyttä, suvaitkaa huomata, „vaarantaa” Ukrainan autonomia, mutta Itävalta-Unkarin yhtenäisyyttä *lujittaa* yleinen äänioikeus ja Itävalta-Unkarin eri alueiden autonomia! Mitä kummaa? Eikö „nationalistisen” propagandan lukijain ja kuuntelijain päähän pälkähdä, miksi Venäjän yhtenäisyyttä ei voida *lujittaa* Ukrainan autonomian *avulla*?

Vainoamalla „muukalaisia” tilanherrain ja porvarien nationalismi pyrkii hajottamaan ja turmelemaan työväenluokkaa voidakseen tuudittaa sen helpommin uneen. Valveutuneet työläiset vastaavat siihen puolustamalla kaikkiin eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten täydellistä tasa-arvoisuutta ja *yhtenäisyyttä käytännössä*.

Julistaessaan valkovenäläiset ja ukrainalaiset muukalaisiksi herrat nationalistit unohtavat lisätä, että isovenäläisiä (ainoita ei-„muukalaisia”) on Venäjällä enintään 43 prosenttia väestöstä. Siis „muukalaiset” ovat enemmistönä! Kuinka siis vähemmistö voi pitää vallassaan enemmistöä antamatta tälle enemmistölle *etuisuuksia*, sellaisia etuisuuksia kuin poliittinen vapaus, kansallinen tasa-arvoisuus sekä paikallinen ja alueellinen autonomia?

Vainotessaan ukrainalaisia y.m. „separatismiin”, eroamispyrkimyksen vuoksi nationalistit puolustavat siten isovenäläisten tilanherrojen ja isovenäläisen porvariston *erioikeutta* omata „oma” valtio. Työväenluokka vastustaa *kaikkia* erioikeuksia; siksi se puolustaa kansakuntien *oikeutta* itsemäärämiseen.

Valveutuneet työläiset eivät propagoi *eroamista*; he tietävät, että suuret valtiot ja suurten työläisjoukkojen yhtyminen ovat edullisia. Mutta suuret valtiot voivat olla

---

demokraattisia vain kansakuntien mitä täydellisimmän tasa-arvoisuuden vallitessa, ja sellainen tasa-arvoisuus merkitsee myös eroamisoikeutta.

Taistelu kansallisuussortoa ja kansallisia erioikeuksia vastaan on erottamattomassa yhteydessä tämän oikeuden puolustamiseen.

„Putj Pravdy“ № 17,
helmikuun 20 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy“ lehden
tekstin mukaan

TALONPOIKAISTO JA PALKKATYÖ

Narodnikeilla ei ole toista niin tavanomaista fraasia kuin se, että marxilaiset „panevat” työtätekevät „otsa otsaa vasten” erottamalla palkkатыöläiset talonpojista ja asettamalla edelliset viimeksi mainittujen vastakohtaksi. Eikä ole toista sen valheellisempaa fraasia verhoamassa palkkатыöläisten riistäjän, pienen yrittäjäsännän, pikkuporvarin, etujen puolistelua.

Kas tässä mielenkiintoisia tietoja Moskovan zemstvo-tilastojulkaisusta vuodelta 1913 („Taloustilastokokoelma”, VII vihko, M. 1913). Moskovan tilastotieteilijät ovat tutkineet vihannesviljelyä ja puutarhanhoitoa Moskovan ujestissa. Tutkimus käsitti yli 5.000 talonpoikaistaloutta, jotka tilastomiesten toimesta on jaettu 7 piiriin sen mukaan, kuinka kaukana ne ovat Moskovasta ja kuinka intensiivisesti taloutta hoidetaan (t.s. kuinka paljon pääomaa ja työtä kulutetaan maan kutakin desjatiinaa kohti).

Verrattain yksityiskohtaisesti on tutkittu talonpoikien käyttämää palkkатыöväkeä koskevaa kysymystä. Mitä on saatu selville?

Ensimmäisissä neljässä piirissä on työläisiä palkkaavia talouksia yhteensä 67 prosenttia (t.s. enemmän kuin kaksi kolmasosaa talouksien kokonaismäärästä), muissa piireissä 43 prosentista 64 prosenttiin. Tästä käy selville, että valtava enemmistö Moskovan lähistön talonpoikaistalouksista on työläisiä palkkaavia pikkukapitalistien talouksia.

Vieläkin mielenkiintoisempia ovat tiedot niiden talouksien lukumäärästä, jotka palkkaavat työläisiä vuodeksi tai joksikin määräkaudeksi. Sellaisten talouksien prosenttiluku oli:

I piirissä	26,6	prosenttia
II "	16,7	"
III "	16,4	"
IV "	19,0	"
V "	9,9	"
VI "	5,0	"
VII "	6,4	"

Tavallisesti on vuosi- tai kausityöläisiä käyttävien talonpoikien prosenttiluku sitä suurempi, mitä intensiivisempi piiri on.

Mutta koko piirejä koskevissa tiedoissa on kunkin piirin köyhät ja rikkaat talonpojat yhdistetty. Nämä tiedot ovat siis hyvin ylimalkaisia ja *kaunistelevat* todellisuutta *hämänten* köyhyyden ja rikkauten välisen, proletariaatin ja porvariston välisen ristiriidan.

Ottakaamme maan käyttöön (t.s. viljelysmaiden määrään) perustuvat eri talousryhmiä koskevat tiedot. Nämä tiedot ovat paljon luotettavampia kuin tiedot osuusmaanhallinnasta, joka on *jopa Moskovian lähistölläkin* tähän saakka säilyttänyt maaorjuudellis-kaavamaisen luonteensa: vähän osuusmaata omistavien talonpoikien keskuudessa on rikkaita, jotka vuokraavat itselleen maata, ja paljon osuusmaata omistavien talonpoikien keskuudessa on köyhiä, jotka antavat osuusmaata vuokralle, sekä maattomia, oikeammin sanoen taloudettomia talonpoikia.

Taloudettomien talonpoikien keskuudessa on työläisiä palkkaavien prosentti kaikissa piireissä nolla. Se on ymmärrettävää. Taloudeton on itsekin proletaari.

Talonpojat, joiden taloudessa on maata alle $\frac{1}{2}$ desjatiinaa: palkkatyöläisiä käyttävien talouksien prosenttiluku vaihtelee 0:sta (nollasta) 57 prosenttiin (otamme yhden kolmesta alaryhmästä, ettemme mutkista asiata).

$\frac{1}{2}$ —1 desjatiinaa maata omistavat talolliset: palkkatyöläisiä käyttäviä talouksia 0—100%.

1—3 desjatiinaa maata omistavat talolliset: palkkatyöläisiä käyttäviä talouksia 46%—100% (eri piireissä).

3—5 desjatiinaa maata omistavat talolliset: palkkatyöläisiä käyttäviä talouksia 66%—97%.

5—10 desjatiinaa maata viljelevät talolliset — palkkatyöläisiä käyttäviä talouksia 75%—100%.

Huomaamme tästä selvästi, että taloudettomat talonpojat ovat itsekin proletaareja (palkkatyöläisiä). Ja mitä suurempi talous on, sitä *useammin* harjoitetaan palkkatyön riistoa:

jopa 3—5 desjatiinaa omistavienkin talollisten joukossa on jo vähintään $\frac{2}{3}$ kaikista talollisista palkkatyön riistäjiä!

Tämä on tavallinen, yleisesti tunnettu ja ilmeinen tosiasia, jota narodnikit vääristelevät. Se, mitä tapahtuu Moskovän lähistöllä, tapahtuu — joskin heikommin — kaikkialla. Kaikki tietävät, että *jokainen* kaupunki, *jokainen* virsta rautatietä vetää talonpoikaistaloutta kaupankäynnin ja kapitalistisen kierron piiriin. Ainoastaan „vasemmistonarodnikit” eivät halua nähdä totuutta, joka musertaa heidän pikkuporvarillisen teorian.

Tämä totuus on se, että *jokainen* virsta rautatietä, *jokainen* uusi puoti maaseudulla, *jokainen* ostoa helpottava osuuskunta, *jokainen* tehdas j.n.e. vetää talonpoikaistaloutta kauppavaihdon piiriin. Ja tämä merkitsee sitä, että talonpoikaisto *jakautuu* proletaareiksi ja työväkeä palkkaaviksi *pikkuisänniksi*.

Talonpoikaistaloudessa *ei voida* suorittaa *ainoatakaan* sellaista parannusta, joka ei voimistaisi vaurastuvien talouksien harjoittamaa palkkatyön riistoa.

Sen vuoksi vain marxilaiset puolustavat työn etuja asettamalla proletaarit, palkkatyöläiset, etusijalle sekä kaupungissa että maaseudulla.

Narodnikit sitä vastoin puolustavat (käytännössä) palkkatyövoimaa *riistävien* etuja, kun jaarittelevat „talonpoikaistosta” ja „talonpoikaistaloudesta”, sillä mitä enemmän talonpoika on „isännän” kaltainen, sitä *kovemmin* hän *riistää* palkkatyötä.

Porvariston edut (porvariston, jonka perässä narodnikit laahustavat sokeasti) vaativat *sekoittamaan* toisiinsa talonpoikaiproletariaatin ja talonpoikaistorvariston.

Proletariaatin edut vaativat taistelemaan tuota sekoittamista vastaan, tekemään luokkarajat selviksi *kaikkialla*, muun muassa talonpoikienkin keskuudessa. Ei ole mitään syytä pettää itseään ja muita puhumalla „talonpoikaistosta”: opittakoon itse ja opetettakoon talonpojille, että talonpoikaistonkin keskuudessa proletariaatin ja porvariston välinen kuilu käy päivä päivältä yhä syvemmäksi.

HRA STRUVE „ESIVALLAN TERVEHDYTTÄMISESTÄ“

Hra Struve kuuluu avomielisimpiin vastavallankumouksellisiin liberaaleihin. Sen vuoksi on usein varsin opettavaista tutkiskella tämän kirjailijan poliittisia päätelmiä, kirjailijan, joka on erittäin havainnollisesti todistanut opportunismia koskevan marxilaisen analyysin pätevyuden (sillä, kuten tunnettua, hra Struve aloitti opportunismista, „Marxin arvostelemisesta”, ja luisui muutamassa vuodessa vastavallankumoukselliseen porvarilliseen kansallisliberalismiin).

„Russkaja Myslin” tammikuun numerossa hra Struve järkeilee „esivallan tervehdyttämisestä”. Hän tunnustaa ennen kaikkea, että Stolypinin, samoin kuin vuosien 1907—1914 koko taantumuksen politiikka ja lokakuulaisuus ovat kärsineet *vararikon*. Taantumus „on päätynyt kriisiin”, kirjoittaa hra Struve. Yritykset tehdä taantumuksellisia reformeja, sellaisia kuin Duuman muuttaminen neuvottelevaksi Duumaksi, johtavat hänen mielestään siihen, että ne „asettavat esivallan juuri samaan asemaan, jossa se jo oli ennen vuotta 1905, sillä oleellisella erotuksella, että kansa on jo tullut toisenlaiseksi. „Kansanjoukkojen myötätunto ja vaistot suuntautuivat vuonna 1905 sivistyneistön puoleen”.

Näin kirjoittaa eräs „vehiläinen”, vallankumouksen kiivas vastustaja, mitä taantumuksellisimpien teorioiden kannattaja. Hänenkin on täytynyt tunnustaa, että *joukot* ovat vasemmistolaituneet, mutta liberaali ei rohkene sanoa suoremmin, selvemmin ja täsmällisemmin, mitkä luokat noiden joukkojen keskuudessa ovat lähentyneet mitäkin puoluetta!

„Kansamme ei ole vielä muotoutunut eikä jakautunut. Se, että se pysyi kauan totunnaisuuteen piintyneenä ja aivan kuin kerralla vallankumouksellistui, ei sano mitään siitä, mikä kansastamme tulee, kun kaikki siinä piilevät mahdollisuudet pääsevät kehittymään”.

Siinä näyte korulauseista, joita porvarit käyttävät heille epämieluisien totuuksien *verhona*. Kansalla tässä tarkoitetaan ilmeisesti talonpoikaistoa, sillä porvaristo (puhumattaakaan tilanherroista) ja työväenluokka ovat kyllin muotoutuneet, kyllin selvästi hahmottuneet. Liberaali ei rohkene tunnustaa suoraan, että *porvarillinen talonpoikaisto* „ei ole vielä muotoutunut” uuden agraaripoliitiikan kouristuksenomaisista ponnisteluista *huolimatta*.

„Entä missä on ulospääsy muodostuneesta tilanteesta?” kysyy hra Struve ja vastaa: „Voi olla vain kaksi ulospääsyä: joko valtiollinen mellakointi voimistuu vähitellen, jolloin keskiluokat ja niitä ilmentävät maltilliset ainekset...” (siis maltilliset ainekset „ilmentävät” keskiluokkia? — Tämä ei ole kielellisesti kovin taitavasti sanottu, mutta poliittisessa suhteessa se on aika selvää; entä mitkä ainekset „ilmentävät” talonpoikaistoa ja työläisiä?) „työnnetään äärimmäisten aineiden innoittamien kansanjoukkojen vaistonvaraisen painostuksen voimalla jälleen taka-alalle, tahi tapahtuu *estoa*llan *tervehdyttäminen*. Edellistä ulospääsyä emme nyt ota pohdittavaksemme. Venäjän oloissa olemme tietoisesti sillä kannalla, ettemme voi pyrkiä tarmokkaasti tuota ulospääsyä kohti emmekä edes toivoakaan sitä...” (Kiitämme avomielisyydestä, hra Struve! Likvidaattoriemme sietäisi oppia häneltä suoruuutta ja avomielisyyttä eikä kierrellä ja kaarrella, kuten L. M. tekee „Nasha Zarjan” tammikuun numerossa.)

....,Sen tähden emme voi muuta kuin esittää yhteiskunnalliselle tietoisuudelle suoraan toisen ulospääsyn sellaisena vuorossa olevana ongelmana, joka on ratkaistava kaikkien edistyksellisten ja samalla myös suojelevien voimien yhteisin ponnistuksin”.

Toisesta ulospääsystä hra Struve ei voi sanoa mitään, ei kerrassaan mitään, paitsi tyhjänpäiväisiä korulauseita. Porvaristo on maltillisuuden, joukot „äärimmäisyyden” kannalla — se oli liberaalin pakko tunnustaa. Mutta sitä, millainen on tervehdytettävän „esivallan” sosiaalinen strukturi (järjestelmä, rakenne), mikä on sen luokkatuki, mihin ovat joutuneet tilanherrat, joilla ennen porvaristoa oli jakamaton valta ja isännuus, kaikkea tuota hra Struve pelkää ajatella. Avuttomuus, voimattomuus, aatteettomuus — ne ovat liberaalisen porvariston välttämättömiä piirteitä, niin kauan

kuin se matelee (kuten hra Struve ja kumpp.) Purish-kevitshien edessä.

„Niin kummallista kuin se onkin”, kirjoittaa hra Struve, „esivallalta ei voida toivoa mitään siinä määrin kuin että se unohtaisi, että on joskus ollut sellaisia tapahtumia ja tosiasioita ja mielialoja, joita on tapana nimittää Venäjän vallankumoukseksi”.

Mainio, syvällinen, viisas, vakava poliittinen neuvo!
„Unohtakoon esivalta” — unohtavathan vanhat ihmiset joskus kaiken, mitä heille ja heidän ympärillään tapahtuu!

Venäjän varhain raihnaantuneen liberalismiin edustajat mittaavat toisia omalla mittapuullaan.

„Putj Pravdy” № 18,
helmikuun 21 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

NARODNIKIT N. K. MIHAILOVSKISTA

N. K. Mihailovskin kuoleman kymmenvuotispäivä (kuoli tammikuun 28 p:nä 1904) merkittiin liberaalisen porvariston ja narodnikkien (s.o. porvarillisten demokraattien) sanomalehdissä ilmestyneillä lukuisilla ylistyskirjoituksilla. Ei ole ihme, että liberaalit ja porvarilliset demokraatit ylistävät N. K. Mihailovskia, mutta ei voida olla esittämättä vastalauseita sitä totuuden huutavaa vääristelyä ja proletariaatin luokkatietoisuuden turmelemista vastaan, kun yritetään esittää Mihailovski sosialistiksi ja todistella, että hänen porvarillinen filosofiansa ja yhteiskuntatieteensä sopivat yhteen marxilaisuuden kanssa.

Mihailovski oli parhaimpia Venäjän porvarillisten demokraattien edustajia ja heidän mielipiteidensä ilmentäjiä viime vuosisadan viimeisellä kolmanneksella. Talonpoikaisjoukot, jotka ovat Venäjällä porvarillis-demokraattisten aatteiden ainoita todellisia ja lukuisia kannattajia (lukuunottamatta kaupunkien pikkuporvaristoa), nukkuivat silloin vielä sikeää unta. Parhaat talonpoikaiston keskuudesta lähteneet miehet ja ne, jotka tunsivat syvää myötätuntoa talonpoikaistoa kohtaan sen raskaan aseman vuoksi, niin sanotut raznotshinetsit — pääasiassa opiskeleva nuoriso, opettajat ja muut sivistyneistön edustajat — yrittivät valistaa ja herättää nukkuvia talonpoikaisjoukkoja.

Mihailovskin suurena historiallisena ansiona Venäjän vapauttamista ajavassa porvarillis-demokraattisessa liikkeessä oli se, että hän tunsii lämmintä myötätuntoa talonpoikia kohtaan näiden sorronalaisen aseman vuoksi, taisteli tarmokkaasti kaikkia ja kaikenlaisia maaorjuudellisen sorron ilmauksia vastaan, vaati legaalisisessa, julkisessa lehdistössä — vaikkapa vihjauksin — suhtautumaan myötämieli-

sesti ja kunnioittavasti „maanalaisuuteen”, missä toimivat johdonmukaisimmat ja päättäväisimmät demokraatit, razno-tshinetsit, ja jopa itsekin auttoi suoranaisesti tuota maanalaista toimintaa. Meidän aikanamme, jolloin eivät vain liberaalit, vaan myös likvidaattorit, niin narodnikkilaiset („Russkoje Bogatstvo”) kuin marxilaisetkin likvidaattorit, suhtautuvat maanalaiseen toimintaan hävyttömästi ja usein luopiomaisesti, ei voida olla sanomatta hyvää sanaa tuosta Mihailovskin ansiosta.

Mutta vaikka Mihailovski olikin vapauden ja sorrettujen talonpoikaisjoukkojen kiiwas puoltaja, hänelle olivat ominaisia kaikki porvarillis-demokraattisen liikkeen heikkoudet. Hänestä tuntui, että kaiken maan luovuttaminen talonpojille — varsinkin ilman lunastusmaksua — on jotain „sosialistista”; siksi hän piti itseään „sosialistina”. Tämä on tietenkin hyvin suuri virhe, jonka on täydellisesti paljastanut niin Marx kuin *kaikkien* sivistysmaiden kokemuskin, maiden, joissa maaorjuuden ja absolutismin täydelliseen romahtamiseen saakka porvarilliset demokraatit *aina* kuvittelivat olevansa „sosialisteja”. Kaiken maan luovuttaminen talonpojille, varsinkin mainituilla ehdoilla, on sangen hyödyllinen toimenpide maaorjuuttajatilanherrojen valtiuden aikana, mutta tuo toimenpide on porvarillis-demokraattinen. Nykyään jokainen järkevä sosialisti tietää sen. Koko maailman kokemus on todistanut, että mitä enemmän (ja mitä halvemmalla) talonpojat ovat saaneet maata maaorjuuttajaherroilta, mitä enemmän on ollut „maata ja vapautta”, sitä *nopeammin* on tapahtunut kapitalismin kehitys, sitä *pikemmin* on paljastunut talonpojan *porvarillinen* luonne. Kun hra N. Rakitnikov („Vernaja Myslin” 3. numerossa) ei ole tähän mennessä käsittänyt, ettei se tuki, jota proletariaatti antaa *porvarillis-demokraattiselle* talonpoikaistolle maaorjuuttajia vastaan, ole lainkaan „sosialismia”, niin ei voida muuta kuin hymyillä moiselle naiiviudelle. On ikävää kumota virheitä, jotka kaikki tietoiset työläiset ovat kauan sitten kumonneet.

Ei yksin taloudellisella alalla, vaan myös filosofiassa ja yhteiskuntatieteessä Mihailovskin katsomukset olivat *porvarillis-demokraattisia* katsomuksia, jotka oli verhottu *näennäisen* „sosialistisella” fraseologialla. Sellainen oli hänen „edistyskaavansa”, hänen teoriansa „taistelusta

individuaalisuuden puolesta” y.m. Filosofiassa Mihailovski otti *taka-askelleen* verrattuna Tshernyshevskiin, Venäjän suureen utopistisen sosialismin edustajaan. Tshernyshevski oli materialisti ja ivaili elämänsä loppuun saakka (s.o. XIX vuosisadan 80-luvulle asti) niitä myönnytyksiä, joita muotiin tulleet „positivistit” (Kantin ja Machin kannattajat y.m.s.) tekivät idealismille ja mystiikalle. Mihailovski taas laahusti juuri noiden positivistien perässä. Ja nuo taantumukselliset filosofiset katsomukset ovat yhä vieläkin vallitsevina Mihailovskin oppilaiden, vieläpä „vasemmistolaisimpienkin” narodnikkien (hra Tshernovin kaltaisten) keskuudessa.

Että Mihailovskin ja narodnikkien „socialismi” on vain porvarillis-demokraattista fraseologiaa, sen on todistanut lopullisesti kokemus, joka saatiin kaikkien luokkien esiintymisestä ja niiden joukkotaistelusta vuosina 1905—1907. Talonpoikaisedustajien enemmistö asettui sekä I että II Duumassa „trudovikkien” ja „kansansosialistien” *eikä* vasemmistonarodnikkien puolelle. Tämä on tosiasia, jota ei saa unohtaa eikä väaristellä. Ja marxilaisten jälkeen on itse vasemmistonarodnikkienkin täytynyt esim. herrojen Vihlajevin, Tshernovin y.m. kautta tunnustaa kansansosialistisen työpuolueen porvarillisuus!!

Pyytäkööt jotkut vasemmistonarodnikeille myötämieliset työläiset opettajiltaan *kaikki* ne vasemmistonarodnikkien teokset, jotka on kirjoitettu „kansansosialistista työpuoluetta” *vastaan* vuosina 1906—1907.

Talonpoikien joukkoluontoiset esiintymiset noina vuosina todistivat lopullisesti, että talonpoikaiston asennoituminen on nimenomaan *porvarillis-demokraattista*. Vasemmistonarodnikkilaisuus on parhaassa tapauksessa vain vähäisenä talonpoikais- (s.o. porvarillisen) demokratian siipenä Venäjällä. Työläiset ovat tukeneet ja tulevat edelleenkin tukemaan talonpoikia (maaorjuuttajia vastaan), mutta noiden luokkien sekoittaminen toisiinsa, porvarillisten kansanjoukkojen ja sosialistisen proletariaatin sekoittaminen toisiinsa on taantumuksellista seikkailupolitiikkaa. Sitä vastaan tulevat kaikki valveutuneet työläiset taistelemaan päättäväisesti, varsinkin nyt, kun vuosien 1905—1907 joukkotaistelun suuri kokemus on täydellisesti vahvistanut todeksi luokkien välisen rajankäynnin ja kun tuo rajankäynti ilmenee maaseudullamme joka päivä yhä selvemmin.

Mihailovski oli sangen kauan, toistakymmentä vuotta, „Russkoje Bogatstvon” kirjailijaryhmän johtajana ja sieluna. Entä mitä tästä ryhmästä tuli suurvuosina 1905—1907?

Siitä ovat lähtöisin ensimmäiset likvidaattorit demokraattien keskuudessa!

Pyytäkööt jotkut vasemmistonarodnikeille myötämieliset työläiset opettajiltaan „Russkoje Bogatstvon” elokuun vihkon vuodelta 1906 ja vasemmistonarodnikkien kaikki ne kirjoitukset, joissa tuota ryhmää on sanottu „sosialikadetteiksi” y.m.s.!

Mihailovskin ryhmästä ovat lähtöisin ensimmäiset likvidaattorit, jotka vuoden 1906 syksyllä julistivat olevansa „julkisen puolueen” kannalla, kieltäytyivät „maalalaisuudesta” ja sen tunnuksista — 2—3 vuotta aikaisemmin kuin meidän marxilaiset likvidaattorimme. Entä mitä on tullut herrojen Mjakotinien, Peshehonovien ja muiden Mihailovskin aateveljien „julkisesta puolueesta”? Siitä on saanut alkunsa se, ettei ole kerrassaan mitään puoluetta ja narodnikkilaisuuden „julkinen” opportunistiryhmä on täydellisesti irtautunut joukoista.

Herrojen Peshehonovien, Mjakotinien ja kumpp. surkeasta ja halpamaisesta opportunistista ei saa langettaa koko vastuuta Mihailovskille, joka ei koskaan luopunut maanalaisesta toiminnasta (tahi oikeamminkin: joka kuoli vähän ennen kuin hänen ryhmänsä siirtyi likvidaattoruuteen). Mutta eikö olekin kuvaavaa, että Mihailovskille omistetussa „Vernaja Myslin” 3. numerossa näemme jälleen „vasemmisto”-narodnikkien ja „Russkoje Bogatstvon” „sosialikadettien” välisen mädän blokin (liiton)? Ja kun palautamme mieleen, mitä Mihailovski kirjoitti Lavroville suhteestaan vallankumouksellisiin, niin eikö ole myönnettävä, että „sosialikadetit” ovat yleensä hänen uskollisia seuraajiaan?

Me kunnioitamme Mihailovskin muistoa siksi, että hän taisteli vilpittömästi ja kyvykkäästi maaorjuutta, „virka-valtaa” (suokaa anteeksi epätarkka sanonta) y.m. vastaan, kunnioitti maanalaista puoluetta ja auttoi sitä, emmekä siksi, että hänen katsomuksensa olivat porvarillis-demokraattisia, että hän horjahteli liberalismiin ja että on olemassa „Russkoje Bogatstvon” „sosialikadettien” ryhmä, joka oli hänen ryhmänsä.

Venäjän porvarilliset kansanjoukot, s.o. ennen kaikkea talonpoikaisto, eivät horju liberaalisten porvarien ja proletariaatin välillä sattumanvaraisesti, vaan luokka-asemansa takia. Työläisten tehtävänä on vapauttaa talonpoikaisto liberaalien vaikutuksesta taistelemalla säälimättä „narodnikkilaisia” oppeja vastaan.

„Putj Praudy” № 19,
helmikuun 22 pnä 1914
Allekirjoitus: V. I l j i n

Julkaistaan „Putj Praudy” lehden
tekstin mukaan

A. BOGDANOVISTA

Toimitus on saanut 13 „vasemmistobolshevikin” allekirjoittaman ja otsikolla „Tiflis-Kaukasia” varustetun kirjeen, jossa tiedustellaan, miten toimitus suhtautuu A. Bogdanovin artikkelien julkaisemiseen. Kirjeen kirjoittajat sanovat itseään „„Vperjod” ryhmän aatteellisiksi kannattajiksi”, ja heidän äänensävyänsä on ilmeisesti ja selvästi vihamielinen lehdellemme.

Tästä huolimatta pidämme tarpeellisena tehdä heille kerta kaikkiaan selvää asiasta.

Miksi A. Bogdanovin artikkelien julkaiseminen johdonmukaisen marxilaisuuden kannalla olevissa työväen sanomaja aikakauslehdissä on käynyt mahdottomaksi? — Siksi, että A. Bogdanov ei ole marxilainen.

Kulkien latua, jonka itse Bogdanov on heille osoittanut likvidaattorien lehdessä julkaistussa kirjeessään, kirjeen laatijat yrittävät selittää A. Bogdanovin kadonneen lehdistiemme palstoilta joidenkin henkilökohtaisten suhteiden, eri henkilöiden ilkeämielisen juonittelun y.m.s. vuoksi. Kaikki nuo ovat kauttaaltaan tyhjämpäiväisiä joutavuuksia, joita ei kannata eritellä ja selitellä. Asia on paljon yksinkertaisempi ja selvempi.

Jos kirjeen kirjoittajat olisivat kiinnostuneita marxilaisten keskeisten järjestöllisten ja aatteellisten suhteiden historiasta eivätkä „persoonallisuuksista”, niin he tietäisivät, että jo toukokuussa 1909 perinpohjaisen ja pitkän ennakkoväittelyn jälkeen bolshevikkien täysivaltainen kokous *kieltäytyi kantamasta vastuuta* A. Bogdanovin kirjallis-poliittisista esiintymisistä ⁴². Jos kirjeen kirjoittajat antaisivat vähemmän merkitystä poroporvarillisille juoruille ja kielenpieksämiselle ja kiinnittäisivät enemmän huomiota marxilaisten

keskeiseen aatteelliseen taisteluun, niin silloin he tietäisivät, että A. Bogdanov kehitti kirjoissaan tietynlaisen yhteiskunnallis-filosofisen maailmankatsomuksen ja että *kaikki* marxilaiset ryhmäeroavaisuuksista riippumatta esiintyivät tuota ei-marxilaista ja marxilaisvastaista maailmankatsomusta vastaan. Kaikki, joita kiinnostaa marxilaisuuden ja Venäjän työväenliikkeen historia, tietävät — ja ellei joku tiedä, niin hänen *pitää* opiskella, lukea ja saada tietää, — että kysymyksen takana, joka koskee A. Bogdanovin artikkelien julkaisemista työväenlehdessä, on oleellisempi, periaatteellisempi kysymys Marxin filosofian ja A. Bogdanovin opin keskinäisestä suhteesta. Tuota kysymystä on eritelty, käsitelty, märehditty sekä kirjoissa että kirjasissa ja artikkeleissa. Mitä tulee jonkun kirjoittajan kirjalliseen toimintaan työväen lehdistössä, niin poliittisena näkökantana siinä on se, ettei tuota toimintaa pidä arvostella kyseisen kirjoittajan tyylin, teräväjärkisyyden, yleistajuistamiskyvyn kannalta, vaan koko hänen suuntansa kannalta, siltä kannalta, *mitä* hän tuo opillaan työväenjoukkoihin. Marxilaiset ovat vakuuttuneet siitä, että A. Bogdanovin koko kirjallisen toiminnan pyrkimyksenä on juurruttaa proletariaatin tietoisuuteen porvarillisten filosofien kaunisteltuja idealistisia käsityksiä.

Jos joku arvelee, ettei asia ole niin ja että marxilaisuuden filosofisia perusteita koskevassa kiistassa ei ole oikeassa Plehanov eikä Iljin⁴³, vaan Bogdanov, niin juuri sellaisen henkilön pitäisikin puolustaa Bogdanovin maailmankatsomusta eikä viitata siihen, että tämä tai tuo Bogdanovin yleistajuinen artikkeli voisi tulla julkaistuksi työväenlehden palstoilla. Mutta marxilaisten keskuudessa me emme tiedä olevan Bogdanovin maailmankatsomuksen puoltajia. Hänen oppiaan vastaan eivät ole esiintyneet ainoastaan hänen „ryhmäkuntalais”-vastustajansa, vaan myös hänen entiset työkumppaninsa samasta poliittisesta ryhmästä kuin hänkin.

Näin on asianlaita Bogdanoviin nähden. Hänen yrityksiään „muutella” ja „korjailla” marxilaisuutta ovat marxilaiset analysoineet, ja ne on tunnustettu vieraiksi nykyisen työväenliikkeen hengelle. Ne ryhmät, joiden kanssa hän on ollut yhteistoiminnassa, ovat kieltäytyneet kantamasta vastuuta hänen kirjallisesta ja kaikesta muusta toiminnastaan. Tämän jälkeen voidaan Bogdanoviin suhtautua miten tahansa, mutta kun vaaditaan hänelle palstatilaa työväen-

lehdistöstä, jonka kutsumuksena on marxilaisuuden aakkosten levittäminen, niin se merkitsee, ettei käsitetä enempää marxilaisuutta kuin Bogdanovin oppiakaan eikä työväenjoukkojen marxilaisen valistamisen tehtäviä.

Tuossa työväenjoukkojen valistamisessa, jota lehtemme palvelee, tiemme ei ole sama kuin Bogdanovin tie, sillä me käsitämme tuon valistamisen eri tavalla kuin hän. Juuri tämä on asian ydin, jota hämätään itsekkäästi vihjailemalla henkilökohtaisiin suhteisiin. Niiden työläisten, joille on kallis heidän lehtensä *suunta*, on torjuttava likaisena roskana kaikki nuo yritykset typistää asia joidenkin kirjailijain „henkilökohtaiseksi” asiaksi, heidän on otettava selvää Bogdanovin opin luonteesta. Ja alettuaan päästä siitä selville he tulevat pian siihen johtopäätökseen, mihin mekin olemme tulleet: marxilaisuus on vallan toista kuin Bogdanovin oppi. Työväenlehden taas pitää puhdistaa proletariaatin tietoisuutta porvarillis-idealistsesta sekasotkusta eikä tarjota palstoillaan tuota vaikeasti sulavaa sotkua.

Julkaisihan „Pravda” kuitenkin muutamia A. Bogdanovin artikkeleita, sanotaan meille. Niin, julkaisipa kyllä.

Mutta, kuten kaikille on nyt tullut selväksi, se oli vain virhe, jota ei voitu välttää sellaisessa uudessa asiassa kuin ensimmäisen työväenlehden perustamisessa Venäjällä. Tuota asiaa hoitamassa olleet toverit luottivat, että yleistajuisissa artikkeleissa, joita Bogdanov tarjosi lehdelle, marxilaisuuden aakkosten propagoiminen siirtää Bogdanovin opin erikoispiirteet taka-alalle. Mutta osoittautui, kuten oli odotettavissakin, ettei käynytäkään niin. Ensimmäisten — kuta-kuinkin neutraalisten — artikkelien jälkeen Bogdanovilta tuli kirjoitus, jossa hän ilmeisesti yritti tehdä työväenlehdestä oman empiriomonisminsa eikä marxilaisuuden propagoimisen välineen. Tuolle kirjoitukselleen A. Bogdanov antoi nähtävästi sellaisen merkityksen, ettei hän sen jälkeen, t.s. vuoden 1913 kevästä lähtien, lähettänyt enää mitään kirjoituksia.

Avustajanaolokysymys nousi silloin toimituksen ratkaistavaksi periaatteellisesti, ja se ratkaistiin lukijoille tunnetussa mielessä.

Nyt muutama sana „Vperjod” ryhmästä. Sitä nimitettiin lehdessämme „seikkailijaryhmäksi” *.

* Ks. tätä osaa, s. 80. *Toim.*

Koska kirjeen kirjoittajat eivät ole kyenneet ajattelemaan poliittisesti, vaan ovat ajatelleet poroporvarillisesti, niin he ovat nähneet siinäkin jonkinlaisen viittauksen ryhmän jäsenten persoonallisuuteen. Se on taaskin tyhmyyttä. „Seikkailupolitiikaksi” marxilaiset nimittävät niiden ryhmien politiikkaa, jotka eivät ole tieteellisen sosialismin perustalla,— esimerkiksi anarkistien, narodnikkilaisten terroristien y.m. politiikkaa. Kukaan ei rohkene kiistää vperjodilaisten kallistumista anarko-syndikalismiin, sitä, että he suosivat Lunatsharskin „jumalanrakentamista”, Bogdanovin idealismia ja St. Volskin teoreettis-anarkistisia toilauskia. Ja koska vperjodilaisten politiikka on luisunut anarkismiin ja syndikalismiin, niin jokainen marxilainen nimittää sitä seikkailupolitiikaksi.

Tämä on vain tosiasia, jonka on vahvistanut „Vperjod” ryhmän täydellinen hajoaminen. Tuo erilaisista aineksista koottu ryhmä, jolla ei ollut mitään määrättyä poliittista linjaa eikä käsitystä luokkakantaisen politiikan ja marxilaisuuden perusteista, hajosi tyyten heti, kun työväenliike elpyi.

Työväenliike on kulkeva noiden ryhmien ohi, „empirionomistien”, „jumalanrakentajien”, „anarkistien” y.m.s. ohitse marxilaisuuden lipun alla.

**TOIMITUKSELTA VETERANIN ARTIKKELIN
„KANSALLISUUSKYSYMYS
JA LATVIAN PROLETARIAATTI“ JOHDOSTA**

Julkaisemme mielihyvin tov. Veteranin ⁴⁴ artikkelin, jossa hän antaa historiallisen kuvauksen yleensä latvialaisten ja varsinkin latvialaisten sosialidemokraattien asennoitumisesta kansallisuuskysymyksessä. Latvialaisten marxilaisten muutos- tai lisäysehdotukset kesällä (v. 1913) pidetyn neuvottelukokouksen päätökseen olisivat varsin toivottavia. Latvialaiset sosialidemokraatit olivat aikoinaan myötämielisiä Bundille, mutta tuo myötämielisyys on alkanut horjua ensinnäkin marxilaisten teoreettisen kritiikin takia ja toiseksi bundilaisten käytännöllisen, varsinkin vuoden 1906 jälkeen ilmenneen separatismien vuoksi. Toivomme, että kansallisuuskysymystä koskeva väittely latvialaisten sosialidemokraattien keskuudessa jatkuu ja johtaa täysin määritettyjen päätösten hyväksymiseen.

Tov. Veteranin huomautusten sisällöstä meillä on sanottavaa vain seuraava. Hänestä ei tunnu vakuuttavalta, että viittaamme Sveitsiin *, koska siellä kaikki kolme kansakuntaa ovat alusta pitäen olleet historiallisia ja tasa-arvoisia. Mutta „historiattomille kansakunnille” ei voida etsiä esimerkkiä ja esikuvaa muualta (ellei etsitä utopiasta) kuin historiallisten kansakuntien joukosta. Ja „kansallisen kulttuuriautonomian” kannattajat itsekin edellyttävät kansakuntien tasa-arvoisuutta. Siis sivistyneen ihmiskunnan kokemus sanoo meille, että kansakuntien todellisen tasa-arvoisuuden ja johdonmukaisen demokratismien *vallitessa* „kansallinen kulttuuriautonomia” on tarpeetonta; mutta *ilman* niitä se jää utoppiseksi, ja sen propagointi on hiotun nationalismien saarnaamista.

„Prosvestshenije” № 2,
helmikuu 1914

Julkaistaan
„Prosvestshenije” aikakauslehteen
tekstin mukaan

* Ks. tätä osaa, ss. 4–5. Toim.

ESIPUHE KOKOELMAAN „MARXILAISUUS JA LIKVIDAATTORUUS“⁴⁵

Lukijalle tarjoamamme kokoelma on laadittu artikkeleista, jotka on kirjoitettu vuosina 1909—1914. Nämä vuodet olivat Venäjän työväenliikkeessä juuri sitä aikakautta, jolloin työväenliike koki erittäin suuria vaikeuksia. Marxilaiset eivät kuitenkaan tyytyneet eivätkä voineetkaan tyytyä vain viittaamaan noihin vaikeuksiin, vain valittamaan yleistä rappiotilaa, hajaannusta y.m. Piti määritellä, mitkä olivat rappiotilan taloudelliset ja poliittiset syyt Venäjän kapitalistisen kehityksen erikoisen vaiheen kannalta katsottuna, mikä *luokkamerkitys* oli tuota hajaannusta ilmentävällä laajimmalla virtauksella, nimittäin *likvidaattoruus*virtauksella.

Tuohon työväenliikkeelle mitä tärkeimpään kysymykseen marxilaiset antoivat perustavan vastauksen täysin täsmällisten, muotoiltujen ja virallisten päätösten muodossa joulukuussa 1908. Noita päätöksiä on pitänyt selittää, tehdä tunnetuksi ja soveltaa taloudellisen ja poliittisen liikkeen jokapäiväisiin kysymyksiin. Se onkin tehty kirjoituksissa, jotka olemme koonneet tähän kokoelmaan,— valitettavasti siinä ei ole läheskään kaikki, mikä johtuu „toimituksesta riippumattomista” syistä.

Nykyään, kun Pietarissa on miltei kahden vuoden ajan ilmestynyt marxilainen päivälehti, kysymys likvidaattoruuden merkityksestä ja arvostamisesta ei vain teoriassa, vaan myös käytännössä on jo kokonaan *annettu* — jos niin voidaan sanoa — itsensä työläisten ratkaistavaksi. Ja se on suunnattoman suuri onni Venäjän työväenliikkeelle ja suurenmoinen merkki sen kehittyneisyydestä. Valveutuneet työläiset itse etsivät ja löytävät totuuden, määrittelevät likvidaattoruuden luokkamerkityksen, tarkistavat likvidaat-

toruudesta annetun arvion joukkoliikkeensä käytännössä ja kehrittelevät tarkoituksenmukaiset taistelumenetelmät likvidaattoruutta vastaan.

Julkaisemalla tämän kokoelman tahdommekin auttaa kaikkia niitä työläisiä, joita heidän oman luokkansa liikkeen kohtalot kiinnostavat. Kirjoitukset on tässä sijoitettu *aiheiden* mukaan, siinä järjestyksessä (likipitäen), missä tapahtuu siirtyminen teoriasta käytäntöön, eikä kronologisessa järjestyksessä.

Ensimmäiseksi (1. osasto) on asetettu peruskysymykset, joita ratkaisematta ei voi olla puhettakaan harkitusta taktiikasta eikä yleensä politiikasta. Siitä lukija löytää arvion historiallisesta ajankohdasta ja marxilaisten suuntataistelun luokkamerkityksestä,— sitten seuraa proletariaatin hegemoniaa koskevan kysymyksen erittely likvidaattorien tärkeimmän teoksen („Yhteiskunnallinen liike”) arvostelemisen yhteydessä — ja viimeisinä ovat porvariston „vasemmistolaistumista” käsittelevät kirjoitukset.

Edelleen seuraavat (2. osasto) kirjoitukset vaalikampanjasta, IV Duuman vaalien tuloksista ja duumataktiikasta.

Seuraava sija (3. osasto) on „julkista puoluetta” koskevalla kysymyksellä ja siihen erottamattomasti liittyvällä yhtenäisyyskysymyksellä.

Neljäs osasto on omistettu liberaalisen työväenpolitiikan eri soveltamismuodoille. Reformismista annetun yleisen arvion jälkeen siinä käsitellään kysymyksiä, jotka koskevat „osittaisvaatimuksia”, yhdistymisvapautta, lakkoliikettä, likvidaattorien suhtautumista liberaaleihin ja päinvastoin.

Vihdoin viimeisenä on aihe (5. osasto): likvidaattorit ja työväenliike. Siitä lukija löytää arvion, jonka eräs likvidaattorien johtaja (Koltsov) on antanut pääteoksessaan vuosien 1905—1907 työväenliikkeestä,— samoin myös analyysin kysymyksestä, miten työläiset suhtautuvat käytännössä likvidaattoreihin,— ja ajankohtaista aineistoa Venäjän sosialidemokraattisen työväen-duumaryhmän muodostumisen historiasta.

„Loppulausunnossa” on yritetty tehdä eräitä yleisiä yhteenvetoja nykyisen työväenliikkeen suuntataistelusta.

Rohkenemme toivoa, että kokoelmastamme on työläisille apua kiistakysymyksiä koskevien tietojen löytämisessä ja tutkimisessä. On tietenkin hyvin paljon ja hyvin arvokasta aineistoa, jota *emme ole voineet* esittää. Toisaalta

kokoelmassa, jossa on eri tekijäin kirjoituksia useiden vuosien ajalta, ei ole voitu välttää toistumisia. Eri tekijäin välillä on tietysti myös yksilöllistä vivahde-eroavaisuutta. Mutta kaikki heidän kirjoituksensa kokonaisuudessaan ovat vain niiden muotoiltujen marxilaisten päätösten kommentoimista (selittämistä) ja soveltamista, joiden hyväksyminen muun muassa erottaa valveutuneet ja järjestyneet marxilaiset työläiset työväenpuolueen likvidoijista ja niistä henkilöistä, jotka siitä erkanevat. Eräitä tärkeimpiä tarkoituseriämme on selittää ja tarkistaa näitä päätöksiä, helpottaa niiden oikaisemista ja täydentämistä, mikä ajan oloon käy ehkä välttämättömäksi.

Helmikuu 1914.

*Julkaistu v. 1914
kokoelmassa „Marxilaisuus ja
likvidaatortuus”, II osa.
Kustant. „Priboi”, Pietari*

*Julkaistaan kokoelman
tekstin mukaan*

POLIITTISTA VÄITTELYÄ LIBERAALIEN KESKUUDESSA

Viime perjantaina „Putj Pravdy” (№ 18) julkaisi artikkelin „Hra Struve „esivallan tervehdyttämisestä” ”*, jossa lehti tutustuttaa lukijoitaan arvioon, jonka eräs avomieli-
simmistä ja johdonmukaisimmista vastavallankumoukselli-
sista liberaaleista on antanut Venäjän poliittisesta tilan-
teesta.

Seuraavana päivänä „Retsh” lehti julkaisi hra Miljukovin pitkän, „periaatteellisen” kirjoituksen hra Struvea „vastaan” tuon hänen samaisen, esivallan tervehdyttämistä koskevan artikkelinsa johdosta. On hyödyllistä tarkastella näiden kahden liberaalin kiistaa, sillä ensiksikin kiista koskee Venäjän politiikan mitä tärkeimpiä kysymyksiä ja toiseksi kiista paljastaa sen, että porvarillisia toimihenkilöitä on *kahta poliittista tyyppiä*. Ja ne ovat sellaisia tyyppejä, joilla tulee olemaan pitkän aikaa, vuosikymmeniä, oleellinen poliittinen merkitys Venäjällä ja joilla on samanlainen merkitys myös kaikissa kapitalistisissa maissa. Proletariaatin on etujensa vuoksi tunnettava nuo tyytit.

Hra Struve on ilmaissut viime vuosien aikana täydellisesti ja varsin selvästi näkökantansa kirjassa „Vehi”⁴⁶. Se on vastavallankumouksellisen liberaalin, uskonnon (ja filosofisen idealismin, joka on varmin ja „tieteellisin” tie uskontoon) kannattajan, demokratian vastustajan näkökanta. Se on selkeä, selväpiirteinen näkökanta, jonka merkitys ei ole persoonallinen, vaan luokkaluontoinen, sillä todellisuudessa Venäjän lokakuulais- ja *kadettiporvaristo kokonaisuudessaan* oli vuosina 1907—1914 nimenomaan tällä näkökan-
nalla.

---

* Ks. tätä osaa, ss. 101—103. *Toim.*

Asian ydin on siinä, että sekä lokakuulais- että kadetti-porvaristo on kääntynyt oikealle, pois demokratiasta. Asian ydin on siinä, että tuo porvaristo pelkää enemmän kansaa kuin taantumusta. Asian ydin on siinä, että tuota käännöstä ei ole aiheuttanut sattuma, vaan porvariston luokkataistelu proletariaattia vastaan. Asian ydin on siinä, että Struve ja hänen jälkeensä Maklakov ovat vain avomielisemmin kuin muut kadetit sanoneet totuuden omasta luokastaan, omasta puolueestaan.

Tuo totuus oli karvas pala niille kadettipuolueen diplomaateille (ennen kaikkea hra Miljukoville), joiden mielestä on välttämättä kosiskeltava kansanjoukkoja, sillä he arvelevat, että kansanjoukot eivät ole esittäneet osaansa loppuun ja että porvaristo taitaa joutua elämään ja toimimaan järjestelmissä, jotka eivät ole yksinomaan Purishkevitchien luomia, vaan — kaikkeahan voi sattua — joita luovat kansanjoukot, „roskaväki”, „katurahvas”, työläiset.

Ajaen samaa linjaa kuin hra Struve ja hra Maklakov, hra Miljukov tahtoo peitellä tuota linjaa, kaunistella itseään yleisön silmissä, petkuttaa kansanjoukkoja ja kuljettaa niitä talutusnuorassa. Siksi hra Miljukov on *näennäisesti* väittelevinään „Vehin” ja Struven kanssa, kumoavinaan Maklakovin, vaikka hän *todellisuudessa* vain opettaa Struvea ja Maklakovia salaamaan viekkaammin ajatuksensa.

Hra Miljukovin pitkän, Struvea vastaan suunnatun kirjoituksen päätarkoituksena on Struven syyttäminen „auttamattomasta sekasotkusta”.

Kiukkuista ja jykevää — eikö totta?

Mikä sitten on sekasotkua? Se, että Struve uskoo „optimistisesti” esivallan tervehtymiseen, mutta itse kuitenkin sanoo, että esivalta ei ota varteen „järkytyksistä” koituvia opetuksia ja siten tekee „järkytykset” kiertämättömiksi. Hra Struven mukaan ratkaisuna on joko „mellakointi” tai esivallan tervehdyttäminen. Ensinmainittua ratkaisua kohti Struve ei tahdo „pyrkiä tarmokkaasti” eikä edes „toivoa” sitä.

Struvella on todellakin sekasotkua, mutta on sitä *Miljukovillakin* aivan yhtä paljon. Sillä kadettipuolue — sen johtajahan Miljukov on — ei myöskään voi „toivoa” ensinmainittua ratkaisua eikä „pyrkiä tarmokkaasti siihen”.

Sitä eivät todista sanat (tyhmiä ovat ne, jotka politiikassa arvostelevat ihmisiä ja puolueita niiden sanojen mukaan),

vaan *teot*, s.o. kadettipuolueen *koko historia* vuodesta 1905 vuoteen 1914, miltei koko vuosikymmenen ajalta.

Työväen puolelle asettuminen (tietenkin minimiohjelmaa koskevissa kysymyksissä) pelottaa kadettipuoluetta enemmän kuin riippuvaisuus Purishkevitsheista.

Tämä koskee koko puoluetta, koko kadetti- ja lokakuulaisporvaristoa, ja Miljukov on suorastaan naurettava, kun koettaa soimata siitä vain Struvea.

Kaikissa maissa historian antama kokemus osoittaa meille, että edistystä haluava porvaristo horjuu kahden vaiheilla, asettuako työväen puolelle vai ollako riippuvainen Purishkevitsheista. Kaikissa maissa — ja mitä sivistyneempi, mitä vapaampi maa on, sitä selvemmin — on havaittavissa kahta eri tyyppiä olevia porvarillisia poliitikkoja. Toinen tyyppi kallistuu avoimesti uskonnon ja Purishkevitskien puoleen, suoranaiseen taisteluun demokratiaa vastaan ja koettaa johdonmukaisesti ja teoreettisesti perustella tuota pyrkimystä. Toinen tyyppi spesialisoituu *hämäämään* nimenomaan tuota samaista pyrkimystä *mielistelemällä* kansanjoukkoja.

Diplomaattisia Miljukoveja on kaikkialla, ja työläisten pitää osata heti huomata „ketunhätä”.

„Putj Pravdy” № 25,
maaliskuun 1 p:nä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstiin mukaan

„TYÖTÄTEKEVÄ“ TALONPOIKAISTO JA MAANKAUPPA

Vasemmistonarodnikkien puheet „työtätekevistä“ talonpoikaistosta ovat niin huutavaa petkutusta ja työläisten *sosialistisen* tietoisuuden turmelemista, että on vielä kerran pysähdyttävä erittelemään tuota petosta.

Mitä enemmän vasemmistonarodnikkimme keikaroivat sisällyksettömillä yleisillä fraaseilla ja makeilevilla puheilla, sitä tärkeämpää on esittää niiden vastapainoksi tarkkoja tietoja talonpoikaistaloudesta.

Vasemmistonarodnikki ei pelkää mitään niin kovin kuin *tarkkoja* tietoja talonpoikaisporvaristosta ja talonpoikaisproletariaatista.

Ottakaamme viimeisen zemstvotilastoinnin tiedot Moskovan ympäristön talonpojista ⁴⁷. Puutarhanhoidon ja vihanneviljelyn harvinaisen suuren kehityksen ansiosta maatalous on siellä saanut suhteellisesti varsin huomattavan kaupallisen luonteen. Paikkakunta, missä markkinasuhteet ovat kehittyneempiä, osoittaa meille mitä havainnollisimpana esimerkkinä ne *peruspiirteet*, jotka ovat ominaisia *millaiselle* talonpoikaistaloudelle *tahansa* kapitalismin valitessa.

Moskovan ympäristön ensimmäinen talonpoikaistalouppiiri (otamme ainoastaan ensimmäisen piirin, koska tilastomiehet eivät valitettavasti ole antaneet yleisiä yhteenvetoja) käsittää *enemmän kuin 2 tuhatta* talonpoikaistaloutta. Tämä lukumäärä on tarpeeksi suuri voidaksemme tutkia proletariaatin ja porvariston välisiä tyypillisiä suhteita „työtätekevän“ talonpoikaiston keskuudessa.

On mielenkiintoista, että kapitalistinen maanviljelys kehittyy juuri täällä, missä maa on tavallista ja taloudet tavattoman pieniä. 2.336 talonpoikaistaloudella on 4.253 des-

jatiinaa osuusmaata — keskimäärin vähemmän kuin 2 desjatiinaa taloutta kohti. Jos otetaan lisäksi 1.761 desjatiinaa vuokramaata ja vähennetään 625 desjatiinaa vuokralle annettua maata, niin saadaan 5.389 desjatiinaa — vähemmän kuin kaksi desjatiinaa taloutta kohti. Ja sittenkin on kaksi kolmasosaa talonpojista sellaisia, jotka käyttävät palkkatyöläisiä!

Mitä korkeammalla tasolla on maanviljelystekniikka, mitä voimaperäisemmin hoidetaan taloutta, mitä voimakkaampaa on markkinoiden vaikutus, sitä useammin tavataan *suuru*tuotantoa *pienillä* maapalstoilla. Tämän ovat porvarilliset professorit ja vasemmistonarodnikkimme alinomaa unohtaneet ihastellessaan pieniä (maan määrään nähden pieniä) talouksia ja *hämätessään* työläisiä palkkaavien nykyaikaisten pientalouksien kapitalistisen luonteen.

Tarkastelkaamme osuusmaiden kaupallista kiertoa. Maiden vuokralle ottoa ja antoa kuvaavista numerotiedoista näemme, että tuo kaupalliike on varsin huomattavaa. Noin puolet vuokramaista on *osuusmaita*. Kaikkiaan annetaan vuokralle 625 desjatiinaa *osuusmaata* ja otetaan vuokralle 845 desjatiinaa. Selvää on, että entinen osuusmaanhallinta, joka on koko luontonsa puolesta sidottu maaorjuuteen ja keskiaikaisuuteen, alkaa muodostua *haitaksi* nykyajan kaupalliikkeelle ja kapitalistiselle vaihdolle. Kapitalismi *murskaa* entisen osuusmaanhallinnan. Talous ei mukaudu *kruunun säätämään* maaosuuteen, vaan vaatii maan *vapaata* kaupallista kiertoa, maan vapaata, markkinoiden asettamien vaatimusten, porvarillisen talousmuodon asettamien vaatimusten mukaista vuokralle antamista ja ottamista.

Tarkastelkaamme talonpoikaisproletariaattia. Siihen kuuluviksi on luettava ennen kaikkea ne 405 taloutta (2.336 taloudesta), jotka ovat maattomia tai joilla on maata käytössä korkeintaan puoli desjatiinaa taloutta kohti. Noilla 405 taloudella on 437 desjatiinaa osuusmaata. Ne ovat kuitenkin köyhälistöä, melkein kaikki hevosettomia. Ne eivät kykene hoitamaan talouttaan. Ja niinpä ne antavat vuokralle 372 desjatiinaa, suurimman osan maastaan, ja itse muuttavat palkkatyöläisiksi: 405 taloudesta 376 taloutta „antaa” joko maataloustyöläisiä tahi maanviljelyksestä luopuvia teollisuustyöläisiä.

Tarkastelkaamme varakkainta talonpoikaisporvaristoa. 526 taloudella on kullakin maata enemmän kuin 3 desjatiinaa:

tämä on jo kapitalistista maanviljelystä puutarhanhoitoineen ja vihannesviljelyksineen. 526 isännästä 509 palkkaa työläisiä. 1.706 perheeseen kuuluvaa työmiestä kohti heillä on 1.248 palkkatyöläistä (vuodeksi tai määräkaudeksi palkattua) ottamatta lukuun vielä päiväläisiä (51 tuhatta päiväläisten tekemää työpäivää).

Maata heillä on 1.540 desjatiinaa — vähemmän kuin 3 desjatiinaa osuusmaata taloutta kohti. Mutta he antavat vuokralle vain 42 desjatiinaa ja vuokraavat itselleen 1.102 desjatiinaa, joista 512 desjatiinaa on osuusmaatal „Kooten” täten maata nuo „työtätekevät” talonpojat, joilla kullakin on *kolme perheeseen kuuluvaa* työmiestä taloutta kohti, muuttuvat tyypillisiksi porvareiksi: taloutta kohti tulee keskimäärin kaksi ja puoli *palkkatyöläistä* ja lähes sata palkatun päiväläisen tekemää työpäivää. Maan *tuotteiden* osto ja myynti johtaa *itse maan* oston ja myynnin (vuokralle oton ja annon) kehittymiseen ja sitten myös *työvoiman* ostoon ja myyntiin.

Harkitkaa nyt vasemmistonarodnikkien väitettä, että maan yksityisomistuksen lakkauttaminen on muka „maiden poistamista” kaupallisesta kierrosta! Se on aito pikkuporvarillista satua. Todellisuudessa on asia juuri päinvastoin: sellainen lakkauttaminen *voimistaisi* valtavassa mitassa maiden saantia kauppakiertoon. Vapautuisivat ne pääomat, joita nykyään kulutetaan maan ostamiseen, häviäisivät maaorjuudelliset ja byrokraattiset (virkavaltaiset) haitat, jotka estävät luovuttamasta maata vapaasti käsistä toisiin, — entistä voimakkaampaa olisi kapitalismin kehitys, t.s. proletariaatti antaisi entistä enemmän maata vuokralle ja porvaristo „kokoaisi” sitä.

Maaorjuuden puoltajia vastaan käytävän taistelun kannalta hyödyllistä toimenpidettä vasemmistonarodnikit sanovat „sosialismiksi”, vaikka se todellisuudessa on porvarillinen toimenpide. Sekä talonpoikaisproletaareilla että talonpoikaisporvareilla on *yhteisiä* intressejä tilanherroja vastaan, se on kiistatonta. Sen tietää jokainen marxilainen työläinen, mutta kun *hämäröitetään* proletariaatin ja porvariston välisen luokkavastakohtaisuuden tajuamista lörpöttelemällä „työtätekevästä” talonpoikaistosta, niin se merkitsee porvariston puolelle siirtymistä, sosialismin vihollisten puolelle menemistä.

Moskovan ympäristön talouselämä osoittaa meille — aivan kuin suurennuslasin läpi — sen, mitä tapahtuu heikommassa ja vaikeammin havaittavassa muodossa *kaikki*alla Venäjällä. Talonpoika, joka ei palkkaudu tai ei itse palkkaa („työntekijää”), alkaa olla jo *kaikki*alla poikkeuksena. Kaupankäynti kehittyy päivä päivältä yhä enemmän vieläpä syrjäkulmillakin, proletaarien (palkkatyöläisten) ja pienisäntien, pikkuporvarien, talonpoikien välinen kuilu käy yhä syvemmäksi.

Kaupunkilaisproletaarin tehtävänä on auttaa tajuamaan selvästi tuo luokkavastakohtaisuus, jota *hämäävät* maaseudulla maanviljelyksen erikoisuudet ja maaorjuuden jäännökset. Porvaristolla, jonka perässä pikkuporvarilliset vasemmistonarodnikitkin tyhmyydessään laahustavat, on tehtävänä *vaikeuttaa* tuon luokkavastakohtaisuuden tajuamista puhumalla tyhjämpäiväisiä, sisällyksettömiä ja perin juurin valheellisia fraaseja „työtätekevistä” talonpoikaistosta.

„Putj Pravdy” № 26,
maaliskuun 2 pnä 1914
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

LIBERAALIEN HUOLI

Sen yhteydessä, että V. Maklakov on puhunut Duumassa ja esiintynyt lehdistössä kadettien ja lokakuulaisten taktiikan „uuden” yhdistämissuunnitelman hyväksi, on viime aikoina puhuttu paljon liberalismiin elpymisestä. Zemstvo-banketti Moskovassa on myös voimistanut noita puheita.

Sietää panna merkille, että tällöin on erikoisesti korostettu sitä, että *jopa* V. Maklakovkin, maltillisin ja lokakuulaaisuuteen taipuvaisin liberaali, on lakannut „uskomasta, että umpikujasta voidaan löytää ulospääsy ilman vallankumouksellisia purkauksia ja katastrofeja”. Kirjaimellisesti näin kirjoitti liberaalien pää-äänenkannattajassa „Retshissä” hra Shingarjov, joka yhdessä hra Miljukovin kanssa on *muka* „vasemmalta” arvostellut „oikeisto”-kadetteja V. Maklakovia ja P. Struvea.

Mutta kadettien keskinäiset kiistat ovat peräti vähäpätöisiä. On kinasteltu siitä, onko lokakuulaisille tehty oppositioonsiirtymisehdotus uusi vai eikö se ole uusi, kannattaako toistaa sadannen ensimmäisen kerran tuo sata kertaa tehty ehdotus, joka ei ole johtanut mihinkään. Tuon aivan sisällyksettömän kinastelun tohinassa haihtuu miltei huomamatta liberaalien yhteinen ja suurin *huoli*, joka on jarruttanut Venäjän vapauttamisen asiaa lähes yhtä paljon kuin lokakuulaisten horjuminen. Te kinastelette aina vain lokakuulaisten kanssa ja lokakuulaisista, herrat liberaalit! Silmäilkääpä sentään itseännekin.

Ottakaa esimerkiksi pieni poliittinen tietosanakirja, jonka on julkaissut „Retsh” lehti nimellä „Vuosikirja” vuodeksi 1914. Sen ovat laatineet huomatuimmat ja vastuunalaisimmat kadetit, puolueen tunnustetut johtajat, herrat Miljukov ja Shingarjov etunenässä. „Yhteiskunnallisen

elämämme” katsauksesta (hra Izgojevin) saamme lukea seuraavanlaisen periaatteellisen arvion Venäjän sisäpolitiikan peruskysymyksistä:

„Liiallisella intoilullaan hallintoviranomaiset vain heikentävät valankumouksenvastaisia voimia itse yhteiskunnassa”.

Eikö ole naurettavaa, herrat kadetit, syytää tulta ja tulikiveä lokakuulaisten niskaan, kun omissa julkaisuissanne saarnataan aitoa lokakuulaisuutta?

Hallintoviranomaisten „toivottomasta ja typerästä” taistelusta valistuslaitoksia vastaan, kirjoittaa hra Izgojev, on tuloksena

„elämän turmeltuminen, jonka seurauksena heikkenee se puhtaasti yhteiskunnallinen (!) elintoiminta, mikä kehittää henkistä vastamyrkyä todella maata uhkaavia aatteita vastaan”.

Tuo ei ole enää vain lokakuulaisten, vaan se on todella prokuraattorin, Shtsheglovitovin äänensävy. Ja ikään kuin selittääkseen havainnollisesti, mitä nuo „maata uhkaavat aatteet” ovat, liberaalimme sanoo:

„Ymmärrettävää on (siltä kannalta, miten hallintoviranomaisten tyhmyys turmelee elämää), miksi työläisten kokouksissa ja liitoissa bolshevikit saavat yliotteen työväenliikkeen rauhallisemmista ja kulttuurisemmista johtajista (!?)”.

Tämän likvidaattoreista annetun poliittisen arvion ovat liberaalit esittäneet ja toistaneet lukemattomia kertoja. Todellisuudessa tässä ei ole kysymys mistään muusta kuin liberaalien ja likvidaattorien poliittisesta liitosta. Luopuesaan maanalaisesta toiminnasta ja propagoidessaan julkista puoluetta likvidaattorit suorittavat työläisten keskuudessa juuri sitä, nimenomaan sitä, mikä on tarpeen liberaaleille.

„Putj Pravdy” № 29,
maaliskuun 6 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

NARODNIKIT JA LIKVIDAATTORIT AMMATTIYHDISTYSLIIKKEESSÄ

(ARVOKKAITA TUNNUSTUKSIA)

Samalla kun vasemmistonarodnikkien sanomalehden viime numeroissa valitellaan meidän (pravdalaisten) „ryhmäkuntalaisuutta”, niissä on eräiden narodnikkien arvokkaita tunnustuksia, että tärkeässä, ammatillisesta liikettä koskevassa kysymyksessä heidän katsantokantansa käy yhteen likvidaattorien katsantokantojen kanssa. Olemme aina väittäneet sitä. Mutta on varsin mieluista kuulla tunnustus vastustajilta itseltään.

— „Tässä kysymyksessä bolsheveikeilla ja meillä on sangen suurta erimielisyyttä, sillä he pitävät ammattiliittoa omana perintötilanaan (!)... Sitä vastoin „menshevikkien” (narodnikit puhuvat jostain syystä „mensheveikeistä” „likvidaattorien” asemesta) katsantokanta, että ammattiliitto on ryhmäkuntiin kuulumaton järjestö, on yhtäpitävä meidän (narodnikkien) katsantokantamme kanssa. Sillä lieneekin selitettävissä meidän ja menshevikkien väliset hyvät suhteet aikaisemmassa toiminnassa”. Näin kirjoitettiin „Vernaja Myslin” 6. numerossa.

— „Koko ajan vasemmistonarodnikkien hallussa olleiden ammattiliittojen johtokuntien toimintalinja ei ole eronnut mitenkään niin sanottujen likvidaattorien ammattiliittojen toimintalinjasta”, lisäsi tuo samainen vasemmistonarodnikkien lehti.

Harvinaisen avomielisiä ja arvokkaita tunnustuksia! Osoittautuu, että meidän „kauhean vasemmistolaiset” narodnikkimme menettelevät oman tunnustuksensa mukaan ammatillisessa liikkeessä aivan samalla tavalla kuin likvidaattorit.

Tästä johtuvatkin ne marxilaisia vastaan suunnatut likvidaattoerien ja narodnikkien blokit (liitot, sopimukset), joista lehtemme ovat jo useamman kerran kirjoittaneet.

Narodnikkilainen „Stoikaja Mysl” lehti puolustelee jopa avoimestikin noita, marxilaisia vastaan suunnattuja vasemistonarodnikkien ja likvidaattoerien blokkeja.

— Nyt, tässä vaiheessa, jolloin pravdalaiset ovat voitolla ammattiliittojärjestöissä,... ei ole mitään kauheaa eikä kummeksuttavaa narodnikkien ja lutshilaisten väliaikaisissa sopimuksissa — näin kirjoitetaan „Stoikaja Myslin” 2. numerossa*.

Likvidaattoerit eivät ole yhtä avomielisiä. He tietävät, että „näin” tehdään, mutta „siitä” ei puhuta. Sellaista „taktiikkaa”, että nimittäydytään sosialidemokraateiksi ja mennään samanaikaisesti liittoon vieraan puolueen kanssa sosialidemokratiaa vastaan, voidaan noudattaa vain hissun kissun.

Mutta asia ei siitä muutu. Likvidaattoerien ja narodnikkien liitto ammatillisessa liikkeessä (ja valistusseuroissa) on *tosiasia*. Ja asioiden ollessa nykyisellään se on kiertämättömyyttä. Likvidaattoereita ja narodnikkeja yhdistää vihamielinen suhde johdonmukaiseen marxilaisuuteen kaikilla toimintatasaroilla. Ja ammattiliittotoiminnassa heitä yhdistää se, että kummatkin edustavat „*heikkouden neutralismia*”, „neutralismia *vasten tahtoa*”. Likvidaattoereilla sen enempää kuin narodnikeillakaan ei ole suurta vaikutusta ammatillisessa liikkeessä. Heikkona vähemmistönä he tavoittelevat „yhdentertaisuutta” marxilaisiin verrattuna. Sellaista vaatimusta voidaan puolustaa „teoreettisesti” vain neutraalisuuden kannalta. Siitä johtuukin kaikkien niiden ryhmien „neutralismi”, joiden vaikutus työväenliikkeessä on heikkoa.

Narodnikit sanovat yhtyvänsä likvidaattoereihin „*yksinomaan sillä pohjalla, että voisivat puolustaa työväenjärjestöjen ryhmäkuntiin-kuulumattomuutta pravdalaisten kohuuttomilta vaatimuksilta*” („Stoikaja Mysl” №№ 2 ja 4).

Mitä noihin pravdalaisten „vaatimukseen” sitten sisältyy? Ovatko he sulkenet jonkin liiton tai yhdistyksen ovet

* Ihmettelyä teeskennellen artikkelin kirjoittaja hra Boris Voronov kertoo kuin jostain mahdottomasta „ryhmäkuntalaisuudesta”, että erään ammattiliiton johtokunnan istunnoissa „käsitellään kysymyksiä pravdalaisen lehdistön avustamisesta, teknillisiä toimittamiskysymyksiä (miten voitaisiin parhaiten järjestää kirjeenvaihtosaston työ j.n.e.)”. Kauhistus! Mikä rikos — auttaa kirjoituksilla y.m. lehteä, joka yhdistää 9/10 valvutuneimmista työläisistä! Kuinka narodnikit voisivat tämän jälkeen olla heittäytymättä likvidaattoerien syyliin...

työläisiltä, joilla on toisenlaiset poliittiset katsomukset? Ovatko he varustaneet „nimilapulla” jonkin liiton? Ovatko he hajottaneet jonkin järjestön? Eikös mitä! Vastustajamme eivät ole esittäneet eivätkä voikaan esittää ainoatakaan *tosiasiaa*. Pravdalaisten „kohtuuttomiksi vaatimuksiksi” he sanovat sitä, kun pravdalaiset eivät halua yhtyä narodnikkien ja likvidaattorien pikkuporvarilliseen politiikkaan, vaan alistuen lojaalisesti työläisten enemmistön tahtoon taistelevat *yhtenäisen ammattiliiton sisällä* marxilaisten aatteidensa vaikutusvallan puolesta.

Niihin synteihin, joita pidetään meidän synteinäemme, emme ole milloinkaan syyllistyneet. Niihin ovat syyllistyneet juuri narodnikit ja likvidaattorit. Kas tässä tosiasioita. Muutama vuosi sitten narodnikit saivat rautatieläisten liitossa yliotteen. Näin kävi siksi, kun he nojautuivat rautatievirkailijoihin eivätkä työläisiin, ja muutamien muiden satunnaisten syiden takia. Entä mitä narodnikit tekivät? He heti „varustivat nimilapulla” tuon ammattiliiton, pakottivat sen hyväksymään oman erikoisen „toimintaohjelman”, syrjäyttivät sosialidemokraatit ja puolueettomat pakottaen heidät perustamaan oman rinnakkaisen ammattiliittonsa.

Tuo se todellakin oli „kohtuuton vaatimus”. Ensimmäinen satunnainen voitto kiirehdiin varmistamaan nimilapun liimaamisella. Jos kohta narodnikit eivät tee sitä muissa ammattiliitoissa, niin syy ei ole siinä, että he olisivat kovin hyveellisiä, vaan siinä, että heidän vaikutuksensa kaikkialla työläisten keskuudessa on *tavattoman heikkoa*.

Ja sama koskee likvidaattoreitakin. Kun metallimiesten liitto oli heidän käsissään, niin he tekivät siitä likvidaattorien haaraosaston. Liiton äänenkannattajassa julkaistiin röyhkeitä kirjoituksia maanalaista puoluetta vastaan (ks. „Nash Putj” № 20, s. 2, „Metallist” № 3 y.m.⁴⁸), vaikkei yksikään jäsenten yleinen kokous ollut antanut mitään hyväksymystään likvidaattorien linjalle.

Sellaisia ovat tosiasiat. Pravdalaisten „kohtuuttomiksi vaatimuksiksi” sanotaan sitä, kun pravdalaiset koettavat saada työläiset itse ratkaisemaan asiat äänten enemmistöllä. Kun metallimiesten yleisessä kokouksessa pravdalaisia kannatti 3.000 henkeä, mutta likvidaattoreita ja narodnikkeja yhteisesti parisen sataa henkeä, niin meidän pitäisi muka „ryhmäkuntiin kuulumattomuuden” nimessä tunnustaa tasa-arvoisuus 3.000:n ja 200:n välillä! Sellainen

ajatus on likvidaattorilaisessa ja narodnikkilaisessa „ryhmäkuntiin kuulumattomuudessa”.

Me emme puolla neutralismia, me vastustamme sitä. Mutta mepä emme teekään niin, kuin tekivät narodnikit ja likvidaattorit saatuaan sattumalta enemmistön jossakin ammattiliitossa. Vain heikot, periaatteettomat ryhmät menettävät malttinsa saatuaan ensimmäisen „voiton” ja kiiruhtavat jokusen kymmenen äänen enemmistöllä „varmentamaan” voittonsa. „Kiihtyneinä ja kiirettä pitäen”, etteivät päästäisi onnellista sattumaa sivu suun, ne tarkistavat hätäisesti „periaatteensa”, unohtavat neutralisminsa ja lii- maavat nimilapun. Marxilaiset eivät menettele niin. He eivät ole satunnaisia vieraita työväenliikkeessä. He tietävät, että ennemmin tai myöhemmin kaikki ammattiliitot tulevat pohjautumaan marxilaisuuteen. He ovat varmoja siitä, että tulevaisuus kuuluu heidän aatteilleen, he eivät jouduta tapahtumien kulkua, eivät hoputa ammattiliittoja, eivät liimaa nimilappuja eivätkä hajota ammattiliittoja.

He harjoittavat marxilaista propagandaansa rauhallisesti ja varmasti. He opettavat työläisille marxilaisuutta kärsivällisesti, elämän kokemusten pohjalla. Mitkään lehmäkaupat periaatteettomien ryhmien kesken eivät saa heitä poikkeamaan tuolta tieltä.

Oli aika, jolloin nykyiset likvidaattorit vaativat ammattiliittojen puoluekantaisuutta ja niiden järjestöllistä edustusta puolueessa. Oli aika, jolloin narodnikit pakottivat rautatie- läisten ammattiliiton vannomaan virallisesti valan ohjelmalleen. Nyt kummatkin ovat poukonneet toiseen suuntaan ja puolustavat neutraalisuutta. Tähän heidät on pakottanut heidän asemansa poliittinen heikkous.

Me kuljemme entistä tietämme, jonka kaikki marxilaisemme ovat kauan sitten valinneet ja jota he puoltavat. Likvidaattoreilla on täysi oikeus mennä liittoon narodnikkien kanssa. Mutta tuo liitto on periaatteettomuuden ja heikkouden liitto. Tie, jota likvidaattorien ja narodnikkien blokki ehdottaa ammattiliitoille, ei ole valveutuneiden työläisten tie.

VIATTOMIA TOIVOMUKSIA

Joku aika sitten liberaalisissa sanomalehdissä julkaistiin K. Arsenjevin kehotus, että olisi kiinnitettävä suurempaa huomiota hallinnollisia karkotuksia koskevien tietojen kokoamiseen, ja selitettiin tätä kehotusta myönteisessä hengessä.

„Niin monilukuisia kuin ne hallinnollisen laittomuuden ja mielivalan ilmaukset ovatkin, joista lehdet tiedottavat”, kirjoitti K. Arsenjev, „on suuri määrä muita, yhtä sietämättömiä tapauksia jäänyt merkille panematta ja huomaamatta. Tämä puutteellisuus tulisi huomattavalta osaltaan poistetuksi, jos vastaavien tietojen keräämisessä alettaisiin noudattaa jotain järjestystä. Vain sattumalta ja sen vuoksi epätäydellisesti tulee tietoon, mistä syystä pannaan toimeen hallinnollisia karkotuksia ja vangitsemisia, joita yhä vielä suoritetaan erittäin laajalti, varsinkin työväen keskuudessa. Vain sattuman kaupalla pääsee lehdistöön pujahtamaan myös tietoja karkotettujen asemasta karkotuspaikoilla”.

Mikä on totta, se on totta! Liberaalisilla puolueilla, liberaalisilla Duuman jäsenillä, liberaalisilla asianajajilla, liberaalisilla lehtimiehillä, erillisillä liberaalien ryhmillä y.m.s. olisi täysi mahdollisuus koota ja julkaista sekä heidän käytettävissään olevien että muualta hankittujen lähteiden puitteissa erittäin täydellinen ja systemaattinen aineisto jokaisesta tapauksesta, niistä toimenpiteistä, joita „suoritetaan erittäin laajalti, varsinkin työväen keskuudessa”.

Niinpä esimerkiksi „Retsh” lehti „tervehti lämpimästi kaikkia näitä kunnioitetun yhteiskunnallisen toimihenkilön” K. Arsenjevin „neuvoja ja kehotuksia”.

Mikäpä teitä estää, hyvät herrat? Jos kenellä, niin juuri teillä on mahdollisuuksia ja keinoja järjestää, että todella kootaan ja julkaistaan tietoja siitä Venäjän elämän „tavallisesta ilmiöstä”, joka aiheuttaa teissä kaikissa suut-

tumusta ja jonka te kaikki tuomitsette ja josta te kaikki alinomaa puhutte! Mutta katsokaapa: yksikään liberaalinen sanomalehti, joka on tuhat kertaa paremmin „turvattu” siinä suhteessa (joka suhteessa), että sillä ei ole mitään esteitä eikä haittoja, ei kokoa tarkkoja tietoja *kaikista* karkotuksista ja vangitsemisista.

Täytyy sanoa: liberaalimme ovat mestareita esittämään viattomia, hyvántahtoisia toivomuksia, mutta sitä, että julkaisivat tuossa samassa arsenjevilaisessa „Vestnik Jevropy”, tuossa „Russkije Vedomosti”⁴⁹ tahi „Retsh” lehdessä kaikkien karkotettavien nimet, heitä koskevia tietoja ja säännöllisesti uutisia heidän kohtalostaan,— sitä he eivät tee.

Nähtävästi on helpompaa (ja vaarattomampaa) „kannattaa” kehotuksia sanoissa kuin *tehdä* jotain niiden *toteuttamiseksi*...

„Putj Pravdy” № 32,
maaliskuun 9 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

LIBERAALINEN PROFESSORI YHDENVERTAISUUDESTA

Liberaalinen professori hra Tugan-Baranovski on lähtenyt sotaretkelle sosialismia vastaan. Tällä kertaa hän ei käsittele kysymystä poliittiselta eikä taloudelliselta kannalta, vaan yleisten yhdenvertaisuutta koskevien järkeilyjen kannalta (ehkä nämä yleiset järkeilyt tuntuivat professorista sopivammilta niitä uskonnollis-filosofisia keskusteluja varten, joissa hän esiintyi?).

„Jos sosialismia tarkastellaan elämän ihanteena eikä taloudellisena teoriana”, julistaa hra Tugan, „niin se epäilemättä liittyy yhdenvertaisuusihanteeseen, mutta yhdenvertaisuus on käsite... jota ei voida johtaa kokemuksesta eikä järjestä”.

Tällaisen päätelmän on tehnyt liberaalinen tiedemies, joka toistaa uskomattoman kuluneita ja loputtomasti kerrattuja todisteluja: kokemus ja järki muka todistavat selvästi, että ihmiset *eivät* ole yhdenvertaisia, mutta sosialismin ihanteen perustana on yhdenvertaisuus. Siis sosialismi, kuten näette, on tolkuttomuutta, se on ristiriidassa kokemuksen ja järjen kanssa ja niin edelleen!

Hra Tugan toistaa taantumuksellisten vanhan tempun: ensiksi väärennetään sosialismi panemalla järjettömyys sen kontolle ja sitten kumotaan voittoisasti tuo järjettömyys! Kun sanotaan kokemuksen ja järjen todistavan, että ihmiset *eivät* ole yhdenvertaisia, niin yhdenvertaisuudella tarkoitetaan ihmisten *kykyjen* yhdenvertaisuutta tahi ruumiinvoimien ja henkisten kykyjen *samanlaisuutta*.

On itsestään selvää, että tässä mielessä ihmiset *eivät* ole yhdenvertaisia. Eikä sitä unohda yksikään järkevä ihminen eikä yksikään sosialisti. Mutta *tällaisella* yhdenvertaisuudella ei ole *mitään* tekemistä sosialismin kanssa. Jos hra

Tugan ei osaa lainkaan *ajatella*, niin hän *osaa* ainakin lukea, ja jos hän olisi ottanut tieteellisen sosialismin erään perustajan, Friedrich Engelsin, tunnetun teoksen Dühringiä vastaan, niin hra Tugan olisi saanut lukea siitä erikoisen selityksen, että taloudellisella alalla olisi mieletöntä ymmärtää yhdenvertaisuudella mitään muuta kuin *luokkien hävittämistä*. Mutta kun herrat professorit ryhtyvät kumoamaan sosialismia, niin et tiedä, mitä olisi ihmeteltävä eniten: heidän tylsäjärkisyyttään, sivistymättömyyttään vaiko vilpillisyyttään.

Täytyy aloittaa aakkosista, kun on jouduttu tekemisiin hra Tuganin kanssa.

Yhdenvertaisuudella sosialidemokraatit ymmärtävät poliittisella alalla *tasa-arvoisuutta* ja taloudellisella alalla, kuten jo tuli mainituksi, *luokkien hävittämistä*. Mitä tulee ihmisten yhdenvertaisuuteen heidän voimiensa ja kykyjensä (ruumiillisten ja henkisten) yhdenvertaisuuden mielessä, niin sosialistit eivät ajattelekaan sen aikaansaamista.

Tasa-arvoisuus on yhtäläisten poliittisten oikeuksien vaatimista *kaikille* valtakunnan kansalaisille, jotka ovat saavuttaneet vissin ikärajan ja joita ei vaivaa enempää tavallinen kuin liberaalisille professoreillekaan ominainen heikkojärkisyys. Eivätkä tätä vaatimusta ole ensimmäisinä esittäneet suinkaan sosialistit eikä proletariaatti, vaan *porvaristo*. Sen todistaa maailman kaikkien maiden yleisesti tunnettu historiallinen kokemus, ja hra Tugan olisi voinut saada tämän helposti selville, ellei hän olisi viitannut „kokemukseen” vain petkuttaakseen ylioppilaita ja työläisiä sekä tehdäkseen mieliksi vallanpitäjille „hävittämällä” sosialismin.

Porvaristo esitti vaatimuksen kaikkien kansalaisten oikeuksien *yhdenvertaisuudesta* silloin, kun se taisteli keski-aikaisia, feodaalisia, maaorjuudellisia ja säätyjen etuoikeuksia vastaan. Esimerkiksi Venäjällä, erotukseksi Amerikasta, Sveitsistä y.m., ovat vielä nykyäänkin voimassa aatelissäädyn etuoikeudet poliittisen elämän kaikilla aloilla, sekä Valtakunnanneuvoston vaaleissa että Duuman vaaleissa, samoin kunnallishallinnassa, verotuksessa ja monen monessa muussa suhteessa.

Jopa mitä hoksaamattomin ja kehittymättöminkin ihminen voi käsittää, että eri ihmiset, jotka kuuluvat aatelissäättyyn, *eivät* ole yhtäläisiä ruumiillisilta ja henkisiltä

kyvyiltään, samaten kuin *eivät* ole yhtäläisiä keskenään nekään, jotka kuuluvat „veronalaisiin”, „sivistymättömiin”, „pohjakerroksiin” tahi „etuoikeudettomaan” talonpoikais-säätyyn. Mutta *oikeuksiensa* puolesta kaikki aateliset ovat *yhdenvertaisia* keskenään, ja kaikki talonpojat ovat taas yhdenvertaisia oikeudettomuudessaan.

Käsittääkö hra tiedemies ja liberaalinen professori Tugan nyt sen eron, mikä on olemassa yhdenvertaisuudella tasa-arvoisuuden mielessä ja yhdenvertaisuudella voimien ja kykyjen yhtäläisyyden mielessä?

Siirtykäämme nyt tarkastelemaan yhdenvertaisuutta taloudellisessa mielessä. Amerikan Yhdysvalloissa, kuten muissakin etumaisissa valtioissa, ei ole keskiaikaisia etuoikeuksia. Kaikki kansalaiset ovat yhdenvertaisia poliittisten oikeuksien mielessä. Mutta onko heidän *asemansa* yhdenvertainen *yhteiskunnallisessa tuotannossa*.

— Ei, hra Tugan, se ei ole yhdenvertainen. Toiset omistavat maata, tehtaita, pääomia ja elävät työläisten maksamattoman työn kustannuksella; sellaisia on mitätön vähemistö. Toiset, nimittäin väestön valtaosa, eivät omista mitään tuotannonvälineitä ja elävät yksinomaan sillä, että myyvät työvoimansa; he ovat proletaareja.

Amerikan Yhdysvalloissa ei ole aatelisia ja porvareilla ja proletaareilla on *yhtäläiset* poliittiset oikeudet. Mutta *luokka*-asemansa kannalta he *eivät* ole yhdenvertaisia: toiset heistä, kapitalistien luokka, omistavat tuotannonvälineet ja elävät työläisten maksamattoman työn kustannuksella; toiset, palkkatyöläisten, proletaarien luokka, eivät omista tuotannonvälineitä ja elävät myymällä työvoimansa markkinoilla.

Luokkien hävittäminen merkitsee sitä, että *yhtäläistetään kaikkien* kansalaisten suhteet koko yhteiskunnan *tuotannonvälineisiin*, se merkitsee, että kaikille kansalaisille turvataan *yhtäläinen* mahdollisuus työskennellä yhteiskunnan tuotannonvälineillä, yhteiskunnan maalla, yhteiskunnan tehtaissa ja niin edelleen.

Tällainen selitys siitä, mitä on sosialismi, oli tarpeen valistaaksemme oppinutta liberaalista professoria hra Tugania, joka järkeään pinnistämällä saattaa ehkä nyt tulla käsittämään, että on typerää odottaa ihmisten voimien ja kykyjen *yhdenvertaisuutta* socialistisessa yhteiskunnassa.

Lyhyesti sanoen: kun sosialistit puhuvat yhdenvertaisuudesta, niin he tarkoittavat sillä aina *yhteiskunnallista* yhdenvertaisuutta, yhteiskunnallisen aseman yhdenvertaisuutta, eivätkä missään tapauksessa eri yksilöiden ruumiillisten ja henkisten kykyjen yhdenvertaisuutta.

Lukija ehkä kysyy hämmästyneenä: kuinka on saattanut käydä niin, että oppinut liberaalinen professori on unohtanut nämä aapistotuudet, jotka jokainen tuntee mistä hyvänsä sosialismin katsantokantoja esittävästä teoksesta. Vastaus on yksinkertainen: nykyiset professorit ovat *henkilökohtaisen* erikoisuuksiensa puolesta sellaisia, että heidän joukossaan voidaan tavata harvinaisen typeriäkin, Tuganin kaltaisia miehiä. Mutta professorien *yhteiskunnallinen* asema porvarillisessa yhteiskunnassa on sellainen, että tuohon virkaan päästetään ainoastaan niitä, jotka myyvät tieteen palvelemaan pääoman etuja, ainoastaan niitä, jotka suostuvat puhumaan sosialisteja vastaan kerrassaan mahdotonta hölynpölyä, mitä hävyttömimpiä järjettömyyksiä ja kaikenlaista pötyä. Porvaristo antaa kaiken tämän anteeksi professoreille, kunhan he vain uurastaisivat sosialismin „hävittämiseksi”.

„Putj Pravdy” № 33,
maaliskuun 11 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

ENGLANNIN LIBERAALIT JA IRLANTI

Sillä, mitä tapahtuu nykyään Englannin parlamentissa Irlannin *homerulea* (itsehallintoa eli oikeammin Irlannin autonomiaa) koskevan lakiehdotuksen yhteydessä, on valtava merkitys sekä luokkasuhteiden näkökannalta että kansallisuus- ja agraarikysymyksen selvittämisen kannalta.

Englanti on vuosisatoja orjuuttanut Irlantia, se on saattanut Irlannin talonpojat kauhistuttavaan kurjuuteen ja kiduttavan nälkäkuoleman partaalle, karkottanut heitä mailtaan ja pakottanut satoja tuhansia ja miljoonia jättämään kotimaansa ja muuttamaan Amerikkaan. XIX vuosisadan alussa Irlannissa oli $5\frac{1}{2}$ miljoonaa asukasta, nykyään on ainoastaan $4\frac{1}{3}$ miljoonaa. Irlanti on autoitunut. XIX vuosisadan kuluessa siirtyi Amerikkaan yli 5 miljoonaa irlantilaisista, ja Yhdysvalloissa on tällä haavaa irlantilaisia *enemmän* kuin Irlannissa!

Irlannin talonpoikain ennen kuulumaton kurjuus ja kärsimykset ovat eräs opettavainen mallinäyte siitä, kuinka pitkälle menevät „hallitsevan” kansakunnan tilanherrat ja liberaaliset porvarit. Englanti on turvannut „loistavan” taloudellisen kehityksensä, koko teollisuutensa ja kaupankäyntinsä „kukoistuksen” huomattavalta osaltaan sen luontoisilla urotöillä Irlannin talonpoikaiston suhteen, jotka johdattavat mieleen venäläisen maaorjanomistajan rouva Salytshihan.

Englanti „kukoisti”, Irlanti nääntyi ja pysyi kehittymättömänä, puolivillinä, puhtaasti maanviljelysmaana, rutiköyhien vuokratalonpoikien maana. Mutta vaikka Englannin „valistunut ja liberaalinen” porvaristo halusikin niin kiihkeästi ikuistaa Irlannin orjuutuksen ja sen kurjuuden, niin

reformi kuitenkin lähestyi kiertämättömästi, sitäkin suuremmalla syyllä, että vapaudesta ja maasta käydyn Irlannin kansan vallankumoustaistelun purkaukset tulivat yhä uhkaavammiksi. Vuonna 1861 muodostui irlantilainen vallankumouksellinen *feeniläisten* järjestö. Amerikkaan muuttaneet irlantilaiset auttoivat sitä kaikin keinoin.

Vuodesta 1868, Gladstonen, tuon liberaalisten porvarien ja typerien pikkuporvarien sankarin, ministeristön ajoista lähtien, alkaa Irlannissa *reformien aikakausi*,— jota on kaikessa rauhassa kestänyt nykypäiviin saakka, s.o. vähää vailla puoli vuosisataa. Oo, liberaalisen porvariston viisaat valtiomiehet osaavat „kiiruhtaa hitaasti” „reformineen”!

Karl Marx oli asunut noihin aikoihin mennessä jo yli 15 vuotta Lontoossa ja seurannut mitä suurimmalla mielenkiinnolla, mitä suurimmalla myötätunnolla irlantilaisten taistelua. Marraskuun 2 p:nä 1867 hän kirjoitti Friedrich Engelsille: „Olen yrittänyt kaikin tavoin saada Englannin työläiset ilmaisemaan myötämielisyytensä feeniläisten taistelua kohtaan. Ennen katsoin Irlannin eroamisen Englannista mahdottomaksi. Nyt katson sen välttämättömäksi, vaikka eroamisen jälkeen asia päättyisikin federaatioon...” Kirjeessään saman vuoden marraskuun 30 päivänä Marx palaa uudestaan samaan aiheeseen: „...„Herää kysymys: mitä meidän olisi neuvottava Englannin työläisille? Minun mielestäni heidän on otettava ohjelmansa kohdaksi liiton purkaminen” (Irlannin liiton purkaminen)— „lyhyemmin sanoen, palautettava vuoden 1783 vaatimus, mutta tehtävä se demokraattiseksi ja mukautettava nykyisiin olosuhteisiin. Irlannin eroaminen on ainoa legaalinen ja sen vuoksi ainoa mahdollinen Irlannin vapautuksen muoto, jonka täytyy sisältyä *Englannin työväenpuolueen* ohjelmaan”⁵⁰. Ja Marx todisteli edelleen, että irlantilaiset tarvitsevat itsehallintoa ja riippumattomuutta Englannista, tarvitsevat agraarikumousta sekä tulliverotusta Englantia vastaan.

Tällainen oli se ohjelma, jota K. Marx suositteli Englannin työläisille Irlannin vapautumisen, yhteiskunnallisen kehityksen jouduttamisen ja Englannin työläisten vapauden etuja silmällä pitäen; sillä Englannin työläiset eivät voineet saada vapautta niin kauan kuin he auttoivat (tahi vaikkapa sallivat) toisen kansan orjuuttamista.

Mutta malttakaas! Hyvin monien historiallisten eri-koissyiden vuoksi Englannin työläiset osoittautuivat

XIX vuosisadan viimeisellä kolmanneksella liberaaleista riippuvaisiksi, liberaalisen työväenpolitiikan hengen läpikulkemiksi. He eivät kulkeneet vapauden puolesta taistelevien kansojen ja luokkien kärjessä, vaan inhottavien rahassakin palvelijain, englantilaisten liberaaliherrojen, perässä.

Ja liberaalit ovat *puoli vuosisataa* pitkittäneet Irlannin vapauttamista, jota ei ole saatettu päätökseen vielä nytkään! Irlannin talonpoika on vasta XX vuosisadalla alkanut muuttua vuokraajasta vapaaksi maanomistajaksi, mutta herrat liberaalit ovat panneet hänet maksamaan „*oikeudenmukaisesti*” *määritellyn lunastusmaksun!* Hän maksaa ja tulee vielä monia vuosia maksamaan yhä uusia miljoonia pakkoverona englantilaisille tilanherroille siitä hyvästä, että nämä ovat ryövänneet häntä useiden vuosisatojen ajan ja saattaneet hänet kärsimään alituisesti nälkää. Englannin liberaaliporvarit ovat pakottaneet Irlannin talonpojat palkitsemaan tilanherroja tästä hyvästä puhtaalla rahalla...

Nyt on parlamentissa käsiteltävänä laki Irlannin *home-rulesta* (itsehallinnosta). Mutta Irlannissa on pohjoinen Ulsterin maakunta; sen ovat osittain asuttaneet Englannista tulleet protestantit, jota vastoin irlantilaiset ovat katolilaisia. Ja niinpä Englannin vanhoilliset ovat nostaneet mustasotnialaisen tilanherran Purishkevitshin... ei kun Carsonin johdolla raivoisan melun Irlannin autonomiaa vastaan. Se muka merkitsisi ulsterilaisten luovuttamista toisuskoisten ja muukalaisten alamaisuuteen! Lordi Carson on uhannut kapinalla ja muodostanut aseistettuja mustasotnialaisjoukkioita.

On selvää, että tuo on turhaa uhkailua. Ei voi tulla kysymykseenkään, että kourallinen huligaaneja saisi aikaan kapinan. Eikä ole voinut tulla kysymykseenkään, että Irlannin parlamentti (jonka valta on säädetty *Englannin* lailla) „*sortaisi*” protestantteja.

Asianlaita on yksinkertaisesti niin, että mustasotnialaiset tilanherrat *pelottelevat* liberaaleja.

Ja liberaalit jänistävät, pokkuroivat mustasotnialaisia, tekevät heille myönnytyksiä, ehdottavat, että Ulsterissa toimitettaisiin *erikoinen kansanäänestys* (niin sanottu referendum) ja että reformi lykättäisiin Ulsterissa *kuudeksi* vuodeksi!

Liberaalien ja mustasotnialaisten välinen kaupanhieronta jatkuu. Reformi voi odottaa: irlantilaiset ovat odottaneet

puoli vuosisataa ja saavat odottaa vieläkin, eihän tilanherroja voida „loukata”!

Tietenkin, jos liberaalit kääntyisivät Englannin kansan, proletariaatin puoleen, niin Carsonin mustasotnialaisjoukkio hupenisi ja katoaisi heti paikalla olemattomiin. Irlannin rauhanomainen ja täydellinen vapaus olisi turvattu.

Mutta olisiko sellainen ajateltavissakaan, että liberaaliset porvarit pyytäisivät proletariaattia avukseen tilanherroja vastaan? Englannin liberaalithan ovat samaten rahasäkin palvelijoita, jotka kykenevät vain tekemään renginpalveluksia Carsonille.

*„Putj Pravdy” № 34,
maaliskuun 12 pnd 1914*

*Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan*

TAYLOR-JÄRJESTELMÄ ON IHMISEN ORJUUTTAMISTA KONEEN AVULLA

Kapitalismi ei voi seisoa hetkeäkään paikallaan. Sen täytyy kulkea aina eteenpäin. Kilpailu, joka kärjistyy erikoisesti pulakausina, meidän aikakautemme tapaisina kausina, pakottaa keksimään yhä uusia keinoja, joilla tuotanto saadaan halvemmaksi. Mutta pääoman herruus muuttaa kaikki tuollaiset keinot työläisen sarron voimistamisen välineiksi.

Taylor-järjestelmä on eräs noista keinoista.

Tämän järjestelmän kannattajat ovat hiljattain kokeilleet Amerikassa seuraavia keinoja.

Työläisen käteen kiinnitetään pieni sähkölamppu. Valokuvataan työläisen liikkeit ja tutkitaan sähkölampun liikunta. Huomataan, että eräät liikkeit olivat „liikoja”,— ja työläinen pakotetaan välttämään noita liikkeitä, s.o. työskentelemään voimaperäisemmin, ettei häneltä menisi sekuntiakaan lepäämiseen.

Uusia tehdasrakennuksia suunnitellaan kokonaan siten, ettei yksikään minuutti menisi hukkaan, kun tehtaalle kuljetetaan tarve-aineita, siirretään niitä työasastolta toiselle ja viedään pois valmiit tuotteet. Järjestelmällisesti käytetään elokuvausta parhaiden työläisten työn tutkimiseksi ja työn voimaperäisyyden lisäämiseksi, s.o. työläisen „hoputtamiseksi” entistä enemmän.

Koko päivä elokuvattiin esimerkiksi asentajan työtä. Kun tutkittiin hänen liikkeensä, niin otettiin käytäntöön erikoinen, niin korkea penkki, ettei asentajan tarvinnut enää hukata aikaa kumartamiseen. Asentajan avuksi pantiin pikkupoika. Pojan tehtävänä oli ojentaa hänelle jokainen koneenos määrättyllä, sopivimmalla tavalla. Muutaman päivän kuluttua asentaja käytti samaan koneen asentamis-

työhön vain *neljänneksen* siitä ajasta, minkä hän oli kuluttanut aikaisemmin!

Kuinka tavaton työn tuottavuuden kasvu!.. mutta työläisen palkkaa ei korotettu nelinkertaisesti, vaan korkeintaan puolitoistakertaisesti, ei enempää, ja sekin *vain ensi aluksi*. Heti kun työläiset tottuivat uuteen järjestelmään, alennetaan maksu taas entiselle tasolle. Kapitalisti saa valtavia voittoja, mutta työläinen tekee työtä neljä kertaa voimaperäisemmin ja samalla kuluttaa hermojaan ja lihaksiaan neljä kertaa nopeammin.

Uusi työläinen viedään tehtaan elokuvahuoneeseen, missä hänelle näytetään hänen työnsä „mallikelpoinen” suoritus. Työläinen pakotetaan „tavoittamaan” tuo malli. Viikon kuluttua työläiselle esitetään elokuvassa hänen oma työnsä ja verrataan sitä „malliin”.

Kaikki nuo valtavat parannukset tehdään työläisen *vahingoksi*, ne johtavat häneen kohdistuvan painostuksen ja sorron lisääntymiseen, ja samalla rajoitutaan siihen, että rationalisoidaan, järkiperäistetään työnjako *tehtaan sisällä*.

Luonnollisesti herää ajatus: entä työn jako koko yhteiskunnan sisällä? Miten yletön määrä työtä meneekään nykyään hukkaan sen vuoksi, että koko kapitalistinen tuotanto on sekasortoista, kaaosmaista! Kuinka paljon aikaa hukataankaan raaka-aineen toimittamiseen tehtailijalle satojen välikauppioiden kautta, kun ei tunneta markkinakysyntää! Eikä siinä hukata yksistään aikaa, vaan hukataan ja pilataan itse tuotteitakin. Entä ajan ja työn hukka valmiiden tuotteiden toimittamisessa kuluttajille lukemattomien pikkuvälittäjien kautta, jotka eivät myöskään voi tietää ostajien vaatimuksia ja suorittavat hyvin paljon sekä liikoja liikkeitä että liikoja ostoja, matkoja ja niin edelleen ja niin pois päin!

Pääoma järjestää ja järkiperäistää työtä tehtaan sisällä voimistaakseen työläisen sortamista ja lisätäkseen voittojaan. Mutta yhteiskunnallisessa tuotannossa säilyy ja lisääntyy kaaos, joka johtaa puliin, kun kasatuille rikkauksille ei löydy ostajia, mutta miljoonat työläiset nääntyvät ja näkevät nälkää, kun eivät löydä työtä.

Keksijäinsä tietämättä ja tahtomatta taylor-järjestelmä valmistelee sitä hetkeä, jolloin proletariaatti ottaa käsiinsä koko yhteiskunnallisen tuotannon ja nimittää omat työläiskomiteansa toimittamaan oikein yhteiskunnallisen työn jaon ja järjestelyn. Suurtuotanto, koneet, rautatiet, puhelin —

kaikki tuo antaa tuhansia mahdollisuuksia supistaa järjestyneiden työläisten työaika nelinkertaisesti ja turvata heille neljä kertaa parempi toimeentulo kuin nyt.

Ja työläiskomiteat kyllä osaavat työväenliittojen avustamina soveltaa näitä yhteiskunnallisen työn järkipäisen jaon periaatteita, kun työ tulee vapautetuksi pääoman harjoittamasta orjuutuksesta.

*„Putj Pravdy“ № 35,
maaliskuun 13 pnä 1914
Allekirjoitus: M. M.*

*Julkaistaan „Putj Pravdy“ lehdessä
tekstin mukaan*

„VASTUUVELVOLLINEN OPPOSITIO“ JA KADETTIEN OSALLISTUMINEN MAALISKUUN ENSIMMÄISEN PÄIVÄN NEUVOTTELUKOKOUKSEEN

Lehdet ovat kirjoittaneet jo paljon hallituksen edustajien ja eräiden duumaedustajien neuvottelukokouksesta, joka pidettiin maaliskuun ensimmäisenä päivänä. Mutta tämän neuvottelukokouksen merkitystä Duuman „opposition” aseman ja tehtävien kannalta ei ole valaistu läheskään riittävästi.

Palautamme mieliin, että juuri maaliskuun ensimmäisen päivän edellä hyvin useissa liberaalien sanomalehdissä, niin Pietarissa ja Moskovassa kuin maaseudullakin, nostettiin esille ja käsiteltiin utterasti yleistä kysymystä, joka koski Duumassa vallitsevaa kuolonhiljaisuutta, Duuman voimattomuutta ja elottomuutta, edustajain pakenemista Duumasta, opposition tehtäviä j.n.e.

„Perustuslaillis-demokraattisen” puolueen huomatuimmat johtajat herrat Miljukov ja Shingarjov esiintyivät juuri ennen maaliskuun ensimmäistä päivää kummankin pääkaupungin lehdistössä hra Struvea vastaan sen johdosta, että tämä oli kehottanut „tervehdyttämään esivaltaa”, sekä oikeistokadetti V. Maklakovia vastaan sen vuoksi, että tämä oli „pessimistisen optimistisesti” kehottanut tekemään sopimuksen lokakuulaisten kanssa. Juuri maaliskuun ensimmäisen päivän edellä hra Miljukov yritti kaikkensa todistaakseen olevansa „vehiläisyyden”, s.o. vastavallankumouksellisen liberalismiin johdonmukaisten ja avoimien aatteiden, vastustaja*.

Maaliskuun ensimmäisen päivän neuvottelukokouksen luonne ja osanottajien kokoonpano todistivat liiemmän

---

* Ks. tätä osaa, ss. 117—119. *Toim.*

kerran, että kaikki nämä kadettipuolueen johtajien verukkeet, joita esitetään Struvea ja V. Maklakovia vastaan, kaikki nämä yritykset esittää itsensä mainittuja poliitikkoja „vasemmistolaisemmiksi” ovat pelkkää teeskentelyä ja demokraattisten ainesten pettämistä. *Tosiasiallisesti* tässä neuvottelukokouksessa pääsi liberaalien keskuudessa voitolle „vehiläisten” politiikka, nimenomaan herrojen Struven ja V. Maklakovin politiikka, eikä kadettipuolueen virallisten johtajien ja diplomaattien herrojen Miljukovin, Shingarjovin ja kumpp. politiikka.

Neuvottelukokoukseen osallistui vain hallituspuolueiden ja liberaalisen porvariston opposition edustajia,—sinne ei oltu kutsuttu sosialidemokraatteja eikä liioin trudovikkeja (porvarillinen demokratia) (muka siksi, että nämä ovat „periaatteellisia antimilitaristeja ja äänestävät aina kaikkia sotamäärärahoja vastaan”, mutta tosiasiallisesti siksi, ettei haluttu saada vastaukseksi perusteltua ja julkista kieltoa, minkä ainakin sosialidemokraatit olisivat varmasti antaneet).

Kun opposition edustajat — „Retsh” lehden korkeasti virallisen tiedotuksen mukaan — „*yrittivät herättää kysymyksen myös sisäpolitiikastamme*”, niin heille vastattiin, että käsittelyn kohteena tulevat olemaan vain sotamäärärahat ja että „tässä neuvottelukokouksessa hallituksen edustajat eivät katso mahdolliseksi tehdä selkoa sisäpoliittisista kysymyksistä”.

„*Mutta siitä huolimatta*”, kirjoitti „Retsh”, „eräät edustajista, muun muassa I. N. Jefremov, A. I. Shingarjov ynnä muut, *koskettelivat* puheissaan myös maamme sisäisen tilanteen kysymyksiä”.

Sitä sopimattomampi, naurettavampi, typerämpi ja halpamaisempi oli kadettien, perustuslaillisten demokraattien edustajien näyttelemä osa,—täytyy meidän sanoa tuon lausunnon johdosta. Jos heidän puoluettaan nimitettäisiin maltilliseksi liberaalis-monarkistiseksi puolueeksi, t.s. jos se kantaisi nimeä, joka ilmaisisi oikein luokkaolemuksen ja todellisen poliittisen luonteen, niin siinä tapauksessa kadettiedustajain menettely olisi tuon puolueen kannalta katsoen normaalia! Mutta sellaisille miehille, jotka haluavat, että heitä pidettäisiin demokraatteina, miehille, joista oikeistolaisimmatkin, sellaiset kuin V. Maklakov, julistavat kaikkien kuullen, että he ovat *lakanneet uskomasta*, että

„umpikujasta voidaan löytää ulospääsy ilman vallankumouksellisia purkauksia ja katastrofeja” (juuri näin *itse* hra Shingarjov esitti V. Maklakovin katsomukset „Retshin” 55. numerossa helmikuun 26 pnä, — samassa hengessä kirjoitti *itse* hra Miljukov helmikuun 25 päivän numerossa), — sellaisille miehille oikeistolaisten ja lokakuulaisten neuvottelukokoukseen osallistuminen merkitsi julkista korvapuustia.

Herrat kadetit antoivat *itse* itselleen korvapuustin. Neuvottelukokoukseen osallistumisellaan he kieltäytyivät julkisesti sanoistaan, että he „ovat lakanneet uskomasta”. He ilmaisivat julkisesti olevansa valmiit todistamaan, että *heidän uskonsa elää*, mikä merkitsee samaa kuin se, että ollaan valmiit palvelemaan ja nöyristelemään.

Sillä ainakin kadetit jos kukaan ymmärtävät erinomaisesti sekä sisäpolitiikan erottamattoman yhteyden ulkopoliittikkaan että määrärahojen „myöntämisen” merkityksen...

„Putj Pravdy” № 36,
maaliskuun 14 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

„ELOKUUN“ BLOKIN HAJOAMINEN

Kaikki, joita kiinnostaa työväenliike ja marxilaisuus Venäjällä, tietävät, että elokuussa 1912 muodostui likvidaattorien, Trotskin, latvialaisten, bundilaisten ja kaukasialaisten blokki (liitto).

Tästä blokista tiedotettiin hyvin kovaäänisesti „Lutsh” lehdessä, joka oli perustettu muilla kuin työläisten varoilla juuri Pietarin vaalien aikana tarkoituksenaan järjestyneiden työläisten enemmistön tahdon murtaminen. Ylistettiin tähän blokkiin osallistuvien „monilukuisuutta”, ylistettiin „eri suuntia edustavien marxilaisten” liittoa, ylistettiin „yhtenäisyyttä” ja ryhmäkuntien ulkopuolella olemista; syydettiin tulta ja tulikiveä „hajottajia”, vuoden 1912 tammikuun konferenssin⁵¹ kannattajia vastaan.

Täten kysymys „yhtenäisyydestä” nousi monien asioita ajattelevien työläisten eteen uudessa, käytännöllisessä muodossa. Tosiseikkojen piti näyttää, ketkä olivat oikeassa: nekö, jotka ylistivät „elokuulaisten” „yhdistävää” ryhmäohjelmaa ja taktiikkaa, vai ne, jotka sanoivat, että se on valheellinen kyltti, joka verhoaa uuteen pukuun samat vararikon kärsineet likvidaattorit?

On kulunut tasan *puolitoista* vuotta. Se on hyvin pitkä aika vuosien 1912—1913 nousukauden oloissa. Ja niinpä helmikuussa 1914 perustettiin elokuun ryhmäohjelman „*todellisen*” kannattajan, Trotskin uusi, tällä kertaa jo erikoisen „yhdistävä”, erikoisesti ja todellisesti „ryhmäkuntien ulkopuolella oleva” aikakauslehti, nimeltään „Borba”⁵².

Niin „Borban” 1. numeron sisältö kuin myös se, mitä likvidaattorit kirjoittivat „Borbasta” ennen sen ilmestymistä, osoittaa tarkkaavaiselle ihmiselle heti, että Elokuun blokki

on hajonnut ja että tehdään epätoivoisia yrityksiä salata tämä hajoaminen, pettää työläisiä. Mutta tämäkin petos saadaan pian paljastetuksi.

„Severnaja Rabotshaja Gazetan” toimitus julkaisi ennen „Borban” ilmestymistä ilkeämielisen kirjoituksen: „tämän aikakauslehden todelliset kasvot, lehden, josta marxilaisten piireissä on viime aikoina puhuttu melko paljon, ovat meille toistaiseksi vielä epäselvät”.

Ajatelkaahan vain, lukija: vuoden 1912 elokuusta alkaen Trotski kuuluu Elokuun yhdistävän blokin johtomiehiin,— mutta jo vuosi 1913 kokonaisuudessaan näyttää hänen syrjäytyneen „Lutsh” lehdestä ja „lutshilaisista”. Vuonna 1914 sama Trotski perustaa *oman* aikakauslehtensä jääden nimellisesti edelleenkin sekä „Severnaja Rabotshaja Gazetan” että „Nasha Zarjan” luetteloille. „*Piireissä puhutaan melko paljon*” likvidaattorien salaamasta Trotskin salaisesta „kirjeestä”, joka on suunnattu lutshilaisia, herroja F. D:tä, L. M:ää ynnä muita sellaisia „tuntemattomia” vastaan.

Mutta oikeudenmukainen, ryhmäkuntien ulkopuolella oleva ja yhdistävä „Severnaja Rabotshaja Gazetan” toimitus kirjoittaa: „kasvot ovat meille vielä epäselvät”!

Heille on vielä epäselvää, että Elokuun blokki on hajonnut!!

Ei, herrat F. D., L. M. ynnä muut lutshilaiset, teille se on erittäin „selvää”, ja te yksinkertaisesti petätte työväkeä.

Elokuun blokki osoittautui — kuten sanoimme jo silloin, elokuussa 1912 — sisällyksettömäksi likvidaattorien verhoiksi. *Se on revitty rikki*. Eivät *edes* sen venäläiset ystävät ole pysyneet yhdessä. Surullisenkuuluisat yhdistäjät eivät ole pystyneet yhdistymään edes keskenään, ja niin on muodostunut *kaksi* „elokuun” suuntaa: lutshilainen („Nasha Zarja” ja „Severnaja Rabotshaja Gazeta”) ja trotskilainen („Borba”). Molemmilla on kappale niiden repimää „yhteistä yhdistettyä” elokuun lippua — ja molemmat huutavat ääni käheänä: „yhtenäisyys”!

Mitä suuntaa „Borba” ajaa? Tästä Trotski kirjoitti tavattoman pitkän kirjoituksen „Severnaja Rabotshaja Gazetan” 11. numeroon, mutta likvidaattorien lehden toimitus vastasi hänelle sangen osuvasti, että „kasvot ovat edelleenkin epäselvät”.

Todellakin, likvidaattoreilla on *omat*, liberaaliset eikä marxilaiset kasvonsa. Kaikki, jotka ovat tutustuneet F. D:n, L. S:n, L. M:n, Jeshovin⁵³, Potresovin ja kumpp. sepustuksiin, tuntevat nuo kasvot.

Trotskilla sen sijaan ei ole milloinkaan ollut eikä ole mitään „kasvoja”, vaan hänellä on ollut vain loikkauksia, heilahteluja liberaalien luota marxilaisten luo ja takaisin, on katkonaisia sanoja ja kaikkuvia korulauseita, joita on siepattu sieltä ja täältä.

„Borbassa” ei ole yhdestäkään kiistakysymyksestä *ainuttakaan* elävää sanaa.

Tämä on uskomatonta, mutta totta.

Kysymys „maanalaisuudesta”. *Ei sanaakaan.*

Kannattaako Trotski Axelrodin, Zaslutshin, F. D:n, L. S:n („Lutsh” № 101) y.m.s. aatteita? — *Ei hiiskahdustakaan.*

Tunnus taistelun käymisestä julkisen puolueen puolesta. — *Ei halaistua sanaa.*

Entä Jeshovien ynnä muiden lutshilaisten liberaaliset puheet lakoista? kansallisuusohjelman kumoaminen? — *Ei hiiskahdustakaan.*

Entä L. Sedovin ynnä muiden lutshilaisten esiintymiset *kahta* „valasta”⁵⁴ *vastaan*? — *Ei äännähdystäkään.* Trotski vakuuttaa kannattavansa osittaisvaatimusten ja lopullisen päämäärän yhdistämistä, mutta on vaiti siitä, kuinka hän suhtautuu tuon „yhdistämisen” *likvidaattorimaiseen* toteuttamiseen!

Käyttäen kilpenään erittäin kaikkuvia, sisällöttömiä ja epäselviä korulauseita, johtaen valveutumattomia työläisiä harhaan Trotski puolustaa todellisuudessa likvidaattoreita, kun hän vaikenee maanalaista toimintaa koskevasta kysymyksestä, vakuuttaa, että meillä ei ole liberaalista työväenpolitiikkaa j.n.e.

Tshheidzen johtaman edustajaseitsikon puoleen Trotski kääntyy pitkine erikoissaarinoineen neuvon, miten voidaan *viekkammin* luopua maanalaisesta toiminnasta ja puolueesta. Nuo huvittavat opetussaarnat puhuvat selvää kieltä seitsikon *jatkuvasta hajoamisesta*. Burjanov on siitä eronnut. He eivät päässeet yksimielisyyteen siitä, mitä Plehanoville tuli vastata. Nyt he horjuvat Danin ja Trotskin välillä, ja samalla Tshheidze panee näemmä liikkeelle koko diplomaattikykynsä, jotta saataisiin salatuksi tuo uusi repeämä.

Ja nuo puolueen liepeillä olevat ihmiset, jotka eivät pysty liittymään yhteen *oman* „elokuulaisen” ryhmäohjelmansa pohjalla, pettävät työväkeä huutamalla „yhtenäisyydestä”!
Turha vaiva!

Yhtenäisyys merkitsee „vanhan” tunnustamista ja taistelua sen kieltäjiä vastaan. Yhtenäisyys merkitsee Venäjän työväen enemmistön yhdistämistä niiden päätösten ympärille, jotka ovat jo aikoja kaikille tunnettuja ja joissa likvidaattoruus on tuomittu. Yhtenäisyys merkitsee duumaedustajien yhteyttä työväen enemmistön tahtoon,— kuusi työväen edustajaa ovat päässeet siihen.

Mutta likvidaattorit ja Trotski, „seitsikko” ja Trotski, jotka ovat itse repineet rikki Elokuun blokkinsa, hylänneet kaikki puolueen päätökset, eristäytyneet sekä maanalaisesta toiminnasta että järjestyneistä työläisistä, ovat pahimpia hajottajia. Onneksi työläiset ovat jo käsittäneet tämän, ja kaikki valveutuneet työläiset luovat *tosiasiassa* yhtenäisyyttään sen likvidaattorihajottajia *vastaan*.

„Putj Pravdy” № 37,
maaliskuun 15 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

KAPITALISMI JA LEHDISTÖ

Kun kaksi varasta tappelee, niin siitä koituu aina jotain hyötyä rehellisille ihmisille. Ja kun porvarillisen lehdistön „hakamiehet” riitaantuvat lopullisesti, niin he paljastavat yleisön nähtäväksi „sursten” lehtien lahjottavuuden ja vehkeilyt.

Novojevremjalainen N. Snessarev riitaantui „Novoje Vremjan” kanssa, teki kavalluksia ja hänet potkittiin häpeällisesti pois. Nyt hän on julkaissut 135-sivuisen „teoksen”, jonka nimenä on: „„Novoje Vremjan” kangastus. Miltei romaani. Pietari. 1914”. Tekeytyen „kunnon” mieheksi, kuten asiaan kuuluu, hra Snessarev kuvailee niitä tapoja, jotka ovat jo aikoja sitten vakiintuneet Lännen kapitalistisissa maissa ja jotka juurtuvat yhä enemmän Venäjän porvarilliseen lehtimaailmaan, tietenkin oloissa, jotka ovat erikoisen suotuisat erittäin likaisten, erittäin halpamaisten lahjomisten, imartelun y.m.s. jäämiselle hämärän peittoon ja rankaisematta.

„Kaikki ovat vähitellen tottuneet elämään paljon leveämmin kuin heidän varansa sallivat”, kirjoittaa „kärsimään joutunut” novojevremjalainen herttaisen naiivisti. „Milloin ja millä tavalla yhteiskunta vapautuu tästä ilmiöstä ja vapautuuko se koskaan,— se on tietämätöntä. Mutta että nykyään asianlaita on näin,— se on tunnustettu tosiasia”. Ja eräs niistä taikakeinoista, jotka tarjoavat mahdollisuuden tuhlata enemmän kuin olet ansainnut, on porvarillisten sanomalehtien „*osallistuminen*” toimilupien hankkimiseen. „Voidaan nimetä”, kertoo novojevremjalainen, „kymmeniä erilaisia toimilupia, jotka saavat kiittää olemassaolostaan ei ainoastaan tiettyjä tuttavuuksia, vaan myös tiettyjen sanomalehtien vissejä artikkeleita. Ymmärrettävää on, ettei

„Novoje Vremja” ole mikään poikkeus”. Esimerkiksi hra Snessarevin luo tuli kerran Marconin langattoman lennättimen Lontoon-yhtiön edustaja ja pyysi häntä laatimaan Marconin Venäjän-yhtiön säännöt ja toimilupaluonnoksen, joka olisi edullinen yhtiölle. „Tästä työstä määrättiin 10.000 ruplan palkkio, ja sopimus solmittiin”.

Kärsimään joutunut Snessarev kertoo, ettei hän yksin myynyt itseään kapitalisteille noista rahoista, vaan myös „Novoje Vremja” lehti kokonaisuudessaan myi itsensä „kamppailemaan toimiluvan puolesta” saaden 50% sähköalennuksen sekä yhtiön perustajan „paikan” ynnä osakkeita 50.000 ruplan arvosta.

Lontoon kapitalistit — venäläisten kyniminen — toimilupa Venäjän hallitukselta — lehdistön osanotto — yleinen lahjottavuus — kenen hyvänsä ostaminen ja myyminen kymmenillä tuhansilla ruplilla — sellainen on kavalluksiin sotkeutuneen ja loukatun Snessarevin luoma totuudenmukainen kuva.

„Novoje Vremjan” miljoonayritys menee rappiolle. Miljoonäärin ja luopion A. S. Suvorinin pojat tuhlaavat rellestelyyn ja heittävät tuuleen miljoonia. Täytyy pelastaa ylevä lehti. Näyttämölle astuu „Volgan—Kaman pankin toimitusjohtaja P. L. Bark” (s. 85). Hän suostuttelee A. S. Suvorinia luovuttamaan liikeyrityksensä yhtiölle, joka sai elokuussa 1911 *kaikkein korkeimman* vahvistamat säännöt ja jonka 800 osakkeesta 650 kuului A. S. Suvorinille (osakkeen arvo 5.000 rpl.). Osakeyhtiötä perustettaessa laadittu tilitase on näennäinen (s. 97)—selittää hra Snessarev ja lisää, että „moisen tilitaseen saattoivat yhtiötä perustettaessa hyväksyä vain joko sellaiset ihmiset, jotka eivät ymmärrä numeroista kerrassaan mitään, tai hra Gutshkovin kaltaiset miehet, s.o. sellaiset, jotka ymmärsivät asian mainiosti, mutta ajavat vain henkilökohtaisia etujaan”. Tämän yhtiön perustajasankareita (perustava kokous pidettiin marraskuun 10 p:nä 1911) olivat *itse Snessarev, P. L. Bark, V. P. Burenin, Valtakunnanduuman jäsen lokakuulainen Shubinski, jalosukuisen luopion A. S. Suvorinin pojat y.m.*

Tämä korkeasti kunnioitettu seura, kuten lukija näkee, on puuhannut erittäin innokkaasti vuoden 1911 marraskuusta alkaen. Ja *vuodesta 1912* alkaen — kertoo kärsimään joutunut Snessarev — „Novoje Vremjan” erioikeudesta, että se saa maakiinteistöpankkien ilmoitukset („tulo ei ole

kovinkaan suuri”: kaikkiaan 15.000 rpl. vuodessa tai „niillä main”!), tästä erikoisoikeudesta on tullut raha-avustus. Sillä lain mukaan ilmoitukset pitäisi julkaista laajimmin levineessä lehdessä. „Novoje Vremja” ei ollut silloin laajimmin levinyt lehti, mutta se „käytti hyväkseen” („ensi kertaa”, vannoo jalosukuinen Snessarev) kulussientakaista vaikutusvaltaansa ja hallituspiireissä olevia tuttavuuksiaan säilyttääkseen ominaan maakiinteistöpankkien ilmoitukset. „Kun ministerineuvostossa käsiteltiin tätä kysymystä, niin verrattain vakavan epäröinnin jälkeen päätettiin jättää ilmoitukset „Novoje Vremjalle” ” (s. 21).

Järjestettiin kirjallis-taiteellisen seuran klubi, „yksinkertaisesti sanoen pelihuone” (s. 69); „klubin velkakirjojen mukaan „Novoje Vremjan” työntekijät olivat velkaa tuhansia ruplia. Ne yksinkertaisesti pyyhittiin pois tileiltä”.

Pörssiveijari Manus, joka on rikastunut pörssissä, kahminut „useita miljoonia” omaisuutta (120), käy yhdessä herrojen Menshikovien y.m. kanssa „Novoje Vremjassa” kampanjaa ministeri Kokovtsevin erottamiseksi. Jätämme lukijain arvailtavaksi, kuinka monta kymmentä tuhatta kukin näistä „hokkimiehistä” on saanut ja kuinka paljon on jäänyt saamatta.

Miljoonien viuhketta. „Novoje Vremjalla” on viiden miljoonan bilanssi, josta noin kolme miljoonaa — kuviteltua. Tois- ja kolmasarvoisten työntekijäin palkkoihin ja kirjoitus-palkkioihin — 2—3 tuhatta ruplaa *kuukaudessa*. Sen sijaan satoja tuhansia ja miljoonia heitetään tuuleen. Pankkilainat tekevät satoja tuhansia. Yleinen lahjottavuus. Kaikenlajista prostituutiota, laitonta ja laillista, avioliiton siunaamaa. Pietarin parhaat ja ylhäisimmät seurapiirit. Miljonäärejä, ministereitä, pörssimiehiä, ylhäisiä ulkomaalaisia. Pelihuoneita. Kaikenlaista kiristystä. „Ei mitään poliittisia vakaumuksia” (s. 36). Kateutta ja kamppausta. Amfiteatrov ja Snessarev haastavat kaksintaisteluun insinöörin, joka loukkasi „Novoje Vremjan” toimitusta, kun toimitus oli parjannut ylioppilaita. A. S. Suvorin, joka „pitää kovin” Amfiteatrovista, mutta „ei voi luopua nautinnosta aiheuttaa tälle ikävyyttä”: hän päästää lehteen Bureninin pakinan, joka sisältää „ruokottoman” hyökkäyksen näyttelijätär Raiskajaa, Amfiteatrovin vaimoa vastaan. Burenin lyö laudalta Amfiteatrovin. Suvorinin pojat ottavat velaksi satoja tuhansia ruplia.

„Novoje Vremjan” tappio vuonna 1905 teki 150.000 ruplaa.

Vuoden 1905 pelästyttäminä Moskovan tehtailijat ja kauppiaat myönsivät 100.000 ruplaa työläisille julkaistavaa isänmaallishenkistä lehteä varten. „Novoje Vremja” otti heidän pyynnöstään tehtäväkseen järjestää asian.

Lehti „elää kituutti” kaksi vuotta ja lakkasi ilmestymästä. Moskovalaiset menettivät 100.000 rpl., novojevremjalaiset 150.000 rpl. (61).

Varkaita, haureellisia miehiä, lahjottavia kirjailijoita, lahjottavia sanomalehtiä. Tällaista on „suurlehdistömme”. Tällaista on „ylhäisten” piirien kermakerros. „Kaikki” tuntevat nämä ihmiset, heillä on „kaikkialla” tuttavuuksia... Maaorjuuttajien hävytön julkeus, joka kietoutuu pimeässä yhteen porvariston hävyttömän lahjottavuuden kanssa — sellainen on „pyhä Venäjä”.

„Putj Pravdy” № 41.
maaliskuun 20 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

RADIKAALINEN PORVARI VENÄJÄN TYÖVÄESTÄ

Toisinaan on hyödyllistä luoda silmäys siihen, mitä ihmiset sanovat meistä, työväenlehdistöstämme, työväenyhdistyksistämme, työväenliikkeestämme j.n.e., kun he seuraavat näitä *syrfästä*. Opettavaisia ovat niin suoranaisten vihollisten kuin verhoutuneidenkin vihollisten, sekä epämääräisten että epämääräisesti „myötämielisten” ihmisten katsomukset, jos nämä ihmiset ovat hiukankaan järkeviä, asiantuntevia ja ymmärtävät edes hiukkasen politiikkaa.

Tuohon viimeksi mainittuun ihmiskategoriaan kuuluu epäilemättä „trudovikki” eli „kansansosialisti” — tai jos puhutaan totuuden mukaisesti, niin radikaalinen porvari eli porvarillinen demokraatti — hra S. Jelpatjevski.

Tämä kynämies on N. K. Mihailovskin uskollisimpia työtovereita ja aateveljiä, Mihailovskin, jota järjen vastaisesti sosialistin nimeä tavoittelevat „vasemmistonarodnikit” niin typerästi ylistävät. Hra S. Jelpatjevski on Venäjän porvarillisen elämän tarkkaavainen havainnoitsija, ja tuon elämän mielialojen valtaan hän itsekin „herkästi” antautuu.

Häntä voidaan sanoa yhdeksi ensimmäisistä venäläisistä uranuurtaja-likvidaattoreista, sillä hän ja hänen ystävänsä julistivat jo vuoden 1906 syksyllä (katso „Russkoje Bogatstvon” surullisen kuuluisaa elokuun nidettä vuodelta 1906) „julkisen puolueen” välttämättömyyttä, hyökkäsivät „maalalaisuuden” suppeutta vastaan ja ryhtyivät tekemään korjauksia tämän maanalaisen puolueen tärkeimpiin tunnuksiin julkisen, s.o. legaalisen, puolueen hengessä. Näiden „sosialikadettien” (joiaksi heitä jopa vasemmistonarodnikitkin olivat silloin *paketetut* nimittämään) omien puheiden ja oman käsityksen mukaan heidän kieltäytymisensä maan-

alaisesta toiminnasta ja likvidatorinen „julkisen puolueen” eli „julkisen puolueen puolesta käytävän taistelun” julistaminen aiheutuivat pyrkimyksestä mennä „joukkojen” luo, järjestää joukkoja.

Todellisuudessa herrojen „kansansosialistien” suunnitelmat eivät sisältäneet mitään muuta kuin pieneläjän poroporvarillista arkamielisyyttä (joukkoihin nähden) ja herkkäuskoisuutta (esivaltaan nähden). „Julkisen puolueen” vuoksi heitä uhkailtiin osittain vankikopilla, osittain pidettiin joitakuuta jonkin aikaa vankikopissa, ja lopputulos oli se, ettei heille jäänyt sen enempää julkista kuin mitään muutaakaan yhteyttä joukkoihin eikä liioin julkista eikä mitään muutaakaan puoluetta. Heistä tuli sitä samaa, mitä on tullut likvidaattoreistammekin, s.o. legalisti-likvidaattorien ryhmä, „riippumattomien” (maalalaisesta puolueesta „riippumattomien”, mutta aatteellisesti liberaaleista riippuvaisten) kirjailijain ryhmä.

Masentuneisuuden, sekasorron ja hajaannuksen vuodet menivät ohi. Alkoi puhaltaa hiukan toisenlainen tuulonen. Ja poroporvarilliset mielialat herkästi tunteva hra S. Jelpatjevski kirjoittaa „Russkoje Bogatstvo” tämän vuoden tammikuun niteeseen Venäjän yhteiskunnan eri luokkien mielentiloista artikkelin, jolla on vaikuttava otsikko: „Elämä rientää”.

Elämä rientää — huudahtaa narodnikkimme palauttaen mieleensä kaikenlaiset edustajakokoukset, Salazkinin puheen sekä Beilisin jutun. Viikastuminen maaseudulla on epäilemätöntä, vaikka „nykyään on joskus vaikea erottaa ei ainoastaan oikeistokadettia vasemmistolokakuulaisesta, vaan joskus jopa eserrää ja sosialidemokraattiakin” (likvidaattoreihinko kuuluvaa, niinkö? hra narodnikkilainen likvidaattori?) „vasemmistokadettista, jos päätellään paikallisen” (tietysti yksinomaan legaalisen) „taktiikan perusteella”. „On käynnissä Venäjän omalaatuinen kokoontuminen kahdelle puolelle seinää, joka on jakanut Venäjän kahtia. Toiselle puolelle ovat kokoontuneet yhdistynyt aatelisto, yhdistynyt byrokraatia, valtion virkamiehet ja poroporvarit, jotka tavalla taikka toisella „nauttivat kruunun elatusta”, toiselle puolelle — tavalliset pieneläjät, maaseutupiirien sankat kerrokset”.

Kuten huomaatte, ei narodnikkimme näköpiiri ole laaja, hänen analyysinsä on pintapuolinen: aina vain sama

virkevällä ja yhteiskuntapiirien liberaalinen vastakkain asettaminen. Maaseudun pieneläjän kannalta katsoen on vaikeahko sanoa jotain luokkataistelusta yhteiskunnan sisällä, porvaristosta ja työväestä, syvenevästä epäsovusta liberaalien ja demokraattisten aineiden välillä.

Maaseudun alimmista kerroksista on vaikea tehdä johtopäätöksiä — kirjoittaa hra S. Jelpatjevski.

„...Pimeys ja hiljaisuus on langennut maaseudulle, jonne on vaikea nähdä ja josta huonosti kuuluu”... Osuustoimintaliike „on äkkiä herännyt ja levinnyt laajalle”... lohkotilallisten ja kyläyhteisön väen taistelu... „tämä kaikki ei ole tullut kyllin selvästi näkyviin”.

„Niin, täytyy tunnustaa, että seinä, jota hallituksen ponnistuksin pystytetään lohkotilallisten ja kyläyhteisöväen välille maaseutujoukkojen hajottamiseksi ja pirstomiseksi, kohoaa yhä korkeammaksi, mutta kylissä ei näköjään ole vielä ehtinyt muovautua hallituksen suunnitelmien mukaisia tunteita ja mielialoja. Niin toisten kuin toistenkin sielussa palaa yhtä kirkkaasti kuin ennenkin maan kaipuu ja odotus, ja vapauden, „oikeuksien” kaipuu, jota aikaisemmin himmensi „maakysymys”, käy näköjään yhä selvemmäksi ja käskevämmäksi”.

Ja lopuksi tämä Venäjän elinolojen kuvaaja, todettuaan, että „nimenomaan oikeistopiirit toistelevat nykyään itsepin-taisesti vallankumous-sanaa”, että nämä piirit „itse ovat pelästyneet todenteolla, että ne todellakin odottavat selkkausta ja ovat varmoja perikadon kiertämättömyydestä”, — tämä kirjoittaja puhuu työläisistä seuraavaa:

„Järjestyneistä työläisistä minulla ei ole tässä mitään sanottavaa. Heistä puheen ollen ei tarvitse tehdä johtopäätöksiään umpimähkään, — heillä on kaikki selvää ja kaikkien nähtävissä. Mielipiteet ovat heillä melko tarkasti määritettyjä, heillä ei ole vain toivomuksia ja odotusta, vaan on myös vaatimuksia, joita vahvistavat tahdonimpulssit,—eivät vaistonvaraiset purkaukset, vaan systematisoidut ja kyllin hyvin kehitetyt metodit... (pisteet on pannut hra Jelpatjevski). Ja epäilemättöä on, että niin mielipiteet, toivomukset kuin odotuksetkin leviävät tästä järjestyneestä ympäristöstä maaseutu-ympäristöön, mistä ensiksi mainittu on peräisin”.

Näin kirjoittaa mies, joka ei ole milloinkaan kuulunut marxilaisiin ja on aina pysynyt syrjässä „järjestyneistä työläisistä”. Ja tämä *syrjästä* saatu asiointilan arvio on valvettuun työläisille sitä arvokkaampi.

Hra Jelpatjevskin, joka on likvidaattoruuden „uranuur-taja”-johtaja, kannattaisi ajatella, mikä merkitys on sillä, minkä hän joutui nyt tunnustamaan.

Ensinnäkin *millaisen* työväen keskuudessa „mielipiteet ovat melko tarkasti määritettyjä” ja „metodit kyllin hyvin kehitettyjä ja systematisoituja”? *Vain* likvidaattoruuden vastustajien keskuudessa (sillä likvidaattoreilla vallitsee sekä mielipiteiden että metodien alalla täydellinen kaaos), *vain* niillä, jotka eivät ole luopuneet, pelkurimaisesti ja hätäisesti, maanalaisesta toiminnasta. *Vain* niillä on todellakin „*kaikki selvää ja kaikkien nähtävissä*”. Tämä tuntuu paradoksaaliselta (kummalliselta), mutta se on tosi-asia: niillä, jotka kaihoavat „julkista puoluetta”, vallitsee kaaos,— vain „maanalaisuuden” kannattajilla, niillä, jotka noudattavat uskollisesti tuon muka suppean ja surkastuneen (ks. „Nasha Zarja”, „Lutsh”, „Novaja Rabotshaja Gazeta”, „Severnaja Rabotshaja Gazeta” lehtiä) maanalaisen toiminnan velvoituksia, on „*kaikki selvää ja kaikkien nähtävissä*”, „mielipiteet ovat melko tarkasti määritettyjä ja metodit kyllin hyvin kehitettyjä”.

Ensimmäinen likvidaattoruuden synnyttäjäistä („Ruskoje Bogatstvon” esimies hra Jelpatjevski) on myös ensimmäisenä allekirjoittanut sille kuolemantuomion, „pitänyt sielumessun” sen haudalla.

Ehkei hra Jelpatjevski itse tajuakaan sitä, mutta hänen herättämänsä kysymys menee suuresti eri poliitikkojen oman ymmärryksen yli.

Toinen ja tärkein seikka. Minkähän vuoksi Venäjän historian eräällä sekavimmalla ja raskaimmalla kaudella, viisi-vuotiskaudella 1908—1913, proletariaatti on Venäjän kansan *kaikista* luokista ainoa, joka ei kulje „umpimähkään”? minkähän vuoksi vain sillä oli „*kaikki selvää ja kaikkien nähtävissä*”? minkä vuoksi se selviytyy ohjelman, taktiikan ja järjestörakenteen alalla vallinneesta mitä suurimmasta aatteellisesta hajaannuksesta ja kaikenlaisesta sekasorrosta ja horjumisesta — mikä vallitsee sekä liberaalien, narodnikkien että sivistyneistöön kuuluvien „myös-marxilaisten” keskuudessa, — selviytyy „melko tarkasti määritettyine mielipiteineen”, „systematisoituine ja kyllin hyvin kehitettyine metodeineen”? Ei vain sen vuoksi, että nämä mielipiteet on määrittänyt ja nämä metodit on kehittänyt maanlainen toiminta, vaan sen vuoksi, että on olemassa mitä

syvällisimpiä yhteiskunnallisia syitä, on olemassa taloudellisia ehtoja, on olemassa tekijöitä, joiden vaikutus yhä voimistuu rinnan jokaisen uuden rautatievirstan kanssa, jokaisen edistysaskeleen mukana, minkä kaupankäynti, teollisuus, kapitalismi ottaa kaupungissa ja maaseudulla, tekijöitä, jotka lisäävät, lujittavat, karkaisevat ja yhdistävät proletariaattia, auttavat sitä, ettei se kulkisi poroporvarin *perässä*, ei horjuisi pikkuporvarien tavoin, ei luopuisi pelkurimaisesti maanalaisesta toiminnasta.

Ken harkitsee tätä, hän käsittää, kuinka valtavaa vahinkoa aiheuttavat yritykset „sulattaa” palkkatyöläisten luokan etujoukko ja kiertämättömästi horjuva ja epävakaa pikkuporvarillinen talonpoikaisto samaan puolueeseen.

„*Prosvestsheniye*” № 3,
maaliskuu 1914

Julkaistaan
„*Prosvestsheniye*” aikakauslehden
tekstiin mukaan

POLIITTISIA OPETUKSIA

Joku aika sitten Valtakunnanneuvosto ajoi karille kysymyksen puolan kielen käytäntöön ottamisesta Puolan tulevassa itsehallinnossa. Tuo äänestys, joka toimitettiin vastoin hallituksen päämiehen tahtoa, selittää meille monta seikkaa Venäjän hallitsevia luokkia sekä valtorakenteemme ja -hallinnan „erikoisuuksia” koskevassa kysymyksessä.

Lehdistössä on jo valaistu sitä pitkää historiaa, mikä kysymyksellä puolan kielen käytöstä Puolan itsehallinnossa on takanaan. Valtiovallan ruorissa seisovat Venäjän tilanherrat ovat jo kauan, vuodesta 1907, käyneet siitä neuvotte-luja Puolan korkeimman ylimystön kanssa. Yritettiin sopia ehdoista, joiden pohjalla kävisi mahdolliseksi edes vähäinen yhteistyö tahi yksinkertaisesti suhteellisen rauhallinen rinnakkaiselo venäläisten mustasotnialaisten ja puolalaisten mustasotnialaisten kesken,— ja tämä kaikki tehtiin tietysti kokonaisuudessaan ja yksinomaan „kansallisen kulttuurin” etujen nimessä.

Puolan kansallista kulttuuria puolustivat puolalaiset tilanherrat, jotka vaativat itselleen itsehallintoa (autonomian asemesta) ja puolan kieltä. Venäjän kansallista kulttuuria puolustivat isovenäläiset tilanherrat, jotka asettivat ehdoksi (heidän hallussaan oli kaikki, eikä heidän tarvinnut vaatia mitään) venäläisen kulttuurin määräävän aseman ja „venäläisen” Holmin alueen erottamisen Puolasta. Osapuolet solmivat sopimuksen muun muassa juutalaisia vastaan, joille edeltäpäin säädettiin rajoittava „prosenttinormi”,— ettei Puola jäisi jälkeen Venäjältä juutalaisten mustasotnialaisessa ajohajhdissa ja sortamisessa.

Kuten tiedotetaan, Stolypin itse kävi henkilökohtaisesti näitä neuvotteluja Puolan ylimystön kanssa, Puolan

tilanherramagnaattien kanssa. Stolypin lupaili. Esitettiin luonnokset. Ja... Holmin alue osoittautui erotetuksi, mutta puolan kielen käytön Puolan itsehallinnossa meidän Valtakunnanneuvostomme *eväsi*. Kokovtsov puolusti Stolypinin asiaa „uskollisesti ja vilpittömästi”, muttei saanut sitä puolustetuksi. Valtakunnanneuvoston oikeistojäsenet eivät kannattaneet häntä.

Mainitsemme vielä yhdestä, vaikkakin pienestä sopimuksesta, joka „revittiin rikki”. Gutshkov sanoi joku aika sitten koko Venäjän porvariston nimessä, että tämä porvaristo on solminut vastavallankumouksen hallituksen kanssa mykän sopimuksen: „kannatetaan sitä reformien vuoksi”. Sitä kannatettiin, mutta reformeja *ei* ole kuulunut.

Meidän esimerkissämme solmivat samaten mykän sopimuksen — ei porvaristo, ei oppositio, vaan mitä puhdasverisimmät tilanherrat: „me” otamme askelen Stolypinin puoleen, ja meille myönnetään puolankielinen itsehallinto. Askel otettiin, mutta puolan kieltä ei saatukaan.

Tästä pienestä esimerkistä seuraa suuria poliittisia opeuksia. Kansallisuuksien taistelu muuttuu silmiemme edessä kahden kansakunnan hallitsevien luokkien väliseksi sopimukseksi, jonka ehtona on kolmannen kansan (juutalaiskansan) erikoinen sortaminen. Muistakaamme, että näin menettelevät kaikki hallitsevat luokat, eivät yksistään tilanherrat, vaan myös porvaristo, jopa kaikkein demokraattisinkin porvaristo.

Venäjän todellinen rakenne ja hallinta tulee ilmi niiden luokkaperustassa: tilanherrat määräävät, päättävät ja ratkaisevat. Tämän luokan kaikkivaltius on valtava. Porvariston se „sallii” vain „osallistua”... sopimuksiin, jotka se sitten *rikkoo*.

Eikä siinä vielä kaikki. Osoittautuu, että määräävänkin luokan *puitteissa* sopimuksia „revitään rikki” poikkeuksellisen, ylikuonnollisen helposti. Se on Venäjän erikoisuutta muihin luokkavaltioihin verrattuna, se on jo meidän oma-peräisyyttämme, jonka vallitessa ovat jääneet ratkaisematta kysymykset, mitkä Eurooppa on ratkaissut jo 200 ja 100 vuotta sitten.

LAKIEHDOTUS KANSALLISESTA TASA-ARVOISUUDESTA

Toverit!

Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä on päättänyt esittää IV Valtakunnanduumalle juutalaisten ja muiden „muukalaisten” oikeuksien rajoitusten kumoamista koskevan lakiehdotuksen, jonka löydätte alempaa.

Lakiehdotuksen tavoitteena on kaikkia kansallisuuksia: juutalaisia, puolalaisia y.m. vastaan suunnattujen kaikkien kansallisten rajoitusten kumoaminen. Mutta erikoisen seikkaperäisesti siinä käsitellään juutalaisia koskevia rajoituksia. Syy on selvä: mikään muu kansallisuus Venäjällä ei ole niin sorretussa ja vainotussa asemassa kuin juutalaiset. Antisemitismi työntää juurensa yhä syvemmälle omistavien väestökerrosten keskuuteen. Juutalaiset työläiset vaikeroivat kaksinkertaisen sorron alaisuudessa: sekä työläisinä että juutalaisina. Juutalaisvainot ovat viime vuosina saaneet kerrassaan uskomattomat mittasuhteet. Riittää, kun muistetaan juutalaispogromit ja Beilisin juttu.

Näissä oloissa on järjestyneiden marxilaisten kiinnitetävä mitä vakavinta huomiota juutalaiskysymykseen.

On itsestään selvää, että juutalaiskysymys voidaan ratkaista asiallisesti vain yhdessä niiden peruskysymysten kanssa, jotka ovat Venäjällä päiväjärjestyksessä. On luonnostaan ymmärrettävää, että me emme odota kiihkokansallisen purishkevitshilaisen IV Duuman kumoavan rajoituksia, jotka on suunnattu juutalaisia ja muita „muukalaisia” vastaan. Mutta työväenluokka on velvollinen korottamaan

äänensä kuuluviin. Ja erikoisen voimakkaana tulee *venäläisen* työläisen äänen kaikua kansallisuussortoa vastaan.

Julkaisemme lakiehdotuksemme siinä toivossa, että juutalaiset ja puolalaiset työläiset sekä muiden sorrettujen kansallisuuksien työläiset lausuvat siitä mielipiteensä ja esittävät omat korjauksensa, jos he pitävät sellaisia tarpeellisina.

Ja samalla toivomme, että venäläiset työläiset kannattavat erikoisen tarmokkaasti lakiehdotustamme esittämällä lausuntojaan y.m.s.

Liitämme lakiehdotuksen 4. pykälän mukaisesti erikoisen luettelon niistä säännöksistä ja lakimääräyksistä, jotka on kumottava. Tämä liite käsittää noin 100 sellaista lakimääräystä, jotka koskevat yksinomaan juutalaisia.

LAKIEHDOTUS

JUUTALAISTEN OIKEUKSIEN KAIKKIEN RAJOITUSTEN JA YLEENSÄ KAIKKIEN SYNTYPERÄSTÄ TAI JOHONKIN TIETTYYN KANSALLISUUTEEN KUULUMISESTA JOHTUVIEN RAJOITUSTEN KUMOAMISESTA

1. Kaikkiin Venäjällä asuviin kansallisuuksiin kuuluvat kansalaiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

2. Ainoankaan Venäjän kansalaisen poliittisia ja yleensä mitään oikeuksia, hänen sukupuolestaan ja uskontunnustuksestaan riippumatta, ei voida rajoittaa hänen syntyperänsä tahi johonkin tiettyyn kansallisuuteen kuulumisen perusteella.

3. Kumotaan kaikki ne lait, väliaikaiset säännökset, lakeihin liittyvät huomautukset y.m.s., jotka rajoittavat juutalaisia missä yhteiskunnallisen ja valtiollisen elämän toimipiirissä hyvänsä. Kumotaan IX osan 767. pykälä, joka kuuluu, että „juutalaiset ovat yleisten lakien alaisia kaikissa niissä tapauksissa, joista ei ole toisin säädetty heitä koskevissa erikoissäädöksissä”. Kumotaan ylipäänsä kaikki rajoitukset juutalaisten suhteen niillä aloilla, jotka koskevat asumis- ja muutto-oikeutta, oikeutta sivistykseen, oikeutta hoitaa valtiollista ja yhteiskunnallista virkaa, äänioikeutta, asevelvollisuutta, oikeutta hankkia ja vuokrata kiinteistöä kaupungeissa, maaseudulla j.n.e., kumotaan kaikki juutalais-

vastaiset vapaiden ammattien harjoittamista koskevat rajoitukset j.n.e. j.n.e.

4. Tähän lakiin liitetään luettelo niistä juutalaisten oikeuksien rajoittamiseen suunnatuista lakimääräyksistä, asetuksista, väliaikaisista säännöksistä y.m.s., jotka on kumottava.

*„Putj Pravdy“ № 48,
maaliskuun 28 pnä 1914*

*Julkaistaan „Putj Pravdy“ lehden
tekstin mukaan*

MAATYÖLÄISTEN PALKAT

On tunnettua, että tehdasteollisuudessa työpalkat ovat nousseet vuodesta 1905 lähtien *parillakymmenellä prosentilla*.

Ensimmäinen yritys tuon saman kysymyksen tutkimiseksi *maatyöläisten* palkkojen osalta on tehty äskettäin ilmestyneessä I. Drozdovin kirjasessa „Maanviljelystyöläisten palkat Venäjällä vuosien 1905—1906 agraariliikehtimisten yhteydessä” (Pietari, 1914, M. I. Semjonovin kustantamo, hinta 50 kop.). Tarkastelkaamme tämän mielenkiintoisen teoksen tärkeimpiä johtopäätöksiä.

Maatyöläisen keskimääräinen päiväpalkka Euroopan-Venäjällä oli kopeekoissa:

Keskipalkka vuosina		Kopeekoissa	Sama %:ssa
1902—1904		64,0	100,0
” vuonna	1905	64,8	101,2
” ”	1906	72,0	112,5
” ”	1907	73,1	114,2
” ”	1908	72,4	113,1
” ”	1909	75,8	118,4
” ”	1910	76,6	119,6

Näistä numerotiedoista näkyy, että suurin palkannousu lankeaa juuri vuodelle 1906, siis nimenomaan sille vuodelle, jolloin vuoden 1905 liikkeen vaikutuksen täytyi tuntua selvimmin.

Näin ollen vuodesta 1905 alkaen on onnistuttu korottamaan myös maatyöläisten uskomattoman alhaisia palkkoja! Että tuo edistys ei kuitenkaan ole läheskään riittävää, se nähdään vertaamalla rahapalkkaa viljan hintaan. Kirjasein tekijä on tehnyt tämän vertauksen ja ilmaissut esittämämme

maatyöläisten rahapalkan *viljana* (rukiina) laskettuna paikallisten keskihintojen mukaan. Siitä selviää, että viljana laskettu palkka *laski* 0,93 puudasta vuosina 1902—1904 — 0,85 puutaan vuonna 1905 ja 0,91 puutaan vuonna 1906.

Toisin sanoen: Venäjän maatyöläinen saattoi vuosina 1902—1904 ostaa päiväpalkallaan 0,93 puutaa ruista, mutta vuonna 1906 vain 0,91 puutaa. Jollei olisi ollut vuosien 1905—1906 sysäystä, niin *reaalipalkan* lasku olisi tietysti ollut vieläkin suurempi.

Eri vuosina palkkojen heilahtelut ovat hyvin suuret riippuen sadosta ja muista syistä: esimerkiksi vuosina 1905—1907 palkat nousivat, vaikkakin äärettömän epätasaisesti, ja sitten vuonna 1908 (voimakkaimman taantumuksen vuosi) palkat *laskivat* kohoten jälleen hiukan vuosina 1909—1910.

Koska eri vuosina palkat heilahtelevat, tulee verrata keskenään vuosikymmeniä eikä eri vuosia. Tehtyään tällaisen vertauksen hra Drozdov saa maatyöläisen keskipalkaksi Euroopan-Venäjällä vuosikymmenen 1891—1900 ajalta 55,08 kopeekkaa ja seuraavan vuosikymmenen (1901—1910) ajalta 69,18 kopeekkaa. Lisäys on 25,5%.

Tämä merkitsee, että jos vuodessa lasketaan olevan vaikkapa kaksisataa työpäivää, niin *kolme miljoonaa* Venäjän maatyöläistä (lukua on epäilemättä huomattavasti pienennetty) sai hankituksi palkanlisäystä yhteensä noin *80 miljoonaa ruplaa vuodessa*.

Tosin kulutustarvikkeiden hinnat nousivat tuona samana aikana keskimäärin 20,5 prosentilla. Siis *todellinen* palkanousu eli reaali-palkan nousu oli hyvin vähäinen. Ilmaistessaan rahallisen päiväpalkan viljana tutkielman tekijä saa vallankumousvuosikymmenen palkannousuksi vallankumousta edeltäneeseen vuosikymmeneen verrattuna vain 3,9%. Siis työläisten kaikkien ponnistusten tuloksena saatiin palkat *pysytetyksi* entisellä tasolla ja vain *hiukan* korotetuksi niitä.

Jos sen sijaan verrataan toisiinsa muutoksia, joita näiden kahden vuosikymmenen aikana tapahtui työläisten palkoissa ja *maan hinnassa*, niin ne osoittavat, että *tilanomistajaherrojen* tulot kasvoivat *jättiläismäisesti*. Maan ostaminen on yhtä kuin maasta saatavan *tulon* ostaminen, *maankoron* ostaminen; maan hinta on siis kapitalisoitu maankorko. Ja niinpä näemmekin, että yhden desjatiinan keskihinta

nousi noiden kahden edellä osoitetun vuosikymmenen kuluessa 69,1 ruplasta 132,4 ruplaan, *s.o. melkein kaksinkertaisesti!*

Miljoonien palkkатыöläisten palkka kohosi *yhdellä neljänneksellä*. Tilanherrojen tulot kasvoivat *kaksinkertaisesti*. Palkkатыöläisten palkan nousu häidin tuskin ehtii kulutus-
tarvikkeiden hintojen nousun perässä. Mutta tilanherrat suurentavat tulojaan viisinkertaisesti siihen verrattuna, mitä tuotteiden hinnat nousevat. Maanomistajat ja varakkaat talonpoikais*sännät* rikastuvat yhä enemmän.

Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että maasta saadun tulon kasvu ja maataloustuotteiden hintojen nousu syventävät jatkuvasti ja kiertämättömästi maaseutuporvarin ja maaseutuproletaarin välistä, *pienisännän* (vaikkapa „työtätekevänkin”) ja palkkатыöläisen välistä luokkakuilua. Senpä vuoksi se, joka sanoo „työtätekeväälle” talonpojalle: pientaloutesi ei pelasta sinua kapitalismin aikana kurjuudelta ja puutteelta, *ainoa* pelastuksesi on se, että yhdyt palkkатыöläisiin,— se puhuu totta. Mutta se, joka „narodnikiemme” tavoin ryhtyy puoltamaan „omaan työhön perustuvan” *talouden* etuja ja julistaa pientalouden elinvoimaiseksi kapitalismin kaudella,— se tukee pienisännän porvarillisia pyyteitä, hänen porvarillista eikä proletaarista „henkeään”, se puhuu kuin porvari.

„Putj Pravdy” № 49,
maaliskuun 29 pnä 1914
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstiin mukaan

LATVIALAISET TYÖLÄISET SOSIALIDEMOKRAATTISEN DUUMARYHMÄN JAKAUTUMISESTA

Likvidaattorien sanomalehtiä lukevat työläiset tietävät, kuinka usein venäläiset likvidaattorit ovat kerskaillleet sillä, että latvialaiset marxilaiset työläiset ovat muka heidän puolellaan. Kun likvidaattorit saivat aikaan sosialidemokraattisen duumaryhmän kahtiajakautumisen, niin silloinkin he viittasivat innokkaasti latvialaisiin. Kukaan ei rohkene syyttää latvialaisia sosialidemokraattisia työläisiä sellaisesta, että he olisivat kieltäneet „maanalaisuuden” — kirjoittivat likvidaattorit,— ja yksinpä nämä latvialaisetkin työläiset ovat meidän puolellamme.

Ken tunsii hyvin tosiasiat, hän tiesi varmasti, että likvidaattorit... poikkeavat totuudesta. Kun latvialaiset työläiset ottivat käsiteltäväkseen „kuusikkoa” ja „seitsikkoo” koskevan kysymyksen, niin valtaosa näistä työläisistä asettui kannattamaan „kuusikkoa”. „Pravdassa” julkaistiin monien satojen latvialaisten sosialidemokraattisten työläisten sekä Riian, Mitavan, Liepajan ja muiden paikkakuntien monien ryhmien kymmeniä päätöslauselmia, jotka puolsivat kuuden työläisedustajan ottamaa kantaa. Kiihkeimmin Pietarin jälkeen reagoi Riika, tuo latvialaisten suurin työläiskeskus. Riian työläisten valtavan enemmistön päätöslauselmista uhkui mitä hartain uskollisuus johdonmukaisesti marxilaisuuden aatteille ja mitä vilpittömin suuttumus likvidaattoruutta vastaan.

Mutta yksi seikka piti paikkansa: likvidaattorien ja heidän „seitsikkonsa” puolesta esiintyivät hanakasti latvialaiset „huippukerrokset”. Latvialaisessa sanomalehdessä, jota silloin johtivat likvidaattorit, julkaistiin „kuusikkoa” vastaan tähdättyjä artikkeleja, jotka skandaalimaisen sävynsä ja likvidaattorilaisen sisältönsä puolesta eivät jääneet jälkeen

venäläisten likvidaattorien pietarilaisen sanomalehden artikkeleista.

On totta, että latvialaisista *työläisistä* vain aivan mitätön määrä kannatti likvidaattorien kampanjaa. Mutta „johtava” laitos oli likvidaattorien puolella. Ja sen edustajat puhuivat yhä Latvian järjestyneen proletariaatin „nimessä”...

Kului sitten vähän aikaa. Kokoontuivat kaikkien latvialaisten marxilaisten työläisten edustajat⁵⁵. Kysymyksellä sosialidemokraattisen duumaryhmän jakautumisesta oli siinä kokouksessa luonnollisesti hyvin huomattava sijansa. „Johtavat” likvidaattorit tekivät kaiken mahdollisen ja mahdollomankin tukeakseen „seitsikköä” tai ainakin hämätäkseen kysymyksen. Suotta! Siinä he eivät onnistuneet. Latvialaiset sosialidemokraattiset työläiset hyväksyivät virallisten edustajiensa kautta⁵⁶ seuraavan päätöslauselman (esitämme sananmukaisesti, tehden vain välttämättömimmät muutokset):

Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän jakautumisesta.

— „Kaikkien latvialaisten marxilaisten työläisten edustajat ilmaisevat mitä syvimmän valittelunsa Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän kahtiajakautumisen johdosta ja toteavat, että tämä jakautuminen on ollut kiertämätön seuraus siitä jakautumisesta, joka on tapahtunut ryhmän ulkopuolella Venäjän marxilaisten keskuudessa.

He korostavat, että edustajaryhmän yhtenäisyys on välttämätön, ja toteavat, että tuo yhtenäisyys voidaan aikaansaada

1) ottamalla yhdistymisen perustaksi ne päätökset, jotka marxilaisen kokonaisuuden ylimmät elimet hyväksyivät ennen jakautumista: *marxilaisen kokonaisuuden ohjelma, sen säännöt, Lontoossa hyväksytyt päätökset, marxilaisten yleisvenäläisen edustajiston päätökset vuoden 1908 joulukuulta ja vuoden 1910 tammikuulta;*

2) *kun löydetään sellainen yhteistoiminnan tapa, joka takaa ryhmän vähemmistön oikeudet.*

Latvialaiset marxilaiset työläiset antavat johtavan elimensä tehtäväksi tukea kaikkia yhdistymiseen suunnattuja toi-

menpiteitä, jotka vastaavat tässä päätöslauselmassa ilmaistuja katsantokantoja”.

Tällainen on päätöslauselma. Sen ytimenä, kuten lukija näkee, on se, että yhdistymisen eittämättömäksi ehdoksi katsotaan *entisen* marxilaisen kokonaisuuden tunnustaminen. Ken ei tunnusta ohjelmaa, sääntöjä, vuosien 1907, 1908 ja 1910 päätöksiä, — hänen kanssaan yhtenäisyys ei ole mahdollinen. Näin sanoivat latvialaiset työläiset. Siinä on latvialaisten päätöslauselman tärkeä merkitys.

Sovittelupyrkimykset olivat latvialaisten edustajakokouksessa epäilemättä hyvin voimakkaita. Latvialaiset eivät halunneet sanoa Duumassa olevalle likvidaattoriryhmälle suoraan ja avoimesti, että se on työläisten tahtoa rikkovien hajottajain ryhmä, että se on velvollinen luovuttamaan pois duumaedustajan-valtakirjansa. He eivät halunneet sanoa sitä siksi, että latvialainen vähemmistö ei ole mennyt niin pitkälle kuin venäläiset likvidaattorit, ja siksi, että latvialaisilla on säilynyt vielä jonkinlaisia toiveita sovinnon mahdollisuudesta Tshheidzen ryhmän kanssa.

Mutta joka tapauksessa latvialaiset työläiset ovat esittäneet tarkat ja selvät yhtenäisyyden *ehdot*.

Tosiaankin, miten latvialaisten päätöslauselman kannalta katsoen ratkaistaan ne kiistakysymykset, jotka ovat johtaneet duumaryhmän jakautumiseen?

Latvialaiset vaativat ensinnäkin ohjelman tunnustamista. Tämä merkitsee, että he *tuomitsevat* sen, että Duuman puhujalavalta esitetään kuulu „kansallinen kulttuuriautonomia”. Sillä ohjelma on virallisesti hylännyt tuon vaatimuksen, sillä yksinpä likvidaattori L. Martovkin on tunnustanut, että „kansallinen kulttuuriautonomia” sopii huonosti yhteen ohjelman kanssa. Jotta yhtenäisyys kävisi mahdolliseksi, likvidaattorien on luovuttava kansallisesta kulttuuriautonomiasta. Tätä merkitsee latvialaisten vastaus ensimmäiseen kiistakysymykseen.

Edelleen — kiistellään edustaja Jagellon hyväksymisestä duumaryhmän jäseneksi. *Miten* latvialaiset työläiset ratkaisevat tämän kiistan? He sanovat: katso vuoden 1908 joulukuussa hyväksyttyä päätöstä. Aukaisemme vastaavan asiakirjan, katsomme ja luemme:

— „Yhdistymisestä PPS:n „levitsan” kanssa.

— Kuultuaan menshevikkitovereiden ehdotuksen PPS:n levitsan kanssa yhdistymisestä marxilaisten yleisvenäläinen

edustajisto siirtyy keskustelulta päiväjärjestykseen". (Ks. selostusta, s. 46.)

Asia on selvä. Vuonna 1908 hyväksytyssä yleisvenäläisessä päätöksessä ei haluttu kuullakaan mistään Jagellon puolueen kanssa yhdistymisestä. Likvidaattorit *ovat rikkoneet* tämän päätöksen. Siis heidän on peruutettava Jagelloa koskeva hajaannusta aiheuttava päätöksensä.

Edelleen latvialaiset vaativat yleensä kaikkien joulu-kuussa 1908 ja tammikuussa 1910 hyväksytyjen periaatteellisten päätösten tunnustamista. Millaisia ovat nuo päätökset, minkä arvion ne antavat likvidaattoruudesta? Aukaisemme vastaavat asiakirjat ja luemme:

— „Todeten, että monin paikoin on havaittavissa puolue-sivistyneistön erään osan yrityksiä likvidoida „maanalaisuus” ja vaihtaa se muodoltaan hataraan yhtymiseen minkä hinnan tahansa vaativan legaalisuuden puitteissa, vaikkapa tuon legaalisuuden lunastushintana olisi ilmeinen luopuminen marxilaisen kokonaisuuden ohjelmasta, taktiikasta ja perinteistä,... *pitää välttämättömänä käydä mitä päättäväisintä taistelua likvidatorisia yrityksiä vastaan* ja kehottaa kaikkia tosi-marxilaisia työntekijöitä, riippumatta siitä, mitä puolueyh-mää ja suuntaa he edustavat, vastustamaan mitä tarmokkaimmin näitä yrityksiä”.

Tällä tavoin tuomittiin likvidaattoruus vuoden 1908 päätöksissä (ks. selostuksen s. 38). Latvialaiset vaativat näiden päätösten tunnustamista.

Sitten seuraavat vuoden 1910 tammikuussa hyväksytyt päätökset. Niistä luemme: — „Se historiallinen tilanne, jossa sosialidemokraattinen liike porvarillisen vastavallankumouksen kaudella tapahtuu, kiertämättä synnyttää *proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmauksena* sen, että kielle-tään illegaalinen puolue, väheksytään sen osuutta ja merkitystä, yritetään tyypistää marxilaisen kokonaisuuden ohjelma- ja taktiikkatehtäviä ja tunnuksia”.

Tällä tavoin tuomittiin likvidaattoruus vuoden 1910 päätöksissä. Latvialaiset vaativat likvidaattoreilta näidenkin päätösten tunnustamista.

Latvialaisten päätöslauselma hyväksyttiin *yksimielisesti*. Eivät *edes* läsnäolleet latvialaiset likvidaattoritkaan uskaltaneet äänestää sitä vastaan. He olivat saaneet

kyllin tuntuva opetuksen latvialaisilta työläisiltä, jotka kunnioittavat „maanalaisuutta” ja tunnustavat entisen marxilaisen kokonaisuuden päätökset. Tätä päätöslauselmaa vastaan äänestäminen olisi merkinnyt haasteen heittämistä kaikille latvialaisille proletaareille ja viimeistenkin kannattajien kadottamista työläisten keskuudessa.

Tällainen on latvialaisten työläisten päätös (edustettuna oli yli 3.000 järjestynyttä työläistä).

Latvialaiset työläiset sanoivat Tshheidzen ryhmälle sangen kohteliaasti, ilman ainoatakaan jyrkkää sanaa, mutta lujasti ja järkähtämättömästi:

— Haluatteko siis yhtenäisyyttä? Tunnustakaa entisen marxilaisen kokonaisuuden tärkeimmät päätökset, peruuttakaa ohjelman ja vuosien 1908—1910 päätösten rikkomiset, sanoutukaa irti niistä, jotka ovat luopuneet „maanalaisuudesta”, sanalla sanoen asettukaa marxilaisuuden kannalle.

Viimeinenkin aito työväenjärjestö, jonka nimessä Tshheidzen ryhmä yritti esiintyä, käänsi selkensä tälle ryhmälle. Likvidaattoruuden puoleen horjuvan seitsemän edustajan tueksi on jäänyt, kuten saattoi odottaakin, vain aivan pieniä likvidaattoriryhmiä. Kaikki proletaarinen jättää ja on jättänytkin heidät.

Duumaryhmä ilman työläisiä—juuri sellainen on likvidaattorien ryhmä Duumassa.

Latvialaisten päätöksen jälkeen tämä on jo aivan kiistatonta.

„ELOKUUN“ FIKTION PALJASTAMINEN

Elokuussa 1912, enemmän kuin puolitoista vuotta sitten, tapahtui sellaista, millä on verrattain tärkeä merkitys Venäjän työväenliikkeen historiassa. IV. Valtakunnanduuman vaalien edellä likvidaattorit „yhtyivät”, heidän omien sanojensa mukaan, eri virtausten edustajain kanssa elokuun konferenssissa, haluten tällä todistaa, että he eivät ole mitään likvidaattoreita, etteivät he ole mitään likvidoineet eivätkä likvidoi, että todella vankkojen, todellisten marxilaisten työväenjärjestöjen „yhtenäisyys” heidän kanssaan on täysin mahdollinen.

Tämä elokuun konferenssi siirsi likvidaattorien ja heidän vastustajiensa välisen riidan toiselle tolalle: nyt ei kysymys ollut ainoastaan siitä, onko likvidaattorien teoria ja taktikka oikeaa, vaan myös siitä, vahvistaako vai kumoaako *likvidaattorien oma* käytäntö heidän sanansa. Onko *heidän* elokuun-konferenssinsa fiktio, teeskentelyä, petosta, joutava hanke vai vakava asia, vilpiton askel, jotain reaalista, joka todistaa likvidaattorien parannuksen olevan *mahdollista?*

Kysymys asettui tällä tavalla.

Likvidaattorien oli vastattava tähän kysymykseen teoiltaan, elokuun-konferenssinsa kokemuksella.

Tämän vastauksen on nyt antanut ainoa marxilainen järjestö, nimittäin latvialaiset marxilaiset, joka on poikkeuksetta *kaikkien* virtausten ja ryhmien taholta tunnustettu marxilaiseksi järjestöksi, joka ei ole rikkonut puolueen päätöksiä, ja on *itse* tehnyt kuuluisan elokuun kokeen. Asioista täysin perillä olevista lähteistä meille tiedotetaan, että on päättynyt Venäjän järjestyneiden latvialaisten

marxilaisten korkeimpien edustajien kokous. Yksikään vir-
taus, ainutkaan puolueyrhmä ei ole kieltänyt sitä, että tämä
latvialaisten järjestyneiden marxilaisten kokous oli luonteel-
taan ylin kokous; päinvastoin, kokoukseen ei osallistunut
ainoastaan Venäjän työläisten enemmistön (antilikvidaatto-
rien), *vaan myös likvidaattorien*, heidän joh-
tavan elokuulaisen elimensä, sekä Bundin ja PPS:n levitsan
valtuutettuja ja vastuunalaisia edustajia.

Elokuun blokkien ja elinten puolitoistavuotinen kokemus
joutui kaikinpuolisen käsittelyn ja arvostelun alaiseksi
niiden taholta, jotka olivat itse tehneet tuon kokeen yrittäen
auttaa likvidaattoreja vapautumaan likvidaattoruudesta.

Entä mihin tulokseen tämä käsittely ja tämä arvostelu
johti?

...„*Sovittelijain yritys*”, sanotaan *latvia-
laisten järjestyneiden marxilaisten päätöksessä*, „*yhdistyä hinnalla millä hyvänsä
likvidaattorien kanssa (vuoden 1912 elokuun konferenssi) osoittautui hyödyt-
tömäksi, ja yhdistäjät itse joutuivat aat-
teelliseen ja poliittiseen riippuvaisuuteen likvidaattoreista*”...

Tällainen on marxilaisten neutraalisen kollegion viralli-
nen päätös, johon sisältyy elokuun fiktion täydellinen ja
lopullinen paljastaminen!

Sen, mistä olemme puhuneet kahden vuoden ajan,— sen,
minkä likvidaattorit ovat valallisesti ja jumalan nimessä
kieltäneet syytäen meitä vastaan miljoonia herjauksia, sen
ovat nyt todistaneet ja julistaneet virallisesti elokuun konfe-
renssein, Elokuun blokin ja elokuulaisten johtoelimen *osan-
ottajat itse*.

Latvialaiset järjestyneet marxilaiset ovat tunnustaneet
virallisesti, että „puolueen sisäisen taistelun keskiönä
viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana on ollut kysymys
likvidaattoruussuunnasta”, jonka koko puolue on jo aikoja
tuominnut, ja että heidän, latvialaisten, edustaja *kutsutaan
pois* Elokuun blokin johtoelimestä, sillä tämä elin (sanotaan
latvialaisten marxilaisten päätöksessä) „*ei ole sanou-
tunut irti likvidaattoreista*”.

Tapahtumat ovat siis todistaneet meidän olleen täysin
oikeassa ja paljastaneet vieläkin kerran likvidaattorit.
Olimme oikeassa sanoessamme, että elokuun konferenssi oli

fiktio, petosta, tavanomaista (pikkuporvarillisille puolueille ja ryhmille tavanomaista) *vaalien edellä harjoitettua petosta*. Likvidaattorit eivät uskaltaneet lähteä vaaleihin oman lipunsa alla, puolustaen rehellisesti vakaumuksiaan, vaan he piiloutuivat Elokuun blokin suojaan, vannonen valallisesti ja jumalan nimessä, että he muka eivät likvidoi mitään.

Latvialaiset ovat paljastaneet petoksen.

Ja huomatkkaa, että nämä latvialaiset olivat ja ovat pysyneet *neutraalisella* kannalla: he ovat siinä määrin neutraalisia, että ovat päättäneet olla solmimatta järjestösuhteita Venäjän järjestyneiden marxilaisten minkään osan kanssa! Likvidaattorien elokuun fiktion ja vaaleja edeltäneen maskeradon paljastamisella on tavallista painavampi merkitys sen vuoksi, koska se on lähtöisin *neutraalisista* järjestöistä.

Joudumme palaamaan vielä usean kerran latvialaisten marxilaisten päätöksiin, marxilaisten, jotka ovat yhä uudelleen todistaneet, kuinka oikeassa me olimme sanoessamme, että Venäjän marxilaisten työläisten yhtenäisyys on mahdollinen vain likvidaattoreita *vastaan*. Panemme tässä loppuyhteenvetona merkille vain yhden erikoisen tärkeän päätöksen marxilaisen järjestön kansallista periaatetta koskevasta kysymyksestä.

Latvialaiset marxilaiset itse edustavat vajaa-oikeuksisen ja sorretun kansakunnan työläisiä, he itse työskentelevät asutuskeskuksissa, joiden väestön kansallinen kokoomus on erittäin kirjava. Riiassa esimerkiksi he joutuvat olemaan tekemisissä saksalaisen, venäläisen, latvialaisen, juutalaisen ja liettualaisen proletariaatin kanssa. Ja monivuotinen kokemus on saanut latvialaiset marxilaiset täysin vakuuttuneiksi siitä, että työväenluokan paikallisjärjestöjen *internationaalisen yhtenäisyyden* periaate on oikea.

..., *Jokaisessa kaupungissa*", sanotaan latvialaisten marxilaisten päätöksessä, „*tulee olla yksi marxilaisten proletaarien yhdistynyt järjestö, joka toimii Tukholman edustajakokouksen tunnustamalla perusteilla ja v. 1908 pidetyn Yleisvenäläisen konferenssin selitysten mukaisesti*”.

On tunnettua, että tuo selitys tuomitsee *suoraan* liitoperiaatteen. Ei kansallisten työväenjärjestöjen liitto, vaan internationaalinen yhtenäisyys, yhteinen järjestö, joka toimii paikallisen proletariaatin *kaikilla* kielillä.

Se on ainoa oikea marxilaisuuden periaate. Se on ainoa oikea sosialismin etujen mukainen vastaisku nationalistisille poroporvareille, jotka yrittävät *kansallisesti hajottaa* proletariaatin. Se on vaatimus, että täytetään koko puolueen päätös, jota Bund on niin räikeästi rikkonut ja rikkoo yhä.

Kohta tulee loppu siitä petoksesta, jota työväen keskuudessa ovat harjoittaneet likvidaattorit ja bundilaiset, jotka itse aiheuttivat hajaannuksen ja ovat yrittäneet muita kovemmin huutaa „yhtenäisyydestä”. Päätös, jonka meidän, venäläisten, taistelussa neutraaliset latvialaiset marxilaiset ovat tehneet, osoittaa lopullisesti kaikille työläisille, että *yhtenäisyys* voidaan luoda ja pitää luoda todellisuudessa vain niitä hajottajia vastaan, jotka kieltäytyvät toteuttamasta sitä koko puolueen ammoista ja vakainaista vaatimusta, että on luovuttava likvidaattoruudesta ja työväenjärjestöjen jakamisesta kansallisuuden perusteella.

„Putj Pravdy” № 50,
maaliskuun 30 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

**VIELÄ ERÄS SOSIALISMIN
MURSKAAMINEN ⁵⁷**

*Julkaistu maaliskuussa 1914
„Sovremennyi Mir” aikakauslehtien
3. numerossa
Allekirjoitus: V. Iljin*

*Julkaistaan aikakauslehtien
tekstin mukaan*

Vuoden 1905 myrskykaudesta ei ole kulunut kymmentäkään vuotta, mutta silti se muutos, joka tänä lyhyenä aikana on Venäjällä tapahtunut, näyttää valtavalta. Venäjä on ikään kuin kerrassaan muuttunut patriarkaalisesta maasta nykyaikaiseksi kapitalistiseksi maaksi. Vanhan Venäjän ideologi L. N. Tolstoi on ilmaissut sen luonteenomaisessa ja hupaisen murheellisessa lauselmassaan valittaen sitä, että Venäjän kansa „on ihmeellisen nopeasti oppinut suorittamaan vallankumouksen ja muodostamaan parlamentteja”⁵⁸.

Venäjän „äkillinen” muuttuminen porvarilliseksi maaksi viidessä tai kymmenessä vuodessa XX vuosisadalla on tietenkin ollut mahdollista vain siksi, että koko viime vuosisadan jälkipuolisko oli eräs vaihe maaorjuudellisen järjestelmän vaihtumisessa porvarilliseksi järjestelmäksi.

Mielenkiintoista on seurata, miten tuo vaihdos on heijastunut siinä muutoksessa, joka on tapahtunut meidän virallisen (yliopistollisen) poliittisen taloustieteen suhtautumisessa marxismiin. Vanhaan hyvään aikaan harjoittivat meillä Marxin „murskaamista” vain äärimmäiset oikeistolaiset, hallitukselle myötämieliset professorit. Koko liberaalis-narodnikkilainen professoritiede suhtautui Marxiin kunnioittavasti, se „tunnusti” työperusteisen arvoteorian ja siten herätti sellaisia „vasemmistonarodnikkien” naiiveja harhakäsityksiä, että Venäjällä ei ole muka maaperää porvaristolle.

Nyt meille on „yhtäkkiä” ilmaantunut paljon liberaalisia ja edistysmielisiä „marxinsyöjiä”, kuten hra Tugan-Baranovski * tai hra Struve y.m.s. Kaikki he ovat *paljastaneet*

* Ks. tätä osaa, ss. 132—135. *Toim.*

tuon Marxiin kohdistetun liberaalis-narodnikkilaisen „kunnioituksen” todellisen sisällön ja merkityksen: sanoissa edelleenkin kunnioitetaan, mutta teoissa se, ettei alunperin ole ymmärretty materialistista dialektiikkaa ja luokkataisteluteoriaa, on kiertämättä johtanut työarvoteorianakin kieltämiseen.

Vuoteen 1905 asti porvaristo ei nähnyt muita vihollisiaan kuin maaorjuuttajat ja „byrokraatit”; ja siksi se koetti suhtautua Euroopan proletariaatin teoriaan myötätunnolla, koetti olla näkemättä „vihollisia vasemmalta”. Vuoden 1905 jälkeen Venäjällä on syntynyt vastavallankumouksellinen liberaalinen porvaristo, ja liberaalinen professoritiede on ryhtynyt tositeolla murskaamaan Marxia, *menettämättä lainkaan* arvovaltaansa „yhteiskuntapiireissä”.

Haluamme tutustuttaa lukijaa erään tuollaisen „tosi”-oppineen uusimpaan tieteelliseen teokseen.

I

Viime vuonna ilmestyi V. P. Rjabushinskin julkaisemana ensimmäinen osa hra Pjotr Struven teoksesta „Talous ja hinta” (M. 1913). Surullisen kuuluisa „tieteen ja teollisuuden välinen liitto”, joka alussa ilmeni siinä, että hra Rjabushinski julkaisi hra Struven päätelmiä „suur-Venäjistä”, on nyt varttunut ja voimistunut lopullisesti. Yksinkertaisesta tieteen ja teollisuuden välisestä liitosta on jo muodostunut tieteen ja teollisuuden sekä esivallan välinen liitto: hra Struve esitti tieteellisen teoksensa saadakseen oppiarvon, jonka hän on saanutkin.

Alkulauseessa hra Struve vakuuttaa panneensa työnsä alulle noin 15 vuotta sitten. Näin ollen voidaan täydellä syyllä odottaa vakavaa ja perusteellista teosta.

Tekijällä itsellään on hyvin suuret luulot kirjastaan, koska hän lupaa „tarkistaa” (ja tietysti „kriittisesti” tarkistaa) „muutamia poliittisen taloustieteen perinnäisiä ongelmia ja väittämiä”. Tarkistus koskee myös hinnan merkitystä „poliittisen taloustieteen peruskäsitteenä”.

...„Tämä tarkistus johtaa tieteemme uusien metodisten tehtävien asettamiseen johdonmukaisen empirismin hengessä, joka perustuu tarkoin kehiteltyihin täsmällisiin käsitteisiin ja selviin jaotuksiin”.

Nämä hra Struven „teoksen” loppuriveistä otetut lauseet sisältävät hänen kirjansa, niin sanoakseni, johtomotiivin. Tekijän ohjelmalla on „johdonmukainen empirismi” (siten aloittaa meidän aikanamme ehdottomasti jokainen muotifilosofi, johtipa hän sitten teoriansa minkälaiseen ällöttävään uskonnolliseen pimitykseen hyvänsä) ja „täsmällisten käsitteiden sekä selvien jaotusten tarkka kehittäminen”. Kuuluisan, niin usein sanalliseen skolastiikkaan johtavan „kritismin” tuttu motiivi...

Hra Struve haluaa nähdä „johdonmukaista empirismiä” erittäinkin siinä huomattavasti suuremmissa kirjansa osassa, jossa hän esittää „tutkielmia ja aineistoa hinnan historiallisen fenomenologian alalta” (siihen kuuluu miltei koko toinen jakso ensimmäisestä osasta). „Täsmällisten käsitteiden ja selvien jaotusten tarkaksi kehittäminen” nimetään taas teoksen ensimmäisen jakson ja johdannon päätelmiä „muutamista filosofisista perusmotiiveista taloustieteellisen ajattelun kehityksessä”, „taloudesta ja yhteiskunnasta” y.m.s.

Aloitammekin hra Struven tärkeimmistä teoreettisista päätelmistä.

II

„Arvokkuuden” (arvon; hra Struve käyttää itsepäntäisesti väärää terminologiaa puhuen „arvokkuudesta”, kun on kysymys „arvosta”, vaikka hänelle on jo aikoja sitten todistettu, että se on väärin) „normatiivinen eettinen käsittäminen, mikä on vallitsevana vielä kanonistienkin keskuudessa, ei ole läheskään niin kaukana arvokkuuden käsittämisestä hinnan sisäiseksi „perustaksi” tai „laiksi” kuin sen luulisi olevan. Ja todellakin, me näemme, että kanonistien „bonitas intrinseca”, „valor”, „pretium naturale” * muuttuu „intrinsic value’ksi” tai „natural value’ksi” tahi „natural price’ksi” **, s.o. myöhempien taloustieteilijäin objektiiviseksi arvokkuudeksi ***” (XXV).

* — „sisäinen hyötyisyys”, „arvo, arvokkuus”, „luonnollinen hinta”. *Toim.*

** — „sisäiseksi, todelliseksi arvoksi”, „luonnolliseksi, objektiiviseksi arvoksi”, „luonnolliseksi hinnaksi”. *Toim.*

*** Muuten, tunnustaessaan, että „myöhemmät” (keskiaikaisiin kanonistien verrattuna) taloustieteilijät tarkoittavat juuri objektiivista „arvokkuutta”, hra Struve paljastaa samalla sen, että hänen subjektiivinen itsepäin kantansa „arvokkuus” sanan käyttämisessä „objektiivisen” „arvon” vastakohtana on väärä.

Tässä näemme hra Struven tärkeimmän ajatuksen (tai oikeammin sanoen tärkeimmän ajatuksenpelon) sekä tälle kirjoittajalle tyypilliset menettelytavat. Horjuttaakseen tieteellistä arvolakia hra Struve yrittää lähentää sitä kanonistien „eetilliseen” lakiin. Todisteita hra Struvella ei ole tietysti nimeksikään. Kun kerran hän kirjoittaa „me näemme”, vedoten huomautuksessa erääseen (asiaan kuulumattomaan) kohtaan venäläisen kantilaisen teoksesta vuodelta 1810, niin voidaan kuvitella, kuinka vaikeassa asemassa oli meidän oppineemme todisteita etsiessään!

Hra Struve ei voi olla tietämättä, että keskiajalla jokainen tieteen laki, eikä suinkaan vain arvolaki, käsitettiin uskonnollisessa ja eetillisessä merkityksessä. Myös luonnontieteen lakeja kanonistit tulkitsivat samalla tavalla. Siksi on vallan mahdotonta ottaa vakavalta kannalta kanonistien hintalain ja klassillisen poliittisen taloustieteen edustajain hintalain lähentämistä. Tuota hra Struven „ajatusta” ei voida sanoa ajatukseksi; se on yksinkertaisesti ajatuksenpelkoa, mikä on verhottu aivan lapsellisella kujeella.

Hra Struve jatkaa:

„„Arvolaki” muodostuu poliittisen taloustieteen „idée fixe’ksi” *. Ja ajattelun „universalistinen” („realistinen”) motiivi esiintyy tällä alalla räikeimmin sellaisella kirjailijalla, jolla se liittyy mitä laajimpaan taloustieteen yleiseen filosofiseen konseptioon — *Marxilla*. Tuo motiivi yhdistyy hänellä yksityiskohdiltaan kehrittelemättömään, mutta silti eheään materialistiseen maailmankatsomukseen. Työarvo muuttuu hinnan „substanssiksi” eikä vain laiksi. Miten tuo mekaanisen naturalistinen ja samalla „realistinen” arvokkuuden konseptio pyrkii tuloksettomasti sisällyttämään itseensä talouselämän empiiristen ilmiöiden maailman ja miten se päättyy tavattoman suureen ja auttamattomaan ristiiriitaan, siitä olemme puhuneet teoksissamme jo useamman kerran”.

Sellainen on hra Struven „tieteellinen” esitystapa! Sellainen on hänen menetelmänsä Marxin murskaamisessa! Pari muka tieteellistä termiä, jonkinlainen vihjaus ajattelun „motiiveihin” ja viittaus vuonna 1900 julkaistuun „Zhizn”⁵⁹ aikakauslehden kirjoitukseen — siinä koko tietovarot... Vähänlaisesti, hra professori...

* — päänäpöntymäksi. *Toim.*

Hra Struve ei ole saanut aikakauslehtikirjoituksillaan todistetuksi minkäänlaista ristiriitaa Marxin „Pääoman” I ja III osan välillä, työperusteisen arvoteorian ja arvoinen perusteella tapahtuvan keskihintojen muodostumisen välillä, puhumattakaan „tavattoman suuresta” ristiriidasta.

Keskiaikainen nominalismin ja realismin „jaotus” sekä universalismin ja singularismin vastakkain asettaminen, joilla hra Struve leikittelee, eivät anna kerrassaan mitään Marxin teorian käsittämiseksi enempää kuin sen arvo-telemiseksikaan eivätkä myöskään hra Struven oman teorian (eli oman teorian havittelun) selittämiseksi. Se on nimenomaan leikkittelyä, tieteellistä pötyä eikä tiedettä. Keskiaikaisten nominalistien ja realistien taistelussa on tietysti analogioita materialistien ja idealistien taistelulle, mutta niin analogioita kuin historiallisesti perinnäistä yhteyttäkin voidaan todeta vielä hyvin moniin teorioihin nähden, ei ainoastaan keskiajalta, vaan vieläpä muinaisajoilta asti. Jotta voitaisiin tutkia perusteellisesti vaikkapa keskiajan väittelyjen yhteys materialismin historiaan, olisi tarpeen erikoinen tutkimustyö. Mutta kirjoittajallamme ei ole edes nimeksikään mitään sellaiseen perusteelliseen tarkasteluun vivahtavaa. Hän hyppelee teemasta toiseen viitaten tuhansiin kysymyksiin, analysoimatta niistä ainoatakaan ja tekee huvittavan rohkeasti mitä jyrkimpiä johtopäätöksiä.

Edellä esitetyssä sitaatissa oli hänen itsensä pakko myöntää, että Marxilla filosofia ja poliittinen taloustiede ovat yhdistyneet *eheäksi* materialistiseksi maailmankatsomukseksi. Marxilla on *laajin* yleinen filosofinen konseptio!

Nuo eivät ole mitään pilanpäiten tehtyjä tunnustuksia. Henkilö, jonka on ollut pakko ne tehdä ja joka puhuu poliittisen taloustieteen kriittisestä tarkistamisesta ja sen uusista metodisista tehtävistä, olisi velvollinen tutkimaan perusteellisesti Marxin „eheän” materialistisen maailmankatsomuksen *kaikki* eri osat. Hra Struve ei tee pienintäkään yritystä niiden tutkimiseksi! Hän rajoittuu siihen, että tekee välinpitämättömiä huomautuksia „metafyysillistä materialismia” vastaan. Kukapa ei tietäisi, että agnostisismin (kantilaisuuden, positivismin, machilaisuuden y.m.s.) muoti-teoriain näkökannalta julistetaan niin johdonmukainen materialismi kuin johdonmukainen filosofinen idealismikin „metafyysikaksi”. Tehdessään sellaisia huomautuksia hra

Struve vain *vihjaa* filosofiseen maailmankatsomukseensa, joka on kaikkea muuta kuin eheä. Mutta Marxin *eheän* materialistisen maailmankatsomuksen analysoinnista ja tutkimisesta ei sellaisilla huomautuksilla suoriuduta. Se merkitsee vain köyhydentodistuksen antamista itselleen.

III

Sen sijaan marxismin lähentäminen skolastiseen perisyntioppiin on hra Struven tieteellisessä teoksessa sellainen kukkanen, ettemme voi olla pysähtymättä tarkastelemaan sitä yksityiskohtaisemmin. Pyydämme lukijalta jo ennakolta anteeksi pitkiä lainauksia, mutta asiassa on oltava täsmällinen naulitaksemme varmemmin nykyaikaisen liberaalis-professorimaisen tieteen menettelytavat.

„Minulle on täysin selvää”, kirjoittaa hra Struve, „että loogillisen rakenteensa puolesta Marxin työarvoteorialle löytyy useiden vuosisatojen takaa suurenmoinen analogia ja esikuva „realistisesti” perustellusta skolastisesta perisyntiopista... Aivan samoin kuin empiiriset „hinnat” Marxilla ovat arvolain alaisia, niin sanoaksemme lainaavat olemisensa arvosubstanssista, niin myös skolastiikassa ihmisten empiiriset toiminnot määräytyvät perisyntin perusteella.

Tässä muutama rinnastus.

Marx: „Kaikki tämä voidaan helpoimmin esittää siten, että kun tarkastelemme ensin yhden tuotantoalan koko tavaramäärää yhtenä tavarana ja monien samankaltaisten tavaroiden hintojen summaa yhteenlaskettavina, jotka muodostavat yhden hinnan, niin silloin se, mitä on sanottu erillisestä tavarasta, on kirjaimellisesti sovellettavissa markkinoilla esiintyvään tietyn tuotantoalan tavaramäärään. Se, että tavarankokonaismäärä sisältää sen tuottamiseen tarvittavan välttämättömän yhteiskunnallisen työn ja että tämän tavaramäärän arvo on yhtä kuin sen markkina-arvo”⁶⁰.

Thomas Aquinas: „Meidän on sanottava, että kaikkia ihmisiä, jotka syntyvät Aatamista, voidaan pitää yhtenä ihmisenä, koska esi-isältään saadun luontonsa puolesta he ovat toistensa kaltaisia, samoin kuin esimerkiksi kaikkia niitä ihmisiä, jotka asuvat samassa kreivikunnassa, pide-

tään yhtenä ruumiina ja koko kreivikuntaa yhtenä ihmisenä...””

Riittänee. Hra Struve vakuuttaa, että tämä „ei ole tehokkailla (!??) analogioilla pelaamista eikä viisastelua”. Ehkä. Mutta epäilemättä se on typerillä analogioilla pelaamista, oikeammin: yksinkertaista pelleilyä. Jos oppineet, jotka pitävät itseään liberaalisina ja edistysmielisinä, voivat sietää keskuudessaan moisen pelleilyn sankareita, jos noille sankareille myönnetään oppineiden arvonimiä ja heidän tehtäväkseen annetaan nuorison kasvattaminen, niin se vain osoittaa sadannen ja tuhannennen kerran porvarillisen kauden „lain”: mitä julkeammin ja hävyttömämmin pilkataan tiedettä Marxin murskaamisen nimissä, sitä suurempi kunnia.

Hra Struven on täytynyt pelleilyllä verhota täydellinen voimattomuutensa kumota Marxia. Se, että kaikki kyseisen tuotantoalan tavarat vaihdetaan toisten alojen tavaroiden summaan, on kiistaton tosiasia. Se, että keskihinnan määrittelevät mitkä „empiirikot” hyvänsä ottamalla yleisen tavaramäärän ja jakamalla sen yhteisen hinnan tavara-yksikköjen lukumäärällä, on myös tosiasia. Hra Struvelle mieluinen tilasto (johon hän, kuten tuonnempana näemme, myöskin vain „viittaa”, sen sijaan että yrittäisi tutkia sitä) osoittaa meille joka askeleella, että on noudatettu Marxin käyttämää menetelmää. Mutta mitä tekemistä kaiken tämän kanssa on ammattimaisilla „socialistisyöjillä”? Kunhan vain saavat potkaistuksi Marxia,— muu kyllä järjestyy.

Millaisia ovat ne filosofiset auktoriteetit, jotka siunaavat hra Struven tähän jaloon tehtävään, nähdään muun muassa seuraavista professorimme sanoista:

„Tässä työssä (yhteenvetojen tekemisessä kaikesta XIX vuosisadan ajattelutoiminnasta) tulee puolueettomien jälkeläisten antaa huomattava sija suurelle ranskalaiselle metafysiikolle Renouvier'lle, josta monet aikamme arvostelevat ja myönteiset aatteet juontuvat” (43).

Renouvier on ranskalaisen „uuskriittillisen idealismin” koulukunnan päämies, — „korkeamman luokan obskuraantti”, — niinkuin häntä nimitti empiriokriitikko (t.s. materialismille vihamielinen filosofi) Willy (ks. huomautuksiani Renouvier'ista kirjasta: „Materialismi ja empiriokritisismi. Arvostelevia huomautuksia eräästä taantumuksellisesta filosofiasta”. Moskova, 1909, s. 247)*. Renouvier kirjoittaa

* Ks. Teokset, 14. osa, ss. 204—205. *Toim.*

„laki” sanan isolla alkukirjaimella ja tekee siitä suorastaan uskonnon perustan.

Tarkastelkaamme, minkälaisin ottein hra Struve kumooa Marxin „eheän”, niinkuin hän, Struve, on itse tunnustanut, „materialistisen maailmankatsomuksen”; Marx rinnastetaan keskiaikaiseen teologiin oikeastaan sillä perusteella, että Marx laskee yhteen saman tuotanto-alan tavaroiden hinnat, kun taas keskiajan teologi Thomas Aquinas laskee yhteen esi-isästä Aatamista alkunsa saaneet ihmiset perustellakseen perisyntioppia. Ja samaan aikaan Marx tuhotaan „suuren” Renouvier’n nimessä, joka saarnasi XIX vuosisadalla filosofista idealismia, joka on luonut „laki” käsitteestä uskonnon perustan!!

Voi sentään, hra Struve! Voi teitä, „suuren” Renouvier’n oppilasta! Voi teitä, jonka kutsumuksena on Venäjän nuorison oppettaminen!

IV

„Siinä valtavassa uudelleenjärjestelyssä”, kirjoittaa hra Struve, „jonka alaiseksi luonnonlaki-aatteeseen pohjautunut poliittisen taloustieteen rakennus joutui historismin, niin mystillisen kuin materialistisenkin historismin rynnistyksen jälkeen, tuo aate on kärsinyt täydellisen vararikon. On paljastettu sen tärkein sisäinen ristiriita. Tämä ristiriita on ilmennyt ehkä kaikkein selvimmin siinä „luonnonmukaisen” poliittisen taloustieteen muodossa, josta on tullut porvarillisen taloustieteellisen liberalismiin teoreettinen perusta... Todellakin, jos taloudellisessa elämässä vallitsee luonnonlaki, niin ei voi olla sellaisia taloudellisen elämän tosiseikkoja, jotka eivät vastaisi luonnonlakia, vaan rikkoisivat sitä. Mutta liberaalinen „luonnonmukainen” poliittinen taloustiede on kuitenkin jatkuvasti taistellut kirjoissa ja elämässä tällaisia tosiseikkoja vastaan... Porvarillis-liberaalisen poliittisen taloustieteen vararikon jälkeen on jotenkin sopimatonta edes puhuakaan „luonnonlaista”. Toisaalta on aivan epätieteellistä erottaa eheästä, periaatteellisesti yhtenäisestä yhteiskunnallis-taloustieteellisestä prosessista joitakin erillisiä puolia, suhteita, ilmiöitä „luonnonmukaisina” ja pitää niitä ilmiöiden erikoisena kategoriana. Toisaalta taas „luonnonlain” julistaminen, vaikka se itse taloustieteellisessä liberalismissa pohjautuikin tajuamattomaan eettilliseen vaikuttamiseen, menetti eettisesti luottamuksensa tiettyjen, pelkästään väliaikaisen merkityksen omaavien yhteiskunnallisten suhteiden ja muotojen puolustamisen tai ikuistamisen keinona, „porvarillisena” apologetikkana” (56—57).

Näin selviytyy kirjan tekijä luonnonlaki-aatteesta. Ja näin kirjoittaa henkilö, jonka on täytynyt tunnustaa, että „materialisti Marx ojentaa kätensä koko XVIII vuosisadan

yli materialisti Pettylle” (56) ja että „Petty on kaikkein kirkkain, kaikkein selvin mahtavan virran ilmentäjä, virran, joka tuolla aikakaudella kulki luonnontieteestä yhteiskuntaoppiin” (50).

Mahtava virta luonnontieteestä yhteiskuntaoppiin, kuten tunnettua, ei kulkenut ainoastaan Pettyn kaudella, vaan myös Marxin kaudella. Tämä virta on pysynyt yhtä mahtavana, ellei vieläkin mahtavampana myös XX vuosisadalla. Kuinka sitten teoksessa, joka on olevinaan tieteellinen ja asettaa tehtäväkseen „taloustieteellisen ajattelun filosofisten motiivien” tutkimisen, voidaan herättää kysymys tästä „virrasta” sekä Pettyn ja Marxin materialismista selvittämättä kerrassaan mitään luonnontieteen filosofisista edellytyksistä ja johtopäätöksistä??

Mutta sellainen on Struven koko esitystapa: hän nostaa esiin tai oikeammin koskettelee tuhatta ja yhtä kysymystä, „ohimennen sanoo” kaikesta, kuvittelee punninneensa ja huomioineensa kaikki, muttei asiallisesti esitä mitään muuta kuin lainausten ja pinnallisten huomautusten sekoitusta.

On huutavaa valhetta, että luonnonlaki-aate poliittisessa taloustieteessä on muka kärsinyt vararikon, että siitä on muka „sopimatonta puhua”. Juuri päinvastoin. Nimenomaan „virta luonnontieteestä yhteiskuntaoppiin” on vahvistanut ja vahvistaa tämän aatteen ja tekee sen kiertämättömäksi. Juuri „materialistinen historismi” on perustellut tämän aatteen lopullisesti, puhdistanut sen metafyyssillisistä (tämän termin marxilaisessa merkityksessä, t.s. dialektiikan vastaisista) järjettömyyksistä ja puutteista. Kun sanotaan, että klassikkojen „luonnonlaki” on muka „eetillisesti horjutettu” porvarillisenä apologetiikkana, niin se merkitsee sitä, että puhutaan sietämätöntä pötyä, väaristellään niin klassikkoja kuin „materialistista historismiakin” mitä häikäilemättömimmällä tavalla. Sillä klassikot etsiskelivät ja löysivätkin useita kapitalismin „luonnonlakeja”, vaikkeivät käsittäneet kapitalismin ohimenevää luonnetta, eivät oivaltaneet luokkataistelua kapitalismin sisällä. Materialistinen historismi on korjannut nämä molemmat puutteet, eikä „eetillisellä horjuttamisella” ole tässä kerrassaan mitään tekemistä.

Käyttäen liioittelun „vahvoja” sanoja („on sopimatonta” puhua „luonnonlaista”) hra Struve yrittää niiden avulla tuloksettomasti peittää porvaristolle ominaista tieteen *pelkoa*, nykyaikaisen talouden tieteellisen analyysin

aiheuttamaa *pelkoa*. Herrasmainen skeptillisyyys on ominaista porvaristolle, kuten kaikille muillekin rappiotilaan joutuneille luokille, mutta luonnonlaki-aate yhteiskunnan toiminnassa ja kehityksessä ei joudu rappiolle, vaan lujittuu yhä enemmän.

V

Tarkastelkaamme nyt, millaisia ovat ne „tarkoin kehitellyt täsmälliset käsitteet ja selvät jaotukset”, jotka hra Struve lupaa esittää poliittisen taloustieteen „uusien metodisten tehtävien asettamista” varten.

...,Talouden me määrittelemme”, sanotaan 5. sivulla, „järkipärisen taloudellisen toiminnan eli taloudenhoidon subjektiiviseksi teleologiseksi yhtenäisydeksi”.

Tämä kuulostaa „kauhean oppineelta”, mutta itse asiassa se on mitä tyhjintä sanaleikkiä. Talous määritellään taloudenhoidolla! Tautologiaa... „Taloudenhoidon subjektiivinen yhtenäisyys” voi esiintyä myöskin haaveilussa sekä mielihyvituksellisessä romaanissa.

Peläten puhua *aineellisten* tuotteiden tuotannosta („metafysillisistä materialismia”!) hra Struve on esittänyt leikkikalun eikä määritelmää. Syrjäyttäen kaikkinaiset yhteiskunnallisten suhteiden ainekset ja tunnusmerkit hra Struve on aivan kuin tahallaan „sepittänyt” juuri sellaisen „talouden”, joka ei koskaan ole ollut eikä voikaan olla *poliittisen taloustieteen* tutkimusten kohteena.

Ja edelleen, tässä ovat hänen säätämänsä „kolme talousjärjestelmän perustyyppiä”: 1) rinnakkain olevien talouksien kokonaisuus; 2) vuorovaikutuksessa olevien talouksien järjestelmä ja 3) „yhteiskunta-talous” „subjektiivisena teleologisena yhtenäisyytenä”. Ensimmäiseen tyyppiin kuuluvat nähkääs sellaiset taloudet, jotka eivät ole keskenään minkäänlaisessa kanssakäymisessä tai vuorovaikutuksessa (yritys herättää henkiin surullisen kuuluisa Robinson!); toiseen tyyppiin kuuluvat orjuus sekä maaorjuus, kapitalismi sekä yksinkertainen tavaratuotanto; kolmanteen kuuluu kommunismi, joka „oli toteutettu jesuiittain valtiossa Paraguayssa, mikäli se on yleensä toteutettavissa”. Tätä mainiota luokitusta, jossa ei ole historiallisen todellisuuden jälkeäkään, täydentää taloudellisen ja yhteiskunnallisen järjestelmän erottaminen toisistaan.

Taloudelliset kategoriat, opettaa meitä hra Struve, „ilmaisevat jokaisen taloutta hoitavan subjektin taloudellisia suhteita ulkopuoliseen maailmaan”; *talouksienväliset* kategoriat „ilmaisevat autonomisten talouksien vuorovaikutuksesta juontuvia ilmiöitä”; *yhteiskunnalliset* kategoriat „juontuvat keskinäisessä vuorovaikutuksessa olevien taloutta hoitavien ihmisten yhteiskunnallisesta eriarvoisuudesta”.

Siis orjuuden, maaorjuuden ja kapitalismin talousjärjestelmä voidaan loogisesti, taloustieteellisesti ja historiallisesti erottaa yhteiskunnallisesta eriarvoisuudesta!! Juuri tällainen johtopäätös seuraa hra Struven kömpelöistä yrityksistä saattaa käytäntöön uusia määritelmiä ja jaotuksia. „Rinnakkain olevien talouksien kokonaisuus voidaan — abstraktisesti ajatellen — sovittaa yhteen tasa-arvoisuussuhteiden sekä eriarvoisuussuhteiden kanssa. Se voi olla talonpoikaisdemokratia sekä feodaalinen yhteiskunta”.

Noin järkeilee kirjoittajamme. Teorian kannalta — niin logiikan kuin taloustieteen ja historiinkin kannalta — hänen järkeilynsä on äärettömän tolkutonta. Sisällyttämällä „rinnakkain olevien talouksien kokonaisuuden” käsitteeseen kaikkea mitä hyvänsä hän tuo selvästi esille tuon käsitteen sisällöttömyyden. Niin talonpoikaisdemokratia kuin feodalismikin sekä vieretysten asuvat (pietarilaisen talon samassa rapussa ja samassa kerroksessa asuvat) isännät — kaikki nämä ovat „rinnakkain olevien talouksien kokonaisuutta”! Tekijä on jo unohtanut, että tämän kokonaisuuden pitäisi hänen systeemissään luonnehtia *yhtä* talousjärjestelmän *kolmesta* perustyyppistä. Hra Struven „tieteelliset” määritelmät ja jaotukset ovat yksinkertaisesti hölynpölyä.

Mutta tuossa karkeassa ja halpamaisessa pelissä, tuossa logiikan ja historian pilkkaamisessa on kuitenkin omalaa- tuinen „sisältönsä”. Tämä „sisältö” on porvarillista toivottomuutta ja „piittaamattomuutta” (jos ranskalainen sanonta „je m'en fiche” voidaan näin kääntää). Toivottomuus päästä tieteellisesti selville nykyisyydestä, tieteestä kieltäytyminen, pyrkimys olla piittaamatta mistään yleistyksistä, pyrkimys piiloutua kaikilta historiallisen kehityksen „laeilta”, piilottaa *metsä* puiden taakse — siinä sen muodikkaan porvarillisen skeptillisyyden luokkasisältö, sen kuolleen ja kuolettavan skolastiikan sisältö, jonka me näemme hra Struvella. „Yhteiskunnallisia eriarvoisuuksia” *ei pidä* selittää talousjärjestelmän perustalta, se on *mahdotonta* (koska se ei ole

toivottavaa porvaristolle) — siinä hra Struven „teoria”. Poliittinen taloustiede käsitelkään yleisesti tunnustettuja totuuksia, harrastakoon skolastiikkaa ja tolkutonta vähäpätöisten tosiasioiden etsiskelyä (esimerkit alempana), mutta kysymys „yhteiskunnallisista eriarvoisuuksista” jääköön vaarattomammalle alalle, sosiologis-lakitieteellisten mietiskelyjen piiriin: siellä, tuolla alalla, on helpompi „selviytyä” noista epämieluisista kysymyksistä.

Taloudelliset tosiolet osoittavat meille silmään pistävän havainnollisesti yhteiskunnan luokkajaon, joka on sekä kapitalismin että feodalismien talousjärjestelmän perusta. Tieteen huomio on aivan poliittisen taloustieteen ilmaantumisesta asti kohdistunut tämän luokkajaon *selittämiseen*. Koko klassillinen poliittinen taloustiede on ottanut useita askeleita tällä tiellä, ja Marx otti vielä yhden askeleen eteenpäin. Ja nykyinen porvaristo on niin säikähtänyt tätä askelta, on niin huolissaan nykyisen taloudellisen kehityksen „laeista”, jotka ovat aivan liian silminnähtäviä, liian vaikkuttavia, että porvarit ja heidän ideologinsa ovat valmiit heittämään pois kaikki klassikot ja kaikkinaiset lait, kunhan vain saisivat luovutetuksi oikeusopilliseen arkistoon... kaikenlaiset... mitkä ne nyt?.. yhteiskunnalliset eriarvoisuudet.

VI

Hra Struve haluaisi luovuttaa arkistoon etenkin arvokäsitteen. „Arvokkuus”, kirjoittaa hän, „jonakin hinnasta erillisenä, siitä riippumattomana ja sitä määräävänä on fantomi” (96). „Objektiivisen arvokkuuden kategoria on ainoastaan, niin sanoaksemme, hinta-kategorian metafysiillinen kahdennus” (97).

Sosialismin murskaamiseksi hra Struve on valinnut kaikkein... radikaalisimman ja helpoimman, mutta samalla myös kaikkein köykäisimmän menetelmän: hän kieltää tieteen yleensä. Yltäkylläisen ja säilytetyn porvarin herrasmainen skeptisismi saavuttaa tässä nec plus ultra*. Niinkuin Dostojevskilla eräs asianajaja, puolustaessaan ryöstömurhasta syytettyä, meni puheessaan niin pitkälle, että kielsi sekä ryöstön että murhan, niin myöskin hra Struve

* — äärimmäisen rajansa. *Toim.*

„kumooa” Marxin arvoteorian yksinkertaisesti *vakuuttamalla*, että arvo on fantomi.

„Nykyään ei sitä” (objektiivisen arvon teoriaa) „tarvitse edes kumotakaan; riittää, kun se kuvataan siten, kuin olemme tehneet tässä ja „Johdannossamme”, osoittaaksemme, että sillä ei ole eikä voi olla sijaa tieteellisissä rakennelmissa” (97).

Kuinka voitaisiinkaan olla sanomatta tätä kaikkein „radikaalisinta” metodia köykäisimmäksi? Tuhansia vuosia ihmiskunta on havainnut vaihtoilmiössä lakimääräisyyden, on pyrkinyt ymmärtämään ja ilmaisemaan sen tarkemmin, on tarkistanut selityksiään miljoonilla ja miljardeilla jokapäiväisillä taloudellisesta elämästä tehdyillä havainnoilla,— ja yhtäkkiä muodikkaan harrastuksen— sitaattien keräämisen (olin vähällä sanoa: postimerkkien keräämisen) — muodikas edustaja „peruuttaa tämän kaiken”: „arvo on fantomi”.

Eipä ole suotta jo kauan sitten sanottu, että jos matemaatiikan selviöt loukkaisivat ihmisten etuja (oikeammin sanoen luokkien etuja niiden taistelussa), niin nämä selviöt kumottaisiin hyvin kiihkeästi. Taloustieteen eittämättömien totuuksien kumoamiseen tarvitaan perin vähän tietovaroja. Pistämme vaikkapa sanasen, että arvo on fantomi, *jotakin hinnasta riippumatonta* — ja asia on selvä!

Ei siitä väliä, että tuo lisäys on järjenvastainen. Hinta on arvolain ilmentymä. Arvo on hintojen laki, s.o. hinta-ilmiön yleistetty ilmaisu. „Riippumattomuudesta” tässä voidaan puhua vain pilkatakseen tiedettä, joka osoittaa meille kaikilla tiedon aloilla näennäisessä ilmiöiden kaaoksessa peruslakien ilmenemisen.

Ottakaamme esimerkiksi laki lajien muuttuvaisuudesta ja korkeimpien lajien muodostumisesta alemmista. Olisi perin halpahintaista julistaa fantomiksi luonnontieteen yleistykset, jo selville saadut lait (jotka ovat kaikkien tunnustamia, huolimatta suuresta määrästä näennäisiä häiriöitä ja poikkeuksia erillisten tapausien kirjavuudessa), niiden oikaisemis- ja täydentämisyritykset. Luonnontieteiden alalla sellainen ihminen, joka sanoisi, että luonnollisen maailman ilmiöiden lait ovat fantomi, teljettäisiin mielisairaalaan tai joutuisi yksinkertaisesti naurun alaiseksi. Taloustieteiden alalla henkilö, joka koreilee noin rohkeasti...

alastomana... nimitetään mielihyvin professoriksi, sillä hän on todella täysin kelvollinen porvarien lasten tylsistämiseen.

„Hinta on tosiasia. Sanokaamme näin: hinta on vaihdettavien hyödykkeiden välisen reaalisien vaihtosuhteen käsite, se on realisoitu vaihtosuhte.

Arvo on normi. Sanokaamme näin: arvo on hyödykkeiden välisen ideaalisien tai asianmukaisen suhteen käsite vaihtoprosessissa” (88).

Miten luonteenomaista hra Struvelle onkaan tuo välinpitämätön, korostetun epävakavasti heitetty huomautus „sanokaamme näin”, eikö olekin? Tahallisen raskastyylinen, peräti viisailla termeillä ja uusilla sanamuodoilla keimaileva hra Struve siirtyy yhtäkkiä pakinatyyliin... Olisi kokolailla vaikeata julistaa arvo fantomiksi pakinatyyliin siirtymättä.

Jos hinta on „realisoitu vaihtosuhte”, niin sallittaneen kysyä: kenen kesken tämä suhde esiintyy? Nähtävästi vaihtavien talouksien kesken. Jos tämä „vaihtosuhte” ei synny satunnaisesti poikkeuksena, lyhyeksi ajaksi, vaan toistuu aivan säännöllisesti, kaikkialla ja joka päivä, niin on ilmeistä, että „vaihtosuhte” sitoo talouksien kokonaisuuden *yhteen talousjärjestelmään*; on ilmeistä, että näiden talouksien välillä vallitsee vakiintunut työnjako.

Ja niinpä kaikki hra Struven konstikkaat rakennelmat „talouksienvälisistä” suhteista, jotka muka *voidaan erottaa* yhteiskunnallisista suhteista, *jo* luhistuvatkin kuin korttitalot. Hra Struve karkotti tavaratuotanto-käsitteen ovesta ulos laskeakseen sen salaa ikkunasta takaisin. Hra Struven surullisen kuuluisa „empirismi” on siinä, että hän karkottaa tieteestä porvareille epämieluiset yleistyksiset, jotka kummin-kin on tunnustettava, niin sanoaksemme, epävirallisesti.

Jos hinta on vaihtosuhte, niin on välttämättä käsitettävä ero kerrallisen ja vakituisen vaihtosuhteen välillä, satunnaisen ja joukkoluontoisen välillä, hetkellisen ja pitkät aikajaksot käsittävän vaihtosuhteen välillä. Koska asia on niin,— ja epäilemättä se on niin,— me kohoamme yhtä kiertämättömästi satunnaisesta ja kerrallisesta vakiintuneeseen ja joukkoluontoiseen, hinnasta arvoon. Hra Struven yritys julistaa arvo „asianmukaiseksi”, lähentää se siveysoppiin tai kanonistien oppiin y.m.s., luhistuu kuin korttitalo.

Nimittäessään „empirismiksi” arvon tunnustamista fantomiksi ja sanoessaan „metafysiikaksi” pyrkimystä (joka kulkeutuu „Aristoteleesta” Marxiin asti — s. 91 — vielä

lisättäköön: kautta koko klassillisen poliittisen taloustieteen!) — pyrkimystä saada selville hinnan muodostumisen ja muuttumisen laki, hra Struve toistaa uusimpien taantumuksellisten filosofien otteen, jotka pitävät yleensä luonnontieteen materialistisuutta „metafysiikkana” ja julistavat uskontoon vievän askelman „empirismiksi”. *Lakien häätäminen tieteestä on todellisuudessa vain uskonnon lakien soluttamista niiden tilalle.* Turhaan hra Struve luulee, että hänen „pikku viekkautensa” voisivat pettää jotakuta tässä yksinkertaisessa ja selvässä asiassa.

VII

Piiloutumalla yleisen skeptismin suojaan hra Struve, kuten näimme, välttää suoranaista taistelua marxilaisia vastaan. Sitä hanakammin hän kirjassaan syytää marxilaisuutta vastaan huomautuksia, joiden tarkoituksena on sieltä täältä poimittujen, irrallisten lainauksien paljouden painostaman lukijan pyydystäminen.

Esitetään esim. yksi lyhyt lainaus Saint-Simonilta, mainitaan useita kirjoja Saint-Simonista (tätä saksalaisten bibliografisten luetteloiden kopioimista meidän „oppineemme” harjoittaa systemaattisesti — kaiketi pitäen sitä varmimpana tienä... tieteelliseen oppiarvoon), esitetään mitä yksityiskohtaisimpia otteita Renouvier’lta Saint-Simonista.

Entä johtopäätös?

Johtopäätös on tällainen: „Niin paradoksaaliselta kuin se tuntuukin, mutta on suorastaan kiistaton historiallinen tosiasia, että sosialismin korkein muoto, niin sanottu tieteellinen sosialismi, on vallankumouksellisen ja taantumuksellisen ajatuksen yhteydestä syntynyt lapsi” (51—52). Sillä tie tieteelliseen sosialismiin kulkee Saint-Simonin kautta, ja „Saint-Simon on samanaikaisesti XVIII vuosisadan valistusmiesten sekä XVIII vuosisadan lopun ja XIX vuosisadan alun taantumusmiesten oppilas” (53). „Tämä tulee muistaa aina: historiallinen materialismi on olemukseltaan XVIII vuosisadan hengen vastaisen taantumuksen synnyttämä. Se on ensinnäkin orgaanisen katsantokannan reaktio rationalismia vastaan, toiseksi se on ekonomismin reaktio politisismia vastaan. Sitä paitsi Saint-Simon edustaa uskonnollisessa vaiheessaan tunteen ja uskonnon reaktiota oikeuden ja inhimillisen oikeudenmukaisuuden aatteita vastaan”

(54—55). Ja vahvistukseksi hra Struve toistaa vielä kerran: „marxilaisuus on ranskalaisen teokraattisen koulukunnan ja yleensä historiallisen vastavallankumouksellisen taantumuksen määritelmiä positivismiin, ateismiin ja radikalismiin kielelle käännettynä. Annettuaan eron järjelle Marx pysyi vallankumousmiehenä ja sosialistina” (55).

Kun Marx pystyi yhtäältä omaksumaankeskiajan feodaalien ja papiston voimaa vastaan taistelleen „XVIII vuosisadan hengen” ja kehittämään sitä edelleen ja toisaalta omaksumaankeskiajan alun filosofien ja historioitsijoiden ekonomismin ja historismin (sekä myös dialektiikan) ja kehittämään niitä edelleen, niin tämä vain todistaa marxilaisuuden syvyyttä ja voimaa, vain vahvistaa niiden mielihyvyyttä, jotka pitävät marxilaisuutta tieteen viimeisenä sanana. Että taantumusmiesten — historioitsijain sekä filosofien — opeissa oli syviä ajatuksia poliittisten tapahtumien vaihtumisessa esiintyvistä lakimääräisyydestä ja luokkataistelusta, sen Marx on aina osoittanut niin selvästi, ettei siinä jää sijaa väärinkäsityksille.

Mutta hra Struve heittää kuperkeikkaa ja julistaa, että marxilaisuus on taantumuksen synnyttämä, vaikka heti lisää, että marxilaisuuteen ei johda *pappismielinen* Saint-Simon, vaan historioitsija ja taloustieteilijä Saint-Simon!!

Täten tullaan siihen, että remseän fraasin avulla, mainitsematta *ainoatakaan* vakavaa sanaa siitä, millainen oli se yhteiskuntatieteen saavutus, jonka Saint-Simon sai aikaan XVIII vuosisadan valistusmiesten *jälkeen* ja *ennen* Marxia, kirjoittajamme on *hypännyt* yleensä koko yhteiskuntatieteen yli.

Koska tätä tiedettä rakensivat ensinnäkin taloustieteilijäklassikot saaden selville arvolain sekä yhteiskunnan perusjaon luokkiin,—*koska* tätä tiedettä rikastuttivat edelleen, ollen yhteydessä heihin, XVIII vuosisadan valistusmiehet taistelullaan feodalismia ja pappispimitystä vastaan,—*koska* tätä tiedettä veivät eteenpäin, taantumuksellisista katsomuksistaan huolimatta, XIX vuosisadan alun historioitsijat ja filosofit, selittäen yhä edelleen kysymystä luokkataistelusta, kehittäen dialektista metodia ja soveltaen tai alkaen soveltaa sitä yhteiskunnalliseen elämään,—niin marxilaisuus, joka on ottanut useita valtavia askeleita eteenpäin juuri tätä tietä, on koko Euroopan historia-, talous- ja filosofiatieteen *korkein kehitysaste*. Sellainen on

loogillinen johtopäätös. Mutta hra Struvella johtopäätös kuuluu: *tämän vuoksi* marxilaisuutta ei kannata edes kumota, arvolaista y.m.s. ei toimita puhuakaan, marxilaisuus on taantumuksen synnyttämä!

Onkohan mahdollista, että hra Struve luulee voivansa peittää kuulijakuntaansa ja peittää obskurantismiaan noin kömpelöillä otteilla?

VIII

Hra Struven tieteellinen teos ei tietystikään olisi mikään tieteellinen, oppiarvon saamiseksi esitetty teos, ellei siinä olisi „todistettu” sosialismin mahdottomuutta.

Ehkä ajattelette, että se on jo liikaa? Teoksessa, joka on omistettu hinta- ja talouskysymykselle sekä poliittisen taloustieteen „muutamille filosofisille motiiveille”, „todistetaan” sosialismin mahdottomuus edes yrittämättä tutkia kapitalismin historiallisia tendenssejä?

Oo, hra Struvesta se on hyvin, hyvin yksinkertaista! Kuulkaahan:

„Lopputuloksena taloustieteellinen liberalismi kuvittelee, että „luonnonlain” toteutumisen perustalla järkiperäinen ja asianmukainen käyvät täydellisesti yhteen luonnollisen ja välttämättömän kanssa yhteiskunnallis-taloudellisessa prosessissa, että tuo prosessi järkiperäistyy täydellisesti... Sosialismi täydellisimmässä muodossaan, historiallisen eli niin sanotun tieteellisen sosialismin muodossa kieltää „luonnonlain” ja samanaikaisesti tunnustaa tämän taloustieteellisen liberalismiin perusaatteen. Se olettaa myöskin, että järkiperäinen rakennelma ja asioiden luonnollinen kulku voivat olla sopusoinnussa keskenään, että yhteiskunnallis-taloudellisen prosessin täydellinen järkiperäistäminen on mahdollista” (s. 58). Seuraa muutamia ylimielisiä fraaseja tästä „uskosta” (s. 59) ja vakavan tieteen johtopäätös (s. 60). (Hra Struven „teoksen” ensimmäisen osan ensimmäisen jakson 2. luvun 7. kohta):

„Verratessaan socialistista ja liberaalista ihannetta todellisuuden maailmaan tieteellis-empiirisen tutkimuksen on tunnustettava, että sen kannalta ei näihin ihanteisiin sisällytettyä uskoa voi olla olemassa. Molemmat ihanteet ovat muodolliselta kannalta yhtä toteutumattomia, yhtä utooppisia”.

Ei todellakaan tahdo uskoa omia silmiään, kun lukee tuollaista. Sellaiseen rappiotilaan, lamaannukseen ja haurauteen on nykyinen professoritiede vaipunut! Hra Struve tietää mainiosti, että tieteellinen sosialismi nojaa siihen tosiasiaan, että kapitalismi on yhteiskunnallistanut tuotannon. Tämän tosiasian vahvistaa loppumaton määrä kaikkialla maailmassa havaittavia ilmiöitä. Näiden ilmiöiden kehitysasteesta ja kehitymisnopeudesta on olemassa mitä runsain „empiirinen” aineisto.

Mutta meidän oppineemme kiertää kysymyksen tuotannon yhteiskunnallistamisesta, ei kajoa „tieteellis-empiirisellä tutkielmallaan” monilukuisten tosiasioiden *yhteenkään* alaan, vaan julistaa kysymyksen tieteellisesti ratkaistuksi muutamien liberalismista ja järkiperaistamisestä lausuttujen tyhjämpäiväisten fraasien perusteella!

Ei ole totta, että liberalismiin edessä hämmöttää täydellinen järkiperaistyminen. Ei ole totta, että marxismi *kieltää* „luonnonlain”. Yleensä koko lause „täydellisestä järkiperaistymisestä” on väärä ja tyhjämpäiväinen — kaikki se on surkeata metkuilua, typerää peliä, jolla on yksi päämäärä: kiertää tieteellisen sosialismin selvästi ja täsmällisesti asettama kysymys, hämäännyttää opiskeleva nuoriso meluamalla ja kirkumalla sosialismin mahdottomuudesta.

IX

Valtava osa hra Struven teoksesta, huomattavasti enemmän kuin puolet, käsittelee „tutkielmia ja aineistoa hinnan historiallisen fenomenologian alalta”.

Tässä „johdonmukaisen empirismin” kiihkeä kannattajamme, joka on julistanut arvon fantomiksi ja tutkii *hintoja* tosiasioina, voisi todella näyttää kykynsä!

Hintatilastotutkimus on saavuttanut viime vuosina valtavia menestyksiä. Kaikissa maissa on koottu paljon aineistoa. On koko joukko teoksia hintojen historiasta. Jos ankara oppinut ei voi alentua edes niin paljon, että kumoaisi Marxin arvoteorian, niin miksi hän sitten ei analysoisi vaikkapa muutamia tämän teorian peruskysymyksiä hintojen historiasta ja tilastosta saadun „empiirisen” aineiston avulla? Voidaan löytää tuhansia tavaroita ja satoja tavarain hintojen historian vaiheita tai ajanjaksoja, jolloin kaikkien ja kaikenkaltaisten sivullisten tekijäin vaikutus on poistetta-

vissa — paitsi työ-„tekijää” — ja jolloin kyseisen tavara-lajin valmistukseen käytetyn työn määrästä on olemassa tarkat tiedot. Miksei tämä „johdonmukaisen empirismin” kannattaja olisi voinut *kosketella* näitä tietoja hintaa koskevassa „tieteellisessä tutkielmassaan”, sen luvussa „hinnan historiallisesta fenomenologiasta”?

Miksi? Tietenkään siksi, että hra Struve käsitti liiankin hyvin asenteensa toivottomuuden, käsitti objektiivisen, työhön perustuvan arvon teorian kumoamisen mahdottomuuden ja tunsu vaistomaisesti, että oli *juoksujalkaa paettava* kaikkinaista tieteellistä tutkimusta.

Sadat hra Struven teoksen sivut, joissa käsitellään „tutkielmia ja aineistoa hinnan historiallisen fenomenologian alalta”, ovat harvinaisen mainio näyte siitä, kuinka nykyajan porvarilliset tiedemiehet pakenevat tiedettä. Noilla sivuilla on vaikka mitä! Mainintoja määrätystä ja vapaasta hinnasta — muutamia havaintoja polynesilaisista — lainauksia torikauppaa koskevasta asetuksesta, jonka on julkaissut (oppineisuus, oppineisuus!) Madagaskarin yhdistäjä, Andrianampuinimerinin keisari vuosina 178?—1810,— muutamia kirjoituksia Babylonian kuninkaan Hammurapin laista (aikakausi noin 2100 vuotta e.Kr.s.), joka koskee leikkauksesta maksettavaa lääkärin palkkiota,— muutamia lainauksia (enimmäkseen latinaksi, erittäin tieteellisiä) naisen ostohinnan tarifiointista saksalaisissa kansan säädöksissä — seitsemän kauppaoikeutta koskevan kirjoituksen käännökset Intian pyhien lainoppineiden, Manun ja Yäjna-vaalkyan teoksista * — ostajan suojelu roomalaisessa oikeudessa ja niin edelleen ja niin edelleen aina hellenistisiin näytteisiin Roomassa poliisitoimenpitein suoritetusta hintojen säännöstelystä ja Rooman politiaoikeuden kristillistämiseen karolingien lainsäädännössä.

Voidaan odottaa, että hra Struven teoksen julkaissut hra V. P. Rjabushinski ikuistaa itselleen tieteen suojelijan maineen sekä hra Struvelle pätevän tiedemiehen maineen julkaisemalla vielä parisataa nidettä tutkielmia ja aineistoa hinnan historiallisesta metodologiasta, vaikkapa esimerkiksi kaikkien aikojen ja kansojen kauppatorien kuvauksia

---

* Vastaten kohteliaasti hra Struven kyselyyn hra S. F. Oldenburg kirjoittaa hänelle, että „teidän (hra Struven) koskettelemienne kysymysten alalla lakikirjat ovat nähtävästi heijastaneet läheisesti elämää”. (Huomautus 51 b hra Struven kirjan ensimmäisen osan II jakson 2:sen luvun II alajakson 8. §:ssä.)

kuvitettuina sekä parhaista saksalaisista bibliografisista luetteloista poimituilla hra Struven huomautuksilla varustettuina. Johdonmukainen empirismi tulee riemuitsemaan, ja poliittisen taloustieteen erilaisten „lakien” fantomit häviävät kuin tuhka tuuleen.

X

Vanhalla Venäjällä, ennen vallankumousta, jaettiin oppineet tavallisesti kahteen suureen leiriin: hallituksen mieltä noudattaviin ja riippumattomiin; tällöin ensin mainituilla tarkoitettiin suorastaan ostettavissa olevia kynäniekkoja ja sellaisia, jotka kirjoittelivat teoksia tilauksesta.

Tämä karkea jako, joka vastasi patriarkaalisia, puoli-aasialaisia suhteita, on ehdottomasti vanhentunut ja luovutettava arkistoon. Venäjä eurooppalaistuu nopeasti. Porvaristo on meillä melkein täysin kypsynyt ja joissakin suhteissa se on liiankin kypsynyttä. Sen oppineet ovat „riippumattomia” hallituksesta, he eivät voi millään muotoa kirjoittaa tilauksesta, he tutkivat kysymyksiä vilpittömästi ja tunnollisesti siltä kannalta ja sellaisilla metodeilla, jotka heidän vilpittömän ja tunnollisen vakaumuksensa mukaan ovat yhdenmukaisia hra V. P. Rjabushinskin kaltaisten teollisuus- ja kauppa-alan „johtajiemme” etujen kanssa. Jos meidän aikanamme, jolloin kaikki on harpannut niin pitkälle eteenpäin, ansaitaan huomattavan oppineen maine ja saadaan teoksille virallinen tunnustus, niin se merkitsee, että parin „kantilaiseen tapaan” laaditun määritelmän avulla todistetaan sosialismin mahdottomuus; se merkitsee, että murskataan marxilaisuus selittämällä lukijoille ja kuulijakunnalle, että sitä ei kannata edes kumota, ja vetoamalla tuhansiin eurooppalaisten professorien nimiin ja heidän teostensa nimityksiin; se merkitsee, että heitetään yli laidan yleensä kaikki tieteelliset lait ja tehdään tilaa uskonnollisille laeille; se merkitsee, että läjätään suuret kasat ylen tieteellistä romua ja roskaa opiskelevan nuorison pään täytteeksi.

Jos tämä kaikki tulee tehtyä paljon karkeammin kuin sen tekevät Saksan porvarilliset oppineet, niin mitäpä siitä. Onhan pidettävä arvossa sitä, että Venäjä on kuitenkin lähtenyt lopullisesti eurooppalaistumisen ladulle.

TYÖVÄENLIIKKEEN MUODOISTA ⁶¹

(TYÖNSULKU JA MARXILAINEN TAKTIikka)

Työnsulut, s.o. joukkoluontoiset työläisten erottamiset, joita keskenään salakähmää sopineet teollisuudenharjoittajat panevat toimeen, ovat kapitalistisessa yhteiskunnassa yhtä välttämättömiä ja kiertämättömiä ilmiöitä kuin työläisten lakotkin. Hyökäten koko painollaan vararikkoon joutuvia pientuottajia ja proletariaattia vastaan, pääoma uhkaa alituisesti huonontaa työläisten elinehdot suoranaiseen nälänhätään ja nälkäkuolemaan asti. Ja kaikissa maissa on ollut esimerkkejä, jopa kokonaisia kansojen elinjaksoja, jolloin se seikka, ettei työväki ole tehnyt vastarintaa, on saattanut työläiset uskomattomaan kurjuuteen ja nälänhädän kaikkiin kauhuihin.

Työläisten vastarinta johtuu elämänehdoista — työvoiman myynnistä. Vain tällä vastustuksella työläiset ovat taistelussa kantamistaan suurista uhreista huolimatta saaneet suojatuksi edes jonkinverran siedettävän elintason. Mutta pääoma keskittyy yhä enemmän, tehtailijain liitot kasvavat, lisääntyy varattomien ja työttömien lukumäärä ja samalla myös proletariaatin puutteenalaisuus, ja taistelu siedettävän elintason puolesta käy yhä vaikeammaksi. Elin-kustannusten kalleus, joka on viime vuosina kasvanut nopeasti, tekee useinkin tyhjiksi kaikki työläisten ponnistukset.

Työväenjärjestöt ja ensi kädessä työläisten ammattiliitot, jotka saavat yhä suuremman määrän proletariaattia mukaan järjestyneeseen taisteluun, tekevät työläisten vastarinnan mahdollisimman suunnitelmalliseksi ja järjestelmälliseksi. Joukkoluontoisten ja monenlaisten ammattiyhdistysten toimiessa lakkotaistelu muodostuu sitkeämmäksi: lakkoja

järjestetään harvemmin, mutta jokainen yhteenotto on suurempi.

Teollisuudenharjoittajain työnsulut aiheutuvat taistelun kärjistymisestä ja vuorostaan kärjistävät taistelua. Ja proletariaatti, tiivistäen rivejään taistelussa, kehittäen taistelussa tietoisuuttaan sekä järjestyneisyyttään ja kokemustaan, tulee yhä laajemmassa mitassa ja yhä varmemmin vakuuttuneeksi kapitalistisen yhteiskunnan täydellisen taloudellisen uudelleenjärjestelyn välttämättömyydestä.

Marxilainen taktiikka merkitsee *erilaisten* taistelumenetelmien yhdistämistä, taitavaa siirtymistä yhdestä taistelumenetelmästä toiseen, herkeämätöntä joukkojen tietoisuuden kohottamista ja niiden kollektiivisten toimintojen laajentamista, toimintojen, joista jokainen erikseen on joko hyökäysluontoinen tai puolustusluontoinen, mutta jotka kaikki yhdessä johtavat yhä syvempään ja kärkevämpään konfliktiin.

Venäjällä ei ole perusedellytystä *sellaiseen* taistelun kehitykseen, jollaista havaitsemme Länsi-Euroopan maissa,—taisteluun lujien ja systemaattisesti kehittyvien ammattiliittojen osanotolla.

Erotukseksi Euroopasta, jossa poliittinen vapaus on ollut olemassa jo aikoja sitten, meillä lakkoliike on vuosina 1912—1914 levinnyt suppeiden ammatillisten rajojen ulkopuolelle. Liberaalit *kielsivät* tämän, liberaaliset työväenpoliitikot (likvidaattorit) eivät käsittäneet tätä tai eivät olleet sitä näkevinään. Mutta tosiasia pakotti tunnustamaan itsensä. Miljukovin puheessa Valtakunnanduumassa Lenan tapahtumia koskevan kyselyn yhteydessä tämä *pakotettu*, myöhästynyt, vaillinainen, platoninen (s.o. sellainen, jota ei seurannut käytännöllinen apu, vaan ainoastaan huokailu) työväenliikkeen *yleisen* merkityksen tunnustaminen ilmeni selvästi. Liberaalisilla puheillaan „lakkoilukiihkosta”, taloudellisten ja muiden motiivien yhdistämistä *vastaan* lakkoliikkeessä (muistutamme mieleen, että herra Jeshovin ja kumpp. *tällaiset* puheet alkoivat vuodesta 1912!) likvidaattorit ovat saaneet osakseen työläisten oikeutetun inhon. Sen vuoksi työläiset ovat toimittaneet tietoisesti ja päättävästi likvidaattoriherrojen „erottamisen viroistaan” työväenliikkeessä.

Marxilaisten suhtautuminen lakkoliikkeeseen ei ole aiheuttanut työläisten keskuudessa minkäänlaista horjuntaa eikä

tyytymättömyyttä. Järjestyneet marxilaiset arvioivat työnsulkujen merkityksen muodollisesti ja virallisesti *jo helmikuussa* vuonna 1913 (tosin sellaisella areenalla, jota liberaalien orjat, herrat likvidaattorit, eivät näe). Jo vuoden 1913 helmikuussa marxilaisten virallinen päätös viittasi selvästi ja suoraan työnsulkuihin ja osoitti välttämättömäksi *huomioida* ne taktiikassa⁶². Miten huomioida? Pohtimalla entistä huolellisemmin erinäisten esiintymisten tarkoituksenmukaisuutta, muuttamalla taistelumuotoja, vaihtamalla (juuri vaihtamisesta oli puhe!) yksiä muotoja toisiin, ja tällöin piti jatkuvasti pyrkiä yhä *korkeampiin* muotoihin. Valveutuneet työläiset tietävät varsin hyvin myöskin muutamia konkreettisia korkeammalle tasolle siirtymisen muotoja, jotka on historiallisesti kokeiltu useampaan kertaan ja jotka ovat „käsittämättömiä”, „vieraita” vain likvidaattoreille.

Maaliskuun 21 pnä, heti työnsulun julistamisen jälkeen pravdalaiset esittivät selvän tunnuksensa: *ei saa valita esiintymisaikaa ja -muotoja tehtailijain tahdon mukaan, ei lakkoilla nyt*. Työläisten liitot ja järjestyneet marxilaiset tiesivät ja näkivät, että tämä tunnus on *heidän omansa*, että sen on muotoillut se sama etumaisen proletariaatin enemmistö, joka vei läpi omat edustajansa Vakuutusneuvostoon⁶³ ja joka johtaa Pietarin työläisten *kaikkea* toimintaa likvidaattorien desorganisoivasta ja liberaalisesta porusta *piittaamatta*.

Maaliskuun 21 päivän tunnus — ei lakkoilla nyt — oli työläisten tunnus, jotka tiesivät, että he pystyvät *vaihtamaan* yhden muodon toiseen, että he ovat pyrkineet ja tulevat pyrkimään — liikkeen muotojen kaikkien muutosten kautta — yleiseen liikkeen tason kohottamiseen.

Että työväenliikkeen hajottajat — likvidaattorit ja narodnikit — yrittävät saattaa työväen asian sekasortoon tässäkin tapauksessa, sen työläiset tiesivät ja he valmistautuivat jo ennakkolta sen torjumiseen.

Maaliskuun 26 pnä sekä likvidaattorien ryhmä että narodnikkien ryhmä — Pietarin ja koko Venäjän tietoisten työläisten *enemmistön* tahdon rikkojain ja hajottajain ryhmät julkaisivat lehdissään näille leireille tavallisiksi tulleita porvarillisia typeryyksiä: narodnikit lörpöttelivät (likvidaattorien mielihyväksi) „kevytmielisyydestä” (valveutuneet työläiset ovat jo kauan sitten tietäneet, ettei kukaan ole

kevytmielisempi kuin narodnikit), likvidaattorit pitivät liberaalisia puheita (jotka on eritelty ja leimattu häpeällä jo „Putj Pravdy” lehden 47. numerossa) ja saarnasivat lakkojen korvaamista... ei vastaavilla, ei korkeammilla muodoilla, vaan... anomuskirjelmillä ja „päättölauselmilla”!!!

Heittäen syrjään likvidaattorien häpeällisen liberaaliset neuvot, heittäen syrjään narodnikkien kevytmielisen lörpötelyn, eturivin työläiset kulkivat varmoina omaa tietään.

Työläiset tiesivät hyvin entisen päätöksen lakkojen vaihtamisesta *tietyissä* työnsulkutapauksissa *tiettyihin*, niitä vastaaviin korkeampiin taistelumuotoihin ja toteuttivat sitä oikein.

Työnsulun järjestäjien provokaatio ei onnistunut. Työläiset eivät ottaneet vastaan taisteluhaastetta siellä, missä heidän vihollisensa sitä tyrkyttivät, työläiset noudattivat ajoissa järjestyneiden marxilaisten päätöstä ja nähdesään entistä havainnollisemmin liikkeensä koko merkityksen jatkavat yhä tarmokkaammin kulkuaan entistä tietään.

„Putj Pravdy” № 54,
huhtikuun 4 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

VASEMMISTONARODNIKIT KAUNISTELEVAT PORVARISTOA

Kun herrat vasemmistonarodnikit siirtyvät sisällöttömistä, ylimalkaisista „työätekevää talonpoikaistoa” koskevista fraaseista, jotka jo kyllästyttävät kaikkia ja jotka osoittavat, ettei tunneta enempää „Kommunistista manifestia” kuin „Pääomaakaan”, siirtyvät fraaseista *tarkkoihin tietoihin*, niin silloin käy heti ilmi, että vasemmistonarodnikit kaunistelevat porvaristoa.

„Työätekevää talonpoikaistoa” koskevan *koko* teorian porvarillista luonnetta peitellään korulauseilla ja huudahduksilla, mutta se paljastetaan tosiasioilla ja Marxin teorian tutkimisella.

Niinpä „Stoikaja Mysl” lehden 14. numerossa muuan aidolla intelligenssin kielellä kirjoittava hra Batrak⁶⁴ järkeilee „sosialismista ja talonpoikaistosta”.

„*Omaan työhön perustuvat taloudet kasvavat*”, julistaa hra Batrak ja esittää Ranskan ja Saksan tilastoja. Tilasto on sellainen asia, ettei siitä korulauseilla ja huudahduksilla selvitä, vaan petos tulee ilmi heti paikalla.

Ranskassa on lisääntynyt „pientalouksien” maa-ala, t.s. sellaisten, joilla on maata *viidestä kymmeneen hehtaariin* (hehtaari on hieman pienempi kuin desjatiina).

Hyvä on, hra Batrak! Mutta ettekö ole kuullut, että mitä voimaperäisempää on maanviljelys, sitä useammin tavataan *palkkatyötä „pienissä”* (maan määrän mukaan pienissä) talouksissa? Eikö se merkitse porvariston kaunistelua, kun vaietaan palkkatyötä koskevista tiedoista? eikö niin, hra Batrak?

Ottakaamme saksalaiset tiedot. 652.798 taloudella, joilla on viidestä kymmeneen hehtaariin maata, on *palkkatyöläisiä*

487.704. Näettekö nyt? Suurin osa pikkuisännistä riistää palkkatyöläisiä! Entä Ranskassa? Viininviljely, joka vaatii *palkkatyötä* pienillä maapalstoilla, on levinnyt Ranskassa paljon laajemmalle kuin Saksassa.

„Omaan työhön perustuvan talouden” teoria on työläisten petkuttamisen teoriaa, koska siinä vaietaan palkkatyötä koskevista tiedoista.

Hra Batrak ottaa esimerkiksi Saksan. „Omaan työhön perustuviksi” talouksiksi on katsottava „pienet sekä keskinkertaiset” (kielenpieksäjä voi sanoa „työtätekeväksi” isännäksi ketä hyvänsä!). Ja niinpä hra Batrak johtaa „omaan työhön perustuvien talouksien” kasvun „pienten” ja „keskinkertaisten” talouksien kasvusta.

Katsokaahan, mitä tietoja tuo porvariston uusi puolustaja esittää.

Hän aloittaa *enintään* 2 hehtaaria omistavista talouksista. Niiden lukumäärä oli v. 1882 58,03%, v. 1895 58,22% ja v. 1907 58,89%. Kasvua, eikö totta?

Mutta siitä, että tämä on palkkatyöläisten kasvua, siitä meidän „vasemmistonarodnikkimme” *ei virka mitään!!!*

Tilasto, jota hän väärentää, sanoo tarkasti: 3.378.509 taloudesta, joilla on maata *enintään* 2 hehtaaria (v. 1907), *ainoastaan* 474.915, s.o. hieman enemmän kuin $\frac{1}{10}$ (yksi kymmenesosa), on perusammattiltaan itsenäisiä maanviljelijöitä. *Enemmistö on palkkatyöläisiä* (1.822.792).

3.378.509 taloudesta 2.920.119, siis valtaenemmistö, on *aputalouksia*, tärkeimpänä tulolähteenä niissä *ei ole* maanviljelyä.

Herää kysymys: eikö tämä ole porvariston ja kapitalismin kaunistelua, kun „omaan työhön perustuviksi talouksiksi” katsotaan *batrakit ja päiväläiset*, palkkatyöläiset?!

Eikö tuo tyhmähkö sanonta „työtätekevä isäntä” ole tässä tarkoitettu *hämäämään* proletariaatin (palkkatyöläisten) ja porvariston välistä kuilua?? Eikö tuo sanonta ole tarkoitettu soluttamaan porvarillisia teorioita??

Edelleen. Taloudet, joilla on maata kahdesta viiteen hehtaariin. Niiden lukumäärä oli v. 1882 18,60%, v. 1895 18,29% ja v. 1907 17,57%. Näin kirjoittaa hra Batrak.

Entä johtopäätös? Johtopäätöksestä hän *ei sano mitään*.

Mutta johtopäätös kuuluu: *laskua* eikä nousua. Ja juuri näiden talouksien keskuudessa, ainoastaan näiden keskuu-

nessa eivät työhön *palkkaajat* (yksityistyon ostajat) eivätkä *palkkautujatkaan* ole täysin vallitsevina. Palkkaajia on 411.311 (palkkatyöläisten luvun mukaan); palkkautujia on 104.251 (tässä eivät vielä ole kaikki palkkautujat, tilasto on tässä epätäydellinen). Laskekaa yhteen — tulee 515 tuhatta, ja kaikkiaan tällaisia talonpoikia on 1.006.277 taloutta, siis tässäkin ryhmässä suurin osa joko palkkautuu tahi palkkaa!!

Hyvä sanonta „omaan työhön perustuva talous” palvelee työläisten pettämistä *salaamalla työvoiman ostoa ja myyntiä* koskevat tiedot.

Edelleen hra Batrak ottaa taloudet, joilla on maata viidestä kahteenkymmeneen hehtaariin, ja osoittaa, että ne kasvavat.

Entä palkkatyö? Siitä ei sanaakaan, ei hiiskahdustakaan. „Omaan työhön perustuvan talouden” teoreetikot on porvaristo lähettänyt palkkatyötä koskevien tietojen salaamista varten.

Ottakaamme nämä tiedot. 652.798 taloudella (v. 1907), joilla oli maata viidestä kymmeneen hehtaariin, oli 487.704 palkkatyöläistä; siis enemmän kuin puolet oli palkkatyön riistäjiä.

412.741 taloudella, joilla oli maata kymmenestä kahteenkymmeneen hehtaariin, oli 711.867 palkkatyöläistä, *siis kaikki tai melkein kaikki olivat palkkatyön riistäjiä.*

Millä nimellä pitäisi nimittää sellaista henkilöä, joka sanoo olevansa „sosialisti”, mutta laskee *palkkatyön riistäjät* „työätekeviin isäntiin” kuuluviksi?

Kuten marxilaiset ovat moneen kertaan selittäneet, vasemmistonarodnikit ovat pikkuporvareita, jotka kaunistelevat porvaristoa ja hämäävät sen harjoittamaa palkkatyön riistoa.

Vasemmistonarodnikkien ja etenkin hra Batrakin porvarillisiin teorioihin me vielä palaamme. Mutta toistaiseksi teemme lyhyen yhteenvedon.

„Omaan työhön perustuvan talouden” teoria on työläisten porvarillista pettämistä, joka perustuu muun muassa työvoiman ostoa ja myyntiä koskevien tietojen *salaamiseen.*

„Pien- ja keski”-talonpojista, joihin herrat vasemmistonarodnikit mielellään viittaavat summakaupalla, valtaenemistö todellisuudessa joko myy tai ostaa työvoimaa, joko

palkkautuu tai palkkaa. Porvarillinen „omaan työhön perustuvan talouden” teoria hämää juuri tämän *asian ytimen*.

Proletaari sanoo pientalonpojalle: sinä itse olet puoli-proletaari; seuraa työläisten *mukana*, muuta pelastusta sinulla ei ole.

Porvari sanoo pientalonpojalle: sinä itse olet pikkuisäntä, „työtätekevä isäntä”. Omaan työhön perustuva talous „kasvaa” myöskin kapitalismin vallitessa. Sinun asemasi on isännän eikä proletaarin asema.

Pikkuisännässä on kaksi sielua: proletaarin ja „isännän”.

Vasemmistonarodnikit toistavat *todellisuudessa* porvariston oppia, *turmellen* pientalonpoikia „isännän” illuusioilla. Senpä vuoksi marxilaiset käyvät päättävää taistelua tätä vasemmistonarodnikkien harjoittamaa pientalonpoikien (ja kehittymättömien työläisten) porvarillista turmelua vastaan.

„*Putj Pravdy*” № 56,
huhtikuun 6 p:nä 1914

Julkaistaan „*Putj Pravdy*” lehden
tekstin mukaan

KANSALLISUUSPOLITTIKAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ ⁶⁵

Haluan pysähtyä tarkastelemaan hallituksemme politiikkaa kansallisuuskysymyksessä. Se on eräs sangen tärkeä kysymys niiden kysymysten joukossa, jotka ovat meillä sisäasiain ministeriön „alaisia”. Siitä asti, kun Valtakunnanduuma käsitteli viimeksi tämän ministeriön tulo- ja menoarviota, meidän herravaltaa pitävät luokkamme ovat nostaneet Venäjällä päiväjärjestykseen kansallisuuskysymystä ja kärjistäneet sitä yhä enemmän.

Beilisin juttu on yhä uudelleen kiinnittänyt koko sivistysmaailman huomion Venäjään paljastaen meillä vallitsevan häpeällisen järjestyksen. Mistään laillisuuden tapaisesta ei Venäjällä ole jälkeäkään. Hillitöntä ja julkeaa juutalaisten vainoamista varten on viranomaisille ja poliiseille sallittu kaikki — jopa rikoksen salaaminen ja peittäminenkin. Nimenomaan sellainen yhteenveto seurasi Beilisin jutusta, jossa näkyi mitä lähin ja intiimisin yhteys*...

Osoittaakseni, etten liioittele puhuessani Venäjällä vallitsevasta pogromi-ilmapiiristä, voin esittää kaikkein „luotettavimman”, kaikkein konservatiivisimman, „ministereitä tekevän” kirjailijan, nimittäin ruhtinas Meshtsherskin todistuksen. Kas tässä „venäläiseltä henkilöltä Kieivistä” saatu lausunto, jonka hän on esittänyt aikakauslehdessä „Grazhdanin” ⁶⁶:

„Elämämme ilmapiiri tukahduttaa meitä: mihin vain menet, kaikkialla kuuluu salaliittolaisten kuisketta, kaikkialla on verenjanoa, kaikkialla ilmiantojen löyhkää, kaikkialla vihaa, kaikkialla napinaa, kaikkialla vaikerrusta”*...

* Käsikirjoituksen seuraavaa lūskaa ei ole löydetty. *Toim.*

sitä poliittista ilmaa, jota Venäjä hengittää. Tällaisessa ilmapiirissä on suorastaan naurettavaa puhua tai ajatella oikeudesta, laillisuudesta, perustuslaista ja muista senkaltaisista liberaalisista naiivisuuksista; — oikeammin sanoen se olisi naurettavaa, ellei se olisi... tosi!

Jokainen vähänkin tietoinen ja tarkkaavainen henkilö maassamme tuntee tuon ilmapiirin joka päivä. Muttei jokaisella ole kylliksi miehuullisuutta tehdä itselleen tarkoin selväksi tuon pogromi-ilmapiirin *merkitystä*. Miksi meillä vallitsee tuollainen ilmapiiri? Miksi se *saattaa* vallita? Vain siksi, että todellisuudessa maamme on huonosti verhotun *kansalaissodan* tilassa. Eräiden on kovin vastenmielistä tunnustaa tämä tosiasia, jotkut haluavat vetää tämän ilmiön päälle verhon. Varsinkin liberaalimme, sekä progressistit että kadetit, mielellään kursivat kokoon tuota verhoa miltei aivan „perustuslaillisten” teoriain tilkuista. Mutta rohkenen luulla, ettei ole sen vahingollisempaa, kansanedustajille sen rikoksellisempaa tekoa kuin „meitä ylentävän valheen” levittäminen Valtakunnanduuman puhujalavalta.

Hallituksen koko politiikka juutalaisiin sekä muihin „muukalaisiin” nähden — suokaa anteeksi „hallituksen” sanonta — käy heti ymmärrettäväksi, luonnolliseksi ja kiertämättömäksi, kun katsahdetaan totuutta suoraan silmiin ja tunnustetaan se epäilemätön tosiasia, että maa on huonosti verhotun kansalaissodan tilassa. Hallitus ei hallitse, vaan sotii.

Se, että hallitus on valinnut sodan käymiseen „tosivenäläiset” keinot, pogromikeinot, johtuu siitä, että *sen käytettävissä ei ole muita keinoja*. Kukin puolustautuu kykynsä mukaan. Purishkevitsh ja hänen ystävänsä eivät voi puolustautua muuten kuin „pogromi”-politiikan avulla, sillä muuta ei *heidän* käytettävissään ole. Ei siinä ole mitään huokailemista; on järjetöntä pyrkiä selviytymään asiasta puhumalla perustuslaista tai oikeudesta taikka hallitussysteemistä, — kysymys on yksinkertaisesti Purishkevitshin ja kumppanien *luokan* eduista, tuon luokan tukalasta tilasta.

On joko päättävästi, eikä vain sanoissa, „selvitettävä väli” tuon luokan kanssa tahi tunnustettava „pogromi”-ilmapiiri välttämättömäksi ja väistämättömäksi Venäjän koko politiikassa. On joko mukauduttava tähän politiikkaan tahi tuettava kansanjoukkojen ja ennen kaikkea proletaarien

liikettä tuota politiikkaa vastaan. Jompikumpi. Keskitietä ei tässä voi olla.

Jopa hallitustilastonkin, s.o. „hallituksen tarkoitusperiä” vastaavasti ilmeisesti liioitellun ja vääristellyn tilaston mukaan Venäjällä lasketaan olevan isovenäläisiä ainoastaan 43% koko maan väestöstä. Isovenäläisiä on Venäjällä *vähemmän* kuin puolet koko väestöstä. Jopa vähävenäläisetkin eli ukrainalaiset on meillä virallisesti, „itse” Stolypinin sanoman mukaan, laskettu „muukalaisiin” kuuluviksi. Siis „muukalaisia” on Venäjällä 57% väestöstä, t.s. väestön enemmistö, lähes $\frac{3}{5}$ ja todellisuudessa varmaankin enemmän kuin $\frac{3}{5}$ väestöstä. Minut on valittu Valtakunnanduumaan Jekaterinoslavin kuvernementista, jossa väestön valtaenemmistö on ukrainalaisia. Shevtshenkon muistojuhlan vieron kieltäminen oli hallitusvastaisen agitaation kannalta niin mainio, erinomainen, harvinaisen otollinen ja onnistunut toimenpide, ettei sen parempaa agitaatiota voida kuvitellakaan. Luulenpa, etteivät kaikki meidän parhaimmaksi sosialidemokraattiset hallitusvastaiset agitaattorimme koskaan saavuttaisi noin lyhyessä ajassa niin huimaavia tuloksia kuin tuo toimenpide saavutti hallitusvastaisessa mielessä. Tuon toimenpiteen jälkeen monet miljoonat „poroporvarit” ovat alkaneet muuttua tietoisiksi kansalaisiksi ja uskoa oikeaksi sanonnan, että Venäjä on „kansojen vankila”.

Oikeistolaiset puolueemme ja nationalistimme meluavat nyt niin kovasti „mazeppalaisia” vastaan, meidän kuulu Bobrinskimme puolustaa niin erinomaisella demokraatille ominaisella innolla ukrainalaisia *Itävallan* hallituksen sorrolta — aivan kuin Bobrinski haluaisi kirjoittautua Itävallan sosialidemokraattiseen puolueeseen. Mutta jos „mazeppalaisuudeksi” nimitetään viettymystä Itävallaltaan ja sen poliittisen järjestyksen pitämistä parempana, niin Bobrinskiin ei liene viimeisiä „mazeppalaisia”, sillä Bobrinski valittaa ja meluaa Itävallassa olevien ukrainalaisten sorrosta! Ajatelkaahan vain, miltä tuntuu tämän lukeminen tai kuuleminen Venäjän ukrainalaisista, vaikkapa edustamaan Jekaterinoslavin kuvernementin asukkaista! Kun „itse” Bobrinski, kun nationalisti Bobrinski, kun kreivi Bobrinski, kun tilanherra Bobrinski, kun tehtailija Bobrinski, kun korkeimman ylimystön (miltei „ylhäisöpiirien”) tuttava Bobrinski on sitä mieltä, että toiskansalliset vähemmistöt

Itävallassa ovat epäoikeudenmukaisessa ja sorretussa asemassa,— Itävallassa, missä ei ole mitään sen tapaistakaan kuin ovat häpeälliset juutalaisten asumarajat, tyhmyytenä itsepäisten kuvernöörien oikusta toimeenpannut halpamaiset juutalaistarkotukset ja äidinkielen poistaminen kouluista,— niin mitä on sanottava Venäjän ukrainalaisista?? mitä on sanottava muista Venäjällä asuvista „muukalaistkansallisuksista”??

Eivätkö Bobrinski ynnä muut nationalistit ja samoin myös oikeistolaiset huomaa, että he herättävät Venäjällä olevien „muukalaisten” keskuudessa, t.s. Venäjän väestön $\frac{2}{5}$:n keskuudessa tietoisuutta Venäjän *takapajuisuudesta jopa* Euroopan takapajuisimpaankin maahan, Itävaltaan verrattuna??

Koko kysymys on siinä, että Purishkevitchien hallitseman tai oikeammin sanoen Purishkevitchien saappaan alla vaikeoivan Venäjän tilanne on niin omalaatuinen, että nationalisti Bobrinskin puheet selventävät ja tehostavat erinomaisesti sosialidemokraattista agitaatiota.

Yrittäkää, yrittäkää vain, korkea-arvoinen tehtailija ja tilanherra Bobrinski: varmasti te autatte meitä niin Itävallan kuin Venäjänkin ukrainalaisten herättämisessä ja valistamisessa, autatte ravistamaan heidät liikkeelle! Jekaterinoslavissa sain kuulla useilta ukrainalaisilta, että he aikovat lähettää kreivi Bobrinskille kiitoskirjelmän hänen menestyksellisestä propagandastaan Ukrainan erottamiseksi Venäjästä. Kuultuani tuon en ihmetellyt. Näin agitaatiolehtisiä, joiden yhdellä puolella oli asetus Shevtshenkon muistojuhlan kieltämisestä ja toisella puolella lainauksia Bobrinskin kaunopuheisista esiintymisistä ukrainalaisten *hyväksi*... Neuvoin lähettämään nuo lehtiset Bobrinskille, Purishkevitchille ja *muille* ministereille.

Mutta joskin Purishkevitch ja Bobrinski ovat ensiluokkaisia agitaattoreita Venäjän demokraattiseksi tasavallaksi muuttamisen puolesta, niin meidän liberaalimme ja muun muassa kadetit pyrkivät salaamaan väestöltä sen, että *he ovat yhtä mieltä* Purishkevitchien kanssa eräissä kansallisuuspolitiikan peruskysymyksissä. Puhuessani kaikille tunnettua kansallisuuspolitiikkaa harjoittavan sisäasiain ministeriön tulo- ja menoarviosta en täyttäisi velvollisuuttani, ellen kajoaisi kysymykseen, joka koskee tuota

kadettipuolueen *yksimielisyyttä* sisäasiain ministeriön periaatteiden kanssa.

Todellakin, eikö ole selvää, että ken tahtoo olla — sanomme lievästi: — „oppositiossa” sisäasiain ministeriötä vastaan, hänen pitää tuntea myös tämän ministeriön *aatteelliset* liittolaiset kadettien leiristä.

„Retsh” lehden kertoman mukaan pidettiin kuluvan vuoden maaliskuun 23—25 pnä Pietarissa kadettipuolueen eli „kansanvapauspuolueen” sääntömääräinen konferenssi.

„Kansallisuuskysymyksiä”, kirjoittaa „Retsh” (№ 83), „pohdittiin... erikoisen vilkkaasti. Kieviläiset edustajat, joihin yhtyivät N. V. Nekrasov ja A. M. Koljubakin, osoittivat, että kansallisuuskysymys on suuri kehkeytyvä tekijä, jota on edistettävä rohkeammin kuin tähän asti. F. F. Kokoshkin osoitti kuitenkin, että niin ohjelma kuin aikaisemmin saatu poliittinen kokemuskin vaativat, että „kansallisuuksien” valtiollisen itsemääräämisen „venyviin määritelmiin” suhtaudutaan hyvin varovasti”.

Näin „Retsh” esittää asian. Ja vaikka tuo esitys on tarkoituksellisesti laadittu siten, että *mahdollisimman harvat* lukijoista pystyisivät käsittämään asian ytimen, niin kuitenkin asian ydin on jokaiselle tarkkaavaiselle ja ajattelevalle ihmiselle selvä. „Kijevskaja Mysl”, joka on myötämielinen kadeteille ja ajaa heidän katsantokantojaan, on julkaissut Kokoshkinin puheen lisäten seuraavanlaisen perustelun: „Sillä se saattaa johtaa valtakunnan hajoamiseen”.

Kokoshkinin puheen ajatus oli epäilemättä sellainen. Kokoshkinin katsantokanta vei kadettien keskuudessa voiton jopa Nekrasovien ja Koljubakinien mitä arimmasta demokratismista. Kokoshkinin katsantokanta on *isovenäläisen* liberaalis-porvarillisen nationalistin katsantokanta, nationalistin, joka puolustaa *isovenäläisten* erioikeuksia (vaikka he ovat vähemmistönä Venäjällä), puolustaa niitä *käsi kädessä* sisäasiain ministeriön kanssa. Kokoshkin puolusti sisäasiain ministeriön politiikkaa „teoreettisesti” — siinä on koko asian olemus, siinä on asian ydin.

„Suhtautukaa varovaisemmin” kansakuntien „valtiolliseen itsemääräämiseen”! Kunpa se vain ei „johtaisi valtakunnan hajoamiseen”! — siinä Kokoshkinin kansallisuuspolitiikan *sisältö*, joka on *aivan yhtäläinen* kuin sisäasiain ministeriön politiikan peruslinja. Mutta Kokoshkin ja muut kadettien johtajat eivät ole lapsia. He tietävät mainiosti sanonnan:

„sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten”. Valtio on kansaa varten eikä kansa valtiota varten. Kokoshkin ja muut kadettien johtajat eivät ole lapsia. He käsittävät mainiosti, että valtio on meillä (todellisuudessa) Purishkevitshien luokka. Valtion eheys merkitsee Purishkevitshien luokan eheyttä. Nimenomaan siitä Kokoshkinin pitävät huolta, jos katsomme suoraan heidän politiikkansa *yttimeen*, poistettuamme siitä diplomaattisen verhon.

Selittääkseni asian havainnollisesti saanen esittää yksinkertaisen esimerkin. On tunnettua, että vuonna 1905 Norja erosi Ruotsista, sodalla uhkailleiden Ruotsin tilanherrain kiivaista vastalauseista huolimatta. Onneksi Ruotsissa maaorjuuttajat eivät ole kaikkivoipia niinkuin Venäjällä, joten sotaa ei syttynyt. Norja, jonka väestö oli vähemmistönä, erosi Ruotsista rauhallisesti, demokraattisesti, kulttuurisesti, eikä siten kuin tahtoivat maaorjuuttajat ja sotapuolue. Ja miten kävi? Menettikö kansa mitään? kärsivätkö kulttuurin edut? tai demokratian edut? työväenluokan edut tuosta eroamisesta??

Ei lainkaan! Niin Norja kuin Ruotsikin kuuluvat paljon sivistyneempien maiden joukkoon kuin Venäjä,— muun muassa *juuri siitä syystä*, että siellä osattiin soveltaa demokraattisesti kansakuntien „valtiollisen itsemääräämisen” määritelmää. *Väkivaltaan* perustuvien yhdyssiteiden katkaiseminen merkitsi vapaaehtoisuuteen perustuvien taloudellisten yhdyssiteiden *lujittumista*, kulttuuriyhteyksien lujittumista ja keskinäisen kunnioituksen kasvua noiden kahden niin kielellisesti kuin muutenkin läheisen kansan välillä. Ruotsin ja Norjan kansojen yhteenkuuluvaisuus, läheisyys todellisuudessa *voitti* tästä eroamisesta, sillä eroaminen merkitsi *väkivaltaan* perustuvien yhdyssiteiden katkaisemista.

Tästä esimerkistä käynee selväksi, että Kokoshkin ja kadettipuolue ovat täydellisesti sisäasiain ministeriön näkökannalla, kun he pelottelevat meitä „valtakunnan hajoamisella” ja kehottavat „suhtautumaan varovasti” täysin selvään ja koko kansainvälisessä demokratiassa kiistattomaan määritelmään kansallisuuksien „valtiollisesta itsemääräämisestä”. Me sosialidemokraatit olemme *kaiken* nationalismin vihollisia ja demokraattisen *sentralismin* kannattajia. Olemme partikularismin vastustajia, olemme varmoja siitä, että *kaikkien muiden ehtojen ollessa samanlaisia* suuret

valtiot voivat ratkaista taloudellisen kehityksen tehtävät sekä myös proletariaatin ja porvariston välisen taistelun tehtävät paljon menestyksellisemmin kuin pienet valtiot. Mutta me pidämme arvossa vain vapaaehtoisia emmekä milloinkaan väkivaltaan perustuvia yhdyssiteitä. Kaikkialla, missä me näemme *väkivaltaan* perustuvia yhdyssiteitä kansakuntien välillä, me puolustamme *ehdottomasti* ja päättävästi jokaisen kansakunnan *oikeutta* valtiolliseen itsemääräämiseen, s.o. eroamiseen, mutta emme ensinkään propagoi kunkin kansakunnan eroamisen välttämättömyyttä.

Tuon *oikeuden* puolustaminen, propagoiminen ja tunnustaminen merkitsee kansakuntien tasa-arvoisuuden puolustamista, se merkitsee *väkivaltaan* perustuvien yhdyssiteiden kieltämistä, merkitsee taistelua minkä tahansa kansakunnan valtiollisia erioikeuksia vastaan, se merkitsee myös, että kasvatetaan eri kansakuntien työläisiä täydellisen luokkasolidaarisuuden hengessä.

Eri kansakuntien työläisten luokkasolidaarisuudelle on eduksi, kun väkivaltaan perustuvat, feodaaliset, sotilaalliset yhdyssiteet vaihdetaan vapaaehtoisuuteen perustuviin yhdyssiteisiin.

Kansakuntien tasa-arvoisuutta me pidämme kaikkein tärkeimpänä kansan vapaudessa ja sosialismille *...

ja isovenäläisten erioikeuksien puolustamista. Mutta me sanomme: ei mitään erioikeuksia *yhdellekään* kansakunnalle, kansakuntien täydellinen tasa-arvoisuus ja *kaikkien kansakuntien* työläisten yhdistyminen, yhteenliittyminen.

Kahdeksantoista vuotta sitten, vuonna 1896 Lontoossa pidetty työläisten ja sosialististen järjestöjen kansainvälinen kongressi hyväksyi kansallisuuskysymyksestä päätöksen, joka yksin vain osoittaakin oikeat tiet pyynnille niin todelliseen „kansan vapauteen” kuin myös sosialismiin. Päätöksessä sanotaan:

„Kongressi julistaa kannattavansa kaikkien kansakuntien täydellistä itsemääräämisoikeutta ja olevansa myötätuntoinen kaikkien niiden maiden työläisille, jotka nykyään kärsivät sotilaallisen, kansallisen tai muunlaisen despotismin iken alla. Kongressi kutsuu kaikkien näiden maiden työläisiä liittymään koko maailman valveutuneiden työläisten riveihin taistelemaan yhdessä heidän kanssaan kansainvälisen

* Käsikirjoituksen kahta seuraavaa liuskaa ei ole löydetty. Toim.

kapitalismin voittamiseksi ja kansainvälisen sosialidemokratian päämäärien toteuttamiseksi”.

Venäjän kaikkien kansakuntien työläisten rivien yhtenäisyyteen kutsumme mekin, sillä vain sellainen yhtenäisyys voi taata kansakuntien tasa-arvoisuuden, kansan vapauden ja sosialismin edut.

Vuosi 1905 yhdisti Venäjän kaikkien kansakuntien työläiset. Taantumus pyrkii lietsomaan kansallisuusvihaa. *Kaikkien* kansakuntien liberaalinen porvaristo, ennen kaikkea ja eniten isovenäläinen porvaristo, taistelee *oman* kansakuntansa erioikeuksien puolesta (esimerkiksi puolalainen koolo juutalaisten tasa-arvoisuutta vastaan Puolassa),— taistelee kansallisen eristäytymisen, kansallisen erikoisaseman puolesta ja siten *tukee* sisäasiainministeriömme politiikkaa.

Mutta todellinen demokraattinen liike, työväenluokka etujoukkonaan, nostaa kansakuntien täydellisen tasa-arvoisuuden lipun ja pyrkii kaikkien kansakuntien työläisten yhteenliittämiseen heidän luokkataistelussaan. Tältä näkökannalta me kiellämme niin sanotun „kansallisen kulttuuri”-autonomian, s.o. koulutoimen jakamisen kansallisuuksittain samassa valtiossa tai koulutoimen ottamisen pois valtion hallinnasta ja sen luovuttamisen erikseen järjestettyjen kansallisten liittojen hoidettavaksi. Demokraattisen valtion on tunnustettava eri alueiden autonomia, varsinkin väestön kansallisen kokoomuksen puolesta erilaisten alueiden ja piirikuntien autonomia. Sellainen autonomia ei ole ensinkään ristiriidassa demokraattisen sentralismin kanssa; päinvastoin, suuressa ja kansalliselta kokoomukseltaan kirjavassa valtiossa *voidaan* vain alueiden autonomian avulla toteuttaa todella demokraattinen sentralismi. Demokraattisen valtion on ehdottomasti tunnustettava eri kielten *täydellinen vapaus* ja kiellettävä *kaikkinaiset* jonkin yhden kielen etuoikeudet. Demokraattinen valtio ei salli yhdenkään kansallisuuden sortamista, majorisointia toisen kansallisuuden taholta yhdelläkään alueella eikä yhteiskunnallisten asiain yhdelläkään alalla.

Mutta koulutoimen ottaminen pois valtion käsistä ja sen jakaminen kansakunnittain, jotka on järjestetty erillisiksi kansallisiksi liitoiksi, on demokratian ja vielä enemmän proletariaatin näkökannalta vahingollinen toimenpide. Se johtaisi vain kansakuntien eristyneisyyden voimistumiseen, mutta meidän on pyrittävä niitä lähentämään. Se johtaisi

shovinismin kasvuun, mutta meidän pyrkimyksenämme täytyy olla kaikkien kansakuntien työläisten mitä lujin liitto, heidän yhteinen taistelunsa *kaikkinaista* shovinismia vastaan, *kaikkinaista* kansallista erikoisasemaa vastaan, kaikkinaista nationalismia vastaan. Koulupolitiikka on kaikkien kansakuntien työläisillä sama: äidinkielen vapaus, demokraattinen ja *maallinen* koulu.

Minä lopetan lausuen vielä kerran kiitokset Purishkevitchille, Markov II:lle ja Bobrinskille heidän menestyksellisestä agitaatiostaan Venäjän koko valtiojärjestelmää vastaan, siitä, että *he ovat antaneet havainto-opetusta* Venäjän demokraattiseksi tasavallaksi muuttamisen välttämättömyydestä.

Kirjoitettu v. 1914 huhtikuun 6 (19)
päivän jälkeen

Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 3. (26.) numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

PERUSTUSLAKIKRIISI ENGLANNISSA

„Putj Pravdy” lehden 34. numerossa, kuvatessamme mielenkiintoisia Irlannin tapahtumia, puhuimme konservatiivien peloittelemien Englannin liberaalien politiikasta*.

Noiden rivien kirjoittamisen jälkeen on ollut uusia tapahtumia, jotka ovat muuttaneet Irlannin itsehallintoa koskevan (liberaalien ja konservatiivien välisen) erillisen selkkauksen yleiseksi perustuslakikriisiksi Englannissa.

Koska konservatiivit uhkailivat, että Ulsterin protestantit „nousevat kapinaan” Irlannin homerulea (autonomiaa, itsehallintoa) vastaan, niin liberaalinen hallitus lähetti sinne tietyn joukon sotaväkeä pakottaakseen kunnioittamaan parlamentin tahtoa.

Entä kuinkas kävi?

Englannin sotaväen kenraalit ja upseerit nostivat kapinan!

He sanoivat, etteivät he ryhdy taistelemaan Ulsterin protestantteja vastaan, koska sellainen olisi ristiriidassa heidän „patriotismsinsa” kanssa, ja että he pyytävät virkaeroa!

Liberaalinen hallitus oli kerrassaan hämmästynyt tuosta armeijan johdossa olevien tilanherrojen vastarinnasta. Liberaalit olivat tottuneet lohduttamaan itseään perustuslaki-illuusioilla ja korulauseilla laillisuudesta, sulkien silmänsä näkemästä todellista voimasuhdetta, luokkataistelua. Mutta tuo todellinen voimasuhde on ollut ja tulee olemaan edelleenkin sellainen, että porvariston pelkuruuden takia Englannissa on säilynyt koko joukko esiporvarilli-

* Ks. tätä osaa, ss. 136—139. *Toim.*

sia, keskiaikaisia laitoksia sekä tilanherrain etuoikeuksia.

Aristokraattiupseerien vastarinnan nujertamiseksi olisi liberaalisen hallituksen pitänyt kääntyä kansan puoleen, joukkojen, proletaarien puoleen, mutta juuri sitä herrat „valistuneet” liberaaliset porvarit pelkäsivät enemmän kuin mitään muuta maailmassa. Ja hallitus antoi itse asiassa periksi kapinoiville upseereille suostuttaen heidät ottamaan virkaeropyyntönsä takaisin ja antaen heille kirjallisen todistuksen, ettei sotaväkeä tulla käyttämään Ulsteria vastaan.

Tuo häpeällinen tosiasia, kirjallisen todistuksen antaminen (maaliskuun 21 p:nä uutta lukua) pyrittiin salaamaan kansalta, ja liberaalien johtajat Asquith, Morley y.m. valehtelivat virallisissa lausunnoissaan mitä uskomattomimmalla ja julkeimmalla tavalla. Mutta totuus on tullut kuitenkin ilmi. Sitä, että upseereille annettiin kirjalliset lupaukset, ei ole kumottu. Nähtävästi on ollut „painostusta” kuninkaan taholta. Sotaministeri Seeleyn virkaero ja hänen salkkunsa siirtyminen „itse” Asquithille, Asquithin valitseminen uudelleen, sotaväelle osoitettu kiertokirje laillisuuden kunnioittamisesta — kaikki tuo on pelkkää virallista ulkokultaisuutta. Se kuitenkin pysyy tosiasiana, että liberaalit antoivat periksi tilanherroille, jotka olivat repineet rikki perustuslain.

Englannin parlamentissa on tämän jälkeen ollut useita hyvin kiivaita kohtauksia. Konservatiivit ovat täysin oikeutetusti pilkanneet ja halveksineet liberaalista hallitusta, mutta työväen edustaja Ramsay MacDonald, eräs kaikkein maltillisimmista liberaalisista työväenpoliitikoista, on mitä kiihkeimmin vastustanut taantumuksellisten menettelyä. „Nämä ihmiset”, hän sanoi, „ovat aina valmiit ponnistelemaan ja raivoamaan lakkolaisia vastaan. Mutta kun tuli kysymys Ulsterista, niin he kieltäytyvät täyttämästä velvollisuuttaan, sillä laki Irlannin autonomiasta kajoaa heidän luokkaennakkoluuloihinsa ja -etuihinsa”. (Irlannin tilanherrat ovat englantilaisia, ja Irlannin itsehallinto irlantilaisen porvarien ja talonpoikain itsehallintona uhkaa hieman hillitä herrojen aatelissukuisten lordien rosvoamishalua.) „Nämä henkilöt”, R. MacDonald jatkaa, „ajattelevat vain sitä, että pitää sotia työläisiä vastaan, mutta kun tulee kysymys siitä, että rikkaat ja omistavat luokat on

pakotettava kunnioittamaan lakia, niin he kieltäytyvät täytämästä velvollisuuttaan”.

Tällä tilanherrain kapinalla Englannin „kaikkivoipaa” (kuten liberaaliset pölkkypäät, varsinkin liberaaliset oppineet olivat luulleet ja miljoonia kertoja sanoneet) parlamenttia vastaan on erittäin suuri merkitys. Vuoden 1914 maaliskuun 21 päivä (vanhaa lukua maaliskuun 8 päivä) jää maailmanhistoriallisen käänteeseen merkkipäiväksi, jolloin Englannin aatelissukuiset tilanherra-lordit särkivät pirstaleiksi Englannin perustuslain ja Englannin laillisen järjestyksen antaen loistavan luokkataisteluojetuksen.

Tämä opetus juontui siitä, että liberaalien puolinaisen, ulkokultaisen, teennäisesti reformistisen politiikan avulla ei voitu lieventää Englannin proletariaatin ja porvariston välisten ristiriitojen kärkevyyttä. Tämä opetus on oleva hyödyksi koko Englannin työväenliikkeelle; työväenluokka alkaa nyt kiireesti ravistella itsestään pois filisterimäistä uskoa siihen paperipalaseen, jota sanotaan Englannin oikeusjärjestykseksi ja perustuslaiksi ja jonka Englannin aristokraatit ovat koko kansan nähden repineet siekaileiksi.

Nämä aristokraatit ovat menetelleet kuten *oikeistovallankumoukselliset* ja ovat siten repineet rikki kaikki sovinnaisuudet, kaikki verhot, jotka estivät kansaa näkemästä luokkataistelun epämiellyttävän, mutta eittämättömän todellisuuden. Kaikki ovat nyt nähneet sen, mitä porvaristo ja liberaalit salasivat ulkokultaisesti (he ovat ulkokultaisia kaikkialla, mutta tuskinpa missään ulkokultaisuus on päässyt niin pitkälle ja ilmenee niin hiotussa muodossa kuin Englannissa). Kaikki ovat nyt nähneet, että salaliittoa parlamentin tahdon murtamiseksi oli valmisteltu jo kauan. Todellinen luokkaherruus on ollut ja tulee olemaan parlamentin *ulkopuoella*. Edellä mainitut keskiaikaiset laitokset, jotka olivat jo kauan olleet toimeettomina (oikeammin sanoen olivat olleet ikään kuin toimeettomina), alkoivat nopeasti toimia ja osoittautuivat parlamenttia *voimakkaammiksi*. Sitä vastoin Englannin pikkuporvarilliset liberaalit työläisiä tuodittavine puheineen reformeista ja parlamentin mahtavuudesta osoittautuivat todellisuudessa nolliksi, sätkynukeiksi, joita pannaan liikkeelle kansan puijaamiseksi, mutta joilta *valtaa pitävä* aristokratia pani heti „*suun kiinni*”.

Kuinka paljon kirjoja ovatkaan kirjoittaneet eritoten Saksan ja Venäjän liberaalit Englannin laillisen järjestyksen ja sosiaalisen rauhan ylistämiseksi! Onhan tunnettua, että Saksan ja Venäjän liberaalien historiallisena kutsumuksena on palvoa orjamaisesti sitä, mitä luokkataistelu on saanut aikaan Englannissa ja Ranskassa, ja julistaa tuon taistelun tulokset „luokkien yläpuolella” olevan „tieteen totuudeksi”. Vaikka todellisuudessa Englannin „laillinen järjestys ja sosiaalinen rauha” oli vain lyhytaikainen seuraus Englannin proletariaatin horrostilasta, joka kesti likipitään vuodesta 1850 vuoteen 1900.

Englannin monopoliasemasta on tullut loppu. Yleismaailmallinen kilpataistelu on kärjistynyt. Elinkustannukset ovat kallistuneet. Suurkapitalistien liitot ovat musertaneet pikku- ja keskitason isännät sekä langettaneet kaikki rasitukset työläisten hartioille. XVIII vuosisadan loppukauden jälkeen, vuosien 1830—1840 chartismikauden jälkeen Englannin proletariaatti on jälleen herännyt.

Vuoden 1914 perustuslakikriisi on oleva eräänä tärkeänä vaiheena tuon heräämisen historiassa.

„Putj Pravdy” № 57,
huhtikuun 10 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

YHTENÄISYYS

Pietarissa on ilmestynyt jo 3 numeroa aikakauslehteä „Borba”, joka on julistanut itsensä „ryhmäkuntiin kuulumattomaksi”. Aikakauslehden perussuuntana on yhtenäisyyden puolustaminen.

Yhtenäisyys kenen kanssa? — *Likvidaattorien kanssa.*

Likvidaattorien kanssa aikaansaattavan yhtenäisyyden puolustukseksi julkaistiin „Borban” viime numerossa 2 artikkeliä.

Ensimmäinen artikkeli on tunnetun likvidaattorin J. Larinin. Sen samaisen Larinin, joka kirjoitti hiljattain eräässä likvidaattorien lehdessä:

„Kapitalistisen kehitystien puhdistaminen absolutismin jäännöksistä tapahtuu ilman mitään vallankumousta... Ensivuoroisena tehtävänä on... juurruttaa laajoihin joukkoihin se johtava aate, että alkaneella kaudella työväenluokan ei ole järjestäydyttävä „vallankumousta varten” eikä „vallankumousta odotellen”...”

Juuri tuo sama likvidaattori puolustaa nyt „Borbassa” yhtenäisyyttä ja ehdottaa sen muodoksi *federaatiota*.

Federaatio on tasa-arvoisten järjestöjen sopimus. Näin ollen Larin ehdottaa, että työväenluokan taktiikkaa määriteltäessä on „typistämättömien tunnusten” kannalla olevien työläisten valtaenemmistön tahto *mukautettava* niiden vähäisten likvidaattoriryhmien tahtoon, jotka ovat suuremmassa tai pienemmässä määrin edellä esittämiemme sanojen kannalla. Likvidaattori Larinin perin viekkaan suunnitelman mukaan työläisten enemmistöllä ei olisi oikeutta ottaa mitään askelta ennen kuin siihen saataisiin „Severnaja Rabotshaja Gazetan” herrojen, likvidaattorien suostumus.

Työväki hylkäsi likvidaattorit; nyt likvidaattori Larinin suunnitelman mukaan heidän pitäisi päästä jälleen johtavaan asemaan federaation avulla. Larinin ehdottama fede-

raatio on siis yksinkertaisesti yritys tyrkyttää työväenliikkeen hylkäämien likvidaattorien tahtoa työläisille uudelleen. Kun ei päästetty sisään ovesta, järkeilevät likvidaattorit, niin kiivetkäämme sisään ikkunasta ja nimittäkäämme tätä -osiasiallista työväen enemmistön tahdon rikkomista „yhtenäisyysdeksi federaation kautta”.

„Borba” lehden toimitus väittelee Larinin kanssa. Federaatio, t.s. vähittäin tapahtuva likvidaattorien ja marxilaisten sopiminen *tasa-arvoisina osapuolina*, ei tyydytä tuota toimitusta.

Se ei halua sopimista likvidaattorien kanssa, vaan uutta yhteensulautumista heidän kanssaan „yhteisten taktiikkapäätösten pohjalla”, mikä merkitsee, että „Putj Pravdyn” taktillisen linjan ympärille liittyneiden työläisten valtavan enemmistön on *luovuttava* päätöksistään — *likvidaattorien kanssa yhteisen taktiikan* nimessä.

Valveutuneiden työläisten kehitlemä ja koko viime vuosien liikkeen kokemuksella tarkistettu taktiikka olisi „Borba” lehden toimituksen mielipiteen mukaan jätettävä syrjään. Mitä varten? Siksi, että annettaisiin sijaa likvidaattorien taktillisille suunnitelmille ja näkökannoille, jotka itse työväki sekä koko tapahtumien kulku on tuominut.

Valveutuneiden työläisten tahdon, päätösten ja katsomusten täydelliseen halveksumiseen — juuri siihen pohjautuu „Borban” toimituksen julistama yhtenäisyyden aikaansaaminen likvidaattorien kanssa.

Työläisten tahto on tullut esiin selvästi ja täsmällisesti. Jokainen, joka ei ole vielä menettänyt järkeään, pystyy sanomaan tarkalleen, mitä taktiikkaa kannattaa työläisten valtava enemmistö. Mutta nyt pä tuleekin likvidaattori Larin ja julistaa: työväen enemmistön tahto ei merkitse minulle mitään; tuo enemmistö siirtyköön syrjään ja tunnustakoon likvidaattorien ryhmäpahasen tahdon yhdenvertaiseksi ja samanarvoiseksi kuin on tietoisten työläisten enemmistön tahto.

Ja likvidaattorin jälkeen tulee borbalainen sovittelija ja julistaa: ettäkö työläiset ovat kehilleet itselleen tietynlaisen taktiikan ja toimivat sen toteuttamiseksi? Joutavia! Luopukoot tuosta koetellusta taktiikastaan *likvidaattorien kanssa tehtävien yhteisten taktillisten päätösten* hyväksi.

Juuri tätä työläisten enemmistön selvästi ilmaisevan tahdon rikkomista tarkoituksella antaa likvidaattoreille

tasavertainen asema „Borba” lehden sovittelijat nimittävät-kin *yhtenäisyydeksi*.

Mutta se ei ole yhtenäisyyttä, vaan yhtenäisyyden ja työläisten tahdon pilkkaamista.

Marxilaisilla työläisillä on toisenlainen käsitys yhtenäisyydestä.

Ei voi olla federatiivista eikä mitään muutakaan yhtenäisyyttä liberaalisten työväenpoliitikkojen kanssa, työväenliikkeen hajottajien kanssa, enemmistön tahdon rikkojien kanssa. Voi olla ja pitää olla kaikkien johdonmukaisten marxilaisten, kaikkien marxilaisen kokonaisuuden ja „typistämättömien tunnuksien” puolustajain yhtenäisyys likvidaattoreista riippumatta ja ilman heitä.

Yhtenäisyys on suuri asia ja jalo tunnus! Mutta työväen-asia kaipaa *marxilaisten yhtenäisyyttä* eikä toisaalta marxilaisten ja toisaalta marxilaisuuden vastustajien ja värentelijäin yhtenäisyyttä.

Ja jokaiselta, joka puhuu yhtenäisyydestä, meidän on kysyttävä: kenen kanssa yhdistytään? likvidaattorienko kanssa? — Silloin meillä ei ole yhdessä mitään tekemistä.

Mutta jos on puhe todella marxilaisesta yhtenäisyydestä, niin silloin me sanomme: jo pravdalaisten lehtien perustamisesta alkaen olemme kutsuneet marxismin kaikkia voimia liittymään yhteen, kutsuneet alhaaltapäin toteutettavaan yhtenäisyyteen, yhtenäisyyteen käytännöllisessä työssä.

Ei mitään liehittelyä likvidaattorien edessä, ei mitään diplomaattisia neuvotteluja kokonaisuutta hajottavien kerhojen kanssa, — on kaikin voimin pyrittävä liittämään marxilaiset työläiset yhteen marxilaisten tunnusten ympärille, marxilaisen kokonaisuuden ympärille. Tietoiset työläiset pitävät rikoksena jokaista yritystä tyrkyttää heille likvidaattorien tahtoa, ja samanlaisena rikoksena he pitävät todellisten marxilaisten voimien hajottamista.

Sillä yhtenäisyyden perustana on luokkakuri, enemmistön tahdon tunnustaminen, yksimielinen toiminta samoissa riveissä ja kulkeminen yhtä jalkaa tämän enemmistön kanssa. Tähän yhtenäisyyteen, tähän kurinalaisuuteen, tähän yksimieliseen toimintaan me tulemme väsymättömästi kutsumaan kaikkia työläisiä.

JÄRJESTYNEET MARXILAISET KANSAINVÄLISEN TOIMISTON PUUTTUMISESTA ASIOIHIN

Meille tiedotetaan, että Kansainvälinen toimisto on saanut järjestyneiltä marxilaisilta vastauksen Toimiston ehdotukseen Venäjän sosialidemokraattien asioihin puuttumisesta ⁶⁷. Alempana esitämme tuon vastauksen oleelliset kohdat.

* * *

Saatuaan „Kansainvälisen Toimiston Periodisen Bulletinin” 11. numeron „Liitteen” Venäjän järjestyneiden marxilaisten edustajisto katsoo velvollisuudekseen ilmaista Kansainväliselle toimistolle ja sen Toimeenpanevalle komitealle suuren kiitollisuutensa siitä, että se tukee työväenliikettä ja huolehtii sen voimistamisesta ja lujittamisesta yhtenäisyyden turvaamisen tietä.

Asiointila on Venäjän marxilaisten keskuudessa nykyään seuraavanlainen.

Vuosien 1907—1908 yleinen tilanne aiheutti marxilaisten keskuudessa kauhean aatteellisen kriisin ja järjestöjen hajaannustilan. Niin vuonna 1908 kuin myös 1910 järjestyneet marxilaiset tunnustivat muodollisesti niiden *likvidaat-
torien* opin olemassaolon, jotka likvidoivat vanhaa puoluetta, eivät tunnusta sitä, vaan haaveilevat uudesta, julkisesta puolueesta. Tuo virtaus tuomittiin jyrkästi ja peruuttamattomasti virallisella päätöksellä. Mutta likvidaat-
torit eivät alistuneet päätöksiin, vaan jatkoivat edelleenkin hajottavaa ja „kokonaisuutta” murtavaa toimintaansa.

Tammikuussa 1912 marxilainen kokonaisuus palautettiin ennalleen *vastoin* likvidaattorien tahtoa, jotka oli katsottu kokonaisuuden ulkopuolella oleviksi.

Siitä lähtien Venäjän tietoisten työläisten valtaenemmistö on tiivistänyt rivinsä tammikuussa 1912 hyväksytyjen päätösten ja samaan aikaan valitun johtavan elimen ympärille. Tämä kaikille Venäjän työläisille tunnettu tosiasia voidaan ja täytyykin todistaa objektiivisilla tosiedoilla, koska on olemassa tavaton määrä kerrassaan perusteettomia ja räikeästi totuutta loukkaavia väitteitä, joita likvidaattorit ja hajanaiset ulkomaiset ryhmät levittelevät:

1) Venäjän vaalilaki erottaa työläiset erityiseen työväenkuuriaan. Tästä kuuriasta valituista Valtakunnanduuman jäsenistä oli bolshevikkeja — II Duumassa 47% (v. 1907), III Duumassa (vv. 1907—1912) 50% ja IV Duumassa (vv. 1912—1914) 67%.

IV Duuman vaalit toimitettiin syyskuussa 1912, ja saavutettu äänen enemmistö ($\frac{2}{3}$) todisti järjestyneen marxilaisuuden täydellistä voittoa likvidaattoruudesta.

2) Huhtikuussa 1912 syntyi marxilainen päivälehti „Pravda”. Likvidaattorit perustivat samoin Pietarissa sitä vastaan kilpailevan, hajotushenkisen äänenkannattajan „Lutsh”. Kahdessa vuodessa, tammikuun 1 päivästä 1912 tammikuun 1 päivään 1914, likvidaattorien lehdelle kaikkine apulaisineen, joihin kuului monia ulkomaisia ryhmiä ja „Bund”, tuli avuksi tuon lehden oman selostuksen mukaan 750 työläisryhmää, silloin kun marxilaisen linjan puolesta taisteleva „Pravda” keräsi samassa ajassa ympärilleen 2.801 työläisryhmää.

3) Vuoden 1914 alussa suoritettiin Pietarissa työväen sairauskassojen edustajien valitseminen Yleisvenäläiseen vakuutusneuvostoon ja Pääkaupungin vakuutushallintoon. Ensin mainittuun laitokseen työläiset valitsivat 5 jäsentä ja 10 varajäsentä, toiseen 2 jäsentä ja 4 varajäsentä. Kummasakin tapauksessa menivät *täydellisesti* läpi „Pravdan” kannattajien ehdokaslistat. Viimeksi pidetyissä vaaleissa puheenjohtaja totesi, että „Pravdan” kannattajia oli 37 henkeä, likvidaattorien kannattajia 7 henkeä, narodnikien kannattajia 4 henkeä ja pidättyneitä 5 henkeä.

Rajoitumme näihin aivan lyhyihin tosiasiatietoihin. Niistä näkyy, että Venäjän marxilaisten todellisessa yhdistymisessä edistytään yhtämittä ja on jo päästy tietoisten työläisten

enemmistön yhtenäisyyteen vuoden 1912 tammikuun päätösten pohjalla.

Edelleen asiakirjassa siirrytään luonnehtimaan sitä hajotustyötä, jota erinäiset ulkomaiset ryhmät ja likvidaattorit tekevät yrittäen sitkeästi *murtaa* Venäjän työväen enemmistön *tahdon*.

Ulkomailla toimii nyt puoluemiesten ja likvidaattorien lisäksi vähintään *viisi* erillään olevaa *venäläistä* sosialidemokraattista ryhmää, lukuunottamatta kansallisia ryhmiä. Kokonaisen kahden vuoden ajalla, 1912 ja 1913, ei missään ilmennyt nimeksikään objektiivisia tietoja siitä, että nämä ulkomaiset ryhmät olisivat yhteydessä Venäjän työväenliikkeeseen. Likvidaattorit muodostivat elokuussa 1912 niin sanotun „Elokuun blokin”, johon kuuluivat muun muassa Trotski, „Bund” ja Latvian sosialidemokraatit. Jo kauan sitten todettiin, että tuo „blokki”, joka tosiasiallisesti peitteli likvidaattoreita, oli näennäinen liittoutuma. Nyt tuo „blokki” on hajonnut lopullisesti: helmikuussa 1914 pidetty Latvian sosialidemokraattien kongressi päätti kutsua pois blokista edustajansa, sillä tuo blokki ei ole sanoutunut irti likvidaattoreista. Trotski myös perusti helmikuussa v. 1914 ryhmänsä aikakauslehden, jossa hän vahvistaa yhtenäisyys-*huudahduksiaan eroamalla* Elokuun blokista!

„Organisaatiokomitea”, joka edustaa nykyään „Elokuun blokkia”, on pelkkä kuvitelma, ja on itsestään selvää, ettei tuon kuvitelman kanssa voida olla missään tekemisissä. Koska likvidaattorit puhuvat „yhtenäisyydestä” ja „tasa-arvoisuudesta”, niin täytyy sanoa, että yhtenäisyyden kannattajien ensimmäinen tehtävä on luopua työväen yhtenliittyneen valtaenemmistön hajottamisesta ja sanoutua päättävästi irti likvidaattoreista, „kokonaisuuden” hajottajista. Likvidaattorien huulilla puheet „yhtenäisyydestä” ovat samanlaista Venäjän työläisten enemmistön todellisen yhtenäisyyden pilkkaamista kuin jos yhtenäisyydestä puhuisi „Allemane-Cambier’ puolue” Ranskassa tai „P.P.S.” Saksassa.

Edelleen kirjoittajat kääntyvät Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevan komitean puoleen pyytäen hartaasti jouduttamaan kaikin voimin „mielipiteiden vaihtoa kaikkien sosialidemokraattisten puolueryhmien välillä kiistakysymyksistä” (Kansainvälisen toimiston vuoden 1913

joulukuun istunnon päätöslauselma), jotta asiaan tasapuolisesti suhtautuvan kollegiumin nähden saataisiin Internationalen edessä paljastetuksi „Elokuun blokin” ja likvidaattorien „Organisaatiokomitean” näennäisyys sekä niiden harjoittama hajotustyö, joka kohdistuu Venäjän sosialidemokraattisten työläisten yhteenliittynyttä enemmistöä vastaan.

*„Putj Pravdy” № 61,
huhtikuun 15 p:nä 1914*

*Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan*

KANSALLINEN TASA-ARVOISUUS

Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä julkaisi „Putj Pravdyn” 48. numerossa (maaliskuun 28 pnä) lakiehdotuksen kansallisesta tasa-arvoisuudesta eli, kuten sen virallinen nimi kuuluu, „Lakiehdotuksen juutalaisten oikeuksien kaikkien rajoitusten ja yleensä kaikkien syntyperästä tai johonkin tiettyyn kansallisuuteen kuulumisesta johtuvien rajoitusten kumoamisesta” *.

Niiden huolien ja levottomuuksien keskellä, joita taistelu olemassaolosta, taistelu leipäpalasta tuo mukanaan, Venäjän työläiset eivät voi eivätkä saa unohtaa sitä kansallisuussortoa, jonka ikeessä monet kymmenet miljoonat Venäjällä asuvat „muukalaiset” joutuvat olemaan. Hallitsevassa asemassa oleva kansallisuus — isovenäläiset — muodostaa noin 45 prosenttia koko valtakunnan väestöstä. Jokaisesta 100 asukkaasta yli 50 kuuluu „muukalaisiin”.

Ja koko tuo suunnaton väestömäärä on saatettu vieläkin epäinhimillisempiin elämänoloihin kuin ovat venäläisten ihmisten olot.

Kansallisuuksien sortamisen politiikka on kansakuntien *hajottamisen* politiikkaa. Samalla se on kansan tietoisuuden järjestelmällisen *turmelemisen* politiikkaa. Mustasotnialaiset perustavat kaikki laskelmansa eri kansakuntien intressien vastakkain asettamiseen, valistumattomien ja sorrettujen joukkojen tietoisuuden myrkyttämiseen. Katsokaa mitä mustasotnialaista lehtipahasta tahansa, niin huomaatte, että „muukalaisten” vainoaminen, keskinäisen epäluottamuksen lietsominen venäläisen talonpojan, venäläisen kaupunkilaisasukkaan, venäläisen käsityöläisen ja toisaalta juutalaisen, suomalaisen, puolalaisen, gruusialaisen ja ukrainalaisen

* Ks. tätä osaa, ss. 161—163. *Toim.*

talonpojan, kaupunkilaisasukkaan ja käsityöläisen välille on sitä leipää, jolla koko mustasotnialaisjoukkio itseään ravitsee.

Mutta työväenluokka *ei* tarvitse *hajottamista, vaan yhteenliittymistä*. Sillä ei ole pahempaa vihollista kuin ne villit ennakkoluulot ja taikausko, joita työväenluokan viholliset kylvävät valistumattomien joukkojen keskuuteen. „Muukalaisten” sortaminen on kaksiteräinen miekka. Toinen terä iskee „muukalaisia”, toinen Venäjän kansaa.

Senpä vuoksi työväenluokan on mitä päättävimmän esiinnyttävä kaikkinaista kansallisuuksien sortoa vastaan.

Kun mustasotnialaiset yrittävät agitaatiollaan vetää työväenluokan huomion muukalaisten vainoamiseen, niin työväenluokan on asetettava sille vastapainoksi se vakaumusensa, että täydellinen tasa-arvoisuus on välttämätön, että on täydellisesti ja lopullisesti luovuttava kaikista millä kansakunnalla tahansa olevista erioikeuksista.

Erikoisen vihamielistä agitaatiota mustasotnialaiset harjoittavat juutalaisia vastaan. Purishkevitshit yrittävät tehdä juutalaiskansasta syntipukin, joka saa vastata kaikista Purishkevitshien synneistä.

Sen vuoksi Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä on aivan oikein antanut lakiehdotuksessaan tärkeimmän sijan *juutalaisten* oikeudettomuudelle.

Kaikkea, sekä koulua että lehdistöä kuin myös parlamentin puhujalavaa, kaikkea käytetään silmittömän, villin ja vimmatun vihan lietsomiseen juutalaisia vastaan.

Tähän mustaan, katalaan työhön ovat ryhtyneet muutkin kuin mustasotnialaiset hylkiöt, siihen ovat ryhtyneet myös taantumukselliset professorit, tiedemiehet, sanomalehtimiehet ja duumaedustajat. Kansan tietoisuuden turmelemiseen kulutetaan miljoonia ja miljardeja ruplia.

Venäläisten työläisten kunniavelvollisuutena on varmistaa Venäjän sosialidemokraattisen työväen-duumaryhmän lakiehdotus kansallisuussortoa vastaan kymmenin tuhansin proletaarisin allekirjoituksin ja lausunnoin... Se lujittaa parhaiten *täydellistä* yhtenäisyyttä, yhteensulautumista Venäjän kaikkien työläisten kesken riippumatta kansallisista eroavaisuuksista.

LIKVIDAATTORIT JA LATVIAN TYÖVÄENLIIKE

Kaikkien järjestyneiden latvialaisten työläisten äskeinen päätös, jossa tuomittiin likvidaattoruus ja kannatettiin marxilaisten linjaa, antoi „Elokuun blokille” ratkaisevan iskun, sillä se osoitti, että kaikki proletaariset ainekset ennemmin tai myöhemmin tekevät pesäeron likvidaattoreista. „Severnaja Rabotshaja Gazeta” yrittää kaikin mokomin „selviytyä” tuosta epämiellyttävästä tosiasiasta. Tähän vaikeaan tehtävään ovat ryhtyneet L. M. ja F. D.

Likvidaattorien nostamaan pikkumaiseen sanaharkkaan emme vastaa. Meille on tässä tärkeää vain kysymyksen se puoli, jolla on organisatorista ja poliittista merkitystä.

Likvidaattorit sanovat: hyvä on, latvialaiset marxilaiset ovat eronneet „Elokuun blokista”, mutta eiväthän he ole yhtyneet „leniniläisiinkään”.

Se on totta, herrat! Latvialaiset marxilaiset ovat todellakin jääneet *neutraaleiksi*. Jo ensimmäisissä kirjoituksissamme latvialaisten päätösten johdosta sanoimme, että latvialaiset ovat ottaneet *vasta ensi askeleen*, että he ovat yleensä puhuen menetelleet kuin *sovittelijat* *.

Entä ovatko likvidaattorit ajatelleet, mitä tästä johtuu?

Jos latvialaiset ovat todellakin sovittelijoita, jos he ovat millä hinnalla tahansa saavutettavan yhtenäisyyden kannalla, jos he ovat organisaatiotaistelussa neutraaleja, *niin sitä kipeämmin koskee likvidaattoreihin* se likvidaattoruuden poliittinen arvio, jonka sovittelumieliset latvialaiset marxilaiset ovat antaneet.

Poliittiselta kannalta tämä arvio on aivan selvä ja kaksimielisyydestä vapaa. Latvialaiset työläiset ovat

* Ks. tätä osaa, ss. 167—171. *Toim.*

vahvistaneet rohkeasti vanhan päätöksen, että *likvidaattoruus on proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmaus*. He ovat sanoneet likvidaattoreihin yhtymisen merkitsevän sitä, että joudutaan „aatteellis-poliittiseen riippuvaisuuteen likvidaattoreista”.

Niin kyllä, herrat L. M. ja F. D., latvialaiset ovat todellakin jääneet neutraaleiksi, he eivät ole vielä päässeet irti „sovittelu”-toiveista, he eivät ole vielä tehneet kaikkia käytännöllisiä johtopäätöksiä asenteestaan, he ovat suhtautuneet teitä puolustaviin ryhmiin vielä liian suopeasti. Mutta juuri noilta suopeilta ja neutraaleilta henkilöiltä te olette saaneet sellaisen lausunnon, että teidän likvidaattoruuslinjanne ilmentää vain *porvariston* vaikutusta takapajuisiin työläiskerroksiin.

Kuinka huvittavasti likvidaattorit ovat sotkeutuneet latvialaisten päätösten arvioinnissa, se näkyy juutalaisten likvidaattorien „Zeit” lehdessä julkaistuista kirjoituksista. Siinä hra Ionov jaarittelee mahdolloman pitkissä kirjoituksissa, että „latvialaiset toverit eivät kannata kahtiajakoa, vaan päinvastoin vastustavat mitä jyrkimmin sellaista taktiikkaa”.

Ja sama kirjoittaja sanoo, että „päätoslauselman (latvialaisten) yleinen henki on epäilemättä leniniläistä henkeä. Se (päätoslauselma) pohjautuu vihamieliseen suhtautumiseen likvidaattoruutta kohtaan ja siinä katsotaan välttämättömäksi taistella likvidaattoruutta vastaan” („Zeit” № 14).

Sopikaa asioista keskenänne, herrat likvidaattorit, ja kirjoittakaa jollain yhdellä tavalla.

Likvidaattorit toivovat, että latvialaiset ottavat vielä *askeleen taaksepäin* — likvidaattoruuteen. Me toivomme, että he ottavat askeleen eteenpäin — venäläisten marxilaisten kannalle. Aika näyttää, kumpien toiveet toteutuvat. Me jätämme sen rauhassa latvialaisen ja koko Venäjän työväenliikkeen kehityksen ratkaistavaksi. Mutta tällä kertaa on saatu aikaan se, että latvialaiset ovat antaneet „Elokuun blokille” kuolettavan iskun ja todenneet likvidaattoruuden porvarilliseksi virtaukseksi.

Vielä muutama sana latvialaisten päätöksestä sosialidemokraattisen duumaryhmän jakautumisen johdosta. Kuusi likvidaattoriedustajaa ei ole antanut suoraa vastausta kysymykseen, hyväksyvätkö he latvialaisten ehdot. Hra

F. D:n avulla he yrittävät, niin sanoaksemme, „syöttää paju-köyttä”. Siinä he eivät onnistu.

Katsokaa hra F. D:n „argumentteja”. Hänelle esitetään vuoden 1908 päätös (latvialaisten *vahvistama*) Jagellon puolueen kanssa yhdistymistä vastaan. Mutta hän vastaa viittaamalla siihen, että toisen Duuman duumaryhmään otettiin... liettualaisia sosialidemokraatteja. Tässä on vain sellainen „pieni” ero, että liettualaisiin nähden olivat Venäjän marxilaiset tehneet monta kertaa päätöksen *yhdistymisestä*, mutta PPS:n kanssa he ovat päättäneet olla *yhdistymättä*, sillä tämä puolue *ei ole* marxilainen. Ero on siinä, että liettualaiset edustajat joutuivat Duumaan kaikkien paikallisten sosialidemokraattien täydellisesti kannattaessa heitä, mutta Jagello joutui sinne *vastoin* puolalaisten sosialidemokraattien tahtoa, työläis-valitsijamiesten enemmistön tahtoa *vastaan*.

Latvialaiset asettivat yhtenäisyyden ehdoksi sen, että tunnustetaan vuosina 1908 ja 1910 tehdyt yleisvenäläiset päätökset, joissa likvidaattoruus *porvarillisena* virtauksena tuomitaan. Hyväksyykö Tshheidzen ryhmä tämän ehdon? Mitä sanomista on tämän johdosta tuon ryhmän puolustajalla hra F. D:llä? Vain se, että „tilanpuute ei salli meidän (s.o. hänen) pysähtyä tarkastelemaan” näitä yleisvenäläisiä päätöksiä.

Olkoon niin, odottakaamme, kunnes „Severnaja Rabotshaja Gazetassa” tulee enemmän vapaata tilaa, jotta se voisi lopultakin vastata, miten tämä lehti suhtautuu vuosina 1908 ja 1910 tehtyihin yleismarxilaisen kokonaisuuden päätöksiin, joissa likvidaattoruus on todettu porvarilliseksi virtaukseksi.

Työläiset taas tekevät näistä likvidaattorien kieräilyistä epäilemättä omat johtopäätöksensä ja tulevat vakuuttuneiksi siitä, että nämä henkilöt ovat marxilaisuuden asialle kulleita.

„Putj Pravdy” № 62,
huhtikuun 16 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

MAAORJATALOUS MAASEUDULLA

Liberaalimme eivät mitenkään halua myöntää, että Venäjän maaseudulla on yhä tavattoman laajalti käytännössä maaorjatalous. Maaorjuutus on vielä hengissä. Sillä kun puolittain kerjäläisen asemassa oleva talonpoika tekee työtä tilanherralle omilla kurjilla juhdillaan ja työkaluillaan, jouduttuaan velkaorjuuteen sen vuoksi, että on ottanut rahalainan tai maata vuokralle, niin se juuri onkin maaorjatalouden taloudellinen olemus.

Kapitalismin aikana ei työmiehellä ole enempää maata kuin työvälineitäkään. Maaorjataloudessa on riistonalaisella työntekijällä sekä maata että työvälineitä, mutta kaikki tuo palvelee nimenomaan hänen orjuuttamistaan, hänen *kiinnittämistään* tilanherralle.

Ja nyt on „Russkaja Mysl” aikakauslehteen, joka on tunnettu siitä, että se saarnaa tilanherrojen omaisuuden *kunnioittamista*,— nyt on tuon lehden maaliskuun niteeseen päässyt *vahingossa pajahtamaan* totuus.

„Eikö talvipestausta”, kirjoittaa lehti, „ole typeryyttä meidän vuosisadallamme, sähkön ja lentokoneiden vuosisadalla? Mutta tämä orjuutuksen ja velkaorjuuden muoto kukoistaa vielä nytkin, ollen kuin lillimato talonpoikaiselimityksessä.

Talvipestausta on Venäjällä mielenkiintoinen ja luonteenomainen ilmiö. Se on säilyttänyt aivan vereksenä maaorjuustermin: „velvolliset” talonpojat”.

Tätä ei kirjoita jokin „vasemmistolainen” äänenkannattaja, vaan vastavallankumouksellisten liberaalien aikakauslehti!

„Velvollisten” talonpoikaistalouksien määrä on vuoden 1913 kevättä koskevien paikallisten tietojen mukaan noussut

joissakin tapauksissa 56 prosenttiin, esim. Tshernigovin kuvernementissa, t.s. melkein kolmeen viidesosaan talouksien kokonaisluvusta. Ja tehdessään pentaussopimuksen jo talvella talonpoika saa työstään *kaksi tai kolme* kertaa vähemmän kuin kesällä palkkautuessaan.

Tämä on talonpoikain aito maaorjuudellista velkaorjuutta ja toivotonta kurjuutta — rinnan niiden lohkotilojen, heinäviljelyksen, koneiden käytön y.m.s. „edistysaskeleiden” kanssa, joista eräät naiivit henkilöt ovat niin ihastuksissaan. Kun talonpoikaisjoukot ovat hirveässä puutteessa ja velkaorjuudessa, niin todellisuudessa nämä edistysaskeleet vain huonontavat talonpoikain asemaa, kärjistävät kriisin kiertämättömyyttä, syventävät ristiriitaa nykyaikaisen kapitalismin vaatimusten ja barbaarimaisen, keskiaikaisen, aasialaisen „talvipestauksen” välillä.

Kahdaviiljelys, maan muokkaaminen puolesta sadosta tai heinänteko joka kolmannelta keosta („на третьяк”) on myös suoranainen maaorjuuden jäännös. Talonpoikien muokkaamien kahdaviiljelysmaiden määrä Venäjän eri seuduilla nousee uusimpien tietojen mukaan 21—68 prosenttiin talonpoikien omien maiden määrästä. Osavuokraniittyjen määrä on vielä suurempi: 50—185% talonpoikien omien maiden määrään verrattuna!..

„Sen lisäksi”, kirjoittaa maltillis-liberaalinen aikakauslehti, „että kahdaviiljelijä maksaa maasta puoli satoa ja niitystä kaksi kolmasosaa, hän sitoutuu joissakin tapauksissa tekemään 1—2 viikkoa maksutonta *työtä kartanossa*, useimmiten hevosen tai keskenkasvuisen pojan kera”.

Eroaako tämä mitenkään maaorjuudesta? Talonpoika tekee maksutonta työtä tilanherralle ja saa tältä maata puolta satoa vastaan!

Liberaalimme käsittelevät „talonpoikaiskysymystä” aina siitä näkökulmasta, että talonpojilla on „vähän maata” tai että heidän olojaan on „valtion järjestettävä” tahi että maata on annettava tuon tai tämän „normin” mukaan (samaa vikaa on narodnikeissakin). Tämä näkökulma on aivan virheellinen. Kysymys on luokkataistelusta talouden maaorjuudellisten suhteiden pohjalla, siinä kaikki. Nykyisen tilanherrain maanomistuksen säilyessä on *kierämätöntä* myös velkaorjuuden, maaorjuuden ja „Russkaja Myslin” sanontaa käyttäen, orjuuden säilyminen. Tässä eivät auta mitkään

„uudistukset” eivätkä mitkään poliittiset muutokset. Tässä on kysymys luokan maanomistuksesta, joka muuttaa kaiken „edistyksen” kilpikonnalla vauhdilla tapahtuvaksi, tekee talonpoikaisjoukoista masennettuja ja „herraan” sidottuja kerjäläisiä.

Tässä ei ole kysymys „kulutus”- tai „tuotto”-normista (se on narodnikkilaista humpuukia), kysymys ei ole „maan vähydestä” eikä „maan antamisesta”, tässä on puhuttava kapitalistisen maan kehitystä haittaavan maaorjuudellisen luokkasorron poistamisesta. Siten ja vain siten voidaan oppia ymmärtämään tunnettu „sananparsi” — Venäjän tietösten työläisten „valaskala”.

*„Putj Pravdy” № 66,
huhtikuun 20 pnä 1914*

*Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan*

VENÄJÄN TYÖVÄENLEHDISTÖN MENNEISYYDESTÄ

Venäjän työväenlehdistön historia liittyy erottamattomasti demokraattisen ja sosialistisen liikkeen historiaan. Vain tuntien vapausliikkeen tärkeimmät vaiheet voidaan siis todella ymmärtää, miksi työväenlehdistön valmistelu ja syntyminen kävi tällaista eikä jotain toisenlaista tietä.

Venäjän vapausliike on käynyt läpi kolme perusvaihetta, jotka vastaavat Venäjän kolmea tärkeintä yhteiskuntaluokkaa, jotka ovat painaneet leimansa tähän liikkeeseen: 1) aateliskausi, likipitäen vuodesta 1825 vuoteen 1861; 2) *raznotshinetsiläinen* eli porvarillis-demokraattinen kausi, likipitäen vuodesta 1861 vuoteen 1895; 3) proletaarinen kausi, vuodesta 1895 nykypäiviin saakka.

Aateliskauden huomattavimpia toimihenkilöitä olivat dekabristit ja Herzen. Sinä aikana, maaorjuuden oloissa, ei voinut tulla kysymykseenkään työväenluokan erottuminen maaorjien, oikeudettoman, „alhaisen”, „mustan” *säädyn* yleisjoukosta. Työväenlehdistön (proletaaris-demokraattisen eli sosialidemokraattisen lehdistön) edeltäjänä oli siihen aikaan sensuurin ulottumattomissa julkaistu yleisdemokraattinen lehdistö, Herzenin „Kolokol”⁶⁸ etunenässä.

Samoin kuin dekabristit herättivät Herzenin, niin Herzen ja hänen „Kolokolinsa” auttoivat hereille *raznotshinetsija*, liberaalisen ja demokraattisen porvariston valistuneita edustajia, jotka eivät kuuluneet aatelistöön, vaan virkamiehistöön, kaupunkien pieneläjiin, kauppiasiin ja talonpoikaistoon. Edelläkävijänä *raznotshinetsien* suorittamassa aateliston täydellisessä syrjäyttämässä vapausliikkeitämme oli jo maaorjuuden aikana V. G. Belinski. Hänen kuuluisa „Kirjeensä Gogolille”⁶⁹, jossa on tehty yhteenveto

Belinskin kirjallisesta toiminnasta, oli eräs sensuurin ulottumattomissa julkaistun demokraattisen lehdistön parhaita tuotteita, joiden tavattoman suuri, elähdyttävä merkitys on säilynyt nykypäiviin saakka.

Maaorjuuden luhistuminen nosti esiin raznotshinetsin, josta tuli tärkein, joukkoluontoinen toimihenkilö yleensä vapausliikkeessä ja muun muassa sensuurin ulottumattomissa ilmestyneessä demokraattisessa lehdistössä. Vallitsevaksi raznotshinetsin näkökantaa vastaavaksi suuntaukseksi tuli narodnikkilaisuus. Yhteiskunnallisena virtauksena se ei pystynyt milloinkaan tekemään pesäeroa liberalismista oikealla ja anarkismista vasemmalla. Mutta Tshernyshevski, joka Herzenin jälkeen kehitti narodnikkilaisia katsomuksia, otti valtavan askeleen eteenpäin Herzenistä. Tshernyshevski oli paljon johdonmukaisempi ja taisteluhenkisempi demokraatti. Hänen teoksistaan huokuu luokkataistelun henki. Hän noudatti jyrkästi sitä liberalismiin petturuuden paljastamisen linjaa, jota kadetit ja likvidaattorit nytkin vihaavat. Utooppisesta sosialismistaan huolimatta hän oli erinomaisen syvälinen kapitalismin arvostelija.

60- ja 70-luvulta tunnetaan koko joukko sisällöltään taisteluhenkisen demokraattisia ja utooppis-socialistisia sensuurin ulottumattomissa julkaistuja painotuotteita, jotka alkoivat jo levitä „joukkoihin”. Tuon kauden toimihenkilöiden keskuudessa on huomattavin sija työmiehillä Pjotr Aleksejevillä, Stepan Halturinilla y.m. Mutta narodnikkilaisuuden yleisessä virrassa ei proletaaris-demokraattinen haarautuma päässyt erikseen esiin. Sen erottautuminen kävi mahdolliseksi vasta sitten, kun Venäjän marxilaisuus oli suuntana aatteellisesti määräytynyt („Työn vapautus” ryhmä, v. 1883) ja alkoi yhtäjaksoinen työväenliike sosialidemokratian yhteydessä (Pietarin lakot vuosina 1895—1896).

Mutta ennen kuin siirrymme tähän kauteen, josta työväenlehdistö Venäjällä oikeastaan alkoi, esitämme numerotietoja, jotka havainnollisesti osoittavat mainitsemiemme kolmen historiallisen kauden liikehtimisten välisen *luokkaeron*. Nämä tiedot koskevat valtiollisista (poliittisista) rikoksista syytteeseen asetettujen henkilöiden säätö- ja ammattijakoa (luokkajakoa)*. Kutakin 100 tällaista henkilöä kohti oli:

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 321—323. *Toim.*

Vuosina	1827—1846	1884—1890	1901—1903	1905—1908	aate- lisiä	kaupunki- laisväestöä ja talon- poikia	talon- poikia	työ- läisiä	intelli- gent- tejä
	76	30,6	10,7	9,1	76	23	?	?	?
					30,6	46,6	7,1	15,1	73,2
					10,7	80,9	9,0	46,1	36,7
					9,1	87,7	24,2	47,4	28,4

Aateliskaudella, maaorjuuden kaudella (1827—1846) olivat „poliittisten” joukossa valtaenemmistönä (76%) aateliset, jotka muodostivat mitättömän pienen vähemmistön väestöstä. Narodnikkilais-, raznotshinets-kaudella (vv. 1884—1890; 60- ja 70-luvulta ei valitettavasti ole tällaisia tietoja) aateliset joutuvat taka-alalle, mutta kaikesta huolimatta heitä on vielä suuri prosenttimäärä (30,6%). Intelligenssi muodostaa demokraattisen liikkeen osanottajien keskuudessa valtaenemmistön (73,2%).

Vuosien 1901—1903 kaudella, nimenomaan ensimmäisen poliittisen marxilaisen lehden, *vanhan* „Iskran” kaudella on työläisten osuus (46,1%) jo suurempi kuin intelligenssin (36,7%), liikkeen käydessä luonteeltaan täysin demokraattiseksi (aatelisia 10,7% ja „etuoikeudettomia” 80,9%).

Harppaamme edelle ja huomautamme, että ensimmäisen joukkoliikkeen kausi (1905—1908) tuo muutoksen *vain* siinä mielessä, että talonpoikaisto (24,2% ja 9,0%) syrjäyttää intelligenssiä (28,4% ja 36,7%).

Venäjän sosialidemokratian perustajana oli „Työn vapautus” ryhmä, joka muodostui ulkomailla vuonna 1883. Tämän ryhmän kirjallisissa tuotteissa, joita julkaistiin sensuurin ulottumattomissa ulkomailla, alettiin ensimmäiseksi esittää järjestelmällisesti ja kaikkine käytännöllisine johtopäätöksineen marxilaisuuden aatteita; vain ne, kuten koko maailman kokemus on osoittanut, ilmaisevat oikein työväenliikkeen olemuksen ja tehtävät. 12 vuoden aikana, vuosina 1883—1895, tehtiin Venäjällä ehkä sen kauden ainoa sosialidemokraattisen työväenlehdistön perustamisyrittys silloin, kun Pietarissa v. 1885 julkaistiin sosialidemokraattista „Rabotshi” lehteä, tietenkin sensuurin ulottumattomissa, mutta tätä lehteä ilmestyi vain 2 numeroa. Työväenlehdistön laajaa kehittymistä esti se, ettei ollut joukkoluontoista työväenliikettä.

Vuosina 1895—1896, kuuluisien Pietarin lakkojen ajoista lähtien, alkaa joukkoluontoinen työväenliike sosialidemokratian osanotolla. Nimenomaan tämä aika on sanan

varsinaisessa merkityksessä työväenlehdistön ilmaantumisen aikaa Venäjällä. Työväenlehdistön tärkeimpiä tuotteita siihen aikaan olivat sensuurin ulottumattomissa ilmestyneet lentolehtiset; useimmissa tapauksissa ne eivät olleet painettuja, vaan hektografilla monistettuja, ja niiden tarkoituksena oli „taloudellinen” (ja myöskin ei-taloudellinen) agitaatio, t.s. niissä kerrottiin eri tehtaiden ja teollisuusalojen työläisten tarpeista ja vaatimuksista. On selvää, että ilman eturivin työläisten mitä aktiivisinta osallistumista näiden kirjallisten tuotteiden kirjoittamiseen ja levittämiseen niitä ei olisi voinut olla olemassa. Siihen aikaan toimineista pietarilaisista työläisistä mainittakoon Vasili Andrejevitch Shelgunov, joka myöhemmin kadotti näkönsä eikä voinut toimia yhtä aktiivisesti kuin ennen, ja Ivan Vasiljevitch Babushkin, intomielinen „iskralainen” (1900—1903) ja „bolshevikki” (1903—1905), joka ammuttiin vuoden 1905 lopussa tai vuoden 1906 alussa osallistumisestaan kapinaan Siperiassa.

Lentolehtisiä julkaisivat sosialidemokraattiset ryhmät, kerhot ja järjestöt, jotka vuoden 1895 lopulla alkoivat enimmäkseen ottaa nimekseen „Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi”. Vuonna 1898 paikallisten sosialidemokraattisten järjestöjen edustajakokous perustikin sitten „Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen”.

Lentolehtisten jälkeen alkoi ilmestyä sensuurin ulottumattomissa olevia työväenlehtiä, esim. Pietarissa v. 1897 „Sankt-Peterburgski Rabotshi Listok”⁷⁰ ja „Rabotshaja Mysl”, joka siirrettiin pian ulkomaille. Paikalliset sosialidemokraattiset lehdet olivat siitä lähtien miltei koko ajan aina vallankumoukseen saakka sensuroimattomia; luonnollisesti niitä tavan takaa tuhottiin, mutta niitä perustettiin yhä uudestaan Venäjän kaikilla kolkilla.

Silloiset, s.o. 20 vuotta sitten ilmestyneet, työväen lentolehtiset ja sosialidemokraattiset sanomalehdet yhdessä ovat nykyisen työväenlehdistön suoranaisia ja välittömiä edeltäjiä: samat tehdaselämää koskevat „paljastukset”, sama „taloudellisen” taistelun kroniikka, sama työväenliikkeen tehtävien periaatteellinen valaiseminen marxilaisuuden ja johdonmukaisen demokratismien näkökannalta ja vihdoin *samat kaksi perussuuntausta* — marxilainen ja opportunistinen — työväenlehdistössä.

Merkillepantava tosiasia, jota ei ole tähän mennessä vielä läheskään riittävästi arvostettu: niin pian kuin Venäjällä syntyi *joukkoluontoinen* työväenliike (1895—1896), ilmaantui heti jako marxilaiseen ja opportunistiseen suuntaukseen, jako, joka on muuttanut muotoa, ulkoasua j.n.e., mutta on pysynyt itse asiassa samana vuodesta 1894 vuoteen 1914. Ilmeisesti on olemassa syvät yhteiskunnalliset juuret, luokkajuuret nimenomaan tällaiselle eikä jollekin toisenlaiselle sosialidemokraattien väliselle jaolle ja sisäiselle taistelulle.

Yllä mainittu „Rabotshaja Mysl” edusti silloista *opportunistista* suuntausta, niin sanottua „ekonomismia”. Työväenliikkeen paikallisten toimihenkilöiden väittelyissä tämä suuntaus tuli esiin jo vuosina 1894—1895. Ulkomailla, missä Venäjän työväen herääminen oli jo vuonna 1896 johtanut sosialidemokraattisen kirjallisuuden valtavaan kukoistukseen, „ekonomistien” ilmaantuminen ja yhteenliittyminen päättyi kahtiajakoon keväällä 1900 (s.o. jo ennen „Iskran” perustamista; sen ensimmäinen numero ilmestyi aivan vuoden 1900 lopussa).

Työväenlehdistön historia kahden vuosikymmenen ajalta, vuodesta 1894 vuoteen 1914, on venäläisessä marxilaisuudessa ja venäläisessä (oikeammin sanoen Venäjän) sosialidemokratiassa esiintyneen kahden suuntauksen historiaa. *Ymmärtääkseen* Venäjän työväenlehdistön historiaa ei pidä tietää ainoastaan eikä edes niinkään paljon eri lehtien nimiä, jotka eivät puhu nykyajan lukijalle mitään — ne saavat hänet vain sekaisin, — vaan pitää tietää sosialidemokratian eri osien *sisältö*, luonne ja aatteellinen linja.

„Ekonomistien” pää-äänenkannattajina olivat „Rabotshaja Mysl” (1897—1900) ja „Rabotsheje Delo” (1898—1901). „Rabotsheje Delon” johdossa olivat B. Kritishevski, joka myöhemmin siirtyi syndikalistien pariin, A. Martynov, huomattu menshevikki ja nyt likvidaattori, ja Akimov, nykyään „riippumaton sosialidemokraatti”, joka kaikessa oleellisessa on samaa mieltä kuin likvidaattorit.

Ekonomisteja vastaan taisteli aluksi vain Plehanov ja koko „Työn vapautus” ryhmä (aikakauslehti „Rabotnik” j.n.e.), sitten „Iskra” (vuodesta 1900 elokuuhun 1903, VSDTP:n II edustajakokoukseen saakka). Mikä oli „ekonomismin” olemus?

Sanoissa „ekonomistit” puolustivat erittäin tarmokkaasti työväenliikkeen joukkoluonnetta ja työläisten omatoimisuutta, pitivät kiinni „taloudellisen” agitaation ensiarvoisesta merkityksestä sekä maltillisuudesta eli asteittaisuudesta poliittiseen agitaatioon siirtymisessä. Kuten lukija huomaa, nämä ovat niitä samoja mielisanoja, joilla likvidattoritkin keikaroivat. Todellisuudessa „ekonomistit” harjoittivat liberaalista työväenpolitiikkaa, jonka olemuksen eräs silloinen „ekonomismin” johtaja, hra S. N. Prokopovitsh ilmaisi lyhyesti: „työläisille taloudellinen ja liberaaleille poliittinen taistelu”. „Economistit”, jotka eniten melusivat työväen omatoimisuudesta ja joukkoliikkeestä, olivat todellisuudessa työväenliikkeen opportunistinen, pikkuporvarillis-intelligenttinen siipi.

Tietoiset työläiset, joita jo vuosina 1901—1903 kutakin sataa valtiorikoksesta syytettyä kohti tuli 46, intelligenttien 37 vastaan, asettuivat valtaenemmistöllään vanhan „Iskran” puolelle opportunistia vastaan. „Iskra” kehitteli kolmivuotisen toimintansa aikana (1901—1903) sosialidemokraattisen puolueen ohjelman, sen taktiikan perusteet sekä työläisten taloudellisen ja poliittisen taistelun yhdistämis- muodot johdonmukaisen marxilaisuuden pohjalla. „Iskran” ympärillä ja sen aatteellisella johdolla työväenlehdistö kasvoi vallankumousta edeltäneinä vuosina hyvin laajaksi. Sensuurin ulottumattomissa julkaistujen lentolehtisten ja luvattomien kirjapainojen määrä oli erittäin suuri ja kasvoi nopeasti Venäjän kaikilla kolkilla.

„Iskran” täydellinen voitto „ekonomismista”, johdonmukaisen proletaarisen taktiikan voitto opportunistisesta intelligenttitaktiikasta vuonna 1903 johti siihen, että sosialidemokratian „mukanakulkijoita” alkoi jälleen virrata joukoittain sen riveihin ja opportunisti heräsi henkiin *iskralaisuuden pohjalla*, sen osana, „menshevismiin” hahmossa.

Menshevismi muovautui VSDTP:n II edustajakokouksessa (elokuu 1903) „iskralaisten” *vähemmistöstä* (меньшинство — tästä johtuu menshevismi-nimityskin) ja *kaikista opportunistisista „Iskran” vastustajista*. „Menshevikit” kääntyivät takaisin „ekonomismiin”, tietysti jonkin verran uudistetussa muodossa; kaikki liikkeeseen jääneet „ekonomistit” täyttivät A. Martynovin johdolla „menshevikkien” rivit.

„Menshevismmin” pää-äänenkannattajaksi tuli uusi „Iskra”, joka vuoden 1903 marraskuusta alkoi ilmestyä muunnetun toimituskunnan toimittamana: „vanhan ja uuden „Iskran” välillä on kuilu”, sanoi silloinen kiiwas menshevikki Trotski avomielisesti. „Bolshevikkien” pää-äänenkannattajia, jotka puolustivat vanhalle „Iskralle” uskollista johdonmukaisen marxilaisuuden taktiikkaa, olivat „Vperjod” ja „Proletari”⁷¹ (1905).

Vallankumousvuodet 1905—1907 olivat sosialidemokratian ja työväenlehdistön kummankin pääsuuntauksen, menshevistisen ja bolshevistisen suuntauksen, tarkastusta todellisten joukkoyhteyksien kannalta sekä proletaaristen joukkojen taktiikan ilmentämisen kannalta. Julkinen sosialidemokraattinen lehdistö ei olisi voinut syntyä heti syksyllä 1905, ellei eturivin työläisten toiminta, ollen kiinteässä yhteydessä joukkoihin, olisi valmentanut maaperää tälle lehdistölle. Ja kun vuosien 1905, 1906 ja 1907 julkinen sosialidemokraattinen lehdistö oli kahden suuntauksen ja kahden puolueyhmän lehdistöä, niin sitä taas ei voida selittää muuten kuin silloisen kauden työväenliikkeessä olleiden pikkuporvarillisen ja proletaarisen linjan erilaisuudesta johtuvaksi.

Julkisia työväenlehtiä ilmaantui kaikkina kolmena nousun ja suhteellisen „vapauden” kautena: sekä syksyllä 1905 (bolshevikkien „Novaja Zhizn”⁷², menshevikkien „Natshalo”⁷³ — mainitsemme vain tärkeimmät lehdet monien joukosta) että keväällä 1906 (bolshevikeilla „Volna”, „Eho”⁷⁴ y.m., menshevikeillä „Narodnaja Duma”⁷⁵ y.m.) kuin myös keväällä 1907.

Tämän aikakauden menshevistisen taktiikan olemuksen on itse L. Martov ilmaissut äskettäin seuraavin sanoin: „menshevikkien mielestä ei proletariaatilla ollut muuta mahdollisuutta osallistua tuloksellisesti kyseiseen kriisiin kuin antaa porvarillis-liberaalisille demokraateille apua näiden yrittäessä syrjäyttää omistavien luokkien taantumuksellinen osa valtiovallasta,— apua, jota proletariaatin tuli antaa säilyttään kuitenkin täydellinen poliittinen itsenäisyytensä” (Rubakin, „Kirjojen parissa”, II osa, s. 772). Juuri tämä liberaalien „auttamisen” taktiikka todellisuudessa merkitsikin työläisten *riippuvaisuutta* liberaaleista, oli todellisuudessa liberaalista työväenpolitiikkaa. Bolshevismmin taktiikka taas turvasi porvarillisessa kriisissä proletariaatin

itsenäisyyden — taistelemalla kriisin viemiseksi loppuun saakka, paljastamalla liberalismiin petokset, valistamalla ja liittämällä yhteen pikkuporvaristoa (varsinkin maaseudun pikkuporvaristoa) noiden petosten vastapainoksi.

On tunnettua — ja menshevikit itsekkin aina nykypäivien likvidaattoreihin Koltsoviin, Levitskiin y.m. saakka ovat moneen kertaan myöntäneet sen, — että noina vuosina (1905—1907) työläisjoukot kulkivat bolshevikkien mukana. Bolshevismi ilmensi liikkeen proletaarista olemusta, menshevismi edusti sen opportunistista, pikkuporvarillis-intelligentistä siipeä.

Emme voi tässä luonnehtia seikkaperäisesti työväenlehdistön kummankin suuntauksen taktiikan sisältöä ja merkitystä. Meidän on rajoitettava mainitsemaan tarkasti perustosiasiat ja osoittamaan historiallisen kehityksen päälinjat.

Venäjän työväenlehdistöllä on takanaan melkein vuosisatainen historia, joka ensi alussa oli valmistelemaa historiaa, t.s. *ei* työväenliikkeen, *ei* proletaarisen liikkeen, vaan „yleisdemokraattisen”, s.o. porvarillis-demokraattisen vapausliikkeen historiaa, ja sitten sen omaa historiaa, proletaarisen liikkeen, proletaarisen demokratian eli sosialidemokratian kaksikymmenvuotinen historia.

Proletaarinen liike ei ole missään maailman kolkassa syntynyt eikä ole voinut syntyä „kerralla”, puhtaassa luokkamuodossa, ilmestyä maailmaan valmiina kuin Minerva Jupiterin päästä. Vasta itse eturivin työläisten, kaikkien valvutuneiden työläisten pitkällisen taistelun ja raskaan työn tuloksena on saatu proletaarinen luokkaliike erotetuksi kaikista pikkuporvarillisista sekoituksista, rajoituksista, ahdasmielisyydestä ja vääristelyistä ja on saatu se lujitetuksi. Työväenluokka elää rinnakkain pikkuporvariston kanssa; joutuessaan taloudelliseen häviöön pikkuporvaristo antaa yhä uusia tulokkaita proletariaatin riveihin. Ja onhan Venäjä kapitalistisista maista kaikkein pikkuporvarillisin, pieneläjien maa, se elää vasta nyt sitä porvarillisten vallankumousten kautta, jona esim. Englannissa oli XVII vuosisata sekä Ranskassa XVIII vuosisata ja XIX vuosisadan alkupuolisko.

Valvutunut työmies, joka nyt tarttuu omaan, läheiseen tehtävänsä — työväenlehdistön hoitamiseen, järjestämiseen, lujittamiseen ja kehittämiseen, ei unohda Venäjän

marxilaisuuden ja sosialidemokraattisen lehdistön kaksikymmenvuotista historiaa.

Ne heikkohermoiset työväenliikkeen intelligenttiystävät, jotka viittaavat kintaalla sosialidemokraattien keskuudessa käynnissä olevalle sisäiselle taistelulle ja täyttävät ilman huudahduksillaan ja kehotuksillaan olla välittämättä tuosta taistelusta, tekevät työväenliikkeelle huonon palveluksen. Nämä henkilöt ovat hyväsydämiä, mutta tyhjämpäiväisiä, ja tyhjämpäiväisiä ovat heidän huutonsakin.

Vain tutkimalla marxilaisuuden opportunistinvastaisen taistelun historiaa, vain tutustumalla perusteellisesti ja yksityiskohtia myöten itsenäisen proletaarisen demokratian erottautumiseen pikkuporvarillisesta sekasotkusta voivat eturivin työläiset lujittaa lopullisesti luokkatietoisuutensa ja oman työväenlehdistönsä.

„Rabotshi” № 1,
huhtikuun 22 p:nä 1914

Julkaistaan „Rabotshi” lehdessä
tekstin mukaan

MITÄ SAKSAN TYÖVÄENLIIKKEESSÄ EI PIDÄ JÄLJITELLÄ

Eräs Saksan ammattiliittojen huomatuimmista ja vastuunalaisimmista edustajista, K. Legien, julkaisi äskettäin selostuksensa Amerikan-matkastaan melko isona kirjana, jonka nimi on: „Amerikan työväenliikkeestä”.

Ei ainoastaan Saksan, vaan myöskin kansainvälisen ammattiyhdistysliikkeen huomatuimpana edustajana K. Legien antoi matkalleen erikoisen, niin sanoakseni valtiollisen tärkeyden leiman. Hän oli käynyt vuosikausia neuvotteluja tästä matkasta sekä Amerikan sosialistisen puolueen että „Amerikan työväenluokan federaation” (American Federation of Labor)⁷⁶ kanssa kuin myös ammattiliittojärjestöjen yhtymän kanssa, jonka johdossa on kuuluisa (surullisen kuuluisa) Gompers. Kun selvisi, että Karl Liebknecht lähtee Amerikkaan, ei Legien halunnut matkustaa samaan aikaan kuin hän, „ettei Amerikan Yhdysvalloissa esiintyisi yhtäkaa kaksi puhujaa, joiden käsitykset puolueen taktiikasta sekä työväenliikkeen erinäisten alojen merkityksestä ja arvosta eivät käy täydellisesti yhteen”.

K. Legien on koonnut suuren määrän Amerikan ammattiyhdistysliikettä koskevaa aineistoa, muttei ole laisinkaan osannut muokata sitä kirjassaan; kirja on täytetty enimmäkseen roskalla — hajanaisilla matkakuvauksilla, jotka sisällöltään ovat lehtipakinoita ja ikävän esitystapansa puolesta niitäkin huonompia. Amerikan ammattiyhdistysten sääntöjäkään, jotka erikoisesti kiinnostivat Legieniä, ei ole tutkittu eikä muokattu, vaan ne on yksinkertaisesti käännetty — ilman mitään järjestelmällisyyttä ja epätäydellisesti.

Eräs episodi Legienin matkassa on hyvin opettavainen ja paljastaa erinomaisen selvästi *kaksi tendenssiä* yleismaailmallisessa ja varsinkin Saksan työväenliikkeessä.

Legien kävi Yhdysvaltojen edustajakamarissa, niin sanotussa „kongressissa”. Tasavallan demokraattinen järjestelmä teki miellyttävän vaikutuksen henkilöön, joka on saanut kasvatuksensa preussilaisessa poliisivaltiossa, ja hän toteaa ymmärrettävän tyytyväisenä, että Amerikassa valtio antaa jokaiselle edustajalle sekä erillisen, kaikin nykyaikaisin mukavuuksin varustetun huoneen että myös palkallisen sihteerin suorittamaan monia edustajan töitä. Edustajakamarin jäsenten ja sen presidentin käytöstapojen yksinkertaisuus ja välittömyys erosi jyrkästi siitä, mitä Legien oli nähnyt muissa, Euroopan parlamenteissa ja varsinkin Saksassa. Euroopassa sosialidemokraatti ei olisi voinut ajatellakaan tervehdyspuheen pitämistä porvarilliselle parlamentille tämän virallisessa istunnossa! Mutta Amerikassa se kävi päinsä hyvin yksinkertaisesti, eikä sosialidemokraatin nimi säilyttänyt ketään... lukuunottamatta tätä *sosialidemokraattia itseään!*

Siinä juuri tulikin esiin amerikkalainen porvarillinen tapa „tappaa leppeydellä” epävakaita sosialisteja ja saksalainen opportunistinen tapa kieltäytyä sosialismista „leppeän”, kohteliaan ja demokraattisen porvariston mieliksi.

Legienin tervehdyspuhe käännettiin englannin kielelle (demokraatit eivät laisinkaan pelästyneet „vierasta” kieltä omassa parlamentissaan), yli 200 edustajaa toinen toisensa jälkeen puristi Legienin, tasavallan „vieraan”, kättä; edustajakamarin presidentti lausui hänelle erikoiset kiitokset.

„Niin Yhdysvaltojen kuin Saksankin sosialistinen lehdistö suhtautui tervehdyspuheeni muotoon ja sisältöön myötämielisesti”, kirjoittaa Legien. „Eräät toimittajat Saksassa eivät kuitenkaan malttaneet olla huomauttamatta, että minun puheeni osoittaa jälleen, kuinka toivotonta on sosialidemokraatin pitää sosialidemokraattinen puhe porvarilliselle kuulijakunnalle. Jaa, he, nuo toimittajat, olisivat kai minun tilallani pitäneet puheen kapitalismia vastaan ja joukkolakon puolesta, kun taas minä pidin tärkeänä korostaa tässä parlamentissa, että Saksan sosialidemokraattiset ja ammattiliittoihin järjestyneet työläiset haluavat rauhaa kansojen kesken ja haluavat rauhan avulla kehittää edelleen kulttuuria korkeimmalle saavutettavissa olevalle asteelle”.

„Toimittaja” poloiset, kylläpä meidän Legienimme on heidät nujertanut „valtiomiehen” puheellaan! Saksan työväenliikkeessä ilmenevä ammattiyhdistysliikkeen johtajien opportunisti yleensä, muun muassa ja erikoisestikin

Legienin opportunisti on vanhastaan tunnettu juttu, ja hyvin monet valveutuneet työläiset osaavat arvostaa sen oikein. Mutta meillä Venäjällä, missä *eurooppalaisen* sosialismin „mallista” puhutaan liian usein ja samalla valitaan nimenomaan huonoimmat, nimenomaan kielteiset piirteet tuosta „mallista”, ei ole haitaksi kosketella Legienin puhetta hieman yksityiskohtaisemmin.

Saksan ammattiliittolaisten kaksimiljoonaisen armeijan johtaja, nimenomaan sosialidemokraattisten ammattiliittojen johtaja, Saksan valtiopäivien sosialidemokraattisen ryhmän jäsen pitää kapitalistisen Amerikan korkeimmassa edustajakokouksessa aito liberaalis-porvarillisen puheen. On selvää, ettei yksikään liberaali, ei edes yksikään loka-kuulainen kieltäytyisi allekirjoittamasta sanoja „rauhasta” ja „kulttuurista”.

Ja kun sosialistit Saksassa huomauttavat, ettei tuo puhe ollutkaan sosialidemokraattinen, niin tämä pääoman palkkajonkin „johtaja” kestitti sosialisteja korskealla ylenkatseellaan. „Toimittajat” — mitäpä ne ovat „järkevän poliitikon” ja työläisten ropojen kerääjän rinnalla! Poroporvarillinen Narkissoksemme tuntee toimittajia kohtaan samanlaista inhoa kuin poliisipompadouri eräässä valtiossa kolmatta ainesta kohtaan ⁷⁷.

He, „nuo toimittajat”, olisivat kai pitäneet puheen „kapitalismia vastaan”.

Ajatelkaahan, mitä tämä muka-sosialisti pilkkaa: sitä, että sosialistin päähän saattaa pälkähtää ajatus puhua kapitalismia *vastaan*. Saksan opportunistin „valtiomiehille” tuollainen ajatus on kerrassaan vieras: he puhuvat sillä tavalla, että *ei tulisi kajotuksi* „kapitalismiin”. Ja häväistyään itsensä tällaisella lakeijamaisella sosialismista luopumisella he kerskuvat häpeällään.

Legien ei ole mikään satunnainen vastaantulija. Hän on ammattiliittojen armeijan, oikeammin tämän armeijan upseerikunnan edustaja. Hänen puheensa ei ole lainkaan satunnainen, se ei ole lainkaan erehdyksessä lipsahtanut, ei lainkaan ainutlaatuinen tempu, ei lainkaan virhe, jonka olisi tehnyt syrjäseudun saksalainen konttori-„istuntojen” pitäjä jouduttuaan hämilleen kohteliaiden ja poliisipöyhkeilyn saastasta vapaiden Amerikan kapitalistien edessä. Jos asia olisi *vain* siten, ei Legienin puheeseen kannattaisi kajota.

Mutta asia on ilmeisesti toisin.

Kansainvälisessä kongressissa Stuttgartissa osoittautui, että puolet Saksan edustajistosta oli samanlaisia surkeita sosialisteja ja äänesti siirtomaakysymyksessä mitä opportunistisinta päätöslauselmaa ⁷⁸.

Katsokaa saksalaista aikakauslehteä, „Sosialistista (??) Kuukausijulkaisua” ⁷⁹, niin näette siinä alituisen Legienin tapaisten toimihenkilöiden kirjoituksia, jotka ovat läpeensä opportunistisia ja joilla ei ole *mitään* yhteistä sosialismin kanssa, kirjoituksia, joissa käsitellään työväenliikkeen *kaikkia* tärkeimpiä kysymyksiä.

Ja kun Saksan „virallinen” puolue antaa sellaisen „virallisen” selityksen, että „Sosialistista Kuukausijulkaisua” „ei kukaan lue” ja ettei sillä ole vaikutusvaltaa y.m.s., niin se on *valhetta*. Stuttgartin „tapaus” on osoittanut, ettei se ole totta. „Sosialistiseen Kuukausijulkaisuun” kirjoittelevat huomatuimmat ja vastuunalaiset toimihenkilöt, parlamentaarikot ja ammattiliittojohtajat vievät katsantokantaansa joukkoihin alituisesti ja itsepintaisesti.

Ne henkilöt, jotka ovat ansainneet Legieniltä halventavan (porvarin kannalta katsoen) ja kunniallisen (sosialistin kannalta katsoen) nimen „nuo toimittajat”, ovat jo aikoja sitten panneet merkille Saksan puolueen omassa leirissä tämän puolueen „virallisen optimismin”. Ja mitä useammin liberaalit ja likvidaattorit Venäjällä (tietenkin Trotski mukaan luettuna) yrittävät *siirtää meikäläiselle maaperälle* tätä kaunista ominaisuutta, sitä päättävämmiin sitä on vastustettava.

Saksan sosialidemokratialla on sängen suuria ansioita. Sillä on tuiki tarkasti laadittu teoria, josta on kiittäminen Marxin taistelua kaikkia noita Höchbergejä, Dühringejä ja kumpp. vastaan, teoria, jota narodnikkimme turhaan yrittävät kiertää tahi korjailla opportunistiseen malliin. Sillä on joukkojärjestö, sanomalehtiä, ammattiyhdistyksiä ja poliittisia liittoja, se sama joukkoluontoinen järjestyneisyys, joka niin selvästi muovautuu nyt meilläkin marxilais-pravdalaisen voittona kaikilla paikkakunnilla sekä Duuman vaaleissa että jokapäiväisen lehdistön alalla kuin myös Vakuutusneuvoston vaaleissa ja ammattiliitoissa. Työläisten „viraltapanemien” likvidaattoriemme yritykset karttaa kysymystä tästä Venäjän oloihin sovelletusta joukkoluontoisesta järjestyneisyydestä Venäjällä ovat yhtä turhia ja samoin

merkitsevät vain intelligentistä työväenliikkeestä *irtaantumista* kuten narodnikkienkin yritykset.

Mutta Saksan sosialidemokratian ansiot eivät ole tulleet ansioiksi sellaisten häpeällisten puheiden kuin Legienin puheen ja „Sosialistisen Kuukausijulkaisun” avustajain „puheiden” (painetussa sanassa julkaistujen) avulla, vaan niistä *huolimatta*. Meidän ei pidä hämätä eikä sotkea „virallisen optimistisilla” korulauseilla Saksan puolueen ilmeistä *tautia*, joka tulee esiin tämänluontoisina ilmiöinä, vaan on paljastettava se Venäjän työläisille saadaksemme oppia vanhemman liikkeen kokemuksesta, oppiaksemme näkemään, mitä ei pidä jäljitellä.

„*Prosvestshenije*” № 4,
huhtikuu 1914
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan
„*Prosvestshenije*” aikakauslehden
tekstin mukaan

KIRJA-ARVOSTELUA

N. A. Rubakin. „Kirjojen parissa“, II osa (kustantamo „Nauka“). Moskova, 1913. Hinta 4 rpl. (2. painos)

Tavattoman suuri, 930 isokokoista sivua käsittävä nide, jonka teksti on painettu hyvin pienillä kirjasimilla, osittain kahdelle palstalle, on „yritys luoda katsaus Venäjän kirjarikkauksiin tieteellis-filosofisten sekä kirjallisuus- ja yhteiskunta-aatteiden historian yhteydessä”. Näin on sanottu kirjan alaotsakkeessa.

Tarkastelemamme toisen niteen sisältö käsittää erilaisia yhteiskuntatieteiden aloja. Siihen kuuluu niin ikään sosialismikin sekä Länsi-Euroopassa että Venäjällä. Sanomattakin on selvää, että tämänluontoinen julkaisu on varsin mielenkiintoinen ja että tekijän suunnitelma on ylipäänsä aivan oikea. Onhan totta, ettei voida kirjoittaa *järkevää* „katsausta Venäjän kirjarikkauksiin” ja „käsikirjaa” itseopiskelua ja kirjastoja varten muuten kuin aatteiden historian yhteydessä. Siinä tarvitaan nimenomaan „ennakko-huomautukset” kuhunkin osastoon (ja tekijä on ne laatinutkin) sekä aiheen yleiskatsaus ja *jokaisen* aatevirtauksen tarkka esittely; tarvitaan myös kirjallisuusluettelo kyseiseen osastoon kunkin aatevirtauksen osalta.

Tekijä ja hänen lukuisat avustajansa, jotka on mainittu alkulauseessa, ovat tehneet äärettömän suuren työn ja panneet alulle erittäin arvokkaan yrityksen, jolle on kaikesta sydämestä toivottava kaikinpuolista kasvua ja kehitystä. Erikoisen arvokasta on muun muassa se, ettei tekijä ole jättänyt huomioimatta ulkomailla ilmestyneitä ja vainon kohteeksi joutuneita julkaisuja. Mikään kunnan kirjasto ei tule toimeen ilman hra Rubakinin teosta.

Teoksen puutteellisuuksia ovat tekijän eklektisismi ja riittämätön (oikeammin sanoen vasta tuskin alulle pantu) asiantuntijain käyttö avustajina visseissä kysymyksissä.

Ensin mainittu puutteellisuus johtunee tekijän kummallisesta ennakkoluulosta „polemiikka” vastaan. Alkulauseessaan hra Rubakin sanoo, että hän ei ole „ikinä osallistunut mihinkään polemiikkeihin, koska on arvellut, että useimmissa tapauksissa polemiikki on eräs parhaimmista keinoista, joilla himmennetään totuutta kaikenlaisten inhimillisten emootioiden avulla”. Tekijä ei oivalla ensinkään sitä, että ilman „inhimillisiä emootioita” ei ole koskaan ollut, ei ole eikä voi olla totuuden inhimillistä *etsintää*. Toiseksi tekijä unohtaa, että hän tahtoo esittää katsauksen „aatteiden historiaan”, mutta aatteiden historia on aatteiden vaihtumisen ja *siis* niiden *taistelun* historiaa.

Jompikumpi: *joko* suhtaudutaan tiedottomasti aatteiden väliseen taisteluun, ja silloin on vaikeanlaista tarttua sen historiaan (puhumattakaan osallistumisesta tähän taisteluun); *tahi* luovutaan pyrkimyksestä olla „ikinä osallistumatta mihinkään polemiikkeihin”. Avaan esimerkiksi poliittisen taloustieteen teoriaa koskevat hra Rubakinin „ennakko huomautukset” ja näen heti, että tekijä on selviytynyt tästä dilemmasta ensinnäkin *peitelty*n polemiikin avulla (polemiikin laji, jolla ovat polemiikin kaikki puutteellisuudet, muttei yhtään sen suurista etuisuuksista) ja toiseksi puolustamalla eklektisismiä.

Esitellessään Bogdanovin „Lyhyttä oppikurssia” hra Rubakin „katsoo mahdolliseksi” panna merkille „marxilaisen” tekijän erään johtopäätöksen ja „N. K. Mihailovskin tunnetun edistystä koskevan määritelmän” „mielenkiintoisen” analogian (s. 815)...

Ah, hra Rubakin, joka ette ole „ikinä osallistunut mihinkään polemiikkeihin”!..

Mutta sivua aikaisemmin ylistellään „ankaraa tieteellisyttä, syvällistä analyysia ja arvostelevaa suhtautumista tärkeimpiin teorioihin”... kenen lausunnoissa ilmenevää, kuinka luulette?.. mallikelpoisen eklektikon hra Tugan-Baranovskin!!.. Hra Rubakinin itsensä on täytynyt myöntää, että tämä professori on hiukkasen marxilaisuuden kannattaja, hiukkasen narodnikkilaisuuden ja hiukkasen „äärimmäisen hyödyllisyyden teorian” kannattaja, mutta silti hra Rubakin nimittää häntä „socialistiksi”!!! Eikö tuollaisen kummastuttavan seikan kirjoittaminen merkitse, että harjoitetaan *polemiikka* sen pahimmassa mahdollisessa muodossa sosialismia *vastaan*?

Jos hra Rubakin olisi ne yli 80 tuhatta kirjainta (t.s. kokonaisen kirjasen), jotka hän on kirjoittanut johdatukseksi poliittista taloustiedettä koskevaan kirjallisuuteen, jakanut neljään osaan ja antanut niiden kirjoittamisen esimerkiksi mustasotnialaisen, liberaalin, narodnikin ja marxilaisen tehtäväksi, niin *avointa* polemiikka olisi syntynyt enemmän ja 999 lukijaa 1 000:sta olisi tuhat kertaa helpommin ja nopeammin löytänyt totuuden.

Tätä tapaa — „polemiikin” edustajien käyttämistä avustajina — hra Rubakin on noudattanut bolshevismia ja menshevismia koskevassa kysymyksessä, myöntäen minulle* ja L. Martoville puoli sivua kummallekin. Mitä minuun tulee, olen erittäin tyytyväinen siihen, mitä L. Martov kirjoittaa, esimerkiksi hänen tunnustukseensa, että likvidaattoruus merkitsee yrityksiä „luoda julkinen työväenpuolue” ja „kielteistä suhtautumista säilyneisiin maanalaisiin järjestöihin” (ss. 771—772), sekä hänen tunnustukseensa: „menshevikkien mielestä ei proletariaatilla ollut muuta mahdollisuutta osallistua tuloksellisesti kyseiseen kriisiin” (s.o. vuoden 1905 kriisiin) „kuin antaa porvarillis-liberaalisille demokraateille apua näiden yrittäessä syrjäyttää omistavien luokkien taantumuksellinen osa valtiovallasta, — apua, jota proletariaatin tuli antaa säilyttäen kuitenkin täydellinen poliittinen itsenäisyytensä” (772).

Heti paikalla, kun hra Rubakin ryhtyy itsenäisesti jatkaamaan menshevismien kuvaamista, syntyy virheitä, kuten esimerkiksi väite, että muka Axelrod yhdessä Plehanovin kanssa on „erkaantunut” likvidaattoruudesta (772). Moittimatta erikoisemmin hra Rubakinia tällaisista virheistä, jotka ovat alussa kiertämättömiä näin monipuolisessa yleistävässä julkaisussa, ei kuitenkaan voida olla toivomatta, että tekijä kääntyisi useammin eri virtausten edustajien puoleen *kaikilla* tiedon aloilla. Se on hyödyksi teoksen täsmällisyydelle ja täydellisyydelle sekä sen *objektiivisuudelle*; siitä kärsivät vain eklektisismi ja *peitelty* polemiikki.

„Prosvestshenije” № 4,
huhtikuu 1914
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan
„Prosvestshenije” aikakauslehden
tekstin mukaan

* Ks. Teokset, 18. osa, ss. 477—478. Toim.

LIKVIDAATTORUUDEN MÄÄRITTELY

Lehtemme lukijat tietävät, kuinka paljon väittelyjä ja taistelua likvidaattoruus on aiheuttanut Venäjän nykyisessä työväenliikkeessä. Olemme alituisesti viitanneet siihen, ettei yksikään tietoinen työläinen (ja määrättyssä mielessä voidaan jopa sanoa: ei yksikään tietoinen demokraatti) voi tulla toimeen, ellei hän ymmärrä likvidaattoruutta selvästi ja täsmällisesti.

Mutta meidän vastustajamme niin „Severnaja Rabotshaja Gazetassa” kuin myös „Nasha Zarjassa” eivät ole julkaisseet täydellisesti eivätkä ole selittäneet lukijoilleen virallisia päätöksiä likvidaattoruutta koskevan asian olemuksesta (esimerkiksi vuosien 1908 ja 1910 tekstien mukaan), vaan ovatpa tehneet jotain vielä paljon pahempaa ja vahingollisempaa: he joko „kieltävät” kokonaan likvidaattoruuden tahi sitten vuoden 1910 yksimielisen päätöksen tarkan esittämisen asemesta *yrittävät* sen *korvata* sekavilla ja asiaan kuulumattomilla korulauseilla.

Sen vuoksi pidämme tarpeellisena käyttää hyväksemme sitä sanomattoman harvinaista tapausta, että *itse L. Martov* on antanut painetussa sanassa tavattoman (tämän kirjoittajan suhteen tavattoman) tarkan ja totuudenmukaisen määritelmän eli kuvauksen likvidaattoruudesta.

N. Rubakinin tunnetun kirjan „Kirjojen parissa” II niteessä (2. painos, Moskova, 1913, s. 771) on hra Rubakinin painattama, ilman mitään muutoksia julkaistu L. Martovin kirje vastaukseksi hra Rubakinin pyyntöön „laatia esitys menshevismmin olemuksesta ja historiasta”. L. Martov kirjoittaa tässä kirjeessä kirjaimellisesti seuraavaa:

„Yhteiskunnallisen liikkeen nujertamisen jälkeen sama menshevikien pyrkimys” (nimitäin pyrkimys „panna alulle uusi puolueen rakennustyö tarkemmin määrättyssä sosialistisessa luokkahengessä tai

antaa sosialidemokratialle uusi perusta perinpohjaista itsensä reformointia varten”) „puolueen järjestölliseen reformointiin ilmeni voima-peräisessä toiminnassa kaikenlaisten puolueettomien työväenjärjestöjen — ammattiliittojen, itseopiskeluseurojen (ja osittain osuuskuntien) y.m.s. perustamiseksi ja yrityksissä näihin yhdistyksiin nojautuen perustaa julkinen työväenpuolue tahi sen organisatoriset etuasetmat (näihin yrityksiin osallistujat saivat polemiikin kulussa liikanimen „legalistit” eli „likvidaattorit”, koska he suhtautuivat kielteisesti niihin maanalaisiin järjestöihin, jotka olivat säilyneet”).

Siinä kaikki, mitä Martov sanoi likvidaattoruudesta. Olemme tässä alleviivanneet tärkeimmät kohdat. Emme kajoa pieneen valheeseen, että muka vain „polemiikin kulussa” ja vain „yrityksiin osallistujia” alettiin nimittää likvidaattoreiksi; asia on todellisuudessa siten, että yleis-marxilaisessa, virallisessa, kaikkia marxilaisia velvoittavassa päätöksessä vuodelta 1908 puhutaan likvidaattoruudesta tunnettuna virtauksena. Mutta tämä on verrattain pieni seikka.

Tärkeintä ja oleellista on se, että L. Martov on tässä tullut vahingossa näyttäneeksi, että hän ymmärtää ja tietää, mitä on likvidaattoruus.

Yrityksiä perustaa julkinen työväenpuolue ja luonnollisesti tämän ajatuksen propagointia ja puolustamista. Kielteistä suhtautumista säilyneisiin (ja luonnollisesti myös uusiin, syntyviin) „vanhan tyypin” järjestöihin. Siinä se asian ydin, jota „Nasha Zarja”, „Lutsh” ja „Severnaja Rabotshaja Gazeta” ovat tuhansia kertoja yrittäneet ja yrittävät sotkea, hämää ja kieltää.

Lukija, joka syventyy ajattelemaan mainittujen tosiasian merkitystä, ymmärtää, miksi yksistään jo likvidaattorien puheetkin „yhtenäisyydestä” aiheuttavat tietoisissa työläisissä joko myrskyisää suuttumusta ja kuohuntaa tahi (mielialasta riippuen) ilkeää pilaa. Voidaanhan aivan hyvin kuvitella, että julkisen puolueen aatteen kannattaja kieltää vilpittömästi ja avomielisesti „maanalaisuuden”, koska hänen vakaumuksensa on sellainen. Mutta ei voida kuvitella, että „Nasha Zarjaa” tai „Severnaja Rabotshaja Gazetaa” avustavien puheet „yhtenäisyydestä” olisivat vilpittömiä ja avomielisiä. Näiden lehtien avustaminen merkitsee *todellisuudessa* taistelemista „maanalaisuutta” vastaan, julkisen puolueen puolesta, jota ne edelleenkin propagoivat ja puolustavat.

Siksipä kun Kansainvälinen sosialistinen toimisto joulukuussa 1913 asetti päiväjärjestykseen kysymyksen yhtenäisyyden ehtojen selvittämisestä Venäjällä, niin sekä Pietarin että Moskovan järjestyneet marxilaiset sanoivat heti ja julkisesti: ensimmäinen ja perusehto on jyrkkä ja ehdoton kieltäytyminen likvidaattoruudesta, „Nasha Zarjan” ja „Lutshin” ryhmän *koko suunnan* perinpohjainen muuttaminen. Lutshilaiset vastasivat, samoin julkisesti (sekä F. D. että L. M.), että he eivät suostu siihen.

Kun kerran asia on siten, niin ilmeisesti henkilöt, jotka puhelevat „yhtenäisyydestä” tämän liberaalisista aatteistaan härkämäisesti kiinni pitävän ryhmän kanssa, pettävät itseään ja toisia. Tietoisien työväen enemmistön todellinen yhtenäisyys on jo muotoutunut ja tulee muotoutumaan edelleenkin sen yhdistyessä marxilaisten päätösten ja marxilaisen kokonaisuuden ympärille tätä hajottajaryhmää vastaan.

„Putj Pravdy” № 73,
huhtikuun 29 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

LOPPUSANAT KOKOELMAAN „MARXILAIKUUS JA LIKVIDAATTORUUS“

Likvidaattoruuskysymyksellä on varsin oleellinen merkitys Venäjän demokraattiselle liikkeelle yleensä eikä vain työläisdemokraateille. Kun demokraattinen lehdistömme yrittää kiertää tämän kysymyksen tai kajota siihen vain ohimennen, aivan kuin marxilaisten keskinäiseen „yksityisriitaan”, niin se osoittaa vain sitä, että halutaan välttää nykykauden tärkeimpien poliittisten ongelmien arviointia. Sillä likvidaattoruuskysymyksen on juuri kysymys koko kesäkuun kolmannen päivän järjestelmän arvioinnista, jopa enemmänkin: yleensä meidän vastavallankumouksemme yleisestä arvioinnista, kysymys demokraattien perustehtävistä ja menettelytavoista.

Yksikään ihminen ei liene vielä epäillyt sitä, että Venäjän historian uusimmalle kaudelle, likipitään vuodesta 1908, on luonteenomaista äärimmilleen voimistunut kaiken demokraattisen vainoaminen taantumuksen taholta ja myöskin mitä voimakkain aatteellinen hajaannus ja rikkinäisyys, joka on koskenut sekä proletariaattia että kaikkia porvarillisdemokraattisia aineksia. Mutta joskin *kaikki* tunnustavat tämän ilmeisen tosiasian, niin vain marxilaiset ovat asettaneet itselleen välittömän ja selvän tehtävän: on määriteltävä tarkasti tämän hajaannuksen ja rikkinäisyyden *luokka-*alkuperä ja *luokkamerkitys*. Ilman tätä määrittelyä ei voida valita tietoisesti taktiikkaa.

Ulkomailla ilmestyvässä marxilaisessa lehdistössä tämä määrittelytyö aloitettiinkin samana vuonna, vuonna 1908, t.s. heti sen jälkeen, kun hajaannus oli käynyt selväksi. Marxilaiset eivät voineet, niin kuin liberaalit, hyväksyä tuota hajaannusta, mutta he eivät myöskään voineet rajoittaa

hajaannuksen subjektiiviseen tuomitsemiseen, kuten rajoituivat jopa parhaatkin (demokraattisessa mielessä parhaat) narodnikit. Yhteiskunnallisille virtauksille piti antaa selitys yhteiskunnallis-taloudelliselta, siis luokkanäkökohtien kannalta.

Olemme nähneet, kuinka bolshevistinen lehdistö joulukuuhun mennessä vuonna 1908 valmisteli likvidaattoruuden olemusta koskevaan kysymykseen vastauksen, joka sai silloin varmistuksen kaikkia velvoittavassa puolueen päätöksessä. Ja keväällä 1909 tapahtui bolshevikkien muodollinen eroaminen (heidän johtavan elimensä kautta) niin sanotuista „vperjodilaisista”*, otzovismin edustajista ja niistä, jotka olivat myöntyväisiä hyväksymään otzovismin „laillisten suuntavivahdusten” joukkoon, eroaminen „jumalanrakentamisen” ja machilaisuuden taantumuksellisen filosofian puoltajista**. Tämä eroaminen osoitti ne peruspiirteet, joita oli „likvidaattoruudella vasemmalta”, sen kallistumisen anarkismiin, samoin kuin likvidaattoruus oikealta eli likvidaattoruus sanan varsinaisessa merkityksessä oli käänne liberalismiin puoleen.

Vuoden 1910 tammikuuhun mennessä tämä nykyisen hajaannuksen ja rikkinäisyyden marxilainen analyysi, josta yhdeksän kymmenesosaa suoritti ulkomainen bolshevistinen lehdistö, oli jo siinä määrin loppuun suoritettu ja niin kiistattomasti todettu, että *kaikkien* marxilaisten, *kaikkien* suuntausten edustajain (*sekä* likvidaattorien *että* „vperjodilaisen” osallistuessa) oli vuoden 1910 tammikuun tunnetuissa päätöksissä pakostakin hyväksyttävä *yksimielisesti*, että niin likvidaattorilainen kuin vperjodilainenkin „poikkeama” on proletariaattiin kohdistuvan *porvarillisen vaikutuksen ilmaus*.

Tämän marxilaisen analyysin ja marxilaisen päätöksen yhteiskunnallisen merkityksen arvioimiseksi tarvitsee vain luoda silmäys *epämarxilaisiin* virtauksiin. Liberaaleilla näemme „vehiläisten” äärimmäistä likvidaattoruutta ja *yhä vielä* vallitsevaa hoipertelua kysymyksessä, onko vuoden 1905 menetelmät likvidoitu. *Vasemmiston* narodnikeilla näemme äärimmäisen likvidaattoruushenkisiä esiintymisiä, alkaen Pariisin julkaisuista vuosilta 1908—1911 aina epä määräisen likvidaattorilaista „Potshinia”⁸⁰ ja vieläpä

* Aleksinski, Bogdanov, Lunatsharski, Stan. Volski y.m.

** Ks. Teokset, 15. osa, ss. 421—448. *Toim.*

„Zavetyssa” julkaistuja herrojen Savinkov-Ropshinin ja Tshernovin puheita myöten. Toisaalta taas vasemmistonarodnikkien virallinen „otzovismi” kalvaa ja näännyttää edelleenkin tätä suuntausta.

Marxilaisen analyysin objektiivisen totuudenmukaisuuden on vahvistanut nimenomaan se, että enemmän kuin viiden vuoden kuluessa, vuoden 1908 jälkeen, ovat *kaikki* yhteiskunnallisen ajattelun edistyneimmät virtaukset alati törmänneet ja törmäilevät vieläkin nimenomaan „näihin” virheisiin, likvidaattorien ja narodnikkien virheisiin, nimenomaan „näihin” kysymyksiin, jotka koskevat taitoa puolustaa vanhojen, yhä vielä ratkaisemattomien tehtävien vanhoja ratkaisumenetelmiä valmistellen voimia uudessa tilanteessa usuin menetelmin.

Kesäkuun kolmannen päivän kauden alussa marxilainen analyysi paljasti likvidaattoruuden ja „otzovismin” suuntaan kallistuvat teoreettiset poikkeamat. Mainitun kauden lopulla näemme, kuinka jopa avonaisellakin areenalla, kaikkien nähden Venäjän valveutuneiden työläisten valtaenemistö liittyi marxilaisten ympärille, mutta proletariaattiin vaikuttamaan pyrkivän demokraattisen lehdistön kumpikin *sivusta* harrasti pikkuporvarillista likvidaattoruutta ja pikkuporvarillista narodnikkilaisuutta. Vasemmistonarodnikkilainen „Severnaja Mysl” (№ 1) kirjoitti joku aika sitten hra Brainesilta Riiasta saadussa, vakuutuskampanjaa koskevassa kirjoituksessa:

„Boikottivirtaus on havaittavissa vain suutarien keskuudessa; siellä on muodostunut boikottiryhmiä. Valitettavasti boikottiryhmien pääinnoittajina ovat narodnikit” (sitaatti „Proletarskaja Pravdassa”, 1913, № 12, joulukuun 20 pnä, kirjoitus „Narodnikkilaisuus ja likvidaattoruus työväenliikkeen hajaannuksen aineksina” *).

Sama lehti on tunnustanut:

„Marxilaisten kunniaksi on sanottava, että nykyään heillä on suuri vaikutusvalta liitoissa (ammattillisissa), mutta me vasemmistonarodnikit toimimme niissä ilman määrättyä suunnitelmaa ja siksi emme saa niissä juuri mitään aikaan” (sitaatti samassa julkaisussa).

Vasemmistonarodnikeilla, joilla eurooppalaisten poroporvarien uusin opportunisti yhtyy aitovenäläiseen poroporvarilliseen „työtätekevien” pienisäntien puolustamiseen,

* Ks. tätä osaa, ss. 45—48. *Toim.*

teoreettista avuttomuutta täydentää luonnollisesti avuttomuus taktiikan kysymyksissä ja hoipertelu. Vanhasta vasemmistonarodnikkien puolueesta ei ole jäänyt jäljelle muuta kuin hoipertelut, aivan samoin kuin likvidaattoreillakin. Näille molemmille työväenliikkeessä voitetuille pikkuporvarillisille virtauksille ei ole jäänyt muuta neuvoksi kuin *liittoutua marxilaisia vastaan*.

Porras portaalta! Julkisen puolueen saarnaamisesta, herrojen Potresovien ja Jushkevitchien puheista, kun nämä luopuivat hegemonia-aatteesta ja marxilaisuudesta, likvidaattorit ovat luisuneet suoranaiseen *taisteluun* marxilaista puoluetta vastaan. Eräs pietarilainen vasemmistonarodnikki kirjoitti äskettäin „Stoikaja Myslissa” (№ 5) seuraavaa:

„Heti kun olimme tulleet huoneistoon (Vakuutusneuvoston vaali-huoneistoon), kävi selväksi pravdalaisten ahdas ryhmäkuntalainen asenne, mutta me emme menetä toivoa. Yhdessä likvidaattorien kanssa laadimme yhteistä ryhmäkuntiin kuulumattomien listaa, jossa saamme yhden paikan Neuvoston jäsenten ja kaksi paikkaa varajäsenten joukossa” (sitaatti „Putj Pravdyssa”, 1914, № 38, maaliskuun 16 pnä 1914).

Kaikkien eri virtausten pikkuporvarilliset demokraatit, jotka haluatte turmella työläisiä porvarillisella vaikutuksella, yhdistykää marxilaisia vastaan! Typerä sanapahanen „ryhmäkuntiin kuulumaton”, joka saa ajattelukyvyttömät ja mitään oppimattomat ihmiset hurmion valtaan, on niin sovelias ja niin kovin mieluisa poroporvareille! Liitto vasemmistonarodnikkien kanssa ei kuitenkaan ole auttanut — eikä auta — likvidaattoriparkoja; valveutuneet työläiset ovat *kaikkialla* valinneet Vakuutusneuvostoon marxilaisia, likvidaattoruuden vastustajia.

Puolueeseen kuulumattoman intelligenssin pikkuryhmät, jotka pyrkivät alistamaan työläiset porvarillisen politiikan ja porvarillisen ideologian alaiseksi, ovat nyt tulleet Venäjällä selvästi esiin: niitä ovat likvidaattorit ja vasemmistonarodnikit. Tätä puolueen liepeillä olevien marxilaisten keskuudesta lähteneiden opportunistien *liittoa* narodnikkien kanssa, johdonmukaista marxilaisuutta *vastaan*, on valmisteltu miltei kaksikymmentä vuotta, „ekonomismin” ensi ilmaantumisen ajoista saakka (1894—1895). Nyt on jo aika katsoa asioita suoraan ja sanoa varmasti ja päättävästi: marxilainen työväenliike Venäjällä muovautuu ja voi muo-

vautua *vain* taistelussa likvidaattoruutta ja narodnikkilaisuutta vastaan.

Proletariaatti, joka missä kapitalistisessa yhteiskunnassa tahansa on kiertämättä sidottu tuhansin siirtymäsitein pikkuporvaristoon, on kaikkialla maailmassa joutunut työväenpuolueiden muodostumisen kaudella käymään läpi sellaisen kauden, joka on ollut enemmän tai vähemmän pitkällistä ja sitkeää aatteellis-poliittista porvaristolle alistamista. Tämä kaikille kapitalistisille maille yhteinen ilmiö on eri maissa saanut erilaiset muodot riippuen historiallisista ja taloudellisista erikoisuuksista. Englannissa, täydellisen poliittisen vapauden ja Englannin pitkäaikaisen monopoliaseman oloissa, liberaalinen porvaristo onnistui aatteellisesti turmelemaan ja orjuuttamaan valvutuneiden työläisten enemmistön vuosikymmenien ajaksi. Ranskassa ovat tasavaltalaisen pikkuporvarillisen radikalismien perinteet tehneet ja yhä tekevät hyvin monista työläisistä „radikaalisen” porvarillisen puolueen tai yhtä porvarillisen anarkismin kannattajia. Saksassa työläiset vielä puoli vuosisataa sitten kulkivat liberaalisen Schulze-Delitzschin perässä ja antautuivat Lassallen ja Schweitzerin „kansallis-liberaalisen” (samanaikaisesti „kuninkaallis-preussilaisen”) opportunistisen hoipertelun vaikutukseen, ja nykyään sadat tuhannet työläiset kulkevat „demokratismia” leikkivän katolisen „keskustan” mukana.

Venäjällä ei ole vielääkään viety päätökseen talonpoikaiskysymyksen *porvarillis-demokraattista* ratkaisua. Onko siis ihme, että pikkuporvarillinen narodnikkilaisuus vetää ylleen „sosialismin” puvun? Venäjä on kaikista kapitalistisista maista *kaikkein* pikkuporvarillisin maa. Ja niinpä heti, kun marxilaisuudesta tuli *joukkoluontoinen* yhteiskunnallinen virtaus Venäjällä, siihen ilmaantui intelligenttistä pikkuporvarillista opportunistia, ensin „ekonomismin” ja „legaalisen marxilaisuuden” muodossa (1895—1902), sitten menshevismien * muodossa (1903—1908) ja vihdoinkin likvidaattoruuden muodossa (1908—1914).

---

* Erikosen naurettavan kuvan saa likvidaattorilaisista historiantkirjoittajista, kun heidän täytyy kieräillä ja luovia saadakseen *peitetyn* vastenmielisen, mutta ilmeisen tosiasian: menshevismien (ja vielä suuremmassa määrässä likvidaattoruuden) muodostumisen *niistä* samoista „ekonomismista”, „bundilaisuudesta” ja „legaalista marxilaisuudesta”, joita vastaan Venäjän työväenluokan puolueen perustanut vanha „Iskra” taisteli *kolme vuotta*. Katso esimerkiksi hra Potresovin pikku kirjaa Axelrodista. Hra Potresov yrittää yhtä tarmokkaasti ja yhtä

Nyt likvidaattoruus on täysin kypsynyt ja valmis irtoamaan kokonaan pois marxilaisesta työväenpuolueesta: kun kaikkein „vasemmistolaisin” likvidaattoreista — ja kaikkein näppärin pyöreiden sanontojen alalla — hra L. M. kirjoittaa, että

„kokemus on todistanut, ettei „julkinen työväenpuolue” ole taantumuksellinen unelma, sillä nykyään Venäjällä on tällainen puolue tiettyssä mielessä olemassa...” (kursivointi hra L. M:n, „Nasha Zarja”, 1914, № 2, s. 83)

...niin kaikille pitäisi olla selvää, kuinka perin typerä ja naurettava on se ajatus, että tällainen ryhmä voitaisiin „yhdistää” tai „sovittaa” marxilaisen työväenpuolueen kanssa.

Vain aivan tyhjänpäiväiset henkilöt voivat nyt puhua marxilaisen työväenpuolueen ja tällaisen ryhmän, „Nasha Zarjan” ja „Severnaja Rabotshaja Gazetan” ryhmän välistä „yhtenäisyydestä”.

Venäjän luokkajaon poliittinen selvyys on vuodesta 1904 vuoteen 1914 joka suhteessa harpannut pitkän askeleen eteenpäin. Jalosukuinen maa-aatelisto ei ollut silloin vielä jakautunut, ja eräiden sen edustajain salonkiliberalismi säilytti jopa vanhaa valtaa. Tuo sama valta piti siihen aikaan talonpoikaa, „maanjussia” siinä määrin järjestyksen tukipylväänä, että antoi hänelle hyvin suuren vaikutusvallan sekä Bulyginin että Witten Duumassa. Siihen aikaan saattoi Gutshkovin-Miljukovin-Peshehonovin liberalismi ja demokratismi olla vielä yleistä ja yhtenäistä. Siihen aikaan menshevismi halusi olla ja se todellakin oli — yleensä ja kokonaisuutena — puolueen *sisäinen* virtaus, joka puolusti opportunistisia tunnuksiaan „ryhmäohjelmia koskevissa väittelyissä” työväenpuolueen *puitteissa*.

Jos nykyisiä likvidaattoreita, jotka ovat sen jälkeen menneet virstan verran oikeaan, eronneet puolueesta ja karistaneet jaloistaan „maalalaisuuden” tomut, muodostaneet liberaalien ja likvidaattorien lehtien julkisten sanomalehtimiesten vankan puoluevastaisen keskuksen, likvidaattoreita, joita työläiset ovat panneet viralta kaikissa eriluontoi-

---

tuloksettomasti verhota ja *salata* sen tosiasian, että Axelrod on „zemstvokampanjan suunnitelmassa” puhunut siitä, ettei liberaaleja pidä säilyttää. Ohimennen mainittakoon, että jopa menshevikki Plehanovkin on tunnustanut täydellisesti likvidaattoruuden historiallisen sukulaisuussuhteen (teoreettisen sukulaisuuden lisäksi) „ekonomismiin” ja „legaalisene marxilaisuuteen”.

sisä työväenjärjestöissä ja -yhdistyksissä,— jos tätä likvidaattoruutta verrataan vuosien 1903—1907 menshevismiin, niin se merkitsee, että vanhojen liikanimien ja nimien sekä vanhojen sanojen helinän annetaan häikäistä ja huumauttaa itseään, se merkitsee, ettei ole ymmärretty kerrassaan mitään Venäjän luokka- ja puoluesuhteitten kymmenvuotisesta kehityksestä.

Nykyinen, vuoden 1914 likvidaattoruus on samaa kuin „Tovarishtsh” lehden ryhmä vuonna 1907⁸¹.

On aivan luonnollista, että karkotuksessa ja emigraatiossa, missä ihmiset ovat niin eristettyjä elävästä elämästä, niin suljettuja 7—10 vuotta vanhojen tapahtumien muistelemiseen, voidaan tavata kymmenittäin „entisajan ihmisiä” (tämä väki on varsin lukuisaa myös vuosien 1904—1907 työväenpuolueen intelligenttien osanottajien — tosin paljon surullisemmassa, moraalisesti huonommassa merkityksessä — keskuudessa, jotka ovat nyt pesiytyneet kaikenlaisiin legaaliisiin „rahaisiin paikkoihin”), jotka haaveilevat työväenpuolueen ja herrojen L. M:n, F. D:n, Potresovien, Jeshovien, Sedovien ja kumpp. ryhmän keskinäisestä „yhtenäisyydestä”.

Mutta yhtä luonnollista on sekin, että nykyajan venäläisen työläisnuorison keskuudessa, joka on saanut *nähdä* likvidaattorien poislähdön puolueesta, heidän *pakenemisensa* „kuolelutuneista puoluesoluista”, — nuorison, joka on saanut kuulla heidän luopionpuheitaan maanalaisesta toiminnasta ja „illegaalisen lehdistön mainostamisen” vahingollisuudesta (ks. sitaattia „Severnaja Rabotshaja Gazetasta”, maaliskuun 13 päivän numerosta, 1914), — nuorison, joka on joutunut taistelemaan näiden herrojen sekä narodnikkien ja puolueettomien välistä liittoa *vastaan* useissa edustajakokouksissa, IV Duuman vaaleissa, useissa työväenyhdistysten kokouksissa, Vakuutusneuvoston vaaleissa, — nuorison, jonka on täytynyt kaikissa eriluontoisissa työväenyhdistyksissä *panna pois tehtävistä* tuollaista väkeä, — on aivan luonnollista, että nykyajan työläisnuorison keskuudessa nuo hyväntahtoisten ihmisten haaveet ja korulauseet likvidaattorien ja työväenpuolueen „yhtenäisyydestä” aiheuttavat vain — mielialasta riippuen — joko homeerista, kaikkea muuta kuin kohteliasta, naurunhohotusta tai hämmästystä ja sääliä ilmaisevan silmäyksen intelligenttejä Maniloveja kohti.

Jankatkoon Trotski „Borba” lehdessä, luoden rukoilevia silmäyksiä Skobeleviin ja Tshheidzeen, tahi pariisilaisen „Za Partiju” lehden työntekijät *, jotka luovat hartaita ja toiveikkaita silmäyksiä Burjanoviin ⁸²,—jankatkoot he noita korulauseita „yhtenäisyydestä”,—heidän sanansa kuulostavat jo jotenkin surkeilta ja sopimattomilta.

Voidakseen saarnata marxilaisten ja niiden henkilöiden „yhtenäisyyttä”, jotka sanovat, että „julkinen työväenpuolue ei ole taantumuksellinen haave” j.n.e., täytyy ihmisen olla joko luonnottoman typerä tai sitten hän ei tiedä eikä ymmärrä yhtään mitään Venäjän työväenliikkeen asioista ja tilanteesta paikkakunnilla taikka sitten täytyy toivoa selaista miellyttävää „heilurin” asemaa, jolloin — kaikkeahan voi sattua! — nimenomaan Trotski (tai joku muu „puolue-ryhmien ulkopuolella oleva”) kutsutaan „puolue-ryhmien ulkopuolella olevana” tilaisuuteen, jossa „Nasha Zarjan”, „Denin” ja „Kijevskaja Myslin” ⁸³ kynäilijäryhmät sekä marxilaisten työläisten ryhmät yhdistetään „tasa-arvoisuuden pohjalla”. Kuinka hemaisevan suloinen tulevaisuuden näköala!

Mutta todellinen elämä, likvidaattorien kanssa „yhdistymiseksi” tehtyjen yritysten todellinen historia osoittaa meille jotain sellaista, joka on hyvin kaukana näistä hemaisevan suloisista tulevaisuudennäköaloista. Tammikuussa 1910 tehtiin vakava ja todella yhteinen yritys yhdistyä likvidaattorien kanssa, mutta likvidaattorit saivat yrityksen raukeamaan. *Kaikki* ryhmät ja pikkuryhmät liittoutuivat likvidaattorien kanssa vihaamaansa vuoden 1912 tammikuun konferenssia vastaan. Se oli hyvin tulinen, kiivas liittoutuma mitä kiukkuisimpien (jopa kaikkein ruokottomimpienkin) haukkumasanojen pohjalla tätä konferenssia vastaan: tähän „liittoutumaan” osallistuivat sekä Trotski että „Za Partiju” lehden avustajat ja tietenkin kaikki vperjodilaiset. Jos pahat „leniniläiset” hajottajat olisivat todellakin olleet yhtenäisyyden esteenä, niin kuinka nopeasti oikea yhtenäisyys olisi-kaan päässyt kukkaansa sen jälkeen, kun kaikki erilaatuiset ryhmät yhdessä likvidaattorien kanssa maaliskuussa 1912 esiintyivät „Vorwärtsin” ** palstoilla „leniniläisiä” vastaan!

* Plehanov.

** — „Eteenpäin”. *Toim.*

Mutta voi surkeutta! Nämä kummalliset yhdistäjät ovat juuri siitä lähtien, kun työläiset Venäjällä, pantuaan huhtikuussa alulle „Pravdan” julkaisemisen, alkoivat mitä tunnollisimmin puoluekantaisuuteen suhtautuen liittää yhteen satoja ja tuhansia työläisryhmiä Venäjän kaikilla kolkilla — nämä kummalliset yhdistäjät ovat juuri maaliskuusta 1912 yhä tarmokkaammin hajaantuneet!! Vuoden 1912 elokuussa likvidaattorien kuuluisa „Elokuun blokki” muodostettiin jo *ilman* vperjodilaisia, *ilman* „Za Partiju” lehteä.

On kulunut puolitoista vuotta. Venäjän *kaikkien* legaalisten työväenyhdistysten, kaikkien liittojen ja järjestöjen, monien sanomalehtien ja äänenkannattajien työläisryhmien yhteenliittyminen Venäjän sosialidemokraattisen työväenduumaryhmän kanssa (joka on valmis täyttämään työläisten enemmistön tahdon) on lopullisesti varttunut ja vankistunut.

Entä „yhdistäjämme”?

Oo, he ovat „yhdistyneet” niin menestyksellisesti, niin kovin menestyksellisesti, että yhden „Vperjod” ryhmän asemesta on ilmaantunut *kaksi* „Vperjod” ryhmää (lukuunottamatta empiriomonisti Bogdanovia, jota jotkut pitävät kolmantena „Vperjod” ryhmänä), — että Trotskin ja likvidaattorien yhteisen äänenkannattajan („Lutshin”) tilalle on ilmaantunut erikoinen Trotskin äänenkannattaja „Borba”, joka lupaa tällä kertaa todellista „ryhmäkuntiin kuulumattomuutta”. Ja sen lisäksi, että Trotski on pelokkaasti eronnut likvidaattoreista, ovat heistä eronneet kerrassaan jyrkästi myös *kaikki järjestyneet latvialaiset marxilaiset*, jotka ankarasta neutraalisuudestaan ja puolueeryhmiin kuulumattomuudestaan *huolimatta* ovat kongressissaan vuonna 1914 sanoneet suoraan:

„sovittelijat (Elokuun blokin osanottajat) itse joutuivat aatteellis-poliittiseen riippuvaisuuteen likvidaattoreista”!!

Vuoden 1912 maaliskuusta, jolloin *kaikki* liittyivät yhteen likvidaattorien kanssa pahoja „leniniläisiä” „hajottajia” vastaan, vuoden 1914 maaliskuuhun, jolloin näennäinen „Elokuun blokki” hajosi lopullisesti, kävi selvääkin selvemmäksi, että marxilaisten työläisten todellinen yhdistyminen (Venäjällä eikä Pariisissa tai Wienissä) tapahtuu ja tulee tapahtumaan vain likvidaattoriryhmää *vastaan* ja

ohittaen tyhjämpäiväiset puheet „yhtenäisyyden” aikaansaamisesta „julkisen työväenpuolueen” ihailijain kanssa.

Tuhannet työläisryhmät, jotka liittyvät avoimesti, kaikkien nähden marxilaisen sanomalehden ympärille,— siinä todellisen yhtenäisyyden ja sen laajenemisen elävä todistus. Pysyen sillä aatteellisella pohjalla, jonka marxilaiset kehittivät jo kesäkuun 3 päivän kauden alussa, tämä yhtenäisyys on osannut käyttää — ja sata kertaa menestyksellisemmin kuin kukaan muu — kaikkia ja kaikenlaisia legaalaisia mahdollisuuksia, mutta käyttää niitä säälimättömän taistelun *hengessä* niitä aatteita vastaan, jotka pakottavat tuomitsemaan „illegaalisen lehdistön mainostamisen” tai jotka sopeutuvat siihen, että suhtaudutaan myötämielisesti „julkiseen puolueeseen” tai hegemoniasta luopumiseen taikka „valaiden” siirtämiseen taka-alalle y.m. y.m.s.

Ja vain tällainen yhtenäisyys, vain tällä aatteellisella pohjalla, osoittaa Venäjän työväenluokalle oikean tien.

Kirjoitettu huhtikuussa 1914

*Julkaistu v. 1914 kokoelmassa
„Marxilaisuus ja likvidaattoruus”,
II osa. Kustantamo „Priboi”,
Pietari*

*Julkaistaan kokoelman
tekstin mukaan*

VIELÄKIN POLIITTISESTA KRIISISTÄ

Sanomalehdissä on puhuttu jo paljon Duuman kuuluisasta huhtikuun 22 p:nä pidetystä istunnosta, josta kaikki sosialidemokraatit ja trudovikit ajettiin pois⁸⁴. Mutta tämän tapahtuman merkitystä ei ole vielä valaistu riittävästi.

Jokainen poliittinen kriisi, riippumatta siitä, miten se päättyy, tuottaa hyötyä sitenkin, että se tekee salaisen tunnetuksi, tuo esiin politiikassa toimivat voimat, paljastaa petokset ja itsepetokset, korulauseet ja harhakuvat, osoittaa havainnollisesti ja ajaa, niin sanoaksemme, pakolla päähän „sen, miten asiat ovat”.

Kaikki demokraattiset duumaedustajat, niin sosialidemokraatit kuin trudovikitkin, erotettiin 15 istunnon ajaksi ja toimitettiin pois enimmäkseen sotilasvoimalla. Tämä tehtiin yksistään niiden mieliksi, jotka vetämällä Tshheidzen vastuuseen osoittivat havainnollisesti „lujan” aikomuksensa ottaa askeleen (tai oikeammin sanoen kymmenen askelta kerralla) oikeaan. Erottamisen puolesta äänestivät oikeistolaiset ja lokakuulaiset *ynnä osa progressisteista*, s.o. porvarillisista liberaaleista, jotka ovat mitä kiinteimmässä, tosiasiallisesti erottamattomassa liitossa kadettien kanssa.

Kadetit pidättyivät äänestyksestä!!! Tämä demokraattiseksi itseään luulottelevan puolueen pidättyminen äänestyksestä toi erinomaisesti esiin — eikä suinkaan ensi kertaa — kadettiherrojen liberalismien todellisen olemuksen. IV Duma valmistautuu karkottamaan Tshheidzen ja hänen jäljestään muutkin sosialidemokraatit ja sitten kaikki demokraatit aloittaen heidän erottamisestaan, mutta herrat liberaalisen opposition „johtajat” *pidättyvät äänestyksestä!!*

Kuluttakootpa liberaalit ja kadetit tämän jälkeen kuinka suuret määrät mustetta tahansa keksiessään sofismeja ja verukkeita, esimerkiksi sellaisia, että he muka paheksuivat vain sitä „muotoa”, jota käyttäen sosialidemokraatit esiintyivät j.n.e., niin asian ydin on selvä jokaiselle, ken ei halua pettää itseään.

Pidättyminen äänestyksestä silloin, kun Goremykin, Rodzjanko ja heidän enemmistönsä erotti demokraattisia edustajia, merkitsi tosiasiallisesti sitä, että vaitiololla kannatettiin Goremykinin ja Rodzjankon sekä heidän enemmistönsä menettelyä, moraalisesti hyväksyttiin ja poliittisesti vahvistettiin se.

Ei voida pitää oikeana L. M:n näkökantaa, jonka hän esitti „Severnaja Rabotshaja Gazetan” 61. numerossa kirjoittaessaan, että „lokakuulaisten johtama duumaenemmistö on tehnyt poliittisen itsemurhan”. Se on vasemmistoliberaalin näkökanta, muttei demokraatin, semmitenkään sosialidemokraatin näkökanta.

Duumaenemmistö ja lokakuulaiset eivät ole tehneet mitään itsemurhaa. Kaikki he ovat tietoisia vastavallankumouksellisia, kesäkuun 3 päivän liiton ja Stolypinin järjestelmän tietoisia osanottajia, demokratian tietoisia vihollisia. Mikä itsemurha se on, kun he tunnustavat Goremykinin poliittiseksi johtajakseen ja toimivat tämän johtajan mukana luokkavihollisiaan vastaan? lokakuulaisille ilmeisen vihamielisiä demokratian edustajia vastaan?

Miksi noita tuollaisia paisuteltuja ja kerrassaan virheellisiä fraaseja „itsemurhasta”? Nuo fraasithan *edellyttävät*, että lokakuulaiset *eivät* ole demokratian vihollisia, t.s. edellyttävät jotain sietämättömän valheellista. Nuo fraasithan muistuttavat niiden epäviisaisten vasemmistonarodnikkien vulgääria demokratismia, jotka ovat usein huutaneet, että III ja IV Duuma ovat „pelikorteista pystytettyjä” laitoksia, että ne ovat korttitaloja. Sitä, että lokakuulaiset äänestivät Goremykinin, Maklakovin ja Shtsheglovitovin puolesta, voitaisiin pitää itsemurhana vain siinä tapauksessa, jos lokakuulaiset olisivat „kansan tahdon” ilmaisijoita. Todellisudessa he ovat niiden suurporvaristo- ja tilanherrakerrosten „tahdon” ilmaisijoita, jotka pelkäävät kansaa kuin kuolemaa.

Ei, katsokaamme totuutta rohkeasti silmiin. Poliitiikassa se on aina paras ja ainoa oikea tapa.

Huhtikuun 22 päivän tapahtuma Duumassa särki ja lopetti perustuslaillisten ja legalististen illuusioiden rippeet — kas se on totta. Purishkevitchin, Rodzjankon ja „vasemmisto”-lokakuulaisten vastavallankumouksellinen liitto ynnä osa progressisteista esiintyi suoraan, *avoimesti*, päättäväisesti, sotilaallisesti (ei tämän viimeksi mainitun sanonnan kuvaannollisessa, vaan suoranaudessa mielessä, sillä Duumaan kutsuttiin sotamiehiä) demokratiaa vastaan. Vastavallankumoukselliset liberaalit, Miljukovit ja kumpp., *pidättyivät äänestyksestä*. Sitä oli odotettavissakin III ja IV Duuman koko historian jälkeen, kahdennenkymmenennen vuosisadan ensimmäisten kymmenen vuoden historian jälkeen.

Olkoon niin! Mitä vähemmän itsensä pettämistä, sitä parempi kansalle. Mitä maa hyötyi huhtikuun 22 päivän duumaselkkauksesta? Se hyötyi siitä sen, että siltä karisi pois vielä osa tämän maan vapauden asialle vahingollisista illuusioista.

„Putj Pravdy” № 76,
toukokuun 3 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

AATTEELLINEN TAISTELU TYÖVÄENLIIKKEESSÄ

Syvä aatteellinen käänne *oppositiossa olevien* eli edistysmielisten kerrosten keskuudessa muodostaa vallankumouksenjälkeisen Venäjän erittäin tärkeän erikoispiirteen. Ken unohtaa tämän erikoisuuden, hän riistää itseltään mahdollisuuden ymmärtää Venäjän vallankumousta ja sen luonnetta sekä työväenluokan tehtäviä nykykaudella.

Aatteellinen käänne liberaalisen porvariston keskuudessa merkitsee sitä, että on muodostunut demokratianvastainen suuntaus (Struve, Izgojev, V. Maklakov avoimesti, muut kadetit salaa, „häveliäästi”).

Demokraattien keskuudessa käänne merkitsee äärettömän suurta aatteellista hajaannusta ja hoipertelua niin sosialidemokraattien (proletaaristen demokraattien) keskuudessa kuin myös sosialivallankumouksellisten (porvarillisten demokraattien) keskuudessa. Parhaatkin demokratian edustajat rajoittuvat siihen, että *valittelevat* hajaannusta, hoipertelua ja luopuruutta. Marxilaiset taas etsivät tämän *yhteiskunnallisen* ilmiön *luokkajuuria*.

Tämän hajaannuksen tärkein ilmentymä on likvidaattoruus, joka jo vuonna 1908 sai virallisen, „marxilaisen kokonaisuuden” vahvistaman määritelmän: „intelligenssin erään osan yritys likvidoida” maanalaiset järjestöt ja „vaihtaa” ne julkiseen työväenpuolueeseen. Johtavien marxilaisten viimeksi pidetyssä virallisessa kokouksessa, jossa olivat läsnä *kaikkien* „virtausten” ja pikkuryhmien edustajat, tammikuussa 1910, ei ollut *yhtäkään* sellaista henkilöä, joka olisi voinut sanoa jotain sitä vastaan, että likvidaattoruus tuomittiin *proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmentymänä*. Tämä likvi-

daattoruuden tuomitseminen ja samalla sen *luokkajuuria* koskeva selitys hyväksyttiin *yksimielisesti*.

Siitä on kulunut yli 4 vuotta, ja joukkoluontoisen työväenliikkeen valtava kokemus on tuhansia kertoja vahvistanut tämän lausunnon likvidaattoruudesta:

Tosiasiat ovat osoittaneet, että sekä marxilaisuuden teoria että joukkoluontoisen työväenliikkeen käytäntö ovat kerta kaikkiaan tehneet lopun likvidaattoruudesta, tästä porvarillisesta, työväenvastaisesta virtauksesta. Ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleen esimerkiksi yksi kuukausi, maaliskuu 1914, muistaa, kuinka „Severnaja Rabotshaja Gazeta” panetteli „illegaalista lehdistöä” (maaliskuun 13 päivän numerossa) tahi mielenosoituksia (hra Gorski huhtikuun 11 päivän numerossa), kuinka Bulkin panetteli aivan liberaaliseen tapaan „maanalaisuutta” („Nasha Zarja” № 3), kuinka surullisenkuulu L. M. „Nasha Zarjan” toimituksen nimessä kannatti tässä kysymyksessä täydellisesti Bulkinia ja puolusti „julkisen työväenpuolueen rakentamista”,— ei tarvitse muuta kuin palauttaa tämä mieleen, niin ymmärtää, miksi tietoiset työläiset *eivät voi* suhtautua likvidaattoruuteen muuten kuin tuomiten armotta ja boikotoiden täydellisesti likvidaattoreita.

Mutta nyt herää eräs hyvin tärkeä kysymys: kuinka tämä virtaus on historiallisesti syntynyt?

Se on syntynyt marxilaisuuden ja Venäjän joukkoluontoisen työväenliikkeen välisen yhteyden *kaksikymmenvuotisen* historian kulussa. Ennen vuosia 1894—1895 ei tällaista yhteyttä ollut. „Työn vapautus” ryhmä loi sosialidemokratialle ainoastaan teoreettisen perustan ja otti ensi askeleen työväenliikettä kohti.

Vasta vuosien 1894—1895 agitaatio ja vuosien 1895—1896 lakot loivat vahvan, katkeamattoman yhteyden sosialidemokratian ja joukkoluontoisen työväenliikkeen välille. Ja *heti paikalla* alkoi marxilaisuudessa kahden virtauksen välinen aatteellinen taistelu: taistelu „ekonomistien” ja johdonmukaisten eli (myöhemmin) „iskralaisten” välillä (1895—1902), taistelu „menshevikkien” ja „bolshevikkien” välillä (1903—1908), taistelu likvidaattorien ja marxilaisten välillä (1908—1914).

Ekonomismi ja likvidaattoruus ovat saman pikkuporvarillisen, intelligenttisen, jo kaksikymmenvuotisen opportunismien kaksi erilaista muotoa. Ei vain aatteellinen, vaan

myös henkilökohtainen yhteys näiden kaikkien opportunisti-
muotojen välillä on epäilemätön tosiasia. Riittänee, kun
mainitaan ekonomistien johtaja A. Martynov, joka oli myö-
hemmin menshevikki ja nyt on likvidaattori. Riittänee, kun
viitataan sellaiseen todistajaan kuin G. V. Plehanoviin, joka
on itse ollut hyvin monissa kysymyksissä * lähellä menshe-
vikkejä ja kuitenkin myöntänyt suoraan, että menshevikit
ovat koonneet ryhmäänsä opportunistisia intelligenssi-
aineiksia, että likvidaattorit ovat „ekonomismin” virheiden
jatkaa ja työväenpuolueen hajottajia.

Ne, jotka (likvidaattorien ja Trotskin tapaan) kiertävät
tai vääristelevät tätä työväenliikkeessä käydyn aatteellisen
taistelun 20-vuotista historiaa, aiheuttavat työläisille mitä
suurinta vahinkoa.

Ken suhtautuu liikkeensä historiaan niin kuin Ivan
Muistamaton, hän ei voi olla tietoinen työläinen. Venäjä on
kaikkien kapitalististen maiden joukossa eräs kaikkein
takapajuisimpia, kaikkein pikkuporvarillisimpia. Sen vuoksi
työläisten *joukkoliike* ei ole sattumalta, vaan on kiertämättö-
mästi synnyttänyt tämän liikkeen pikkuporvarillisen, oppor-
tunistisen *siiven*.

Edistys, joka näiden 20 vuoden aikana on saavutettu työ-
väenliikkeen puhdistamisessa porvariston vaikutuksesta,
ekonomismi-likvidaattoruuden vaikutuksesta, on *valtava*.
Nyt on ensi kertaa vankasti muodostumassa oikean marxi-
laisen puolueen oikea proletaarinen perusta. Kaikki
myöntävät, jopa pravdalaisten vastustajienkin täytyy
myöntää,— tosiasiat pakottavat myöntämään! — että val-
veutuneiden työläisten joukossa ovat pravdalaiset valta-
enemmistönä. Sen, minkä marxilainen „täysistunto” tammi-
kuussa 1910 tunnusti *teoreettisesti* (likvidaattoruus on
„porvarillista vaikutusta proletariaattiin”), ovat valveutu-

---

* Minkä vuoksi sanomme: „hyvin monissa kysymyksissä”? Sen vuoksi, että
Plehanovilla on ollut *erikoinen* asenne, hän on loitonnut menshevismistä *monta*
kertaa: 1) vuoden 1903 edustajakokouksessa Plehanov taisteli menshevikkien oppor-
tunismia vastaan; 2) edustajakokouksen jälkeen Plehanov oli toimittamassa
„Iskran” 46.—51. numeroita, myös menshevikkejä vastaan; 3) v. 1904 Plehanov
puolusti Axelrodin laatimaa zemstvokampanjasuunnitelmaa siten, että sivuutti
vaieten juuri sen päävirheet; 4) v. 1905 keväällä Plehanov erkani menshevikeistä;
5) v. 1906, I Duuman hajottamisen jälkeen Plehanov asettui aivan epämenshevisti-
selle kannalle (katso „Proletari”⁴⁵, elokuu 1906) (ks. Teokset, 11. osa, ss. 162—166.
Toim.); 6) Lontoon edustajakokouksessa v. 1907, kuten Tsherevanin kertoo, Pleha-
nov taisteli menshevikkien „organisaatioanarkismia” vastaan. Nämä tosiasiat pitää
tietää, jotta voidaan ymmärtää; miksi menshevikki Plehanov on taistellut niin
kauan ja päättävästi likvidaattoruutta vastaan ja paljastanut sitä.

neet työläiset neljän vuoden kuluessa paljastaneet elämässä, pakottaneet tunnustamaan käytännön kannalta, tehden likvidaattorit voimattomiksi, pannen heidät pois tehtävistä, muuttaen likvidaattorit joukkoluontoiselle työväenliikkeelle vieraaksi legaalisten opportunistikirjailijain ryhmäksi.

Venäjän työväenliike on näiden kahden vuosikymmenen aikana tapahtuneen aatteiden välisen taistelun kulussa kasvanut ja vankistunut, jatkuvasti miehistynyt. Se voitti „ekonomismin”: valveutuneen proletariaatin parhain osa asettui „iskralaisten” puolelle. Kaikkina vallankumouksen ratkaisevina hetkinä se jätti „menshevikit” vähemmistöön: jopa *itsensä* Levitskin täytyi myöntää, että työväenjoukot kulkivat bolshevikkien mukana.

Nyt vihdoinkin työväenliike on voittanut likvidaattoruuden ja siten astunut oikealle tielle, joka on eturivin luokan laajakantoista, marxilaisen teorian valaisemaa, tyypistämättömien tunnusten yleistämää taistelua ihmiskunnan edistyksellisimpien historiallisten tehtävien täyttämiseksi.

„Putj Pravdy” № 77,
toukokuun 4 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan

LAKIEHDOTUS
KANSAKUNTIEN TASA-ARVOISUUDESTA
JÄ VÄHEMMISTÖKANSALLISUUKSIEN
OIKEUKSIEN SUOJELUSTA ⁸⁶

1. Muutokset Venäjän hallinnollisen jaotuksen (kylien, volostien, ujestien, kuvernementtien, kaupunginosien ja -alueiden, esikaupunkien y.m.) rajoihin niin maaseudulla kuin kaupungeissakin tehdään nykyisten taloudellisten olojen ja paikallisen väestön kansallisen kokoomuksen huomioinnin perusteella.

2. Tämän huomioinnin suorittavat valiokunnat, jotka paikallinen väestö valitsee yleisellä, välittömällä, yhtäläisellä ja salaisella äänestyksellä, edustuksen ollessa tasa-suhtainen, ja tällöin ne toiskansalliset vähemmistöt, jotka ovat niin vähälukuisia, etteivät voi valita yhtä valiokunnan jäsentä (edustuksen ollessa tasasuhtainen), valitsevat valiokuntaan neuvottelu-oikeuden omaavan jäsenen.

3. Uusien rajojen lopullinen vahvistaminen kuuluu valtakunnan keskusparlamentin toimivaltaan.

4. Poikkeuksetta kaikille paikkakunnille valtiossa säädetään paikallinen itsehallinto yleisen, välittömän, yhtäläisen ja salaisen äänestyksen sekä tasasuhtaisen edustuksen pohjalla, ja tällöin sellaisten paikkakuntien kokonaisuudella, joilla vallitsevat erikoiset maantieteelliset ehdot sekä elämän- ja talousolot tahi joiden väestön kansallinen kokoomus on erikoinen, on oikeus muodostaa autonomisia alueita autonomisine alue-eduskuntineen.

5. Autonomisten eduskuntien ja paikallisten itsehallinnollisten laitosten hallintotoimien puitteiden määrääminen kuuluu valtakunnan keskusparlamentin toimivaltaan.

6. Valtion kaikki kansakunnat ovat ehdottomasti tasa-arvoisia ja kaikki jollekin yhdelle kansakunnalle tai yhdelle kielelle kuuluvat erioikeudet katsotaan sallimattomiksi ja perustuslain vastaisiksi.

7. Paikalliset itsehallinnolliset laitokset ja autonomiset eduskunnat määräävät kielen, jolla kyseisen paikkakunnan tai seudun kaikkien valtiollisten ja yhteiskunnallisten virastojen asiat hoidetaan, ja kaikilla toiskansallisilla vähemmistöillä on oikeus vaatia tasa-arvoisuusperiaatteen nojalla oman kielensä oikeuksien ehdotonta suojelua, esimerkiksi oikeutta saada valtiollisilta ja yhteiskunnallisilta virastoilta vastaus samalla kielellä, jolla anomus on tehty, j.n.e. Sellaiset zemstvojen, kaupunkien y.m. toimenpiteet, jotka loukkaavat vähemmistökansallisuuksien kielten tasa-arvoisuutta niin finanssialalla kuin myös hallinnollisella, oikeudenkäynnin ja millä muulla alalla tahansa, katsotaan pätemättömiksi ja on peruutettava vastalauseen nojalla, jonka voi esittää kuka valtion kansalainen hyvänsä, riippumatta hänen asuinpaikastaan.

8. Kukin valtion itsehallinnollinen yksikkö niin maaseudulla kuin kaupungeissakin valitsee yleisellä, yhtäläisellä, välittömällä ja salaisella äänestyksellä sekä tasasuhtaisen edustuksen pohjalla kouluneuvostot, jotka täydellisesti ja autonomisesti hoitavat poikkeuksetta kaikkiin väestön kulttuuri- ja valistustarkoituksiin suoritettavat menot kaupungin- ja zemstvolaitosten valvonnan ja johdon alaisina.

9. Sellaisissa alueyksiköissä, joiden kansallinen kokoomus ei ole yhtäläinen, täytyy kouluneuvostojen jäsenmäärän olla vähintään 20. Tätä lukua (20) voidaan korottaa itsehallinnollisten yksikköjen ja autonomisten eduskuntien päätöksellä. Paikkakunniksi, joiden väestön kansallinen kokoomus ei ole yhtäläinen, katsotaan ne, joilla toiskansallisiin vähemmistöihin kuuluvia on vähintään 5% väestöstä.

10. Kullakin kyseisen itsehallinnollisen yksikön vähemmistökansallisuudella, joka on niin vähälukuinen, että edustuksen ollessa tasasuhtainen se ei voi valita yhtä jäsentä kouluneuvostoon, on oikeus valita kouluneuvostoon neuvottelu-oikeuden omaava jäsen.

11. Se varojen suhteellinen osa, joka käytetään kyseisen paikkakunnan toiskansallisten vähemmistöjen kulttuuri- ja valistustarkoituksiin, ei saa olla pienempi kuin toiskansallisten vähemmistöjen suhteellinen osuus kyseisen paikkakunnan koko väkiluvusta.

12. Väestön laskennat, joissa huomioidaan kansalaisten äidinkieli, suoritetaan vähintään kerran 10 vuodessa koko valtiossa ja vähintään kerran 5 vuodessa niillä alueilla ja

paikkakunnilla, joiden väestön kansallinen kokoomus ei ole yhtäläinen.

13. Kaikki sellaiset kouluneuvostojen toimenpiteet, jotka jollain tavalla loukkaavat paikallisväestön kielten ja kansakuntien täydellistä tasa-arvoisuutta tahi rikkovat sitä periaatetta, että kulttuuri- ja valistustarkoituksiin myönnetyt varat jaetaan tasasuhtaisesti väestöön kuuluvien vähemmistökansallisuuksien osuuden mukaan, on katsottava pätemättömiksi ja peruutettava vastalauseen nojalla, jonka voi esittää kuka valtion kansalainen hyvänsä, riippumatta hänen asuinpaikastaan.

*Kirjoitettu myöhemmin
kuin toukokuun 6 (19) pnä 1914*

*Julkaistu ensi kerran v. 1937
XXX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

„KARTANONAAPURUKSET“

On olemassa sellaisia siivekkäitä sanoja, jotka ilmaisevat hämmästyttävän sattuvasti melko monimutkaisia ilmiöitä. Tällaisiin sanoihin kuuluu epäilemättä erään tilanherran, Valtakunnanduuman oikeistoenemmistön jäsenen sanonta Goremykinin puheesta, jonka tämä piti Duuman historiallisessa istunnossa huhtikuun 22 pnä.

„Kuinka mieluisaa olisikaan nähdä I. L. Goremykin kartanonaapurinani!“

Nämä sanat, jotka lausuttiin sinä päivänä, jona työläis- ja talonpoikaisedustajat ajettiin pois Valtakunnanduumasta, on erittäin hyvä muistaa nyt, kun pois ajetus edustajat ovat jälleen ottaneet paikkansa. Nämä sanat kuvaavat erinomaisesti sitä voimaa, jonka kanssa demokraatit joutuvat Duumassa ja Duuman ulkopuolella tekemisiin.

Aatelispahanen, joka tuon siivekkään sanonnan sutkautti, tahtoi laskea leikkiä, mutta vahingossa tulikin sanoneeksi totuuden, vakaan ja paljon syvämmän totuuden kuin oli aikonut sanoa. Tosiaankin, koko tuo IV Duuma, koko tuo oikeistolaisten ja lokakuulaisten muodostama enemmistö ja sitten myös Valtakunnanpuoleiston „korkeat virkamiehet”,—keitä he ovat, elleivät „kartanonaapuruksia”?

Venäjällä on 194 salaneuvoksen hallussa 3.103.579 desjatiinaa maata, siis keskimäärin yli kaksikymmentätuhatta desjatiinaa kutakin salaneuvosta kohti. Ja kaikilla Venäjän suurmaanomistajilla, joita on vajaa 30.000, on yhteensä 70 miljoonaa desjatiinaa maata. Juuri tällä luokalla on enemmistö sekä Valtakunnanduumassa että Valtakunnanpuoleistossa kuin myös korkeimman virkamiehistön

keskuudessa puhumattakaan zemstvosta ja paikallisesta itsehallinnosta. Kaikki he ovat „kartanonaapuruksia”.

Nykyisenä kapitalistisena aikanamme tulee „kartanonaapuruksista” itsestensä yhä useammin tehtailijoita, viinanpolttajia, sokerinkeittäjiä y.m.s., he osallistuvat yhä enemmän kaikenlaisiin kauppa- ja teollisuus-, finanssi- ja rautatieyrityksiin. Suuraatelisto punoutuu tiukasti yhteen suurporvariston kanssa.

„Kartanonaapurukset” ovat Venäjän paras *luokkaorganisaatio*, sillä he eivät ole järjestyneet ainoastaan naapuruksina, eivät ainoastaan liittoihin, vaan he ovat järjestyneet myös valtiollisena voimana. He ovat ottaneet haltuunsa kaikki tärkeimmät laitokset, tehneet ne „omaksi kuvaksensa, kaltaiseksensa”, omien „tarpeittensa” ja intressiensä mukaan. Valtiomme rakenteessa on tietenkin olemassa sellaisia hyvin tärkeitä erikoisuuksia, jotka johtuvat Venäjän sota-historiasta j.n.e., erikoisuuksia, jotka saattavat joskus synnyttää tyytymättömyyttä tilanherraluokassakin. Mutta yleensä puhuen herrat isovenäläiset tilanomistajat antavat erinomaisen mallinäytteen *luokkaorganisaatiosta!*

Porvaristomme käyttää huonosti tätä mallia, se pelkää esimerkiksi ajatellakin *oman* luokkansa järjestämistä valtiolliseksi voimaksi. Mutta sen sijaan proletariaatti, järjestyessään luokaksi, ei ole milloinkaan unohtanut eikä milloinkaan unohda „kartanonaapurusten” erinomaista mallinäytettä...

NARODNIKIT JA „RYHMÄKUNTALAISTEN VÄKIVALTA“

Mitä enemmän työväenliike kehittyy ja mitä yksimieliempiä ovat sen esiintymiset, sitä äänekkäämmin joukoista erkaantuneet pienet intelligenssiryhmät meluavat „ryhmäkuntalaisuudesta“, „pravdalaisesta kulkutaudista“, „ryhmäkuntalaisesta sokaistuksesta“ j.n.e. Nämä hyväsydämiset ihmiset eivät edes aavista, että siten he itse antavat itselleen köyhyudentodistuksen. Siellä, missä he näkevät vain jonkinlaisen luonnononnettomuuden, jonka johdosta ei voida muuta kuin voivotella kovasti, siellä todellisuudessa ilmeekin työväenliikkeemme kypsyys ja vankkuus.

Askettäin toimitetut julkiset työväen vakuutuskassavaalit ovat paremmin kuin mikään muu paljastaneet, kuinka surkeaa ja vilpillistä on intelligenssin hälinä työläisten „ryhmäkuntalaisuutta“ vastaan.

Katsokaapa narodnikkien „Mysl Truda“ lehteä. Kaikkien Pietarissa toimitettujen vakuutuskassavaalien *jälkeen* löydämme huhtikuun 20 päivän numerosta tavattoman kir kuvan kirjoituksen, jossa todistellaan vakavin ilmein, ettei missään tapauksessa saa „alistua pravdalaisten ryhmäkuntalaiseen väkivaltaan“ (!!).

Ryhmäkuntalaisten väkivalta! Kuinka paljon julkeutta on narodnikkien lehdellä pitänytkään olla voidakseen kirjoittaa nämä demagogiset sanat!

Ajatelkaapa, lukija. Työläisten keskuudessa toimitetaan julkisia vaaleja. Työläiset tiedustelevat keskuudessaan osanottajien poliittista suuntausta. Yleiseen tietoon julkaistaan seuraavat kenenkään kiistämättömät numerotiedot valitsijamiesten poliittisesta kokoonpanosta: 37 pravdalaista, 7 likvidaattoa, 4 narodnikkia ja 5 epämääräistä. Työläiset

valitsevat tietenkin eniten pravdalaisia. (Jonkinlaisen edustuston saa vähemmistökin: likvidaattoreihin kuulumattomat menshevikit.) Tämän jälkeen narodnikkien lehti nostaa melun „ryhmäkuntalaisten väkivallasta”.

Mutta tehän saatatte itsenne suorastaan naurun alaisiksi, herrat narodnikit. Omalla esimerkillänne te osoitate selvästi, että kulunut sanapahanen „ryhmäkuntalaisuus” on aivan *järjetön*. Olette unohtaneet kaksi tavallista numeroa: 37 ja 4. Osoittautui, että 53 työläisvalitsijamiehestä narodnikkeja on neljä, siis vain noin 7 prosenttia. Mutta narodnikit nähtävästi arvelevat, että työläisten täytyy valita edustajiaan äänten *vähemmistöllä* eikä enemmistöllä. Narodnikkien mieliksi pitäisi 37 työläisvalitsijamiestä rinnastaa neljään. Hyväsydämiset ja „ryhmäkuntiin kuulumattomat” narodnikit yrittävät oikeastaan saada työläiset tajuamaan, että 37 on yhtä kuin 4. Ei ole ihme, etteivät työläiset mitenkään käsitä tätä narodnikkilaista viisautta.

Kaikella on rajansa, herrat „ryhmäkuntiin kuulumattomat” narodnikit. Kun teillä on 4 valitsijamiestä 53:sta ja te katsotte sopivaksi huutaa enemmistön „ryhmäkuntalaisesta väkivallasta”, niin siten te osoitate vain sen, että te ette osaa kunnioittaa enemmistön tahtoa, että yliömäisillä huudoillanne „ryhmäkuntalaisuutta” vastaan te yritätte *tehdä mitättömäksi työläisten valtavan enemmistön tahton*. Te, eikä joku muu, yritätte todellakin saada mitättömän vähemmistön harjoittamaan väkivaltaa suunnatonta enemmistöä kohtaan.

Harjoittamalla aivan pikkumaista, kerrassaan periaatteetonta joukoista erkaantuneen kerhon politiikkaa te yritätte huudoillanne „ryhmäkuntalaisten väkivaltaa” vastaan vaikuttaa työläisten hermoihin ja tällä rumalla tavalla *pakotatte* tyydyttämään kerhointressejänne. Jos on olemassa jotain pahimmanlaatuista „ryhmäkuntalaisuutta”, niin työläisten tahtoa mitätöivien likvidaattori- ja narodnikkikerhojen menettely on juuri sitä.

Saman kuvan näemme vakuutuskaassa sellaisessa suuressa keskuksessa kuin *Riassa*.

On koolla sairauskassojen hallintojen jäsenten kokous ehdokkaiden asettamiseksi kuvernementin vakuutuskaasvirastoon. Edustettuna on 21 kassaa. Poliittiset suuntaukset käyvät kiivasta taistelua. Toisaalla likvidaattorit, narodnikit, puolueettomat ja muutamat ammattiliitot. Toisaalla

pravdalaiset. Kummaltakin puolelta esiintyy paljon puhujia. Tuloksena pravdalaisten ehdokaslista saa 44 ääntä, kaikkien muiden liitto — 20. (Linaamme nämä numerot itse „Mysl Truda” lehden 2. numerosta.) Pravdalaisilla on näin ollen yli kaksi kolmasosaa äänistä.

Tämän jälkeen narodnikit alkavat taas valitella „ryhmäkuntalaisuutta” ja „ryhmäkuntalaisten väkivaltaa”.

Huomatkaa, miten sanoilla leikitään. Eiväthän narodnikit ole milloinkaan olleet sosialidemokratian *puolueryhmä*. Narodnikit ja sosialidemokraatit ovat aina olleet *kaksi eri puoluetta* — omine ohjelmineen, taktiikkoineen ja järjestöineen. Sosialidemokraattien ja narodnikkien välinen taistelu on poliittista *puoluetaistelua* eikä mitään „*ryhmä*”-taistelua. Mitä tekemistä tässä on „ryhmäkuntalaisuudella”?

Eikö liene selvää, että likvidaattorien ja „sovittelijain” melu „ryhmäkuntalaisuutta” vastaan hyödyttää vain työväenpuolueen *vihollisia*, se levittää vain kaaosta ja hajaannusta, sotkee käsitteitä ja saa työläisiä pois tolalta.

Meluaminen „ryhmäkuntalaisuutta” vastaan on käynyt järjestelmälliseksi. Marxilaisten viholliset käyttävät sitä tietoisesti saadakseen työläiset pois tolalta. Kun työläisten päätös ei miellytä jotakuta intelligenttiä tai intelligenssi-kerhoa, niin tämä alkaa huutaa: tulkaa apuun, „ryhmäkuntalaisuutta”, pelastakaa, „ryhmäkuntalaisten väkivaltaa”!

Ei se ketään hämmästytä, herrat. Kun hajottaja ja liberaali F. D. „Severnaja Likvidatorskaja Gazetassa” joka toisella rivillä vannoo kannattavansa „yhtenäisyyttä”; kun Trotski ehta intelligenttisessä, läpeensä intelligenttisessä lehtipahasessaan huutaa mahtipontisesti „ryhmäkuntalaisorjuudesta vapauttamisesta”; kun „Mysl Truda” lehden pikkuporvarilliset myös-sosialistit uskottelevat kannattavansa muka yhtenäisyyttä, niin työläiset vastaavat heille: ken kannattaa todellista työväenliikkeen yhtenäisyyttä, hän alistukoon tietoisten työläisten enemmistön tahtoon, hän ei tohdi taistella marxilaista ohjelmaa ja marxilaista taktiikkaa vastaan.

TYÖVÄEN TURMELEMISTA HIOTULLA NATIONALISMILLA

Mitä voimakkaammin työväenliike kehittyy, sitä vimmattummin porvaristo ja maaorjuuttajat yrittävät nujertaa tai pirstoa sen. Näitä molempia menetelmiä, väkivallalla nujertamista ja porvarillisella vaikutuksella pirstomista, käytetään vakituisesti kaikkialla maailmassa, kaikissa maissa, ja hallitsevien luokkien eri puolueet nostavat milloin minkin niistä päiväjärjestykseen.

Venäjäällä, varsinkin jälkeen vuoden 1905, jolloin järkevimmät porvarit näkivät selvästi pelkän väkivallan epävarmuuden, on kaikenlaisten „edistysmielisten” porvaripuolueiden ja -ryhmien keinona käytetty yhä useammin työväen *hajottamista* saarnaamalla kaikenlaisia työväenluokan taistelua heikentäviä porvarillisia aatteita ja oppeja.

Näihin aatteisiin kuuluu hiottu nationalismi, joka saarnaa proletariaatin hajottamista ja pirstomista mitä parhaimmilla näyttävien ja mitä suloisimmilla sointuvien tekosyiden varjolla, esimerkiksi „kansallisen kulttuurin”, „kansallisen autonomian eli riippumattomuuden” y.m., y.m.s. etujen suojelun varjolla.

Valveutuneet työläiset panevat liikkeelle kaikki voimansa torjuakseen *kaiken* nationalismin, sekä karkean, väkivaltaisen, mustasotnialaisen että myös mitä hiotuimman nationalismin, joka saarnaa kansakuntien tasa-arvoisuutta ja *samalla...* propagoi työväen asian, työväenjärjestöjen, työväenliikkeen *pirstomista* kansallisuuksittain. Valveutuneet työläiset, jotka toteuttavat marxilaisten viime neuvottelukokouksen (kesällä 1913) päätöksiä, puolustavat — erotukseksi nationalistisen porvariston kaikista eri lajeista — sekä kaikkein täydellisintä, johdonmukaisinta, täysin toteutettua kansakuntien ja kielten *tasa-arvoisuutta* että myös eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten *yhteen-*

sulautumista erilaisissa *yhtenäisissä* proletaarisissa järjestöissä.

Siinä on marxilaisuuden kansallisuusohjelman ja minkä tahansa porvariston, jopa kaikkein „edistyneimmänkin” porvariston kansallisuusohjelman perinpohjainen eroavaisuus.

Kansakuntien ja kielten tasa-arvoisuuden tunnustaminen ei ole ainoastaan sen vuoksi kallisarvoista marxilaisille, että he ovat kaikkein johdonmukaisimpia demokraatteja. Proletaarisen solidaarisuuden, työväen luokkataistelun toverillisen yhtenäisyyden edut vaativat mitä täydellisintä kansakuntien tasa-arvoisuutta pienimmänkin kansallisen epäluottamuksen, vieroksumisen, epäluulon ja vihamielisyyden poistamiseksi. Ja täydellinen tasa-arvoisuus sisältää myös kaikkien jollain yhdellä kielellä olevien erioikeuksien kieltämisen, sisältää kaikkien kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustamisen.

Porvaristolle taas kansakuntien tasa-arvoisuuden vaatiminen on hyvin usein todellisuudessa samaa kuin kansallisen erikoisuuden ja shovinismin propagoiminen, ja hyvin usein se sopii yhteen kansakuntien jakamisen ja vieroittamisen *propagoinnin* kanssa. Tähän ei *kerta kaikkiaan* mitenkään voi soveltua proletaarinen *internationalismi*, joka propagoi kansakuntien *lähentämistä* toisiinsa ja vieläpä kyseisen valtakunnan kaikkien kansallisuuksien työläisten *yhteensulautumista yhteisiin* proletaarisiin järjestöihin. Sen vuoksi marxilaiset hylkäävätkin jyrkästi niin sanotun „kansallisen kulttuuriautonoman”, toisin sanoen koulutoimen *ottamisen pois* valtion hallinnasta ja sen luovuttamisen *eri* kansallisuuksien haltuun. Tämä suunnitelma merkitsee, että „kansallisen kulttuurin” kysymyksissä koulutoimi jaetaan kyseisen valtioliiton kansallisuuksien kesken *kansalliseksi liitoiksi*, joilla on omat *erityiset* eduskuntansa, koulutaransa, koulujohtokuntansa ja kouluvirastonsa.

Tämä on hiotun nationalismin suunnitelma, joka turmelee ja pirstoo työväenluokkaa. Tämän suunnitelman (bundilaisen, likvidaattorien, narodnikkien, s.o. erilaisten pikkuporvarillisten ryhmien suunnitelman) vastapainoksi marxilaiset asettavat periaatteen: kansakuntien ja kielten mitä täydellisin tasa-arvoisuus aina valtionkielen tarpeellisuuden kieltämiseen saakka, mutta samalla vaaditaan kansakuntien mahdollisimman suurta lähentymistä toisiinsa, *valtion* virastojen yhteisyyttä kaikkia kansakuntia varten,

koulujohtokuntien yhteisyyttä, koulupolitiikan yhteisyyttä (maallinen koulu!), eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten yhtenäisyyttä taistelussa *minkä tahansa kansallisen porvariston nationalismia vastaan*, joka yksinkertaisten ihmisten pettämiseksi tarjotaan „kansallisen kulttuurin” tunnuksen muodossa.

Antaa pikkuporvarillisten nationalistien, bundilaisten, likvidaattorien, narodnikkien ja „Dzvinin” avustajien puolustaa avoimesti omia hiotun porvarillisen nationalismin periaatteitaan, siihen heillä on oikeus. Mutta älkööt petkutako työläisiä, kuten tekee esim. rva V. O. „Severnaja Rabotshaja Gazetan” 35. numerossa yrittäessään saada lukijat uskomaan, että „Za Pravdu” lehti muka *kieltää* äidinkielen opetuksen!!!

Se on karkeaa parjausta, sillä pravdalaiset eivät ainoastaan tunnusta tätä oikeutta, vaan he tunnustavat sen *johdonmukaisemmin* kuin kukaan muu. Yhtyen marxilaisten neuvottelukokouksen kantaan sen julistaessa *pakollisen valtionkielen tarpeettomaksi* pravdalaiset *ensimmäisinä* Venäjällä tunnustivat *täydellisesti* äidinkielen oikeudet!

Kun äidinkielen opetus sotketaan „koulutoimen jakamiseen kansallisuuksittain saman valtion puitteissa”, „kansalliseen kulttuuriautonomiaan” ja „koulutoimen ottamiseen pois valtion hallinnasta”, niin se on aivan mahdotonta tolkuttomuutta.

Eivät marxilaiset (eivätkä demokraatitkaan) ole missään maailman kolkassa kieltäneet äidinkielistä opetusta. Eivätkä marxilaiset ole *missään maailman kolkassa* hyväksyneet „kansallisen kulttuuriautonomian” ohjelmaa, se on *esitetty yksinomaan* Itävallassa.

Rva V. O:n mainitsema Suomen esimerkki lyö häntä itseään, sillä tässä maassa on tunnustettu ja pantu täytäntöön *kansakuntien ja kielten tasa-arvoisuus* (minkä me hyväksymme ehdottomasti ja johdonmukaisemmin kuin kukaan muu), mutta *ei ole puhuttakaan „koulutoimen ottamisesta pois valtion hallinnasta”*, erikoisista kansallisista liitoista koko koulutoimen hoitamista varten, koko valtion koulutoimen karsinoimisesta kansallisilla väliainoilla y.m.s.

POLIITTISESTA TILANTEESTA

Venäjän nykyiselle poliittiselle tilanteelle on luonteenomaista ylipäänsä lakkoliikkeen kasvu, edelleen poliittisten lakkojen (esimerkiksi toukokuun 1 pnä) kasvu ja „pravdalaisen” suuntauksen voimistuminen työväen keskuudessa (pääkaupungin vakuutuslaitosten ja yleisvenäläisen vakuutuslaitoksen vaalit ovat osoittaneet sen vielä kerran).

Yhteys työväenliikkeen luonteen ja sen suuntauksen välillä, jonka valvutuneiden työläisten valtaenemmistö on tunnustanut *omaksseen*, on ilmeinen eikä kaipaa erikoisia selityksiä.

Edelleen on nykyisessä poliittisessä tilanteessa merkillepantavaa erikoisen selvästi esiin piirtynyt „vasemmistoblokki”, s.o. proletaaristen ja porvarillisten demokraattien (trudovikit ja likvidaattorit) yhteistoiminta sekä Purishkevitsheja että petturimaisia porvarillisia liberaaleja vastaan. Vasemmiston obstruktio Duumassa sekä sosialidemokraattien ja trudovikkien erottaminen oikeistolaisten, lokakuulaisten ja osittain edistysmielisten äänillä, kadettien *pidätyessä äänestyksestä*, toivat tämän „vasemmistoblokin” havainnollisesti näkyviin. Proletaariset demokraatit eivät antaneet itsenäisyytensä heikentyä hitustakaan eivätkä perääntyneet proletaariselta, pravdalaiselta linjaltaan. Tätä linjaa kannattivat liberaaleja vastaan vain trudovikit ja likvidaattorit, vaikka ne kummatkin horjuvat usein liberaalien hyödyksi.

Vihdoin porvarisluokkien keskuudessa on nykyisen poliittisen tilanteen kannalta merkillepantavaa horjunta ja tyytymättömyys. Se on tullut ilmi kauppaja- ja teollisuuskokouksen puheista ja päätöslauselmista. Ilmeinen tyytymättömyys hallitukseen, ilmeinen oppositiomieliala.

Se tuli ilmi siinä, kun lokakuulaiset — zemstvolaiset ja liberaalit — hyväksyivät Duumassa sisäasiain ministeriön tulo- ja menoarviota käsiteltäessä päätöslauselman ministeristöä vastaan. Kadetit, jotka riemuitsevat sen johdosta, että lokakuulaiset ovat asettuneet „heidän” näkökannalleen, unohtavat lisätä, että itse kadetitkin ovat tässä asettuneet *lokakuulaisten* näkökannalle!

IV Duuman hyväksymä päätöslauselma edustaa täysin selvää vastavallankumouksellista ja imperialistista näkökantaa. Hallituksen politiikka tuomitaan tässä päätöslauselmassa sen vuoksi, että

„kaikkialla ilmenevä hallinnollinen mielivalta aiheuttaa tyytymättömyyttä ja epämääräistä kuohuntaa laajoissa, rauhallisissa väestökerroksissa” (s.o. taantumuksellisessa porvaristossa ja tilanherroissa) „ja siten myötävaikuttaa valtionvastaisten virtausten syntyymiseen ja voimistumiseen”.

Herrat lokakuulaiset tarkoittavat demokraattista liikettä. Herrat kadetit ovat taas kerran julkisesti kääntäneet selkänsä demokraattiselle liikkeelle. Sitä parempi, sillä he eivät ole milloinkaan olleet eivätkä voi olla demokraatteja, sillä he vain pettivät demokraattista liikettä ryhtyessään edustamaan sitä. Demokraattinen liike ei voi ottaa Venäjällä askeltakaan eteenpäin, ellei se vapaudu kadettien porvarillisen liberalismiin harhoista.

Yhteenveto.

Työväenliikkeen voimistuminen edelleen. Työläisten enemmistön jatkuva liittyminen „pravdalaisten” ympärille.

„Vasemmistoblokin” tietty hahmottuminen proletaaristen ja porvarillisten demokraattien (trudovikit ja likvidaattorit) yhteisinä toimintoina oikeistolaisia vastaan ja kadetteja vastaan.

Hajaannus, horjunta, keskinäinen epäluottamus ja tyytymättömyys kesäkuun 3 päivän järjestelmän sisällä, tilanherrojen ja taantumuksellisen porvariston keskuudessa. „He” syyttävät toisiaan — Purishkevitshit liberaaleja ja liberaalit Purishkevitshija — uuden vallankumouksen kannustamisesta ja jouduttamisesta.

Sellainen on tilanne.

TYÖVÄEN YHTENÄISYYS JA INTELLIGENSSIN „VIRTAUKSET“

Kehittäessään liikettään edelleen tietoiset työläiset luovat katseensa useasti taakseen silmäillen sitä taivalta, jonka työväenliike on kulkenut, ja harkitsevat yhä uudestaan, onko tuo tie oikea, olisiko mahdollisuutta parantaa sitä.

Venäjän kaikista luokista ei mikään luokka, ei edes sivistynyt ja rikas porvaristo, pohdi taktiikkaansa, s.o. liikkeensä suuntaa ja menettelytapoja, niin suoraan, selvästi ja mahdollisuuksien mukaan avoimesti kuin työväenluokka. Ne avoimet ja intomieliset väittelyt taktiikasta, joita havaitaan alinomaa työväenlehdissä, tuntuvat sopimattomilta tahi liiallisilta vain tyhmistä henkilöistä tahi niistä, jotka pelkäävät suurten joukkojen osallistumista politiikkaan. Todellisuudessa juuri nämä tuliset väittelyt auttavatkin siihen suuntaan, että kaikki työläiset saataisiin mukaan ja oppisivat kaikin puolin harkitsemaan omaa, työväen politiikkaa, kehittelisivät liikkeelle varman, selvän, määritetyn luokkalinjan.

„Valtion arvopaperi- ja setelipainon” työläiset osoittivat äskettäin täysin selvästi, miten valvutuneet työläiset suhtautuvat ja miten heidän pitää suhtautua taktiikkaa koskeviin väittelyihin.

„Me sanomme”, kirjoittivat he „Putj Pravdyn” 68. numerossa, „niille setelipainossa työskenteleville tovereille, jotka ovat vastanneet „Severnaja Rabotshaja Gazetan” kannattajien kehotukseen ja suorittaneet varojenkeruun tasapuolisesti kummankin lehden hyväksi, katsoen sen muka askeleeksi yhtenäisyyden aikaansaamista kohti, että me pidämme tuota askeletta vääränä, koska se ei johda työväenliikkeen

yhtenäisyyteen, vaan päinvastoin loitontaa sitä hetkeä, jolloin työläiset liittyvät yhteen saman lipun, marxilaisuuden lipun alla. Tosiaankin, ottakaamme seuraava esimerkki. Olettakaamme, että näemme kaksi henkilöä, jotka kiistelevät kiivaasti meitä itseämme koskevasta kysymyksestä, ja meistä tuo kiista on epämiellyttävää ja haluamme tehdä siitä lopun. Mitä meidän on siinä tapauksessa tehtävä? Se on päivän selvää: on saatava selville, kumpi on enemmän oikeassa, ja asetettava hänen puolelleen, silloin väärässä oleva tulee vakuuttuneeksi virheestään tai, ellei hän jaksaa käsittää virhettään, hänen voimansa ehtyvät ja hän lopettaa kiistan. Mutta jos rupeamme kannattamaan ja kannustamaan kumpaakin, niin kiistasta ei tule loppua”.

Näin kirjoittivat setelipainon työläiset. Ja on kerrassaan mahdotonta kumota heidän yksinkertaista selitystään, jonka he ovat antaneet asiasta kaikille työläisille.

„Tasapuolinen” auttaminen tai halu liittää yhteen tahi „yhdistää *kaikki* virtaukset” (josta muun muassa puhuvat likvidaattoruudelle myötämieliset duumaedustajat) ei itse asiassa merkitse muuta kuin pyrkimystä päästä syrjästä kometelemaan työläisiä siinä toivossa, että työläiset itse eivät muka pysty „saamaan selvää” asioista. Jokainen pieni intelligenssiryhmä voi julkaista kirjasen tai aikakauslehteä ja julistaa itsensä „virtaukseksi”, kuten esimerkiksi marxilaisvastaisen filosofin Bogdanovin ryhmä tai Trotskin ryhmä tahi narodnikkien ja marxilaisten välillä häilyvä N. N. Himmerin ryhmä j.n.e.

„Virtauksia” on vaikka kuinka paljon, mutta työläisiä kehoitetaan: avustakaa „tasapuolisesti”, tunnustakaa „*kaikki virtaukset*”!!!

Luonnollisesti jokainen hiukankin valveutunut työläinen sanoo: mistä kiistellään? *minun*ko taistelustani? *minun*ko politiikastani ja taktiikastani? *minun*ko puolueestani?

Hyvät herrat, minä saan itsekin selvän asioista ja julistan *omakseni* ainoastaan sen taktiikan, jonka minä hyväksyn ja jota kannatan.

Tämä on aivan päivän selvää.

Vain sen vuoksi, että Venäjällä ei ole painovapautta ja että (varsinkin syrjäseudulla) on vielä paljon sellaisia työläisiä, jotka vasta ensi kertaa näkevät jonkin työväenlehden eivätkä vielä ollenkaan „saa selvää” työväenpolitiikan kysymyksistä, vain sen vuoksi Venäjällä on mahdollista

sellainen työläisten komentelu intelligenssin taholta, joka ilmenee kehotuksina tunnustaa „kaikki virtaukset” ja auttaa niitä „tasapuolisesti”.

Kauppatorilla usein tapahtuu niin, että eniten huutaa ja vannoo se, joka haluaa saada kaupaksi erikoisen pilaantunutta tavaraa.

Intelligenssitouhun kauppatorilla on asia usein niin, että työläisten komentelua vastaan pitävät suurinta ääntä juuri intelligentit, jotka komentelevat työläisiä ja saattavat tietoon valtavan määrän marxilaisvastaisia ja proletaarisvastaisia „virtauksia”.

Ottakaamme esimerkiksi Pietari. Tuskinpa kukaan järki-ihminen voi kiistää, että syrjäseutuun verrattuna Pietarin työläiset ovat valistuneempia ja tietoisempia, tottuneempia ja kykenevämpiä „saamaan selvää” todella itsenäisesti kaikista marxilaisuuden opin ja käytännöllisen työväenliikkeen kysymyksistä.

Ja mitä näemme?

Pietarin työläiset *ovat saaneet selvän* asiasta ja todenneet oikeaksi *pravdalaisen* virtauksen.

Valtaenemmistö Pietarin työläisistä on asettunut „pravdalaisuuden” kannalle ja osoittanut teoissa tunnustavansa *omakseen vain* tämän „virtauksen”.

Syrjäseudulla ei pravdalaisten ylivoima ole niin tuntuva, mutta kuitenkin on ylivoima havaittavissa. Sen ovat kahden vuoden kuluessa todistaneet ne työläisryhmiä koskevat numerotiedot, jotka ovat „pravdalaisuuden” vastustajille „epämieluisia”, mutta silti kuitenkin tosiasioita.

Tietoisten työläisten enemmistö on ottanut selvän ja tarkastanut ne perustelut, joita on esitetty tuon tai tämän taktiikan puolesta tai sitä vastaan, se on hyväksynyt pravdalaisen taktiikan omakseen. Intelligenssi-„virtausten”, likvidaattoruuden, trotskilaisuuden („Borba”) perustajat, narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden sekotukset (hra Himmerin „Sovremennik”⁸⁷) y.m. yrittävät nyt estää ja rikkoa tämän työläisten enemmistön yhtenäisyyden ja tahdon.

Olemme varmoja siitä, että kaikki nämä intelligenssin „virtaukset”, jotka propagoivat marxilaisvastaisia aatteita tai niille tehtäviä myönnytyksiä, murskautuvat edistyneimpien marxilaisten työläisten tietoisuuteen ja tahtoon. Pietarin esimerkki on vakaumuksemme vahvistuksena.

On kovin naurettavaa, kun pikkuryhmiä ja „virtauksia” perustaneet intelligentit hajottaessaan työläisten yhtenäisyyttä huutavat „yhtenäisyydestä”. He vastustavat sitä työläisten yhtenäisyyttä, joka on vakiintunut käytännössä, ja kannattavat intelligenssivirtausten yhtenäisyyttä, joka luvaan sanoissa.

*„Putj Pravdy” № 85,
toukokuun 13 pnä 1914*

*Julkaistaan „Putj Pravdy” lehden
tekstin mukaan*

VASEMMISTONARODNIKEISTA

Vasemmistonarodnikit ovat „Stoikaja Myslin” 20. numerossa ja narodnikit „Russkoje Bogatstvon” 4. numerossa hyökänneet narodnikkilaisen „Russkije Vedomostin” kimp- puun sen vuoksi, että tämä lehti on kannattanut osuusmai- den mobilisointivapautta, s.o. osto-, myynti- ja panttaus- vapautta.

Tämä kysymys on mielenkiintoinen siksi, että se vahvistaa erittäin havainnollisesti marxilaisen arvion narodnikkien teorian äärimmäisestä takapajuisuudesta ja taantumukselli- suudesta. Sitä paitsi tämän kysymyksen käytännöllinen merkitys niin ikään vaatii pysähtymään tarkastelemaan sitä.

Yhteiskunnassa, jossa vallitsee tavaratuotanto, jokainen maanviljelyä harjoittava pikkuisäntä joutuu kiertämättä yhä enemmän mukaan *vaihtoon* ja tulee yhä enemmän riippuvaiseksi *markkinoista*, niin paikallisista ja kansalli- sista kuin myös *maailman* markkinoista. Jokainen päivä maailman taloudellista kehitystä, jokainen virsta uutta rau- tatietä, jokainen uusi työntekijän lähtö maalta kaupunkiin tai ylipäänsä tehtaaseen „ansiotöihin”, jokainen uusi maa- talouskone, sanalla sanoen kirjaimellisesti jok’ikinen maail- man talouselämän askel vetää vaihdon piiriin mitä syrjäi- simpiä seutuja. Miljoonat ja miljardit joka päivä havaittavat ilmiöt osoittavat, että tämä vaihtotalouden, tavaratuotannon, kapitalismin kasvu tapahtuu maailman kaikilla puolilla ja poikkeuksetta kaikissa maissa. Sillä vaihtotalouden ja yksinkertaisen tavaratuotannon muuttuminen kapitalis- miksi on samalla ilmiö, jonka vahvistavat miljoonat ja mil- jardit jokapäiväiset taloushavainnot jokaisessa kylässä, jokaisessa ammatissa ja jokaisella „kotiteollisuuden” alalla.

On selvää, että tähän maailmantalouden piiriin jouduttuaan talonpoika on *tavarantuottaja* ja joutuu joka päivä yhä suurempaan riippuvaisuuteen markkinoista myydessään tuotteitaan, ostaessaan työvälineitä ja kulutustarvikkeita, palkatessaan työläisiä tai palkkautuessaan itse työläiseksi. Tällaisessa tilanteessa, kun kerran on olemassa maan yksityisomistus, on maan osto-, myynti- ja panttausvapaus kapitalismin kehityksen välttämätön ehto. Tämän vapauden rajoittamisyritykset eivät voi johtaa muuhun kuin tuhanteen ja yhteen lainkiertämistapaan, tuhanteen ja yhteen vitkutukseen ja virkavaltaiseen muodollisuuteen, talonpojan aseman *huononemiseen*. Kun yritetään pysähdyttää yleismaailmallinen kapitalismi maan mobilisointivapautta rajoittavien lakien ja säädösten avulla, niin se on yhtä typerää puuhaa kuin jos juna yritettäisiin pysähdyttää risuaidan varvuilla. Tällaisten hankkeiden puolustaminen merkitsee maaorjuutuksen, maaseudun paikallaanpolkemisen ja *rap-ion* puolustamista.

Ken on hiukankin opiskellut poliittista taloustiedettä, hän tietää, että Venäjällä maaorjuus on parastaikaa muuttumassa kapitalismiksi.

Mitään muuta, „kolmatta” kansantalousjärjestelmää Venäjällä *ei ole olemassa*. Sekä maaorjuus että kapitalismi merkitsee työn riistoa ja *siinä mielessä kumpikin* järjestelmä merkitsee „silmukkaa ja orjuutusta”. Mutta maaorjuutukselle on ominaista työtätekevien vuosisatainen paikallaanpolkeminen, alennustila ja valistumattomuus, työn tuottavuuden alhainen taso. Kapitalismille sen sijaan on ominaista, että taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys tapahtuu hyvin nopeasti, työn tuottavuus kohoaa sanomattomasti, työtätekevien alennustila lievenee ja heissä herää kyky liittyä yhteen ja elää tietoista elämää.

Jos nyt kapitalismia sanotaan silmukaksi ja orjuutukseksi ja samalla *puolustetaan* — kuten narodnikit tekevät — kapitalismin kehityksen *viivytyksiä*, niin se merkitsee, että *tosiasiallisesti* ryhdytään puolustamaan maaorjuuden jäännöksiä, metsäläisyyttä ja paikallaanpolkemistä.

Marxilaiset ovat aina nimittäneet ja tulevat nimittämään vasemmistonarodnikkeja „sosialistitaantumuksellisiksi” sen vuoksi, että nämä puolustavat maan mobilisointivapauden rajoittamista.

Kehotamme tietoisia työläisiä juuri tässä kysymyksessä „antamaan vastaiskun” vasemmistolaisille ja kaikille muille narodnikeille! Annamme päämme pantiksi, että vasemmistonarodnikkeja tulevat kannattamaan järkensä menettäneet vanhukset, jotka maan mobilisointivapauden rajoittamisen ohella puolustavat myös piruun uskomista, orjamaisuutta, ruoskaa, miniän armastelua ja „akkojen” „opettamista” halkoa käyttäen.

Meitä taas tulee kannattamaan koko uusi, valistunut, nuori sukupolvi, joka ei usko piriuihin. Ei tarvita muuta kuin yksi ainoa sitaatti hra Peshehonovilta, jotta tämä sukupolvi alkaa suhtautua tuollaisiin henkilöihin asiaankuuluvalla tavalla.

„Sanoin”, kirjoittaa hra Peshehonov, „etteivät talonpojat osaa käyttää kyllin järkevästi hypoteekkiluottoa. Ja se on tietenkin täysin ymmärrettävää — eihän omaan työhön perustuvan talouden järjestelmä kelpaa siihen...”

Talonpojilla ei ole „järkeä”, kuten näette! Maaorjuuden kannattajat ja liberaaliset virkamiehet, kuten näette, „osavat” ratkaista talonpojan *puolesta!*

Kas siinä elämää vastaava, läheinen, käytännöllinen, pieni, mutta selvä kysymys. Siinä se kysymys, jonka avulla herrat vasemmistonarodnikit on saatettava naurun alaisiksi jokaisessa kokouksessa, jossa on valveutuneita, tietoisia talonpoikia.

Ja „omaan työhön perustuva” talous taas on intelligenssin imelä korulause. Jokainen talonpoika tietää mainiosti, että myymättä ja ostamatta ei tulla toimeen. Tämä yksinkertainen tosiasia lyö kumoon jaarittelun „omaan työhön perustuvan talouden järjestelmästä”.

* * *

Vasemmistonarodnikit heittävät hiekkaa „musikan” silmille sotkiessaan toisiinsa mobilisointivapautta koskevan kysymyksen ja sen, että he puolustavat „maan poistamista tavaran kiertokulusta ja sen muuttamista koko kansan omaisuudeksi” („Stoikaja Mysl” № 20).

Ensinnäkin vain aivan tompelit saattavat olla tietämättä, että „maan muuttaminen koko kansan omaisuudeksi” ei ole maan poistamista tavaran kiertokulusta, vaan

päinvastoin: vieläkin laajempaa, vapaampaa ja nopeampaa maan *saattamista* tähän kiertokulkuun.

Lukekaapa Marxin poliittista taloustiedettä, herrat „sosialistitaantumukselliset”!

Toiseksi, *radikaaliset* porvarit voivat esittää ja ovat monta kertaa esittäneet, kuten Marx todisti ja osoitti, vaatimuksen „maan muuttamisesta koko kansan omaisuudeksi”. Se on kiistatonta. Mutta jos luullaan, että mobilisointivapauden *maatorjuudellisten* rajoitusten puolustaminen helpottaa tätä kiertoa, niin se merkitsee, ettei asianomainen ole radikaalinen, vaan takapajuinen porvari.

Niin kauan kuin on olemassa maan yksityisomistus, on maan mobilisoinnin ahdistaminen vahingollinen ja taantumuksellinen toimenpide. Työläisdemokraattien ihanteiden toteuttamiseen ei ole muuta tietä kuin maaorjuuden rippeiden mahdollisimman pikainen häviäminen ja kapitalismin mahdollisimman nopea kehitys.

* * *

Marxilaiset ovat aina sanoneet ja nytkin toistavat: talonpoikien demokraattiset katsomukset on *puhdistettava maaorjuudellisista* jätteistä. Narodnikki ansaitsee kannatusta *vain sikäli*, mikäli hän vastustaa maaorjuutta ja on demokratian puolesta. Mutta sikäli kuin hän puolustaa tylsyyttä ja takapajuisuutta, pikkuporvarien ahdasnäköisyyttä ja itsekkyyttä, sikäli hän on mitä suurin taantumusmies.

„Putj Pravdy” № 86,
toukokuun 14 pnä 1914

Julkaistaan „Putj Pravdy” lehdessä
tekstin mukaan

LIKVIDAATTORIT JA MALINOVSKIN ELÄMÄKERTA

Lukuisissa kirjoituksissaan Malinovskin poislähdön⁸⁸ johdosta likvidaattorit ovat muiden parhausten lomassa väittäneet, että Malinovskin nosti huomattavalle paikalle vain pravdalaisten „hajotustyö”, että Malinovski on poliittinen „tuuliviiri” y.m. y.m.s.

Alla esitämme sanasta sanaan likvidaattorien „Lutsh” lehden *toimitus*artikkelin, jonka likvidaattorit julkaisivat seuraavana päivänä Malinovskin Valtakunnanduumaan valitsemisen jälkeen, s.o. siihen aikaan, kun likvidaattorien ei vielä tarvinnut alentua halpamaisiin valheisiin taistellusaan vihollisiaan vastaan.

Tässä tuo artikkeli täydellisesti („Lutsh”, lokakuun 28 pnä 1912, № 37):

R. V. MALINOVSKI

(Moskovan työläisten edustaja)

Työläisten edustajaksi Moskovan kuvernementista on valittu Pietarin metallimiesten liiton entinen sihteeri Roman Malinovski. Sosialidemokraattinen duumaryhmä saa hänestä ensi kerran ammatillisen liikkeen huomattavan käytännönmiehen, joka raskaimpina taantumusvuosina osallistui toimekkaasti julkisiin työväenjärjestöihin.

Liiton jäseneksi Malinovski tuli sen perustamispäivänä, toukokuun 1 pnä 1906. Vuoden 1907 alussa hänet valittiin liiton sihteeriksi, ja hän oli yhtämittaa tässä vastuunalaisessa tehtävässä marraskuuhun 1909, jolloin hänet vangittiin raittiuskokoukseen lähetettävän ensimmäisen työläisvaltuuskunnan valmisteleavassa kokouksessa. Pietarista karkotus keskeytti hänen aktiivisen osallistumisensa liiton toimintaan, mutta aatteellinen yhteys järjestöön pysyi ennallaan.

Malinovskin sihteeritoiminnan vuodet olivat liiton elämässä sitä aikaa, jolloin täytyi taistella sekä raskaita ulkoisia olosuhteita että

myös itse työläisten apatiaa vastaan. Malinovskin henkilökohtainen esimerkki kelpasi teräväksi aseeksi tätä „sisäistä vihollista” vastaan.

Hänen tarmonsensa näytti olevan ehtymätön. Hän kävi yhtä innokkaasti käsiksi sekä vastuunalaiseen lakonjohtotehtävään että myös voimia ja kärsivällisyyttä kysyvään organisaatorakennustyöhön.

Ja mikä tärkeintä, tämän jokapäiväisen työn Malinovski pyrki aina sitomaan työväenliikkeen yleisiin tehtäviin, taistelussa päivänkysymysten puolesta hän ei kadottanut näkyvistä lopullista päämäärää.

Liiton työ otti Malinovskilta paljon aikaa ja voimia. Mutta sittenkään hän ei sulkeutunut yksinomaan siihen: tavalla tai toisella hän osallistui viime vuosien kaikkiin työläisesiintymisiin. Hän oli Pietarin työväen edustajana osuustoimintakokouksessa Moskovassa v. 1908. Pääsiäisenä 1909 hän edusti Pietarin metallimiehiä tehdaslääkärien I edustajakokouksessa, jossa piti selostuksen vanhuus- ja invalidivakuutuksesta. Niin ikään metallimiehet lähettivät hänet edustajakseen myös raittiuskokoukseen, mutta vangitseminen ehkäisi hänen osallistumisensa.

Moskovassa Malinovskin toiminnan puitteet tahtomattakin supistui- vat. Mutta sielläkään hän ei istunut kädet ristissä: hän osallistui tehdaslääkärien toisen edustajakokouksen valmisteluun, oli yhteen aikaan lähellä työväen osuustoimintaa j.n.e.

Poliittinen työväenliike on niin ikään aina kiinnostanut suuresti uutta moskovaalaista edustajaa.

Vakaumuksiltaan hän on bolshevikki. Se ei kuitenkaan estänyt häntä esiintymästä v. 1908 ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyden nimessä aatetovereitaan vastaan, kun nämä Lontoon edustajakokouksen jälkeen alkoivat vaatia puolueen edustustoa liittojen johtokuntiin. Se ei estänyt häntä tehdaslääkärien I edustajakokouksessa esiintymästä työläisvaltuuskunnan yhtenäisyyden nimessä Moskovan bolshevikkien hajottavaa menettelyä vastaan.

Voidaan rohkeasti toivoa, että uuden työläisedustajan toiminta poliittisella uralla tulee olemaan yhtä hedelmällistä kuin ammatillisenkin liikkeen alalla.

Tällaisia kunnioittavia sanontoja käyttäen kirjoittivat *itse likvidaattorit bolshevikki Malinovskista 2 vuotta sitten*. Ja olisiko toisin voinut ollakaan sen jälkeen, kun Malinovski oli työskennellyt kaikkien työläisten nähden? Eivät *edes* likvidaattorit, jotka jo silloin olivat hänen poliittisia vihollisiaan, voineet olla suhtautumatta häneen hyvin suurella kunnioituksella. Malinovskia imartelevin sanoin he puhuivat hänen aikaisemmasta työstään, joka oli jo silloin nostanut hänet esiin. He asettivat Malinovskin esimerkiksi muille. „Tuuliviiristä” ei ollut puhettakaan. Silloin vielä ei ollut keksitty sitäkään tarinaa, että Malinovski muka oli päässyt Duumaan likvidaattorilaisen „yhtenäisyyden” ehdokkaana.

Parin viikon kuluttua pidettiin yhdistetyn sosialidemokraattisen duumaryhmän ensimmäinen kokous. Likvidaatto-

rit itse valitsivat Malinovskin yksimielisesti duumaryhmän varapuheenjohtajaksi, aivan samoin kuin he olivat aikaisemmin kannattaneet hänen ehdokkuuttaan yhteiskunnallisten edustajakokousten (esim. tehdaslääkärien edustajakokouksen) työläisvaltuuskuntien puheenjohtajaksi j.n.e. Huomatuin „elokuunblokkilainen” (nykyisen „Borba” lehden tukipylväs) kirjoitti Duuman vaalien jälkeen Malinovskille äärettömän ylisteleviä kirjeitä nimittäen häntä miltei tulevaksi Bebeliksi.

Mutta kun Malinovskista tuli likvidaattoruuden jyrkkä vastustaja, kun hän otti askeleen, joka hänen itsensä täytyi pian tunnustaa syvästi virheelliseksi, niin ei enää ole sellaista likaista valhetta, jota likvidaattorit eivät noutaisi mustasotnialaisten lehtien roskakasasta ja sinkoaisi entiseen edustajaan, jota he itse olivat ylettömästi kehu-
neet.

Sen, että Malinovskilla poliittisine elämäkertoineen ja kykyineen olisi ollut huomattava sija missä puolueyhymässä tahansa ja että likvidaattorit olisivat antaneet hänelle kunniapaikan, jos hän olisi ollut solidaarinen heille,— sen kaikki tietävät. Mutta likvidaattorit eivät häpeä sanoa, että Malinovskin on nostanut esiin „hajaannus”.

Kun näkee, että jonkun henkilökohtaista onnettomuutta yritetään käyttää vihamielistä poliittista suuntausta vastaan taistellessa, niin *hävettää* ihmisten puolesta. Emme tahdo rinnastaa Malinovskia Hrustaljoviin. Mutta mitä likvidaattorit sanoisivat, jos heidän poliittiset vastustajansa sen jälkeen, mitä Hrustaljoville tapahtui, alkaisivat tämän erillisen henkilön kohtalon perusteella häväistä menshevismia ja käyttää hyväkseen Hrustaljovin juttua koko menshevististä suuntausta vastaan? Onhan kuitenkin tunnettua, että Hrustaljov oli menshevikki, esiintyi heidän huomattavana edustajanaan Lontoon kongressissa, lehdistössä j.n.e., onhan tunnettua, että menshevikit olivat aikoinaan ylpeitä Hrustaljovista.

„Pravdalaisilla” ei ole puutetta poliittisista vastustajista. Mutta *ei yksikään* vihollislehti, lukuunottamatta ehkä vain dubrovinilaisia ja Purishkevitshin lehteä, ole menetellyt niin halpamaisesti kuin likvidaattorien lehti näinä päivinä. Jopa liberaalitkin ovat käyttäytyneet verrattomasti säädyllisemmin.

Vastustajasta puhutaan mitä uskomattomimpia ilkeyksiä ja päädytään pöyhkeäsanaiseen kehotukseen... liittyä yhteen tämän samaisen mustatun vastustajan kanssa. Sellainen on kaikkien noiden Martovien ja Danien vilpillinen, kunnoton, halpamainen taktiikka.

Heidän iljettävä käyttäytymisensä Malinovskin poislähdön yhteydessä avaa jopa sokeidenkin silmät näkemään.

*„Rabotshi” № 2,
toukokuun 22 pnä 1914
Allekirjoitus: Pravdist*

*Julkaistaan „Rabotshi” lehden
tekstin mukaan*

KAHDESTA TIESTÄ

Äskettäin julkaistussa kirjoituksessa, joka on kiinnittänyt itseensä tietoisten työläisten huomion, kaukasialaisten likvidaattorien johtaja An ilmoitti, ettei hän hyväksy „Lutshin” ja sen seuraajien kantaa, heidän *opportunistista* taktiikkaansa.

Tämä ilmoitus merkitsee „Elokuun blokin” *hajoamista*; mitkään kieräilyt ja metkut eivät voi kumota tätä tosiasiaa.

Tällä kertaa haluaisimme kuitenkin kiinnittää lukijain huomion toiseen asiaan, nimittäin Anin järkeilyihin Venäjän kahdenlaisesta kehitystiestä. An kirjoittaa:

„„Lutsh” sitoo taktiikkansa reformien mahdollisuuteen, se pitää suuntanaan reformeja. „Pravda” sitoo taktiikkansa „myrskyyn”, se pitää suuntanaan murskaamista”.

An tekee tästä johtopäätöksen: on yhdistettävä *kumpikin* taktiikka. Johtopäätös on kelvoton. Johtopäätös ei ole marxilainen.

Tarkastakaamme asiaa.

Mikä määrää Venäjän *tien*, Venäjän kehityksen luonteen ja nopeuden?

Yhteiskunnallisten voimien keskinäissuhde, luokkataistelun resultantti.

Se on ilmeisen selvää.

Mitkä yhteiskunnalliset voimat vaikuttavat Venäjällä? Millainen on luokkataistelun linja?

Venäjä on kapitalistinen maa; se ei voi kehittyä muuten kuin kapitalistisesti. Venäjä elää nykyään porvarillis-demokraattisen uudistuksen aikaa, maaorjuudesta vapautumisen aikaa. Yleismaailmallisen kapitalismin vallitessa on Venäjän

vapautuminen orjuudesta väistämätöntä. Toistaiseksi on epäselvää vain se, millainen tulee olemaan orjuutuksesta vapautumaan pyrkivien yhteiskunnallisten voimien resultantti. Nämä voimat ovat pääasiassa seuraavat: 1) porvarillinen monarkistinen liberalismi (kapitalistit sekä osittain progressisti- ja kadettipuolueeseen ja osaksi lokakuulaispuolueeseen kuuluvat tilanherrat); 2) porvarillinen demokratia (talonpoikaisto, kaupunkien pieneläjät, intelligenssi j.n.e.); 3) proletariaatti.

Kukin näistä luokista toimii (tarkoitamme tietenkin vain joukkojen toimintaa) sitä linjaa, jonka määrää kunkin luokan taloudellinen asema. Resultanteja tulee olemaan ja voi olla *vain yksi*.

Missä mielessä sitten voidaan puhua Venäjän kahdesta tiestä? Vain siinä mielessä, ettemme tiedä emmekä ennen taistelun loppua voikaan tietää tuota resultanttia, joka tulee lähemmäksi *toista* noista *kahdesta* yksinkertaisimmasta, selvimmästä ja kaikille heti havaittavasta linjasta. Ensimmäinen linja on „reformit”, toinen on „myrsky”.

Reformeiksi sanotaan sellaisia uudistuksia, jotka *eivät* riistä valtakunnassa valtaa vanhan hallitsevan luokan käsistä. Päinvastaista laatua olevia uudistuksia sanotaan „myrskyksi”. Porvarillisen liberalismiin luokkaedut vaativat *vain* reformeja, sillä porvaristo pelkää „myrskyä” enemmän kuin taantumusta, porvaristo tahtoo säilyttää vanhat, maaorjuuden aikaiset laitokset (byrokratian, kaksi kamaria j.n.e. j.n.e.) puolustautuakseen työväeltä. Talonpoikaisto on porvarillis-demokraattisen uudistuksen aikana poikkeuksetta kaikissa maissa, muun muassa Venäjällä, horjunut porvariston ja proletariaatin välillä. Tällaista horjuntaa ei voida välttää, sillä talonpojat ovat tilanherrojen ja maaorjuuden vastustajia, mutta samalla he ovat pienisäntiä, pikkuporvareita.

Mitä proletariaattiin tulee, niin sen edut, jotka käyvät yhteen väestön valtavan enemmistön, kaikkien riistettyjen etujen kanssa, kulkevat tietä, joka *ei ole* reformistinen, kulkevat tietä, jota Venäjällä luonnehtivat tunnetut „kolme valasta”.

Jos talonpoikien ja väestön enemmistö lähtee kulkemaan liberaalien mukana, niin „tie” on oleva huonoimpia, työläisille ja riistetyille epäedullisin, heille mitä tuskallisinta. Jos talonpoikien ja väestön enemmistö lähtee kulkemaan työ-

läisten mukana, niin tulos on päinvastainen. Jompikumpi resultantti tulee täydellisesti näkyviin vasta taistelun lopullisena tuloksena.

Nyt näemme, millainen on Anin epäselvän ja sotkuisen ajatuksen todellinen sisältö, Anin, joka on pikemminkin aavistanut kuin ymmärtänyt likvidaattorien opportunismia ja heidän petturuutensa työväenluokkaa kohtaan.

Likvidaattorit ovat reformisteja. He harjoittavat tosiasiallisesti *liberaalista* eivätkä marxilaista politiikkaa, eivät työväenpolitiikkaa; he johdattavat työläisiä alistumaan porvariston tahtoon.

„Pravdalaiset” harjoittavat marxilaista, proletaarista politiikkaa, puolustaen Venäjän uudistamisessa työväenluokan etuja. Eivätköhän „pravdalaiset” jätä huomioimatta reformien käyttöä? Tähän on helppo vastata viittaamalla tosiasioihin. Ottakaa esimerkiksi vakuutus — todellinen eikä luuloteltu reformi. Kaikki näkevät, että pravdalaiset ovat „tarttuneet” siihen kymmenen kertaa hanakammin kuin likvidaattorit: katso aikakauslehteä „Voprosy Strahovaniija”⁸⁹ ja Yleisvenäläisen vakuutusneuvoston vaalien tuloksia.

Ottakaa esimerkiksi taloudellisen taistelun „osittaisvaatimukset” lakkojen yhteydessä. Kaikki tietävät, että pravdalaiset käyvät tätä oikeaa eikä luuloteltua kampanjaa tuhat kertaa laajemmin ja tarmokkaammin.

Jos olisi olemassa sellainen ryhmä, joka kieltäisi reformien ja osittaisten parannusten käyttämisen, niin sen kanssa *ei saisi* liittyä yhteen: se olisi työläisille vahingollista, epämarxilaista politiikkaa.

Likvidaattorienkaan kanssa ei saa liittyä yhteen, sillä „maanalaisuuden” kieltäminen ja soimaaminen, kahden „valaan” kieltäminen ja lykkääminen tuonnemmaksi, taistelu julkisen puolueen puolesta sekä poliittisten reformien mahdollisuuden julistaminen nykyisellä Venäjällä — kaikki tämä on työväenluokan pettämistä, porvariston puolelle siirtymistä.

Pravdalaiset „pitävät suuntanaan myrskyä eli murskaamista”, kuten An on sanonut, mutteivät jätä käyttämättä — sen osoittavat tosiasiat — ainoatakaan, pienintäkään mahdollisuutta todellisten reformien ja osittaisparannusten hankkimiseen, selittäen joukoille samalla reformismia

valheellisuutta. Tällainen taktiikka on ainoa oikea, ainoa marxilainen taktiikka, ja tämän vuoksi koko Venäjän tietois-
ten työläisten suuri, valtava enemmistö onkin hyväksynyt
sen (tämän ovat todistaneet tosiasiat, työläisryhmien luvut).

Vain pikkuporvarillisen demokratian kannattajat, narod-
nikit ja likvidaattorit, käyvät taistelua työläisiä vastaan,
„pravdalaisuutta” vastaan, mutta tuloksetta.

„Rabotshi” № 3,
toukokuun 24 pnä 1914

Julkaistaan „Rabotshi” lehden
tekstin mukaan

PLEHANOV, JOKA EI TIEDÄ, MITÄ HÄN HALUAA

On tunnettua, että taktiikka- ja organisaatiokysymyksissä Plehanovilla on useammin kuin kerran sattunut kommelluksia. Näissä kysymyksissä hän on viimeisten 11 vuoden aikana (syksystä 1903, jolloin hän siirtyi bolshevikkien puolelta menshevikkien pariin) sotkeutunut monta kertaa ja koomillisesti.

Nyt hänen asiansa alkavat taas mennä sekaisin, ja meidän täytyy selittää lukijoille tätä surkeaa kuvaa. Palautta-kaamme aluksi mieleen Plehanovin suuri ansio routavuosina (1909—1911). Hän ylisti maanalaista toimintaa ja kannatti päättävästi puolueen päätöksiä taistelusta likvidaattoruutta vastaan. Hän osoitti likvidaattorien opportunistin ja sen, kuinka nämä herättelivät henkiin „ekonomismia” (porvarillinen virtaus marxilaisuudessa vuosina 1894—1902). Hän todisteli, että kieltämällä maanalaisen toiminnan likvidaattorit ovat pettäneet puolueen. Hän selitti aivan oikein, että „herra Potresov” on yhtä kuin Juudas ja että *ilman* Juudasta apostolit olivat voimakkaampia kuin hänen *kanssaan*.

Nämä olivat selviä, täsmällisiä ja eheitä ajatuksia, jotka vastasivat täydellisesti vuosien 1908 ja 1910 päätöksiä.

Katsokaa nyt Plehanovin uutta „käännettä”. „Jedinstvo” lehdessä ⁹⁰ hän kiroaa nyt pravdalaisia „ryhmäkuntalaisuudesta” ja „usurpaatiosta” (laiton valtaus, vallan anastus) uskotellen, että meillä muka „ei ole yksi, vaan kokonaista kaksi työväenlehdistöä”.

Tämä ei ole erikoisen oikeakielistä, mutta kuitenkin ymmärrettävää. Likvidaattorien lehti on julistettu työläisten lehdeksi!! Kaikkea sitä kuuleekin! Mutta samainen

Plehanovhan piti oikeana ja puolusti sitä päätöslauselmaa, jossa likvidaattoruus julistettiin *porvariston vaikutukseksi proletariaattiin*.

Turhaan Plehanov haluaa sen unohtaa. Työläiset vain nauravat tuollaiselle muistamattomuudelle.

Likvidaattorien lehdistö *ei* ole työväenlehdistöä, vaan sellaista lehdistöä, joka johdattaa *porvariston vaikutusta proletariaatin keskuuteen*. Se on sanottu tarkasti ja selvästi „kokonaisuuden” päätöksessä⁹¹. Sen ovat likvidaattorit aina tähän päivään saakka todistaneet kaikille havainnollisesti (katso esim. Bulkinin ja Martovin yhtäpitäviä puheita maanalaista toimintaa *vastaan* „Nasha Zarjassa”, 1914, № 3).

Mitä järkeä on Plehanovin kehotuksessa liittyä yhteen likvidaattorien kanssa? Yhdistyä sen kirjailijaryhmän kanssa, joka aivan Potresovin malliin kieltää maanalaisen toiminnan? Tällaisen yhtenäisyyden puolustamiseksi täytyy *puolustaa maanalaisesta toiminnasta kieltäytymistä!*

Plehanov on niin sotkeutunut, ettei pääse siitä puuhun eikä pitkään!

Ovathan likvidaattorit sanoneet selvääkin selvemmin sekä „Nasha Zarjassa” että „Novaja Rabotshaja Gazetassa” (F. D. ja L. M., sen johtajat) kuin myös Tshheidzen ja kumpp. suun kautta, että he *pysyvät kannassaan*, s.o. puolustavat Potresovia ja sallivat parjata maanalaista toimintaa. He puolustavat julkisen työväenpuolueen aatetta.

Plehanov taas samanaikaisesti sekä tuomitsee likvidaattoruuden, pitäen sitä rikoksena puoluetta kohtaan, että puolustaa likvidaattorien kanssa aikaansaatavaa „yhtenäisyyttä”.

Sille voi vain hymähtää.

Kaikki ne työläiset, jotka haluavat käytännössä hyväksyä Potresovin hylkäämän „muodon”, pravdalaiset ottavat vastaan avosylin, mutta tyhjänpäiväisiä korulauseita „yhtenäisyydestä” maanalaisen toiminnan vastustajien kanssa he pitävät sellaisten henkilöiden tyhjänpäiväisinä korulauseina, jotka eivät itsekään tiedä, mitä he haluavat.

„Usurpaatiota” koskevaan syytökseen pravdalaiset vastaavat rauhallisesti: eiköhän se, joka pitää mahtipontisista puheista ja korulauseista ja pelkää *tosiasioita*, muistuta usurpaattoria ja vallan anastajaa? Plehanov oleskelee ulkomailla; miksi hän pysyy vaatimattomasti vaiti siitä tosi-

asiasta, että elokuusta 1912 toukokuuhun 1914 likvidaattoreilla ei ilmestynyt ulkomailla *ainoatakaan* sanomalehden numeroa? *Ei yhtäkään* tosiasiallista viittausta sellaisiin „järjestöihin”, joita Plehanovkin puolusti??

Likvidaattoruuden vastustajilla sen sijaan on ollut *monissa* numeroissa useita *tosiasioihin perustuvia* mainintoja Venäjän *kaikista* paikkakunnista.

Plehanov on vaiti tosiasioista, sillä tosiasiat kumoavat hänen korulauseensa.

Katsokaamme Venäjällä julkaistuja numerotietoja, jotka voidaan julkisesti tarkastaa. Kahden kokonaisen vuoden kuluessa, 1912 ja 1913, pravdalaiset *liittivät ympärilleen* (ja todistivat sen ryhmäkeräyksillä) 2.801 työläisryhmää, likvidaattorit 750. Kun tähän lisätään vuosi 1914, helmikuun 1 päivästä toukokuun 6 päivään (ennakkolaskelmat), niin saadaan 5.302 ja 1.382.

Pravdalaisilla on noin *neljän viidesosan* enemmistö!

Luonnollisesti henkilöille, jotka *pelkäävät* tosiasioita, jäävät vain pelkät korulauseet.

Pravdalaiset ovat *liittäneet* $\frac{4}{5}$ Venäjän valveutuneista työläisistä täsmällisten ja selvien päätösten ympärille, joita työläisten edustajat ovat kolmesti täydentäneet ja tarkastaneet (tammikuussa 1912, helmikuussa ja kesällä 1913). Näitä päätöksiä on kehitelty sadoissa kirjoituksissa sekä toteutettu elämässä.

Kas nämä eivät ole korulauseita, tarinoita eivätkä vitsejä aataminpalasta ja villi-ihmisistä (Plehanov märehtii aina vain vanhoja vitsejä!), vaan *tosiasioita*. Se on *yhtenäisyyttä todellisuudessa*, kokemuksen avulla *oman* taktiikkansa tarkastaneiden *työläisten* yhtenäisyyttä.

Jos tätä tuhansien työläisten hyväksymää taktiikkaa nimitetään yliolkaisesti „leniniläiseksi”, niin se on vain kunniaksi Leninille, eivätkä 5.000 työläisryhmää sen takia katoa, ei katoa heidän yhtenäisyytensä eikä heidän puolueensa.

Sanapahaset „ryhmäkuntalaisuudesta”, „pirstomisesta”, „hajaannuksesta” y.m. koskevat juuri Plehanovia ja hänen nykyisiä ystäviään. Katsokaa Plehanovin „Jedinstvon” etusivulla julkaistua intelligenssin narodnikkilaisen aikakauslehden „Sovremennikin” avustajain luettelo. Näemme siinä hra Himmerin ja kumpp., jotka propagoivat *marxilaisvastaisia* aatteita; Plehanov oli oikeassa nimittäessään

näitä aatteita „*sosialistitaantumuksellisten*” aatteiksi. Näemme siinä jumalanetsijöitä ja machilaisia: Bogdanovin, Bazarovin ja Lunatsharskin. Näemme siinä likvidaattoreita: Danin, Martovin ja Tsherevaninin („Severnaja Rabotshaja Gazetan” 66. numerossa mainittu Potresov on jostain syystä kadonnut). Siinä on myös liberaali Bogutsharski j.n.e.

Ja tässä „Sovremennikissa”, jossa ei ole työläisen hajuaakaan, hra Himmer kehuskelee avoimesti, että Plehanov kannattaa yhtenäisyyttä hänen kanssaan!! *Mutta Plehanov on vaihi.*

Eiköhän ole aika heittää pois naamari, muuten työläiset taitavat riuhtaista sen epäkohteliaasti pois! Intelligenssin *marxilaisvastaisia* kerhoja, porvarillisen demokratian sirpaleita — ja sinne on Plehanov parka vahingossa joutunut, siinä kaaos, pirstoutuneisuus ja ryhmäpahaset, jotka esiintyvät pravdalaista suuntausta noudattavien, kahden vuoden aikana yhteenliittyneiden tuhansien työläisryhmien yhtenäisyyttä vastaan.

Säälitelkäämme Plehanovia: taistelullaan opportunisteja, narodnikkeja, machilaisia ja likvidaattoreita vastaan hän olisi ansainnut paremman kohtalon. Rakentakaamme edelleenkin sitä työläisryhmien yhtenäisyyttä, josta $\frac{4}{5}$ on jo pystytetty, ryhmien, joilla on kokemuksen avulla tarkastettu täsmällinen taktiikka.

Otamme vastaan jokaisen, joka luopuu likvidaattoruudesta; ovet ovat avoinna.

Käyttäen esimerkkinä Trotskin „Borba” lehteä ja Plehanovin „Jedinstvoa” tulemme panemaan näynteille työväenliikkeestä irtaantuneiden intelligenssiryhmien murheellisia ja naurettavia horjahduksia, ryhmien, jotka horjuvat, horjuvat loppumattomiin, tänään yhtäälle, huomenna toisaalle, intelligentti Potresovin tyköä intelligentti Himmerin tykö.

Se on surkeaa nähtävää, mutta pikkuporvarillisessa maassa porvarillis-demokraattisten uudistusten kaudella sitä ei voida välttää.

MAATALOUSMINISTERIÖN TULO- JA MENOARVIOTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ ⁹²

Uutta agrariipolitiikkaansa, kyläyhteisöjen voimaperäisen ja nopeistetun hävittämisen politiikkaa, jota toteutetaan maapiiripäällikköjen avulla, lohkotilojen järjestämiseen kannustavaa politiikkaa hallituksemme pitää erikoisen suurena saavutuksena taistelussaan vallankumousta vastaan. Yhdistyneen aateliston neuvosto ⁹³ jo v. 1906, heti vallankumouksen jälkeen, kehotti hallitusta juurruttamaan talonpoikien yksityistä maanomistusta, jotta saataisiin mahdollisimman nopeasti luoduksi kerros rikkaita talonpoikia, jotka asettuivat tilanherrojen puolelle talonpoikia vastaan. Stolypin lähti heti kulkemaan Yhdistyneen aateliston neuvoston osoittamaa tietä. III Duuman tilanherrapuolet, oikeistolaiset ja lokakuulaiset, ryhtyivät kaikin voimin kannattamaan tätä uutta maapolitiikkaa pitäen sitä parhaana keinona taistelussa vallankumousta vastaan sekä myös suurena edistysaskeleena eurooppalaista talousjärjestelmää kohti, askeleena eteenpäin maaorjuuden jäännösten hävittämiseksi.

On tunnettua, että tätä uuden agrariipolitiikan ylistelyä „orjuutuksesta vapauttamiseksi” on toistettu ja toistetaan tuhansin eri tavoin hallitus-, oikeisto- ja lokakuulaislehdistössä.

Juuri tältä taholta aionkin ryhtyä puheessani arvioimaan sen politiikan *perusteita*, jota hallitus harjoittaa maakysymyksessä. Kaikki puhuvat meille siitä, kuinka maan „erottaminen” yksityisomaisuudeksi lisääntyy, kuinka lohkotilojen luku suurenee. Mutta meille ei puhuta sanaakaan siitä, miten laajoja ovat velkaorjuus- ja maaorjuussuhteet vielä nytkin maaseudullamme. Ja sehän on kuitenkin asian ydin. Meille lupailaan takapajuisen maanviljelyksemme „eurooppalaista” uudistusta siten, että säilytetään samalla

maorjuuttajaluokan, Purishkevitchien luokan taloudellinen ja poliittinen kaikkivaltius. Lupailut ovat jääneet lupailuiksi, mutta millainen tilanne vallitsee maaseudulla *nyt*, kaikkien niiden edistysaskeleiden *jälkeen*, joilla hallitus kerskailee? Kuinka laajaa on *nyt*, tällä kertaa, talonpoikaisjoukkojen velkaorjuus ja maaorjuudellinen ahdinko?

Tämän kysymyksen selittämiseksi otan todistajaksi sellaisen aikakauslehden, jonka johtaja sai äskettäin osakseen — ja täysin ansaitusti — riemuisat kehumiset *itseltään Antoni Volynskilta* ja samassa tietenkin sellaisilta taantumuksellisuudestaan (ja hallituksen palveluhalustaan) tunnetuilta kirjailijoilta kuin on „Novoje Vremjan” Rozanov. Tämä ei ole mikään „vasemmistolainen” aikakauslehti, luoja varjelkoon! Tämä aikakauslehti kuuluu sellaisille henkilöille, jotka ovat toistaneet *kaikki* taantumuksellisten hyökkäilyt ja haukkumatulvat vallankumousta vastaan. Tässä lehdessä puolustetaan kynsin hampain kaikenlaista pappispimitystä ja tilanherrojen omaisuuden koskemattomuutta. Olette varmaankin arvannut, että puhun „Russkaja Myslistä”.

Tämä lehti on tavallisuudesta poiketen sanonut totuuden ja esittänyt tietoja, tarkkoja tietoja sellaisten ilmiöiden kuin *kahdavihjelyksen* ja *talvipestauksen* levinneisyydestä Venäjällä. Kaikki tietävät, että ne ovat aivan tavallisia, jokapäiväisiä asioita maaseudullamme. Mutta „kaikki” katsovat paremmaksi puhua mistä hyvänsä, muttei näistä joka-päiväisistä asioista.

„Eikö talvipestaus”, kirjoittaa mainittu lehti, „ole typeryyttä meidän vuosisadallamme, sähkön ja lentokoneiden vuosisadalla? Mutta tämä orjuutuksen ja velkaorjuuden muoto kukoistaa vielä nytkin, ollen kuin ilimato kansan elimistössä... Talvipestaus on säilyttänyt aivan verekseenä maaorjuustermin: „velvolliset” talonpojat”.

Tämä talvipestauksen arvio ei ole minun antamani, vaan vallankumoukselle vihamieliseksi tunnetun aikakauslehden antama. Orjuus, velkaorjuus, maaorjuus — sellaisia nimiä on täysin „lojaalisten” henkilöiden *täytynyt* antaa maaseudullamme vallitsevalle „järjestykselle”.

Palkkautuessaan talvella

„talonpoika hyväksyy mitä ankarimman ehdon, kaksi kolme kertaa pienemmän maksun kuin on keväisin ja kesäisin suoritettava maksu työstä. Osapuulleen sanoen talvella annetaan desjatiinasta — kyntä-

misestä kolmeen kertaan, kylvämisestä, kaadosta (niittämisestä tai leikkuusta), sidonnasta ja riiheen ajamisesta — saman verran kuin kesällä maksetaan pelkstä korjuusta (kaadosta ja sitomisesta)”.
Entä kuinka paljon talonpoikia on tässä maaorjan, velkaorjan, orjan asemassa?

„Paikallisten tietojen mukaan oli *keväällä* 1913 „velvollisten” talouksia lounaisseuduilla eräissä kylissä jopa 48%, Mogilevin kuvernementissa jopa 52%, Tshernigovin kuvernementissa jopa 56%”.

Huomatkaa: tämä on sanottu vuoden 1913 keväästä!! Näin on vuoden 1912 sadon jälkeen!! Näin on niiden päätauhimaavien näennäisten saavutusten aikana, joita on saavutettu niin sanotussa „maankäytön järjestelyssä” ja josta hallitus pitää niin suurta ääntä ja kerskuu koko maailmalle!!

Voidaanko surullisen kuuluisaa „maankäytön järjestelyä” tämän jälkeen nimittää muuksi kuin valkaistuksi haudaksi, joka kätkee sisäänsä aina vain samaa, entistä, vanhaa, maaorjuutta?

Puolet talonpoikaistalouksista on „velvollisia”, huutavan puutteen vuoksi velkaorjuuteen joutuneita. Nälkä, nälkä parhaanakin satovuotena pakottaa talonpojat talvella pantaamaan työnsä tilanherralle kolme kertaa huokeammasta hinnasta. Todellisuudessa se on aivan suoranaista jatkoa päivätöille, maaorjuudelle, sillä itse maaorjuusjärjestelmän ydin on säilynyt ehjänä: on säilynyt rutiköyhä, nälkäinen, taloudelliseen häviöön joutunut musikka, jonka täytyy parhaanakin vuotena muokata tilanherran maata kurjilla työvälineillään ja nääntyneillä juhdillaan „talvipestauksen” ehdoilla.

Laajetkoon maan erottaminen yksityisomaisuudeksi. Se saattaa olla hyvinkin hyödyllinen toimenpide niihin prolettaareihin nähden, jotka pääsevät taakastaan ja tulevat vapaammiksi voidakseen käydä taistelua vapauden ja sosiaalisiin puolesta.

On kuitenkin selvää, etteivät mitkään „erottamiset”, mitkään yksityisomistuksen „hyvydet” pysty auttamaan niitä miljoonia talouksia, niitä kymmeniä miljoonia talonpoikia, joilla *ei ole mihin* poistua maaseudulta ja joiden täytyy talvisin mennä velkaorjuuteen tilanherroille.

Näiden talonpoikien täytyy kiertämättä pyrkiä siihen, että kaikki tilanherrojen maat luovutettaisiin maksutta

heille, sillä se on heidän *ainoa* ulospääsynsä toivotto-
masta velkaorjuudesta. Yhteisömaanomistuksella ei ole
mitään tekemistä tämän kanssa. Sekä tilaton että aivan
täydellinen „yksityisomistaja” samoin kuin yhteisötalon-
poikakin pysyvät aina poljetun orjan asemassa, elleivät he
voi kituuttaa omalla leivällä pitemmälle kuin „*Nikolain-
päivään*” ja kun heidän on pakko ottaa tilanherralta
velkaa koronkiskurin ehdoilla.

Näiden kymmenien miljoonien talonpoikien kannalta on
naurettavaa puhuakin talouden „edistyksestä”, „kulttuurin
kohottamisesta”, maanmuokkauksen parantamisesta ynnä
muusta sellaisesta! Mitä parannuksia silloin voi olla, kun
huutava puute pakottaa palkkautumaan tilanherralle kolme
kertaa halvemmasta maksusta, mutta kesällä oma vilja
varisee,— kesällä poliisit vievät väkisin työhön „*her-
ralle*”, jolta on etukäteen otettu viljaa tai rahaa työtä
vastaan!!

Tilanherra, joka antaa talvella työtä vastaan viljaa tai
rahaa, ei lainkaan muistuta „eurooppalaista” isäntää eikä
yleensäkään kapitalistista yrittäjää. Hän ei ole yrittäjä,
vaan koronkiskuri tai maaorjuuttaja. Tällaisen „talousjär-
jestelmän” vallitessa tuotannon parannukset eivät ole
ainoastaan tarpeettomia, vaan suorastaan *sopimattomia*
tämän järjestelmän kannalta katsoen, ne ovat sille *tarpeet-
tomia* ja *vahingollisia*. Taloudelliseen häviöön joutunut,
rutiköyhä, nälkäinen talonpoika nälkäisine karjoineen ja
kurjine työvälineineen — siinä se, mitä *tarvitsee* tuollainen
tilanherratalous, joka *ikuistaa* Venäjän takapajuisuuden ja
talonpoikien alennustilan. Kun talonpoikaisväestön suuret
joukot ovat joutuneet tuollaisiin maaorjuudellisen riippu-
vaisuuden oloihin, niin nuo olot saattavat pysyä sellaisina
vielä kokonaisia vuosikymmeniä, kunnes talonpojat vapaut-
tavat itsensä tuosta ikeestä, sillä rikkaiden „lohkotilallisten”
pienen vähemmistön erottautuminen tai maan siirtämi-
nen yksityisomaisuudeksi ja sen myyminen proletaarien
taholta ei lainkaan muuta talonpoikaisjoukkojen orjuutettua
asemaa.

Juuri tämän ovat uuden, stolypinilaisen maapolitiikan
ylijätät unohtaneet tai oikeammin sanoen yrittävät unohtaa,
peittää ja hämätä. He veisaavat kuorossa, että tämä
politiikka merkitsee „edistystä”, mutta he *ovat vaiti* siitä,
että edistys koskee kovin pientä vähemmistöä ja kulkee

kilpikonnan vauhtia, mutta *enemmistö* jää kuitenkin entiseen, velka- ja maaorjien asemaan.

Lohkotilallisten lukumäärä suurenee, Venäjälle tuodaan entistä enemmän koneita, heinäviljely kehittyy, osuuskunnat maaseudulla lisääntyvät. Kaikki se on totta, herrat hallituksen puolustajat! Mutta on olemassa mitalin toinenkin puoli, jota te peittelette. Kuuluista edistysaskeleista huolimatta *enemmistö* talonpojista on edelleenkin maaorjien asemassa. Sen vuoksi kaikki „edistysaskeleet” ovat niin *suppeita* ja *hataria*, sen vuoksi nälkäajat ovat väistämättömiä, sen vuoksi koko kotimaanmarkkinat ovat heikot ja kurjat, sen vuoksi oikeudettomuus ja mielivalta pysyvät niin lujassa ja sen vuoksi uusi agraarikumous on *entistä* väistämättömämpi. Sillä lentokoneiden, sähkön ja automobiilien vuosisadan ja „talvipestauksen” tahi „kahdaviiljelyksen” välinen ristiriita on kärkevämpi.

Tässä on siitä samasta, Antoni Volynskin hyväksymästä aikakauslehdestä otettuja *uusimpia* numerotietoja kahdaviiljelyksestä Venäjällä. Talonpoikien kahdaviiljelykset heidän oman maansa viljelmiin verrattuina tekevät keskuskubernementeissa 21%, järvisseudun kuvernementeissa 42% ja luoteiskubernementeissa 68%!! Ja osavuokraniityt tekevät keskuskubernementeissa 50%, järvisseudun, volgantakaisissa ja luoteisissa kuvernementeissa 110—185%!!

Venäjän *kolmella* valtavan suurella seudulla on siis osavuokraniityjä *enemmän* kuin omia niittyjä!!

Entä mitä on „kahdaviiljelys”?

„Talonpoika, joka käyttää tilanherran maata, kylvää omat siemensä ja suorittaa täydellisesti maanmuokkauksen ja sadonkorjuun aina lyhteiden riiheen ajamiseen saakka, ottaa itselleen vain puolet sadosta. Heinätyöt tehdään „kolmanneksesta”: osavuokraaja ottaa itselleen joka kolmannen keon, kaksi menee tilanherralle”.

Eikä sekään vielä riitä.

„Sen lisäksi, että kahdaviiljelijä maksaa maasta puoli satoa ja niitystä kaksi kolmasosaa, hän *sitoutuu* joissakin tapauksissa (varsinkin Minskin ja Tshernigovin kuvernementeissa) *tekemään 1—2 viikkoa maksutonta työtä kartanossa, useimmiten hevosen tai keskenkasvuisen pojan kera*”.

Eikö tämä ole mitä puhtainta päivätyötä? Eikö tämä ole vanhanaikaista maaorjuudellista taloudenpitoa?

Näissä numerotiedoissa ei ole kerrassaan mitään uutta. Päinvastoin, ne ovat harmaata muinaisuutta, joka on säilynyt kaikessa kauheudessaan „uuden” maapolitiikan *rinnalla*. Tämän harmaan muinaisuuden olemassaolo on jo kauan tunnettua jokaiselle, joka on joutunut kosketuksiin maalaiselämän kanssa. Tästä harmaasta muinaisuudesta ovat tilastomiehet ja maaseutuelämän havainnoitsijat kirjoittaneet kymmeniä ja satoja kirjoja. Ja tämä harmaa muinaisuus on vallalla yhä vieläkin lujittaen Venäjän huutavaa takapajuisuutta ja huutavaa oikeudettomuutta.

Niin kauan kuin suuret maamäärät ovat kaikkivaltioiden tilanherrojen hallussa, ei tätä maaorjuutusta voi mikään laki lakkauttaa; mikään kurjien talonpoikien „yhteisön” vaihtaminen „yksityiseen maanomistukseen” ei tässä auta.

Sisäasiain ministeriön julkaiseman maanomistusta koskevan hallitustilaston tietojen mukaan vuonna 1905 Euroopan Venäjällä *vajaat 30.000* tilanherraa omisti *70 miljoonaa* desjatiinaa maata...

*Kirjoitettu ennen toukokuun 28
(kesäkuun 10) päivää 1914*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
alkakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija” № 3 (26)*

*Julkaistun
käsikirjoituksen mukaan*

YHTENÄISYYDESTÄ

„Työläiset ovat väsyneet hajaannukseen. Työläiset tahtovat yhtenäisyyttä. Työläiset ovat kuohuksissaan sen vuoksi, että hajaannus menee joskus tappeluun saakka”...

Tällaisia ja muita samantapaisia lausuntoja saa joskus kuulla yksiltä tai toisilta työläisiltä.

Yhtenäisyyttä työläiset todellakin tarvitsevat. Ja kaikkein välttämättömintä on tajuta, että paitsi työläisiä itseään ei *kukaan* muu voi „antaa” heille yhtenäisyyttä, kukaan *ei voi* auttaa heidän yhtenäisyysasiaansa. Yhtenäisyyttä ei voida „luvata”, se olisi pelkkää kerskumista, itsensä pettämistä; yhtenäisyyttä ei voida „luoda” intelligenessin pikkuryhmien „sopimuksella”, se on mitä surkein, lapsellisin ja typerin harhaluulo.

Yhtenäisyys on *valloitettava*, ja vain työläiset itse, tietoiset työläiset itse voivat saavuttaa sen uuraalla, sitkeällä työllä.

Mikään ei ole sen helpompaa kuin kirjoittaa metrin korkuisilla kirjaimilla sana „yhtenäisyys”, lupailta sitä, „julistaa” itsensä sen kannattajaksi. Todellisuudessa kuitenkin voidaan yhtenäisyyttä viedä eteenpäin vain eturivin työläisten, *kaikkien* tietoisten työläisten työllä ja järjestämisellä.

Yhtenäisyys ei ole mahdollista ilman järjestöä. Järjestö ei ole mahdollinen ilman vähemmistön alistumista enemmistön tahtoon.

Nämä totuudet ovat kiistattomia. Niitä ei epäile kukaan. Tehtäväksi jää vain — vain! — toteuttaa ne käytännössä. Se ei ole helppoa. Se vaatii kaikilta tietoisilta työläisiltä työtä, sitkeyttä ja rivien tiukkaa yhteen liittämistä. Ilman sellaista työtä ei voi olla puhettakaan työläisten yhtenäisyydestä.

Amsterdammassa tehty Internationalen päätöslauselma vaatii kunkin maan työväenpuolueen yhtenäisyyttä⁹⁴. Se on oikea päätöslauselma. Se vaatii *työväen yhtenäisyyttä*, mutta meillä tämä yhtenäisyys tahdotaan vaihtaa *sellaisten intelligenssiryhmien yhtenäisyyteen, jotka eivät halua tunnustaa työläisten enemmistön tahtoa!*

Tuo olisi naurettavaa, ellei se olisi niin surullista.

Koko Venäjän valvutuneiden työläisten enemmistö on 2½ vuoden kuluessa (vuoden 1912 tammikuun 1 päivän jälkeen) liittynyt tosiasiallisesti niiden pravdalaisten päätösten ympärille, jotka hyväksyttiin tammikuussa 1912, helmikuussa 1913 ja kesällä 1913. Tämän todistavat tarkat tiedot niistä työläisryhmistä, jotka ovat tehneet lahjoituksia eri lehtien hyväksi. Vaikka kaikenlaiset intelligenssiryhmät, jotka eivät ole saaneet kannattajia työväenjoukkojen keskuudesta, kiertävätkin näitä numerotietoja, eivät hiisku niistä, niin numerotiedot eivät silti katoa: tämä vain osoittaa, että kaikenlaiset intelligenssiryhmät ovat erillään työväenjoukoista ja *pelkäävät totuutta*.

Lehtien hyväksi lahjoituksia tehneiden työläisryhmien lukumäärä Pietarissa:

	Pravdala- laisilla	Likvidaatto- reilla
Kahden kokonaisen vuo- den aikana, 1912 ja 1913	2.801	750
Puolen vuoden aikana v. 1914 (tammik. 1 — toukok. 13).....	2.873	671
<i>Yhteensä</i>	5.674	1.421

Näistä numerotiedoista, jotka on julkaistu moneen kertaan ja joita ei ole kukaan korjaillut eikä väittänyt vääriksi, näkyy, että likvidaattoreilla oli puolellaan *ainoastaan yksi viidesosa* valvutuneista työläisistä (tässä on sitä paitsi pantu likvidaattorien joukkoon *kaikki* heidän liittolaisensa, kaukasialaiset, trotskilaiset, bundilaiset ja latvialaiset, mutta nyt ovat liittolaiset alkaneet *erkaantua* heistä; latvialaiset *ovat jo erkaantuneet*).

Niinpä 4/5 työläisistä on tunnustanut pravdalaiset päätökset *omikseen*, hyväksynyt pravdalaisuuden, liittynyt *tosiasiallisesti* pravdalaisuuden ympärille.

Juuri tämä on *työläisten* eikä intelligenssiryhmien yhtenäisyyttä, yhtenäisyyttä todellisuudessa eikä sanoissa, yhtenäisyyttä koko Venäjän työväenliikkeen tuloksena 2½ vuoden ajalta eikä yhtenäisyyttä lupauksina.

Juuri tämän yhtenäisyyden puolesta, tämän $\frac{4}{5}$ muodostavan työläisenemmistön tahtoon alistumisen puolesta onkin taisteltava edelleen. Muuta tietä *ei ole eikä voi olla*. Olisivatkohan työläiset lapsia ja uskoisivat, että $\frac{4}{5}$:n työläisenemmistö sallii $\frac{1}{5}$:n vähemmistön tai yksistään vain intelligenttien *rikkoo* työläisten enemmistön *tahtoa*?? On naurettavaa ja typerää ajatellakin sellaista.

Haukkukoon kuka tahansa pravdalaisia „usurpaattoreiksi” (valloittajiksi, vallan anastajiksi). Liittykööt likvidaattorit, Plehanov, Trotski, vperjodilaiset, bundilaiset ja kuka hyvänsä yhteen tämän haukkumisen pohjalla. Kaikki se on oleva haukuskelua voimattomien ja heikkoudelleen kiukkuisten ryhmäpahasten taholta. Huutaessaan „yhtenäisyydestä” nämä voimattomat, työläisjoukoista loitonneet ryhmäpahaset teeskentelevät, sillä *juuri ne rikkovat yhtenäisyyttä, juuri ne rikkovat hajottajien tapaan enemmistön tahtoa*.

Näiden ryhmien ponnisteluilta puuttuu voimaa. Niiden haukuskeluun ei kannata kiinnittää huomiota. Pravdalaiset työläiset rakentavat ja tulevat rakentamaan *työläisten yhtenäisyyttä* huolimatta mistään kiukkuisten, mutta voimattomien intelligenssiryhmien haukkumasanoista.

EI HOPPU HYVÄKSI

Itävaltalaisessa sosialidemokraattisessa „Taistelu” nimisessä kuukausilehdessä julkaistiin äskettäin F. A:n⁹⁵ allekirjoittama sensaatiouutinen, että saksalaisten opportunistien tunnettu johtaja Eduard Bernstein on luopunut revisionistisista, opportunistisista katsantokannoistaan ja palannut jälleen marxilaisuuteen.

Revisionismi eli marxilaisuuden „tarkistaminen” on nykyään eräs tärkeimmistä, ellei kaikkein tärkein proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ja proletaarien porvarillisen turmelemisen ilmentymä. Juuri sen vuoksi opportunistien johtaja Eduard Bernstein onkin saanut selänsä (surullisen) kuuluisuuden koko maailmassa.

Jottako Eduard Bernstein on palannut jälleen marxilaisuuteen? Tämän uutisen piti tuntua kummalliselta jokaisesta, joka hiukankin tuntee saksalaista sosialidemokraattista kirjallisuutta: opportunistien pää-äänenkannattaja „Sosialistinen Kuukausijulkaisu” (saksankielinen) ilmestyy edelleenkin, propagoi yhä, kuten ennenkin, aitoporvarillisia katsantokantoja, jotka itse asiassa merkitsevät täydellistä sosialismin pettämistä. Bernstein on edelleenkin tämän lehden huomattavin avustaja. Mistä sitten on kysymys?

Kysymys on siitä, että Bernstein on pitänyt Budapestissa esitelmän ja että paikallisen sanomalehden selostuksessa sanotaan Bernsteinin tässä esitelmässään muka luopuneen revisionismista.

Itävaltalainen F. A. osoittautui kovin herkkäuskoiseksi ja tyhmän hätiköiväksi ehättäessään toitottamaan koko maailmalle Bernsteinin katsomuksissa tapahtuneesta uudesta muutoksesta. Ja likvidaattori V. Levitski, opportunistisen „Nasha Zarja” lehden (menshevikki Plehanov on julistanut

tämän aikakauslehden *venäläiseksi* „Sosialistiseksi Kuu-kausijulkaisuksi”) huomatuimpia opportunistisia avustajia, osoittautui kymmenen kertaa tyhmemmäksi kirjoittaessaan *yksinomaan F. A:n sanojen perusteella* „Severnaja Rabotshaja Gazetaan” (huhtikuun 3 pnä, № 46) valtavan pitkän kirjoituksen, antaen sille komeakaikuisen otsikon: „Revisionismista marxilaisuuteen”.

Hra Levitski ei malttanut edes odottaa Bernsteinin alustuksen julkaisemista lehdissä. Ei hoppu hyväksi eikä kiire kunniaksi.

Saatuään kuulla, millaista „mainetta” hänen Budapestissa pitämänsä esitelmä oli kaikkialla maailmassa niittänyt, Ed. Bernstein kirjoitti huhtikuun 11 pnä (uutta lukua) kirjeen Brysselin sosialidemokraattiseen „Kansa”⁹⁶ lehteen ja ilmoitti tässä kirjeessään suoraan: „„Taistelun” uutinen on aivan virheellinen, en sanonut Budapestissa mitään uutta enkä missään suhteessa perääntynyt „Socialismin edellytyksissä” (Bernsteinin tärkein opportunistinen teos) esitetyistä katsantokannoista, vaan esitelmäni käsittelevässä budapestilaisen lehden selostuksessa on yksinkertaisesti sotkettu minun sanani ja selostuksen laatijan huomautukset!”.

Koko hälinä osoittautui tavalliseksi sanomalehtiankaksi.

Tällöin on tullut esiin vain eräiden itävaltalaisien (ja yksinkö itävaltalaisien?) sosialidemokraattien harmillinen heikkous: halu *peitellä* opportunistia ja julistaa se kadonneeksi.

Hra Levitski, jolla on intoa enemmän kuin älyä, oli suorastaan hakata otsansa rikki. Hän kirjoitti „Severnaja Rabotshaja Gazetaan”: „Revisionismin oppi-isän (?) Bernsteinin käännettyä (?) nyt marxilaisuuden kannalle on revisionismi Saksan sosialidemokratian sisällä lopullisesti (!?) kuollut”.

Jok’ikinen sana tässä on kukkanen. Käännettä ei ole tapahtunut. Bernstein ei ole oppi-isä. Revisionismi ei ole kuollut.

... „Venäjällä revisionismi”, kirjoittaa uuras hra Levitski, „on lakannut olemasta teoreettista muotia jopa vasemmistonarodnikeillakin, jotka taistelussaan marxilaisuutta vastaan yrittivät yhteen aikaan nojautua tähän oppiin. Itse Venäjän sosialidemokratian sisällä sillä ei ole ollut minkäänlaista vaikutusta, vaikka eräät kirjoittajat ovatkin yrittäneet siirtää sitä Venäjän maaperälle”...

Taaskin jok’ikinen sana on valhetta. Vasemmistonarodnikit „nojautuvat” *kaikissa* tärkeimmissä kysymyksissä

parastaikaakin revisionistisiin „oppeihin”; sen huomaa „Russkoje Bogatstvo” ja „Zavety” jokaisesta niteestä, „Stoikaja Myslin” jokaisesta numerosta. On vahingollista hämätä vasemmistonarodnikkien opportunistia.

Venäjän sosialidemokratiassa revisionismilla on ollut vaikutuksensa joukkoluontoisen työväenliikkeen ja joukkoluontoisen sosialidemokraattisen liikkeen alkuvaiheesta, vuosista 1895—1896 asti. Eikö hra Levitski ole tosiaankaan kuullut johdonmukaisten marxilaisten ja vanhan „Iskran” kannattajien monivuotisesta taistelusta „ekonomisteja” vastaan? Eikö hän ole tosiaankaan kuullut tuon kauden puoluepäätöksistä ja lukuisista artikkeleista, joissa väitettiin, todisteltiin ja selitettiin, että „ekonomismi” on revisionismin ja opportunistin venäläinen muoto? Onko hra Levitski tosiaankin unohtanut hra A. Martynovin, nykyisen huomattavan likvidaattorin ja eilisen huomattavan ekonomistin?

Hra Levitski sanoutuu irti revisionismista peitelläkseen omaa revisionismiaan. Muistutamme hänelle vaikkapa vain seuraavat neljä seikkaa: 1) eikö menshevikki Plehanov vuosina 1909—1910 kirjoittanut lehdissä, että menshevikit ovat haalineet itselleen koko joukon opportunistisia aineksia? 2) eikö sama Plehanov ole todistellut, että likvidaattorien tunnus „taistelu legaalisuuden puolesta” on luonteeltaan opportunistinen? 3) eivätkö *muutam* likvidaattoruutta vastustavat menshevikit ole todistelleet likvidaattoruuden yhteyttä „ekonomismiin”? 4) eikö se ole opportunistia, kun Koltsov kieltää „kaksi valasta” (kolmesta) siltä kannalta, etteivät ne kelpaa agitaatiotarkoituksiin?

Jo nämäkin neljä tosiasiaa — ja niitä voisinkin mainita neljäkymmentä neljä — osoittavat selvästi, että vuosien 1895—1902 „ekonomismi”, vuosien 1903—1908 „menshevismi” ja vuosien 1908—1914 likvidaattoruus eivät ole muuta kuin opportunistin ja revisionismin venäläinen muoto eli muunnos.

„Prosvestsheniye” № 5,
toukokuu 1914
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan
„Prosvestsheniye” lehdessä
tekstin mukaan

**YHTENÄISYYDEN RIKKOMISESTA,
JOTA PEITELLÄÄN HUUTAMALLA
YHTENÄISYYDESTÄ**

*Julkaistu toukokuussa 1914
aikakauslehdessä „Prosvesheniye” № 5
Allekirjoitus: V. Iljin*

*Julkaistaan aikakauslehdessä
tekstin mukaan*

Nykyisen työväenliikkeen kysymykset ovat monessa suhteessa kipeitä kysymyksiä, varsinkin tämän liikkeen eilispäivän (s.o. juuri päättyneen historiallisen vaiheen) edustajille. Sellaisia ovat ennen kaikkea kysymykset niin sanotusta ryhmäkuntalaisuudesta, kahtiajakautumisesta j.n.e. Työväenliikkeeseen osallistuvan sivistyneistön taholta kuuluu usein kiihkeitä, hermostuneita, melkein hysteerisiä pyyntöjä, ettei kajottaisi näihin kipeisiin kysymyksiin. Niiden mielestä, jotka ovat kokeneet marxilaisten keskuudessa monina vuosina käydyt, esimerkiksi vuosina 1900—1901 alkaneet taistelut eri virtauksien välillä, voivat näitä kipeitä kysymyksiä koskevan aiheen monet käsittelyt olla luonnollisestikin tarpeetonta toistamista.

Mutta marxilaisten keskuudessa ei ole nykyään enää kovinkaan paljon 14 vuotta kestäneeseen taisteluun osallistuneita (ja vielä vähemmän 18—19 vuotta kestäneeseen taisteluun osallistuneita, kun lasketaan „ekonomismin” ilmaantumisen ensi oireista lähtien). Valtava enemmistö nykypäivinä marxilaisten riveihin kuuluvista työläisistä on joko unohtanut entisen taistelun tai ei lainkaan tunne sitä. Tälle valtavalle enemmistölle (kuten muun muassa lehtemme kyselykaavakekin osoittaa) ovat nämä kipeät kysymykset erikoisen mielenkiintoisia. Aiommekin pysähtyä tarkastelemaan näitä kysymyksiä, jotka Trotskin „ryhmäkuntien ulkopuolella oleva työväen aikakauslehti” „Borba” on nostanut esille *ikään kuin* uusina (ja työväen nuorelle polvelle todella uusina).

I. „RYHMÄKUNTALAIUUDESTA”

Trotsky sanoo uutta aikakauslehteään „fraktiottomaksi” (ryhmäkuntien ulkopuolella olevaksi). Tämän sanan hän panee etualalle ilmoituksissaan, ja sitä hän korostaa kaikin tavoin toimituksen artikkeleissa niin itse „Borbassa” kuin myöskin likvidaattorien „Severnaja Rabotshaja Gazetassa”, jossa ennen „Borban” ilmestymistä julkaistiin tuota lehteä koskeva Trotskin kirjoitus.

Mitä sitten on tuo fraktiottomuus?

Trotskin „työväen aikakauslehti” on Trotskin aikakauslehti työläisiä *varten*, sillä julkaisussa ei ole merkkiäkään työläisten aloitteesta tai sen yhteydestä työväen järjestöihin. Pyrkien olemaan kansantajuinen Trotsky selittää työläisiä varten julkaistavassa aikakauslehdessään lukijoille „territorio”, „faktori” y.m.s. sanojen merkitystä.

Hyvä on. Minkä tähden ei selitettäisi työläisille myös „fraktiottomuus”-sanaa? Onko se *helpompi* käsittää kuin territorio- ja faktori-sana?

Ei. Kysymys ei ole tästä. Kysymys on siitä, että „fraktiottomuuden” otsikon varjolla ryhmäkuntalaisuuden kehoimien rippeiden kehoimmat edustajat *petkuttavat* työväen nuorta polvea. Tätä sietää selittää tarkemmin.

Ryhmäkuntalaisuus on sosialidemokraattisen puolueen tärkein erikoispiirre eräällä tietyllä historiallisella kaudella. Millä kaudella nimenomaan? Vuodesta 1903 vuoteen 1911.

Selittääksemme mahdollisimman havainnollisesti, mikä oli ryhmäkuntalaisuuden olemus, on palautettava mieliin vaikka vuosien 1906—1907 konkreettiset olosuhteet. Puolue oli silloin yhteinen, se ei ollut jakautunut kahtia, mutta siinä oli ryhmäkuntalaisuutta, t.s. yhteisessä puolueessa oli *todellisuudessa* kaksi ryhmää, tosiasiaassa kaksi eri järjestöä. Työväen perusjärjestöt olivat yhteisiä, mutta jokaisessa tärkeässä kysymyksessä kaksi ryhmää suunnitteli kaksi taktiikkaa; niiden puoltajat kiistelivät niistä keskenään yhteisissä työväenjärjestöissä (esimerkiksi pohdittaessa tunnusta: duuma- vaiko kadettiministeristö vuonna 1906, tai Lontoon konferenssiin lähetettävien edustajien vaalien yhteydessä vuonna 1907), ja kysymykset ratkaistiin *enemmistön mukaan*: toinen ryhmä joutui häviölle yhteisessä Tukholman edustajakokouksessa (1906) ja toinen yhteisessä Lontoon edustajakokouksessa (1907).

Nämä ovat yleisesti tunnettuja tosiasioita Venäjän järjestyneen marxilaisuuden historiasta.

Tarvitsee vain palauttaa mieleen nämä yleisesti tunnetut tosiasiat, niin huomaa sen törkeän valheen, jota Trotski levittää.

Vuodesta 1912 lähtien, jo yli kahteen vuoteen, Venäjän järjestyneiden marxilaisten keskuudessa *ei ole ollut* ryhmäkuntalaisuutta, ei ole ollut kiistoja taktiikasta *yhteisissä* järjestöissä, yhteisissä *konferensseissa* ja edustajakokouksissa. On *täydellinen* pesäero likvidaattorien ja puolueen välillä, joka tammikuussa 1912 virallisesti julisti, että likvidaattorit *eivät* kuulu tähän puolueeseen. Trotski nimitää usein tätä asiaintilaa „hajaannukseksi”, josta nimityksestä puhumme myöhemmin erikseen. Mutta varmaksi tosiasiaksi jää kuitenkin, että „ryhmäkuntalaisuus” sana *ei ole yhtäpitävä totuuden kanssa*.

Tämä sana, kuten jo sanoimme, on *sen* toistamista, epä-kriittillistä, typerää, tolkutonta toistamista, *mikä oli totta eilen*, s.o. jo sivuutetulla kaudella. Ja kun Trotski puhuu meille „ryhmätaistelun kaaoksesta” (ks. № 1, ss. 5, 6 ja useat muut), niin käy heti selväksi, *millainen* aikansa elänyt menneisyys puhuu hänen suunsa kautta.

Katsokaa nykyistä asiaintilaa sellaisen nuoren venäläisen työläisen näkökannalta, jollaisia Venäjän järjestyneiden marxilaisten joukossa on nykyään $\frac{9}{10}$. Hän näkee edessään työväenliikkeen eri katsantokantojen tai virtausten *kolme* joukkoilmausta: „pravdalaiset” 40-tuhantisenä painoksena ilmestyvän sanomalehden ympärillä, „likvidaattorit” (lehden painosmäärä 15.000) ja vasemmistonarodnikit (lehden painosmäärä 10.000). Numerotiedot painosmäärästä selventävät lukijalle tietyn propagandan *joukkoluonnetta*.

Herää kysymys: missä tässä on „kaaos”? Trotski pitää heliseivistä ja tyhjistä korulauseista — se on tunnettu asia, mutta „kaaos”-sana *ei olekaan pelkkä* korusana, vaan *lisäksi* se on *eilisen* kauden *ulkomaisten* suhteiden siirtämistä (oikeammin sanoen turha siirtämisyritys) Venäjän nykyisen kauden maaperälle. Siinä on asian ydin.

Marxilaisten taistelussa narodnikkeja vastaan ei ole mitään „kaaosta”. Sitä tuskin *edes* Trotskikaan tohtinee väittää. Marxilaisten taistelu narodnikkeja vastaan on jatkunut yli 30 vuotta, aivan marxilaisuuden syntymästä asti. Tämän taistelun syynä on kahden erilaisen luokan,

proletariaatin ja talonpoikaiston etujen ja katsantokantojen perinpohjainen eroavaisuus. Jos siis jossain on „kaaosta”, niin se on vain hassahtaneiden aivoissa, jotka eivät tätä käsitä.

Mitä siis jää jäljelle? Marxilaisten ja likvidaattorien välisen taistelun „kaaosko”? Sekään ei ole totta, koska ei voida sanoa kaaokseksi taistelua sellaista *virtausta* vastaan, jonka koko puolue on julistanut virtaukseksi ja tuominnut vuodesta 1908 lähtien. Ja jokainen, joka ei suhtaudu välinpitämättömästi marxilaisuuden historiaan Venäjällä, tietää, että likvidaattoruus on erottamattomasti ja mitä kiinteimmin yhteydessä „menshevismiin” (1903—1908) ja „ekonomismiin” (1894—1903) jopa johtajiston ja osanottajien kokoonpanonkin suhteen. Siis tässäkin on nähtävänämme lähes 20 vuoden historia. Jos oman puolueen historiaan suhtaudutaan kuin „kaaokseen”, niin se merkitsee, että pää on auttamattoman tyhjä.

Mutta silmäilkääpä nykytilannetta Pariisiin tai Wienin *näkökulmalta*. Kaikki muuttuu heti. *Paitsi* „pravdalaisia” ja „likvidaattoreita” on olemassa *vähintään viisi venäläistä „fraktiota”*, s.o. eri ryhmää, jotka haluavat lukeutua samaan sosialidemokraattiseen puolueeseen: Trotskin ryhmä, kaksi „Vperjod” ryhmää, „puoluemies-bolshevikit” ja „puoluemies-menshevikit”. Kaikki Pariisiin ja Wienin marxilaiset (mainitsen esimerkkinä kaksi varsin suurta keskusta) tietävät tämän erittäin hyvin.

Ja tässä Trotski on eräässä mielessä oikeassa: tämä on totisesti ryhmäkuntalaisuutta, tämä on todellista kaaosta!

„Ryhmäkuntalaisuutta”, s.o. nimellistä yhtenäisyyttä (*sanoissa* ovat kaikki samaa puoluetta), mutta tosiasiallista pirstoutuneisuutta (todellisuudessa kaikki ryhmät ovat itsenäisiä, neuvottelevat keskenään ja solmivat sopimuksia suvereenisten valtioiden tavoin).

„Kaaosta”, s.o. (1) kun puuttuu tarkastuksen kestäviä objektiivisia tietoja näiden ryhmien yhteyksistä Venäjän työväenliikkeeseen ja (2) kun puuttuu aineistoa, jonka nojalla voitaisiin arvostella näiden ryhmien todellista aatteellista ja poliittista olemusta. Ottakaa tarkastaaksenne kaksi kokonaista vuotta, 1912 ja 1913. Kuten tunnettua, nämä vuodet olivat työväenliikkeen vilkastumisen ja nousun vuosia, jolloin jokainen vähänkin *joukkoluontoisen* tapainen (ja politiikassa otetaankin lukuun vain joukkoluontoinen)

virtaus tai suunta *ei saattanut olla* vaikuttamatta IV Duuman vaaleihin, lakkoliikkeeseen, julkisiin sanomalehtiin, ammattiliittoihin, vakuutusamppailuun y.m.s. Ei yksikään, ei ainoakaan näistä viidestä ulkomaisesta ryhmästä ole koko tämän kahden vuoden aikana kerrassaan millään huomattavalla tavalla ilmentänyt vaikutustaan *yhteenkään* näistä mainituista joukkoluontoisen työväenliikkeen ilmiöistä Venäjällä.

Tämä on tosiasia, jonka jokainen voi helposti tarkastaa.

Ja tämä tosiasia todistaa meidän olleen oikeassa puhuesamme Trotskista kuten „ryhmäkuntalaisuuden kehnoimpien rippeiden” edustajasta.

Ollen sanoissa ryhmäkuntiin kuulumaton, Trotski on „Trotskin *ryhmän*” edustaja, mikä on tiettyä kaikille, jotka vähänkin tuntevat Venäjän työväenliikettä; tämä on ryhmäkuntalaisuutta, koska siinä ilmenevät ryhmäkuntalaisuuden molemmat olennaiset tuntomerkit: (1) yhtenäisyyden nimellinen tunnustaminen ja (2) ryhmäeristyneisyys todellisuudessa. Siinä on ryhmäkuntalaisuuden jätettä, koska siitä on mahdoton löytää mitään vähänkään vakavaa yhteyttä Venäjän työväen joukkoliikkeeseen.

Siinä on lopuksi kehnoimman lajin ryhmäkuntalaisuutta, koska sillä *ei ole* mitään selvää aatteellista eikä poliittista kantaa. Ei voida kieltää, että tämä selvä kanta on pravdalaisilla (vieläpä jyrkkä vastustajamme L. Martovkin tunnustaa meidän „yhteenliittyneisyytemme ja kurinalaisuutemme” kaikkiin tunnettuihin virallisiin päätöksiin nähden kaikissa kysymyksissä) sekä myöskin likvidaattoreilla (heillä, ainakin huomatuimmilla heistä, on varsin selvät, nimenomaan liberaaliset eikä marxilaiset kasvot).

Ei voida kieltää olevan jonkinlaista selvää kantaa osalla niistä ryhmistä, jotka Trotskin ryhmän tavoin ovat reaalisesti olemassa yksinomaan wieniläis-pariisilaiselta, mutta ei suinkaan venäläiseltä näkökannalta. Esimerkiksi „Vperjodin” machilaisryhmällä on selvästi *machilaiset* teorit; „puoluemies-menshevikit” kieltävät selvästi ja jyrkästi nuo teorit, puolustavat marxilaisuutta ja tuomitsevat samalla likvidaattorit teorian alalla.

Trotskilla taas ei ole mitään selvää aatteellista eikä poliittista kantaa, sillä patentti „ryhmäkuntien ulkopuolella olemisesta” tarkoittaa vain (näemme kohta sen

yksityiskohtaisemmin) patenttia rajattomasta vapaudesta *loikata* ryhmästä toiseen ja takaisin.

Johtopäätös:

1) Trotski ei selitä eikä käsitäkään marxilaisuuden eri virtausten ja ryhmien välisten *aatteellisten* erimielisyyksien historiallista merkitystä, vaikka sosialidemokratian 20-vuotinen historia on täynnä noita erimielisyyksiä ja ne koskevat nykyajan peruskysymyksiä (kuten tuonnempana osoitamme);

2) Trotski ei ole käsittänyt *ryhmäkuntalaisuuden* peruserikoisuuksia, nimellistä yhtenäisyyden tunnustamista eikä reaalista pirstoutuneisuutta;

3) „ryhmäkuntien ulkopuolella olemisen” lipulla Trotski suojelee erästä niistä ulkomaisista ryhmistä, jotka ovat erikoisen aatteettomia ja joilla ei ole pohjaa Venäjän työväenliikkeessä.

Ei kaikki kultaa, mikä kiiltää. Trotskin korulauseissa on paljon loistoa ja helinää, mutta niissä ei ole sisältöä.

II. HAJAANNUKSESTA

„Kun teillä, pravdalaisilla, ei ole ryhmäkuntalaisuutta, s.o. nimellistä yhtenäisyyden tunnustamista tosiasiallisen pirstoutuneisuuden vallitessa, niin teillä on pahempaa — pyrkimys hajaannukseen”, väitetään meille. Juuri näin sanoo Trotski, joka ei osaa harkita ajatuksiaan eikä liittää yhteen lauseitaan, vaan milloin kirkuu ryhmäkuntalaisuutta vastaan, milloin taas huutaa: „hajaannus tekee itsemurhaan vievän valloituksen toisensa jälkeen” (№ 1, s. 6).

Tällä lausunnolla voi olla vain yksi merkitys: „*pravdalaiset* tekevät valloituksen toisensa jälkeen” (tämä on objektiivinen tosiasia, joka kestää tarkastuksen ja voidaan saada selville tutkimalla Venäjän työväen joukkoliikettä vaikkapa vuosien 1912 ja 1913 ajalta), *mutta minä, Trotski*, tuomitsen pravdalaiset (1) puolueen hajottajina ja (2) itsemurhapoliitikkoina.

Selvittäkäämme tämä.

Ennen kaikkea kiittäkäämme Trotskia: äskettäin (elokuusta 1912 helmikuuhun 1914) hän kulki F. Danin mukana, joka, kuten tunnetaan, uhkaili ja kehotti „*murhaamaan*” anti-likvidaattoruuden. Nyt Trotski ei uhkaa „murhata” meidän suuntaustamme (eikä puolueettamme — älkää kiivastuko,

kansalainen Trotski, tähän on totta!), vaan ainoastaan ennustaa, että se tekee *itse*murhan!

Tämä on paljon lievempää, eikö totta? Se on jo miltei „ryhmäkuntiin kuulumatonta”, eikö niin?

Mutta leikki sikseen (vaikka leikki on ainoa keino vastata leppoisasti Trotskin sietämättömään korulausetulvaan).

„Itsemurha” on pelkkä korusana, tyhjä fraasi, silkkaa „trotskilaisuutta”.

Hajottamisesta syyttäminen on hyvin raskas poliittinen syytös. Tätä syytöstä meitä vastaan toistelevat tuhansin tavoin sekä likvidaattorit että kaikki edellä luetellut, Pariisin ja Wienin kannalta epäilemättä olemassa olevat ryhmät.

Ja ne kaikki toistelevat tätä vakavaa poliittista syytöstä ihmeteltävän kevytmielisesti. Katsokaahan Trotskia. Hän myönsi, että „hajaannus tekee (lue: pravdalaiset tekevät) itsemurhaan vievän valloituksen toisensa jälkeen”. Tähän hän lisää:

„Lukuisat eturivin työläiset tulevat usein itse täydellisen poliittisen hämmennyksen tilassa hajotustyön toimeliaiksi asiamiehiksi” (№ 1, s. 6).

Voitaisiinko löytää esimerkkiä kevytmielisemmästä suhtautumisesta kysymykseen kuin on näillä sanoilla ilmaistu?

Te syytätte meitä hajottamisesta silloin, kun me näemme edessämme Venäjän työväenliikkeen arenalla vain likvidaattoruutta. Te pidätte siis vääränä meidän suhtautumistamme likvidaattoruuteen? *Kaikki* edellä mainitut ulkomaiset ryhmät, erotkootpa ne toisistaan miten suuresti tahansa, ovat todellakin samaa mieltä juuri siinä, että ne pitävät vääränä ja „hajottavana” meidän suhtautumistamme likvidaattoruuteen. Siinä on myös *kaikkien* noiden ryhmien yhdenkaltaisuus likvidaattorien kanssa (ja oleellinen poliittinen lähentyminen heihin).

Jos meidän suhtautumisemme likvidaattoruuteen on teoreettisesti, periaatteellisesti väärä, niin Trotskin olisi pitänyt sanoa tämä *suoraan*, lausua *selvästi*, osoittaa kiertelemättä, missä suhteessa se on hänen mielestään väärä. Mutta Trotski on *vuosikausia* vältellyt juuri tätä oleellista kohtaa.

Jos käytännössä, liikkeen kokemuksen pohjalla meidän suhtautumisemme likvidaattoruuteen hylätään, niin pitää selvittää tämä kokemus, mitä taas Trotski ei tee. „Lukuisat eturivin työläiset”, myöntää hän, „tulevat hajotustyön (lue:

pravdalaisen linjan, taktiikan, systeemin ja järjestön) *toimeliaiksi asiamiehiksi*".

Minkä vuoksi sitten esiintyy sellainen murheellinen ilmiö, jonka Trotski myöntää kokemuksen vahvistamaksi, että *eturivin* työläiset ja lisäksi *lukuisat* työläiset ovat „Pravdan” kannalla?

Näiden *eturivin* työläisten „täydellisen poliittisen hämmennyksen” vuoksi, vastaa Trotski.

Selitys on kieltämättä tavattoman mairitteleva Trotskille ja kaikille viidelle ulkomaiselle ryhmälle sekä likvidaattoreille. Trotski selittää hyvin mielellään historiallisia ilmiöitä „oppineen asiantuntijan näköisenä” mahtipontisin ja helisevin, häntä itseään, Trotskia, imartelevin korulausein. Kun „lukuisat *eturivin* työläiset” tulevat sellaisen poliittisen ja puoluekantaisen linjan „toimeliaiksi asiamiehiksi”, joka ei ole Trotskin linjan mukainen, niin Trotski ratkaisee kysymyksen siekailematta, kerralla ja suoraan: nämä *eturivin* työläiset ovat „täydellisen poliittisen hämmennyksen tilassa”, mutta hän, Trotski, on ilmeisesti poliittisen lujouden, selvyuden ja oikealinjaisuuden „tilassa”!.. Ja rintoihinsa lyöden tuo sama Trotski ruoskii ryhmäkuntalaisuutta, kerholaisuutta, intelligenssimäistä oman tahtonsa tyrkyttämistä työläisille!..

Totta totisesti, tuollaisia juttuja lukiessa herää tahtomatakin kysymys: hullujenhuoneestako tuollaiset äänet kuuluvat?

Vuodesta 1908 lähtien puolue on asettanut „*eturivin* työläisille” kysymyksen likvidaattoruudesta ja sen tuomitsemisesta, ja „jakautumis”-kysymys tarkasti määrättyyn likvidaattorien ryhmään nähden (nimenomaan „Nasha Zarjan” ryhmään nähden), t.s. kysymys siitä, että puoluetta ei voida rakentaa muuten kuin *ilman* tuota ryhmää ja taistellen sitä vastaan, tämä viimeksi mainittu kysymys asetettiin tammikuussa 1912, yli kaksi vuotta sitten. *Eturivin* työläisten valtava enemmistö *kannatti* nimenomaan „tammikuun (1912) linjaa”. Trotski itsekkin myöntää tämän tosiasian puhuesaan „valloituksista” ja „lukuisista *eturivin* työläisistä”. Mutta Trotski kuittaa asian sillä, että suorastaan *haukkuu* näitä *eturivin* työläisiä „hajottajiksi” ja „poliittisesti hämmentyneiksi”!

Järkensä säilyttäneet ihmiset tekevät näistä tosiasioista toisenlaisen johtopäätöksen. Siellä, missä tietoisten työläis-

ten *enemmistö* on yhdistynyt täsmällisten ja selvien päätösten ympärille, siellä ollaan mielipiteissä ja toiminnassa *yhtenäisiä*, siellä ollaan puoluekannalla ja siellä on puolue.

Siellä, missä olemme nähneet työläisten „viralta pois panemia” likvidaattoreita tahi puoli tusinaa ulkomaisia ryhmiä, jotka eivät ole kahteen vuoteen *millään tavalla* todistaneet olevansa yhteydessä Venäjän työväen joukko-*liikkeeseen*, juuri siellä on vallalla hämminki ja *hajotustyö*. Yrittäessään nyt saada työläiset *olemaan noudattamatta* sen „kokonaisuuden” päätöksiä, jonka pravdalaiset marxilaiset tunnustavat, Trotski *yrittää* aiheuttaa epäjärjestyttä työväenliikkeessä ja saada aikaan hajaannuksen.

Nuo yritykset raukeavat sikseen, mutta silti on paljastettava omahyväisyytensä riehaannuttamat intelligenssiryhmien johtajat, jotka hajotustyötä suorittaessaan huutavat hajotusta vastaan ja jotka, kärsittyään yli kahden vuoden aikana *täydellisen tappion* „eturivin työläisten” edessä, uskomattoman julkeasti *sylläisevät* näiden eturivin työläisten päätöksille ja tahdolle nimittäen *heitä* „poliittisesti hämmentyneiksi”. Sehän on täydelleen Nozdrjovin ja Judushka Golovljovin tapaista.

Ja vastaukseksi toistuviin kirkumisiin hajaannuksesta me sanomalehtimiehinä tulemme uupumatta toistamaan *tarkkoja* tietoja, joita ei ole kumottu eikä voida kumota. Työväenkuurian edustajista oli II Duumassa 47%, III Duumassa 50% ja IV Duumassa 67% bolshevikkiedustajia.

Kas siinä on „eturivin työläisten” *enemmistö*, siinä on puolue, siinä on valveutuneiden työläisten *enemmistön* mielipiteiden ja toiminnan yhtenäisyys.

Likvidaattorit sanovat (ks. L. M. Bulkinia, „Nasha Zarja” № 3), että me käytämme hyväksemme Stolypinin kuurioista otettuja todistuskappaleita. Tuo väite on järjetön ja vilpillinen. Saksalaiset mittaavat menestystään vaaleilla Bismarckin vaalilain mukaan, joka on syrjäyttänyt naiset. Vain hullut voisivat moittia siitä Saksan marxilaisia, jotka mittaavat *voimassaolevan* vaalilain vallitessa saavuttamaansa menestystä, puolustelematta suinkaan tuon vaalilain taantumuksellisia rajoituksia.

Niinpä mekin, puolustelematta enempää kuurioita kuin kuuriajärjestelmääkään, olemme mitanneet *voimassaolevan* vaalilain vallitessa saavuttamaamme menestystä. Kaikkien kolmen Duuman (II, III ja IV) vaaleissa oli kuuriat, mutta

yhden ja saman työväenkuurian *sisällä*, sosialidemokratian *sisällä* on tapahtunut *täydellinen* siirros likvidaattoreita vastaan. Ken ei tahdo pettää itseään eikä muita, hänen täytyy myöntää tämä objektiivinen tosiasia, *työväen yhtenäisyyden* voitto likvidaattoreita vastaan.

Yhtä „viisas” on toinen vastaväite: „sitä ja sitä bolshevik-*kiä* äänestivät (tai hänen valitsemiseensa osallistuvat) menshevikit ja likvidaattorit”. Mainiota! Mutta eiköhän tämä koske myöskin *ei-bolshevikkiedustajia*, joita II Duumassa oli 53%, III Duumassa 50% ja IV Duumassa 33%?

Jos edustajista saamiemme tietojen asemesta olisi voitu saada tiedot valitsijamiehistä tahi työläisten valtuusmiehistä y.m.s., niin olisimme mielellämme ne ottaneet. Mutta sellaisia yksityiskohtaisempia tietoja *ei ole*, ja siis „vastaväittäjät” yksinkertaisesti heittävät hiekkaa yleisön silmiin.

Entä tiedot työläisryhmistä, jotka ovat avustaneet eri suuntien lehtiä? *Kahden* vuoden aikana (1912 ja 1913) on „Pravdaa” kannattanut 2.801 ryhmää ja „Lutshia” 740 ryhmää *. Nämä numerot ovat jokaisen tarkastettavissa, eikä kukaan ole yrittänyt kumota niitä.

Missä tässä sitten on „eturivin työläisten” *enemmistön toiminnan ja tahdon yhtenäisyys* ja missä *enemmistön tahdon rikkominen*?

Trotskin „ryhmäkuntien ulkopuolella oleminen” on juuri hajotuspolitiikkaa työläisten *enemmistön tahdon* mitä häikäilemättömimmän rikkomisen mielessä.

III. ELOKUUN BLOKIN HAJOAMISESTA

Mutta on olemassa vielä eräs keino, ja hyvin tärkeä keino, jonka avulla voidaan tarkastaa, ovatko Trotskin heittämät syytökset hajotukseen nähden oikeita ja totuudenmukaisia.

Teidän mielestänne juuri „leniniläiset” ovat hajottajia, niinkö? Hyvä. Olettakaamme teidän olevan oikeassa.

Mutta jos te olette oikeassa, niin miksi sitten kaikki muut ryhmäkunnat ja ryhmät eivät ole *ilman* „leniniläisiä” ja *vastoin* „kahtiajakajien” mielipidettä näyttäneet toteen likvi-

---

* Huhtikuun 1 p:nä 1914 oli ennakkolaskelmien mukaan 4.000 ryhmää „Pravdan” kannattajia (tammikuun 1 p:stä 1912 lähtien) ja 1.000 ryhmää likvidaattorien ynnä kaikkien heidän liittolaistensa kannattajia.

daattorien kanssa aikaansaattavan yhtenäisyyden mahdollisuutta?.. Jos me olemme hajottajia, niin miksi te, yhdistäjät, ette ole yhdistyneet keskenänne ja likvidaattorien kanssa? Sitenhän te osoittaisitte *käytännössä* työläisille yhdistymisen mahdollisuuden ja sen hyödyn!..

Palauttakaamme mieleen viime vuosien tapahtumat.

Tammikuussa 1912 „leniniläiset” „hajottajat” julistivat olevansa puolue *ilman* likvidaattoreita ja heitä *vastaan*.

Maaliskuussa 1912 *kaikki* ryhmät ja „fraktiot”: likvidaattorit, trotskilaiset, vperjodilaiset, „puoluemies-bolshevikit” ja „puoluemies-menshevikit” *yhdistyivät* näitä „hajottajia” vastaan venäläisissä lentolehtisissään sekä myös saksalaisen sosialidemokraattisen lehden „Vorwärtsin” * palstoilla. Ne kaikki yhtenä miehenä, yksimielisesti, yhteen ääneen ja samalla tavalla herjaavat meitä „vallananastajiksi”, „mystifikaattoreiksi” ja muilla yhtä lempeillä ja hellillä lisänimillä.

Erinomaista, herrat! Mutta mikä olisi ollut teille helpompaa kuin yhdistyä „vallananastajia” *vastaan* ja näyttää „eturivin työläisille” esimerkkiä *yhtenäisyydestä*? Näinköhän eturivin työläiset, kun he olisivat nähneet yhtäältä kaikkien yhtenäisyyden, niin likvidaattorien kuin *ei*-likvidaattorienkin yhtenäisyyden vallananastajia vastaan ja toisaalta *vain* „vallananastajia”, „hajottajia” y.m., eivät olisi kannattaneet ensinmainittuja??

Jos erimielisyydet ovat vain „leniniläisten” keksimiä tahi paisuttamia y.m.s., mutta todellisuudessa yhtenäisyys likvidaattorien, plehanovilaisten, vperjodilaisten, trotskilaisten ja muiden sellaisten välillä on *mahdollinen*, niin miksi te ette ole todistaneet sitä kahdessa vuodessa *omalla* esimerkillänne?

Elokuussa 1912 kokoontui „yhdistäjien” konferenssi. *Pesäero* alkoi heti: plehanovilaiset olivat kokonaan kieltäytyneet saapumasta, vperjodilaiset saapuivat, mutta poistui-
vat esittäen vastalauseen ja paljastaen koko hankkeen valheellisuuden.

„Yhtyivät” likvidaattorit, latvialaiset, trotskilaiset (Trotski ja Semkovski), kaukasialaiset ja seitsikko. Yhtyivätköhän?

* — „Eteenpäin”. *Toim.*

Me sanoimme jo silloin, että he eivät yhtyneet, että se oli vain likvidaattoruuden verhoamista. Ovatko tapahtumat kumonneet meidän väitteemme?

Tasan puolentoista vuoden kuluttua, helmikuussa 1914, osoittautui:

1) Että seitsikko hajoaa — Burjanov on poistunut siitä.

2) Että jäljelle jääneessä uudessa „kuusikossa” Tshheidze ja Tuljakov tai joku muu eivät pääse yksimielisyyteen vastauksen laatimisessa Plehanoville. Sanomalehdistössä he ovat ilmoittaneet vastaavansa hänelle, *mutta eivät ole saaneet vastauksi.*

3) Että Trotski, joka oli todellisuudessa jo monta kuu-kautta sitten häipynyt „Lutshista”, *erkanee* julkaisten „omaa” aikakauslehteään, „Borbaa”. Nimittämällä tätä lehteä „ryhmäkuntien ulkopuolella olevaksi” Trotski sanoo selvästi (selvästi niille, jotka vähänkin tuntevat asiaa), että „Nasha Zarja” ja „Lutsh” *osoittautuivatkin* hänen, Trotskin mielestä „ryhmäkuntaisiksi”, t.s. huonoiksi yhdistäjiksi.

Kun te, armollinen Trotski, olette yhdistäjä, kun te julistatte yhtenäisyyden likvidaattorien kanssa mahdolliseksi, kun te yhdessä heidän kanssaan olette „elokuussa 1912 esitettyjen tärkeimpien aatteiden” kannalla („Borba” № 1, s. 6, „Toimitukselta”), niin miksi *te ette itse* yhtynyt likvidaattoreihin „Nasha Zarjassa” ja „Lutshissa”?

Kun „Severnaja Rabotshaja Gazetassa” jo ennen Trotskin aikakauslehden ilmestymistä julkaistiin häijy kirjoitus aikakauslehden piirteiden „epäselvyydestä” ja siitä, että „marxilaisissa piireissä on puhuttu melko paljon” tästä, oli „Putj Pravdyn” (№ 37)* tietenkin paljastettava valhe: „marxilaisissa piireissä on puhuttu” Trotskin salaisesta kirjelapusta lutshilaisia *vastaan*; Trotskin piirteet ja hänen eroamisensa Elokuun blokista ovat täysin „selvät”.

4) An, tunnettu kaukasialaisten likvidaattorien johtaja, joka esiintyi ennen L. Sedovia vastaan (ja sai siitä F. Danilta ja kumpp. julkiset nuhteet), on esiintynyt nykyään „Borbassa”. Jää „epäselväksi”, haluavatko kaukasialaiset nyt kulkea Trotskin vai Danin mukana.

5) Latvialaiset marxilaiset, jotka olivat ainoa täysin kiistaton järjestö „Elokuun blokissa”, ovat *muodollisesti*

* Ks. tätä osaa, ss. 146—149. *Toim.*

eronneet siitä sanoen (v. 1914) viime kongressinsa päätöslauselmassa, että

„sovittelijain yritys yhdistyä hinnalla millä tahansa likvidaattorien kanssa (elokuun konferenssi v. 1912) osoittautui turhaksi ja yhdistäjät itse joutuivat aatteelliseen ja poliittiseen riippuvaisuuteen likvidaattoreista”.

Näin on sanonut puolentoista vuoden kokemuksen jälkeen järjestö, joka itse on *puolueettomalla* kannalla haluamatta ottaa yhteyttä *kumpaankaan* keskukseseen. Sitä painavamman luulisi tämän *puolueettomien* ihmisten päätöksen olevan Trotskille!

Eiköhän riittäne?

Henkilöt, jotka ovat syyttäneet meitä hajotuspyrkimyksestä, haluttomuudesta tai taitamattomuudesta sopeutua olemaan yhdessä likvidaattorien kanssa, eivät *itsekkään* ole sopeutuneet heihin. Elokuun blokki osoittautui luulokuvaksi ja hajosi.

Trotski pettää lukijakuntaansa salaamalla siltä tämän hajoamisen.

Vastustajiemme saama kokemus on todistanut meidän olevan oikeassa, todistanut mahdottomaksi toimia likvidaattorien kanssa.

IV. SOVITTELIJAN NEUVOJA „SEITSIKOLLE”

„Borba” lehden 1. numeron pääkirjoitus „Duumaryhmän jakautuminen” sisältää sovittelijan neuvoja Valtakunnanduuman seitsemälle likvidaattoruusmieliselle (tai likvidaattoruuteen taipuvalle) edustajalle. Näiden neuvojen ytimenä on seuraava lause:

„on käännyttävä kuusikon puoleen ensi kädessä kaikissa sellaisissa tapauksissa, jolloin sopimus toisten ryhmien kanssa on välttämätön...” (s. 29).

Siinä se järkevä neuvo, jonka vuoksi Trotski muun muassa lienee eri mieltä kuin lutshilaiset likvidaattorit. Duumassa olevan kahden ryhmän välisen taistelun alkamisesta lähtien, kesällä (1913) pidetyn neuvottelukokouksen päätöslauselman hyväksymisen jälkeen, pravdalaiset ovat olleet juuri tällä kannalla. Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä on monta kertaa jakautumisen jälkeenkin

ilmoittanut *sanomalehdissä* olevansa edelleenkin tällä kannalla „seitsikon” uusiutuneista kieltäytymisistä huolimatta.

Alusta alkaen, kesällisen neuvottelun päätöslauselman hyväksymisestä lähtien, olemme olleet ja olemme yhä sitä mieltä, että *sopimukset duumatoimintaa* koskevissa kysymyksissä ovat toivottavia ja mahdollisia: jos sellaisia sopimuksia on useita kertoja tehty pikkuporvarillisten talonpoikaisdemokraattien (trudovikkien) kanssa, ovat ne tietysti sitäkin mahdollisempia ja välttämättömpiä pikkuporvarillisten, liberaalisten työväenpoliitikkojen kanssa.

Ei pidä liioitella erimielisyyksiä, vaan on katsottava todellisuutta suoraan silmiin: „seitsikko” on ryhmä likvidaattoruuteen kallistuvia henkilöitä, jotka kulkivat eilen täydellisesti Danin mukana, mutta tänään siirtävät kaihoisan katseensa Danista Trotskiin ja taas takaisin. Likvidaattorit ovat puolueesta irtautunut legalistiryhmä, joka noudattaa liberaalista työväenpolitiikkaa. Koska he kieltävät „maanalaisen” toiminnan, niin ei voi olla puhettakaan mistään yhtenäisyydestä tämän ryhmän kanssa puolueen rakentamista ja työväenliikettä koskevissa asioissa. Se, joka ajattelee toisin, on joutunut kokonaan hakoteille jättäessään huomioimatta vuoden 1908 jälkeen tapahtuneiden muutosten syvällisyyden.

Mutta *sopimukset* tuon puolueeseen kuulumattoman eli puoluetta lähellä olevan ryhmän kanssa ovat tietenkin sallittuja erinäisissä kysymyksissä: meidän *pitää* aina pakottaa niin tämä ryhmä kuin trudovikitkin tekemään valintansa työväen- (pravdalaisen) ja liberaalisen politiikan välillä. Esimerkiksi painovapauden puolesta käytävää taistelua koskevassa kysymyksessä paljastui selvästi likvidaattorien horjuminen liberaalisen kysymyksenasettelun, joka kieltää tai syrjäyttää sensuurin tavoittamattomissa julkaistavan lehdistön, ja päinvastaisen, työväenpolitiikan välillä.

Duumapolitiikan puitteissa, missä ei aseteta välittömästi kaikkein tärkeimpiä, *duuman ulkopuolisia* kysymyksiä, ovat *sopimukset* työväen seitsemän liberaaliedustajan kanssa mahdollisia ja suotavia. Tähän kohtaan nähden Trotski on siirtynyt likvidaattorien *kannalta* kesällä (1913) pidetyn puolueeneuvottelukokouksen *kannalle*.

Ei vain pidä unohtaa, että puolueen ulkopuolella olevan ryhmän näkökannalta *sopimuksella* tarkoitetaan aivan toista kuin miksi sen puoluehenkilöt tavallisesti ymmärtä-

vät. Puolueeseen kuulumattomille henkilöille „sopimus” Duumassa merkitsee „taktillisen päätöslauselman tai linjan *valmistamista*”. Puoluehenkilöille sopimus on yritys *saada* muita *mukaan* puoluelinjan toteuttamiseen.

Esimerkiksi trudovikeilla ei ole puoluetta. Sopimuksella he tarkoittavat „vapaata”, niin sanoaksemme, linjan „valmistamista” tänään kadettien, huomenna sosialidemokraattien kanssa. Me taas tarkoitamme sopimuksellamme trudovikkien kanssa kokonaan toista: meillä on olemassa puolueen päätökset kaikissa tärkeissä taktiikan kysymyksissä, emmekä me peräänny näistä päätöksistä koskaan; trudovikkien kanssa sopiminen merkitsee meille sitä, että *koetamme saada* heidät puolellemme, koetamme saada heidät *vakuuttuneiksi*, että me olemme oikeassa, *emmekä kiellädy* yhteistoiminnasta mustasotnialaisia ja liberaaleja vastaan.

Trotskin seuraava lausunto osoittaa, missä määrin hän on unohtanut (hän ei sentään ole turhaan ollut likvidaattorien parissa!) tämän alkeellisen eroavaisuuden puoluekantaisen ja puolueettoman näkökannan välillä sopimuksiin nähden:

„Internationalen luottamusmiesten on saatava meidän kahtiajakautuneen parlamenttiedustajistomme molemmat osat kokoontumaan yhteen ja yhdessä niiden kanssa tarkastettava, mikä niitä yhdistää ja mikä niitä erottaa... Voidaan laatia yksityiskohtainen taktillinen päätöslauselma, jossa määritellään parlamenttitaktiikan perusteet”... (№ 1, ss. 29—30).

Siinä kuvaava ja mitä tyypillisin näyte likvidatorisesta kysymyksenasettelusta! Trotskin lehti on unohtanut puolueen: kannattaako tosiaankaan muistaa moista pikkuseikkaa?

Kun Euroopassa (Trotski puhuu mielellään eurooppalaisuudesta sopimattomassa yhteydessä) eri puolueet tekevät sopimuksia tai yhdistyvät, niin se käy seuraavasti: niiden edustajat kokoontuvat yhteen ja selvittävät ensi kädessä ne kohdat, missä mielipiteet eroavat (juuri siten kuin Internationale asettikin kysymyksen Venäjään nähden ottamatta ollenkaan päätöslauselmaan Kautskyn ajattelematonta väitettä, että muka „vanhaa puoluetta ei ole olemassa”). Selvitettyään erimielisyyksien eri kohdat edustajat hahmottelevat, *millaisia päätöksiä* (pätöslauselmia, ehtoja j.n.e.) taktiikkaa, järjestöä y.m. koskevissa kysymyksissä *on esitettävää*

kummankin puolueen edustajakokoukselle. Jos onnistutaan hahmottelemaan yhtäläiset päätösehdotukset, niin edustajakokoukset ratkaisevat, hyväksytäänkö ne; jos tehdään *erilaisia* ehdotuksia, niin ne samoin käsitellään lopullisesti kummankin puolueen edustajakokouksessa.

Likvidaattoreita ja Trotskia „miellyttävät” vain *eurooppalaiset* opportunistin näytteet, mutta eurooppalaisen puoluehengen näytteet eivät miellytä heitä laisinkaan.

„Yksityiskohtaisen taktillisen päätöslauselman” laativat duumaedustajat!! Venäjän „eturivin työläiset”, joihin Trotski on täydellä syyllä niin tyytymätön, voivat tämän esimerkin pohjalla nähdä havainnollisesti, miten kauas menee Wienissä ja Pariisissa sellaisten ulkomaisten pikkuryhmien naurettava haihattelu, jotka ovat saaneet jopa Kautskynkin vakuuttuneeksi, että Venäjällä „ei ole puoluetta”. Mutta vaikka ulkomaalaisia onnistutaankin joskus pettämään tässä suhteessa, niin Venäjän „eturivin työläiset” (senkin uhalla, että saattavat aiheuttaa uutta tyytymättömyyttä ankarassa Trotskissa) nauravat vasten kasvoja noille haihattelijoille.

„Yksityiskohtaiset taktilliset päätöslauselmat”, sanovat nämä heille, „on laadittu meillä puolueen edustajakokouksissa ja konferensseissa (emme tiedä, kuinka teillä, puolueettomilla), esimerkiksi vuosina 1907, 1908, 1910, 1912 ja 1913. Tutustutamme kernaasti asiaa tuntemattomat ulkomaalaiset sekä huonomuistiset venäläiset puoluepäätöksiimme ja vielä kernaammin pyydämme „seitsikon”, „elokuulaisten” tai „levitsalaisten” edustajia tahi ketä tahansa tutustuttamaan meidät heidän edustajakokouksensa tai konferenssiensa päätöksiin ja esittämään heidän tulevassa edustajakokouksessaan ratkaistavaksi selvän kysymyksen kannanotosta meidän päätöslauselmiimme nähden tai v. 1914 pidetyn Latvian neutraalisen edustajakokouksen päätöksiin j.n.e.”.

Niin sanovat Venäjän „eturivin työläiset” erilaisille tuulentupien rakentelijoille, niin *ovat jo sanoneet* esimerkiksi Pietarin järjestyneet marxilaiset marxilaisessa lehdistössä. Mieliikö Trotski olla ottamatta huomioon näitä likvidaattoreille julkaistuja ehtoja? Sitä pahempi Trotskille. Meidän velvollisuutemme on varoittaa lukijoita siitä, kuinka naurettava on „yhdistävä” (elokuun „blokin” tapainen?) haihattelu, joka ei tahdo ottaa huomioon Venäjän valvutuneiden työläisten enemmistön tahtoa.

V. TROTSKIN LIKVIDATORISET MIELIPITEET

Uudessa aikakauslehdessään Trotski on koettanut puhua niin vähän kuin suinkin omista todellisista mielipiteistään. „Putj Pravdy” (№ 37) jo huomautti, ettei Trotski ole sanallakaan maininnut enempää maanalaisuuskysymyksestä kuin myöskään taistelusta julkisen puolueen puolesta j.n.e.*. Muun muassa juuri tämän vuoksi me puhumme *kehnoimmanlaatuudesta* ryhmäkuntalaisuudesta tässä tapauksessa, kun erillinen järjestö haluaa syntyä *ilman* että sillä olisi mitään aatteellisia ja poliittisia piirteitä.

Mutta vaikka Trotski ei ole tahtonut esittää mielipiteitään suoraan, niin useat kohdat hänen lehdessään osoittavat, millaisia aatteita hän kuljettaa salaa, peitellen niitä.

Jo heti ensimmäisessä numerossa toimituksen artikkelissa sanotaan:

„Ennen vallankumousta sosialidemokratia oli meillä *työväenpuolue* vain aatteidensa, tarkoituksensa kannalta. Todellisuudessa se oli marxilaisen sivistyneistön järjestö, joka johti heräävää työväenluokkaa...” (5).

Tuo on jo aikoja sitten tuttu liberaalien ja likvidaattorien laulu, jonka tarkoituksena on itse asiassa johtaa puolueen *kieltämiseen*. Tuo laulu pohjautuu historiallisten tosiasioiden vääristelyyn. Jo vuosien 1895—1896 lakot loivat sekä aatteellisesti että järjestöllisesti sosialidemokratiaan liittyvän *joukkoluontoisen* työväenliikkeen. Ja noihin lakkoihin, taloudelliseen ja ei-taloudelliseen agitaatioon „sivistyneistö johti työväenluokkaa”!!!?

Taikka tässä esitämme tarkat tiedot valtiorikoksista vuosien 1901—1903 ajalta edelliseen kauteen verrattuna:

Jokaisesta sadasta vapausliikkeeseen osallistuneesta (valtiorikoksista edesvastuuseen joutuneesta) henkilöstä työskenteli:

Ajanjaksot:	Maatalou- dessa	Teollisuudessa ja kaupan alalla	Vapaissa ammateissa ja opiskelijat	Epämääräisissä ammateissa; ilman tointa
1884—1890	7,1	15,1	53,3	19,9
1901—1903	9,0	46,1	28,7	8,0

* Ks. tätä osaa, ss. 146—149. *Toim.*

Näemme, että 80-luvulla, jolloin sosialidemokraattista puoluetta *ei* vielä ollut Venäjällä, jolloin liike oli „narodnik-kilaista”, oli enemmistönä sivistyneistö: yli puolet osallistujista oli siitä lähtöisin.

Vuosina 1901—1903, jolloin sosialidemokraattinen puolue jo oli olemassa ja vanha „Iskra” lehti suoritti tehtävänsä, tämä kuva muuttui täydellisesti. Liikkeeseen osallistujain joukossa on sivistyneistö tällöin jo *vähemmistönä*, *työväkeä* („teollisuus ja kauppa”) on jo paljon enemmän kuin sivistyneistöä, ja työläisiä ja talonpoikia on yhteensä yli puolet koko lukumäärästä.

Juuri siinä taistelussa, jota käydään marxilaisuuden sisällä eri virtausten välillä, tuli esille sosialidemokratian pikkuporvarillinen intelligenssi*siipi*, ensin „ekonomismina” (1895—1903), sitten „menshevisminä” (1903—1908) ja „likvidaattoruutena” (1908—1914). Trotski toistaa likvidaattorien harjoittamaa puolueen parjaamista peläten kajota puolueen eri virtausten välillä 20 vuoden aikana käytyjen taistelujen historiaan.

Vielä toinen esimerkki:

„Venäjän sosialidemokratia on parlamentarismiin suhtautumisessaan käynyt läpi samat kolme vaihetta... (kuin muissakin maissa)... ensin oli „boikotismi”... sitten parlamenttitaktiikan periaatteellinen tunnustaminen, mutta... (suurenmoinen „mutta”, sama „mutta”, jonka Shtshedin on kääntänyt lauseeksi: korvat eivät kasva otsaa ylemmäksi, eivät kasva!)... puhtaasti agitatorisessa tarkoituksessa... ja lopuksi — päiväjärjestyksessä olevien vaatimusten siirtäminen... duuman puhujakorokkeelle”... (№ 1, s. 34).

Jälleen likvidaattorimaista historian vääristelyä. Toisen ja kolmannen vaiheen välinen eroavaisuus on keksitty reformismin ja opportunistin salaista puolustelua varten. Boikotismia vaiheena „socialidemokratian suhtautumisessa parlamentarismiin” ei ole ollut *enempää* Euroopassa (siellä oli ja on anarkismi) *kuin* Venäjälläkään, missä esimerkiksi Bulyginin Duman boikotti kohdistui *vain* tiettyyn laitokseen olematta *koskaan* yhteydessä „parlamentarismiin” ja oli syntynyt omalaatuisessa liberalismiin ja marxilaisuuden välisessä taistelussa rynnäkönnä jatkamisesta. Miten tämä taistelu on heijastunut marxilaisuuden kahden eri virtauksen välisessä taistelussa, siitä ei Trotski hiiskahda mitään!

Kun kajotaan historiaan, niin on selitettävä konkreettiset kysymykset ja eri virtausten luokkajuuret; ken tahtoo tutkia

marxilaisesti luokkataistelua ja eri virtausten välistä taistelua Bulyginin Duumaan osallistumisesta, hän löytää sieltä liberaalisen työväenpolitiikan juuret. Mutta Trotski „kajoaa” historiaan vain *kiertääkseen* konkreettiset kysymykset ja *keksiäkseen* puolustuksia tai jotain puolustuksen tapaista nykyhetken opportunisteille!

„...Todellisuudessa kaikki virtaukset käyttävät yksiä ja samoja taistelu- ja rakentamismenetelmiä”, kirjoittaa hän. „Huudot liberalismin vaarasta meidän työväenliikkeessämme ovat vain karkeita lahkolaisia irvikuvia todellisuudesta” (№ 1, ss. 5 ja 35).

Tämä on sangen selvää ja perin kiivasta likvidaattorien puolustamista. Mutta rohkenemme kuitenkin ottaa vaikkapa vain yhden pienen tosiseikan, erään tuoreimmista — Trotski sinkoilee vain fraaseja, mutta me toivoisimme, että työläiset itse harkitsisivat tosiasiaa.

Tämä tosiasia on se, että „Severnaja Rabotshaja Gazeta” kirjoitti maaliskuun 13 päivän numerossa:

„Sen sijaan, että korostettaisiin työväenluokalla olevaa määrättyä, konkreettista tehtävää — pakottaa Duuma hylkäämään lakiehdotus (sanomalehdistöstä), esitetäänkin epämääräinen kaava taistelusta „typistämättömien tunnuksien” puolesta — maanalaisen sanomalehdistön mainostuksen ohella, joka voi vain heikentää työläisten taistelua oman julkisen sanomalehdistönsä puolesta”.

Siinä on asiakirja, joka on selvää, täsmällistä likvidaattorien politiikan puolustusta ja pravdalaisten politiikan arvostelua. Entä sitten? Onko sellaista valistunutta henkilöä, joka sanoisi, että kumpikin virtaus käyttää tässä kysymyksessä „yksiä ja samoja taistelu- ja rakentamismenetelmiä”? Onko sellaista valistunutta henkilöä, joka sanoisi, että likvidaattorit *eivät* tässä noudata *liberaalista* työväenpolitiikkaa? että liberalismin vaara työväenliikkeessä on tässä keksittyä?

Siksipä Trotski karttaakin tosiasioita ja konkreettisia viittauksia, koska ne armotta kumoavat kaikki hänen kiukkuiset huudahduksensa ja mahtipontiset korulauseensa. On tietenkin varsin helppoa ottaa mahtaileva asento ja sanoa: „karkea lahkolais-irvikuva”. Ei ole vaikeaa myöskään lisätä vielä rempseämpiä ja mahtipontisempia sanasia „vanhoillisesta ryhmäkuntalaisuudesta vapautumisesta”.

Mutta eiköhän tuo ole perin halpa-arvoista? Eiköhän tuo ase liene otettu senaikaisesta varastosta, jolloin Trotski komeili lukiolaisten edessä?

„Eturivin työläiset”, joille Trotski on suuttunut, toivovat sentään, että heille sanottaisiin suoraan ja selvästi: hyväksyttekö te sen „taistelu- ja rakentamismenetelmän”, joka on tarkasti ilmaistu esitetyssä konkreettisen poliittisen kampaailun arvioinnissa? hyväksyttekö vai ette? jos hyväksytte, niin se on liberaalista työväenpolitiikkaa, se on marxilaisuuden ja puolueen pettämistä, ja puhuminen „rauhasta” ja „yhtenäisyydestä” *tällaisen* politiikan ja *sitä* noudattavien ryhmien kanssa olisi itsensä ja toisten pettämistä.

Jos ette, niin sanokaa se suoraan. Sillä nykyajan työläistä ei voida korulauseilla hämmästyttää, ei tyydyttää eikä säikäyttää.

On paikallaan sanoa: likvidaattorien saarnaama politiikka esittämässämme sitaatissa on jopa liberaaliseltakin näkökannalta typerää, sillä lakiehdotuksen läpivieminen Duumassa riippuu Bennigsenin tyyppisistä „lokakuulaisista zemstvomiehistä”, jotka ovat jo paljastaneet korttinsa.

* * *

Venäjän marxilaisen liikkeen vanhat osanottajat tuntevat hyvin Trotskin persoonan, eikä heille tarvitse puhua hänestä. Mutta työväen nuori polvi ei häntä tunne, ja siksi hänestä on puhuttava, sillä sellainen persoona on tyypillinen kaikille niille viidelle ulkomaiselle ryhmälle, jotka todellisuudessa horjuvat samoin likvidaattorien ja puolueen välillä.

Vanhan „Iskran” aikoina (1901—1903) näistä horjuvista ja yliloikkareista, jotka juoksentelivat „ekonomistien” puolelta „iskralaisten” leiriin ja takaisin, käytettiin nimitystä „Tushinon loikkari” (kuten Venäjällä sekasorron vuosina nimitettiin leiristä toiseen karanneita sotureita).

Puhuessamme likvidaattoruudesta tarkoitamme tunnettua, vuosien kuluessa kasvanutta, alkujuuriltaan „menshevismiin” ja „ekonomismiin” liittyvää aatteellista virtausta marxilaisuuden 20-vuotisessa historiassa, virtausta, joka on sidottu tietyn luokan, liberaalisen porvariston, politiikkaan ja ideologiaan.

„Tushinon loikkarit” julistavat olevansa ryhmien yläpuolella yksinomaan sillä perusteella, että he „lainaavat” aatteita tänään yhdeltä ja huomenna toiselta puoluerhytmältä. Trotski oli vuosina 1901—1903 kiihkeä „iskralainen”, ja Rjazanov sanoi hänen merkityksestään, että vuoden 1903 edustajakokouksessa hän oli „leniniläinen nuija”. Vuoden 1903 lopulla Trotski oli kiihkeä menshevikki, t.s. hän oli loikannut iskralaisten leiristä „ekonomistien” puolelle; hän julisti, että „vanhan ja uuden „Iskran” välillä on kuilu”. Vuosina 1904—1905 hän loitto ni menshevikeistä ja oli horjuvalla kannalla toimien väliin Martynovin („ekonomistin”) kanssa, väliin taas julistaen tolkkuttoman vasemmistolaista „permanenttia vallankumousta”. Vuosina 1906—1907 hän lähene bolshevikkeja, ja keväällä 1907 hän julisti olevansa solidaarinen Rosa Luxemburgille.

Hajaannuksen kaudella, horjuttuaan pitkän aikaa „ryhmäkuntiin kuulumattomana”, hän siirtyi jälleen oikealle ja elokuussa 1912 liittyi likvidaattorien blokkiin. Nyt hän loittoinee taas heistä toistaen kuitenkin *itse asiassa* heidän aatepohjaan.

Tuollaiset tyypit ovat luonteenomaisia eilispäivän historiallisten muodostumien ja järjestömuotojen sirpaleina siltä ajalta, jolloin joukkoluontoinen työväenliike Venäjällä vielä uinui ja jolloin millä pikkuryhmällä tahansa oli „kylliksi tilaa” pitää itseään virtauksena, ryhmänä, puoluerhytmänä,— sanalla sanoen „valtakuntana”, joka piti ääntä yhdistymisestä toisiin.

Työväen nuoren polven pitää tietää hyvin, kenen kanssa se on tekemisissä silloin, kun ylettömiä vaatimuksia esittävät sellaiset henkilöt, jotka eivät tahdo lainkaan välittää *enempää* puolueen päätöksistä, joissa on vuodesta 1908 lähtien määritetty ja vakiinnutettu suhtautuminen likvidaattoruuteen, *kuin myöskään* niistä kokemuksista, joita on Venäjän nykyisellä työväenliikkeellä, joka on todellisuudessa luonut mainittujen päätösten täydellisen tunnustamisen pohjalla *enemmistön yhtenäisyyden*.

KIRJA-ARVOSTELUA

I. Drozdov. „Maataloustyöläisten palkat Venäjällä vuosien 1905—1906 agraariliikkeen yhteydessä“. Pietari. (Kustantaja M. I. Šemjonov.) 1914. Sivuja 68. Hinta 50 kop.

Ei voida olla tervehtimättä hra Drozdovin aloitetta; hän on herättänyt kirjassaan erittäin mielenkiintoisen ja tärkeän kysymyksen. Tekijä on ottanut numerotiedot päiväpalkoista (rahana ja viljana laskettuna) sekä rukiin satoisuudesta yksityismailla vuosina 1902—1904 ja sen jälkeen vuosittaiset tiedot vuosilta 1905—1910 ja vertaillut näitä Euroopan-Venäjän eri alueilta koottuja tietoja.

Tekijä on havainnut työpalkkojen kohonneen vuonna 1905 eniten lounaisalueella (lisäys 10% vuosiin 1902—1904 verrattuna). Keskimäärin Venäjällä oli lisäys vuonna 1905 1,2% ja vuonna 1906 12,5%. Kirjoittaja tekee tästä sen johtopäätöksen, että palkat ovat kohonneet eniten niillä alueilla, joilla maatalouskapitalismi on kehittynein ja joilla lakot taistelumuotona ovat levinneet laajimmin (erotuksena niin sanotusta „kartanonhävitys- ja metsänhakkuu“-muodosta). Ankarassa mielessä eivät numerotiedot ole vielä riittäviä tällaisen johtopäätöksen tekemiseen. Esimerkki: palkkojen kohoamisen kannalta oli vuonna 1905 toisella sijalla Uralin alue (lisäys 9,68%, jota vastoin lounaisalueella 10,35%). Jos otetaan keskipalkka *koko* vallankumouksenjälkeiseltä kaudelta, s.o. vuosilta 1905—1910, niin saadaan 110,3% (verrattuna vuosiin 1902—1904) lounaisalueella ja 121,7% Uralin alueella. Kirjoittaja „epää“, jos niin voidaan sanoa, Uralin alueen, viitaten tällöin minun kirjoittamaani „Kapitalismin kehitykseen“. Mutta minähän epäsin kirjassani Uralin alueen tutkiessani työläisten joukostaista *liikuntaa* enkä yleensä palkkatasoa tutkiessani*, joten kirjoittajan viittaus on erheellinen.

* Ks. Teokset, 3. osa, s. 521. *Toim.*

Tuskinpa voitaneen pitää tyydyttävänä myöskään viittausta yksityisviljelmien mitättömän pieneen prosenttiin Uralilla *. Kirjoittajan olisi sietänyt ottaa yksityiskohtaisemat, kuvernementeittain laaditut tiedot ja vertailla palkkojen kohoamista tietoihin, jotka koskevat yleensä agrariliikkeen suhteellista *voimakkuutta* sekä sen lakkoilu muodossa että „kartanonhävitys- ja metsänhakkuu”-muodossa j.n.e.

Ylipäänsä ovat Venäjän maataloustyöläisten rahapalkat kohonneet *eniten* vuodesta 1905 vuoteen 1906: kun vuosina 1902—1904 maksetut palkat otetaan 100:ksi, niin v. 1905 oli 101,2% ja v. 1906 112,5%. Seuraavien neljän vuoden kohdalta vastaavat numerot ovat 114,2%, 113,1%, 118,4% ja 119,6%. On selvää, että kun rahapalkat ovat *yleensä* kasvaneet vallankumouksen tuloksena, niin suoranainen ja suurin vaikutus oli vuosien 1905—1906 taistelulla.

Kehottaen lukijaa katsomaan yksityisseikkoja hra Drozdovin sisältörikkaasta kirjasesasta, mainitsemme, että tekijä on aivan turhaan julistanut „ilmeisen toteutumattomiksi” ne talonpoikain vaatimukset, jotka itse asiassa merkitsivät „tilanherrojen poiskorventamista” (s. 30). Yhtä perusteeton ja harkitsematon on sekin lausunto, että kartanonhävitys- ja metsänhakkuuseuduilla „taistelua käytiin tasasuhtaisen maankäytön ja muiden samantapaisten, pikkuporvarillisten, utooppisten vaatimusten puolesta” (38). Ensinnäkään talonpojat eivät taistelleet ainoastaan maankäytön, vaan myös maanomistuksen puolesta („poiskorventaminen”); toiseksi he eivät taistelleet tasasuhtaisuuden puolesta, vaan sen puolesta, että tilanherrojen maat luovutettaisiin heille; nämä ovat kaksi eri asiaa; kolmanneksi, utooppisia ovat olleet ja sellaisiksi ovat jääneet narodnikkien subjektiiviset *tavoitteet* (ja „teoriat”), jotka koskevat „tasajakoa”, „sosialisointia”, „maan ottamista pois kaupallisesta kierrosta” ynnä muuta samantapaista hölynpölyä, mutta siinä, että pikkuporvarilliset joukot „korventavat pois” maaorjuuttajat, ei ole mitään „utooppista”. Kirjoittaja on sotkenut sen objektiivisen historiallisen merkityksen, joka on talonpoikain edistyksellisen porvarillisella ja radikaalisen porvarillisella taistelulla maasta, narodnikkien subjektiivisiin teorioihin ja tavoitteisiin, jotka ovat olleet utooppisia ja

---

* Kirjoittaja rinnastaa pohjoisen alueen tässä suhteessa Uraliin. Mutta pohjoisella alueella v. 1905 työpalkka laski 6% ja v. 1906 kohosi kaikkiaan 8%.

taantumuksellisia ja pysyvät sellaisina. Tällainen sotkeminen on syvästi virheellistä, epädialektista, epähistoriallista.

Tekijän yleinen johtopäätös vuosien 1891—1900 ja vuosien 1901—1910 keskilukujen vertailusta on se, että *rahalliset* päiväpalkat Venäjällä kohosivat 25,5%, mutta viljana ilmaistut *reaalipalkat kaikkiaan* vain 3,9%, siis — voitaneen sanoa — eivät muuttuneet juuri lainkaan. Mainitsemme, että sanottuina vuosikymmeninä tapahtuneen rahanpalkkojen kohoamisen kannalta katsoen alueet sijoittuvat seuraavaan järjestykseen: Liettuan alue + 39%, Volgan + 33%, Uralin + 30%, Vähä-Venäjän + 28%, keskinen maanviljelysalve + 26% j.n.e.

Lopuksi kirjoittaja vertailee maataloustyöläisten palkkojen kasvua ja maankoron kasvua kahden viime vuosikymmenen aikana (vuodet 1891—1900 ja 1901—1910). Osoittautuu, että Venäjällä on keskimääräinen työpalkka kohonnut 52,2 kopeekasta 66,3 kopeekkaan päivää kohti, s.o. 27%. Mutta maan hinta — tiedetäänhän, että maan hinta on kapitalisoitu korko, — on kohonnut 69,1 ruplasta desjatinaalta 132,4 ruplaan, *siis* 91%. Toisin sanoen palkka on kohonnut neljänneksellä, mutta maankorko on *melkein kaksinkertaistunut!!*

„Ja tämä seikka”, tekee kirjoittaja aivan oikean johtopäätöksen, „merkitsee vain sitä, että maataloustyöläisten suhteellinen elintaso Venäjällä alenee samanaikaisesti, kun tämä taso maanomistajaluokalla kohoaa... Tilanherraluokan ja palkkatyöläisluokan sosiaalinen välimatka suurenee yhä enemmän”.

„Prosvestshenije” № 5,
toukokuu 1914
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan
„Prosvestshenije” lehten
tekstin mukaan

ASIA ON NYT SELVÄ

VALVEUTUNEIDEN TYÖLÄISTEN HUOMIOON

Venäjän sosialidemokraattinen duumaryhmä teki „Putj Pravdyn” 63. numerossa viimeisen yrityksen saada selville, aikovatko 6 edustajaa (Tshheidzen ryhmä) nyt — sen jälkeen kun valveutuneiden työläisten valtaenemmistö on tuominut heidän ja likvidaattorien liiton, — suhtautua myötämieleisesti sopimukseen Venäjän sosialidemokraattisen työväen-duumaryhmän kanssa⁹⁷.

Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä esitti „socialidemokraattiselle duumaryhmälle” kysymyksen, aikooko se nyt *ilman mitään varauksia* tunnustaa marxilaisen kokonaisuuden päätökset vuodelta 1903 (ohjelma)⁹⁸ ja vuosilta 1908—1910 (likvidaattoruuden tuomitseminen). On ymmärrettävää, miksi Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä asetti etualalle nimenomaan tämän kysymyksen: vuosien 1903, 1908 ja 1910 päätökset on tehty *jo ennen kuin mitään jakautumista* marxilaisten ja likvidaattorien välillä olikaan; nämä päätökset ovat kaikkien marxilaisten lippu; jos jokin sopimus Venäjän sosialidemokraattisen työväen-duumaryhmän ja „socialidemokraattisen duumaryhmän” välillä on mahdollinen, niin tietenkin vain sillä pohjalla, että nämä ennen jakautumista tehdyt päätökset tunnustetaan ehdottomasti.

„Nasha Rabotshaja Gazetan” 2. numerossa Tshheidzen duumaryhmä painatti „Julkisen vastauksen”, joka on tuonut asiaan lopullisen selvyyden ja sen vuoksi ansaitsee mitä vakavinta huomiota kaikkien niiden työläisten taholta, jotka pyrkivät vakavasti saamaan selvän erimielisyyksistä ja haluavat todellista yhtenäisyyttä.

I. OHJELMA JA KANSALLISUUSKYSYMYS

Ohjelmaa laatineessa marxilaisessa *kongressissa* (v. 1903) bundilaiset (juutalaiset likvidaattorit) esittivät otettavaksi ohjelmaan vaatimuksen sellaisten „laitosten luomisesta, jotka takaavat heille kulttuurikehityksen täydellisen vapauden”. Sitä vastaan esiintyivät nykyiset likvidaattorit Martynov, Martov ja Koltsov. He todistelivat aivan oikein, että tämä vaatimus on ristiriidassa sosialidemokratian kansainvälisten periaatteiden kanssa. Edustajakokous *hylkäsi* tämän vaatimuksen kaikilla äänillä bundilaisia vastaan (ks. pöytäkirjoja).

Marxilaiset vakuuttavat, että „laitosten perustaminen” juuri onkin sosialidemokratian hylkäämää „kansallista kulttuuriautonomiamia”.

„Julkisessa vastauksessa” kuusi edustajaa väittää päinvastaista. He sanovat: olemme julistaneet „laitosten perustamista”, mutta kansallista kulttuuriautonomiamia emme ole julistaneet.

— Hyvä on, vastaamme me heille. *Olettakaamme* hetkeksi, ettei se todellakaan ole sama asia. *Mutta edustajakokoukshan hylkäsi myös „laitosten perustamisen”*. Te tiedätte sen mainiosti. Te tiedätte, että *olette poikenneet ohjelmasta* nationalistien mieliksi. Bundilaiset, joiden ehdotuksen edustajakokous hylkäsi, kiittivätkin teitä juuri tuosta ohjelman rikkomisesta.

Sen jälkeen, kun sosialidemokraattinen duumaryhmä oli IV Duuman alussa esittänyt julkilausumansa, he kirjoittivat:

— „Voidaan sanoa, että sosialidemokraattien (s.o. likvidaattorien) sanamuoto ei ollut kyllin selvä. Aivan oikein. *Mutta tärkeää on se, että työläisedustajat* (s.o. Tshheidzen *kannattajat*) *ovat luopuneet siitä luutuneesta katsantokannasta*, jota virallinen teoria kansallisuuskysymyksessä noudattaa” („Zeit” № 9, pääkirjoitus, 3. palsta).

„Virallinen teoria” juuri onkin *ohjelma*. Bundilaiset keuhvat Tshheidzeä ja hänen ystäviään *ohjelman rikkomisesta*. Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä kysyi: onko „socialidemokraattinen duumaryhmä” suostuvainen ottamaan takaisin tämän ohjelmarikkomuksen.

Seurasi selvä vastaus: „tämä sanamuoto (s.o. „laitosten perustaminen”) ei sisällä kerrassaan mitään sellaista, mistä

socialidemokraattisen duumaryhmän pitäisi luopua” (ks. „Julkista vastausta”).

Emme halua luopua ohjelman rikkomisesta — se on „socialidemokraattisen duumaryhmän” vastaus.

2. VUODEN 1908 PÄÄTÖS

Venäjän socialidemokraattinen työväen duumaryhmä kysyi „socialidemokraattiselta duumaryhmältä” edelleen, suostuuko se tunnustamaan marxilaisten vuonna 1908 tekemän päätöksen, jonka latvialaiset sovittelijatkin ovat äskettäin vahvistaneet.

Tässä päätöksessä sanotaan:

„Likvidaattoruus merkitsee puoluesivistyneistön erään osan yritystä likvidoida” (s.o. laskea hajalle, hävittää, kumota, lakkauttaa) „puolueen nykyinen järjestö ja vaihtaa se muodoltaan hataraan yhtymiseen minkä hinnan tahansa vaativan legaalisuuden” (s.o. laillisuuden, „julkisen” olemassaolon) „puitteissa, vaikkapa tuon legaalisuuden lunastushintana olisi ilmeinen luopuminen puolueen ohjelmasta, taktiikasta ja perinteistä” (s.o. entisestä kokemuksesta).

Ja tämä päätös pitää *„tarpeellisena mitä päättävintä aatteellista ja organisatorista taistelua likvidointiyrityksiä vastaan”* (ks. selostusta, s. 38)⁹⁹.

Tämän päätöksen on tehnyt marxilainen kokonaisuus kaikkien puolueyhjmiien edustajien läsnäollessa, mukaan luettuna likvidaattorit (Dan, Axelrod y.m.), bundilaiset j.n.e. Se on tehty joulukuussa 1908, *ennen* kaikkia jakautumisia.

Venäjän socialidemokraattinen työväen duumaryhmä tiedusteli Tshheidzen duumaryhmältä, tunnustaako se *tämän* v. 1908 tehdyn päätöksen, jossa likvidaattoruus tuomitaan.

Entä mitä Tshheidzen duumaryhmä vastasi?

Ei sanaakaan!! Ei hiiskahdustakaan! Se on kiertänyt tämän vuonna 1908 tehdyn päätöksen, ikään kuin sitä ei olisi olemassakaan. Tämä tuntuu uskomattomalta, mutta sittenkin se on tosiasia. Ja tuo vaitiolo puhuu enemmän kuin mitkään sanat. Se osoittaa uskomattoman *kursailematonta* suhtautumista päätöksiin. Niistä päätöksistä, jotka eivät minua miellytä, en yksinkertaisesti piittaa vähääkään — sellainen on likvidaattorimielisten edustajien moraalii.

Kysymyksessä edustaja Jagellon ottamisesta duumaryhmään nämä edustajat menettelivät samalla tavalla. Heille sanotaan, että vuonna 1908 tehty päätös torjui „yhtenäisyyden” Jagellon *ei*-sosialidemokraattisen puolueen kanssa. Mutta he väittävät vastaan, että vuonna 1907, t.s. vuosi ennen tuon päätöksen tekoa, toisen Duuman edustajaryhmä otti joukkoonsa kiistattomia sosialidemokraatteja — liettualaisia. Se on ilmeistä pilkantekoa päätöksistä.

3. VUODEN 1910 PÄÄTÖS

Tässä päätöksessä sanotaan:

„Se historiallinen tilanne, jossa sosialidemokraattinen liike porvarillisen vastavallankumouksen aikakaudella tapahtuu, kiertämättä synnyttää *proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmauksena* toisaalta sen, että kielletään illegaalinen sosialidemokraattien puolue, väheksytään tämän osuutta ja merkitystä, yritetään tyypistää johdonmukaisen sosialidemokratian ohjelma- ja taktiikkatehtäviä ja tunnuksia j.n.e.; toisaalta sen, että kielletään sosialidemokraattien Duumassa suorittama työ ja laillisten toimintamahdollisuuksien hyväksikäyttäminen, että ei käsitetä kumpienkin olevan tärkeitä eikä osata mukauttaa johdonmukaista sosialidemokraattista taktiikkaa nykyisen ajankohdan omalaatuisiin historiallisiin oloihin j.n.e.

Sosialidemokratian taktiikan erottamattomana aineksena näissä oloissa on se, että nuo molemmat poikkeamat voitetaan laajentamalla ja syventämällä sosialidemokraattista toimintaa proletariaatin luokkataistelun kaikilla aloilla ja selittämällä kummankin poikkeaman vaarallisuus”.

Tämä päätös on tehty *yksimielisesti* ennen mitään jakautumisia, *kaikkien* puolueryhmien edustajien läsnäollessa. Siinä tuomitaan likvidaattoruus ja otzovismi.

Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä kysyy „socialidemokraattiselta duumaryhmältä”: tunnus-tatteko te tämän päätöksen? Jälkimmäinen vastaa: mutta „eihän vuonna 1910 tehdyissä päätöksissä ole edes sellaista *sanaa* kuin likvidaattoruus”.

Ei ole „sanaa”! *Ketä sitten* marxilainen kokonaisuus tarcoitti tuomitessaan „illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen kieltämisen, sen osuuden ja merkityksen väheksymisen”?? Ketä muita, ellei likvidaattoreita?

Käytettävissämme on vihdoin mitä tarkin asiakirja, joka julkaistiin kolme vuotta sitten ja jota ei kukaan ole kumon-

nut, asiakirja, joka on lähtöisin kaikilta „kansallisilta” (latvialaisilta, bundilaisilta, puolalaisilta) marxilaisilta ja Trotskilta (todistajilta, joita parempia likvidaattorit eivät voi kuvitellakaan); tuossa asiakirjassa on sanottu suoraan, että „itse asiassa olisi toivottavaa, että päätöslauselmassa mainittua virtausta nimitettäisiin likvidaattoruudeksi, jota vastaan on taisteltava”...

Kuinka edustajat rohkenevat näin... rumasti viedä... ilmeisesti harhaan työläisiä?

„Sosialidemokraattinen duumaryhmä” ei halua tunnustaa vuonna 1910 tehtyä päätöstä! Sen sijaan se ilmoittaa olevansa „täysin solidaarinen” likvidaattorien „Nasha Rabotshaja Gazetan” kanssa.

Likvidaattorimieliset edustajat eivät piittaa marxilaisen kokonaisuuden päätöksistä vuosilta 1903, 1908 ja 1910. Heille ovat olemassa ainoastaan likvidaattorilehden „päätökset”.

4. „VIRTAUKSET”

Kieltäessään suoranaiset päätökset, jättäessään huomioimatta työläisten tahdon „socialidemokraattinen duumaryhmä” selittelee yksityiskohtaisesti sitä hyötyä, mitä koituu kaikista „marxilaisuuden virtauksista”.

Kaikkialla maailmassa marxilaiset pitävät lähtökohtana *työväenjärjestöjä*, meillä taas tahdotaan pitää lähtökohtana näkymättömiä „virtauksia”. Saksassa ja kaikkialla maailmassa socialidemokraatit liittävät yhteen *työläisiä*, työläisten kerhoja, järjestöjä ja ryhmiä. Meillä tahdotaan liittää yhteen joitain „virtauksia”.

„Kaikki marxilaisten keskuudessa ilmenevät virtaukset”! Onhan nyt yksistään likvidaattorien keskuudessa ainakin kaksi „virtausta”: „Borba” ja „Nasha Rabotshaja Gazeta”, jotka kiistelevät siitä, kumpi vaalii parhaiten „elokuun käskyjä”.

Joukoista irrallaan olevan 10 „virtauksen” yhteenliittäminen on toivotonta puuhaa. *Kaikkien* niiden *työläisten* yhteenliittäminen, jotka haluavat rakentaa marxilaista kokonaisuutta, on suuri tehtävä, jota suoritetaan meidän nähtemme Venäjän socialidemokraattisen työväen-duumaryhmän lämpimästi kannattaessa.

* * *

Asia on nyt selvä. Työläisten valtava enemmistö (ks. tietoja vakuutus-kassavaaleista, ryhmittäisistä rahankeräyksistä, työläisryhmien suhteista kumpaankin duumaryhmään) on sanonut sanansa marxilaisten puolesta, Venäjän sosialidemokraattisen työväen-duumaryhmän puolesta, likvidaattoreita vastaan. Elokuun blokki on hajonnut: latvialaiset sosialidemokraatit ovat lähteneet pois, Burjanov on lähtenyt pois, Anin ja „Borban” kannattajat tekevät lähtöä. Tshheidzen ympärille ryhmittyneet 6 edustajaa ovat yhtyneet Elokuun blokin *huonoimpaan*, kaikkein likvidaattoruushenkisimpään sirpaleeseen.

Tehköt työläiset omat johtopäätöksensä.

„*Trudovaja Pravda*” № 7,
kesäkuun 5 p:nä 1914

Julkaistaan
„*Trudovaja Pravda*” lehden
tekstin mukaan

SEIKKAILUPOLITIIKASTA

Kun marxilaiset puhuvat tiettyjen pikkuryhmien seikkailupolitiikasta, niin he tarkoittavat silloin täysin määrättyjä yhteiskunnallis-historiallisia erikoisuuksia sellaisessa ilmiössä, joka jokaisen valveutuneen työläisen pitää tuntea.

Venäjän sosialidemokratian historia on täpötäynnä „hetkeksi”, muutamaksi kuukaudeksi syntyneitä pieniä ryhmiä, joilla ei ole ollut mitään alkujuuria joukoissa (ja politiikka ilman joukkoja on seikkailupolitiikkaa) eikä mitään vakavia ja pysyviä aatteita. Pikkuporvarillisessa maassa, porvarillisten uudistusten historiallisena kautena työläisten mukaan *välttämättä* lyöttäytyy kaikenkarvaista sivistyneistöä, se yrittää välttämättä perustaa kaikenlaisia pikkuryhmiä, jotka ovat seikkailuluontoisia sanan mainituksessa mielessä.

Työläisten, jotka eivät halua antaa vetää itseään nenästä, pitää tarkastaa hyvin tarkkaan jokainen pikkuryhmä sekä sen aatteiden vakavuuden kannalta että sen joukko-yhteyksien kannalta. Ei pidä uskoa sanoihin, on tarkastettava hyvin tarkasti — se on marxilaisten työläisten tunnus.

Palauttakaamme mieleen „iskralaisuuden” ja „ekonomismin” välinen taistelu, vuodet 1895—1902. Ne olivat sosialidemokraattisen ajattelun kaksi virtausta, toinen proletaarinen ja marxilainen, „Iskran” kolmivuotisen kamppailun tarkastama, kaikkien eturivin työläisten tarkastama, työläisten, jotka tunnustivat omikseen täsmälliset, selvät, määrättyyn muotoon puetut päätökset „iskralaisesta” taktiikasta ja järjestöstä. „Ekonomismi” oli *porvarillinen*, opportunistinen virtaus, joka alisti työläisiä liberaalien johdettavaksi.

Näiden kahden huomattavan virtauksen lisäksi oli suuri joukko maaperää vailla olevia pikkuryhmiä („Vapaus”, „Taistelu”, berliiniläisten lentolehtisten ympärille muodostunut ryhmä j.n.e.), jotka on jo kauan sitten unohdettu. Näissä ryhmissä oli paljon rehellisiä ja tunnollisia sosialidemokraatteja, mutta ne *osoittautuivat* seikkailuluontoisiksi siinä mielessä, että niillä *ei ollut* pysyviä, vakavia aatteita, ohjelmaa, taktiikkaa, järjestöä eikä joukkoihin juontuvia juuria.

Näin ja vain näin, tutkien historiaa, harkiten tietyn opin aatteellista merkitystä, tarkistaen korulauseet tosiasiajn avulla, on vakavien henkilöiden ryhdyttävä arvioimaan nykyisiä virtauksia ja ryhmiä.

Pelkkiin sanoihin uskovat vain tyhmeliinit.

„Pravdalaisuus” on sellainen virtaus, joka on antanut kaikkiin taktikka-, organisaatio- ja ohjelmakysymyksiin täsmälliset marxilaiset vastaukset, päätöslausekset (1908, 1910, 1912 ja 1913 — helmikuu ja kesä). Nämä päätökset ovat johdonmukaisessa yhteydessä toisiinsa vanhan „Iskran” ajoista (1901—1903) asti, puhumattakaan Lontoon (1907) edustajakokouksesta. Näiden päätösten oikeellisuus on tarkastettu 5—6 vuoden aikana (1908—1914) kaikkien eturivin työläisten kokemuksella, työläisten, jotka ovat tunnustaneet nämä päätökset *omikseen*. „Pravdalaisuus” on tosiasiallisesti liittänyt yhteen $\frac{4}{5}$ Venäjän valveutuneista työläisistä (2½ vuoden aikana 5.300 sosialidemokraattisten työläisten ryhmää 6.700:sta).

Likvidaattoruus on virtaus. Sillä on miltei 20 vuoden historia, koskapa se on „ekonomismin” (1895—1902) suoranaista jatkoa ja menshevismin (1903—1908) aikaansaannos. Tämän virtauksen liberaalis-porvarilliset juuret ja liberaalis-porvarillinen sisältö on tunnustettu päätöksissä (1908 ja 1910; ilmankos likvidaattorit pelkäävätkin edes julkaista niitä täydellisinä!!). Likvidaattorien liberaaliset aatteet ovat toisiinsa sidottuja ja eheitä: alas maanalainen toiminta, alas valaat, julkisen puolueen puolesta, „lakkoilu-kiihkoa” vastaan, korkeimpia taistelumuotoja vastaan j.n.e. Liberaalis-porvarillisissa „yhteiskuntapiireissä” sekä kadettien että puolueeseen kuulumattoman (ja puolueen liepeillä olevan) sivistyneistön keskuudessa on myötämielisyys likvidaattoreita kohtaan vanhaa ja vankkaa. Likvidaattoruus on vakava, muttei marxilainen, ei proletaarinen, vaan libe-

raalis-porvarillinen virtaus. „Rauhan” aikaansaamisesta likvidaattorien kanssa voivat puhua vain päättömät ihmiset.

Katsokaa nyt kaikkia muita pikkuryhmiä, jotka myös haluavat olla „virtauksia”. Luettelemme ne: 1) vperjodilaiset ynnä Aleksinski; 2) samat ynnä Bogdanov; 3) samat ynnä Voinov; 4) plehanovilaiset; 5) „puoluemies-bolshevikit” (tosiasiallisesti sovittelijoita: Mark Sommer kotiväki-*neen*); 6) trotskilaiset (s.o. Trotski, vieläpä ilman Semkovskia); 7) „kaukasialaiset” (s.o. An — ilman Kaukasiaa).

Luettelimme ne pikkuryhmät, joista on ollut mainintoja *lehdistössä*; Venäjällä ja ulkomailla on ilmoitettu, että ne haluavat olla *erikoisia* „virtauksia” ja ryhmiä. Yritimme luetella kaikki Venäjällä olevat ryhmät jättäen mainitsematta muualla olevat.

Kaikki nämä ryhmät ilman ainoatakaan poikkeusta ovat pelkkää seikkailua.

Miksi? Missä on todiste? — kysynee lukija.

Todisteena on viime vuosikymmenen (1904—1914), tapahtumista rikkaimman ja merkityksellisimmän vuosikymmenen historia. Kaikkien mainittujen ryhmien toimihenkilöillä on näiden 10 vuoden aikana ollut mitä avuttomimpia, mitä surkeimpia, mitä naurettavimpia horjahduksia vakavissa taktiikka- ja organisaatiokysymyksissä, he ovat osoittaneet olevansa *avon kykenemättömiä* luomaan sellaisia virtauksia, joilla olisi juurensa joukkojen keskuudessa.

Ottakaamme heistä parhain — Plehanov. Hänen entiset henkilökohtaiset ansionsa ovat tavattoman suuret. 20 vuoden aikana, 1883—1903, hän kirjoitti suuren joukon erinomaisia teoksia, varsinkin opportunisteja, machilaisia ja narodnikkeja vastaan.

Mutta vuodesta 1903 Plehanov on horjunut taktiikka- ja organisaatiokysymyksissä mitä hullunkurisimmalla tavalla: 1) 1903, elokuu — bolshevikki; 2) 1903, marraskuu („Iskran” 52. numero) — kannattaa sovintoa „*opportunisti*”-menshevikkien kanssa; 3) 1903, joulukuu — menshevikki, ja kiukkuinen onkin; 4) 1905, kevät, bolshevikkien voiton jälkeen — kannattaa „yhtenäisyyttä” „vihoittelevien veljien” kesken; 5) 1905, vuoden lopulta vuoden 1906 puoliväliin — menshevikki; 6) 1906 puolivälissä — alkaa toisinaan loitota menshevikeistä ja Lontoossa, 1907, moittii heitä (Tsherevaninin tunnustus) „organisatorisesta anarkismista”; 7) 1908 — pesäero likvidaattoreista; 8) 1914 — uusi

käänne likvidaattorien puoleen. Plehanov propagoi heidän kanssaan aikaansaatavaa „yhtenäisyyttä”, pystymättä sanomaan edes paria selvää sanaa siitä, mitkä ovat yhtenäisyyden *ehdot?* Miksi se on käynyt mahdolliseksi *herra* Potresovin suhteen? Mitä takeita on siitä, että tiettyjä ehtoja noudatetaan?

Tällaisen kymmenvuotisen kokemuksen jälkeen menemme takuuseen siitä, että Plehanov pystyy saamaan aikaan pirstakahduksia, mutta „virtausta” ei ole eikä tule.

Me ymmärrämme vallan hyvin pravdalaisia, jotka painativat mielellään Plehanovin kirjoituksia likvidaattoreita vastaan: olisivatko pravdalaiset voineet hylätä kirjoituksia, jotka vastasivat täydellisesti vuosien 1908 ja 1910 päätöksiä likvidaattoreita vastaan? Nyt Plehanov on ryhtynyt toistelemaan likvidaattorien perässä, Bogdanovin y.m. perässä korulauseita „kaikkien virtausten” yhtenäisyydestä. Me tuomitsemme jyrkästi tällaisen menettelyn, jota vastaan on käytävä säälimätöntä taistelua.

Työväenpuolueet eivät missään yhdistä intelligenssirymiä ja -„virtauksia”, vaan ne yhdistävät *työläisiä* pitäen ehtona 1) taktiikka- ja organisaatiokysymyksiä koskevien tiettyjen marxilaisten päätösten hyväksymistä ja noudattamista; 2) valvutuneiden työläisten vähemmistön alistumista heidän enemmistönsä tahtoon.

Kahden ja puolen vuoden aikana (1912—1914) pravdalaiset ovat maanalaisen toiminnan vastustajien ehdottoman hylkäämisen pohjalla saaneet aikaan $\frac{4}{5}$ tästä yhtenäisyydestä. Haukkukoot tyhjänpäiväiset ihmiset pravdalaisia kuinka paljon tahansa ryhmäkuntalaisiksi, hajottajiksi y.m.; näistä korulauseista ja haukuskeluista huolimatta ei työläisten yhtenäisyys tosiasiana katoa...

Plehanov uhkaa nyt hävittää tämän enemmistön yhtenäisyyden. Me sanomme työläisille tyynesti ja varmasti: älkää uskoko sanoihin, tarkastakaa niitä tosiasiajn nojalla, niin havaitsette, että kaikkien yllämainittujen seikkailuryhmien jokainen askel tuo yhä havainnollisemmin ilmi niiden avuttomia ja surkeita horjahduksia.

LATVIALAISTEN MARXILAISTEN PÄÄTÖKSET JA LIKVIDAATTORIT

Kukapa työläisistä ei muistaisi, millaisen melun likvidaattorit nostivat, kun me lehden erikoisnumerossa tutustuttimme lukijat latvialaisten marxilaisten viime päätöksiin ja sanoimme niiden johdosta: latvialaiset ovat tehneet palveluksen sovittelijoille, mutta samalla he ovat antaneet kuolettavan iskun Elokuun likvidaattoriblokille*.

Tämän johtopäätöksen kumoamiseksi likvidaattorit panivat liikkeelle kaiken, minkä voivat. Martovin suuri neuvokkuus, Danin suuri... totuudenmukaisuus, Semkovskin ja Ionovin suuri äly ja loistavat kirjailijalahjat — kaikki pantiin liikkeelle tuota tarkoitusta varten. Likvidaattorit tahtivat hinnalla millä hyvänsä „todistaa”, ettei latvialaisten edustajakokous muka laisinkaan tuominut likvidaattoruutta, ei esiintynyt Elokuun blokkia vastaan j.n.e. j.n.e. Sanalla sanoen: minä en ole minä, hevonen ei ole minun.

Siitä on kulunut vasta 2—3 kuukautta. Ja likvidaattorien omassa aikakauslehdessä („Nasha Zarja” № 4) näemme nyt „huomatuimman” latvialaisen likvidaattorin hra F. Veisin kirjoituksen; Veis *vahvistaa täydellisesti* sen saman tosiasiallisen tapahtumain arvion, jonka me olemme antaneet.

Hra Veis on jyrkin vastustajamme. Hän sinkoilee mitä kiukkuisinta „kriitikkiä” venäläisiä „leniniläisiä” ja latvialaista enemmistöä vastaan. Mutta hänellä on miehuutta tunnustaa avoimesti tappionsa ja luvata taistella edelleen likvidaattorikatsomustensa puolesta. Hän ei vikuroi eikä kieräile, hän ei yritä tehdä valkoisesta mustaa ja päinvastoin, niin kuin Semkovskit tekevät. Sellaisen vastustajan kanssa voi kiistellä kiivaasti, mutta hän ansaitsee sittenkin

* Ks. tätä osaa, ss. 167—171. *Toim.*

kunnioitusta sen vuoksi, ettei hän turvaudu... Semkovskien pikkumaisiin menetelmiin.

Hra Veis kirjoittaa:

— „Siellä (edustajakokouksessa) oli vallitsevana, tosin vain yhden äänen ja eräissä kysymyksissä kahden äänen enemmistöllä, se latvialaisten marxilaisten keskuudessa ilmenevä virtaus, joka on myötämielinen... „leniniläiselle ryhmälle”.

— Latvialaisten marxilaisten IV edustajakokous merkitsee yritystä palata vanhaan... bolshevistiseen ideologiaan.

— Duumaryhmää koskeva päätöslauselma hyväksyttiin yksimielisesti. Se on suuri myönnytys edustajakokouksen *vähemmistön taholta* (s.o. myönnytys „leniniläisille”).

— Leniniläinen ryhmä voi luottaa latvialaisten viralliseen kannatukseen” j.n.e.

Kirjoittaja huomauttaa, että „vähemmistön onnistui hiukan pilata leniniläisten voittoa”, hän sanoo (eikä syyttä!) „kummallisiksi” niitä myönnytyksiä, joita enemmistö teki sovittelijoille.

Mutta hän myöntää selvästi ja ilman mitään kaksimielisyyttä sen tosiasian, että edustajakokous asettui „taistelemaan likvidaattoruutta vastaan”, peruskysymyksessä edustajakokous oli pravdalaisten puolella.

Toistuu vanha juttu. Likvidaattorit pauhaavat pari kolme kuukautta, mutta sitten heidän itsensä täytyy myöntää, että nimenomaan me olemme esittäneet tosiasiat oikein.

Miten pitkälle likvidaattorit joskus menevät pyrkiessään „selittämään” heille epämieluisia puoluepäätöksiä, näkyy seuraavasta. Kuten tunnettua, joulukuussa 1908 marxilaisten yleisvenäläinen neuvottelukokous *hylkäsi* ehdotuksen Jagellon puolueen (PPS) kanssa yhdistymisestä. Se tehtiin mitä räikeimmässä muodossa: siirtymällä päiväjärjestykseen, sivuuttaen itse ehdotus yhteenliittymisestä edustaja Jagellon epäsosialidemokraattisen puolueen kanssa. Vuonna 1914 pitämässään kongressissa latvialaiset ovat vahvistaneet kaikki vuoden 1908 päätökset ja siten sanoneet tuomitsevansa ei-sosialidemokraatti Jagellon hyväksymisen sosialidemokraattiseen duumaryhmään. Tämä päätös on likvidaattoreille erikoisen epämieluisin.

Ja kuinka sitten? Juutalaisten likvidaattorien „Zeit” lehdessä „selitetään” tätä päätöstä seuraavalla tavalla:

— „Mitä merkitsee siirtyminen päiväjärjestykseen? Se merkitsee, ettei kokous halua panna ehdotusta äänestykseen, ei halua enempää hylätä kuin hyväksyäkään sitä. Siinä tapauksessa siirrytään seuraa-

vaan kysymykseen. Vuoden 1908 kokous yksinkertaisesti jätti avonaiseksi (!!) kysymyksen yhteenliittymisestä Jagellon suuntauksen kanssa” („Zeit” № 17).

Eikö tällainen puoluepäätösten „selittäminen” ole... häikäilemättömyyden huippu?

Kun likvidaattorien ehdotus yhteenliittymisestä Jagellon suuntauksen kanssa hylättiin, niin F. Dan kirjoitti silloin, v. 1908, virallisessa painetussa selostuksessaan seuraavaa:

— „Puolan valtuuston (puolalaisten sosialidemokraattien) ehdotuksesta konferenssi ei halunnut edes pohtia meidän päätösehdotustamme, vaan sivuuttaen sen siirtyi päiväjärjestykseen. Tässä pienessä tosiasiassa saavutti kerhomainen kärsimättömyys ja kerholaisten ajattelu-tapa nähtävästi huippukohtansa” (F. Danin selostus, s. 45).

Siksihän F. Dan sätikin, kun hän tiesi: siirtyminen päiväjärjestykseen merkitsee *kaikkein jyrkintä* kieltäytymistä Jagellon ei-socialidemokraattisen puolueen kanssa yhdistymisestä. Mutta nyt meille „selitetään” tämä mitä jyrkin kieltäytyminen siinä mielessä, että kysymys on „jätetty avonaiseksi” ja että jokainen saa päättää mielensä mukaan! Tämän pitemmälle ei enää voida mennä marxilaisten päätösten pilkkaamisessa.

Luikerrelkootpa likvidaattorit kuinka tahansa, elämä ottaa omansa. Elämä on marxilaisen linjan puolella. Tapah-tumat Latvian sosialidemokratiassa ovat todistanee sen yhtä havainnollisesti kuin koko Venäjän työväenliikkeen kulku.

„Rabotshi” № 7,
kesäkuun 9 pñä 1914

Julkaistaan
„Rabotshi” lehdèn
tekstìn mukaan

TYÖVÄENLUOKKA JA TYÖVÄENLEHDISTÖ

Valveutuneilla työläisillä ei ole toista niin tärkeää tehtävää kuin oppia *ymmärtämään* oman liikkeensä *merkitys* ja *tuntemaan se tarkasti*. Työväenliikkeen ainoana — mutta samalla myös voittamattomana — voiman lähteenä on työläisten *tietoisuus* ja heidän taistelunsa laajakantoisuus, s.o. palkkatyöläisten *joukkojen* osallistuminen siihen.

Jo vuosikausia olemassa ollut marxilainen lehdistö Pietarissa antaa ainutlaatuista, erinomaista ja verratonta aineistoa työväenliikkeen laajuudesta ja eri suuntausten vallitsevuudesta siinä, aineistoa, jonka kuka hyvänsä voi tarkastaa. Tämän aineiston voivat liberaalien ja likvidaattorien tavoin kiertää vain sellaiset henkilöt, jotka haluavat salata totuuden.

Tov. V. A. T.¹⁰⁰ on laatinut täydelliset tiedot tammikuun 1 päivästä toukokuun 13 päivään 1914 suoritetuista varojen keräyksistä Pietarissa ilmestyville „pravdalaisten” (marxilaisten) ja likvidaattorien lehdille. Julkaisemme hänen laatimansa taulukon täydellisesti, mutta kirjoituksen tekstissä esitämme joissain tapauksissa numerotiedot pyöristettyinä, ettei lukijaa tulisi rasitetuksi liikaa numeroilla.

Tässä on tov. V. A. T:n taulukko. (Ks. s. 357.)

Tarkastelkaamme ennen kaikkea niitä numeroita, jotka koskevat työläisryhmien *lukua*. Nämä numerot ovat olemassa sekä „pravdalaisten” että „likvidaattorien” lehtien koko ilmestymisajalta. *Työläisryhmien* luku oli:

	Pravdal. lehdillä	Likvid. lehdillä
1912, koko vuodessa.....	620	89
1913, koko vuodessa.....	2.181	661
1914, tammik. 1 päivästä toukokuun 13 päivään	2.873	671
<i>Yhteensä</i>	5.674	1.421

Keräykset Pietarissa ilmestyneiden marxilaisien („pravdaisten“) ja likvidaattoerien lehtien hyväksi tammik. 1 päivästä toukok. 13 päivään 1914

	Pietari				Moskova				Maaseutu				Yhteensä											
	Pravdat.		Likvid.		Pravdat.		Likvid.		Pravdat.		Likvid.		Pravdat.		Likvid.									
	Keräysten luku		Kerätty summa		Keräysten luku		Kerätty summa		Keräysten luku		Kerätty summa		Keräysten luku		Kerätty summa									
	rpl.	kop.	rpl.	kop.	rpl.	kop.	rpl.	kop.	rpl.	kop.	rpl.	kop.	rpl.	kop.	rpl.	kop.								
Keneltä rahat ovat tuileet																								
Työväisryhmät.....	2.024	13.943	24	308	2.231	98	130	865	—	25	263	52	719	4.125	86	338	2.800	62	2.873	18.934	10	671	5.296	12
Yhteensä ei-työväisiltä	325	1.256	92	165	1.799	40	46	260	51	24	1.137	30	332	1.082	79	230	2.113	90	713	2.650	01	453	6.759	77
Siitä: Oppilas- ja nuorisoryhmät	26	369	49	19	292	13	8	119	30	3	21	—	20	162	13	23	317	09	54	650	92	45	630	22
„Kannattajien“, „ystävien“ y.m.s. ryhmät	8	164	—	14	429	25	6	42	10	5	892	—	28	252	72	35	1.129	35	42	458	82	54	2.450	60
Muut ryhmät	2	8	—	6	72	60	1	2	—	—	—	—	30	115	29	24	113	52	33	125	29	30	186	12
Yksityiset henkilöt	281	650	96	120	966	72	29	63	61	14	197	80	221	332	05	132	443	80	531	1.046	62	266	1.608	32
Mainitsematta ke- neitä	8	64	47	6	38	70	2	33	50	2	26	50	33	220	60	16	110	14	43	318	57	24	175	34
Ulkomailla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	49	79	34	1.709	17
Yhteensä	2.349	15.200	16	473	4.031	38	176	1.125	51	49	1.400	82	1.051	5.208	65	568	4.914	52	3.586	21.554	11	1.124	12.055	89

Ryhmiin kokonaisluku on 7.095. On tietenkin sellaisia ryhmiä, jotka ovat toimittaneet keräyksiä useamman kerän, mutta sellaisten ryhmien luvusta ei ole tietoja.

Näemme, että *vain* $\frac{1}{5}$ (yksi viidesosa) työläisryhmien kokonaisluvusta on myötämielisiä likvidaattoreille. „Pravdalaisuus”, pravdalaiset päätökset, pravdalainen taktiikka on $2\frac{1}{2}$ vuoden kuluessa *liittänyt yhteen* $\frac{4}{5}$ Venäjän valvutuneista työläisistä. Tätä tosiasiaa, työvään yhtenäisyyttä, on hyödyllistä vertailla niihin „yhtenäisyys”-fraaseihin, joita saa kuulla kaikenlaisilta intelligenssiryhmiltä, „vperjodilaisilta”, „plehanovilaisilta”, „trotskilaisilta” y.m. y.m.

Vertailkaamme vuosien 1913 ja 1914 numerotietoja (vuoden 1912 numerot eivät ole vertailukelpoisia, koska „Pravda” perustettiin huhtikuussa, „Lutsh” 5 kuukautta myöhemmin). Näemme, että pravdalaisten ryhmien luku on kasvanut 692:lla, *t.s.* $31,70\%$, mutta likvidaattorilaisten ryhmien luku 10:llä, *t.s.* $1,50\%$. Näin siis työläisten valmius pravdalaisten lehtien tukemiseen on kasvanut *20 kertaa nopeammin* kuin heidän valmiutensa likvidaattorilehtien tukemiseen.

Katsokaamme, kuinka näihin kahteen suuntaukseen kuuluvien työläisten luku jakautuu koko Venäjällä:

	Työläisryhmien prosentti	
	Pravdalaisia	Likvidaattoreja
Pietarissa.....	86 %	14 %
Moskovassa	83 %	17 %
Maaseudulla	68 %	32 %

Johtopäätös on selvä: mitä kehittyneempiä työläisjoukot ovat, mitä korkeammalla tasolla on niiden tietoisuus ja poliittinen aktiivisuus, *sitä suurempi* ylivoima pravdalaisilla on työläisten keskuudessa. Pietarissa on likvidaattorit syrjäytetty miltei kokonaan (14 sadasta); maaseudulla, missä joukot ovat huonoimmin selvillä politiikasta, he vielä joten kuten pysyttelevät pinnalla (32 sadasta).

On sangen opettavaista todeta, että numerotiedot aivan toisesta lähteestä, nimittäin työläisvaltuutettujen kokoonpanosta vakuutuslaitosten vaaleissa, ovat ihmeteltävän lähellä työläisryhmiä koskevia tietoja. Pääkaupungin vakuutusviraston vaalissa oli 37 pravdalaista valtuutettua ja 7 likvidaattoria, *t.s.* 84% ja 16%. Valtuutettujen kokonaisluvusta

pravdalaiset muodostivat 70% (37 henkeä 53:sta), *yleisvenäläisen* vakuutuslaitoksen vaalissa 47 henkeä 57:stä, t.s. 82%. Likvidaattorit, puolueettomat ja narodnikit ovat pieni vähemmistö työläisiä, jotka pysyvät vielä porvariston vaikutusvallassa.

Edelleen. Tässä on mielenkiintoisia tietoja työläisryhmien suorittamien keräysten keskiuuruudesta:

	Kerätyn summan keskiuuruus työläisryhmissä	
	Pravdalaisilla	Likvidaattoreilla
Pietarissa	6 rpl. 88 kop.	7 rpl. 24 kop.
Moskovassa	6 " 65 "	10 " 54 "
Maaseudulla	5 " 74 "	8 " 28 "
Koko Venäjällä	6 " 58 "	7 " 89 "

Pravdalaisissa ryhmissä tulee esiin luonnollinen, ymmärrettävä, niin sanoaksemme normaali ilmiö: työläisjoukkojen keskipalkan kohotessa suurenee keskimääräisen työläisryhmän keskimääräinen lahjoitussumma.

Likvidaattoreilla taas, ellei oteta huomioon moskovalaisten ryhmien (niitä on kaikkiaan vain 25!) erikoisen suurta hyppäystä, havaitaan, että maaseuturyhmien keräämät summat ovat *suuremmat* kuin pietarilaisten ryhmien keräämät summat!!! Miten tämä kummallinen ilmiö on selitettävissä?

Tähän kysymykseen voi antaa varman vastauksen vain numerotietojen yksityiskohtainen käsittely, mikä vaatii suurta työtä. Arviomääräinen vastauksemme on seuraava: likvidaattorit ovat yhdistäneet ympärilleen parhaiten palkattujen työläisten vähemmistön eräillä teollisuusaloilla. Kaikilla maailmassa on havaittu, että tällaiset työläiset pitävät tiukimmin kiinni liberaalisista ja opportunistisista aatteista. Meillä Pietarissa sietivät likvidaattoreita kauimmin kirjaltajat, ja vasta viime vaaleissa heidän liitossaan, huhtikuun 27 p:nä 1914, pravdalaiset saivat hallinnon jäsenten listalla puolet ja varajäsenten listalla enemmistön. Kirjapainotyöläiset ovat kaikissa maissa eniten taipuvaisia opportunistisiin ja eräät kerrokset heidän keskuudessaan ovat parhaiten palkattuja.

Jos kohta johtopäätöksemme työläisaristokratian muodostaman vähemmistön myötämielisyydestä likvidaattoreille

onkin tehty vain arviolta, niin *yksityisten henkilöiden* suhteen asia on aivan selvä. Muilta kuin työläisiltä tulleista lahjoituksista *enemmän kuin puolet* on yksityisiltä henkilöiltä (meillä 531 tapausta 713:sta, likvidaattoreilla 266 tapausta 453:sta). Tällaisen lahjoituksen keskiuus on meillä 1 rpl. 97 kop., likvidaattoreilla 6 rpl. 05 kop.!!

On selvää, että edellisessä tapauksessa kysymys on alimmista toimitsijoista, virkailijoista y.m.s. puoliproletaarien tapaisista pikkuporvarillisista aineksista. Likvidaattoreilla taas näemme rikkaita ystäviä porvariston keskuudesta.

Nämä porvaristoon kuuluvat rikkaat ystävät tulevat vieläkin selvemmin esiin „kannattajien, ystävien y.m.s. ryhmänä”. Meille nämä ryhmät ovat antaneet 458 rpl. 82 kop., t.s. 2% kerätystä kokonaissummasta, ja kunkin ryhmän keräämä summa tekee keskimäärin 10 rpl. 92 kop., kaikkiaan vain 1½ kertaa enemmän kuin työläisryhmän keskimääräinen summa. Sitä vastoin likvidaattoreille ovat kyseiset ryhmät antaneet 2.450 rpl. 60 kop., t.s. yli 20% lahjoitusten kokonaissummasta, ja kunkin ryhmän keskimääräinen lahjoitussumma = 45 rpl. 39 kop., t.s. kuusi kertaa niin paljon kuin työläisryhmän keskimääräinen summa!!

Lisätkäämme tähän ulkomaat, missä tärkeimpänä rahankeräysten lähteenä ovat porvarilliset ylioppilaat. Me olemme saaneet ulkomailta 49 rpl. 79 kop., t.s. vähemmän kuin ¼ %; likvidaattorit ovat saaneet 1.709 rpl. 17 kop., t.s. 14%.

Laskemalla yhteen yksityiset henkilöt, „kannattajat, ystävät” ja ulkomaat saamme tulokseksi näistä lähteistä:

Pravdalaisilla 1.555 rpl. 23 kop., t.s. 7% kaikista lahjoituksista.

Likvidaattoreilla 5.768 rpl. 09 kop., t.s. 48% kaikista lahjoituksista.

Meillä tämä lähde antaa vähemmän kuin 1/10 työläisryhmiin verrattuna (18.934 rpl.). Likvidaattoreilla *enemmän* kuin työläisryhmät (5.296 rpl.)!!

Johtopäätös on selvä: likvidaattorien lehti *ei ole* työväenlehti, vaan *porvarislehti*. Sitä pidetään yllä pääasiassa *porvaristoon kuuluvien rikkaiden ystävien* varoilla.

Todellisuudessa likvidaattorit ovat paljon enemmän riippuvaisia porvaristosta kuin mitä numerotietomme osoittavat. Asia on siten, että pravdalaiset lehdet ovat *monta kertaa* julkaisseet kaikkien tietoon selostukset raha-asiois-

taan. Niistä on saatu nähdä, että kun tuloihin lisätään lahjoitukset, niin lehti kannattaa itsensä. Painosmäärän ollessa 40.000 (keskimäärä toukokuussa 1914) se on ymmärrettävää takavarikoista ja ilmoitusten vähyydestä huolimatta. Likvidaattorit sen sijaan ovat julkaisseet *vain kerran* („Lutshin” 101. numero) oman selostuksensa, joka osoitti 4.000 ruplan vajausta; sen jälkeen he omaksuivat yleisen porvarillisen tavan: eivät julkaise selostuksia. Painosmäärän ollessa 15.000 on vajuus heidän lehdessään kiertämätön ja sen kattavat luultavasti taaskin rikkaat ystävät porvariston keskuudesta.

Liberaaliset työläispoliitikot viittaavat halukkaasti „*julkiseen* työväenpuolueeseen”, mutta *julkaista* todellisten työläisten nähtäväksi todellista riippuvaisuuttaan porvaristosta — sitä he eivät halua! Meidän, maanalaisessa työssä olevien, täytyy opettaa liberaalisille likvidaattoreille julkisten tiliselostusten hyödyllisyyttä...

Yleisessä yhteenvedossa on työläisten ja ei-töyläisten tekemien lahjoitusten suhde seuraava:

Lahjoituksia	Jokaisesta lahjoitetusta ruplasta lankeaa:	
	Pravdalaisen lehdille	Likvidaattorien lehdille
työläisiltä	87 kopeekkaa	44 kopeekkaa
ei-työläisiltä	13 kopeekkaa	56 kopeekkaa
<i>Yhteensä</i>	1 rpl. 00 kop.	1 rpl. 00 kop.

Pravdalaisilla porvariston apu tekee $\frac{1}{7}$, ja sekin on, kuten olemme saaneet nähdä, porvariston demokraattisimpien ja vähävaraisimpien kerrosten apua. Likvidaattorien yritys on *pääasiassa* porvarillinen yritys, jonka mukana työläisten vähemmistö vielä kulkee.

Lahjoitusten lähettä koskevat tiedot viittaavat meille myös lehden lukijain ja ostajain luokka-asemaan.

Vapaaehtoisia lahjoituksia tulee ainoastaan vakituisilta lukijoilta, jotka kannattavat tietoisimmin lehden suuntausta. Ja lehden suuntaus vuorostaan tahtoen tai tahtomatta „mukautuu” lehden lukijakunnan „vaikutusvaltaisimpaan” kerrokseen.

Näistä numerotiedoistamme juontuu ensinnäkin teoreettisia johtopäätöksiä, t.s. sellaisia, jotka opettavat työväenluokkaa käsittämään liikkeensä edellytyksiä; toiseksi

käytännöllisiä johtopäätöksiä, jotka antavat suoranaisia ohjeita toimintaamme varten.

Toisinaan sanotaan, että Venäjällä on kaksi työväenlehdistöä. Tämän on jopa Plehanovkin äskettäin toistanut. Mutta asia ei ole niin. Ne, jotka puhuvat sellaista, paljastavat joko täydellisen tietämättömyytensä tahi salaisen halunsa auttaa likvidaattoreita porvarillisen vaikutuksen johdattamisessa työväen keskuuteen. Puolueen päätöksissä on jo kauan sitten ja moneen kertaan (esim. vuosina 1908 ja 1910) osoitettu täsmällisesti, selvästi ja suoraan likvidaattoruuden porvarillinen luonne. Marxilaisten lehtien kirjoituksissa on tätä totuutta selitetty satoja kertoja.

Julkisesti joukoille puhuvan päivälehdessä kokemuksen täytyi kiertämättä *paljastaa* likvidaattoruusvirtauksen todellinen *luokkaluonne*. Ja kokemus on sen paljastanut. Likvidaattorilehti on osoittautunut todellisuudessa porvarilliseksi yritykseksi, jonka mukana kulkee työväen vähemmistö.

Sitä paitsi ei pidä unohtaa, että likvidaattorilehti oli miltei vuoden 1914 kevääseen saakka Elokuun blokin äänenkannattaja. Vasta nyt siitä ovat erkaantuneet pois latvialaiset; likvidaattorien parista ovat lähteneet pois tai tekevät lähtöä Trotski, Em-El, An, Burjanov ja Jegorov; blokin hajoaminen jatkuu. Lähitulevaisuus on kiertämättä osoittava vieläkin selvemmin sekä likvidaattoruusvirtauksen porvarillisen luonteen että intelligenssin *pikkuryhmien*: vperjodilaisten, plehanovilaisten, trotskilaisten y.m.s. elinkyvyttömyyden.

Käytännölliset johtopäätökset voidaan koota seuraaviin pykäliin:

1) Tuo luku, 5.674 työläisryhmää, jotka pravdalaiset ovat liittäneet ympärilleen vajaan 2½ vuoden aikana, on Venäjän vaikeissa oloissa verrattain suuri. Mutta se on vasta alkua. Me tarvitsemme tuhansien asemesta kymmeniä tuhansia työläisryhmiä. Työtä on tehtävä kymmenen kertaa enemmän. Sadoilta työläisiltä kopeekoittain kerätyt 10 ruplaa ovat niin aatteellisessa kuin organisatorisessakin mielessä tärkeämpiä ja arvokkaampia kuin 100 ruplaa rikkailta ystäviltä porvariston keskuudesta. Rahallisessakin suhteessa on kokemus pannut myöntämään, että työläisten kopeekoilla voidaan perustaa vankka työväenlehti, mutta porvariston ruplilla sitä ei voida tehdä. Likvidaattorien yritys on saipua kupla, jonka täytyy haljeta ja joka halkeaa.

2) Erikoisesti on jäänyt takapajulle maaseutumme, missä likvidaattoreita kannattaa kokonaista 32% työläisryhmistä!! Jokaisen valveutuneen työläisen tulee ponnistaa kaikki voimansa, jotta tehtäisiin loppu tästä valitettavasta ja häpeällisestä ilmiöstä. On pantava kaikki voimat toimintaan maaseudulla.

3) Maataloustyöläisiin ei liike liene vielä kajonnut juuri lainkaan. Niin vaikeaa kuin työ tällä vainiolla onkin, sitä on tehtävä mitä sitkeimmin ja itsepintaisimmin.

4) Samoin kuin äiti vaalii huolekkaammin sairasta lasta ja ruokkii sitä mahdollisimman hyvin, niin myös valveutuneiden työläisten on vaalittava huolekkaammin niitä piirejä ja tehtaita, joissa työläiset potevat likvidaattoruutta. Tätä porvaristolta saatua tautia nuori työväenliike ei voi välttää, mutta oikealla hoidolla ja ahkeralla lääkinnällä se menee ohi jättämättä työläisiin erikoisen vahingollisia jälkiä koko iäksi. Potevia työläisiä on ruokittava ahkerasti marxilaisella kirjallisuudella, heille on selitettävä huolellisesti ja helppotajuisesti puolueen historiaa ja taktiikkaa sekä likvidaattoruuden porvarillista luonnetta koskevia puolueen päätöksiä,— on selitettävä mahdollisimman yksityiskohtaisesti, kuinka ehdottoman välttämätöntä on proletaarinen yhtenäisyys, toisin sanoen työläisten vähemmistön alistuminen enemmistön päätöksiin, siis yhden viidesosan alistuminen neljälle viidesosalle Venäjän valveutuneiden työläisten keskuudessa. Sellainen on eräs tärkeimmistä tehtävistämme.

„Trudovaja Pravda” №№ 14 ja 15;
kesäkuun 13 ja 14 p:nä 1914

Kokoelma „Marxilaisuus
ja likvidaattoruus”, II osa.
Kustantamo „Pribol”, Pietari, 1914
Allekirjoitus: V. Iljin

Julkaistaan
kokoelman tekstistä,
joka on tarkastettu
„Trudovaja Pravda” lehdessä
tekstin mukaan

VASEMMISTONARODNIKKILAISSUUS JA MARXILAISSUUS

Marxilaiset ovat jo monta kertaa tähdentäneet talonpoikain maan vapaata mobilisointia (s.o. ostoa ja myyntiä sekä panttaamista) koskevan kysymyksen merkitystä. Juuri tämän, erikoisen elintärkeän ja käytännöllisen kysymyksen valossa nähdään havainnollisimmin narodnikkiemme pikkuporvarillisuus ja jopa *suoranainen taantumuksellisuus*.

Kaikki narodnikit „Russkoje Bogatstvo” puolikadeteista („sosialikadeteista”, kuten herrat Tshernov, Vihljajev y.m.s. heitä aikoinaan aivan oikein nimittivät) aina „Stoikaja Myslin” „vasemmistolaisimpiin” narodnikkeihin saakka vastustavat talonpoikien maiden, varsinkin osuusmaiden täydellistä mobilisointivapautta.

Marxilaiset taas sanovat *ohjelmassaan* suoraan, että he „*tulevat aina ja ehdottomasti vastustamaan kaikkia yrityksiä pidättää taloudellisen kehityksen kulkua*”.

Venäjän, samoin kuin koko maailman taloudellinen kehitys kulkee maaorjuudesta kapitalismiin ja koneellisen suurkapitalismin kautta sosialismiin.

„Haaveet” „toisenlaisesta” tiestä sosialismiin, ei kapitalismin *edelleen* kehittämisen kautta, ei koneellisen *kapitalistisen* suurtuotannon kautta, ovat Venäjällä ominaisia joko liberaalisille herrastelijoille tahi takapajuisille pikkuisännille (pikkuporvareille). Näissä haaveiluissa, joilla vasemmistonarodnikit tänä päivänäkin turmelevat aivojaan, heijastuu vain pikkuporvariston takapajuisuus (taantumuksellisuus) ja avuttomuus.

Valveutuneet työläiset tulevat kaikkialla maailmassa, muun muassa Venäjälläkin, yhä enemmän vakuuttuneiksi marxilaisuuden oikeellisuudesta, sillä elämä itse osoittaa

heille, että ainoastaan koneellinen suurtuotanto herättää työläisiä, valistaa ja liittää heitä yhteen, luo *objektiiviset* edellytykset *joukkoliikkeelle*.

Kun „Putj Pravdy” toisti yleisesti tunnetun marxilaisen totuuden, että kapitalismi on *edistyksellinen* maaorjuuteen verrattuna *, että kapitalismin kehityksen pidättäminen on mitä järjettömintä, mitä taantumuksellisinta, työtätekeville mitä vahingollisinta utopiaa, niin vasemmistonarodnikki hra N. Rakitnikov („Smelaja Mysl”, № 7) moitti „Putj Pravdy” lehteä „kaikkea muuta kuin kunnioitettavasta tehtävästä — kapitalistisen silmukan kaunistelusta”.

Kas sitä kannattaa harkita jokaisen, jota kiinnostaa marxilaisuus ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kokemus!! Sellaisia ihmisiä, jotka tuntevat niin kauhean huonosti marxilaisuutta kuin hra N. Rakitnikov ja vasemmistonarodnikit, tapaa harvoin, ehken vain porvarillisten taloustieteilijäin keskuudessa.

Eikö hra Rakitnikov todellakaan ole lukenut „Pääomaa”, „Filosofian kurjuutta” ja „Kommunistista manifestia”? Ellei hän ole lukenut, niin hänen on turhaa puhuakaan sosialismista, se olisi naurettavaa ajan hukkaamista.

Mutta jos hän on lukenut, niin hänen täytyy tietää, että Marxin *perusaatteena* (perusajatuksena) *kaikissa* hänen teoksissaan, ajatuksena, jonka kaikkien maiden kokemus on Marxin jälkeen vahvistanut, on ajatus kapitalismin *edistyksellisyydestä* maaorjuuteen verrattuna. Tässä mielessä nimenomaan Marx ja kaikki marxilaiset „kaunistelevat” (Rakitnikovin kömpelöä ja tyhmää sanontaa käyttäen) „kapitalistista silmukkaa”!!

Vain anarkistit tahi pikkuporvarit, jotka eivät ymmärrä historiallisen kehityksen ehtoja, saattavat sanoa: samantekevää, onko kysymyksessä maaorjuudellinen vai kapitalistinen silmukka, kumpikin on silmukka!! Se merkitsee, että rajoitutaan *paheksumiseen*, muttei ymmärretä taloudellisen kehityksen *objektiivista* kulkua.

Paheksuminen merkitsee meidän subjektiivista tyytymättömyyttämme. Mutta kehityksen objektiivinen kulku maaorjuudesta kapitalismiin saa aikaan sen, että kaupunkien, rautateiden ja suurtehtaiden kasvun sekä työläisten liikunnan seurauksena *miljoonat* työtätekevät *riistäytyvät irti*

* Ks. tätä osaa, ss. 289—292. *Toim.*

maaorjuudellisesta horroksesta, kapitalismi itse herättää heidät ja liittää yhteen.

Sekä maaorjuus että kapitalismi sortavat työläisiä ja pyrkivät pitämään heitä pimeydessä. Mutta maaorjuus *voi* pitää ja se on *vuosisatoja* pitänyt miljoonia talonpoikia poljettuina (esim. Venäjällä IX:stä XIX:een vuosisataan; Kiinassa vielä useampia vuosisatoja). Kapitalismi sen sijaan *ei voi* pidättää työläisiä paikallaan, horroksissa, poljettuina, pimeydessä.

Maaorjuuden vuosisadat olivat työtätekevien horrostilan vuosisatoja.

Kapitalismin vuosikymmenet ovat herättäneet miljoonia palkkatyöläisiä.

Ellei tätä ymmärretä, herrat vasemmistonarodnikit, niin se merkitsee, ettei ymmärretä kerrassaan mitään sosialismista tahi muutetaan sosialismi objektiivisten edellytysten herättämästä miljoonien taistelusta hyväsydämisen herrasmiehen jaaritteluksi!

Jos puolletaan minkälaista tahansa, vaikkapa vähäisintäkin *vapauden puuttumista* osuusmaiden mobilisoinnin suhteen, niin se merkitsee, että *todellisuudessa* muututaan taantumusmieheksi, maaorjuuden kannattajain apuriksi.

Osuusmaiden mobilisointivapauden rajoitukset *pidättävät* taloudellista kehitystä, *vaikeuttavat* palkkatyöläisten luokan muodostumista, kasvua, heräämistä ja yhteenliittymistä, *huonontavat* sekä työläisten että talonpoikien asemaa, *voimistavat* maaorjuuden kannattajien vaikutusta.

Herrat Peshehonovit ja Rakitnikovit ovat *tosiasiallisesti* juuri näiden „kerrosten” apureita, puoltaessaan talonpoikain maiden mobilisointivapauden rajoittamista.

„Trudovaja Pravda” № 19,
kesäkuun 19 pnä 1914

Julkaistaan
„Trudovaja Pravda” lehden
tekstin mukaan

MAAKYSYMYKSI VĒNĀJĀLLĀ

Maakysymyksellä on Venäjällä nykyään äärettömän suuri merkitys. On yleisesti tiettyä, etteivät ainoastaan laajat kansanjoukot, vaan hallituskin on asettanut tämän kysymyksen eräälle keskeisimmistä paikoista.

Vuoden 1905 liikkeelle on historiallisesti luonteenomaista nimenomaan se, että Venäjän väestön valtaenemmistö, nimittäin talonpoikaisto, nosti maakysymyksen aivan etu-tilalle. Sekä liberaalis-porvarillinen puolue että myös työväenpuolue ovat ohjelmassaan huomioineet tämän tosiasian. Toisaalta hallituskin, joka kesäkuun 3 päivän järjestelmässä toteuttaa tilanherrojen ja porvariston huippukerosten liittoa, on ottanut politiikkansa keskiöksi nimenomaan maakysymyksen (väkivaltainen yhteisömaanomistuksen hävittäminen ja osuusmaiden muuttaminen yksityisomaisuudeksi etupäässä huutorijärjestelmän muodossa).

Mikä on maakysymyksen taloudellinen perussisältö Venäjällä? Se on Venäjän porvarillis-demokraattinen uudistaminen. Venäjästä on tullut kapitalistinen, porvarillinen maa. Mutta maanhallinta, niin tilanherrojen maanomistus kuin talonpoikienkin osuusmaanhallinta, on meillä suurelta osalta jäänyt maaorjuudelliseksi. Taloudenhoitojärjestelmä on hyvin monissa tapauksissa jäänyt maaorjuudelliseksi: työllämaksu eli päivätyö, jolloin pienet talonisännät, puolittain häviöön joutuneet, rutiköyhät ja nälkiintyneet talonisännät ottavat tilanherroilta vuokralle maata, niittyjä ja laitumia sekä velaksi rahaa sitoutuen korvaukseksi tekemään työtä kartanonherran maalla.

Mitä enemmän maalais-Venäjä on maaorjuudellisuudessaan jäänyt jälkeen teollisesta, kaupallisesta, kapitalistisesta

Venäjältä, sitä jyrkemmin on pitänyt tapahtua vanhan, maaorjuudellisen maanhallinnan, sekä tilanherrojen maanomistuksen että osuusmaanhallinnan murtamisen.

Tilanherrat ovat yrittäneet suorittaa tämän murtamisen tilanherrain tapaan, tilanherrojen etuja silmällä pitäen, säilyttäen koko maaomaisuutensa, auttaen kulakkeja tuota pikaa tekemään talonpojat maattomiksi. Talonpojat ovat enimmäkseen yrittäneet suorittaa tämän murtamisen talonpoikaiseen tapaan, talonpoikien etuja silmällä pitäen.

Kummassakin tapauksessa uudistus *pysyy porvarillisena*. Marx todisti täydellisesti sekä „Filosofian kurjuudessa” että „Pääomassa” kuin myös „Lisäarvorteorioissa”, että *porvarilliset* taloustieteilijät ovat monta kertaa vaatineet maan *kansallistamista*, s.o. kaiken maan muuttamista yhteiskunnalliseksi omaisuudeksi, ja että tämä toimenpide on *täysin porvarillinen*. Tällaisen toimenpiteen vaikutuksesta kapitalismi lähtee kehittymään vieläkin laajemmin, vieläkin vapaammin, vieläkin nopeammin. Tämä toimenpide on hyvin edistysellinen, hyvin demokraattinen; se perkaa lopullisesti pois maaorjuuden, se horjuttaa maanomistuksen monopolia, se horjuttaa *absoluuttista* maankorkoa (jonka likvidaattori P. Maslov virheellisesti kieltää laahustaessaan porvarillisten tiedemiesten perässä). Se jouduttaa tuotantovoimien kehitystä maanviljelyksessä ja puhdistaa palkkatyöläisten luokkaliikkeen.

Mutta toistamme, että se on *porvarillis-demokraattinen* toimenpide. Vasemmistonarodnikit, esimerkiksi hra V—dimov „Smelaja Myslissa”, nimittävät itsepintaisesti *porvarillista* maan kansallistamista „*sosialisoinniksi*” ja kiertävät itsepintaisesti Marxin mitä perinpohjaisimmat selitykset maan kansallistamisen olemuksesta kapitalismin vallitessa.

Vasemmistonarodnikit toistelevat itsepintaisesti puhtaasti porvarillista oppia „omaan työhön perustuvasta taloudesta” ja sen kehityksestä „sosialisoinnin” oloissa, vaikka todellisuudessa juuri *kapitalistinen* maanviljely ja vieläpä kaikkein puhtaimmassa ja maaorjuudesta vapaassa muodossa kehityy maan kansallistamisen jälkeen varmasti mitä laajimmin ja mitä nopeimmin.

Sanonta „maan sosialisointi” osoittaa vasemmistonarodnikkien taholta vain sen, etteivät he ymmärrä lainkaan

Marxin poliittisen taloustieteen perusteita ja että he siirtyvät (silloin tällöin, salaa, useinkin tiedottomasti) porvarillisen poliittisen taloustieteen kannalle.

Marx kehotti valveutuneita työläisiä oppimaan selvästi ymmärtämään kaikkien kapitalismin pohjalla tapahtuvien maareformien (muun muassa myös kansallistamisen) porvarillisuuden ja kannattamaan porvarillis-demokraattisia uudistuksia maaorjuuttajia ja maaorjuutta vastaan. Marxilaiset eivät kuitenkaan saa sekottaa porvarillisia toimenpiteitä ja sosialismia toisiinsa.

*„Trudovaja Pravda” № 22,
kesäkuun 22 pnä 1914*

*Julkaistaan
„Trudovaja Pravda” lehden
tekstin mukaan*

SÄTTIMISEN POLIITTISESTA MERKITYKSESTÄ

(YHTENÄISYYSKYSYMYKSESTÄ)

Voiko sättimisellä olla poliittista merkitystä? — kysyy lukija.

Epäilemättä. Tässä esimerkki sellaiselta alalta, joka kiinnostaa kaikkia valveutuneita työläisiä.

Meitä pravdalaisia sätitään „usurpaattoreiksi” (laittomiksi vallan anastajiksi). Tämän sättimisen pohjalla *maaliskuussa 1912* „liittyivät yhteen” plehanovilaiset, vperjodilaiset, trotskilaiset, likvidaattorit ja vielä joukko muita pikkuryhmiä.

Nyt, *kesäkuussa 1914*, yli kahden vuoden kuluttua tällä samalla sättimisen pohjalla „liittyvät yhteen” meitä vastaan „Jedinstvon” kannattajat, likvidaattorit, vperjodilaiset, trotskilaiset ja luultavasti vielä tusinan verran muita pikkuryhmiä.

Jotta lukija syventyisi ajattelemaan tämän sättimisen poliittista merkitystä, kehotamme häntä palauttamaan mieleensä eräitä aapistotuuksia, joita „Jedinstvon” ja kumpp. kannattajat haluavat meluamalla ja sättimällä hämätä.

Vuoden 1912 tammikuun konferenssin „he” kaikki julistivat usurpaatioksi, laittomaksi vallan anastukseksi. Sillä ei muka ollut oikeutta nimittää itseään korkeimmaksi elimeksi, yhteisen kokonaisuuden laitokseksi.

Erinomaista, hyvät herrat! Katsokaapa vain, kuinka *poliittiset tosiasiat* paljastavat teidän korulauseenne kaikessa sisällöttömyydessään ja vilpillisyydessään.

Olettakaamme, että te olette oikeassa, olettakaamme, että vuoden 1912 tammikuun konferenssi oli „laitonta vallan anastusta”. Mitä siitä seuraa?

Siitä seuraa, että kaikkien niiden ryhmien, virtausten, kerhojen, kaikkien sosialidemokraattien, jotka ovat joutuneet

kärsimään tästä „laittomasta vallan anastuksesta”, olisi pitänyt *asettua puolustamaan* „laillisuutta”. Eikö niin? Niiden olisi pitänyt liittyä yhteen *kukistaakseen usurpaattorit* eikä ainoastaan sättiäkseen heitä.

Tämä on kai kiistaton asia?

Kaiketi uljas Plehanov, miehuullinen Trotski, rohkeat vperjodilaiset ja jalomieliset likvidaattorit *eivät olisi voineet* liittyä yhteen usurpaattorien sättimistä varten, *elleivät* he olisi pyrkineet liittymään yhteen *usurpaattorien kukistamista varten*.

Sillä elleivät sankarimme olisi sitä tehneet, niin he olisivat olleet tyhjänpäiväisiä jaarittelijoita, eikö totta?

Entä mitä tarvittiin „usurpaattorien” kukistamiseen?

Siihen olisi riittänyt, että jalot usurpaatiota vastaan protestoijat olisivat kokoontuneet yhteen *ilman* usurpaattoreita, olisivat tuominneet heidät ja näyttäneet työläisille *esimerkkiä, kokemusta, tosiasioita* — tosiasian eikä lupailuja, teon eikä korulauseita — laillisista puolue-elimistä erotukseksi usurpaattorien puolue-elimistä.

Ken ei pidä Venäjän kaikkia valveutuneita työläisiä idiootteina, hän tietenkin myöntää, että kun nämä työläiset saisivat nähdä jalojen protestoijien yhteistä toimintaa „usurpaattoreita” vastaan, niin he kannattaisivat näitä protestoijia, heittäisivät pois usurpaattorit ja palkitsisivat nämä pilkalla ja moitteella!!

Tämä on kai selvä asia?

On kai aivan kiistatonta, ettei vain marxilainen, vaan jokainen itseään kunnioittava demokraatti *olisi velvollinen* liittymään kaikkiin „usurpaattoruuden” vastustajiin usurpaattorien *kukistamiseksi*?

Entä todellisuudessa?

Miten todellisuudessa on käynyt?

Miten on käynyt *kahden vuoden kuluttua* sen jälkeen, kun meidän jalot „usurpaattoruuden” vastustajamme lähtivät sotaretkelle usurpaattoreita vastaan?

On käynyt niin, että „usurpaattorit” ovat yhdistäneet päätöstensä ympärille $\frac{4}{5}$ (*neljä viidesosa*) Venäjän kaikista valveutuneista työläisistä.

Kahden ja puolen vuoden aikana, tammikuun 1 päivästä 1912 toukokuun 13 päivään 1914, on pravdalaisten lehtien avuksi tullut rahankeräyksineen 5.674 työläisryhmää, mutta

jalojen „usurpaattoruuden” vastustajien, likvidaattorien ja heidän ystäviensä avuksi on tullut 1.421 työläisryhmää.

„Usurpaattorit” ovat saaneet aikaan Venäjän työläisten $\frac{4}{5}$ *yhtenäisyyden*, yhtenäisyyden teoissa eikä sanoissa.

„Usurpaattoruuden” jalot viholliset sen sijaan ovat hajonneet kuin tuhka tuuleen, sillä heidän Elokuun blokkinsa on hajonnut, Trotski, latvialaiset, kaukasialaisten johtajat j.n.e. ovat irronneet *erillisiksi* pikkuryhmiksi, jotka *todellisessa liikkeessä ovat osoittautuneet nolliksi* niin erikseen kuin yhdessäkin.

Mitä ihmettä?

Miten on saattanut tapahtua, että $\frac{4}{5}$ työläisistä on asettunut katalan „usurpaattoruuden” *puolelle*, „*monia virtauksia*” edustavia monilukuisia, erilaatuisia usurpaattoruuden jaloja vihollisia *vastaan*?

Tämän on saattanut ja tämän on pitänyt tapahtua, lukija, seuraavasta syystä: politiikassa sättiminen verhoaa usein sätijäin täydellistä aatteettomuutta ja avuttomuutta, heidän voimattomuuttaan, kiukkuista voimattomuuttaan.

Eikä muuta.

Mutta valveutuneet työläiset ovat kaikesta „pravdalaisia”, „usurpaattoreita”, „leniniläisiä” y.m. y.m.s. vastaan suunnatusta sätimisestä huolimatta liittyneet ja tulevat liittymään yhteen johdonmukaisen marxilaisuuden aatteiden ja taktiikan ympärille. Välittämättä kaikesta tästä sätimisestä he tunnustavat *yhtenäisyyden ainoastaan alhaaltakäsin, työläisten yhtenäisyyden likvidaattoruuden tuomitsemisen pohjalla*, „kokonaisuuden” kaikkien päätösten tunnustamisen pohjalla. Työväenliikkeen periaatteena voi olla vain vähemmistön alistuminen enemmistön tahtoon eikä sopimuksen- teko piskuisten intelligenssiryhmien kanssa.

„Trudovaja Pravda” № 23,
kesäkuun 24 pnä 1914

Julkaistaan
„Trudovaja Pravda” lehden
tekstin mukaan

OBJEKTIIVISIA TIETOJA TYÖVÄENLIIKKEESSÄ ESIINTYVIEN ERI VIRTAUSTEN VOIMASTA ¹⁰¹

Valveutuneiden työläisten tärkeimpänä tehtävänä on *oppia tuntemaan* oman luokkansa liike, sen olemus, sen tarkoitusperät ja tehtävät, sen ehdot ja käytännölliset muodot. Sillä työväenliikkeen koko voima on sen valveutuneisuudessa ja *joukkoluonteessa*: kapitalismi lisää kehityksensä joka askeleella proletaarien, palkkatyöläisten lukumäärää, yhdistää, järjestää ja valistaa heitä valmistaen siten luokkavoimaa, jonka on kiertämättömästi kuljettava omaa päämääräänsä kohden.

Marxilaisten ohjelma ja heidän taktilliset päätöksensä, joita valaistaan alituisesti sanomalehdissä, auttavat kehittämään työväenjoukoissa tietoisuutta liikkeen olemuksen, tarkoitusperien ja tehtävien suhteen.

Venäjän työväenliikkeessä esiintyvien eri virtausten välisellä taistelulla on syvät luokkajuuret. Molemmat „virtaukset”, jotka taistelevat marxilaisuutta (pravdalaisuutta) vastaan Venäjän työväenliikkeessä ja jotka (laajuutensa vuoksi ja historiaan ulottuvien juurtensa puolesta) ovat ansainneet „virtauksen” nimen — narodnikkilaisuus ja likvidaattoruus — ilmentävät porvariston vaikutusta proletariaattiin. Tätä ovat marxilaiset monta kertaa selittäneet, ja se on tunnustettu marxilaisten monissa päätöksissä niin narodnikkeihin nähden (joita vastaan on taisteltu 30 vuotta) kuin myös likvidaattoreihin nähden (likvidaattoruuden historia käsittää lähes 20 vuotta, sillä likvidaattoruus on „ekonomismin” ja menshevismmin suoranaista jatkoa).

Nykyään karttuu jo yhä enemmän *objektiivisia* numerotietoja Venäjän työväenliikkeessä esiintyvien eri virtausten voimasta. On kaikin voimin koottava, tarkastettava ja tutkittava näitä objektiivisia numerotietoja, jotka eivät koske

eri henkilöiden ja ryhmien, vaan *joukkojen* menettelyä ja mielialaa, tietoja, jotka on lainattu erilaisista *vihamielisistä* lehdistä ja joiden paikkansapitävyyden voi jokainen kirjantaitoinen henkilö *tarkastaa*.

Vain sellaisten tietojen valossa voidaan tutkia oman luokan liikettä ja ottaa siitä oppia. Sekä narodnikkien että likvidaattorien samoin kuin eri intelligenssiryhmienkin, „vperjodilaisten”, plehanovilaisten ja trotskilaisten, eräs pahimmista ellei pahin heikkous (eli rikos työväenluokkaa kohtaan) on heidän *subjektivisminsa*. He esittävät joka askeleella omat toivomuksensa, omat „mielipiteensä”, omat arvionsa, omat „olettamuksensa” työläisten tahtona, työväenliikkeen vaatimuksina. Puhuessaan esimerkiksi „yhtenäisyydestä” he hyljeksivät ylimielisesti sitä *koke-musta*, jonka tarjoaa se todellinen yhtenäisyys, jota Venäjän valvutuneiden työläisten *enemmistö* on luonut 2½ vuoden aikana, vuoden 1912 alusta vuoden 1914 keskivaiheille.

Tehkäämme yhteenveto työväenliikkeen eri suuntien voimaa valaisevista käsilläolevista *objektiivisista* tiedoista. Ken haluaa, uskookoon subjektiivisiin arvioihin ja lupailuihin ja menköön „ryhmäpahasten” luo, mutta me kutsumme vain niitä, jotka haluavat tutkia objektiivisia tosiasioita. Tässä ovat tosiasiat:

	Pravdalaiset	Likvidaattorit	Prosentteissa		Vasemmisto-narodnikit
			Pravdalaiset	Likvidaattorit	
<i>Valtakunnanduuman vaalit:</i>					
1. Työväen-	11 4 6	12 4 3	47 50 67	53 50 33	— } boikotti
kuurian { II Duuma, 1907.....					
edustajia { III Duuma, 1907—1912.....					
IV Duuma, 1912.....					
<i>Työläisryhmiä, jotka ovat tehneet rahalahjoituksia:</i>					
2. Työläisryhmien	620 2.181 2.873	89 661 671	— 76,9 81,1	— 23,1 18,9	— 264 524
rahalahjoituksia { vuosi 1912					
pietarilaisille { vuosi 1913					
sanomalehdille { toukok. 13 p. mennessä 1914					

	Pravdalaiset	Likvidaattorit	Prosentteissa		Vasemmisto- narodnikit
			Pravda- laiset	Likvidaat- torit	
<i>Työläisten suorittamat vaalit vakuutuslaitoksiin:</i>					
3. Valtuutettuja yleisvenäläisen vakuutuslaitoksen vaaleissa	47	10	82,4	17,6	21—22
4. Sama pääkaupungin vakuutuslaitoksen vaaleissa	37	7	84,1	15,9	4
<i>Allekirjoituksia päätöslauselmis- sa kunkin duumaryhmän puolesta:</i>					
5. Allekirjoituksia kummassakin lehdessä „kuusikon“ (pravdalais- ten) puolesta ja „seitsikon“ (likvidaattorien) puolesta	6.722	2.985	69,2	30,8	—
<i>Yhteydet työläisryhmiin:</i>					
6. Työläisryhmien vetoomuksia eri- laisine rahalahjoituksineen kum- paankin duumaryhmään (loka- kuusta 1913 kesäkuun 6 p:ään 1914)	1.295	215	85,7	14,3	—
<i>Pietarilaisten sanomalehtien painosmäärä:</i>					
7. Kuinka monta kappaletta paine- taan (tiedot on koonnut ja jul- kaissut E. Vandervelde)	40.000	16.000	71,4	28,6	12.000 (kolme kertaa viikok- sa)
<i>Ulkomaiset lehdet:</i>					
8. Johtavan lehden numeroita il- mestynyt likvidaattorien elokuun (v. 1912) konferenssin jälkeen kesäkuuhun mennessä 1914	5	0	—	—	9
9. Näissä numeroissa viittauksia järjestöihin, jotka eivät ole jul- kisia (kukin kohta otettu lukuun yhtenä viittauksena)	44	0	—	—	21

	Pravdalaiset	Likvidaattorit	Prosentteissa		Vasemmisto-närodnikit
			Pravdalaiset	Likvidaattorit	
<i>Riippuvaisuus porvaristosta:</i>					
10. Rahankeräyksiä pietarilaisten lehtien hyväksi (tammik. 1 p:stä toukokuun 13 p:ään 1914). <i>Muilta</i> kuin työläisiltä saatuja lahjoituksia prosentteissa.....	—	—	13	56	50
11. Sanomalehtien julkaisemia selostuksia varojen käytöstä koko ajalta	3	1	—	—	?(0?)
12. Niistä prosentteissa sellaisia selostuksia, joissa on ollut vajaus, mikä on peitetty tuntemattomista, s.o. porvarillisista lähteistä saaduilla varoilla	—	—	0	100	?
13. Kummankin duumaryhmän välittämät rahasummat (lokakuusta 1913 kesäkuun 6 p:ään 1914). <i>Muilta</i> kuin työläisiltä saadut summat prosentteissa.....	—	—	6	46	—
14. Kirjoituksia, jotka on vaieten julkaistu muka työläisten lähteinä, vaikka ne itse asiassa on lainattu porvarillisista lehdistä mainitsematta niiden lähdettä	—	5	(„Nasha Rabotshaja Gazetan” kahdessa numerossa, 17. ja 19.)		0
<i>Ammattiliitot:</i>					
15. Pietarissa sellaisia ammattiliit-toja, joissa enemmistö jäsenistä (päättellen hallintojen jäsenten enemmistön mukaan) on myötmielinen tietyllä suuntaukselle	14 ¹ / ₂ *	3 ¹ / ₂ *	—	—	2

Esitettyihin tietoihin annamme ennen kaikkea lyhyet selitykset, ja sitten teemme johtopäätökset.

Selitykset on paras tehdä kohdittain. 1. kohta. Tietoja valitsijamiehistä ja valtuutetuista *ei ole*. Se, joka valit-

* Eräessä ammattiliitossa pravdalaisten ja likvidaattorien kannattajain lukumäärä on tasan yhtä suuri.

Объективная статистика
о состоянии прессы в Советском
Союзе России.

1. Работы в Т. Буша:
  - II Буша, 1907г.
  - III Буша, 1907-1912
  - IV Буша, 1912
2. Тисно рабочих групп, обывающих
земельное вросса в газетной (в сис.):
3. Десятилетие сбора на карт. (Пресса) сборов КС от КС
(ср. 1908. по 1914.)
4. Мировые ^(США) газеты (записки, соф. и кален. Г. Вандервельдана)
5. Тисно рабочих групп, образованных в рамках вк.
самы в ту и другие группы фракции (соф. 1913 по 6
июня 1914.)
6. Десятилетие суммар. продаж через ту и другие
группы фракции. Кредит суммар. КС от КС
(ср. окт. 1913. по 6 июня 1914.)
7. Когобы в всеобщие группы упрощения
тисно упрощенных
8. Когобы в отдельные группы упрощения.
тисно упрощенных
9. Тисно земельных групп, казначейства газетных
за все время
10. Упрощение (проект) групп с централизованным
кредитом из казначейства, т.е. буржуазных, каковы
11. Тисно подписей, заявлений в отделе га-
зет, за II и другие группы фракции (т.е. "и" "и")
12. За рубежом печать. Тисно комеров руково-
дств газет, введших посыл авиационной (1912.)
копирований мексиканцев по июню 1914.
13. Тисно украин в этих комерах ка комера
той организации (кафы мкго сиродра у украин)
14. Тисно корреспонденций, введших мексиканцев за рабо-
ту, а ка дит буржуаз и буржуазных газет. по ука. мексикан
15. Трансформация способов, в которых введших
менов (ср. по 6 июня по 6 июня) соф. буржуаз. каковы
(в сис. ~~мексиканцев~~)

Упрощение групп	Упрощение групп	Упрощение		Упрощение групп
		групп	групп	
		%	%	
11	12	47	53	-
4	4	50	50	} Бюджет
6	3	67	33	
620	89	-	-	-
2181	661	76,9	23,1	264
2823	671	81,1	18,9	524
-	-	13	56	50
40.000	16000	71,4	28,6	12.000 (по ср. мексикан)
1295	215	85,2	14,8	-
-	-	6	46	-
47	10	82,4	17,6	? 1-2 ?
37	7	84,1	15,9	4
3	1	-	-	?
-	-	0	100	?
6722	2285	62,2	31,8	-
5	0	-	-	9
44	0	-	-	210
0	5 (в сис.)	-	-	0
14	4	77,8	22,2	2

V. i. Leninin käsikirjoituksen sivu,
jossa on taulukon luonnos kirjoituk-
seen „Objektiivisia tietoja työväen-
liikkeessä esiintyvien eri virtausten
voimasta”.—
Kesäkuu 1914
Pienennetty

taa, että on käytetty numerotietoja „kuurioittain”, on yksinkertaisesti naurettava, koska muita numerotietoja ei ole. Saksalaiset sosialidemokraatit mittaavat saavutuksiaan bismarckilaisen vaalilain mukaan, jossa naiset on syrjäytetty ja on muodostettu „miesten” kuuria!

2. kohta. Niiden työläisryhmien lukumäärä, jotka suorittavat maksuja eivätkä vain „allekirjoittele päätöslauselmia”, on järjestyneisyyden ja puoluehengen voimakkuuden luotetuin ja varmin tunnusmerkki eikä vain virtauksen voimakkuuden tunnusmerkki.

Siksi likvidaattorit ja erilaiset „ryhmäpahaset” ilmaisevatkin subjektiivista vastenmielisyyttä tuohon tunnusmerkkiin.

Likvidaattorit väittivät: meidän kanssamme ovat vielä juutalainen lehti ja gruusialainen lehti, mutta „Pravda” on yksin. Se ei ole totta. Ensinnäkin eestiläinen lehti ja liettualainen lehti ovat pravdalaisia¹⁰². Toiseksi, jos kerran otetaan huomioon maaseutu, niin onko luvallista unohtaa Moskova? Moskovan työväenlehti liitti ja yhdisti ympärilleen vuoden 1913 aikana 390 työläisryhmää („Rabotshi” № 1, s. 19), mutta juutalainen lehti „Zeit” 2. numerostaan lähtien (joulukuun 29 pstä 1912) kesäkuun 1 päivään 1914 on yhdistänyt 296 työläisryhmää (niistä 190 maaliskuun 20 päivään asti 1914 ja 106 maaliskuun 20 pstä kesäkuun 1 päivään 1914). Siis yksistään Moskova on varsin runsaasti „peittänyt” likvidaattorien subjektiivisen vetoamisen „Zeitiin”!

Kehotamme gruusialaisia ja armenialaisia tovereita keräämään tiedot likvidaattorien kaukasialaisista sanomalehdistä. Montako työläisryhmää siellä on? Tarvitaan täydellisiä ja objektiivisia tietoja.

Ryhmien laskemisessa voi sattua virheitä, mutta vain osittaisia. Kehotamme kaikkia tarkastamaan ja korjaamaan virheet.

3. ja 4. kohta eivät kaipaa selityksiä. Olisi toivottavaa panna toimeen kysely uusien tietojen hankkimiseksi eri paikkakunnilta.

5. kohta. 2.985:een likvidaattorien allekirjoitukseen *s i s ä l t y y* 1.086 bundilaista ja 719 kaukasialaista allekirjoitusta. Olisi toivottavaa, että toverit paikkakunnilla tarkastaisivat nämä numerot.

6. kohta. Kummankin duumaryhmän rahastonhoitaja on julkaissut selostukset *kaikista* rahasummista, joita ryhmä on saanut eri tarkoituksiin. Se on tarkka, objektiivinen osoitin yhteydestä työläisiin.

7. kohta. Lehtien painosmäärä. Numerotiedot, jotka E. Vandervelde on koonnut ja julkaissut, mutta joita likvidaattorit ja liberaalit („Kijevskaja Mysl”) ovat salanneet. „Subjektivismia”. Olisi toivottavaa koota vaikkapa vain yhden kuukauden ajalta täydellisemmät tiedot.

8. ja 9. kohta. Eräs objektiivisista havainnollisista osoittajista, miten likvidaattorit ovat luopuneet „maanalaisuudesta”, s.o. puolueesta. Sitä vastoin ulkomaiset järjestöt antoivat tammikuun 1 päivästä toukokuun 13 päivään 1914 pravdalaisille 49 rpl. 79 kop. ($\frac{1}{4}$ %), mutta likvidaattoreille 1.709 rpl. 17 kop. (14%). Älä sano: „en mahda”, vaan sano: „en tahdo”!

10.—14. kohta. Likvidaattorien ja narodnikkien porvaristosta riippuvaisuuden, heidän porvarillisuutensa objektiivisiä tunnusmerkkejä. *Subjektiiivisesti* likvidaattorit ja narodnikit ovat „sosialisteja” ja „sosialidemokraatteja”. *Objektiivisesti*, niin *aatteidensa* sisällön kuin joukkoliikkeen *kokemuksenkin* puolesta, ne ovat porvarillisia intelligenssiryhmiä, jotka irroittavat työväenpuolueesta työläisten vähemmistön.

Kiinnitämme lukijain erikoista huomiota siihen, miten likvidaattorit ovat julkaisseet väärennettyjä työläiskirjeitä. Se on ennenkuulumattoman räikeää petosta! Paljastakoot kaikki paikalliset marxilaiset sen ja kootkoot objektiivisiä numerotietoja (ks. „Trudovaja Pravdaa” № 12, kesäkuun 11 p. 1914¹⁰³).

15. kohta. Erikoisen tärkeitä numerotietoja, jotka olisi suotavaa täydentää ja tarkastaa varta vasten toimeenpanulla kyselyllä. Olemme ottaneet ne tiedot, jotka on julkaissut „Sputnik Rabotshego”, kustantaja „Priboi”, Pietari, 1914¹⁰⁴. Konttoristit, piirustajat ja apteekki-alan työntekijät on laskettu likvidatorisiin ammattiliittoihin kuuluviksi (kirjaltajain hallinnon viime vaaleissa huhtikuun 27 päivänä 1914 valittiin hallinnon jäseniksi puolet pravdalaisia ja hallinnon varajäseniksi enemmän kuin puolet). Leipurit ja kotelontekijät on laskettu narodnikkilaisiin ammattiliittoihin kuuluviksi. Yhteinen jäsenmäärä on noin 22 tuhatta.

Moskovassa 13 ammattiliitosta on 10 pravdalaista ja 3 epämääräistä, mutta kuitenkin likempänä pravdalaisia olevaa. Likvidatorisia ja narodnikkilaisia ammattiliittoja ei ole yhtään.

Objektiivisten numerotietojen yhteenvedot osoittavat, että vain pravdalaisuus on todella porvaristosta riippumaton, marxilainen proletaarinen virtaus, joka on järjestänyt ja yhdistänyt *enemmän* kuin $\frac{4}{5}$ työläisistä (81,1% työläisryhmistä v. 1914 likvidaattoreihin verrattuna). Likvidaattoruus ja narodnikkilaisuus ovat epäilemättä porvarillis-demokraattisia, mutta eivät työväkeä edustavia virtauksia.

Joukkoliikkeen kokemus vuosina 1912 ja 1913 sekä vuoden 1914 alkupuoliskon aikana on täydellisesti ja loistavasti vahvistanut oikeiksi pravdalaisten ohjelma- ja taktiikka- sekä järjestöperiaatteet, päätökset ja suunnan. Siitä varmuudesta, että olemme oikealla tiellä, meidän on ammentava tarmoa entistä voimakkaampaa työtä varten.

„Trudovaja Pravda” № 25,
kesäkuun 26 pnä 1914

Julkaistaan
„Trudovaja Pravda” lehden
tekstin mukaan

KUINKA VOIMAKAS ON VASEMMISTONARODNIKKILAINEN VIRTAAUS TYÖVÄEN KESKUUDESSA

On tunnettua, että kaikkialla maailmassa osa työläisistä kulkee vielä joidenkin porvarillisten puolueiden mukana. Venäjällä, porvarillis-demokraattisten uudistusten kaudella, valveutuneiden työläisten vähemmistö kulkee vielä likvidaattorikirjailijain porvarillisen ryhmän ja porvarillis-demokraattisen narodnikkilaisen virtauksen mukana.

Siitä, että koko narodnikkilainen suuntaus, vasemmistonarodnikit mukaan luettuina, edustaa Venäjällä porvarillista (talonpoikaista) demokratiaa, on puhuttu monta kertaa marxilaisten mitä täsmällisimmissä, selvimmissä ja virallisimmissä päätöksissä (vv. 1903, 1907, 1913)¹⁰⁵. Se, että osa työläisistä seuraa vasemmistonarodnikkeja, jotka nimittävät „sosialismiksi” rohkeita *talonpoikaisia* (itse asiassa täysin ja ehdottomasti *porvarillisia*) vaatimuksia, on aivan ymmärrettävää kapitalistisessa maassa kaudella, jolloin liike maanorjuutusta vastaan on kärjistynyt.

Entä nimenomaan kuinka suuri osa valveutuneista työläisistä kulkee vasemmistonarodnikkien mukana?

Eräs kaikkein periaatteettomimmista intelligenssin lehtipahasista, „Sovremennik”, joka „on yhdistänyt” (valheellisten korulauseiden pohjalla) vasemmistonarodnikit, Plehanovin sekä hra Potresovin ja kumpp., kirjoitti äskettäin, että „noin” $\frac{1}{3}$ työläisistä kulkee vasemmistonarodnikkien mukana.

Se on samanlaista valhetta, julkeaa ja hävytöntä, kuin likvidaattoreilla yleensäkin tapaa olla.

Mikäli tiedämme, on olemassa vain kolmenlaisia objektiivisia tietoja siitä, kuinka suuri on vasemmistonarodnikkien vaikutus työläisten keskuudessa. Ensinnäkin tiedot

sanomalehtien painosmäärästä. Toiseksi tiedot rahalahjoituksia tehneiden työläisryhmien luvusta. Kolmanneksi tiedot valtuusmiesten luvusta pääkaupungin vakuutuslaitoksen vaaleissa.

Verratkaamme näitä numerotietoja, jotka eroavat herrojen Martovien, Himmerien ja kumpp. hävyttömästä valheesta siinä, että *kuka tahansa* saattaa löytää ja tarkastaa ne avoimista, julkisista, eri puolueita koskevista lähteistä.

	Pravdalaiset	Likvidaatto-rit	Vasemm. narodn.	Prosentit		
				Pravdalaiset	Likvidaat- torit	Vasemm. narodn.
Pietarilaisen lehden painosmäärä viikossa	240.000	96.000	36.000	64,5	25,8	9,7
Rahalahjoituksia työläisryhmiltä v. 1913, koko vuosi	2.181	661	264	70,2	21,3	8,5
Vuonna 1914 (toukokuun 13 päivään) ...	2.873	671	524	70,6	16,6	12,8
Valtuutettujen luku pääkaupungin vakuutuslaitoksen vaaleissa	37	7	4	77,1	14,6	8,3

Porvarisryhmille (likvidaatto-reille ja vasemmistonarodnikeille) „edullisimpia” ovat tiedot lehtien painosmäärästä. Mutta likvidaatto-rien ja vasemmistonarodnikkien lehdet *eivät* olekaan työväenlehtiä, vaan porvarillisia lehtiä! Sitä todistavat tiedot rahalahjoituksista (tammikuun 1 päivästä toukok. 13 päivään 1914). Likvidaatto-rit ovat ilmoittaneet saaneensa *kaikista* rahalahjoituksista 56% *muilta* eikä työläisiltä („Trudovaja Pravda” № 15)*. Vasemmistonarodnikeilla vastaava luku = 50%. Vasemmistonarodnikit eivät sitä paitsi ole tietääksemme julkaisseet ollenkaan lehtensä selostuksia; nähtävästi sitä ylläpitävät *rikkaat ystävät porvariston keskuudesta* niin kuin likvidaatto-rienkin lehteä.

Vain pravdalaislehti on työväenlehti. Sekä likvidaatto-rien lehti että vasemmistonarodnikkien lehti ovat *porvarislehtiä*. Tätä *objektiivista tosiasiaa* ei voida kumota millään valheella.

Työläisryhmiä koskevat tiedot käyvät tarkimmin ja lähimmän yhteen Euroopassa julkaistujen puolueenjäsenten lukua koskevien numeroiden kanssa.

* Ks. tätä osaa, ss. 356—363. Toim.

Vasemmistonarodnikit kasvavat hyvin nopeasti (vuodessa kaksinkertaisesti) ja heillä on 12,8% kaikista lehdistä. He kasvavat *likvidaattorien kustannuksella*, sillä viime mainituilla ryhmien luku on pysynyt miltei samana (puolen vuoden aikana 1914 työväenliikkeen yleensä kasvaessa tavattomasti on lisääntynyt vain 10 ryhmää) ja työläisryhmien suhdeluku on *pienentynt*: 21,3%:sta 16,6%:iin.

Herrojen likvidaattorien opportunismi ja luopuminen puolueesta työntää työläisiä *toisen* porvarillisen ryhmän, „radikaalisemman” (sanoissa) ryhmän puoleen.

Pravdalaisille tuli vuodesta 1913 vuoteen 1914 lisää 692 ryhmää, likvidaattoreille 10, vasemmistonarodnikeille 260. Prosenteissa: pravdalaisille + 31,7%, likvidaattoreille + 1,5%, vasemmistonarodnikeille + 100% (pienet luvut kasvavat aina nopeammin kuin suuret; esim. kun Plehanovilla on 9 työläisryhmää ja Wieniin mennessä ¹⁰⁶ — ja Wieniä varten — tulee olemaan 27 tahi 45, niin prosenteissa se tekee + 200% ja + 400%).

Tiedot vakuutuslaitosten vaaleista koskevat ainoastaan Pietaria. Mainittakoon, että v. 1914 vasemmistonarodnikit olivat Pietarissa työläisryhmien rahalahjoitusten määrän kannalta *edellä likvidaattoreista*.

Nimittäin työläisryhmien tekemien rahalahjoitusten luku oli Pietarissa tammikuun 1 päivästä toukokuun 13 päivään 1914 pravdalaisilla 2.024, likvidaattoreilla 308 ja vasemmistonarodnikeilla 391. Prosenteissa: pravdalaisilla 74,3%, likvidaattoreilla 11,4% ja vasemmistonarodnikeilla 14,3%.

Kuten oikeat opportunistit ainakin, likvidaattorimme eivät ole ryhtyneet tämän vasemmistonarodnikkien voimistumisen johdosta voimaperäiseen periaatteelliseen taisteluun marxilaisuuden puolesta, vaan ovat menneet blokkiin (liittoon) vasemmistonarodnikkien kanssa marxilaisia (pravdalaisia) vastaan!!

Tällöin vasemmistonarodnikit ovat propagoineet avoimesti tällaista liittoa „Sovremennikissa” kaikkien johtajiensa nimessä. Mutta likvidaattorit *eivät ole rohjenneet* sanoa työläisille suoraan ja selvästi mistä on kysymys, vaan piileskelevät. Oikeita kadetteja.

Niinpä joku aika sitten vasemmistonarodnikkien lehdessä („Zhivaja Mysl Truda” № 3, kesäkuun 15 p:nä 1914) julkaisiin kirjoitus: „Sairauksassan valtuutettujen vaalista „Aivaz” tehtaalla”. Tässä kirjoituksessa sanotaan: „...aivazi-

laisten punnittavaksi tarjotaan välttämättömyyden pakosta kaksi listaa: *toinen on yhteinen, menshevikkien ja vasemmistonarodnikkien... toinen lista on pravdalaisten*"... (alleiviivaus meidän).

Samassa kirjoituksessa vasemmistonarodnikit selittävät suoraan, että liitto likvidaattorien kanssa on kaikkien „*sosialististen*” suuntausten yhteistoiminnan periaate, t.s. likvidaattorien suorastaan väitetään sanoutuneen irti niin vuoden 1907 päätöslauselmasta, joka koskee vasemmistonarodnikkien suuntauksen porvarillisuutta, kuin myös Axelrodin ehdottamasta vuoden 1903 päätöslauselmasta.

Vasemmistonarodnikkien voimistuminen on marxilaisten mielestä eräs merkki tahi oire talonpoikaiston keskuudessa tapahtuvasta noususta, joka saattaa luonnollisesti „panna pään pyörälle” valveutumattomilta proletaareilta ja pikkuporvarillisilta intelligenteiltä. Meidät, marxilaiset, tämä seikka panee vain entistä tarmokkaammin propagoimaan marxilaisuutta erotukseksi pikkuporvarillisesta narodnikkilaisuudesta.

Työläistoverit! Ei pidä uskoa vakuutteluihin, taruihin! Tarkastelkaa huolellisemmin *objektiivisia* tietoja sekä omasta työväenliikkeestänne että siitä, kuinka likvidaattorien ja vasemmistonarodnikkien porvarilliset aatteet ja porvarillinen toiminta vaikuttavat työväen vähemmistöön.

„*Trudovaja Pravda*” № 27,
kesäkuun 28 pnä 1914

Julkaistaan
„*Trudovaja Pravda*” lehden
tekstin mukaan

KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUDESTA

Kirjoitettu helmi—toukokuussa 1914

*Julkaistu huhti—kesäkuussa 1914
aikakauslehdessä „Prosvetsheniye”,
№№ 4, 5 ja 6*

Allekirjoitus: V. Iljin

*Julkaistaan aikakauslehden
tekstin mukaan*

Venäjän marxilaisten ohjelman yhdeksäs kohta, jossa puhutaan kansakuntien itsemääräämisoikeudesta, on aiheuttanut viime aikoina (kuten jo „Prosvestshenijessa” olemme maininneet)* todellisen sotaretken opportunistien taholta. Sekä venäläinen likvidaattori Semkovski pietarilaisessa likvidaattorilehdessä että bundilainen Liebmann ja ukrainalainen kansallissosiaali Jurkevitch omilla äänenkannattajissaan ovat hyökänneet tätä kohtaa vastaan suhtautuen siihen mitä ylenkatseellisimmin. Epäilemätöntä on, että tämä opportunistien „kaksitoistakielinen ryntäys” meidän marxilaista ohjelmaamme vastaan on kiinteässä yhteydessä nykyisiin nationalistisiin horjuntoihin yleensä. Herätetyn kysymyksen yksityiskohtainen käsittely näyttää meistä sen vuoksi ajankohtaiselta. Huomautamme vain, ettei mainituista opportunisteista yksikään ole esittänyt ainoatakaan itsenäistä perustelua: he kaikki vain toistavat sitä, mitä Rosa Luxemburg on sanonut vuosina 1908—1909 kirjoittamassaan pitkässä puolalaisessa kirjoituksessa „Kansallisuus-kysymys ja autonomia”. Viimeksi mainitun kirjoittajan „originellit” perustelut me tulemmekin ottamaan esityksessämme useimmin huomioon.

1. MITÄ ON KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMINEN?

On luonnollista, että tämä kysymys nousee ensimmäiseksi, kun yritetään tarkastella marxilaisesti niin kutsuttua itsemääräämistä. Mitä sillä pitää käsittää? Onko vastausta etsittävä lakitieteellisistä definitioista (määritelmistä), jotka

* Ks. tätä osaa, ss. 1—36. *Toim.*

on johdettu kaikenlaisista oikeuden „yleisistä käsitteistä”? Vai pitääkö vastausta etsiä kansallisten liikehtimisien historiallisesta ja taloudellisesta tutkimuksesta?

Ei ole ihme, etteivät herrat Semkovskit, Liebmannit ja Jurkevitchit ole hoksanneetkaan asettaa tätä kysymystä, vaan ovat rajoittuneet yksinkertaiseen hihitykseen marxilaisen ohjelman „epäselvyyden” johdosta, kaiketi tietämättä yksinkertaisuudessaan edes sitä, että kansakuntien itsemääräämisestä ei puhuta ainoastaan vuoden 1903 venäläisessä ohjelmassa, vaan myöskin vuoden 1896 Lontoon kansainvälisen kongressin päätöksessä (siitä yksityiskohtaisesti myöhemmin). Paljon ihmeellisempää on se, että Rosa Luxemburg, joka jaarittelee paljon kyseessäolevan kohdan muka abstraktisuudesta ja metafysiillisyydestä, on itse langennut nimenomaan tuohon abstraktisuuden ja metafysiillisyyden syntiin. Juuri Rosa Luxemburg alinomaa eksyy ylimalkaisesti puheisiin itsemääräämisestä (vieläpä kovin huvittavaan järkeilyyn siitä, millä keinoin saadaan tietää kansakunnan tahto), asettamatta missään selvästi ja täsmällisesti kysymystä: onko asian ydin lakitieteellisissä määritelmässä vai koko maailman kansallisuusliikkeiden kokemuksessa?

Tämän marxilaiselle kiertämättömän kysymyksen täsmällinen asettaminen kumoaisi kerralla yhdeksän kymmenesosaa Rosa Luxemburgin perusteluista. Kansallisia liikehtimisiä ei synny Venäjällä ensi kertaa, eivätkä ne ole yksin sille ominaisia. Se kausi, jolloin kapitalismi sai lopullisen voiton feodalismista, oli koko maailmassa sidottu kansallisiin liikehtimisiin. Näiden liikehtimisien taloudellisena perustana on se, että tavaratuotannon täydellistä voittoa varten on välttämätöntä, että porvaristo valtaa kotimaanmarkkinat, on välttämätöntä, että sellaiset alueet, joilla asuu samaa kieltä puhuvaa väestöä, liitetään valtiollisesti yhteen ja samalla poistetaan kaikenlaiset esteet tämän kielen kehittymisen ja sen kirjallisuudessa vakiinnuttamisen tieltä. Kieli on tärkein ihmisten kanssakäymisen keino; kielen yhteisyys ja esteetön kehitys ovat mitä tärkeimpiä ehtoja todella vapaalle ja laajalle, nykyaikaista kapitalismia vastaavalle kauppavaihdolle, väestön vapaalle ja laajalle ryhmittymiselle kaikkiin eri luokkiin ja vihdoin markkinoiden kiinteälle yhteydelle kaikenlaisiin ja kaikkiin isäntiin tai pikkuisäntiin, myyjiin ja ostajiin.

Siksi jokaisen kansallisuusliikkeen tendenssinä (pyrkimyksenä) on *kansallisten valtioiden* muodostaminen, jotka tyydyttävät täydellisimmin näitä nykyaikaisen kapitalismin vaatimuksia. Kaikkein syvimmat taloudelliset tekijät vievät tähän, ja siksi koko Länsi-Euroopalle — enemmänkin: koko sivistysmaailmalle — kansallinen valtio on *tyypillinen*, normaali kapitalistisella kaudella.

Jos siis haluamme saada käsityksen kansakuntien itsemääräämisen merkityksestä ei leikittelemällä lakitieteellisillä definitioilla ja „sepittelemällä” abstraktisia määritelmiä, vaan tutkimalla kansallisuusliikkeiden historiallisia ja taloudellisia ehtoja, niin tulemme kiertämättömästi johtopäätökseen: kansakuntien itsemääräämisellä tarkoitetaan niiden valtiollista eroamista vieraskansallisista kollektiiveista, tarkoitetaan itsenäisen kansallisen valtion muodostamista.

Myöhemmin havaitsemme vielä muitakin syitä, miksi olisi väärin käsittää itsemääräämisoikeus joksikin muuksi kuin oikeudeksi erilliseen valtiolliseen olemassaoloon. Mutta nyt meidän pitää pysähtyä tarkastelemaan, miten Rosa Luxemburg on yrittänyt „päästä eroon” siitä kiertämättömästä johtopäätöksestä, että pyrkimyksellä kansalliseen valtioon on syvät taloudelliset perusteet.

Rosa Luxemburg tuntee mainiosti Kautskyn kirjasen „Kansallisuus ja kansainvälisyys” (liite „Neue Zeit” lehteen¹⁰⁷, № 1, 1907—1908; venäjännös aikakauslehdessä „Nautshnaja Mysl”, Riika, 1908). Hänelle on tunnettua, että käsiteltyään kirjasensa 4. §:ssä yksityiskohtaisesti kysymystä kansallisesta valtiosta Kautsky tuli johtopäätökseen, että Otto Bauer „*aliarvioi* kansallisen valtion muodostamiseen suuntautuvan pyrkimyksen voimaa” (siteeratun kirjasen 23. sivu). Rosa Luxemburg itse on lainannut Kautskyn sanat: „Kansallinen valtio on valtion muoto, joka *täydellisimmin vastaa* nykyisiä” (s.o. kapitalistisia, sivistyneitä, taloudellisesti edistyksellisiä erotukseksi keskiaikaisista, esikapitalistisista y.m.) „oloja, se on se muoto, jossa valtio voi helpoimmin täyttää tehtävänsä” (s.o. kapitalismin vapaimman, laajimman ja nopeimman kehityksen tehtävät). Tähän tulee lisätä Kautskyn vielä täsmällisempi loppuhuomautus, että kansallisessa suhteessa kirjavat valtiot (niin kutsutut kansallisuuksien valtiot erotukseksi kansallisista valtioista) ovat „aina valtioita, joiden sisäinen rakenne on

syystä tai toisesta jäänyt epänormaaliksi tai kehitykseltään vajavaiseksi” (takapajuiseksi). On itsestään selvää, että Kautsky tarkoittaa epänormaalisuudella yksinomaan selaista rakennetta, joka ei vastaa sitä, mikä parhaiten soveltuu kehittyvän kapitalismin vaatimuksiin.

Herää kysymys, miten Rosa Luxemburg on suhtautunut näihin Kautskyn historiallis-taloudellisiin johtopäätöksiin. Ovatko ne oikeita vai väriä? Onko oikeassa Kautsky historiallis-taloudellisine teorioineen vai Bauer, jonka teoria on pohjaltaan psykologinen? Missä on Bauerin selvän „kansallisen opportunismin”, kansallisen kulttuuriautonomian puolustamisen, nationalististen viettymysten („siellä täällä kansallisen momentin tehostaminen”, kuten Kautsky sanoi), „kansallisen momentin suuren liioittelun ja internationalisen momentin täydellisen unohtamisen” (Kautsky) yhteys kansallisen valtion muodostamiseen suuntautuvan pyrkimyksen voimakkuuden aliarvioimiseen?

Rosa Luxemburg ei ole asettanut tätäkään kysymystä. Hän ei ole huomannut tätä yhteyttä. Hän ei ole syventynyt Bauerin teoreettisten katsantokantojen *kokonaisuuteen*. Hän ei ole lainkaan edes vertaillut toisiinsa kansallisuus-kysymyksen historiallis-taloudellista ja psykologista teoriaa. Hän on rajoittunut seuraaviin huomautuksiin Kautskya vastaan.

„...Tämä „paras” kansallinen valtio on vain abstraktio, jota on helppo kehittää teoreettisesti ja puolustaa teoreettisesti, mutta joka ei vastaa todellisuutta” („Przeglad Socjaldemokratyczny” *, 1908, № 6, s. 499).

Ja tämän jyrkän lausunnon vahvistukseksi seuraa selitteilyjä, että kapitalististen suurvaltojen kehitys ja imperialismi tekevät pienten kansojen „itsemääräämisoikeuden” harhaluuloksi. „Voidaanko vakavasti puhua”, huudahtaa Rosa Luxemburg, „muodollisesti riippumattomien montenegrolaisten, bulgariaalaisten, romanialaisten, serbialaisten, kreikkalaisten, osaksi sveitsiläistenkään „itsemääräämisestä”, kun näiden riippumattomuus itse on „Euroopan konsertin” poliittisen taistelun ja diplomaattisen pelin tulos?”! (s. 500). Oloja vastaa parhaiten „ei kansallinen valtio, kuten Kautsky arvelee, vaan rosvovaltio”. Sitten seuraa muutamia

* — „Sosialidemokraattinen Havainnoitsija”. *Toim.*

kymmeniä numerotietoja Englannille, Ranskalle y.m. kuuluvien siirtomaiden suuruudesta.

Tuollaisia järkeilyjä lukiessa ei voi olla ihmettelemättä kirjoittajan kyvyttömyyttä käsittää, *mikä mihinkin kuuluu!* Kun ryhdytään tärkeän näköisenä opettamaan Kautskylle, että pienet valtiot ovat taloudellisesti riippuvaisia suurista; että porvarillisten valtioiden välillä käy taistelu muiden kansakuntien petomaisesta kuristamisesta; että on olemassa imperialismi ja siirtomaita, niin se on jotain naurettavaa, lapsellista viisastelua, sillä kaikki tuo ei ole vähääkään yhteydessä kysymykseen. Eivät ainoastaan pienet valtiot, vaan myöskin esimerkiksi Venäjä on taloudellisesti täysin riippuvainen „rikkaiden” porvarillisten maiden imperialistisen finanssipääoman mahdista. Eivät ainoastaan Balkanin pikkuvaltiot, vaan myöskin Amerikka oli XIX vuosisadalla taloudellisesti Euroopan siirtomaa, kuten jo Marx osoitti „Pääomassa”¹⁰⁸. Tietenkin Kautsky ja jokainen marxilainen tietää kaiken tämän mainiosti, mutta kansallisuusliikkeitä ja kansallista valtiota koskevassa kysymyksessä ei tällä kaikella ole kerrassaan mitään tekemistä.

Rosa Luxemburg on vaihtanut kysymyksen kansakuntien valtiollisesta itsemääräämisestä porvarillisessa yhteiskunnassa, niiden valtiollisesta itsenäisyydestä kysymykseen niiden taloudellisesta itsenäisyydestä ja riippumattomuudesta. Se on yhtä järkevää kuin jos henkilö, joka pohtii ohjelmavaatimusta parlamentin, siis kansanedustajain kokouksen ylivallasta porvarillisessa valtiossa, ryhtyisi esittämään aivan oikeaa vakaumustaan suurpääoman ylivallasta porvarillisen maan kaikenlaisten järjestelmien aikana.

Epäilemätöntä on, että suuri osa Aasiaa, tiheimmin asuttua maanosaa, on joko „suurvaltain” siirtomaiden tai kansallisesti äärimmäisen riippuvaisten ja sorrettujen valtioiden asemassa. Mutta horjuttaako tämä yleisesti tunnettu seikka vähääkään sitä riidatonta tosiasiaa, että itse Aasiassa edellytykset tavaratuotannon mitä täydellisimmälle kehitykselle, kapitalismin mitä vapaimmalle, laajimmalle ja nopeimmalle kasvulle ovat muodostuneet vain Japanissa, siis vain itsenäisessä kansallisessa valtiossa? Tämä valtio on porvarillinen, ja siksi se on alkanut itse sortaa muita kansakuntia ja orjuuttaa siirtomaita; emme tiedä, ehtiikö Aasia ennen kapitalismin vararikkooa muodostua itsenäisten kansallisten

valtioiden systeemiksi kuten Eurooppa. Mutta kiistattomaksi jää, että herätettyään Aasian, kapitalismi on aiheuttanut sielläkin kaikkialla kansallisuusliikkeitä, että näiden liikehittimisien pyrkimyksenä on kansallisten valtioiden muodostaminen Aasiassa, että nimenomaan tällaiset valtiot turvaavat kapitalismin kehitykselle parhaat edellytykset. Aasian esimerkki puhuu Kautskyn *puolesta*, Rosa Luxemburgia *vastaan*.

Myöskin Balkanin valtioiden esimerkki puhuu häntä vastaan, sillä nykyään jokainen näkee, että parhaat edellytykset kapitalismin kehitykselle Balkanilla muodostuvat juuri sitä mukaa, kun tällä niemimaailla muodostetaan itsenäisiä kansallisia valtioita.

Siis sekä koko edistyneimmän sivistyneen ihmiskunnan esimerkki että Balkanin esimerkki ja Aasian esimerkki todistavat Rosa Luxemburgia vastaan Kautskyn väitteen olevan ehdottomasti oikean: kansallinen valtio on kapitalismin sääntö ja „normi”, kansalliselta kokoomukseltaan kirjava valtio on takapajuisuutta tai poikkeus. Kansallisten suhteiden näkökannalta parhaat edellytykset kapitalismin kehitykselle antaa epäilemättä kansallinen valtio. Tämä ei tietenkään merkitse, että tällainen valtio voisi porvarillisten suhteiden pohjalla poistaa kansakuntien riiston ja sorron. Se merkitsee vain, että marxilaiset eivät voi olla ottamatta huomioon niitä mahtavia *taloudellisia* tekijöitä, jotka synnyttävät pyrkimyksen kansallisten valtioiden muodostamiseen. Se merkitsee, että historiallis-taloudelliselta näkökannalta katsottuna „kansakuntien itsemääräämisellä” marxilaisten ohjelmassa *ei voi* olla muuta merkitystä kuin valtiollinen itsemäärääminen, valtiollinen itsenäisyys, kansallisen valtion muodostaminen.

Minkälaisia ehtoja on marxilaiselta, s.o. proletaariselta luokkanäkökannalta asetettava „kansallista valtiota” koskevan porvarillis-demokraattisen vaatimuksen kannattamiselle, siitä tulee yksityiskohtaisesti puhe tuonnempana. Tässä rajoitumme „itsemääräämisen” *käsitteen* määrittelemiseen ja olemme velvollisia vielä vain toteamaan, että Rosa Luxemburg *tietää* tämän käsitteen sisällön („kansallinen valtio”), kun taas hänen opportunistiset kannattajansa, Liebmannit, Semkovskit ja Jurkevitchit, *eivät tiedä sitäkään!*

2. KYSYMYKSEN HISTORIAALLINEN KONKREETTINEN ASETTAMINEN

Käsiteltäköönpä mitä yhteiskunnallista kysymystä hyvänsä, marxilainen teoria vaatii ehdottomasti, että se asetetaan *määrättyihin* historiallisiin puitteisiin ja sitten, jos kysymys on yhdestä maasta (esimerkiksi kansallisuusohjelmasta tätä maata varten), otetaan huomioon konkreettiset erikoisuudet, jotka tekevät tämän maan toisista eroavaksi yhden ja saman historiallisen kauden puitteissa.

Mitä tämä marxilaisuuden ehdoton vaatimus merkitsee meidän kysymykseemme sovellettuna?

Se merkitsee ennen kaikkea sitä, että on välttämätöntä erottaa tarkasti kaksi kansallisuusliikkeiden kannalta aivan erilaista kapitalismin kautta. Toisaalta se on feodalismin ja absolutismin vararikon kausi, porvarillis-demokraattisen yhteiskunnan ja valtion muodostumisen kausi, jolloin kansallisuusliikkeet tulevat ensi kerran joukkoluontoisiksi, vetävät tavalla tai toisella väestön *kaikki* luokat politiikkaan lehdistön välityksellä, edustuslaitoksiin osallistumisella j.n.e. Toisaalta meillä on edessämme täydellisesti muodostuneiden kapitalististen valtioiden kausi, valtioiden, joissa on kauan sitten vakiintunut perustuslaillinen järjestelmä, voimakkaasti kehittynyt proletariaatin ja porvariston välinen antagonismi,— kausi, jota voidaan nimittää kapitalismin vararikon aatoksi.

Ensimmäiselle kaudelle on tyypillistä kansallisuusliikkeiden herääminen, talonpoikaiston, suurilukuisimman ja kaikkein „hidasliikkeisimmän” väestökerroksen, vetäminen niihin mukaan taisteltaessa poliittisesta vapaudesta yleensä ja muun muassa kansallisuuden oikeuksista. Toiselle kaudelle on tyypillistä porvarillis-demokraattisten joukkoliikkeiden puuttuminen, kun kehittynyt kapitalismi, yhä enemmän lähentäen ja sekoittaen toisiinsa jo täydellisesti kauppavaihtoon vedetyt kansakunnat, asettaa etualalle kansainvälisesti yhteensulautuneen pääoman ja kansainvälisen työväenliikkeen välisen antagonismin.

Nämä kaksi kautta eivät tietenkään ole muurilla toisistaan erotettuja, vaan ne ovat sidotut toisiinsa lukuisilla välirenkailla, minkä lisäksi eri maat eroavat toisistaan vielä kansallisen kehityksensä nopeuden, väestönsä kansallisen kokoomuksen, sen sijainnin y.m. y.m.s. puolesta. Ei voi olla

puhuttakaan kyseessäolevan maan marxilaisten kansallisuusohjelman laatimiseen ryhtymisestä ilman kaikkien näiden yleishistoriallisten ja konkreettisten valtiollisten ehtojen vartenottamista.

Ja juuri tässä me tulemme Rosa Luxemburgin järkeilyjen heikoimpaan kohtaan. Hän on harvinaisen ahkerasti koristellut kirjoitustaan „voimasana“-kokoelmalla meidän ohjelmamme 9. kohtaa vastaan julistaen sen „ylimalkaiseksi“, „kaavamaiseksi“, „metafyysilliseksi fraasiksi“ ja niin edelleen loputtomiin. Luonnollista olisi odottaa, että kirjailijatar, joka on noin erinomaisesti tuominnut metafysiikan (marxilaisessa mielessä, siis antidialektiikan) ja tyhjäät abstraktiot, esittää meille näytteen kysymyksen konkreettisesti historiallisesta käsittelystä. Kysymyksessä on tietyn maan, Venäjän, marxilaisten kansallisuusohjelma tietyinä kautena, XX vuosisadan alussa. Kaiketi Rosa Luxemburg asettaakin kysymyksen: *minkälaista historiallista kautta Venäjä elää, minkälaisia ovat tämän maan kansallisuus-kysymyksen ja kansallisuusliikkeiden konkreettiset erikoisuudet tänä kautena?*

Rosa Luxemburg ei puhu siitä kerrassaan mitään! Sen kysymyksen käsittelystä, minkälaisena kansallisuuskysymys esiintyy *Venäjällä* tänä historiallisena kautena, minkälaisia ovat *Venäjän* erikoisuudet tässä suhteessa,— te ette löydä häneltä jälkeäkään!

Meille sanotaan, että kansallisuuskysymys asetetaan Balkanilla toisin kuin Irlannissa, että Marx arvioi näin ja näin puolalaisten ja tshekkien kansallisuusliikettä vuoden 1848 konkreettisissa oloissa (sivu lainauksia Marxilta), että Engels arvioi näin ja näin Sveitsin metsäkantonien taistelun Itävaltaa vastaan sekä Mohrgartenin edustalla v. 1315 käydyn taistelun (sivunen lainauksia Engelsiltä vastaavin selityksin Kautskyilta), että Lassalle piti Saksan XVI vuosisadan talonpoikaissotaa taantumuksellisena j.n.e.

Ei voida sanoa, että nämä huomautukset ja lainaukset loistaisivat uutuudellaan, mutta joka tapauksessa lukijan on mielenkiintoista palauttaa yhä uudelleen mieleensä, miten nimenomaan Marx, Engels ja Lassalle suhtautuivat eri maiden konkreettisten historiallisten kysymysten tutkimiseen. Ja kun lukee uudelleen opettavaisia lainauksia Marxilta ja Engelsiltä, huomaa erikoisen havainnollisesti, miten naurettavaan asemaan Rosa Luxemburg on itsensä

saattanut. Hän saarnaa kaunopuheisesti ja kiivaasti eri maiden ja aikojen kansallisuuskysymyksen konkreettisen historiallisen erittelyn välttämättömyyttä — eikä tee *pienintäkään* yritystä määritellä, *minkälaista* kapitalismin historiallista kehitysvaihetta *Venäjä* elää XX vuosisadan alussa ja minkälaiset ovat kansallisuuskysymyksen *erikoisuudet* tässä maassa. Rosa Luxemburg mainitsee esimerkkejä, miten *toiset* ovat käsitelleet kysymyksen marxilaisesti, sillä aivan kuin varta vasten korostaen, kuinka usein hyvillä aikomuksilla kivetään helvettä ja hyvillä neuvoilla peitellään haluttomuutta tai kyvyttömyyttä soveltaa niitä käytännössä.

Esitämme erään opettavaisen vertailun. Vastustaessaan Puolan riippumattomuuden tunnusta Rosa Luxemburg viittaa vuonna 1898 kirjoittamaansa teokseen, jossa todistetaan, että tehdastuotteita myytäessä Venäjälle „Puolan teollisuus kehittyi” nopeasti. Sanomattakin on selvää, että itsemääräämisoikeutta koskevan kysymyksen suhteen tämä ei vielä todista kerrassaan mitään, että tällä on todistettu vain vanhan pikkuaatelisen Puolan häviäminen j.n.e. Mutta Rosa Luxemburg siirtyy huomaamattomasti aina siihen johtopäätökseen, että Venäjää Puolaan yhdistävien tekijöiden joukossa olisivat jo nyt vallitsevina nykyaikaisten kapitalististen suhteiden puhtaasti taloudelliset tekijät.

Sitten Rosamme siirtyy autonomiakysymykseen ja — vaikka hänen kirjoituksensa otsikkona onkin „Kansallisuuskysymys ja autonomia” yleensä — alkaa todistella Puolan kuningaskunnan *erikoisoikeutta* autonomiaan (ks. tästä „Prosvestshenije”, 1913, № 12*). Todistaakseen Puolan oikeuden autonomiaan Rosa Luxemburg luonnehtii Venäjän valtiojärjestelmää ilmeisesti sellaisilla tunnusmerkeillä, sekä taloudellisilla että poliittisilla, elintapoja koskevilla ja sosiologisilla, — sellaisten piirteiden koostumalla, jotka summaksi antavat „aasialaisen despotismin” käsitteen („Przeglad” № 12, s. 137).

Kaikille on tunnettua, että tuollaiselle valtiojärjestelmälle on ominaista hyvin suuri kestävyys sellaisissa tapauksissa, jolloin kyseessäolevan maan taloudessa ovat vallitsevina aito patriarkaaliset, esikapitalistiset piirteet ja tavaratalouden ja luokkakajakautumisen kehitys on mitätöntä. Jos taas

* Ks. tätä osaa, ss. 29—36. *Toim.*

tällaisessa maassa, jossa valtiojärjestelmä erottautuu räikeästi *esikapitalistisen* luonteensa puolesta, on olemassa kansallisesti rajoitettu alue ja siellä *nopea* kapitalismin kehitys, niin mitä nopeampaa tämä kapitalistinen kehitys on, sitä suurempia ovat ristiriidat sen ja *esikapitalistisen* valtiojärjestelmän välillä, sitä todennäköisempää on kehittyneemmän alueen eroaminen kokonaisuudesta,— alueen, joka on sidottu kokonaisuuteen „aasialais-despootisilla” eikä „nykyaikais-kapitalistisilla” siteillä.

Rosa Luxemburg ei siis ole päässyt selville vesille edes kysymyksessä, joka koskee vallan yhteiskunnallista rakennetta Venäjällä suhteessa porvarilliseen Puolaan, ja kysymystä kansallisten liikehtimisten konkreettisista historiallisista erikoisuuksista Venäjällä hän ei ole asettanutkaan.

Tätä kysymystä meidän onkin pysähdyttävä tarkastelemaan.

3. KANSALLISUUSKYSYMYKSEN KONKREETTISET ERIKOISUUDET VENÄJÄLLÄ JA VENÄJÄN PORVARILLIS- DEMOKRAATTINEN UUDISTUMINEN

...,Huolimatta siitä, että „kansakuntien itsemääräämisoikeuden” periaate on venyvä periaate, pelkkä yieinen puheenparsi, koska se on ilmeisesti yhtä hyvin sovellettavissa myöskin Saksassa ja Itävallassa, Sveitsissä ja Ruotsissa, Amerikassa ja Australiassa asuviin kansakuntiin eikä vain Venäjällä asuviin kansoihin, emme löydä sitä yhdestäkään nykyisten sosialististen puolueiden ohjelmasta”... („Przeglad” № 6, s. 483).

Näin kirjoittaa Rosa Luxemburg marxilaisen ohjelman 9. kohtaa vastaan käymänsä sodan alussa. Tyrkyttäessään meille ohjelman tämän kohdan käsittämistä „pelkäksi yleiseksi puheenparreksi” Rosa Luxemburg itse lankeaakin nimenomaan tähän syntiin väittäessään huvittavan rohkeasti, että tämä kohta on muka „ilmeisesti yhtä hyvin sovellettavissa” Venäjään, Saksaan y.m.

Ilmeistä on, vastaamme me, että Rosa Luxemburg on päättänyt antaa kirjoituksessaan lukiolaisten opetukseen kelpaavien loogisten virheiden kokoelman. Sillä Rosa Luxemburgin sanaryöppy on läpeensä järjettömyyttä ja pilkantekoa kysymyksen historiallis-konkreettisesta asettamisesta.

Jos marxilaista ohjelmaa ei tulkitse lapsellisesti, vaan marxilaisesti, niin ei ole lainkaan vaikea oivaltaa, että se koskee porvarillis-demokraattisia kansallisuusliikkeitä. Kun kerran asia on näin,— ja se on epäilemättä näin,— niin siitä käy „ilmeiseksi”, että tämä ohjelma koskee „summutikassa”, „yleisenä puheenpartena” j.n.e. porvarillis-demokraattisten kansallisuusliikkeiden *kaikkia* tapauksia. Vähäisimmänkin miettimisen jälkeen Rosa Luxemburgista olisi ollut yhtä ilmeinen myöskin se johtopäätös, että ohjelmamme koskee *vain* tällaisen liikkeen ilmenemistapauksia.

Ajattelemalla näitä ilmeisiä seikkoja Rosa Luxemburg olisi ilman erikoisia vaikeuksia huomannut, millaisen järjettömyyden hän on lausunut. Syyttäessään *meitä* „yleisen puheenparren” käyttämisestä hän esittää *meitä vastaan* sen perustelun, että kansakuntien itsemääräämisestä ei puhuta niiden maiden ohjelmissa, joissa *ei ole* porvarillis-demokraattisia kansallisuusliikkeitä. Erinomaisen viisas todiste!

Eri maiden poliittisen ja taloudellisen kehityksen kuin myös niiden marxilaisten ohjelmien vertailulla on marxilaisuuden näkökannalta katsoen hyvin suuri merkitys, sillä nykyaikaisten valtioiden yleinen kapitalistinen luonne kuin myöskin niiden kehityksen yleinen laki ovat epäilemättömiä. Mutta sellainen vertailu on suoritettava taitavasti. Alkeellisena ehtona tällöin on ottaa selville kysymys, ovatko verrattavien maiden historialliset kehityskaudet *verrattavissa* toisiinsa. Esimerkiksi Venäjän marxilaisten agraari-ohjelmaa voivat „verrata” länsieurooppalaisiin ohjelmiin vain täysin tietämättömät henkilöt (kuten ruhtinas J. Trubetskoi „Russkaja Myslissa”), sillä meidän ohjelmamme antaa vastauksen kysymykseen *porvarillis-demokraattisesta* agraariuudistuksesta, josta länsimaissa ei ole puhuttakaan.

Sama koskee kansallisuuskysymystä. Useimmissa länsimaissa se on jo kauan sitten ratkaistu. Naurettavaa on etsiä länsimaiden ohjelmista vastausta olemattomiin kysymyksiin. Rosa Luxemburg on jättänyt tässä huomioimatta juuri kaikkein tärkeimmän: eron eri maiden välillä, joista toisissa porvarillis-demokraattiset uudistukset on kauan sitten suoritettu loppuun ja toisissa ne ovat loppuun suorittamatta.

Tässä erossa on koko asian ydin. Tämän eron jättäminen kokonaan huomioimatta tekeekin Rosa Luxemburgin pitkän

kirjoituksen tyhjen, sisällyksettömien, yleisten puheparsien kokoelmaksi.

Läntisessä, mannermaan Euroopassa porvarillis-demokraattisten vallankumousten kausi käsittää varsin tarkasti määriteltävän aikajakson, suunnilleen vuodesta 1789 vuoteen 1871. Juuri tämä kausi oli kansallisuusliikkeiden ja kansallisten valtioiden muodostamisen kautta. Tämän kauden päätyttyä Länsi-Eurooppa muuttui porvarillisten valtioiden, tavallisesti kansallisesti yhtenäisten valtioiden, vakiintuneeksi systeemiksi. Kun siis nyt etsitään Länsi-Euroopan sosialistien ohjelmista itsemääräämisoikeutta, niin se merkitsee, ettei ymmärretä marxilaisuuden aakkosia.

Itä-Euroopassa ja Aasiassa porvarillis-demokraattisten vallankumousten kausi vasta alkoi vuonna 1905. Vallankumoukset Venäjällä, Persiassa, Turkissa ja Kiinassa, Balkanin sodat — siinä maailmantapahtumien ketju meidän „idässäme” *meidän* aikakaudellamme. Ja vain sokea voi olla näkemättä tässä tapahtumien ketjussa *lukuisten* porvarillis-demokraattisten kansallisuusliikkeiden heräämistä, pyrkimystä kansallisesti riippumattomien ja kansallisesti yhtenäisten valtioiden muodostamiseen. Nimenomaan siksi ja vain siksi, että Venäjä yhdessä naapurimaitensa kanssa elää parhaillaan tätä kautta, me tarvitsemme ohjelasamme kohdan kansakuntien itsemääräämisoikeudesta.

Mutta jatkakaamme vielä vähän ylläesitettyä lainausta Rosa Luxemburgin kirjoituksesta:

„„Erikoisesti”, kirjoittaa hän, „sellaisen puolueen ohjelma, joka toimii kansalliselta kokoomukseltaan sangen kirjavassa valtiossa ja jossa kansallisuuskysymyksellä on ensiarvoinen merkitys,— itävaltalaisen sosialidemokratian ohjelma ei sisällä kansakuntien itsemääräämisoikeuden periaatetta” (sama).

Siis lukija halutaan saada vakuuttuneeksi „erikoisesti” Itävallan esimerkillä. Tarkastelkaamme konkreettiselta historialliselta näkökannalta, minkä verran tässä esimerkissä on järkeä.

Ensiksi. Asettakaamme peruskysymys porvarillis-demokraattisen vallankumouksen loppuun suorittamisesta. Itävallassa se alkoi vuodesta 1848 ja päättyi vuoteen 1867. Siitä lähtien siellä on miltei puoli vuosisataa ollut voimassa suurin piirtein vakiintunut porvarillinen perustuslaki, jonka pohjalla legaalinen työväenpuolue toimii julkisesti.

Siksi Itävallan kehityksen sisäisissä edellytyksissä (s.o. kapitalismin kehityksen näkökannalta Itävallassa yleensä ja muun muassa sen eri kansakuntien sisällä) *ei ole* tekijöitä, mitkä aiheuttaisivat hyppäyksiä, joiden eräänä seurauksena voi olla kansallisesti itsenäisten valtioiden muodostuminen. Edellyttäen vertauksellaan, että Venäjä on tässä kohdassa samanlaisessa asemassa, Rosa Luxemburg tekee perinjuurin virheellisen, historianvastaisen otaksuman ja lisäksi vielä luisuu tahtomattaan likvidaattoruuteen.

Toiseksi. Erikoisen suuri merkitys meitä kiinnostavassa kysymyksessä on sillä, että kansallisuuksien keskinäinen suhde on Itävallassa ja Venäjällä erilainen. Itävalta on kauan ollut sellainen valtio, jossa enemmistönä ovat saksalaiset, ja sitä paitsi Itävallan saksalaiset tavoittelivat hegemonia-asemaa saksalaisen kansakunnan keskuudessa yleensä. Vuoden 1866 sota teki lopun tästä „tavoittelusta”, kuten Rosa Luxemburg (joka niin vihaa muka yleisiä puheenparsia, kaavoja, abstraktioita...) ehkä suvainnee muistaa. Itävallassa hallitseva kansakunta, saksalainen kansakunta, joutui vuoteen 1871 mennessä lopullisesti muodostuneen itsenäisen saksalaisen valtakunnan *rajojen ulkopuolelle*. Toisaalta unkarilaisten yritys muodostaa itsenäinen kansallinen valtio romahti jo vuonna 1849 Venäjän maaorjasotaväen iskuista.

Täten muodostui erikoisen omalaatuinen tilanne: unkarilaisten ja sitten myös tshekkien pyrkimys ei lainkaan eroamiseen Itävallasta, vaan Itävallan kokonaisuuden säilyttämiseen juuri kansallisen riippumattomuuden vuoksi, jonka vielä saaliinhimoisemmat ja voimakkaammat naapurit olisivat voineet kokonaan tallata! Tämän omalaatuisen tilanteen vuoksi Itävalta muodostui kaksikeskustaiseksi (dualistiseksi) valtioksi, ja nykyään se on muuttumassa kolmikeskustaiseksi (trialistiseksi: saksalaiset, unkarilaiset ja slaavilaiset).

Onko Venäjällä jotain tämän tapaista? Pyrkivätkö meillä „muukalaiset” liittymään isovenäläisiin *pahemman* kansallisen sorron uhatessa?

Tarvitsee vain asettaa tämä kysymys, niin huomaa, miten järjetöntä, kaavamaista ja typerää on Venäjän vertaaminen Itävaltaan kansakuntien itsemääräämistä koskevassa kysymyksessä.

Venäjän omalaatuiset olot kansallisuuskysymyksen alalla ovat aivan päinvastaisia kuin olemme nähneet Itävallassa. Venäjä on valtakunta, jolla on yksi kansallinen, isovenäläinen keskus. Isovenäläiset asuvat valtavan laajalla yhte-näisellä alueella, ja heidän lukunsa kohoaa noin 70 miljoo-naan henkeen. Tämän kansallisen valtion erikoisuutena on ensiksikin se, että „muukalaiset” (jotka yhdessä muodosta-vat väestön enemmistön, 57%) asuvat nimenomaan reuna-maissa; toiseksi se, että näiden muukalaisten sortaminen on paljon ankarampaa kuin naapurivaltioissa (eikä vain eurooppalaisissa); kolmanneksi se, että hyvin monessa tapauksessa reunamaissa asuvilla sorretuilla kansallisuuk-silla on rajan takana heimolaisia, joilla on suurempi kansallinen riippumattomuus (riittävää on palauttaa mieleen vaikkapa valtakuntamme länsi- ja etelärajat — suomalaiset, ruotsalaiset, puolalaiset, ukrainalaiset, romanialaiset); nel-jänneksi se, että kapitalismin kehitys ja yleinen kulttuuritaso on „muukalaisissa” reunamaissa useassa tapauksessa kor-keampi kuin valtion keskiosassa. Ja vihdoin se, että nimen-omaan aasialaisissa naapurivaltioissa me havaitsemme alkaneen sarjan porvarillisia vallankumouksia ja kansallisia liikehtimisiä, jotka vetävät mukaansa osan Venäjän rajojen sisällä asuvista sukulaiskansallisuuksista.

Täten siis nimenomaan kansallisuuskysymyksen historial-liset konkreettiset erikoisuudet Venäjällä tekevät meillä kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustamisen nyky-kaudella erikoisen välttämättömäksi.

Muuten Rosa Luxemburgin väite, että itävaltalaisen sosialidemokraattien ohjelmassa ei ole kansakuntien itse-määräämisoikeuden tunnustamista, on puhtaasti tosiasia-in-kin kannalta väärä. Tarvitsee vain avata Brünnin edustaja-kokouksen pöytäkirjat, kokouksen, jossa kansallisuus-ohjelma hyväksyttiin, niin näemme siellä ruteenilaisen sosialidemokraatin Hankevitshin koko ukrainalaisen (rutee-nilaisen) edustajiston nimessä antaman lausunnon (pöytä-kirjojen s. 85) ja puolalaisen sosialidemokraatin Regerin koko puolalaisen edustajiston nimessä antaman lausunnon (s. 108), että kummankin mainitun kansakunnan itävalta-laiset sosialidemokraatit asettavat tavoitteidensa joukkoon pyrkimyksen kansojensa kansalliseen yhdistymiseen, vapau-teen ja itsenäisyyteen. Siis esittämättä ohjelmassaan suoraan kansakuntien itsemääräämisoikeutta itävaltalainen sociali-

demokratia on samaan aikaan täysin suostuvainen siihen, että puolueen *osat* esittävät kansallisen itsenäisyyden vaatimuksen. Asiallisesti tämä tietysti merkitsee kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustamista! Rosa Luxemburgin vetoaminen Itävaltaan puhuukin siis *kaikissa* suhteissa Rosa Luxemburgia *vastaan*.

4. „KÄYTÄNNÖLLISYYS” KANSALLISUUSKYSYMYKSESSÄ

Opportunistit tarttuivat erikoisen hanakasti siihen Rosa Luxemburgin väitteeseen, että ohjelmamme 9. kohta ei sisällä mitään „käytännöllistä”. Rosa Luxemburg on niin ihastunut tuohon väitteeseensä, että tapaamme tämän „tunnuksen” hänen kirjoituksessaan toisinaan kahdeksankin kertaa samalla sivulla.

9. kohta „ei anna minkäänlaista käytännöllistä ohjetta proletariaatin jokapäiväistä politiikkaa varten, minkäänlaista kansallisuusprobleemien käytännöllistä ratkaisua”, kirjoittaa hän.

Tarkastelkaamme tätä väitettä, joka on esitetty vielä siten, että 9. kohta joko ei ilmaise kerrassaan mitään tai velvoittaa kannattamaan kaikkia kansallisia pyrkimyksiä.

Mitä merkitsee „käytännöllisyyden” vaatimus kansallisuuskysymyksessä?

Joko kaikkien kansallisten pyrkimysten kannattamista; tai vastausta „kyllä tahi ei” kysymykseen jokaisen kansakunnan eroamisesta; taikka yleensä kansallisten vaatimusten välitöntä „toteutettavuutta”.

Tarkastelkaamme kaikkia näitä kolmea „käytännöllisyyden” vaatimuksen mahdollista merkitystä.

Porvaristo, joka luonnollisesti esiintyy jokaisen kansallisuusliikkeen alussa sen hegemonina (johtajana), sanoo käytännölliseksi tehtäväksi kaikkien kansallisten pyrkimysten kannattamista. Mutta proletariaatin politiikka kansallisuuskysymyksessä (samoin kuin muissakin kysymyksissä) vain kannattaa porvaristoa määrättyyn suuntaan, mutta ei ole milloinkaan sama kuin sen politiikka. Työväenluokka kannattaa porvaristoa vain kansallisuusrauhan takia (jota porvaristo ei voi täydellisesti antaa ja joka on toteutettavissa vain *täydellisen* demokratisoinnin mukana), tasa-arvoisuuden takia, parhaimman luokkataistelutilanteen takia. Siksi juuri porvariston *käytännöllisyyttä vastaan*

proletaarit asettavat kansallisuuskysymyksessä *periaatteellisen* politiikan, aina kannattaen porvaristoa *vain ehdollisesti*. Jokaisen kansakunnan porvaristo tahtoo kansallisuusasiassa joko erioikeuksia *omalle* kansakunnalleen tai erikoista hyötyä sille; tätä sanotaankin „käytännöllisyydeksi”. Proletariaatti on kaikkia erioikeuksia ja kaikkea erikoisasemaa vastaan. „Käytännöllisyyden” vaatiminen siltä merkitsee, että mennään porvariston talutusnuoraan, että langetaan opportunistisiin.

Onko vastattava „kyllä vai ei” kysymykseen jokaisen kansakunnan eroamisesta? Tämä näyttää sangen „käytännölliseltä” vaatimukselta. Mutta asiallisesti se on järjetön, teoreettisesti metafysiillinen, ja käytännössä se johtaa proletariaatin alistamiseen porvariston politiikalle. Porvaristo asettaa aina etusijalle kansalliset vaatimuksensa. Asettaa ne ehdottomasti. Proletariaatti alistaa ne luokkataistelun eduille. Teoreettisesti ei voida etukäteen varmuudella sanoa, johtaako porvarillis-demokraattisen vallankumouksen päätökseen kyseessä olevan kansakunnan eroaminen vai sen tasa-arvoinen asema toisen kansakunnan rinnalla: proletariaatille on *kummassakin tapauksessa* tärkeää turvata oman luokkansa kehitys; porvaristolle on tärkeää vaikeuttaa tätä kehitystä työntäen syrjään sen tehtävät „oman” kansakuntansa tehtävien tieltä. Siksi proletariaatti rajoittuu itsemääräämisoikeuden tunnustamiseen niin sanoakseni negatiiviseen vaatimukseen, antamatta takeita yhdellekään kansakunnalle, sitoutumatta antamaan *mitään* toisen kansakunnan *kustannuksella*.

Vaikka tämä ei olekaan „käytännöllistä”, niin mahdollisista ratkaisuista se takaa käytännössä varmimmin kaikkein demokraattisimman; proletariaatille ovat tarpeen *vain* nämä takeet, mutta jokaisen kansakunnan porvaristolle ovat tarpeen *sen* etujen takeet muiden kansakuntien asemaa (mahdollisia puutteita) huomioon ottamatta.

Porvaristolle on mielenkiintoisinta tämän vaatimuksen „toteutettavuus”,— siitä ainainen pyrkimys kaupanhierontaan muiden kansakuntien porvariston kanssa proletariaatin vahingoksi. Mutta proletariaatille on tärkeää oman luokkansa lujittaminen porvaristoa vastaan, joukkojen kasvattaminen johdonmukaisen demokratian ja sosialismin hengessä.

Vaikka tämä ei olekaan „käytännöllistä” opportunisteille, niin todellisuudessa se on ainoa maksimaalisen kansallisen

tasa-arvoisuuden ja rauhan tae sekä feodaaleja että *nationalistista* porvaristoa vastaan.

Proletaarien koko tehtävä kansallisuuskysymyksessä on „epäkäytännöllinen” jokaisen kansakunnan *nationalistisen* porvariston näkökannalta, sillä proletaarit, ollen vihamielisiä kaikelle nationalismille, vaativat „abstraktista” tasa-arvoisuutta, periaatteellista pienimpäinkin erioikeuksien poistamista. Tätä oivaltamatta Rosa Luxemburg on tyhmillä käytännöllisyyden ylistyksellään avannut ovet selko selälleen nimenomaan opportunisteille, erikoisesti opportunistisille myönnytyksille, joita tehdään isovenäläiselle nationalismille.

Miksi isovenäläiselle? Siksi, että isovenäläiset ovat Venäjällä sortava kansakunta, ja kansallisessa suhteessa opportunisti tulee luonnollisesti esiintymään sorrettujen ja sortavien kansakuntien keskuudessa eritavalla.

Sorrettujen kansakuntien porvaristo tulee vaatimustensa „käytännöllisyyden” nimessä kutsumaan proletariaattia kannattamaan ehdoitta sen pyrkimyksiä. Käytännöllisintä on sanoa suoraan „kyllä” *tämän* kansakunnan eroamisen puolesta eikä kaikkien ja kaikenlaisten kansakuntien eroamisoikeuden puolesta!

Proletariaatti on tällaista käytännöllisyyttä vastaan: tunnustaen tasa-arvoisuuden ja yhtäläisen oikeuden kansallisen valtion muodostamiseen se pitää kaikkein kalleimpana ja asettaa korkeimmalle kaikkien kansakuntien proletaarien liiton, arvioiden jokaista kansallista vaatimusta sekä jokaista kansallista eroamista työläisten luokkataistelun *näkökulmasta*. Käytännöllisyyden tunnus on asiallisesti vain porvarillisten pyrkimysten epäkriittillisen omaksumisen tunnus.

Meille sanotaan: kannattaessanne eroamisoikeutta te kannatatte sorrettujen kansakuntien porvarillista nationalismia. Näin puhuu Rosa Luxemburg, näin kertoo hänen perässään opportunisti Semkovski — muuten ainoa likvidattoriaatteiden edustaja tämän kysymyksen alalla likvidattorilehdessä!

Me vastaamme: ei, nimenomaan porvaristolle on tässä tärkeää „käytännöllinen” ratkaisu, mutta työläisille on tärkeää kahden tendenssin *periaatteellinen* erottaminen toisistaan. *Mikäli* sorretun kansakunnan porvaristo tais-telee sortavaa kansakuntaa vastaan, *sikäli* me olemme aina,

kaikissa tapauksissa ja kaikkia muita päättävämmiin sen taistelun *puolesta*, sillä me olemme kaikkein rohkeimpia ja johdonmukaisimpia sorron vihollisia. Mikäli sorretun kansakunnan porvaristo puolustaa *omaa* porvarillista nationalismiaan, sikäli me olemme vastaan. Taistelu sortavan kansakunnan erioikeuksia ja väkivaltaisuuksia vastaan eikä mitään myönnytyksiä sorretun kansakunnan etuoikeuspyrkimyksille.

Jos emme esitä ja käytä agitaatiossa eroamisoikeuden tunnusta, niin pelaamme ei vain *sortavan* kansakunnan porvariston, vaan myöskin feodaalien ja absolutismin puoleen. Tämän todisteen Kautsky esitti kauan sitten Rosa Luxemburgia vastaan, ja se on kiistaton. Peläten Puolan nationalistisen porvariston „auttamista” Rosa Luxemburg kieltää eroamisoikeuden *Venäjän* marxilaisten ohjelmassa ja siten *todellisuudessa* auttaa isovenäläisiä mustasotnialaisia. Hän auttaa todellisuudessa opportunistista myöntymistä isovenäläisten erioikeuksiin (ja vielä pahempaankin kuin erioikeuksiin).

Viehättyneenä taisteluun Puolassa ilmenevää nationalismia vastaan Rosa Luxemburg on unohtanut isovenäläisten nationalismiin, vaikka nimenomaan *tämä* nationalismi onkin nykyään peloittavin, nimenomaan se on vähemmän porvarillinen, mutta enemmän feodaalinen, nimenomaan se on pahin jarru demokratialle ja proletaariselle taistelulle. *Jokaisessa* sorretun kansakunnan porvarillisessa nationalismissa on sortoa *vastaan* tähtäävä yleisdemokraattinen sisältö, ja juuri tätä sisältöä me *ehdottomasti* kannatamme, erottaen tarkasti pyrkimyksen omaan kansalliseen erikoisasemaan, vastustaen puolalaisen porvarin pyrkimystä kuristaa juutalaista j.n.e. j.n.e.

Tämä on „epäkäytännöllistä” porvarin ja poroporvarin näkökannalta. Tämä on ainoa käytännöllinen ja periaatteellinen sekä demokratiaa, vapautta ja proletaarista liittoa todellisesti auttava politiikka kansallisuuskysymyksessä.

Eroamisoikeuden tunnustaminen kaikille; jokaisen konkreettisen eroamiskysymyksen arviointi sellaiselta näkökannalta, joka poistaa kaikkinaisen eriarvoisuuden, kaikkinaiset erioikeudet, kaikkinaisen erikoisaseman.

Katsokaamme sortavan kansakunnan asemaa. Voiko sellainen kansa, joka sortaa muita kansoja, olla vapaa? Ei.

Isovenäläisen väestön* vapauden edut vaativat taistelua tällaista sortoa vastaan. Sorrettujen kansakuntien liikehtimisen tukahduttamisen pitkäaikainen historia, vuosisatainen historia, tällaisen tukahduttamisen järjestelmällinen propaganda „ylempien” luokkien taholta on luonut suuria haittoja itse isovenäläisen kansan vapauden asialle sen ennakkoluuloissa j.n.e.

Isovenäläiset mustasotnialaiset pitävät tietoisesti yllä näitä ennakkoluuloja ja lietsovat niitä. Isovenäläinen porvaristo sietää niitä tai mukautuu niihin. Isovenäläinen proletariaatti ei voi toteuttaa *omia* tarkoitusperiään, ei voi raivata itselleen tietä vapautteen taistelematta järjestelmällisesti näitä ennakkoluuloja vastaan.

Itsenäisen ja riippumattoman kansallisen valtion muodostaminen on Venäjällä jäänyt toistaiseksi yksistään vain isovenäläisen kansakunnan erioikeudeksi. Me, isovenäläiset proletaarit, emme puolusta minkäänlaisia erioikeuksia, emme puolusta tätäkään erioikeutta. Me taistelemme tämän valtakunnan maaperällä, liitämme yhteen tämän valtakunnan kaikkien kansakuntien työläisiä, me emme voi mennä takuuseen kansallisen kehityksen tästä tai tuosta tiestä, me kuljemme *kaikkia* mahdollisia teitä omaan luokkapäätämäämme.

Mutta tähän päämäärään ei voida kulkea taistelematta kaikkinaista nationalismia vastaan ja puolustamatta eri kansakuntien yhdenvertaisuutta. Onko esimerkiksi Ukrainan kohtalona muodostaa itsenäinen valtio, se riippuu tuhansista edeltäkin tuntemattomista tekijöistä. Ja yrittämättä turhaan „*ennustella*” me olemme järkähtämättä sillä kannalla, mikä on epäilemätöntä: Ukrainalla on oikeus tällaiseen valtioon. Me kunnioitamme tätä oikeutta, emme kannata isovenäläisen erioikeuksia ukrainalaisten suhteen, me *kasvatamme* joukkoja tämän oikeuden tunnustamisen hengessä, kaikenlaisten kansakuntien *valtiollisten* erioikeuksien kieltämisen hengessä.

Hyppäyksissä, joita kaikki maat ovat kokeneet porvarillisten vallankumousten kaudella, ovat yhteentörmäykset ja taistelu oikeudesta kansalliseen valtioon mahdollisia ja

---

* Jostakin L. VI:stä¹⁰⁰ Pariisissa tämä sana näyttää epämarxilaiselta. Tämä L. VI. on huvittavan „superklug” (rikkiviisas). Rikkiviisas L. VI. alkoo nähtävästi kirjoittaa tutkielman sanojen „väestö”, „kansa” j.n.e. karkottamisesta meidän minimiohjelmastamme (luokkataistelun näkökannalta).

todennäköisiä. Me proletaarit julistamme itsemme jo etukäteen isovenäläisten erioikeuksien *vastustajiksi* ja harjoitamme kaikkea propagandaamme ja agitaatiotamme tähän suuntaan.

Tavoitellessaan „käytännöllisyyttä” Rosa Luxemburg ei ole huomannut isovenäläisen enempiä kuin muihinkaan kansallisuuksiin kuuluvan proletariaatin *tärkeintä* käytännöllistä tehtävää: jokapäiväisen agitaation ja propagandan harjoittamista kaikkinaisia valtiollisia ja kansallisia erioikeuksia vastaan, oman kansallisen valtion muodostamisoikeuden — kaikille kansakunnille yhtäläisen oikeuden puolesta; sellainen tehtävä on (tällä hetkellä) meidän tärkein tehtävämme kansallisuuskysymyksen alalla, sillä vain siten me puolustamme demokratian ja kaikenlaisten kansakuntien kaikkien proletaarien tasavertaisen liiton etuja.

Olkoon tämä propaganda „epäkäytännöllistä” sekä isovenäläisten sortajien näkökannalta että sorrettujen kansakuntien porvariston näkökannalta (sekä edelliset että jälkimmäiset vaativat *selvää* vastausta, syyttäen sosialidemokraatteja „epämääräisyydestä”). Nimenomaan tämä propaganda ja vain se turvaa käytännössä joukkojen todella demokraattisen ja todella sosialistisen kasvatuksen. Vain tällainen propaganda takaa myös suurimmat mahdollisuudet kansallisuusrauhalle Venäjällä, jos se jää kirjavaksi kansalliseksi valtioksi, sekä rauhallisimman (ja proletariselle luokkataistelulle vahingottoman) jakautumisen eri kansallisvaltioihin, jos nousee kysymys tällaisesta jakautumisesta.

Selittääksemme konkreettisemmin tätä politiikkaa, ainoata proletaarista politiikkaa kansallisuuskysymyksessä, me tarkastelemme isovenäläisen liberalismiin suhdetta „kansakuntien itsemääräämiseen” ja esimerkkiä Norjan eroamisesta Ruotsista.

5. LIBERAALINEN PORVARISTO JA SOSIALISTISET OPPORTUNISTIT KANSALLISUUSKYSYMYKSESSÄ

Näimme, että yhdeksi tärkeimmäksi „valtikseen” taistelussa Venäjän marxilaisten ohjelmaa vastaan Rosa Luxemburg katsoo tällaisen väitteen: itsemääräämisoikeuden tunnustaminen on yhtä kuin sorrettujen kansakuntien porvarillisen nationalismiin tukeminen. Toisaalta, sanoo Rosa

Luxemburg, jos tällä oikeudella käsitetään ainoastaan taistelua kaikkinaista kansakuntiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan, niin erikoinen ohjelmakohta on tarpeeton, sillä sosialidemokratia on yleensä kaikkinaista kansallista väkivaltaa ja eriarvoisuutta vastaan.

Ensimmäinen väite, kuten Kautsky kumoamattomasti osoitti melkein 20 vuotta sitten, vierittää nationalismin toisten niskoille, sillä pelätessään sorrettujen kansakuntien porvariston nationalismia Rosa Luxemburg osoittaa *käytännössä* pelaavansa isovenäläisten mustasotnialaisen nationalismin pussiin! Toinen väite on oikeastaan pelokasta loitonemista kysymyksestä: sisältääkö kansallisen tasa-arvoisuuden tunnustaminen eroamisoikeuden tunnustamisen vai eikö sisällä? Jos sisältää, niin Rosa Luxemburg siis tunnustaa meidän ohjelmamme 9. kohdan periaatteellisesti oikeaksi. Jos ei sisällä, niin hän ei siis tunnusta kansallista tasa-arvoisuutta. Karttellemisella ja verukkeilla ei asiaa voida tässä auttaa!

Parhaana yllä mainittujen ja kaikkien samantapaisten väitteiden tarkastuksena on kuitenkin tutkiminen, miten yhteiskunnan *eri luokat* suhtautuvat tähän kysymykseen. Marxilaiselle tällainen tarkastus on välttämätön. Pitää lähteä objektiivisesta, pitää huomioida luokkien keskinäis-suhteet tässä kysymyksessä. Jättäessään tämän tekemättä Rosa Luxemburg lankeaa juuri siihen metafysiisyyden, abstraktisuuden, yleisen puheenparren y.m.s. syntiin, josta hän on turhaan yrittänyt syyttää vastustajiaan.

Kysymys on *Venäjän* marxilaisten, s.o. Venäjän kaikkien kansallisuuksien marxilaisten ohjelmasta. Eiköhän ole tarpeellista luoda silmäys Venäjän *vallassaolevien* luokkien kantaan?

„Byrokration” (pyydämme anteeksi epätarkkaa sanaa) ja yhdistyneen aateliston tyyppiä olevien feodaalisten tilanherrain kanta on yleisesti tunnettu. Sekä kansallisuuksien tasa-arvoisuuden että itsemääräämisoikeuden ehdoton kieltäminen. Vanha, maaorjuuden ajoilta peräisin oleva tunnus: itsevaltius, oikeauskoisuus ja kansakunta, jolloin viimeksi mainitulla tarkoitetaan yksinomaan isovenäläisiä. Ukrainalaisetkin on julistettu „muukalaisiksi”, heidänkin äidinkieltään vainotaan.

Luokaamme silmäys Venäjän porvaristoon, joka on „kutsuttu” osallistumaan, tosin hyvin vaatimattomasti,

mutta kuitenkin osallistumaan maan hallintaan „kesäkuun 3 päivän” lainsäädäntö- ja hallintajärjestelmässä. Että lokakuulaiset menevät käytännössä tässä kysymyksessä oikeistolaisten mukana, sitä ei tarvitse paljoakaan todistella. Valitettavasti eräät marxilaiset kiinnittävät paljon vähemmän huomiota isovenäläisen liberaalisen porvariston, progressistien ja kadettien kantaan. Mutta se, joka ei tutki tätä kantaa eikä syvenny siihen, lankeaa kansakuntien itsemääräämisoikeutta käsiteltäessä kiertämättömästi abstraktisuuden ja perustelemattomuuden syntiin.

Viime vuonna käyty väittely „Pravdan” ja „Retshin” välillä pakotti tämän kadettipuolueen pää-äänenkannattajan, joka on niin taitava diplomaattisesti karttamaan suoraa vastausta „epämieluisiin” kysymyksiin, tekemään kuitenkin eräitä arvokkaita tunnustuksia. Metakka syttyi kesällä 1913 Lvovissa pidetyn yleisukrainalaisen ylioppilaiden edustajakokouksen johdosta. Valantehnyt „Ukrainan tuntija” eli „Retshin” ukrainalainen avustaja hra Mogiljanski julkaisi kirjoituksen, jossa mitä valikoiduimmin haukkumasanoin („houretta”, „seikkailupolitiikkaa” y.m.s.) sadatteli Ukrainan separaation (eroamisen) ajatusta, sitä ajatusta, jonka puolesta kansallissosiaali Dontsov taittoi peistä ja jonka mainittu edustajakokous hyväksyi.

Olematta lainkaan solidaarinen hra Dontsoville ja suoraan osoittaen, että hän on kansallissosiaali ja että monet ukrainalaiset marxilaiset eivät ole samaa mieltä kuin hän, sanomalehti „Rabotshaja Pravda” lausui kuitenkin, että „Retshin” sävy, oikeammin: *kysymyksen periaatteellinen asettaminen* „Retshissä” on aivan säädytöntä ja sopimatonta isovenäläiselle demokraatille tai henkilölle, joka haluaa esiintyä demokraattina*. Kumotkoon „Retsh” avoimesti herrat Dontsovit, mutta isovenäläiselle muka demokratian äänenkannattajalle on *periaatteellisesti* sallimatonta unohtaa eroamisvapaus, *oikeus* eroamiseen.

Muutama kuukausi myöhemmin hra Mogiljanski julkaisi „Retshin” 331. numerossa „selityksiä”, saatuaan Lvovin ukrainalaisesta „Shljahi” lehdestä¹¹⁰ tietää hra Dontsovin vastaväitteistä, kun tämä oli muun muassa huomauttanut, että „ainoastaan Venäjän sosialidemokraattinen lehdistö asianmukaisella tavalla ryvetti (leimasi?) „Retshin” shovi-

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 257—258. Toim.

nistisen päällekkäisyyden". Hra Mogiljanskin „selitykset” olivat siinä, että hän kolmasti kertasi: „hra Dontsovin reseptien arvostelulla” „ei ole mitään yhteistä kansakuntien itsemääräämisoikeuden kieltämisen kanssa”.

„On sanottava”, kirjoitti hra Mogiljanski, „ettei myöskään „kansakuntien itsemääräämisoikeus” ole mikään fetishi (kuulkaa!), jota ei saa arvostella: kansakunnan epäterveet elämänehdot voivat synnyttää kansallisessa itsemääräämisessä epäterveitä pyrkimyksiä, ja näiden viimeksi mainittujen ilmituominen ei vielä merkitse kansakuntien itsemääräämisoikeuden kieltämistä”.

Kuten näette, liberaalin korulauseet „fetishistä” olivat aivan Rosa Luxemburgin korulauseiden hengen mukaisia. Ilmeistä oli, että hra Mogiljanski halusi karttaa suoraa vastausta kysymykseen: tunnustaako hän oikeuden valtiolliseen itsemääräämiseen, s.o. eroamiseen, vai eikö tunnusta?

Ja „Proletarskaja Pravda” (№ 4, joulukuun 11 pnä 1913) asetti *suoraan* tämän kysymyksen sekä hra Mogiljanskille että kadettipuolueelle*.

„Retsh” lehti julkaisi silloin (№ 340) allekirjoituksettoman, siis toimituksen virallisen lausunnon, joka antaa vastauksen tähän kysymykseen. Tuo vastaus sisältää kolme kohtaa:

1) Kadettipuolueen ohjelman 11. kohdassa puhutaan suoraan, tarkasti ja selvästi kansakuntien „vapaasta *kulttuurillisesta* itsemääräämisoikeudesta”.

2) „Retshin” vakuuttelun mukaan „Proletarskaja Pravda” on „auttamattomasti sekoittanut” itsemääräämisen separatismien kanssa, tämän taikka tuon kansakunnan eroamisen kanssa.

3) „*Todellakin, kadetit eivät ole koskaan ottaneetkaan tehtäväkseen puolustaa oikeutta „kansakuntien eroamiseen” Venäjän valtakunnasta*”. (Ks. kirjoitusta „Kansallisliberalismi ja kansakuntien itsemääräämisoikeus” „Proletarskaja Pravdassa” № 12, joulukuun 20 pnä 1913**).

Kiinnittäkäämme ensiksi huomiomme „Retshin” lausunnon toiseen kohtaan. Kuinka havainnollisesti se osoittaa-kaan herroille Semkovskeille, Liebmanneille, Jurkevitsheille ja muille opportunisteille, että heidän melunsa ja juttunsa

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 524—526. Toim.

** Ks. tätä osaa, ss. 42—44. Toim.

„itsemääräämis”-ajatuksen muka „epäselvyydestä” tai „epämääräisyydestä” ovat *todellisuudessa*, s.o. luokkataistelun ja luokkien objektiivisen keskinäisyyden kannalta Venäjällä, liberaalis-monarkistisen porvariston puheiden *suoranaista kertaamista!*

Kun „Proletarskaja Pravda” asetti „Retshin” herroille, valistuneille „perustuslaillisille demokraateille”, kolme kysymystä: 1) kieltävätkö he sen, että koko kansainvälisen demokratian historian aikana, erikoisesti XIX vuosisadan puolivälistä lähtien, kansakuntien itsemääräämisellä tarkoitetaan nimenomaan valtiollista itsemääräämistä, oikeutta itsenäisen kansallisen valtion muodostamiseen? 2) kieltävätkö he sen, että vuoden 1896 Lontoon kansainvälisen sosialistikongressin tunnetussa päätöksessä on sama sisältö? ja 3) että Plehanov jo v. 1902 kirjoittaessaan itsemääräämisestä käsitti sillä nimenomaan valtiollista itsemääräämistä? — kun „Proletarskaja Pravda” asetti nämä kolme kysymystä, niin *herrat kadetit vaikenivat!!*

He eivät vastanneet sanaakaan, sillä heillä ei ollut mitä vastata. Heidän täytyi vaieten tunnustaa, että „Proletarskaja Pravda” oli ehdottomasti oikeassa.

Liberaalien melu „itsemääräämisen” käsitteen epäselvyydestä, siitä, että sosialidemokraatit ovat sen „auttamattomasti sekoittaneet” separatismiin kanssa, ei ole mitään muuta kuin pyrkimystä *sokea* kysymys, karttaa demokratian yleisesti säätämän periaatteen tunnustamista. Elleivät herrat Semkovskit, Liebmannit ja Jurkevitchit olisi niin tyhmiä, niin heitä hävettäisi esiintyä työläisten edessä *liberaalisessa* hengessä.

Mutta menkäämme edelleen. „Proletarskaja Pravda” sai „Retshin” tunnustamaan, että sanat „kulttuurillisesta” itsemääräämisestä sisältävät kadettien ohjelmassa nimenomaan *valtiollisen* itsemääräämisen *kieltämisen* ajatuksen.

„Todellakin, kadetit eivät ole koskaan ottaneetkaan tehtäväkseen puolustaa oikeutta „kansakuntien eroamiseen” Venäjän valtakunnasta” — näitä „Retshin” sanoja „Proletarskaja Pravda” ei suotta suositellut „Novoje Vremja” ja „Zemshtshina” lehdille kadettiemme „lojaalisuuden” näyteenä. Jättämättä tietenkään käyttämättä tilaisuutta muistella „juutalaista” ja kaikella tavalla pistellä kadetteja, „Novoje Vremja” lehti lausui 13563. numerossaan kuitenkin:

„Mikä sosdemeilla on poliittisen viisauden selviö” (s.o. kansakuntien itsemääräämisoikeuden, eroamisoikeuden tunnustaminen), „se alkaa nykyaikoina herättää jopa kadettienkin keskuudessa erimielisyyttä”.

Kuuluttamalla, että he „eivät ole koskaan ottaneetkaan tehtäväkseen puolustaa oikeutta kansakuntien eroamiseen Venäjän valtakunnasta”, kadetit asettuivat periaatteellisesti täysin samanlaiselle kannalle kuin „Novoje Vremja”. Tässä onkin eräs perusta kadettien *kansallisliberalismille*, heidän läheisyydelleen Purishkevitsheihin, heidän aatteellis-poliittiselle ja käytännöllis-poliittiselle riippuvaisuudelleen näistä viimeksi mainituista. „Herrat kadetit ovat lukeneet historiaa”, kirjoitti „Proletarskaja Pravda”, „ja tietävät mainiosti, minkälaisiin lievästi sanoen „pogromeja muistuttaviin” tekoihin Purishkevitskien ikivanhan „raahata putkaan eikä päästää pois” oikeuden soveltaminen käytännössä on usein johtanut”. Tuntien mainiosti Purishkevitskien kaikkivallan feodaalisen alkuperän ja luonteen kadetit kuitenkin asettuvat täydellisesti nimenomaan tämän luokan luomien suhteiden ja rajojen *perustalle*. Tietäen mainiosti, miten paljon epäeurooppalaista, eurooppalaisvastaista (sanoisimmepa aasialaista, ellei se kajahtaisi japanilaisten ja kiinalaisten aiheettomalta halveksumiselta) on niissä suhteissa ja puitteissa, jotka tämä luokka on luonut tai määritellyt, herrat kadetit tunnustavat ne rajaksi, jota ei voida ylittää.

Tämä onkin Purishkevitsheihin sopeutumista, matelymista heidän edessään, pelkoa horjuttaa heidän asemaansa, tämä onkin heidän puolustamistaan kansanliikkeeltä, demokralialta. „Käytännössä tämä merkitsee”, kirjoitti „Proletarskaja Pravda”, „maaorjuuttajien etuihin ja hallitsevan kansakunnan pahimpiin nationalistisiin ennakkoluuloihin sopeutumista sen sijaan, että taisteltaisiin järjestelmällisesti näitä ennakkoluuloja vastaan”.

Historiaa tuntevina ja demokralismin mainetta tavoittelevina henkilöinä kadetit eivät ole yrittäneetkään väittää, että demokralattisen liikkeen, joka meidän päivinämme luonnehtii sekä Itä-Eurooppaa että Aasiaa ja pyrkii uudistamaan kummankin sivistyneiden, kapitalististen maiden malliin,— että tämän liikkeen on jätettävä feodaalisen kauden, Purishkevitskien kaikkivallan ja laajojen porvariston ja

pikkuporvariston kerrosten oikeudettomuuden kauden määrittelemät rajat ehdottomasti ennalleen.

Että „Proletarskaja Pravdan” ja „Retshin” välisen väitteilyn nostama kysymys ei lainkaan ollut vain kirjallisuuden kysymys, vaan että se koski todellista päivänpolttavaa poliittista kysymystä, sen osoitti todeksi muun muassa kadettipuolueen viime konferenssi maaliskuun 23—25 p:nä 1914. „Retshin” (№ 83, maaliskuun 26 p:nä 1914) virallisessa selostuksessa tästä konferenssista sanotaan:

„Kansallisuuskysymyksiä pohdittiin myös erikoisen vilkkaasti. Kieviläiset edustajat, joihin yhtyivät N. V. Nekrasov ja A. M. Koljubakin, osoittivat, että kansallisuuskysymys on suuri kehkeytyvä tekijä, jota on edistettävä rohkeammin kuin tähän asti. F. F. Kokoshkin osoitti kuitenkin” (tämä on se sama „kuitenkin”, joka vastaa shtshedriniläistä „mutta” — „korvat eivät kasva otsaa ylemmäksi, eivät kasva”), „että niin ohjelma kuin aikaisemmin saatu poliittinen kokemuskin vaativat, että „kansallisuuksien valtiollisen itsemääräämisen” „venyviin määritelmään” suhtaudutaan hyvin varovasti”.

Tämä kadettien konferenssissa esitetty mitä erinomaisin järkeily ansaitsee kaikkien marxilaisten ja kaikkien demokraattien taholta suuren huomion. (Huomautamme suluissa, että „Kijevskaja Mysl”, joka on nähtävästi erittäin hyvin perillä asioista ja epäilemättä esittää oikein hra Kokoshkinin ajatukset, lisäsi, että hän oli varta vasten nostanut kysymyksen valtakunnan „hajoamisen” uhkasta, tietenkin varoituksena vastaväittäjilleen.)

„Retshin” virallinen selostus on laadittu taiturimaisen diplomaattisesti, jotta voitaisiin mahdollisimman vähän kohottaa esirippua ja mahdollisimman paljon peittää. Pääpiirtein on kuitenkin selvää, mitä kadettien konferenssissa tapahtui. Edustajat — liberaaliporvarit, jotka ovat perillä asiaintilasta Ukrainassa, ja „vasemmisto”-kadetit asettivat kysymyksen *nimenomaan* kansakuntien *valtiollisesta* itsemääräämisestä. Muuten ei hra Kokoshkinilla olisi ollut syytä kehottaa „suhtautumaan varovasti” tähän „määritelmään”.

Kadettien ohjelmassa, joka oli kadettikonferenssin edustajille tietenkin tunnettu, on nimenomaan „kulttuurillinen” eikä valtiollinen itsemäärääminen. Siis hra Kokoshkin *puolusti* ohjelmaa Ukrainan edustajia ja vasemmistokadetteja *vastaan*, puolusti „kulttuurillista” itsemääräämistä „valtiollista” itsemääräämistä *vastaan*. On aivan ilmeistä, että noustessaan „valtiollista” itsemääräämistä vastaan, nos-

taessaan esiin „valtakunnan hajoamisen” uhkan ja nimitäessään „valtiollisen itsemääräämisen” määritelmää „venyväksi” (täysin Rosa Luxemburgin hengen mukaisesti!) hra Kokoshkin puolusti isovenäläistä kansallisliberalismia kadettipuolueen „vasemmistolaisempia” eli demokraattisempia aineksia ja ukrainalaista porvaristoa vastaan.

Hra Kokoshkin voitti kadettikonferenssissa, kuten „Retshin” selostuksen petollisesta „kuitenkin”-sanasesta nähdään. Isovenäläinen kansallisliberalismi pääsi voitolle kadettien keskuudessa. Eiköhän tämä voitto auta selventämään niiden Venäjän marxilaisten keskuudessa olevien ymmärtämättömien yksilöiden ajatuksia, jotka ovat kadettien perässä alkanee myös pelätä „kansallisuuksien valtiollisen itsemääräämisen venyviä määritelmiä”?

Tarkastelkaamme „kuitenkin” hra Kokoshkinin ajatusten kulkua asian sisällön kannalta. Vedoten „aikaisemmin saatuun poliittiseen kokemukseen” (s.o. ilmeisesti vuoden 1905 kokemukseen, jolloin isovenäläinen porvaristo säikähti kansallisten erioikeuksiensa vuoksi ja säikähdyksellään pelästytti kadettipuolueen) ja vetäen esiin „valtakunnan hajoamisen” uhkan hra Kokoshkin ilmaisi käsittävänsä mainiosti, että valtiollinen itsemäärääminen ei voi merkitä mitään muuta kuin oikeutta eroamiseen ja itsenäisen kansallisen valtion muodostamiseen. Herää kysymys: miten tähän hra Kokoshkinin pelkoon tulee katsoa demokratian näkökannalta yleensä ja erikoisestikin proletaarisen luokkataistelun näkökannalta?

Hra Kokoshkin tahtoo saada meidät uskomaan, että eroamisoikeuden tunnustaminen suurentaa „valtakunnan hajoamisen” vaaraa. Tämä katsantokanta on poliisi Mymretsovin, jonka mielilauselma oli: „raahataan putkaan eikä päästetä pois”. Demokratian näkökannalta yleensä asia on juuri päinvastoin: eroamisoikeuden tunnustaminen *pienentää* „valtakunnan hajoamisen” vaaraa.

Hra Kokoshkin puhuu aivan nationalistien tapaan. Viime edustajakokouksessaan he peittosivat ukrainalaisia „mazelalaisia”. Ukrainan liike,— huudahti hra Savenko ja kumpp.,— uhkaa heikentää Ukrainan yhteyksiä Venäjään, sillä Itävalta lujittaa ukrainalaisystävyydellään ukrainalaisten yhteyttä Itävaltaan!! Käsittämättömäksi jäi, miksi sitten Venäjä ei voi yrittää „lujittaa” ukrainalaisten yhteyttä Venäjään *sillä samalla tavalla*, josta herrat Savenkot syyttävät

Itävaltaa, s.o. myöntämällä ukrainalaisille äidinkielen vapauden, itsehallinnon, autonomisen eduskunnan j.n.e.?

Herrojen Savenkojen ja herrojen Kokoshkinien puheet ovat aivan samanlaisia ja puhtaasti loogilliselta kannalta yhtä naurettavia ja järjettömiä. Eikö ole selvää, että mitä enemmän ukrainalaisella kansallisuudella tulee jossain maassa olemaan vapauksia, sitä lujemmaksi tulee tämän kansallisuuden yhteys kyseessäolevaan maahan? Tätä aakkostotuutta vastaan ei voitane kiistää, ellei hylätä kerrassaan kaikkia demokratismin perusajatuksia. Ja voiko kansallisuudella sellaisenaan olla suurempaa vapautta kuin eroamisvapaus, vapaus muodostaa itsenäinen kansallinen valtio?

Selvittääksemme vielä täydellisemmin tätä liberaalien (ja niiden, jotka ymmärtämättömyydessään toistavat heidän laulujaan) sotkema kysymystä esitämme aivan yksinkertaisen esimerkin. Otamme avioerokysymyksen. Rosa Luxemburg sanoo kirjoituksessaan, että keskitetyn demokraattisen valtion, joka ei ole lainkaan ristiriidassa sen eri osien autonomian kanssa, on jätettävä kaikki tärkeimmät lainsäädännön alat, muun muassa lainsäädäntö avioerosta, keskusparlamentin toimivaltaan. Tämä huolehtiminen avioerovapauden turvaamisesta demokraattisen valtion keskusvaltan toimesta on täysin ymmärrettävää. Taantumukselliset vastustavat avioerovapautta, kehottavat „suhtautumaan siihen varovasti” ja kirkuvat, että se merkitsee „perheen hajoamista”. Mutta demokraatit arvelevat, että taantumukselliset teeskentelevät, sillä todellisuudessa he puolustavat poliisin ja byrokratian kaikkivaltaa, toisen sukupuolen erioikeuksia ja mitä pahinta naisen sortamista; — että todellisuudessa avioerovapaus ei merkitse perhesuhteiden „hajoamista”, vaan päinvastoin niiden lujittumista ainoilla sivistisyhteiskunnassa mahdollisilla ja kestäville demokraattisilla perusteilla.

Itsemääräämisvapauden, s.o. eroamisvapauden, kannattajien syyttäminen separatismien edistämisestä on yhtä tyhmää ja ulkokultaista kuin syyttää avioerovapauden kannattajia perhesuhteiden hajottamisen edistämisestä. Samalla tavalla kuin porvarillisessa yhteiskunnassa avioerovapautta vastaan esiintyvät ne, jotka puolustavat erioikeuksia ja ostettavuutta, joiden perustalle porvarillinen avioliitto rakentuu, samoin kapitalistisessa valtiossa itsemääräämisvapauden,

s.o. kansakuntien eroamisvapauden, kieltäminen merkitsee vain hallitsevan kansakunnan erioikeuksien ja poliisimaisten hallintotapojen puolustamista demokraattisten vahingoksi.

Epäilemätöntä on, että kapitalistisen yhteiskunnan kaikkien suhteiden synnyttämä politikoiminen aiheuttaa toisiinsa parlamentaarikkojen ja sanomalehtimiesten perin kevytmielisiä, jopa suorastaan tolkuttomia jaaritteluja tämän tai tuon kansakunnan eroamisesta. Mutta vain taantumukselliset voivat antaa tuontapaisen jaarittelun pelästyttää itseään (tai voivat teeskennellä, että he muka ovat pelästyneet). Ken on demokratian kannalla, t.s. sillä kannalla, että väestön joukot ratkaisevat valtiolliset kysymykset, hän tietää mainiosti, että politikoitsijoiden jaarittelusta joukkojen päätökseen on „äärettömän pitkä matka”¹¹¹. Joka-päiväisestä kokemuksestaan väestöjoukot käsittävät erinomaisesti maantieteellisten ja taloudellisten yhteyksien merkityksen, laajojen markkinoiden ja suuren valtion edullisuuden, ja eroamiseen ne turvautuvat vain silloin, kun kansallinen sorto ja kansalliset kahnaukset tekevät yhteiselämän aivan sietämättömäksi ja jarruttavat kaikkia ja kaikkinaisia taloudellisia suhteita. Ja tämänlaisessa tapauksessa kapitalistisen kehityksen ja luokkataisteluvapauden edut tulevat olemaan nimenomaan eroavien puolella.

Siis otettakoonpa hra Kokoshkinin puheet miltä kantilta hyvänsä, niin ne osoittautuvat tolkuttomuuden huipuksi ja demokratian periaatteiden pilkkaamiseksi. Mutta vissiä logiikkaa noissa puheissa on; se on isovenäläisen porvariston luokkaetujen logiikkaa. Hra Kokoshkin samoin kuin kadettipuolueen enemmistö on tämän porvariston rahasäkin lakeija. Hän puolustaa sen etuoikeuksia yleensä ja sen *valtiollisia* etuoikeuksia erikoisesti, puolustaa niitä yhdessä Purishkevitchin kanssa, hänen rinnallaan,— Purishkevitch vain luottaa enemmän maaorjuuden nuijaan, mutta Kokoshkin ja kumpp. näkevät, että vuosi 1905 löi tuon nuijan pahasti sälöille, ja luottavat enemmän porvarillisiin joukkojen petkuttamisen keinoihin, esimerkiksi pikkuporvarien ja talonpoikien pelottelemiseen „valtakunnan hajoamisen” aaveella, heidän pettämiseensä korulauseilla „kansan vapauden” saumaamisesta yhteen historiallisten perustusten kanssa j.n.e.

Kansakuntien valtiollisen itsemääräämisen periaatteeseen kohdistuvan liberaalien vihan reaalinen luokkamerkitys on

yksi ja ainoa: kansallisliberalismi, isovenäläisen porvariston valtiollisten erioikeuksien puolustaminen. Myöskin ne venäläiset opportunistit marxilaisten joukossa, jotka nimenomaan nyt, kesäkuun 3 päivän järjestelmän kaudella, ovat sonnustautuneet taistelemaan kansakuntien itsemääräämisoikeutta vastaan, kaikki he: likvidaattori Semkovski, bundilainen Liebmann, ukrainalainen pikkuporvari Jurkevitsch, *todellisuudessa* laahustavat yksinkertaisesti kansallisliberalismin perässä ja turmelevat työväenluokkaa kansallisliberaalisilla aatteilla.

Työväenluokan ja sen kapitalismia vastaan käymän taistelun edut vaativat kaikkien kansakuntien työläisten täydellistä solidaarisuutta ja mitä läheisintä yhtenäisyyttä, vaativat lujaa vastarintaa porvariston nationalistiselle politiikalle, kuuluipa tämä porvaristo mihin kansallisuuteen hyvänsä. Siksi olisi proletarisen politiikan tehtävistä poikkeamista ja työläisten alistamista porvariston politiikkaan, jos sosialidemokraatit alkaisivat kieltää itsemääräämisoikeuden, s.o. sorrettujen kansakuntien eroamisoikeuden, samoin kuin sekin, jos sosialidemokraatit ryhtyisivät kannattamaan sorrettujen kansakuntien porvariston kaikkia kansallisia vaatimuksia. Palkkatyöläiselle on yhdentekevää, onko hänen pääasiallisena riistäjänään isovenäläinen porvaristo etusijalla muukalaiseen nähden vai puolalainen porvaristo etusijalla juutalaiseen nähden j.n.e. Luokkansa edut käsittävä palkkatyöläinen on kylmäkiskoinen sekä isovenäläisten kapitalistien valtiollisiin erioikeuksiin että puolalaisten tai ukrainalaisten kapitalistien lupauksiin nähden, joiden mukaan maan päällä tulee paratiisi, kun he saavat valtiollisia erioikeuksia. Kapitalismin kehitys käy ja tulee käymään eteenpäin tavalla taikka toisella sekä yhteisessä kirjavassa valtiossa että erillisissä kansallisissa valtioissa.

Joka tapauksessa palkkatyöläinen jää riiston kohteeksi, ja menestyksellinen taistelu riistoa vastaan vaatii, että proletariaatti on riippumaton nationalismista, että proletarit ovat niin sanoaksemme täysin puolueettomia eri kansakuntien porvariston taistelussa etusijasta. „Oman” kansallisen porvariston erioikeuksien pieninkin kannattaminen jonkin kansakunnan proletariaatin taholta herättää kiertämättömästi toisen kansakunnan proletariaatin epäluulon, heikentää työläisten kansainvälistä luokkasolidaarisuutta, erottaa heidät toisistaan porvariston iloksi. Ja itsemääräämisoikeu-

den eli eroamisoikeuden kieltäminen merkitsee käytännössä ehdottomasti hallitsevan kansakunnan erioikeuksien kannattamista.

Vieläkin havainnollisemmin voimme tästä vakuuttua, kun otamme konkreettisen esimerkin, Norjan eroamisen Ruotsista.

6. NORJAN EROAMINEN RUOTSISTA

Rosa Luxemburg ottaa juuri tämän esimerkin ja järkeilee sen johdosta seuraavaan tapaan:

„Viime tapahtuma federatiivisten suhteiden historiassa, Norjan eroaminen Ruotsista,— johon puolalainen sosialipatrioottinen lehdistö (ks. krakovalaista „Naprzód”¹¹²) aikoinaan kiireesti tarttui valtiolliseen eroamiseen tähtäävien pyrkimysten voiman ja edistysellisyyden ilahduttavana ilmauksena,— muuttui heti silminnähtäväksi todisteeksi siitä, että federalismi ja siitä johtuva valtiollinen eroaminen eivät lainkaan ole edistysellisyyden tai demokratismin ilmauksia. Niin sanotun Norjan „vallankumouksen” jälkeen, joka oli siinä, että ruotsalainen kuningas pantiin pois valtaistuimelta ja lähetettiin pois Norjasta, norjalaiset valitsivat kaikessa rauhassa itselleen uuden kuninkaan muodollisesti hyläten kansanäänestyksellä tasavallan perustamisen suunnitelman. Se, minkä kaikenlaisten kansallisten liikehtimisien ja kaikenlaisen riippumattomuudelta näyttävän pintapuoliset ihailijat julistivat „vallankumoukseksi”, oli yksinkertainen talonpoikaisen ja pikkuporvarillisen partikularismin ilmaus, yksinkertainen pyrkimys pitää omilla rahoillaan „oma” kuningas ruotsalaisen ylimystön tyrkyttämän asemesta, siis se oli liike, jolla ei ollut kerrassaan mitään yhteistä vallankumouksellisuuden kanssa. Samalla tämä ruotsalais-norjalaisen unionin hajoamisen historia osoitti uudelleen, missä määrin siihen saakka olemassa ollut federaatio oli tässäkin tapauksessa vain selvästi dynastisten etupyyteiden ilmaus ja siis monarkismin ja taantumuksen muoto” („Przeglad”).

Siinä on kirjaimellisesti kaikki, mitä Rosa Luxemburg on sanonut tästä kysymyksestä!! Ja täytyy myöntää, että olisi vaikea paljastaa kantansa avuttomuutta selvemmin kuin Rosa Luxemburg on tehnyt tässä esimerkissä.

Kysymys oli ja on siitä, tarvitseeko sosialidemokratia kansallisesti kirjavassa valtiossa välttämättä sellaisen ohjelman, jossa tunnustetaan oikeus itsemääräämiseen eli eroamiseen.

Mitä Rosa Luxemburgin itsensä ottama Norjan esimerkki meille osoittaa tässä kysymyksessä?

Kirjoittajamme kiertelee ja kaartelee, viisastelee ja meluaa „Naprzódia” vastaan, mutta kysymykseen hän ei

vastaa!! Rosa Luxemburg puhuu mistä hyvänsä ollakseen *sanomatta sanaakaan* kysymyksen ytimestä!!

On selvää, että halutessaan pitää omilla rahoillaan oman kuninkaansa ja kaataessaan kansanäänestyksellä tasavallan perustamisen suunnitelman norjalaiset pikkuporvarit ilmaisivat sangen huonoja poroporvarillisia ominaisuuksia. On selvää, että „Naprzód”, jos se ei huomannut tätä, ilmaisi yhtä huonoja ja yhtä poroporvarillisia ominaisuuksia.

Mutta mitä tekemistä tällä kaikella on asian kanssa??

Puhehan oli kansakuntien itsemääräämisoikeudesta ja sosialistisen proletariaatin suhtautumisesta tähän oikeuteen! Minkä vuoksi Rosa Luxemburg ei vastaa kysymykseen, vaan kiertää ja kaartaa?

Sanotaan, että hiiren mielestä ei ole kissaa väkevämpää petoa. Rosa Luxemburgin mielestä ei ilmeisesti ole olemassa väkevämpää petoa kuin „frak”. „Frakeiksi” nimitetään rahvaan kielessä „Puolan sosialistista puoluetta”, niin sanottua vallankumouksellista fraktiota, ja krakovalainen lehtinen „Naprzód” on hyväksynyt tämän „fraktion” aatteen. Rosa Luxemburgin taistelu tämän „fraktion” nationalismia vastaan on häikäissyt kirjoittajamme niin, että hänen näköpiiristään on kadonnut kaikki, paitsi „Naprzód”.

Jos „Naprzód” sanoo „kyllä”, niin Rosa Luxemburg katsoo pyhäksi velvollisuudekseen julistaa viivyttelämättä „ei”, laisinkaan ajattelematta, että tällä tavalla hän ei tuo ilmi riippumattomuuttaan „Naprzódista”, vaan päinvastoin hullunkurisen riippuvaisuutensa „frakeista” ja kyvyttömyytensä katsella asioita vähän syvemmältä ja laajemmalla näkökannalta kuin krakovalaisen muurahaiskeon näkökanta on. „Naprzód” on tietenkin perin huono eikä lainkaan marxilainen lehti, mutta tämä seikka ei saa estää meitä tutkimasta asiallisesti Norjan esimerkkiä, koska olemme sen esittäneet.

Käsitelläksemme tämän esimerkin marxilaisesti meidän täytyy tarkastella ei hirveän pelottavien „frakien” huonoja ominaisuuksia, vaan ensiksikin Norjan Ruotsista eroamisen konkreettisia historiallisia erikoisuuksia ja toiseksi sitä, mitkä olivat kummankin maan *proletariaatin* tehtävät tämän eroamisen yhteydessä.

Norjaa lähenfävät Ruotsiin maantieteelliset, taloudelliset ja kielelliset yhdyssiteet, jotka eivät ole vähemmän läheisiä kuin useiden ei-isovenäläisten slaavilaisten kansakuntien

yhdysmaat isovenäläisiin. Mutta Norjan liitto Ruotsin kanssa ei ollut vapaaehtoinen, joten Rosa Luxemburg puhuu „fедераatiosta” aivan turhaan, yksinkertaisesti vain siksi, että hän ei tiedä mitä sanoisi. Napoleonin sotien aikana monarkit *antivat* Norjan Ruotsille vastoin norjalaisten tahtoa, ja ruotsalaisten piti viedä sotaväkeä Norjaan alistaakseen sen valtaansa.

Monien vuosikymmenien kuluessa tämän jälkeen oli Norjan ja Ruotsin välillä alituisesti kahnauksia, Norjan nauttimasta erittäin laajasta autonomiasta (oma eduskunta j.n.e.) huolimatta, ja norjalaiset pyrkivät kaikin voimin vapautumaan ruotsalaisen ylimystön ikeestä. Elokuussa 1905 he vihdoin vapauttivat itsensä siitä: Norjan eduskunta päätti, että Ruotsin kuningas lakkasi olemasta Norjan kuninkaana, ja sen jälkeen suoritettu kansanäänestys, Norjan kansan mielipiteen ilmaisu, antoi valtavan äänten enemmistön (noin 200 tuhatta muutamaa sataa vastaan) täydellisen Ruotsista eroamisen puolesta. Eräiden horjahtelujen jälkeen ruotsalaiset tyytyivät eroamiseen tosiasiana.

Tämä esimerkki osoittaa meille, minkälaisella perustalla kansakuntien eroamistapaukset ovat mahdollisia ja esiintyvät nykyisten taloudellisten ja poliittisten suhteiden vallitessa ja minkälaisen *muodon* eroaminen saa toisinaan poliittisen vapauden ja demokraattisuuden oloissa.

Yksikään sosialidemokraatti, ellei hän päätä julistaa itseään välinpitämättömäksi poliittisen vapauden ja demokratian kysymyksiä kohtaan (ja siinä tapauksessa hän tietenkin lakkaisi olemasta sosialidemokraatti), ei voi kieltää, että *tosiasiallisesti* tämä esimerkki osoittaa tietoisten työläisten *velvollisuudeksi* harjoittaa järjestelmällistä propagandaa ja valmistella pohjaa, jotta kansakuntien eroamisen vuoksi mahdollisesti syntyvät selkkaukset ratkaistaisiin *vain siten*, kuin ne ratkaistiin Norjan ja Ruotsin välillä v. 1905, eikä „venäläisittäin”. Tämä juuri ilmaistaankin kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustamisen ohjelmavaatimuksella. Ja Rosa Luxemburgin piti päästä eroon hänen teorialleen epämieluisasta tosiasiasta hyökkäämällä ankarasti norjalaisten poroporvarien poroporvarillisuutta ja krakovalaista „Napródia” vastaan, sillä hän käsitti mainiosti, miten *peruuttamattomasti* tämä historiallinen tosiasia *kumoaa* hänen fraasinsa, että kansakuntien itsemääräämisoikeus on muka „utopiaa” ja että se on muka yhtä

kuin oikeus „syödä kultalautasilta” j.n.e. Tällaiset fraasit ilmaisevat vain surkean omahyväistä, opportunistista uskoa Itä-Euroopan kansallisuuksien välisten nykyisten voimasuhteiden muuttumattomuuteen.

Menkäämme edelleen. Kansakuntien itsemääräämistä koskevassa kysymyksessä samoin kuin jokaisessa muussakin kysymyksessä meitä kiinnostaa ennen kaikkea ja eniten proletariaatin itsemäärääminen kansakuntien sisällä. Rosa Luxemburg on sivuuttanut vaatimattomasti tämänkin kysymyksen, sillä hän tajuaa, miten epämieluisia hänen „teorialleen” on sen käsitteleminen hänen itsensä ottaman Norjan esimerkin pohjalla.

Millainen oli Norjan ja Ruotsin proletariaatin kanta eroamisen johdosta tapahtuneessa selkkauksessa ja millainen sen piti olla? Norjan valveutuneet työläiset olisivat eroamisen *jälkeen* tietenkin äänestäneet tasavallan puolesta *, ja kun oli sosialisteja, jotka äänestivät toisin, niin se vain osoittaa, miten paljon eurooppalaisessa sosialismissa on toisinaan tylsää, pikkuporvarillista opportunistia. Tästä ei voi olla kahta mielipidettä, ja koskettelemme tätä kohtaa vain siksi, että Rosa Luxemburg on yrittänyt hämätä asian ytimen puhumalla *muista asioista*. Eroamiskysymyksen suhteen emme tiedä, velvoittiko Norjan sosialistinen ohjelma norjalaisia sosialidemokraatteja pitämään kiinni yhdestä määrätystä mielipiteestä. Edellyttäkäämme, että ei, että norjalaiset sosialistit olivat jättäneet avoimeksi kysymyksen siitä, missä määrin Norjan autonomia oli riittävä esteettömälle luokkataistelulle ja missä määrin ainaiset kahnaukset ja selkkaukset ruotsalaisen ylimystön kanssa jarruttivat taloudellisen elämän vapautta. Mutta se, että Norjan proletariaatin tuli lähteä tätä ylimystöä vastaan Norjan talonpoikaisdemokratian puolesta (viimeksi mainitun kaikesta pikkuporvarillisesta ahdasmielisyydestä huolimatta), — se on kiistatonta.

Entä Ruotsin proletariaatti? Tiettyä on, että ruotsalaiset tilanherrat, joita ruotsalaiset papit avustivat, saarnasivat sotaa Norjaa vastaan, ja kun Norja oli paljon heikompi Ruotsia, kun Norja oli saanut jo kokea Ruotsin päällekar-

---

* Jos norjalaisen kansakunnan enemmistö oli monarkian kannalla ja proletariaatti tasavallan kannalla, niin norjalaisen proletariaatin eteen avautui yleensä puheen kaksi tietä: joko vallankumous, jos sen edellytykset olivat kypsyneet, tai alistuminen enemmistölle ja pitkäaikainen työ propagandan ja agitaation alalla.

kauksen, kun ruotsalaisella ylimystöllä oli sangen suuri vaikutusvalta omassa maassaan, niin tämä saarnaaminen oli erittäin vakava uhka. Voidaan olla varmoja siitä, että ruotsalaiset Kokoshkinit olivat kauan ja utterasti turmelleet ruotsalaisia kansanjoukkoja kehotuksilla „suhtautua varovasti” „kansakuntien valtiollisen itsemääräämisen venyviin määritelmiin”, kuvailemalla „valtakunnan hajoamisen” vaaroja ja vakuuttelemalla, että „kansan vapaus” voidaan sovittaa yhteen ruotsalaisen ylimystön perustusten kanssa. On aivan varmaa, että Ruotsin sosialidemokratia olisi pettänyt sosialismin asian ja demokratian asian, ellei se olisi taistellut kaikin voimin sekä tilanherrojen että „Kokoshkinien” ideologiaa ja politiikkaa vastaan, ellei se olisi puolustanut *paitsi* kansakuntien tasa-arvoisuutta yleensä (jonka Kokoshkinitkin tunnustavat) myöskin kansakuntien itsemääräämisoikeutta, Norjan eroamisvapautta.

Norjan ja Ruotsin työläisten läheinen liitto, heidän täydellinen toverillinen luokkasolidarisuutensa *lujittui* siitä, että Ruotsin työläiset tunnustivat norjalaisten eroamisoikeuden. Sillä norjalaiset työläiset pääsivät varmuuteen, että ruotsalaiset työläiset eivät ole ruotsalaisen nationalismin saastuttamia, että veljeys norjalaisten proletaarien kanssa on heille kalliimpi kuin ruotsalaisen porvariston ja ylimystön erioikeudet. Euroopan monarkkien ja Ruotsin ylimystön Norjalle tyrkyttämien siteiden katkaiseminen lujitti Norjan ja Ruotsin työläisten välisiä siteitä. Ruotsin työläiset osoittivat, että porvarillisen politiikan kaikista käänteistä huolimatta — porvarillisten suhteiden perustalla on uusi väkivaltainen norjalaisten alistaminen ruotsalaisten valtaan täysin mahdollista! — he kykenevät säilyttämään ja suojaamaan molempien kansakuntien työläisten täydellisen tasa-arvoisuuden ja luokkasolidarisuuden taistelussa niin ruotsalaista kuin norjalaistakin porvaristoa vastaan.

Tästä näkyy muun muassa se, kuinka perusteettomia ja suorastaan naurettavia ovat „frakien” toisinaan tekemät yritykset „käyttää hyväkseen” meidän ja Rosa Luxemburgin välisiä erimielisyyksiä Puolan sosialidemokratiaa vastaan. „Frakit” eivät ole proletaarinen, sosialistinen puolue, vaan pikkuporvarillinen nationalistinen puolue, jotain Puolan sosialivallankumouksellisten kaltaista. Mistään Venäjän sosialidemokraattien ja tuon puolueen yhteisyydestä ei ole

koskaan ollut eikä ole voinut olla puhetta. Päinvastoin, yksikään Venäjän sosialidemokraatti ei ole koskaan „katunut” lähentymistä ja yhtymistä Puolan sosialidemokraatteihin. Puolan sosialidemokratialle kuuluu suuri historiallinen ansio ensimmäisen todella marxilaisen, todella proletarisen puolueen luomisesta Puolassa, joka on kauttaaltaan nationalististen pyrkimysten ja viettymysten kyllästämä. Tämä Puolan sosialidemokraattien ansio on suurenmoinen ansio, muttei sen seikan vuoksi, että Rosa Luxemburg on puhunut palturia Venäjän marxilaisen ohjelman 9. kohtaa vastaan, vaan tästä ikävästä seikasta huolimatta.

Puolalaisille sosialidemokraateille ei „itsemääräämisoikeus” ole merkitykseltään tietenkään niin tärkeä kuin venäläisille. On täysin ymmärrettävää, että taistelu nationalistisesti sokaistunutta Puolan pikkuporvaristoa vastaan on pakottanut puolalaisia sosialidemokraatteja „jännittämään jousta” erikoisen (toisinaan ehkä hieman liiankin) innokkaasti. Yksikään Venäjän marxilainen ei ole milloinkaan edes aikonut syyttää Puolan sosialidemokraatteja siitä, että he vastustavat Puolan eroamista. Puolan sosialidemokraatit tekevät virheen vasta silloin, kun he yrittävät — Rosa Luxemburgin tapaan — kieltää itsemääräämisoikeuden tunnustamisen välttämättömyyden *Venäjän* marxilaisten ohjelmassa.

Asiallisesti se merkitsee krakovalaisesta näköpiiristä katsoen ymmärrettävien suhteiden siirtämistä Venäjän kaikkien kansojen ja kansakuntien mittakaavaan, isovenäläiset mukaan luettuna. Se merkitsee, että ollaan „nurinpäin käännettyjä puolalaisia nationalisteja” eikä Venäjän sosialidemokraatteja, internationalistisia sosialidemokraatteja.

Sillä internationalistinen sosialidemokratia on nimenomaan kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustamisen kannalla. Siihen me nyt siirrymmekin.

7. VUODEN 1896 KANSAINVALISEN LONTOON KONGRESSIN PÄÄTÖS

Tässä päätöksessä sanotaan:

„Kongressi julistaa, että se on kaikkien kansakuntien täydellisen itsemääräämisoikeuden (Selbstbestimmungsrecht) kannalla ja lausuu myötätuntonsa kaikkien niiden maiden työläisille, jotka nykyään kärsivät sotilaallisen, kansallisen tai muunlaisen absolutismin ikeen alaisina;

kongressi kutsuu kaikkien näiden maiden työläisiä liittymään koko maailman valveutuneiden (Klassenbewusste = luokkatietoisten) työläisten riveihin taistelemaan yhdessä heidän kanssaan kansainvälisen kapitalismin voittamiseksi ja kansainvälisen sosialidemokratian päämäärien toteuttamiseksi”*.

Kuten jo mainitsimme, meidän opportunistimme, herrat Semkovski, Liebmann ja Jurkevitch, eivät yksinkertaisesti tunne tätä päätöstä. Mutta Rosa Luxemburg tuntee sen ja esittää sen täydellisen tekstin, jossa on sama sana „itsemäärääminen” kuin meidänkin ohjelmassamme.

Herää kysymys: miten Rosa Luxemburg poistaa tämän esteen, joka on hänen „originellin” teoriansa tiellä?

Hyvin yksinkertaisesti: ...painopiste on tässä päätöslauselman toisessa osassa... se on julistusluontoinen... vain väärinkäsityksessä voidaan siihen vedota!!

Kirjoittajamme avuttomuus ja neuvottomuus on suorastaan hämmästyttävää. Johdonmukaisesti demokraattisten ja sosialististen ohjelmakohtien julistusluontoisuuteen viittaavat tavallisesti vain opportunistit pelkurimaisesti karttaen avointa väittelyä niitä vastaan. Tällä kertaa Rosa Luxemburg ei nähtävästi suotta osoittaudu olevan herrojen Semkovskien, Liebmannin ja Jurkevitchin surkeassa seurassa. Rosa Luxemburg ei rohkene sanoa suoraan, katsooko hän edellä mainitun päätöslauselman oikeaksi vai virheelliseksi. Hän kiertelee ja piileskelee, aivan kuin luottaisi huolimattoman ja tietämättömän lukijan unohtavan päätöslauselman ensimmäisen osan päästessään toiseen tai ei olisi milloinkaan kuullut Lontoon kongressin *edellä* sosialistisessa lehdistössä käydyistä väittelystä.

Mutta Rosa Luxemburg erehtyy pahasti, jos hän luulee voivansa Venäjän valveutuneiden työläisten edessä niin helposti polkea jalkoihinsa tärkeästä periaatteellisesta kysymyksestä laaditun Internationalen päätöslauselman, suvaitsematta edes tutkia sitä arvostellen.

Lontoon kongressin edellä käydyssä väittelyssä — pääasiallisesti Saksan marxilaisten aikakauslehden, „Die Neue

---

* Ks. virallista saksalaista selostusta Lontoon kongressista: „Verhandlungen und Beschlüsse des internationalen sozialistischen Arbeiter- und Gewerkschafts-Kongresses zu London, vom 27. Juli bis 1. August 1896”, Berlin, 1897, S. 18 („Heinäkuun 27—elokuun 1 pnä 1896 Lontoossa kokoontuneen sosialististen työväenpuolueiden ja ammattiliittojen kansainvälisen kongressin pöytäkirjat ja päätökset”, Berliini, 1897, s. 18. *Toim.*). On olemassa venäjänkielinen kirjanen, jossa on kansainvälisten kongressien päätökset; siinä „itsemäärääminen” on käännetty virheellisesti „autonomiaksi”.

Zeitin" palstoilla — tuotiin esiin Rosa Luxemburgin kanta, ja tämä kanta kärsi asiallisesti tappion Internationalen edessä! Se on asian ydin, joka venäläisen lukijan on erikoidesti huomioitava.

Väittelyä käytiin Puolan riippumattomuuskysymyksestä. Esitettiin kolme kantaa:

1) „Frakien" kanta, joiden nimessä esiintyi Hecker. He tahtoivat, että Internationale tunnustaisi *omassa* ohjelmassaan Puolan riippumattomuusvaatimuksen. Tätä ehdotusta ei hyväksytty. Tämä kanta kärsi tappion Internationalen edessä.

2) Rosa Luxemburgin kanta: Puolan sosialistien ei tule vaatia Puolan riippumattomuutta. Kansakuntien itsemääräämisoikeuden julistamisesta ei tältä kannalta katsottuna voinut olla puhuttakaan. Tämäkin kanta kärsi tappion Internationalen edessä.

3) Kanta, jota kaikkein yksityiskohtaisimmin kehitteli silloin K. Kautsky esiintyessään Rosa Luxemburgia vastaan ja todistellessaan hänen materialisminsa olevan äärimmäisen „yksipuolista". Tältä kannalta lähtien Internationale ei voi nykyisenä ajankohtana asettaa ohjelmakseen Puolan riippumattomuutta, mutta Puolan sosialistit, sanoi Kautsky, voivat aivan hyvin asettaa sellaisen vaatimuksen. Sosialistien näkökannalta katsottuna on ehdottomasti virheellistä jättää huomioimatta kansallisen vapautuksen tehtäviä kansallisuussorron vallitessa.

Internationalen päätöslauselmaan onkin otettu tämän katsantokannan oleelliset perusajatuksat: toisaalta aivan suora ja kaikenlaisen väärintulkittamisen mahdottomaksi tekevä täydellisen itsemääräämisoikeuden tunnustaminen kaikille kansakunnille; toisaalta yhtä selvä kutsu työläisille heidän luokkataistelunsa *kansainväliseen* yhtenäisyyteen.

Käsityksemme on, että tämä päätöslauselma on aivan oikea ja että Itä-Euroopan ja Aasian maita varten XX vuosisadan alussa nimenomaan tämä päätöslauselma ja nimenomaan kumpikin sen osa erottamattomassa yhteydessä toisiinsa antaa proletaariselle luokkapolitiikalle kansallisuuskysymyksessä ainoan oikean ohjeen.

Pysähtykäämme tarkastelemaan kolmea yllä mainittua katsantokantaa vähän yksityiskohtaisemmin.

Tunnettua on, että K. Marx ja Fr. Engels katsoivat koko länsieurooppalaiselle demokratialle ja sitä suuremmalla

syllä sosialidemokratialle ehdottoman välttämättömäksi Puolan riippumattomuusvaatimuksen aktiivisen kannattamisen. Viime vuosisadan 40- ja 60-luvun kautena, Itävallan ja Saksan porvarillisen vallankumouksen kautena, Venäjän „talonpoikaisreformin” kautena tämä kanta oli aivan oikea ja ainoa johdonmukaisesti demokraattinen ja proletaarinen kanta. Niin kauan kuin Venäjän ja useimpien slaavilaisten maiden kansanjoukot nukkuivat vielä sitkeää unta, niin kauan kuin näissä maissa *ei ollut* itsenäisiä joukkoluontoisia demokraattisia liikkeitä, niin kauan Puolan *pikkuaateliston* vapausliikkeellä oli tavattoman suuri, ensiarvoinen merkitys ei vain yleisvenäläisen, ei vain yleisslaavilaisen, vaan myöskin yleiseurooppalaisen demokratian kannalta katsoen*.

Mutta vaikka tämä Marxin kanta olikin aivan oikea XIX vuosisadan toisen kolmanneksen tai kolmannen neljänneksen suhteen, niin XX vuosisadalle siirryttäessä se lakasi olemasta oikea. Omintakeisia demokraattisia liikkeitä, vieläpä omintakeinen proletaarinenkin liike, syntyi useimmissa slaavilaisissa maissa, vieläpä yhdessä kaikkein takapajuisimmassa slaavilaisessa maassa, Venäjällä. Pikkuaatelinen Puola katosi ja luovutti paikkansa kapitalistiselle Puolalle. Tällaisissa olosuhteissa Puola ei voinut olla kadotamatta *erikoista* vallankumouksellista merkitystään.

Kun PPS („Puolan sosialistinen puolue”, nykyiset „frakit”) yritti vuonna 1896 „varmistaa” Marxin *toiselle aikakaudelle* esittämän kannan, niin se merkitsi jo marxilaisuuden *kirjaimen* käyttämistä marxilaisuuden *henkeä* vastaan. Siksi Puolan sosialidemokraatit olivat aivan oikeassa, kun he esiintyivät Puolan pikkuporvariston nationalistisia intoiluja vastaan, osoittivat kansallisuuskysymyksen merkityksen olevan Puolan työläisille toisarvoisen, perustivat Puolaan ensi kerran puhtaasti proletaarisen puolueen, julistivat erittäin tärkeää periaatetta puolalaisen

* Olisi sängen mielenkiintoinen historiallinen tutkielma vertailla vuoden 1863 puolalaisen pikkuaatelisten kapinoitsijan asennetta, yleisvenäläisen demokraatin ja vallankumouksmiehen Tshernyshevskin asennetta — hänkin osasi (samoin kuin Marx) arvioida puolalaisen liikkeen merkityksen — sekä paljon myöhemmin esiintyneen ukrainalaisen poroporvarin Dragomanovin asennetta, joka ilmensi vielä niin metsittyneen, uneliaan ja lantakasaansa kiinnikasvaneen talonpojan käsityskantaa, että puolalaista paania kohtaan tuntemansa oikeutetun vihan vuoksi hän ei voinut käsittää, mikä merkitys näiden paanien taistelulla oli yleisvenäläiselle demokratialle. (Vrt. Dragomanovin „Historiallinen Puola ja isovenäläinen demokratia”.) Dragomanov ansaitsi täydellisesti ne ihastuksen suudelmät, joilla jo kansallisliberaaliksi muuttunut hra P. B. Struve hänet myöhemmin palkitsi.

ja venäläisen työläisen mitä läheisimmästä liitosta heidän luokkataistelussaan.

Mutta merkitsikö tämä silti sitä, että Internationale voi XX vuosisadan alussa katsoa kansakuntien valtiollisen itsemääräämisen, niiden eroamisoikeuden periaatteen Itä-Euroopalle ja Aasialle tarpeettomaksi? Se olisi ollut mikä suurinta järjettömyyttä, joka olisi (teoreettisesti) ollut samaa kuin tunnustaa Turkin, Venäjän ja Kiinan valtioiden porvarillis-demokraattinen uudistaminen päättyneeksi; — joka olisi (käytännöllisesti) ollut opportunistia absolutismin suhteen.

Ei. Itä-Euroopassa ja Aasiassa, alkaneiden porvarillis-demokraattisten vallankumousten kaudella, kansallisuusliikkeiden heräämisen ja kärjistymisen kaudella, itsenäisten proletaaristen puolueiden syntymisen kaudella näiden puolueiden tehtävän täytyy kansallisuuspolitiikan alalla olla kaksipuolinen: itsemääräämisoikeuden tunnustaminen kaikille kansakunnille, sillä porvarillis-demokraattista uudistamista ei ole vielä suoritettu loppuun, sillä työväendemokratia puolustaa kansakuntien tasa-arvoisuutta johdonmukaisesti, todenteolla ja rehellisesti eikä liberaalisesti, kokoshkinilaisesti, — ja kyseessäolevan valtakunnan kaikkien kansakuntien proletaarien luokkataistelun mitä lujin, murtumaton liitto tämän valtakunnan historian kaikissa ja kaikenlaisissa vaiheissa, kaikista ja kaikenlaisista porvariston toimeenpanemista eri valtakuntien rajojen muutoksista huolimatta.

Nimenomaan tämä proletariaatin kaksipuolinen tehtävä on määritelty Internationalen päätöslauselmassa vuodelta 1896. Nimenomaan sellainen on periaatteelliselta pohjaltaan Venäjän marxilaisten kesällä 1913 pidetyn neuvottelukokouksen päätöslauselma. On ihmisiä, joista näyttää „ristiriitaiselta” se, että tämä päätöslauselma 4. kohdassa, tunnustaessaan itsemääräämisoikeuden, eroamisoikeuden, ikäänkuin „myöntää” mahdollisimman paljon nationalistimille (todellisuudessa *kaikkien* kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustamisessa on mahdollisimman paljon *demokraattisuutta* ja mahdollisimman vähän nationalistimä) — ja 5. kohdassa varoittaa työläisiä kaikenlaisen porvariston nationalistisista tunnuksista ja vaatii kaikkien kansakuntien työläisten yhtenäisyyttä ja yhdistämistä kansainvälisesti yhteisiin proletaarisiin järjestöihin. Mutta

„ristiriitaa” tässä voivat nähdä vain aivan latteajärkiset ihmiset, jotka eivät kykene käsittämään esimerkiksi sitä, miksi Ruotsin ja Norjan proletariaatin yhtenäisyys ja luokkasolidarisuus *lujittuivat* siitä, kun Ruotsin työläiset puolustivat Norjan itsenäiseksi valtioksi eroamisen vapautta.

8. UTOPISTI KARL MARX JA KÄYTÄNNÖLLINEN ROSA LUXEMBURG

Julistettuaan Puolan riippumattomuuden „utopiaksi” ja toistettuaan sitä niin usein, että ellottaa, Rosa Luxemburg huudahtaa ivallisesti: miksi ei voitaisi asettaa Irlannin riippumattomuuden vaatimusta?

„Käytännöllinen” Rosa Luxemburg ei ilmeisesti tiedä, miten K. Marx suhtautui Irlannin riippumattomuutta koskevaan kysymykseen. Tätä kannattaa tarkastella, jotta voidaan esittää kansallisen riippumattomuuden *konkreettisen* vaatimuksen erittely todella marxilaiselta eikä opportunistiselta kannalta.

Marxilla oli tapana „tunnustella” tuttaviansa sosialistien „hammasta”, niin kuin hän sanoi, pannen koetukselle heidän tietoisuutensa ja vakaumuksellisuutensa ¹¹³. Tutustuttuaan Lopatiniin Marx antoi kirjeessään Engelsille heinäkuun 5 pnä 1870 mitä parhaimman lausunnon tästä nuoresta venäläisestä sosialistista, mutta huomautti samalla:

„...Heikko kohta: *Puola*. Tästä kysymyksestä Lopatin puhuu aivan samalla tavalla kuin englantilainen — esimerkiksi englantilainen vanhan koulukunnan chartisti — Irlannista” ¹¹⁴.

Sortavaan kansakuntaan kuuluvalta sosialistilta Marx tiedustelee, miten tämä suhtautuu sorrettuun kansakuntaan, ja heti paljastaa hallitsevien kansakuntien (englantilaisten ja venäläisten) sosialistien *yhteisen* puutteen: he eivät käsitä sosialistisia velvollisuuksiaan sorrettujen kansakuntien suhteen, märehtivät „suurvaltalaiselta” porvaristolta omaksu- miaan ennakkoluuloja.

Ennen kuin siirrymme Marxin myönteisiin lausuntoihin Irlannista, on huomautettava, että Marx ja Engels suhtautuivat kansallisuuskysymykseen yleensä hyvin arvostelevasti, arvioiden sen ehdollisen historiallisen merkityksen. Niinpä Engels kirjoitti Marxille toukokuun 23 pnä 1851, että historian tutkiminen saattaa hänet pessimistisiin johtopäätöksiin

Puolan suhteen, että Puolan merkitys on väliaikainen, vain Venäjän agraarikumoukseen saakka. Puolalaisten osuus historiassa on „rohkeita tyhmyyksiä”. „Ei voida hetkeäkään olettaa, että Puola, vaikkapa edes Venäjään nähden, edustaisi menestyksellisesti edistystä tai että sillä olisi jokin historiallinen merkitys”. Venäjällä on sivistyksen, valistuksen, teollisuuden ja porvariston aineksia enemmän kuin „pikkuaatelisisessa uneliaassa Puolassa”. „Mitä merkitsee Varsova ja Krakova Pietariin, Moskovaan ja Odessaan verrattuna!”¹¹⁵. Engels ei usko Puolan pikkuaateliston kapiinoiden menestykseen.

Mutta kaikki nämä ajatukset, joissa on niin paljon nero-kasta tarkkanäköisyyttä, eivät lainkaan estäneet Marxia ja Engelsiä 12 vuoden kuluttua, jolloin Venäjä yhä nukkui, mutta Puola kuohui, suhtautumasta Puolan liikehtimiseen mitä syvimmällä ja lämpöisimmällä myötätunnolla.

Vuonna 1864, laatiessaan Internationalen adressia, Marx kirjoitti Engelsille (marraskuun 4 p:nä 1864), että täytyy taistella Mazzinin nationalismia vastaan. „Puhuessani adressissa internationalistisesta politiikasta tarkoitan maita enkä kansallisuuksia ja paljastan Venäjän enkä vähemmän tärkeitä valtioita”, kirjoitti Marx. Kansallisuuskysymyksen toisarvoinen merkitys „työväenkysymykseen” verrattuna oli Marxille epäilemätön. Mutta kansallisuusliikkeiden huomioimatta jättämisestä hänen teoriansa on yhtä kaukana kuin maa taivaasta.

Tultiin vuoteen 1866. Marx kirjoitti Engelsille Pariisiin „proudhonilaisesta klikistä”, joka „on julistanut kansallisuudet järjettömyydeksi ja hyökkäilee Bismarckin ja Garibaldin kimppuun. Väittelynä shovinismia vastaan tämä taktiikka on hyödyllinen ja ymmärrettävä. Mutta kun Proudhoniin uskojat (niihin kuuluvat myös minun tšekäläiset hyvät ystäväni Lafargue ja Longuet) ajattelevat, että koko Eurooppa voi ja sen pitää istua hiljaa ja rauhallisesti takamuksillaan, kunnes herrat lakkauttavat Ranskassa kurjuuden ja sivistymättömyyden... niin he ovat naurettavia” (kirje kesäkuun 7 p:ltä 1866).

„Eilen”, kirjoitti Marx kesäkuun 20 p:nä 1866, „Internationalen Neuvostossa keskusteltiin nykyisestä sodasta... Niin kuin sopi odottaakin, keskustelu johti kysymykseen „kansallisuuksista” ja meidän suhteestamme siihen... „Nuoren Ranskan” edustajat (*ei työläisiä*) esittivät sellaista kantaa,

että jokainen kansallisuus ja itse kansakunta ovat vanhentuneita ennakkoluuloja. Proudhonilaista stirneriläisyyttä... Koko maailman on odotettava, kunnes ranskalaiset ovat kypsyneet yhteiskunnallisen vallankumouksen suorittamiseen... Englantilaiset nauroivat makeasti, kun minä aloitin puheeni siitä, että ystäväni Lafargue ynnä muut, jotka olivat lakkauttaneet kansallisuudet, puhuvat meille ranskaa, s.o. kieltä, jota $\frac{9}{10}$ kokoukseen osallistujista ei ymmärrä. Sitten vihjasin, että Lafargue, sitä itse tajuamatta, ymmärtää kansallisuuksien kieltämisellä nähtävästi sitä, että mallikelpoinen ranskalainen kansakunta nielaisee ne”¹¹⁶.

Johtopäätös näistä kaikista Marxin arvostelevista huomautuksista on selvä: kaikkein vähiten voi työväenluokka tehdä kansallisuuskysymyksestä itselleen fetishiä, sillä kapitalismin kehitys ei ehdottomasti herätä itsenäiseen elämään *kaikkia* kansakuntia. Mutta kun joukkoluontoiset kansallisuusliikkeet ovat alkaneet, niin niiden hylkiminen ja kieltäytyminen niissä olevan edistyksellisen kannattamisesta merkitsee todellisuudessa peräänantamista *nationalistisille* ennakkoluuloille, nimenomaan: „oman” kansakunnan tunnustamista „mallikelpoiseksi kansakunnaksi” (tahi, lisäämme omasta puolestamme, kansakunnaksi, jolla on yksinomainen etuoikeus valtiolliseen rakennustyöhön)*.

Mutta palatkaamme Irlannin kysymykseen.

Kaikkein selvimmin on Marxin kanta tässä kysymyksessä ilmaistu hänen kirjeistään lainatuissa seuraavissa otteissa:

„Olen yrittänyt kaikin tavoin saada aikaan englantilaisten työläisten mielenosoituksen feeniläisyyden hyväksi... Ennen katsoin Irlannin eroamisen Englannista mahdottomaksi. Nyt katson sen välttämättömäksi, vaikka eroamisen jälkeen asia päättyisikin federaatioon”. Näin kirjoitti Marx kirjeessään Engelsille marraskuun 2 pnä 1867.

Kirjeessään saman vuoden marraskuun 30 pnä hän lisäsi:

„Mitä meidän olisi neuvottava *Englannin* työläisille? Minun mielestäni heidän on otettava ohjelmansa kohdaksi liiton (Irlannin ja Englannin) Repeal” (purkaminen, s.o. Irlannin eroaminen Englannista) — „lyhyemmin sanoen vuoden 1783 vaatimus, mutta demokratisoituna ja nykyisiin

* Vertaa vielä Marxin kirjettä Engelsille kesäkuun 3 pttä 1867. ....Todellisella tyydytyksellä sain „Timesin” Parliisin kirjeistä tietää parliisilaisten puolalaisystävällisistä huudahduksista Venäjää vastaan... Hra Proudhon ja hänen pieni doktrinäärinen klikkinsä ei ole sama kuin Ranskan kansa”¹¹⁷.

olosuhteisiin mukautettuna. Se on Irlannin vapautuksen ainoa legaalinen muoto ja siksi ainoa mahdollinen *englantilaisen* puolueen ohjelmaan hyväksyttäväksi. Myöhempi kokemus on osoittava, voiko yksinkertainen personaaliunioni näiden maiden välillä vallita kauan...

...Irlantilaisille on välttämätöntä seuraava:

1. Itsehallinto ja riippumattomuus Englannista.
2. Agraarikumous”...

Katsoen Irlannin kysymyksen merkityksen hyvin tärkeäksi Marx piti saksalaisessa työväenliitossa puolentoista tunnin esitelmiä tästä aiheesta (kirje joulukuun 17 pltä 1867)¹¹⁸.

Kirjeessään marraskuun 20 pltä 1868 Engels pani merkille „irlantilaisvihan englantilaisten työläisten keskuudessa”, ja palaten tähän aiheeseen melkein vuotta myöhemmin (lokakuun 24 pnä 1869) hän kirjoitti:

„Irlannista Venäjään il n’y a qu’un pas (on vain yksi askel)... Irlannin historian esimerkistä nähdään, kuinka onneton on se kansa, joka on orjuuttanut toisen kansan. Kaikki englantilaiset kataluudet ovat lähtöisin Irlannin piiristä. Cromwellin aikaa minun pitää vielä tutkia, mutta joka tapauksessa olen varma, että asiat olisivat saaneet Englannissakin toisenlaisen kääntein, ellei olisi ollut välttämätöntä pitää sotilaallisesti yllä herruutta Irlannissa ja luoda uutta ylimystöä”.

Sivumennen mainitsemme Marxin kirjeen Engelsille elokuun 18 pltä 1869:

„Puolalaiset työläiset voittivat lakkotaistelun Poznanissa berliiniläisten toveriensa avun ansiosta. Tämä taistelu „Herra Pääomaa” vastaan — alkeellisimmassakin muodossaan, lakon muodossa — tekee lopun kansallisista ennakkoluuloista varmemmin kuin herrojen porvarien rauhanjulistukset”¹¹⁹.

Se politiikka, jota Marx ajoi Internationalessa Irlannin kysymyksessä, näkyy seuraavasta:

Marx kirjoitti Engelsille marraskuun 18 pnä 1869, että hän oli pitänyt Internationalen Neuvostossa 1¼ tunnin puheen Britannian ministeristön suhtautumisesta Irlannin amnestiaan ja ehdottanut seuraavan päätöslauselman:

„Päätettiin,

että vastauksessaan Irlannin vaatimukseen irlantilaisen isänmaanystävien vapauttamisesta hra Gladstone tahallaan loukkaa Irlannin kansakuntaa;

että hän sitoo poliittisen amnestian sellaisiin ehtoihin, jotka ovat yhtä nöyryyttäviä huonon hallituksen uhreille kuin heidän edustamalleen kansallekin;

että Gladstone, jota sitoo hänen virallinen asemansa, tervehti julkisesti ja juhlallisesti amerikkalaisten orjanomistajain kapinaa ja on nyt ryhtynyt saarnaamaan Irlannin kansalle passiivisen alistumisen oppia;

että koko hänen politiikkansa Irlannin amnestian suhteen on sen „*valtauspolitiikan*” mitä selvin ilmaus, jonka paljastamisella hra Gladstone kaatoi vastustajiensa, tory-puolueen ministeristön;

että Kansainvälisen työväenliiton Pääneuvosto lausuu julki ihailunsa sen johdosta, miten rohkeasti, järkähtämättömästi ja ylevästi Irlannin kansa käy kamppailuaan amnestian puolesta;

että tämä päätöslauselma on ilmoitettava kaikille Kansainvälisen työväenliiton osastoille ja kaikille sen kanssa yhteydessä oleville työväenjärjestöille Euroopassa ja Amerikassa”¹²⁰.

Joulukuun 10 p:nä 1869 Marx kirjoitti, että hänen alustuksensa Irlannin kysymyksestä Internationalen Neuvostossa tulee rakentumaan seuraavasti:

...,Kokonaan riippumatta mistään „internationalistisista” ja „ihmisystävällisistä” korulauseista „oikeudenmukaisuudesta Irlantia kohtaan” — sillä Internationalen Neuvostossa se on ilman muuta selvää — *Englannin työväenluokan välitön ehdoton etu vaatii, että sen nykyinen yhteys Irlantiin katkaistaan*. Sellainen on mitä syvin vakaumukseni, ja se perustuu syihin, joita kaikkia en voi Englannin työläisille itselleen paljastaa. Olin kauan siinä uskossa, että valtakomento Irlannin suhteen voidaan kukistaa Englannin työväenluokan nousulla. Puolustin aina tätä mielipidettä „New York Tribunesissa” (amerikkalainen lehti, jota Marx pitkän aikaa avusti). Kysymyksen syvempi tutkiminen sai minut vakuuttuneeksi päinvastaisesta. Englannin työväenluokka *ei voi tehdä mitään* ennen kuin se pääsee eroon Irlannista... Englantilainen taantumus Englannissa juontuu Irlannin orjuuttamisesta” (kursivointi Marxin)¹²¹.

Nyt pitäisi Marxin politiikan Irlannin kysymyksessä olla lukijalle täysin selvä.

„Utopisti” Marx on niin „epäkäytännöllinen”, että puolustaa Irlannin eroamista, joka vielä puoli vuosisataa myöhemminkin on toteuttamatta.

Mistä tämä Marxin politiikka johtui ja eikö se ollut virheellinen?

Ensin Marx ajatteli, että Irlantia ei vapauta sorretun kansakunnan kansallisuusliike, vaan työväenliike sortavan kansakunnan sisällä. Marx ei tee kansallisuusliikkeistä minkäänlaista absoluuttia tietäen, että kaikkien kansallisuuksien täydellisen vapautuksen voi antaa vain työväenluokan voitto. Huomioida etukäteen kaikki mahdolliset suhteet sorrettujen kansakuntien porvarillisten vapausliikkeiden ja sortavan kansakunnan sisällä tapahtuvan proletaarisen vapausliikkeen välillä (juuri se probleemi, joka tekee kansallisuuskysymyksen nykyisellä Venäjällä niin vaikeaksi) — se on mahdoton tehtävä.

Mutta asiointila muodostui sellaiseksi, että Englannin työväenluokka joutui verrattain pitkäksi aikaa liberaalien vaikutuksen alaiseksi, muuttui niiden laahustimeksi ja teilasi itsensä liberaalisella työväenpolitiikalla. Porvarillinen vapausliike Irlannissa voimistui ja sai vallankumouksellisia muotoja. Marx tarkistaa kantansa ja korjaa sen. „Onneton on se kansa, joka on orjuuttanut toisen kansan”. Englannin työväenluokka ei voi vapautua ennen kuin Irlanti on vapautunut Englannin sorrosta. Englannin taantumusta lujittaa ja pitää yllä Irlannin orjuuttaminen (samoin kuin Venäjällä taantumusta pitää yllä sen harjoittama monien kansakuntien orjuuttaminen!).

Ja Marx, viedessään Internationalessa läpi päätöslauselman myötätunnosta „Irlannin kansakunnalle”, „Irlannin kansalle” (viisas L. VI. olisi luultavasti löylyttänyt Marx poloista luokkataistelun unohtamisesta!), julistaa Irlannin *eroamista* Englannista, „vaikka eroamisen jälkeen asia päättyisikin federaatioon”.

Mitkä ovat tämän Marxin johtopäätöksen teoreettiset perusteet? Englannissa yleensä porvarillinen vallankumous on kauan sitten suoritettu loppuun. Mutta Irlannissa sitä ei ole suoritettu loppuun; sitä lopettelevat vasta nyt, puolen vuosisadan kuluttua, englantilaisten liberaalien reformit. Jos kapitalismi olisi kukistettu Englannissa niin nopeasti kuin Marx alussa toivoi, niin Irlannissa ei olisi ollut sijaa porvarillis-demokraattiselle, yleiskansalliselle liikkeelle.

Mutta kun se kerran on syntynyt, niin Marx kehottaa Englannin työläisiä tukemaan sitä, antamaan sille vallankumouksellisen sysäyksen ja viemään sen päätökseen *oman* vapautensa hyväksi.

Irlannin taloudelliset yhteydet Englantiin olivat viime vuosisadan 60-luvulla tietysti vieläkin läheisemmät kuin Venäjän yhteydet Puolaan, Ukrainaan j.n.e. Irlannin eroamisen „epäkäytännöllisyys” ja „toteuttamisen mahdottomuus” (esimerkiksi maantieteellisten ehtojen vuoksi ja Englannin rajattoman siirtomaamahdin vuoksi) oli silmiinpistävä. Ollen federalismin periaatteellinen vastustaja, Marx sallii tässä tapauksessa federaationkin *, *kunhan vain* Irlannin vapautuminen ei tapahtuisi reformistista, vaan vallankumouksellista tietä, Englannin työväenluokan tukemain Irlannin kansanjoukkojen liikehtimisen tuloksena. Ei voi olla minkäänlaista epäilystä, että vain tällainen historiallisen tehtävän ratkaiseminen olisi kaikkein otollisin proletariaatin eduille ja yhteiskunnallisen kehityksen vauhdille.

Kävi toisin. Sekä Irlannin kansa että Englannin proletariaatti osoittautuivat heikoiksi. Vasta nyt, englantilaisten liberaalien tehtyä viheliäisiä sopimuksia irlantilaisen porvariston kanssa, *ratkaistaan* (Ölsterin esimerkki osoittaa, miten työläästi) Irlannin kysymystä maareformilla (lunasusmaksuineen) ja autonomialla (toistaiseksi toteuttamattomalla). Ja miten on? Merkitseekö lämä, että Marx ja Engels olivat „utopisteja”, että he esittivät „toteutettavaksi mahdottomia” kansallisia vaatimuksia, että he olivat joutuneet irlantilaisen nationalistien, pikkuporvarien („feeniläisten” liikkeen pikkuporvarillinen luonne on epäilemätön) vaikutuksen alaisiksi j.n.e.?

Ei. Marx ja Engels ajoivat Irlanninkin kysymyksessä johdonmukaista proletaarista politiikkaa, joka todella kasvatti joukkoja demokratismin ja sosialismin hengessä. Ainoastaan tämä politiikka olisi voinut pelastaa sekä Irlannin että

* Ei ole muuten vaikea huomata, miksi kansakuntien „itse-määrittämisen” oikeudella sosialidemokraattiselta näkökannalta katsottuna ei voida tarkoittaa federaatiota eikä autonomiata (vaikka abstraktisesti puhuen kumpikin sopii „itse-määrittämiseen”). Oikeus federaatioon on yleensä järjettömyys, sillä federaatio on kaksi-puolinen sopimus. Marxilaiset eivät mitenkään voi ottaa ohjelmaansa yleensä federalismin puolustamista, se on sanomattakin selvää. Mitä taas tulee autonomiaan, niin marxilaiset eivät puolusta „oikeutta” autonomiaan, vaan *itse* autonomiaa sellaisen demokraattisen valtion yleisenä, universaalisenä periaatteena, jonka kansallinen kokoonpano on kirjava ja maantieteelliset y.m. ehdot järjäksi erilaisia. Siksi „kansakuntien autonomiaoikeuden” tunnustaminen olisi yhtä järjetöntä kuin „kansakuntien federaatio-oikeuskin”.

Englannin välttämättömien uudistusten viivästyimiseltä puolella vuosisadalla ja noiden uudistusten silpomiselta liberaalien toimesta taantumuksen mieliksi.

Marxin ja Engelsin politiikka Irlannin kysymyksessä antoi suurenmoisen, meidän päiviimme saakka valtavan *käytännöllisen* merkityksen säilyttäneen näytteen siitä, miten sortavan kansakunnan proletariaatin on suhtauduttava kansallisuusliikkeisiin; — se antoi varoituksen siitä „lakeijamaisesta hopusta”, jolla kaikkien maiden kaikenväriset ja kaikenkieliset poroporvarit kiiruhtavat selittämään „utooppiseksi” sellaisten valtakuntien rajojen muuttamisen, jotka on muodostettu yhden kansakunnan tilanherrojen ja porvariston väkivallan ja etuoikeuksien pohjalla.

Jos Irlannin ja Englannin proletariaatti ei olisi hyväksynyt Marxin politiikkaa, ei olisi asettanut omana tunnuksestaan Irlannin eroamista, niin se olisi ollut sen taholta mitä pahinta opportunistia, demokraatin ja sosialistin tehtävien unohtamista, myönnytys *englantilaiselle* taantumukselle ja porvaristolle.

9. VUODEN 1903 OHJELMA JA SEN LIKVIDOIJAT

Venäjän marxilaisten ohjelman hyväksyneen, vuonna 1903 pidetyn puoluekokouksen pöytäkirjat ovat tulleet mitä suurimmaksi harvinaisuudeksi, ja työväenliikkeen nykyisten toimihenkilöiden valtava enemmistö ei tunne ohjelman eri kohtien perusteluja (olletikin kun ei likimainkaan kaikella sitä koskevalla kirjallisuudella ole onnea olla julkista...). Siksi on välttämätöntä pysähtyä tarkastelemaan, miten tätä meitä kiinnostavaa kysymystä käsiteltiin vuoden 1903 edustajakokouksessa.

Panemme ennen kaikkea merkille, että niin niukka kuin „kansojen itsemääräämisoikeutta” koskeva venäläinen sosialidemokraattinen kirjallisuus onkin, niin siitä kuitenkin näkyy aivan selvästi, että tämä oikeus on aina käsitetty eroamisoikeuden mielessä. Herrat Semkovskit, Liebmännit ja Jurkevitshit, jotka epäilevät tätä ja ovat julistaneet 9. kohdan „epäselväksi” j.n.e., puhuvat „epäselvyydestä” vain äärimmäisen tietämättömyytensä tai huolettomuutensa vuoksi. Jo v. 1902, puolustaessaan „itsemääräämisoikeutta” ohjelmaluonnoksessa, Plehanov kirjoitti „Zarjassa”, että tämä vaatimus, joka ei ole välttämätön porvarillisille demo-

kraateille, on „välttämätön sosialidemokraateille”. „Jos unohtaisimme sen tai emme rohkenisi sitä asettaa”, kirjoitti Plehanov, „varoen kajoamasta isovenäläiseen heimoon kuuluvien maanmiestemme kansallisiin ennakkoluuloihin, niin... julistus...: „kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!” muuttuisi meidän huulillamme häpeälliseksi valheeksi”¹²².

Tämä on käsiteltävän kohdan tärkeimmän perustelun sangen osuva arvio, niin osuva, etteivät „sukuperäänsä muistamattomat” ohjelmamme arvostelijat syyttä ole sitä pelkurimaisesti kiertäneet ja kierrä edelleenkin. Tästä kohdasta kieltäytyminen, puolusteltakoonpa sitä minkälaisilla syillä hyvänsä, merkitsee *todellisuudessa* „häpeällistä” myönnytystä *isovenäläiselle* nationalismille. Miksi isovenäläiselle, kun puhutaan *kaikkien* kansakuntien itsemääräämisoikeudesta? Siksi, että kysymyksessä on *eroaminen* isovenäläisistä. *Proletaarien yhteenliittymisen* edut, heidän luokkasolidarisuutensa edut vaativat *kansakuntien eroamisoikeuden* tunnustamista — juuri sen tunnusti Plehanov edellä esitetyillä sanoillaan 12 vuotta sitten; jos meidän opportunistimme miettisivät tätä, niin luultavasti he eivät puhuisi niin paljon pötyä itsemääräämisestä.

Vuoden 1903 edustajakokouksessa, jossa hyväksyttiin tämä Plehanovin puolustama ohjelmaluonnos, oli perustyö keskitetty *ohjelmavaliokuntaan*. Valitettavasti sen istunnoissa ei pidetty pöytäkirjaa. Ja nimenomaan tämän kysymyksen kohdalta ne olisivat olleet erikoisen mielenkiintoisia, sillä *vain* valiokunnassa Puolan sosialidemokraattien edustajat Warszawski ja Ganecki yrittivät puolustaa mielipiteitään ja kiistää „itsemääräämisoikeuden tunnustamista” vastaan. Lukija, joka haluaisi verrata heidän perustelujaan (ne on esitetty Warszawskin puheessa sekä hänen ja Ganeckin antamassa selityksessä, pöytäkirjojen ss. 134—136 ja 388—390) Rosa Luxemburgin perusteluihin hänen puolalaisessa kirjoituksessaan, jota edellä käsitelimme, huomaisi näiden perustelujen olevan aivan samanlaisia.

Millä tavalla näihin perusteluihin suhtautui II edustajakokouksen ohjelmavaliokunta, jossa puolalaisia marxilaisia vastaan esiintyi etupäässä Plehanov? Näistä perusteluista tehtiin armotonta pilaa! Sellaisen ehdotuksen järjettömyys, että *Venäjän* marxilaiset hylkäisivät kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustamisen, osoitettiin niin selvästi ja havainnollisesti, että puolalaiset marxilaiset *eivät*

edustajakokouksen yhteisessä istunnossa yrittäneetkään toistaa perustelujaan!! Tultuaan vakuuttuneiksi kantansa kestämyydestä isovenäläisten ja juutalaisten, gruusialaisten ja armenialaisten marxilaisten ylimmän kokouksen edessä he poistuivat edustajakokouksesta.

On itsestään selvää, että tällä historiallisella välikohtauksella on sängen tärkeä merkitys jokaiselle, joka huolehtii vakavasti *omasta* ohjelmastaan. Edustajakokouksen ohjelmavaliokunnassa tapahtunut puolalaisten marxilaisten perustelujen täydellinen kumoaminen ja heidän luopumisensa yrityksestä puolustaa mielipiteitään edustajakokouksen istunnossa on erittäin kuvaava seikka. Ilmankos Rosa Luxemburg onkin „kainosti” jättänyt siitä mainitsematta kirjoituksessaan v. 1908: edustajakokouksen muisteleminen oli nähtävästi liian epämieluisia! Hän on vaiennut myöskin siitä naurettavan epäonnistuneesta ohjelman 9. kohdan „korjaus”-ehdotuksesta, jonka Warszawski ja Ganecki esittivät vuonna 1903 kaikkien puolalaisten marxilaisten nimessä ja jota ei Rosa Luxemburg eivätkä muutkaan puolalaiset sosialidemokraatit ole rohjenneet (eivätkä rohkene) toistaa.

Mutta joskin Rosa Luxemburg on vaiennut näistä seikoista salaten vuonna 1903 kärsimänsä tappion, niin henkilöt, joita kiinnostaa puolueensa historia, huolehtivat siitä, että pääsevät selville näistä tosiasioista ja mietiskelevät niiden merkitystä.

„...Me ehdotamme”, kirjoittivat Rosa Luxemburgin ystävät vuoden 1903 edustajakokoukselle poistuessaan siitä, „ohjelmaluonnoksen seitsemännelle (nykyiselle 9.) kohdalle annettavaksi seuraavan sanamuodon: 7. §. *Laitokset, jotka takaavat kaikille valtakunnan yhteyteen kuuluville kansakunnille kulttuurikehityksen täydellisen vapauden*” (pöytäkirjojen s. 390).

Siis puolalaiset marxilaiset esiintyivät silloin kansallisuuskysymyksessä niin epämääräisin mielipitein, että ehdotivat itsemääräämisen *asemesta* itse asiassa vain surullisen kuuluisan „kansallisen kulttuuriautonomian” salanimen!

Tämä kuulostaa miltei uskottomalta, mutta valitettavasti se on totta. Itse edustajakokouksessa, vaikka siinä oli 5 bundilaista (5 ääntä) ja 3 kaukasialaista (6 ääntä), lukuunottamatta Kostrovin neuvottelevaa ääntä, ei löytynyt *ainoatakaan* ääntä itsemääräämistä koskevan kohdan *pois-*

tamisen puolesta. „Kansallisen kulttuuriautonomian” lisäämistä tähän kohtaan kannatti kolme ääntä (Goldblattin sanamuotoa: „laitosten luominen, jotka takaavat kansakunnille kulttuurikehityksen täydellisen vapauden”) ja neljä ääntä kannatti Lieberin sanamuotoa („oikeus niiden — kansakuntien — kulttuurikehityksen vapauteen”).

Nykyään, kun on muodostunut Venäjän liberaalinen puolue, kadetti puolue, me tiedämme, että *sen* ohjelmassa kansakuntien valtiollinen itsemäärääminen on korvattu „kulttuurillisella itsemääräämisellä”. Siis „*taistellessaan*” PPS:n nationalismia vastaan Rosa Luxemburgin puolalaiset ystävät tekivät sen sellaisella menestyksellä, että ehdottivat marxilaisen ohjelman vaihdettavaksi *liberaaliseen* ohjelmaan! Ja juuri he syyttivät samanaikaisesti meidän ohjelmaamme opportunistista — eipä ihme, että II edustajakokouksen ohjelmavaliokunnassa tämä syytös sai osakseen vain naurua!

Missä mielessä „itsemääräämisen” ymmärsivät II puoluekokouksen edustajat, joiden joukosta, niin kuin näimme, ei löytynyt *ainoatakaan* „kansakuntien itsemääräämisen” vastustajaa?

Siitä antavat todisteen seuraavat kolme otetta pöytäkirjoista:

„*Martynov* katsoo, että sanaa „itsemäärääminen” ei saa tulkita laajasti; se merkitsee vain kansakunnan oikeutta erottautua erilliseksi valtiolliseksi kokonaisuudeksi eikä lainkaan alueellista itsehallintoa” (s. 171). *Martynov* oli sen ohjelmavaliokunnan jäsen, jossa Rosa Luxemburgin ystävien perustelut kumottiin ja saatettiin naurun alaisiksi. *Katsantokannoiltaan Martynov* oli silloin ekonomisti, „*Iskran*” kiihkeä vastustaja, ja jos hän olisi lausunut mielipiteen, jota ohjelmavaliokunnan enemmistö ei olisi hyväksynyt, niin se olisi tietysti kumottu.

Goldblatt, bundilainen, otti ensimmäisenä puheenvuoron, kun ohjelman 8. (nykyistä 9.) kohtaa käsiteltiin valiokuntatyön jälkeen edustajakokouksessa.

„„Itsemääräämisoikeutta” vastaan”, sanoi Goldblatt, „ei voida mitään sanoa. Siinä tapauksessa, että jokin kansakunta taistelee itsenäisyytensä puolesta, sitä ei saa vastustaa. Jos Puola ei halua mennä lailliseen avioliittoon Venäjän kanssa, niin sitä ei saa häiritä, kuten *toiv.* Plehanov sanoi. Yhdyn sellaiseen mielipiteeseen näissä puitteissa” (ss. 175—176).

Edustajakokouksen yhteisessä istunnossa Plehanov ei käyttänyt tästä kohdasta lainkaan puheenvuoroa. Goldblatt viittaa Plehanovin sanoihin, jotka hän lausui ohjelmavaliokunnassa, missä „itsemääräämisoikeus” selitettiin yksityiskohtaisesti ja yleisesti tajuttavasti eroamisoikeuden mielessä. Lieber, joka puhui Goldblattin jälkeen, huomautti:

„Tietysti, jos jokin kansallisuus ei voi elää Venäjän rajojen sisällä, niin puolue ei tule sitä estelemään” (s. 176).

Lukija huomaa, että puolueen II edustajakokouksessa, joka hyväksyi ohjelman, ei ollut erimielisyyttä siitä, että itsemäärääminen merkitsee „vain” eroamisoikeutta. Vieläpä bundilaisetkin omaksuivat silloin tämän totuuden, ja vasta nykyisenä yhä jatkuvan vastavallankumouksen ja kaikenlaisen „luopuruuden” surkeana aikana on löytynyt tietämättömydessään rohkeita ihmisiä, jotka julistavat ohjelmamme „epäselväksi”. Mutta ennen kuin omistamme aikaamme näille surkeille „myös-sosialidemokraateille”, tarkastelemme loppuun puolalaisten suhtautumisen ohjelmaamme.

Toiseen edustajakokoukseen (v. 1903) he saapuivat mukanaan lausunto yhdistymisen välttämättömydestä ja tarpeellisuudesta. Mutta he poistuivat edustajakokouksesta ohjelmavaliokunnassa kärsimänsä „vastoinkäymisten” jälkeen, ja heidän viimeisenä sananaan oli se kirjallinen selitys, joka on painettu edustajakokouksen pöytäkirjoissa ja joka sisältää yllä mainitun ehdotuksen itsemääräämisen vaihtamisesta kansalliseen kulttuuriautonomiaan.

Vuonna 1906 puolalaiset marxilaiset tulivat puolueeseen, eivätkä he siihen tullessaan *eivätkä kertaakaan* sen jälkeen (eivät v. 1907 edustajakokouksessa, eivät vv. 1907 ja 1908 konferensseissa eivätkä myöskään v. 1910 täysistunnossa) *ole esittäneet* ainoatakaan ehdotusta Venäjän ohjelman 9. kohdan muuttamisesta!!

Tämä on tosiasia.

Ja vastoin kaikkia korulauseita ja vakuutteluja tämä tosiasia osoittaa havainnollisesti, että Rosa Luxemburgin ystävät katsoivat II edustajakokouksen ohjelmavaliokunnassa käydyn keskustelun ja tämän edustajakokouksen päätöksen käsitelleen kysymyksen niin tyhjentävästi, että he vaieten tunnustivat virheensä ja korjasivat sen, kun he vuoden 1903 edustajakokouksesta poistumisensa jälkeen tulivat vuonna 1906 puolueeseen eivätkä ole kertaakaan

yrittäneet *puoluetietä* nostaa kysymystä ohjelman 9. kohdan tarkistamisesta.

Rosa Luxemburgin kirjoitus ilmestyi hänen allekirjoituksellaan varustettuna vuonna 1908 — sanomattakin on selvää, ettei kenenkään mieleen ole koskaan tullut kieltää puolueen kirjailijoiden oikeutta arvostella ohjelmaa, — eikä tämän kirjoituksen *jälkeen yksikään* puolalaisten marxilaisten virallinen laitos ole nostanut kysymystä 9. kohdan tarkistamisesta.

Siksi Trotski tekee todellisen karhunpalveluksen erälle Rosa Luxemburgin ihailijoille, kun hän „Borba” lehden toimituksen nimessä kirjoittaa lehden 2. numerossa (maaliskuu 1914):

„„Puolalaiset marxilaiset katsovat, että „oikeus kansalliseen itsemääräämiseen” on kokonaan vailla poliittista sisältöä ja että se pitää poistaa ohjelmasta” (s. 25).

Palvelusintoinen Trotski on vihamiestä vaarallisempi! Todistuksia „puolalaisten marxilaisten” laskemiseksi yleensä Rosa Luxemburgin jokaisen kirjoituksen kannattajien joukkoon hän *ei ole voinut* lainata mistään muualta kuin „yksityiskeskusteluista” (siis yksinkertaisesti juoruista, joilla Trotski aina itseään elättelee). Trotski on kuvannut „puolalaiset marxilaiset” kunniattomiksi ja omaatuntoa vailla oleviksi henkilöiksi, jotka eivät osaa pitää arvossa edes omia vakaumuksiaan ja oman puolueensa ohjelmaa. Palvelusintoinen Trotski!

Kuri puolalaisten marxilaisten edustajat poistuivat vuonna 1903 II edustajakokouksesta itsemääräämisoikeuden *vuoksi*, niin *silloin* Trotski olisi voinut sanoa, että he katsoivat tämän oikeuden olevan vailla sisältöä ja sellaisen, joka pitää poistaa ohjelmasta.

Mutta tämän jälkeen puolalaiset marxilaiset *tulivat* puolueeseen, jolla on sellainen ohjelma, eivätkä kertaakaan ole esittäneet ehdotusta sen tarkistamisesta*.

Miksi Trotski ei maininnut näistä tosiasioista lehtensä lukijoille? Vain siksi, että hänelle on edullista keinotella

* Meille tiedotetaan, että v. 1913 kesällä pidettyyn Venäjän marxilaisten neuvottelukokoukseen puolalaiset marxilaiset osallistuivat *vain* neuvottelevalla äänioikeudella ja että itsemääräämisoikeutta (eroamisoikeutta) koskevassa kysymyksessä he eivät äänestäneet lainkaan esiintyneen yleensä sellaista oikeutta vastaan. Heillä oli tietysti täysi oikeus tehdä niin ja agitoida Puolassa edelleenkin sen eroamista vastaan. Mutta tämä ei ole aivan sitä, mistä Trotski puhuu, sillä puolalaiset marxilaiset eivät vaatineet 9. kohdan „poistamista ohjelmasta”.

erimielisyyksien lietsomisella likvidaattoruuden puolalaisten ja venäläisten vastustajain välille ja pettää venäläisiä työläisiä ohjelmakysymyksessä.

Yhdessäkään marxilaisuuden tärkeässä kysymyksessä Trotskilla ei ole vielä koskaan ollut kestäviä mielipiteitä, vaan hän on aina „tunkeutunut” niiden tai näiden erimielisyyksien „rakoon” ja juoksennellut yhdeltä puolelta toiselle. Nykyään hän on bundilaisten ja likvidaattorien seurassa. Ja nämä herrat taas eivät puolueen kanssa siekaile.

Tässä on teille bundilainen Liebmann.

„Kun Venäjän sosialidemokratia”, kirjoittaa tämä gentlemanni, „15 vuotta sitten otti ohjelmaansa kohdan jokaisen kansallisuuden oikeudesta „itseään määräämiseen”, niin jokainen (!!) kysyi itseltään: mitä tuo muotisana (!!) oikeastaan merkitsee? Tähän ei tullut vastausta (!!). Tuo sana jäi (!!) sumun peittoon. Todellisuudessa tuon sumun hälventäminen oli siihen aikaan vaikeaa. Tämän kohdan konkretisoimisen aika ei ole vielä tullut — sanottiin siihen aikaan — jääköön se nyt sumun peittoon (!!), ja itse elämä näyttää, minkälainen sisältö tälle kohdalle on annettava”.

Eikö olekin suurenmoinen tämä „housuton pojanvekara”¹²³, joka pitää puolueohjelmaa pilkkanaan?

Entä miksi hän pitää sitä pilkkanaan?

Vain siksi, että hän on täystyhyymi, joka ei ole mitään opiskellut, ei ole edes silmäillyt puolueen historiaa, vaan on ilman muuta joutunut likvidaattorien joukkoon, jossa on „tapana” liikkua ilkiälästä puolueta ja puoluekantaa koskevassa kysymyksessä.

Pomjalovskin seminaarilainen kerskaili sillä, miten hän oli „syljeskellyt kaalitynnyriin”. Herrat bundilaiset ovat menneet pitemmälle. He laskevat liikkeelle Liebmanneja, jotta nämä gentlemannit sylkisivät julkisesti omaan tynnyriinsä. Että on ollut jonkinlainen kansainvälisen kongressin päätös ja että oman puolueen edustajakokouksessa kaksi oman Bundin edustajaa ilmaisi olevansa (niin „ankaria” „Iskran” arvostelijoita ja tarmokkaita vihollisia kuin he olivatkin!) täysin kykeneviä käsittämään „itseään määräämisen” ajatuksen ja vieläpä olivat siitä samaa mieltä, — mitäpä kaikki tämä herroja Liebmanneja liikuttaisi? Ja eiköhän puolueen likvidointi käy helpommin, kun „puolueen sanomalehtimiehet” (leikki pois!) kohtelevat puolueen historiaa ja ohjelmaa tuon seminaarilaisen tavalla?

Sitten on vielä toinen „housuton pojanvekara”, hra Jurkevitch „Dzvinista”. Hra Jurkevitchilla on nähtävästi ollut käsissään II edustajakokouksen pöytäkirjat, koska hän lainaa Goldblattin esittämiä Plehanovin sanoja ja ilmaisee tietävänsä sen, että itsemäärääminen voi merkitä vain eroamisoikeutta. Mutta tämä ei estä häntä levittämästä ukrainalaisen pikkuporvariston keskuudessa sellaista parjausta venäläisistä marxilaisista, että nämä ovat muka Venäjän „valtakunnallisen kokonaisuuden” kannalla (1913, № 7—8, s. 83 y.m.). Tätä parjausta parempaa keinoa ukrainalaisten demokraattien vieroittamiseksi isovenäläisistä herrat Jurkevitchit eivät tietenkään voineet keksiä. Ja tällainen vieroittaminen sisältyy kirjailijaryhmä „Dzvinin” politiikan koko linjaan, joka (ryhmä) saarnaa ukrainalaisten työläisten *erottamista erityiseksi* kansalliseksi järjestöksi! *

Mahdottoman sekasotkun levittäminen kansallisuuskysymyksessä on tietysti hyvin ominaista nationalististen pikkuporvarien ryhmälle, joka hajottaa proletariaattia,— nimenomaan sellainen on „Dzvinin” objektiivinen merkitys. Sanomattakin on selvää, että herrat Jurkevitchit ja Liebmannit,— jotka loukkaantuvat „kauheasti”, kun heitä nimitetään „puolueen liepeillä oleviksi”,— eivät puhuneet sanaakaan, kirjaimellisesti yhtään ainoaa sanaa siitä, miten *he* haluaisivat ratkaista ohjelmassa kysymyksen eroamisoikeudesta!

Ja vielä kolmas ja tärkein „housuton pojanvekara”, hra Semkovski, joka likvidaattorilehden palstoilla „peittoaa” ohjelmamme 9. kohtaa isovenäläisen yleisön silmissä ja samaan aikaan ilmoittaa, että hän „eräiden seikkojen vuoksi ei hyväksy ehdotuksia” tämän kohdan poistamisesta!

Uskomatonta, mutta totta!

Elokuussa 1912 likvidaattorien konferenssi nosti kansallisuuskysymyksen virallisesti esiin. Puolentoista vuoden aikana ei 9. kohdasta ole ollut ainoatakaan kirjoitusta, hra Semkovskin artikkelia lukuunottamatta. Ja tässä artikkelissaan kirjoittaja *kumoaa* ohjelmaa, „hyväksymättä *eräiden seikkojen vuoksi*” (onko tuo salainen tauti?) ehdotuksia sen korjaamisesta!! Voidaan mennä vaikka takuuseen, että koko maailmasta ei ole helppo löytää esimerkkejä tuollaisesta

---

* Ks. erikolsesti hra Jurkevitchin alkulausetta hra Levinskin kirjaan „Naris rozvitku ukrainskogo robotnitshogo ruhu v Galitshini”, Kiv, 1914 („Lyhyt esitys ukrainalaisen työväenliikkeen kehityksestä Galitsiassa”, Kiev, 1914. *Toim.*).

opportunistista ja pahemmastakin kuin opportunistista, puolueesta luopumisesta, sen likvidoisemisesta.

Millaisia ovat Semkovskin perustelut, se voidaan riittävästi osoittaa yhdellä esimerkillä:

„Miten olla”, kirjoittaa hän, „jos Puolan proletariaatti haluaakin taistella yhdessä koko Venäjän proletariaatin kanssa saman valtakunnan sisällä, mutta Puolan yhteiskunnan taantumukselliset luokat sitä vastoin haluaisivat erottaa Puolan Venäjästä ja saisivat referendumissa (kansanäänestyksessä) äänen enemmistön tämän puolesta: pitäisikö meidän, venäläisten sosialidemokraattien, äänestää keskusparlamentissa yhdessä puolalaisten tovereittemme kanssa eroamista *vastaan* vaiko, ettei loukattaisi „itseään määräämisoikeutta”, eroamisen *puolesta*?” („Novaja Rabotshaja Gazeta” № 71).

Tästä näkyy, että hra Semkovski ei ymmärrä edes sitä, *mistä on puhe!* Hän ei ole ajatellut, että eroamisoikeus edellyttää kysymyksen ratkaisemista nimenomaan *ei* keskusparlamentissa, vaan ainoastaan *eroavan* alueen parlamentissa (eduskunnassa, kansanäänestyksellä j.n.e.).

Kun *sekä* Purishkevitshit *että* Kokoshkinit katsovat eroamisajatuksenkin rikolliseksi, niin reaalisen, todellisen, elämää vastaavan politiikan kysymys peitetään lapsellisella neuvottomuudella „miten olla”, jos demokratian vallitessa enemmistö on taantumuksen puolesta! *Koko* Venäjän proletarien ei kai pitäne tänään taistella Purishkevitsheja ja Kokoshkineja vastaan, vaan on sivuutettava heidät ja taisteltava Puolan taantumuksellisia luokkia vastaan!!

Ja tuollaista tavatonta pötyä kirjoitetaan likvidaattorien äänenkannattajassa, jonka yhtenä aatteellisena johtajana on hra L. Martov. Se samainen L. Martov, joka oli ohjelma-luonnosta laatimassa ja sitä hyväksymässä vuonna 1903 ja joka myöhemminkin kirjoitti eroamisvapauden puolesta. L. Martov järkeilee kai nykyään seuraavan säännön mukaan:

Siell' viisasta ei tarvita,
Sä Read sinne komenna.
Mä katson, miten käy ¹²⁴.

Hän lähettää Read-Semkovskin ja sallii tämän vääristellä päivälehdessä ohjelmaamme ja tarjoilla loputonta sekasotkua uusille lukijapiireille, jotka eivät tunne ohjelmaamme!

Niin, niin, likvidaattoruus on mennyt pitkälle,— hyvin monilla huomattavillakaan entisillä sosialidemokraateilla ei ole enää jälkeäkään puoluekannasta.

Rosa Luxemburgia ei tietenkään saa rinnastaa Liebmanneihin, Jurkevitsheihin ja Semkovskeihin, mutta se tosiasia, että nimenomaan tuollaiset henkilöt ovat tarrautuneet hänen virheeseensä, osoittaa erittäin havainnollisesti, minkälaiseen opportunismiin hän on langennut.

10. LOPPULAUSE

Tehkäämme yhteenveto.

Yleensä marxilaisuuden teorian näkökannalta katsoen kysymys itsemääräämisoikeudesta ei tuota vaikeuksia. Ei voi olla vakavassa mielessä puhuttakaan vuonna 1896 tehdyn Lontoon päätöksen asettamisesta kiistanalaiseksi eikä siitä, että itsemääräämisellä tarkoitetaan ainoastaan eroamisoikeutta, eikä myöskään siitä, että itsenäisten kansallisten valtioiden muodostaminen on kaikkien porvarillis-demokraattisten kumousten pyrkimys.

Vaikeutta tuottaa jossain määrin se, että Venäjällä sorrettujen kansakuntien proletariaatti ja sortavan kansakunnan proletariaatti taistelevat ja niiden täytyy taistella rinnakkain. Proletariaatin sosialismin puolesta käymän luokkataistelun yhtenäisyyden suojaaminen, nationalismin kaikkien porvarillisten ja mustasotnialaisten vaikutusten torjuminen — siinä on tehtävä. Sorrettujen kansakuntien keskuudessa proletariaatin erottautuminen itsenäiseksi puolueeksi johtaa toisinaan niin ankaraan taisteluun tämän kansakunnan nationalismia vastaan, että perspektiivi samentuu ja sortavan kansakunnan nationalismi unohdetaan.

Mutta sellainen perspektiivin samentuminen on mahdollista vain lyhyeksi ajaksi. Eri kansakuntien proletaarien yhteisen taistelun kokemus osoittaa kyllin selvästi, että poliittiset kysymykset meidän on asetettava yleisvenäläiseltä eikä „krakovalaiselta” näkökannalta. Mutta yleisvenäläisessä politiikassa ovat vallassa Purishkevitshit ja Kokoshkinit. Heidän aatteensa hallitsevat; heidän muukalaisvainoan „separatismiin” ja eroamisajatusten vuoksi julistetaan ja toteutetaan Duumassa, kouluissa, kirkoissa, kasarmeissa sekä sadoissa ja tuhansissa sanomalehdissä. Juuri tämä isovenäläinen nationalismin myrkkä saastuttaa koko yleisvenäläisen poliittisen ilmapiirin. Onneton on se kansa, joka orjuuttaen toisia kansoja lujittaa taantumusta koko Venäjällä. Vuosien 1849 ja 1863 muistot muodostavat elävän

poliittisen perinteen, joka, jos ei tule myrskyjä hyvin laajassa mitassa, uhkaa vielä pitkien vuosikymmenten ajan vaikeuttaa kaikkea demokraattista ja *erikoisesti* sosialidemokraattista liikettä.

Ei voi olla epäilystäkään, että niin luonnolliselta kuin sorrettujen kansakuntien (joiden „onnettomuus” toisinaan on siinä, että „oman” kansallisen vapautuksen aate häikäisee väestöjoukot) eräiden marxilaisten katsantokanta ajoittain näyttäisikin, kuitenkin *todellisuudessa*, Venäjän luokkavoimien keskinäisen objektiivisen suhteen vuoksi, itsemääräämisoikeuden puolustamisesta kieltäytyminen on verrattavissa pahimpaan opportunistiin, proletariaatin saastuttamiseen Kōkoshkinien aatteilla. Ja nämä aatteet ovat oleellisesti Purishkevitsien aatteita ja politiikkaa.

Tämän vuoksi, jos kohta Rosa Luxemburgin kanta voikin alussa olla puolusteltavissa erikoisena puolalaisena, „krakovalaisena” ahdaskatseisuutena*, niin nykyään, jolloin nationalismi ja ennen kaikkea hallitusvallan isovenäläinen nationalismi on kaikkialla voimistunut ja jolloin *se* suuntaa politiikkaa,— sellainen ahdaskatseisuus muuttuu jo anteeksi-antamattomaksi. Todellisuudessa siihen tarrautuvat *kaikkien* kansakuntien opportunistit, jotka vieroksuvat „myrskyjen” ja „hyppäysten” aatetta, katsovat porvarillis-demokraattisen kumouksen päättyneeksi ja laahustavat Kōkoshkinien liberalismin perässä.

Isovenäläinen nationalismi, samoin kuin jokainen muukin nationalismi, käy läpi erilaisia vaiheita riippuen näiden tai niiden luokkien johtoasemasta porvarillisessa maassa. Vuoteen 1905 saakka me tunsimme miltei yksinomaan vain kansallistaantumksellisia. Vallankumouksen jälkeen meillä sikisi *kansallisliberaaleja*.

Sillä kannalla ovat meillä tosiasiallisesti sekä lokakuulaiset että kadetit (Kōkoshkin), siis koko nykyinen porvaristo.

Ja edessä on *kiertämättömästi* isovenäläisten kansallisdemokraattien sikiäminen. Eräs „kansansosialistisen” puolueen perustajista, hra Peshehonov, esitti jo tämän kannan,

---

* Ei ole vaikea käsittää, että kansakuntien eroamisoikeuden tunnustaminen *koko Venäjän* marxilaisten ja ennen kaikkea isovenäläisten taholta ei laisinkaan tee mahdottomaksi *agitaatiota* eroamista vastaan tämän tai tuon *sorretun* kansakunnan marxilaisten taholta, samoin kuin avioero-oikeuden tunnustaminen ei tee tapauksessa tai toisessa mahdottomaksi *agitaatiota* avioeroa vastaan. Siksi ajattemme, että sellaisten puolalaisten marxilaisten lukumäärä, jotka alkavat pitää Semkovskin ja Trotskin nykyisin „lämmittämää” olematonta „ristiriitaa” naurun alaisena, tulee varmasti kasvamaan.

kun hän kehotti („Russkoje Bogatstvo” elokuun vihkossa v. 1906) varovaisuuteen talonpojan nationalististen ennakkoluulojen suhteen. Miten meitä bolshevikkeja parjattaneekin, että me muka „idealisoimme” talonpojan, niin me olemme aina tarkasti erottaneet ja tulemme edelleenkin erottamaan talonpoikaisen terveen järjen talonpoikaisesta ennakkoluulosta, talonpoikaisen demokratismin Purishkevitchia vastaan ja talonpoikaisen pyrkimyksen päästä sovintoon papin ja tilanherran kanssa.

Proletaarisen demokratian on huomioitava isovenäläisten talonpoikain nationalismi (ei myönnytysten, vaan taistelun mielessä) jo nykyään, ja se tulee todennäköisesti huomioimaan sen verrattain kauan *. Nationalismin herääminen sorrettujen kansakuntien keskuudessa, joka tuntui niin voimakkaana vuoden 1905 jälkeen (muistettakoon vaikkapa „autonomisti-federalistien” ryhmä I Duumassa, Ukrainan liikehtimisen kasvu, muhamettilaisten liikehtimisen voimistuminen j.n.e.),— aiheuttaa kiertämättömästi isovenäläisen pikkuporvariston nationalismin voimistumisen kaupungeissa ja maaseudulla. Mitä hitaammin Venäjän demokraattinen uudistuminen tapahtuu, sitä itsepintaisempaa, karkeampaa ja ankarampaa tulee olemaan kansallinen vaino ja eri kansakuntien porvariston eripuraisuus. Venäläisten Purishkevitchien erikoinen taantumuksellisuus tulee tällöin synnyttämään (ja voimistamaan) „separatistisia” pyrkimyksiä näiden tai niiden sorrettujen kansakuntien keskuudessa, jotka naapurivaltioissa nauttivat toisinaan paljon suurempaa vapautta.

Tällainen asiointila asettaa Venäjän proletariaatille kaksinaisen tai oikeammin kaksipuolisen tehtävän: on taisteltava kaikkea nationalismia vastaan ja ensi kädessä isovenäläistä nationalismia vastaan; on tunnustettava ei vain kaikkien kansakuntien täydellinen tasa-arvoisuus yleensä,

---

* Olisi mielenkiintoista seurata, miten nationalismi muuttaa muotoaan esim. Puolassa muuttuen pikkuaatelisesta porvarilliseksi ja sitten talonpoikaiseksi. Ludwig Bernhard, ollen itse saksalaisen Kokoshkinin kannalla, kertoo kirjassaan „Das polnische Gemeinwesen im preussischen Staat” („Puolalaiset Preussissa”; on venäläinen käännös) erittäin kuvaavasta ilmiöstä: omalaatuisten puolalaisten „talonpoikain tasavallan” muodostumisesta Saksassa *puolalaisten* talonpoikain erilaisten osuuskuntien ja muiden liittojen kiinteän yhtymisen muodossa taistelussa kansallisuuden, uskonnon ja „puolalaisen” maan puolesta. Saksalainen sorto liitti puolalaiset yhteen ja aiheutti heidän eristymisensä herättäessään ensin pikkuaateliston, sitten porvariston ja vihdoin talonpoikaisjoukkojen nationalismin (erikoisesti sen jälkeen, kun saksalaiset alkoivat vuonna 1873 sotaretken puolan kielitä vastaan kouluissa). Tähän vie kehitys myöskin Venäjällä eikä yksistään vain Puolan suhteen.

vaan tasa-arvoisuus myöskin valtiollisen rakennustyön suhteen, s.o. kansakuntien oikeus itsemääräämiseen, eroamiseen; — ja tämän ohella, ja nimenomaan menestyksellisen taistelun käymiseksi kaikkien kansakuntien kaikenlaista nationalismia vastaan, on puolustettava proletaarisen taistelun ja proletaaristen järjestöjen yhtenäisyyttä, niiden mitä kiinteintä liittämistä kansainväliseksi yhteisyydeksi vastoin porvarillisia kansalliseen eristyneisyyteen tähtääviä pyrkimyksiä.

Kansakuntien täydellinen tasa-arvoisuus; kansakuntien itsemääräämisoikeus; kaikkien kansakuntien työläisten yhteenliittäminen — tällaista kansallisuusohjelmaa opettaa työläisille marxilaisuus, koko maailman kokemus ja Venäjän kokemus.

Kirjoitus oli jo ladottu, kun sain „Nasha Rabotshaja Gazetan” 3. numeron, jossa hra VI. Kossovski kirjoittaa itsemääräämisoikeuden tunnustamisesta kaikille kansakunnille:

„Tullen mekaanisesti siirretyksi puolueen I edustajakokouksen (v. 1898) päätöslauselmasta, johon se vuorostaan oli oteftu kansainvälisten sosialistikongressien päätöksistä, se, kuten väittelystä havaitaan, käsitettiin vuoden 1903 edustajakokouksessa siinä samassa merkityksessä, minkä sosialistinen Internationale oli sille antanut: valtiollisen itsemääräämisen mielessä, siis kansakunnan itsemäärääminen valtiollisen itsenäisyyden suuntaan. Täten kansallisen itsemääräämisen määritelmä, merkiten oikeutta alueelliseen erottautumiseen, ei laisinkaan koske kysymystä, miten kansalliset suhteet säännöstellään kyseessäolevan valtio-organismen sisällä, niitä kansallisuuksia varten, jotka eivät voi tai eivät halua erota asianomaisesta valtakunnasta”.

Tästä näkyy, että hra VI. Kossovskilla on ollut käsissään vuonna 1903 pidetyn II edustajakokouksen pöytäkirjat ja että hän tietää mainiosti itsemääräämiskäsitteen todellisen (ja ainoan) merkityksen. Rinnastakaa tähän se seikka, että bundilaisen „Zeit” lehden toimitus on päästänyt hra Liebmannin pilkkaamaan ohjelmaamme ja julistamaan sen epäselväksi!! Kummallista on herrojen bundilaisten „puolue”-moraali... Miksi Kossovski julistaa edustajakokouksen päätöksen itsemääräämisen hyväksymisestä *mekaaniseksi* siirtämiseksi, „allah sen tiennee”. On ihmisiä, joilla on „halu panna vastaan”, mutta mitä, miten, minkä vuoksi, sitä he eivät tiedä.

PORVARILLISEN SIVISTYNEISTÖN MENETELMÄT TAISTELUSSA TYÖLÄISIÄ VASTAAN

Maailman kaikissa kapitalistisissa maissa porvaristo käyttää kahta menetelmää taistelussa työväenliikettä ja työväenpuolueita vastaan. Ensimmäiseen menetelmään kuuluu väkivalta, vainot, kiellot ja tukahduttaminen. Tämä on pohjaltaan maaorjuudellinen, keskiaikainen menetelmä. Kaikkialla on — edistyneimmissä maissa vähemmän, takapajuisissa maissa enemmän — sellaisia porvariston kerroksia ja ryhmiä, jotka asettavat tämän menetelmän etutilalle; työläisten palkkaorjuutta vastaan käymän taistelun tiettyinä, erikoisen kriittisinä hetkinä tämä menetelmä liittyy yhteen *kaiken* ja kaikkinaisen porvariston. Esimerkkejä tuollaisista historiallisista ajankohdista tarjoavat meille chartismi Englannissa sekä vuodet 1849 ja 1871 Ranskassa.

Toisena porvariston menetelmänä taistelussa liikehtimistä vastaan on työläisten hajottaminen, heidän riviensä saattaminen sekasortoon, proletariaatin erinäisten edustajien tai erinäisten ryhmien lahjominen näiden saamiseksi porvariston puolelle. Tämantapaiset menetelmät eivät ole maaorjuudellisia, vaan *puhtaasti* porvarillisia, nykyaikaisia, ne vastaavat kapitalismin kehittyneyttä ja sivilisoitua järjestelmää, ne vastaavat demokraattista järjestelmää.

Sillä demokraattinen järjestelmä on eräs porvarillisista järjestelmistä, kaikkein puhtain ja täydellisin porvarillinen järjestelmä, jossa luokkataistelun maksimaalisen vapauden, laajuuden ja selvyuden rinnalla havaitaan eniten porvariston oveluutta, salakavaluutta, juonia ja sen „aatteellista” vaikutusta palkkaorjiin näiden vieroittamiseksi pois taistelusta palkkaorjuutta vastaan.

Venäjällä, sen ääretöntä takapajuisuutta vastaavasti, ovat maaorjuudelliset menetelmät taistelussa työväenliikettä

vastaan hirveästi etutilalla. Mutta vuoden 1905 jälkeen on jo havaittavissa hyvin suurta „edistystä” työväen petkuttamisessa ja turmelemisessa liberaalisten ja demokraattisten menetelmien avulla. Liberaalisiin menetelmiin kuuluu esim. nationalismin kasvu, voimistuneet yritykset uudistaa ja elvyttää uskontoa „kansaa varten” (sekä välittömästi että välillisessä muodossa, kehrittelemällä idealistista, kantilaista ja machilaista filosofiaa), poliittisen taloustieteen porvarillisten teoriain „saavutukset” (sen yhdistäminen työperusteteorian kanssa tahi edellisen vaihtaminen jälkimmäiseen) j.n.e. j.n.e.

Demokraattisiin menetelmiin, joilla työläisiä vedetään nenästä ja alistetaan porvarilliselle ideologialle, kuuluvat likvidaattorilais-narodnikkilais-kadettilaiset keinot. Niihin aiommekin pysähdyttää lukijan huomion tässä kirjoituksessa eräiden työväenliikkeen *liepeillä* ilmenevien päivänpolttavien tapahtumien johdosta.

1. LIKVIDAATTORIEN JA NARODNIKKIEN LIITTO TYÖLÄISIÄ VASTAAN

Sanotaan, että historia pitää ivasta, että se tekee mielellään pilaa ihmisistä. Olit menossa huoneeseen, mutta jouduitkin toiseen. Historiassa tällaista tapahtuu alituisesti niille henkilöille, ryhmille ja suuntauksille, jotka eivät ole käsittäneet, eivät ole tajunneet todellista olemustaan, toisin sanoen sitä, *minkä luokkien puoleen ne todellisuudessa* (eikä mielikuvituksessaan) pyrkivät. Onko tämä ymmärtämättömyys vilpittöä vai teennäistä, se on niitä kysymyksiä, jotka voivat kiinnostaa jonkin henkilön elämäkerran laatijaa, mutta politiikolle sellainen kysymys on joka tapauksessa toisarvoinen.

Oleellista on se, kuinka historia ja politiikka *paljastavat* pikkuryhmiä ja suuntauksia tuomalla „myös-sosialististen” ja „myös-marxilaisten” korulauseiden takaa esiin porvarillisen olemuksen. Porvarillis-demokraattisten vallankumousten kaudella kymmenet pikkuryhmät ja suuntauksukset kaikkialla, koko maailmassa kuvittelivat olevansa ja esittivät olevansa „sosialistisia” (katso esimerkiksi luetteloa joistakin niistä „Marxin ja Engelsin „Kommunistisen manifestin” 3. luvusta¹²⁵). Historia paljasti ne hyvin nopeasti, siihen tarvittiin jokuset 10—20 vuotta, tuskin sitäkään.

Venäjällä eletään juuri tuollaista kautta.

On kulunut yli 10 vuotta siitä, kun meidän työväenliikkeestämme alkoivat erottua „ekonomistit”, sitten heidän perillisensä „menshevikit”, sitten menshevikkien perilliset „likvidaattorit”.

Menshevikit melusivat varsin äänekkäästi, huusivat äänensä käheäksi, että bolshevikit „lähentyvät” narodnikkeja...

Ja nyt on edessämme jo täysin muovautunut likvidaattorien ja narodnikkien *liitto* työväenluokkaa ja tälle luokalle uskollisina pysyneitä bolshevikkeja vastaan.

Pikkuporvarillisen sivistyneistön, likvidaattori- ja narodnikkisivistyneistön liitto työläisiä vastaan on kasvanut ja kasvaa alkuvoimaisesti. Ensi sysäyksen siihen antoi „käytäntö” — eihän suotta sanota, että käytäntö käy teorian edellä (varsinkin niillä, jotka pitävät ohjeenaan väärää teoriaa). Kun Pietarissa työläiset „potkivat pois viroista” likvidaattorit karkottaen nämä porvarillisen vaikutuksen edustajat ammattiliittojen johtokunnista ja vakuutuslaitosten tärkeiltä virkapaikoilta, niin likvidaattorit joutuivat *ilman muuta* liittoon narodnikkien kanssa.

„Hetimitä kun olimme tulleet huoneistoon (vakuutusneuvoston vaalihuoneistoon)”, kirjoitti eräs vilpitön ja naiivi narodnikki „Stoikaja Myslin” 5. numerossa, „kävi selville pravdalaisten ahdas ryhmäkuntalainen asenne, mutta me emme menetä toivoa. Yhdessä likvidaattorien kanssa laadimme yhteistä ryhmäkuntiin kuulumattomien listaa, jossa saamme yhden paikan Neuvoston jäsenten ja kaksi paikkaa varajäsenten joukossa” (ks. „Putj Pravdy” № 38 maaliskuun 16 piltä 1914).

Poloiset likvidaattorit, kuinka julmasti historia onkaan tehnyt heistä pilaa! Kuinka armottomasti heidän uusi „ystävänä ja liittolaisena”, vasemmistonarodnikki onkaan paljastanut heidät!

Likvidaattorit eivät ole ehtineet edes sanoutua irti omista, vuonna 1903 ja muina vuosina tekemistään mitä virallisimmista ilmoituksista ja päätöslausemista, joissa vasemmistonarodnikit on julistettu porvarillisiksi demokraateiksi.

Historia on lakaissut pois korulauseet, hälventänyt harhakuvitelmat ja paljastanut ryhmien luokkaolemuksen. Sekä narodnikit että likvidaattorit ovat pikkuporvarillisen sivistyneistön ryhmäpahasia, jotka marxilainen työväenliike on syrjäyttänyt ja jotka haluavat petoksella lyöttäytyä sen mukaan.

Petosta varten on olemassa sana „ryhmäkuntalaisuus”, se sama sana, jota käyttämällä surullisen kuuluisa Akimov, „ekonomistien” johtaja, taisteli iskralaisia vastaan puolueen toisessa edustajakokouksessa vuonna 1903. Akimovin sanapahanen, äärimmäisen opportunistin käyttämä sanapahanen, on jäänyt likvidaattorien ja narodnikkien ainoaksi aseeksi. Aikakauslehti „Sovremennik” on kuin varta vasten ilmestynyt ihmisten ilmoille osoittamaan mahdollisimman havainnollisesti kaikille asiaa ymmärtäville ihmisille, että tuo ase on laho, kelvoton, ruostunut.

Tämä „Sovremennik” on demokraattisessa aikakauslehti-maailmassamme ennen näkemätön ilmiö. Satunnaisten avustajain nimien rinnalla (ketä kaikkia puute pakottaakaan meillä hakemaan tienestiä *vieraista* aikakauslehdistä!) näemme *ilmeisen mielenosoituksellisen* nimiyhdistelmän, jonka pitäisi olla merkinä suuntausten yhdistymisestä.

Liberaali Bogutsharski, narodnikit Suhanov, Rakitnikov, B. Voronov, V. Tshernov y.m., likvidaattorit Dan, Martov, Trotski ja Sher (Potresov ilmoitettiin „Severnaja Rabotshaja Gazetan” 66. numerossa Plehanovin rinnalla, mutta on kadonnut... jostain syystä), machilaiset Bazarov ja Lunatsharski ja vihdoin „yhtenäisyyden” (pienellä sekä isolla alkukirjaimella kirjoitettuna) pääsankari G. V. Plehanov — siinä ne *mielenosoitukselliset* nimet, joilla loistaa „Sovremennikin” avustajain luettelo. Ja täysin tämän mukaisesti aikakauslehden suunnan *ytimenä* on narodnikkien ja „marxilaisen” (leikki pois!) liiton propagointi (narodnikkien harjoittama).

Millaista tämä propagointi on, sen päättäköön lukija aikakauslehden päämiehen hra Suhanovin kirjoitusten perusteella. Tässä muutamia tuon herran *oleellisia* „ajatuksia”:

„...,Vanhat ryhmittymät on joka tapauksessa hävitetty. Nyt ei enää saa selvää, mihin loppuu marxilaisuus ja mistä alkaa narodnikkilaisuus. Kummallakin puolella on sekä narodnikkilaisuutta että marxilaisuutta. Ja kumpikin puoli on sekä epämarxilainen että epä-„narodnikkilainen”. Ja olisiko voinut olla tai voiko olla jotenkin muuten? Voiko XX vuosisadalla kukaan kollektivisti olla ajattelematta marxilaisesti? Ja voiko kukaan sosialisti Venäjällä olla olematta narodnikki?”

„...,Nykyisestä marxilaisesta agraariohjelmasta on sanottava aivan samaa kuin viime kerralla sanottiin narodnikkilaisesta agraariohjelmasta: perustelutapansa kannalta se on marxilainen ja käytännöllisten tehtäviensä kannalta narodnikkilainen ohjelma. Se vetoaa „historialliseen asiain kulkueen” ja pyrkii toteuttamaan tunnuksen: maa ja vapaus” (№ 7, ss. 75—76).

Eiköhän riittäne?

Tämä hra Suhanov kerskuu julkisesti, että Plehanov on samaa mieltä kuin hänkin. Mutta Plehanov on vaiti!

Mutta katsokaapa hra Suhanovin järkeilyjä.

Plehanovin ja likvidaattorien uusi liittolainen on „hävittänyt” eron marxilaisuuden ja narodnikkilaisuuden väliltä sillä perusteella, että kumpikin virtaus käytännöllisten tehtäviensä kannalta muka edustaa tunnusta: maa ja vapaus.

Tämä on kokonaan ja kirjaimellisesti sellaista perustelua, joka puolustaa työläisten ja porvariston „yhtenäisyyttä”. Esim. työväenluokka ja liberaalinen porvaristo „käytännöllisten tehtäviensä kannalta” „pyrkivät edustamaan” niin sanoaksemme tunnusta: perustuslaki. Viisaan hra Suhanovin täytyy tehdä tästä johtopäätös, että „on hävitetty” jako proletariaattiin ja porvaristoon, että „ei saada selvää, mihin loppuvat” proletaariset ja mistä alkavat porvarilliset kansanjoukot.

Ottakaas marxilaisen agraariohjelman teksti. Suhanov menettelee samoin kuin kaikki liberaaliset porvarit, jotka sieppaavat „käytännön” tunnuksen („perustuslaki”) ja julistavat sosialistisen ja porvarillisen maailmankatsomuksen eron „abstraktis-teoreettiseksi”!! Mutta me katsomme voivamme ajatella niin, että valveutuneelle työläiselle samoin kuin kenelle tahansa valveutuneelle poliitikolle ei ole yhdentekevää, mikä on käytännön tunnusten merkitys ja sisältö, ei ole yhdentekevää, mitä luokkaa ja nimenomaan millä tavalla nämä tunnukset palvelevat.

Avaamme marxilaisen agraariohjelman (jota hra Suhanov muistelee vääristelläkseen sitä jumalattomasti) ja tapaamme heti marxilaisten keskuudessa kiistanalaisten käytännöllisten pykälien (esim. maan kunnallistamisen) ohella *kiistattomia* pykäläiä:

„Tarkoituksena raivata pois maaorjuusjärjestelmän jätteet, jotka raskaana ikeenä painavat välittömästi talonpoikia, ja silmälläpitäen maaseudun luokkataistelun vapaan kehityksen etuja”... näin alkaa marxilainen agraariohjelma. Hra Suhanovin mielestä se on toisarvoista „abstraktista teoriaa”! Tahdommeko me perustuslakia proletariaatin ja porvariston luokkataistelun vapaata kehitystä varten vai työläisten ja kapitalistien „yhteiskunnallista sovintoa” varten,— eihän se ole tärkeää, se on „abstraktista teoriaa”, niin uskottelevat kaikki porvarit.

Porvarit ilmentävät oikein luokkaetujaan, kun he uskottelevat sellaista työläisille. Hra Suhanov menettelee aivan kuin porvari, kun hän *työntää syrjään* kysymyksen siitä, *mitä varten* me tarvitsemme agraariuudistuksia: palkkatyöläisen ja isäntämiesten tai pienisäntien luokka-taistelun vapaata kehitystä varten vaiko heidän „yhteiskunnallisen sovintonsa” aikaansaamiseksi käyttämällä porvarillisia sanapahasia „omaan työhön perustuvasta” taloudesta?

Lukekaamme marxilaista agraariohjelmaa hieman pitemmälle: marxilaiset... „tulevat aina ja ehdottomasti vastustamaan kaikkia yrityksiä pidättää taloudellisen kehityksen kulkua”. On tunnettua, että juuri sen vuoksi marxilaiset julistavat kaikkinaiset pienimmätkin talonpoikain maiden vapaata käyttöä (myyntiä, ostoa, panttausta y.m.s.) rajoittavat toimenpiteet *taantumukselliseksi*, työläisille ja koko yhteiskunnalliselle kehitykselle mitä vahingollisimmiksi toimenpiteiksi.

Narodnikit „sosialikadetti” Peshehonovista „Smelaja Myslin” vasemmistonarodnikkeihin saakka *kannattavat* yhtä tai toista maan vapaan käytön rajoittamista. Narodnikit ovat tässä kysymyksessä mitä vahingollisimpia *taantumusmiehiä*, sanovat marxilaiset.

Hra Suhanov kiertää tämän seikan! Hän ei halua muistella, kuinka Plehanov nimitti sen vuoksi narodnikkeja „taantumukselliseksi sosialisteiksi”. Hra Suhanov torjuu „abstraktisen teorian” viitaten „käytäntöön”, ja „käytännön” (talonpoikain maiden käyttövapauden) hän torjuu viitaten yleensä tunnukseen „maa ja vapaus”.

Johtopäätös on selvä: hra Suhanov ei ole mikään muu kuin työläisten ja isäntien luokkaeroa *hämäävä* porvari.

Ja juuri näitä porvareita tarkoitetaan marxilaisessa agraariohjelmassa, kun siinä sanotaan:

...„Kaikissa tapauksissa ja demokraattisten agraariuudistusten kaikissa vaiheissa”... (huomatkaa: kaikissa tapauksissa ja kaikissa vaiheissa, t.s. sekä kunnallistettaessa että jaettaessa kuin myös missä muussa tilaisuudessa tahansa)... marxilaiset „asettavat tehtäväkseen pyrkiä sitkeästi maaseudun proletariaatin järjestämiseen itsenäiseksi luokkajärjestöksi, selittää sille, että sen edut ovat *sovittamattoman* vastakkaiset talonpoikaisporvariston eduille, *varoittaa maaseudun proletariaattia mieltymästä pientalousjärjestelmään*,

joka *tavaratuotannon* vallitessa ei pysty *milloinkaan* hävittämään joukkojen kurjuutta” j.n.e.

Näin sanotaan marxilaisessa agraariohjelmassa. Näin sanotaan nimenomaan siinä ohjelman kohdassa, jonka menshevikit hyväksyivät Tukholman edustajakouksessa *bolshevikien luonnoksesta, s.o.* kiistattomimmassa, marxilaisten keskuudessa yleisimmin hyväksytyssä kohdassa.

Näin sanotaan narodnikkilaisuutta koskevassa oleellisimmassa kohdassa, jossa selitetään nimenomaan „*pientalousjärjestelmää*”.

Ja hra Suhanov kiertää tämän kohdan visusti vaieten!!

Vaikenemalla „marxilaisen agraariohjelman” selvistä ja tarkoista sanoista, jotka on suunnattu narodnikkilaisuutta *vastaan*, hra Suhanov on hävittänyt suuntausten „vanhan ryhmittelyn”, niiden jaon marxilaisuuteen ja narodnikkilaisuuteen!!

Ei voi olla epäilystäkään: hra Suhanov on aivan tyhjänpäiväinen jaarittelija, jollaisia on paljon liberaalisten „yhteiskuntapiirimme” salongeissa, piireissä, joilla ei ole käsitystä marxilaisuudesta ja jotka mielellään „hävittävät” nuo jonninjoutavat marxilaisuutta ja narodnikkilaisuutta erottavat sosialistiset ryhmittelyt.

Todellisuudessa kuitenkin marxilaisuuden ja narodnikkilaisuuden välillä on kuilu sekä teoreettisesti että käytännöllisesti. Marxin teoria on kapitalismin kehityksen ja palkkatyöläisten ja isäntien välisen luokkataistelun teoria. Narodnikkilaisuuden teoria on kapitalismin porvarillista kaunistelemista sellaisilla sanapahasilla kuin „omaan työhön perustuva talous”, se on luokkataistelun hämäämistä, hämäämistä ja pidättämistä noiden samojen sanojen avulla, puoltamalla maan käyttövapauden rajoittamista j.n.e.

Marxilaisuuden ja narodnikkilaisuuden välisen kuilun syvyyden Venäjällä on historiallisesti osoittanut *käytäntö*... ei tietenkään tunnusten käytäntö, sillä vain aivan tyhjänpäiväiset ihmiset saattavat pitää „tunnuksia” „käytäntönä”... vaan *miljoonien avoimen joukkotaistelun* käytäntö vuosina 1905—1907. Tämä käytäntö osoitti marxilaisuuden sulautuneen yhteen työväenluokan liikkeen kanssa ja narodnikkilaisuuden sulautuneen (tai alkaneen sulautua) yhteen pikkuporvarillisen talonpoikaiston liikkeen kanssa (talonpoikaissiitto, I ja II Valtakunnanduuman vaalit, talonpoikaissiitto j.n.e.).

Narodnikkilaisuus on porvarillista demokratiaa Venäjällä.

Sen on todistanut kyseisen suuntauksen kehitys puolen vuosisadan kuluessa sekä miljoonien avoin esiintyminen vuosina 1905—1907. Sen ovat todenneet marxilaisen „kokonaisuuden” korkeimmat elimet moneen kertaan mitä jyrkimmin ja virallisimmin vuodesta 1903 vuoteen 1907 ja vuoden 1913 kesälliseen neuvottelukokoukseen saakka.

Kun nyt näemme kirjailijaliiton, jonka ovat solmineet narodnikkilaisuuden *johtajat* (Tshernov, Rakitnikov, Suhanov) ja erilaiset sosialidemokratian intelligenssiryhmät, sellaiset, jotka aivan suoraan vastustavat „maanalaisuutta”, s.o. työväenpuoluetta (likvidaattorit * Dan, Martov, Tsherevanin), sekä noita samoja likvidaattoreita auttavat *pikkuryhmät ilman työläisiä* (Trotski ja Sher, Bazarov, Lunatsharski, Plehanov), niin *todellisuudessa* edessämme on juuri *porvarillisen sivistyneistön liitto työläisiä vastaan*.

Pravdalaisuudessa näemme työväen yhtenäisyyden, joka perustuu maanalaisen toiminnan sekä niiden tarkkojen päätösten todelliseen tunnustamiseen, jotka yhdistävät ja suuntaavat taktiikkaa vanhassa hengessä (tammikuussa 1912 sekä helmikuussa ja kesällä 1913 tehdyt päätökset). Onhan tosi, että pravdalaisuus on tammikuun 1 päivästä 1912 toukokuun 13 päivään 1914 todellisuudessa liittänyt yhteen 5.674 työläisryhmää, kun taas likvidaattoreilla on 1.421 työläisryhmää ja vperjodilaisten, Plehanovin, Trotskin ynnä Sherin y.m. pikkuryhmillä on nolla tai miltei nolla. (Ks. „Rabotshi” lehteä № 1, „Venäjän työväenlehdistön historiasta”, s. 19, ja „Trudovaja Pravda” № 2, toukokuun 30 pltä 1914 **.)

Se on tosi, että tämä työväen yhtenäisyys seisoo lujalla maaperällä, jona ovat periaatteellisesti johdonmukaiset, eheät ja täydelliset päätökset *kaikista* marxilaisten työläisten elämää koskevista kysymyksistä. Kas siinä on *kokonaisuus*, sillä $\frac{1}{5}$:lla on aivan ehdoton oikeus esiintyä, toimia ja puhua „kokonaisuuden” nimessä.

Narodnikkilaisuuden johtajien ja kaikenlaisten työläisiä vailla olevien sosialidemokraattisten pikkuryhmien (joilla ei ole tarkkaa taktiikkaa, tarkkoja päätöksiä, vaan on pelk-

* Kuinka huolellisesti hra Voronov puolustaakaan likvidaattoreita „Sovremennikissa”!!

** Ks. tätä osaa, ss. 311—313. *Toim.*

kää horjuttaa toisaalta pravdalaisuuden virtauksen ja kokonaisuuden ja toisaalta likvidaattorien välillä) liitto „Sovremennikissa” on muodostunut *valtoimesti*. Yksikään „työläisiä vailla oleva sosialidemokraattinen pikkuryhmä” ei ole rohjennut esiintyä suoraan, selvästi ja avoimesti — koska kesällä 1913 pidetty neuvottelukokous sanoi sanansa narodnikkien kanssa liittoutumista vastaan — tuollaisen liiton *puolesta!* Ei yksikään pikkuryhmä — eivät likvidaattorit eivätkä vperjodilaiset, ei Plehanov ja kumpp. eikä Trotski ja kumpp.! Kaikki nämä ovat yksinkertaisesti lähteneet ajelehtimaan virran mukana, pravdalaisuuteen kohdistuvan opposition tempaamina, haluten nujertaa pravdalaisuuden tai heikentää sitä, etsien vaistomaisesti apua työväen neljää viidesosaa *vastaan* toisiltaan — likvidaattorit Suhanovilta ja Tshernovilta, Suhanov ja Tshernov Plehanovilta, Plehanov edellisiltä, Trotski samoin heiltä j.n.e. Näillä pikkuryhmillä ei ole yhtenäistä, hiukankaan määritettyä politiikkaa ja taktiikkaa, ne eivät ole esiintyneet avoimesti työläisten edessä puolustaakseen liittoutumista narodnikkien kanssa, — mitään sellaista ei noilla ryhmäpahasilla ole.

Se on porvarillisen sivistyneistön mitä periaatteettomin liitto työläisiä vastaan. Säälikäämme Plehanovia, koska hän on joutunut noin surkeaan seuraan, mutta katsokaamme totuutta rohkeasti silmiin. Nimittäköön ken haluaa näiden pikkuryhmien liittoa „yhtenäisyydeksi”, mutta me nimitämme sitä *irtautumiseksi* työväen kokonaisuudesta, ja *tosi-asiat* ovat todisteena katsantokantamme oikeellisuudesta.

2. KUINKA LIBERAALIT PUOLTAVAT TYÖLÄISTEN JA LIKVIDAATTORIEN „YHTENÄISYYTTÄ”

Kansainvälisen sosialistisen toimiston puheenjohtajan Emile Vandervelden saapuminen Venäjälle antoi luonnollisesti virikettä yhtenäisyyskysymyksen pohtimiseen. E. Vandervelden suoranaisena tehtävänä oli koota tietoja tästä kysymyksestä, tunnustella maaperää ja ottaa mahdollisia askelia yhtenäisyyden hyväksi. Sanomalehdistä tiedetään, että hän kävi kummankin lehden, marxilaisen ja likvidaattorilehden toimituksessa ja vaihtoi mielipiteitä kummankin puolen edustajien kanssa „banketissa”.

Heti E. Vandervelden palattua Venäjältä kotiinsa, s.o. Brysseliin, ilmestyi kahdessa tärkeimmässä sosialismin

ranskankielisessä jokapäiväisessä äänenkannattajassa, nimittäin pariisilaisessa „L'Humanitéssa” („Ihmiskunnassa”) ¹²⁶ ja brysseliläisessä „Le Peuplessa” („Kansassa”) sunnuntaina, kesäkuun 21 pnä uutta lukua, Kansainvälisen sosialistisen toimiston puheenjohtajan haastattelu. Venäläisten sosialidemokraattien keskuudessa vallitsevat erimielisyydet Vandervelde määritteli tällöin epätarkasti. Hän sanoi, että toiset „haluavat järjestäytyä legaalisesti ja vaativat liittoutumisoikeutta, toiset haluavat saada välittömästi julistetuksi... „valaan”... ja pakko luovutetuksi maat. Tätä erimielisyyttä Vandervelde sanoi „melko lapselliseksi”.

Emme kaiketikaan erehdy olettaessamme, että luettuana tämän, Vandervelden esittämän, lausunnon Venäjän valvutuneet työläiset hymähtävät „melko hyvätuulisesti”. Kun „toiset” „haluavat järjestäytyä legaalisesti”, t.s. ovat julkisen, legaalisen puolueen kannalla, niin toiset ovat *tässä kysymyksessä* ilmeisesti vastaan puolustaen maanalaista järjestöä ja kieltäytyen jyrkästi osallistumasta „taisteluun julkisen puolueen puolesta” eivätkä viitaten „valaaseen” tai „valaisiin”. Tällainen erimielisyyttä puolueen olemassaolosta, ja siinä — älköön kunnioitettava toveri E. Vandervelde panko pahakseen — ei mikään „sovinto” ole mahdollinen. Ei voida hiukkasen haudata maanalaista järjestöä ja hiukkasen vaihtaa sitä julkiseen puolueeseen...

Mutta Vandervelde ei ainoastaan tiedustellut erimielisyyksiä: tästä kysymyksestä on Kansainvälisen sosialistisen toimiston puheenjohtajan ja sihteerin salkussa suuri määrä papereita, selostuksia ja kirjeitä kaikkien ja kaikenlaisten, todellisten ja näennäisten „johtavien elimien” edustajilta. Vandervelde koetti nähtävästi käyttää Pietarissa oleskeluaan kootakseen erinäisiä *tosiasiatietoja* sosialismin (ja „myösosialismin”) eri virtausten ja ryhmien *joukkovaikutuksen* laajuudesta Venäjällä. Vandervelde on sievoisen poliittisen kokemuksen saanut mies ja varmasti tietää hyvin, että yleensä politiikassa ja varsinkin työväenliikkeessä voidaan ottaa vakavalta kannalta vain ne suuntaukset, jotka ovat saaneet laajaa jalansijaa.

Tästä kysymyksestä on kummassakin yllä mainitussa ranskankielisessä sosialistisessa lehdessä seuraavanlainen Vandervelden lausunto: „Sosialisteilla on Venäjällä kolme jokapäiväistä sanomalehteä. Vallankumoukselliset” (tarkoi-

tettaneen vasemmistonarodnikkeja) „painattavat lehteään 10—12 tuhatta kappaletta; leniniläiset 35—40 tuhatta; mallilliset” (modérés) (tarkoitettaneen likvidaattoreita) „noin 16 tuhatta”.

E. Vandervelde on tehnyt tässä pienen virheen: kuten tunnettua, vasemmistonarodnikkien lehti ei ilmesty joka päivä, vaan kolme kertaa viikossa. Sitä paitsi on pravdalaisen lehden enimmäispainos — meillä olevien tietojen mukaan — osoitettu liian pieneksi: se on ollut jopa 48 tuhatta. Olisi toivottavaa, että tarkat tiedot tästä tärkeästä (työväenliikkeen ymmärtämisen kannalta tärkeästä) kysymyksestä koottaisiin esim. koko kuukaudelta, ellei niitä voida koota vuoden ajalta.

Mutta kuinka suuresti oikea eurooppalainen, Vandervelde, joka ei anna arvoa aasialaiselle „sanaan uskomiselle” tahi „silmämäärin arvioimiselle”, vaan kokoaa *tosiasioita*, eroaakaan „eurooppalaisiksi” tekeytyvistä venäläisistä likvidaattoreista ja liberaalis-porvarillisista suupalteista! „Retsh” lehdessä, esimerkiksi artikkelissa: „E. Vandervelde ja Venäjän sosialistit” (№ 152, kesäkuun 7 (20) pnä, juuri Vandervelden Pariisissa ja Brysselissä antaman haastattelun edellisenä päivänä) viralliset kadettien edustajat kirjoittivat seuraavaa:

„Kun eräs bolshevikeista vakuutti lounaalla Vanderveldelle, ettei ole ketään, kenen kanssa he voisivat liittyä yhteen, koska „työpajoissa, työväenluokan keskuudessa on jo kaikki yhdistetty yhden ainoan, pravdalaisen lipun ympärille, josta syrjään on jäänyt vain pieni intelligenssiryhmä”, niin se oli tietenkin liiallista poleemista liioittelua”.

Tämä on näyte likvidaattorien ja liberaalien valheesta, joka on puettu sujuviin, siloiteltuihin lauseisiin.

„Liiallista poleemista liioittelua”! Ikään kuin olisi olemassa muunlaista kuin liiallista liioittelua... Mutta viralliset kadetit eivät ainoastaan kirjoita tökerösti, vaan he suorastaan petkuttavat lukijoita. Jos bolshevikeilla on „poleemista liioittelua”, niin miksi te, herrat kadetit, kun kerran olette ruvenneet lehdessä puhumaan herättämästänne kysymyksestä, ette esitä sellaisia *numerotietoja*, jotka eivät olisi liioiteltuja, joissa ei olisi polemiikkia?

Venäjän kieltä taitamaton Vandervelde pystyi Venäjällä ollessaan kokoamaan *objektiivisia* tietoja 3—4 päivässä. Mutta herrat pietarilaiset kadetit enempiä kuin pietarilaiset

likvidaattoritkaan * eivät ole *kertaakaan* esittäneet sanomalehdissä *mitään* objektiivisia tietoja, vaan ovat syyttäneet pravdalaisia aiheettomasti ja vilpillisesti „liioittelusta”!

Ottakaamme Vandervelden numerot. Marxilaisten, likvidaattorien ja narodnikkien lehden viikkopainos on näiden tietojen mukaan seuraavanlainen:

marxilainen lehti	240.000	64,5	71,4	} 100 %
likvidaattorien „	96.000	25,8	28,6	
narodnikkien „	36.000	9,7		
<i>Yhteensä</i>	<i>372.000</i>	<i>100</i>		

Siinä ovat Kansainvälisen sosialistisen toimiston puheenjohtajan kokoamat objektiiviset numerot. Jos lisäämme narodnikitkin, joiden kanssa haluavat „yhdistyä” *ainoastaan* likvidaattorit, machilaiset ja Plehanov, jotka kuitenkin pelkäävät sanoa sitä suoraan, tulee pravdalaisten osalle miltei kahden kolmasosan enemmistö. Mutta ellei narodnikkeja oteta lukuun, niin pravdalaisten enemmistö likvidaattorien suhteen on 71,4%, t.s. *enemmän kuin 7 kymmenesosa!*

Mutta sanomalehtiä eivät lue ja ylläpidä ainoastaan työläiset. Marxilaisten lehdessä sekä likvidaattorien lehdessä julkaistut objektiiviset tiedot rahankeräyksistä ovat osoittaneet (ajanjakso tammikuun 1 päivästä toukokuun 13 päivään 1914), että 80% työläisryhmistä on pravdalaisten kannalla, ja Pietarissa tämä prosenttiluku kohoaa 86:een. Pravdalaisten keräämistä 21 tuhannesta ruplasta on yli $\frac{8}{10}$ työläisten kokoamia, kun taas likvidaattoreille *enemmän kuin puolet on antanut porvaristo* **. On siis täydellisesti ja ehdottomasti todistettu, että tiedot lehtien painosmäärästä osoittavat pravdalaisten prosenttiosuuden *pienemmäksi* kuin se todellisuudessa on, koska likvidaattorien lehteä *ylläpitää* porvaristo. Vähintään yhtä objektiiviset tiedot vakuutuslaitosten vaaleista osoittavat, että yleisvenäläisen vakuutuslaitoksen vaaleissa pravdalaisilla oli 47 valtuusmiestä 57:stä, s.o. 82,4%.

Heittäessään lehtensä kautta joukkoihin syytöksen pravdalaisten „liioittelusta” (jopa „liiallisestakin liioitte-

* Liberaalinen „Kijevskaja Mysl”, johon monen monet likvidaattorit kirjoittavat, on ottanut Vandervelden haastattelun „Le People” lehdestä, mutta juuri painosmäärää koskevat numerot se on salannut! („Kijevskaja Mysl” № 159).

** Ks. kirjoitusta „Työväenluokka ja työväenlehdistö” sanomalehdessä „Trudovaja Pravda” kesäkuun 14 piltä. (Ks. tätä osaa, ss. 356–363. *Toim.*)

lusta”) esittämättä mitään objektiivisia tietoja enempää lehtien painosmäärästä kuin työläisryhmistä tai vakuutuslaitosten vaaleistakaan kadetit valehtelevat julkeasti *ylis-täen likvidaattoreita*.

Venäjän liberaalisen porvariston luokkaedut tietenkin pakottavat sen puolustamaan likvidaattoreita, jotka marxilaiset ovat todenneet yksimielisesti (vuoden 1910 päätöksessä) „*porvarillisen vaikutuksen levittäjiksi proletariaatin keskuuteen*”. Mutta kun liberaalit tekeytyvät samalla „puolueettomiksi”, niin heidän valheensa käy erittäin vilpilliseksi ja iljettäväksi.

Kadettien puheet merkitsevät poliittisesti vain sitä, että likvidaattorien kautta yritetään johdattaa porvarillista vaikutusta työläisten keskuuteen.

„On epäilemätöntä”, jatkaa „Retsh”, „että todellinen (!) työväen-intelligenssi, ne työläiset, jotka ovat hartioidensa vieneet eteenpäin sosialidemokraattista” (!) kadettien — sosialidemokratismien tuntijain arvioinnin mukaan) „toimintaa kaikkein raskaimpina vuosina, eivät ole myötämielesisiä bolshevikeille, vaan näiden vastustajille (likvidaattoreille ja menshevikeille). Näiden ainesten karistaminen pois Venäjän työväenpuolueesta olisi sen sellaista intellektuaalista mataloittamista, että bolshevikit itsekkin kauhistuisivat kättensä työn tuloksia”.

Näin kadetit kirjoittavat „Retshin” toimituksen artikkeleissa.

Katsokaa nyt vertauksen vuoksi, mitä kirjoittaa likvidaattorien aatteellinen johtaja hra L. M. „Nasha Zarja” lehden 3. numerossa (v. 1914, s. 68):

„Se on kapina” (pravdalaisten työläisten kapina) „Dementjevejä, Gvozdeveja, Tshirkinejä, Romanoveja, Bulkineja, Kabtsaneja y.m.s. vastaan, näitä marxilaistyöläisten kokonaisen kerrostuman, ja pääkaupungeissa melko taajan kerrostuman, edustajia vastaan, jotka ovat yrittäneet ja yrittävät „likvidoida” Venäjän työväenliikkeen romanttisen lapsuuskauden”.

Kuten näette, mielipiteet käyvät täydellisesti yhteen. „Retshin” toimituksen artikkeleissa kadetit veisaavat omissa nimissään aivan samaa, mitä L. M. on veisannut „Nasha Zarjassa”. Kadettilehdet *täydentävät* „Nasha Zarjan” ja „Nasha Likvidatorskaja Gazetan” puutteellista painosmäärää menen yleisölle takuuseen Bulkinien, Tshirkinten ja kump. sosialidemokratismista.

Hra L. M. mainitsee muutamien likvidaattorityöläisten nimet. Toistamme mielihyvin nämä nimet. Kaikki Venäjän

valveutuneet työläiset tuntevat heidät heti *liberaalisiksi työläisiksi*, joiden tiedetään jo kauan käyneen taistelua maanalaista toimintaa vastaan, t.s. puoluetta vastaan. Lukekaa Bulkinia tuosta samasta „Nasha Zarjasta” L. M:n vierestä, niin näette, kuinka he molemmat sanoutuvat irti maanalaisesta toiminnasta ja liberaalien mieliksi haukkuvat sitä.

Kirjoittakaamme muistiin ja pitäkäämme mielessä, että hra L. M:n mainitsemat „Dementjevit, Gvozdevit, Tshirkinnit, Romanovit, Bulkinit ja Kabtsanit” ovat *kadettien vakuuttelun mukaan* „todellista työväenintelligenssiä”. Totta tosiaan, he ovat todellisia liberaalisia työläisiä! Bulkinin kirjoitus on todistanut sen täydellisesti. Suosittelemme sitä kovasti niille luokkatietoisille työläisille, jotka eivät ole itse vielä joutuneet kuulemaan mainittujen liberaalisten proletaarien puheita.

Liberaalinen „Retsh” pelottelee meitä sillä, että nämä („Retshin” uskottelun mukaan) sosialidemokraatit, nämä „Retshin” ylistelemät sosialidemokraatit „karistetaan pois työväenpuolueesta”.

Mutta me vain hymyilemme vastaukseksi, sillä kaikkihan tietävät, että mainittu pikkuryhmä on itse karistanut itsensä pois menemällä liberaalisten likvidaattorien puolelle ja että tuo „karistaminen” oli ehtona ja pohjana todellisen *työväenpuolueen* (eikä työläisliberaalisen puolueen) perustamiselle.

Samassa toimituksen artikkelissa „Retsh” ylistelee likvidaattorien ja liberaalisten työläisten „*rauhallisten, toisinaan jäähdyttävien sanojen kansalaismiehuullisuutta*”. No tietysti „Retsh” ja liberaalit ylistelevät niitä! Venäjällä, varsinkaan vuoden 1905 jälkeen, liberaalit eivät voi vaikuttaa työläisiin välittömästi. Kuinka he voisivatkaan olla pitämättä arvossa likvidaattoreita, jotka sosialidemokraattisuuden naamarin suojassa harjoittavat juuri samaa liberaalista „jäähdyttämistä”, johdattavat juuri samaa „porvarillista vaikutusta proletariaatin keskuuteen” (ks. vuoden 1910 päätöstä!).

„Erimielisyydet niiden” (socialidemokraattisten puolueeryhmien) „välillä eivät ole pian poistettavissa”, kirjoittaa „Retsh”, „mutta vaikka nuo ryhmät säilyttävätkin kasvonsa, pitää niiden yhdistyä eikä viedä eripuraisuuksiaan työläisjoukkoihin, jotka ovat vasta heräämässä tietoiseen poliittiseen elämään. Työväen jakautuminen tuottaa suurta iloa taantumukselle. Yksistään tämä on omiaan johtamaan siihen, että kummankin puolueryhmän rehelliset ihmiset pyrkivät vilpittömästi ja vakavasti yhtenäisyyteen”.

Näin kirjoittaa „Retsh”.

Olemme hyvin iloisia, että *emme* kuulu „rehellisten” ihmisten liberaaliseen sakkiiin emmekä niihin, joita tämä sakkii pitää „rehellisinä”. Katsoisimme *epärehellisyydeksi* kuulua sellaisten joukkoon. Meidän vakaumuksemme on, että liberaalisten porvarien „puolueettomuuteen” voivat uskoa vain aivan naiivit tai tyhmät ihmiset, varsinkin kun on puhe työväenluokan vapausliikkeestä, t.s. sen liikkeestä porvaristoa vastaan.

Suotta kadetit luulevat, että Venäjän työläiset ovat lapsellisen naiiveja ja saattavat pitää liberaalisen porvariston antamaa „rehellisyys”-arviota „puolueettomana”. Liberaaliset porvarit pitävät likvidaattoreita ja heidän puolustajiaan „rehellisinä” *siksi ja vain siksi*, että johdattaessaan porvarillista vaikutusta proletariaatin keskuuteen likvidaattoruus tekee poliittisen palveluksen porvaristolle.

Venäjän yhdistyneet marxilaiset, jotka vastaavat täydellisesti teoistaan, ovat todenneet suoraan ja avoimesti, Venäjän kaikkien työläisten edessä, että tietty likvidaattorien ryhmä, „Nasha Zarjan” ja „Lutshin” ryhmä y.m. ovat *puolueen ulkopuolella*. Se sanottiin julki tammikuussa 1912. Sen jälkeen on 2½ vuoden aikana muodostunut 5.674 työläisryhmää — likvidaattoreilla ja kaikilla heidän puolustajillaan olevia 1.421 ryhmää vastaan, t.s. ⅔ Venäjän valveutuneista työläisistä on yhtynyt „pravdalaisuuteen”, t.s. *hyöksynyt* tammikuun päätöksen. Likvidaattorit ovat tosiasiallisesti käyttäytyneet siten, että työläiset ovat *loitonneet* heistä. Työläisten valtavan enemmistön elämä ja kokemus ovat vahvistaneet päätöksemme.

Liberaalit puolustavat „yhtenäisyyttä” (työläisten ja likvidaattorien „yhtenäisyyttä”) *itsekkäiden luokkaetujensa* vuoksi. Yksinomaan se, että likvidaattorit erotettiin työväenpuolueesta, antoi tälle puolueelle mahdollisuuden selviytyä routavuosista *rehellisesti* — me ymmärrämme tämän sanan toisella tavalla, „Retshin” herrat! Likvidaattorien erottaminen työväenpuolueesta ei ole tuottanut taantumukselle „iloa”, vaan *surua*, sillä likvidaattorit häiritsivät vanhojen muotojen, vanhan „hierarkian”, vanhojen päätösten y.m.s. tunnustamista, mutta ovat 2½ vuoden aikana itse osoittautuneet aivan kykenemättömiksi luomaan edes jonkinlaista järjestöä. Likvidaattorien ja heidän ystäviensä „Elokuun” (1912) blokki on hajonnut.

Vain *vastoin* likvidaattorien tahtoa, vain *ilman* heitä ja heitä *vastaan* työläiset veivät ja saattoivat viedä läpi sen loistavan kampanjan — lakko- ja vakuutusliikkeen sekä sanomalehtien perustamisen, — joka on nyt kaikkialla antanut likvidaattoruuden vastustajille $\frac{4}{5}$:n enemmistön.

Liberaalit ymmärtävät „jakautumisella” maanalaisen toiminnan vastustajien, likvidaattori-intelligenssin pienen ryhmän syrjäyttämistä työväen riveistä. „Yhtenäisyydellä” liberaalit ymmärtävät likvidaattorien *vaikutuksen säilymistä* työläisiin nähden.

Meidän näkökantamme on toisenlainen: „yhtenäisyysdeksi” me sanomme työväen $\frac{4}{5}$:n yhdistymistä vanhan lipun alle; erkanemiseksi me sanomme likvidaattorien pienen ryhmän haluttomuutta tunnustaa työväen enemmistön tahtoa ja alistua siihen, sitä, että he estävät tämän tahdon toteutumista. Tultuamme kokemuksen perusteella vakuuttuneiksi, että pravdalaisuus on $2\frac{1}{2}$ vuoden aikana yhdistänyt $\frac{4}{5}$ työläisistä, pidämme tarpeellisena mennä eteenpäin, vieläkin täydellisempää yhtenäisyyttä kohti, työväen $\frac{4}{5}$:sta $\frac{9}{10}$:aan ja sitten $\frac{10}{10}$:aan — *samaa tietä*.

Kaksi vastakkaista näkökantaa likvidaattorien suhteen, meidän näkökantamme ja liberaalien näkökanta, juontuvat proletariaatin ja porvariston aseman ja katsomusten erilaisuudesta.

Miten on selitettävissä Plehanovin asema? Hän katkaisi niin jyrkästi välinsä likvidaattoreihin vuonna 1908 ja toteutti lehdistössä yhteen aikaan niin tiukasti likvidaattorienvastaisia puolueen päätöksiä, että eräät henkilöt luulivat Plehanovin horjunnan päättyneen. Nyt, kun pravdalaisuuden ympärille on yhdistynyt $\frac{4}{5}$ työläisistä, Plehanov alkaa jälleen horjua. Hänen „asennetaan”, joka tosiasiallisesti käy nyt *täydellisesti* yhteen liberaalisen „Retshin” asenteen kanssa, ei voida selittää mitenkään muuten kuin hänen henkilökohtaisista horjahduksistaan johtuvaksi; se on tauti, johon hän sairastui jo vuonna 1903.

„Retshin” tapaan Plehanov sanoo nyt „yhtenäisyysdeksi” sitä, että turvataan likvidaattorien vaikutus työläisiin vastoin työläisten tahtoa, vastoin puolueen päätöksiä ja huolimatta siitä, että likvidaattorit rikkovat näitä päätöksiä. Plehanov, joka eilen vertasi hra Potresovia Juudakseen ja päätteli aivan oikein, että *ilman* Juudasta apostolit olivat voimakkaampia kuin Juudakseen *kanssa*, on tänään, jolloin

tosiasiat ovat lopullisesti todistaneet likvidaattorien olevan täysin solidaarisia Potresovin kanssa ja viittaavan kintaalla puolueen päätöksille, tänään Plehanov on kääntynyt likvidaattorien puolelle ja kehottanut pravdalaisia olemaan puhuttelematta heitä „voittajien kielellä”!!! Toisin sanoen, jos puhutaan suuremmin ja selvemmin, työväen enemmistön *ei* pidä vaatia enemmistön tahdon tunnustamista ja sen päätösten kunnioittamista vähemmistöltä, joka kulkee puolueen päätösten suoranaisten rikkojien jäljessä!!!

Luokkatietoiset työläiset joutuvat surumieliin toteamaan, että Plehanovilla on taas puhjennut hänen kymmenen vuotta sitten alkanut poliittinen tautinsa — hoipertelu ja horjunta, eivätkä piittaa hänestä.

Plehanovin horjunnalle on muuten olemassa toinenkin selitys, jonka me asetamme toiselle sijalle, koska se on paljon pahempi Plehanoville. Taistelevien *virtausten* välillä: likvidaattoruusvirtauksen (jonka yhteiskunnallisen voiman lähteenä on liberaalisen porvariston myötämielisyys) ja „pravdalaisen” virtauksen (jonka voiman lähteenä on pimeydestä valoon heräävien Venäjän työläisten enemmistön valveutuneisuus ja yhtenäisyys) välillä syntyy pieniä, välttämättä horjuvia intelligenssiryhmiä. Niillä ei ole yhteiskunnallista voimaa, niillä ei voi olla joukkovaikutusta työläisiin, ja poliittisesti ne ovat nollija. Vankan ja selvän, työläisiä puoleensa vetävän ja elämän kokemuksella varmistetun linjan asemesta näissä pikkuryhmissä on vallalla *kerhodiplomatia*. Puuttuu yhteyksiä joukkoihin, puuttuu Venäjän sosialidemokratian joukkosuuntauksiin juontuvia historiallisia juuria (socialidemokratia tuli joukkoluontoiseksi Venäjällä vuoden 1895 lakkojen ajoista lähtien), puuttuu johdonmukaista, eheää, selvää, loppuun saakka määrätietoista ja monivuotisella kokemuksella tarkistettua linjaa, t.s. puuttuu vastauksia taktiikka-, organisaatio- ja ohjelmakysymyksiin, — sellainen on se maaperä, jolla kerhodiplomatia kasvaa, sellaiset ovat sen tunnusmerkit.

Nämä tunnusmerkit ovat täysin ominaisia Plehanovin „Jedinstvo” lehdelle, kun se käsitetään poliittiseksi kollektiiviksi (samoin kuin Trotskin „Borba” lehdelle: lukijat muuten miettikööt näiden muka-„yhdistäjien”, „Borban” ja „Jedinstvon”, toisistaan erkanemisen *syitä*...).

Duumaedustaja Burjanov, joka, samoin kuin mikä duumaedustaja tahansa, on ollut verrattain „pitkäaikainen” Venäjän hyvin lyhytaikaisten poliitikkojen keskuudessa, oli kauan likvidaattori, mutta nyt hän on „horjahtanut” Plehanovin puoleen. Kauaksiko aikaa ja nimenomaan mihin hän on horjahtanut, sitä hän ei itsekään tiedä. Mutta kerhodiplomatialle on tietenkin mitä suurin onni saada puolelleen tuollainen „horjuva” duumaedustaja, joka haaveilee kahden sellaisen kuusikon „yhtenäisyydestä”, joista toinen toivoo saavansa auttaa puolueen likvidoijia työväen enemmistön tahdon *rikkomisessa* ja toinen haluaa noudattaa tuota tahtoa.

Ajatelkaahan kummankin kuusikon „yhtenäisyyttä”, joka saataisiin aikaan työväen enemmistön tahdosta *piittaamatta*. Se on hirveä ajatus, väitätte te, sillä edustajien täytyy noudattaa enemmistön tahtoa! Mutta juuri sitä, mikä proletariaatin mielestä on hirveätä, *liberaalit* nimittävät hyveeksi, avuksi, hyödyksi, rehellisyydeksi ja kaiketi pyhydeksikin (Struve „Russkaja Myslissa” todistaa varmaankin huomenna Berdjajevin, Izgojevin, Merezhkovskin ja kumpp. avulla, että „leniniläiset” ovat syntisiä „hajottajia”, mutta likvidaattorit ja heitä nyt työläisten „voittajilta” suojeleva Plehanov ovat pyhiä jumalan tahdon täyttäjiä).

Asettukaa hetkeksi sille (tosiasiallisesti liberaaliselle) kannalle, että on saatava aikaan kahden duumakuutosen „yhtenäisyys” työväen enemmistöstä *piittaamatta*. Asettuttuane tälle näkökannalle te käsitätte heti Burjanovin ja „Jedinstvon” kirjoittelijaryhmän kerhointressin: halun *pelata* kummankin kuusikon erimielisyyksillä, käyttää niiden erimielisyyksiä ikuista... „sovittelijan” roolia varten!

Tällainen sovittelija, Burjanov, Trotski, Plehanov, Sher, Tshernov, Suhanov tai kuka muu tahansa, saattaa sanoa, että toisaalta kuusi likvidaattoria ovat väärässä, sillä he likvidoivat puolueen päätöksiä. Toisaalta kuusi pravdalaista ovat väärässä, sillä he puhuttelevat virkaveljiään sopimattomalla ja säädyttömällä, syntisellä „voittajien äänensävyllä” muka jonkin enemmistön nimessä. Tuollainen „sovittelija” saattanee jopa nimittää eklektistä ja juonittelevaa menettelyään „dialektiseksi” ja alkanee vaatia itselleen „yhdistäjän” arvonimeä... Onhan sellaista puolueessamme ollut: palauttakaa mieleenne vaikkapa bundilaisten ja

Tyszkan osuus Tukholman ja Lontoon edustajakokouksissa ja ylipäänsä vuosien 1906—1911 kaudella!

Nämä kerhodiplomaateille onnelliset ajat, nämä työväenpuolueelle murheelliset ajat olivat silloin, kun valveutuneet työläiset eivät olleet vielä liittyneet kyllin tiukasti yhteen porvarillisen vaikutuksen johdattajia — „ekonomisteja” ja „menshevikkejä” — vastaan.

Nyt nuo ajat ovat menemässä menojaan. Kadettiherrojen „Retsh” ruikuttaa sitä, että „työväenjoukoissa synnytetään eripuraisuutta”. Se on liberaalisen herran katsantokanta. Me *tervehdimme* „eripuraisuuden synnyttämistä työväenjoukoissa”, sillä juuri nuo joukot ja vain ne *erottavat* „eripuraisuudet” oleellisista erimielisyyksistä, ne ottavat *itse* selvän erimielisyyksistä, muodostavat *oman* mielipiteensä, ratkaisevat kysymyksen siitä, „mihin on kuljettava” eikä „kenen kanssa on kuljettava”*, t.s. kysymyksen omasta, määrätietoisesta, selvästä, niiden itsensä harkitsemasta ja tarkastamasta linjasta.

Tämä aika on jo koittanut. Pravdalaisten työläisten joukot osaavat *jo* erottaa „eripuraisuudet”, ne ovat jo päässeet selvytyteen erimielisyyksistä, ne ovat jo itse määritelleet linjansa. Numerotiedot työläisryhmistä ovat *tosiasiallisesti* todistaneet tämän sen *jälkeen*, kun on kaksi vuotta käyty avointa taistelua (1912 ja 1913).

Kerhodiplomatiasta tulee loppu **.

3. MIKSI TYÖVÄENJÄRJESTÖT OVAT JULKISESTI LEIMANNEET LIKVIDAATTORIT PARJAAJIKSI?

„Putj Pravdy” lehden 92. numerossa toukokuun 21 pnä 1914 on julkaistu *Moskovan kaupungin 10 ammattiyhdistyksen edustajain päätöslauselma*. Tässä päätöslauselmassa on Malinovskin hajottava poislähtö leimattu mitä jyrkimmin ja selvimmin sanoin „rikokseksi”, sitten siinä on ilmaistu täydellinen luottamus Valtakunnanduumassa olevalle Venäjän

* Kuten moskovalaiset työläiset erinomaisesti sanoivat (ks. „Rabotshi” lehden 6. numeroa toukokuun 29 pntä 1914) paljastaen heti Plehanovin „Jedinstvon” koko viipillissyyden.

** Eri ryhmien johtajien — likvidaattoriryhmän (Dan ja Martov), Plehanovin, Trotskin ja Lunatsharskin osallistuminen narodnikkien kanssa solmittuun liittoon („Sovremennik”) on niin ikään eräs mallinäyte kerhodiplomatiasta, sillä *kukaan* heistä ei ole rohjennut sanoa työläisille etukäteen suoraan ja selvästi: yhdy tähän liittoon siitä ja siitä syystä. Kerhodiplomatian hedelmä „Sovremennik” on kuolleenasyntyntynyt yritys.

sosialidemokraattiselle työväenryhmälle („kulkekaa varmoina tietänne, työväenluokka on kanssanne!”) ja lopuksi on leimattu „Nasha Rabotshaja Gazetan” likvidaattorit julkisesti sellaisiksi henkilöiksi, jotka „*sinkoavat poislähteneen duumaedustajan perään likaista parjausta*”; näiden henkilöiden menettely on asetettu rinnakkain „sen parjaushuhujen levittämisen kanssa, jota oikeistolehdistö harjoittaa saadakseen työväen riveissä aikaan sekasortoa”.

„Kaikkien niiden, joille työväenasia on kallis”, kirjoittavat Moskovan kaupungin 10 ammattiyhdistyksen edustajat päätöslauselmassaan, „pyhänä velvollisuutena on liittyä tiukasti yhteen ja antaa yksimielinen vastaisku parjaajille”. „Vastaukseksi työväenluokka sulkee rivinsä entistä tiiviimmin edustajiensa ympärille” (s.o. Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän ympärille) „*ja menee halveksien parjaajien ohi*”.

Meidän ei tarvinne esittää muita työläisten lukuisia samansisältöisiä päätöslausemia, latvialaisten työväenlehden lausuntoa * j.n.e. Se olisi kertaamista.

Tarkastelkaamme tapahtunutta.

Minkä vuoksi Venäjän valveutuneet työläiset ovat Moskovan 10 ammattiyhdistyksen edustajain ja monien muiden kautta julkisesti leimanneet „Nasha Rabotshaja Gazetan” likvidaattorit inhottaviksi parjaajiksi ja kehottaneet työväenluokkaa menemään halveksien parjaajien ohi?

Mitä „Nasha Rabotshaja Gazeta” on tehnyt?

Se on levittänyt anonyymeja (nimettömiä) huhuja ja hämäräperäisiä vihjauksia, että Malinovski olisi muka harjoittanut provokaatiota.

Lehdessä ei ole mainittu ainoatakaan syyttäjän nimeä. Ei ole esitetty yhtään tarkkaa tosiasiaa. Ei yhtään tarkasti muotoiltua ja vaikkapa salanimen, palamispaikan ja -ajan maininnalla varmistettua todistetta, ei yhtään tuollaista todistetta ole mainittu.

Pelkkiä hämäräperäisiä huhuja; on vain paisuteltu Duumasta poislähdön „selittämättömyyttä”. Mutta juuri tuon poislähdön selittämättä jättämisen, salaa karkaamisen

---

* „Pidämme tarpeettomana pysähtyä tarkastelemaan niitä huhuja, joita lehdissä levitetään, ja sitä suoranaista parjausta, jota harjoitetaan Malinovskia vastaan sekä koko duumaryhmää ja sen johdonmukaista suuntausta vastaan, sillä noita huhuja levitetään aina ilkeässä tarkoituksessa ja ne osoittautuvat aina vääriksi” („Trudovaja Pravda” № 1, toukokuun 23 pnä 1914).

vuoksihan järjestyneet työläiset, työväenpuolueen jäsenet ovatkin tuominneet Malinovskin ankarasti.

Järjestyneet marxilaiset työläiset kokosivat heti paikalla kaikki erilaiset johtavat elimensä — paikalliset, ammatilliset, duumatyön, yleisvenäläisen — ja julistivat proletariaatille ja koko maailmalle suoraan ja avoimesti, kaikkien kuullen: Malinovski ei ole selittänyt meille poislähtönsä syytä eikä ole varottanut siitä. Tämä selittämättä jättäminen, tämä ennen kuulumaton omavaltaisuus tekee hänen menetelynsä rintamakarkurin askeleeksi, ja mehän käymme vakavaa, raskasta, vastuullista luokkasotaa. Me olemme pohtineet rintamakarkurin menettelyä, tuomitsemme sen ankarasti, olemme langettaneet rintamakarkurille tuomion. Ja siinä kaikki. Asia on selvä.

„Yksi ei ole mitään. Luokka on kaikki kaikessa. Puolustakaa horjumattomasti asemianne. Me olemme kanssanne” (sähkösanoma neljältäkymmeneltä moskovalaiselta kauppaapulaiselta Venäjän sosialidemokraattiselle työväen duumaryhmälle. Ks. „Putj Pravdy” lehden 86. numeroa toukokuun 14 pltä 1914).

Asia on selvä. Järjestyneet työläiset ovat vieneet asian *järjestyneesti* päätökseen ja tiivistäneet rivinsä vastaista toimintaa varten. Eteenpäin, käsiksi työhön!

Mutta intelligenssikerhot suhtautuvat asiaan toisin. „Selittämättömyys” ei kannusta heitä suhtautumaan asiaan *järjestyneesti* (yksikään likvidaattorien tai heidän ystäviensä johtava elin ei ole esittänyt julkista, suoraa ja *täydellistä arviota asian olemuksesta!!!*), vaan herättää heissä *juorua-mishalua*. Jaa-a, „selittämättömyyttäkö”? — ja intelligenssi-seuran juoruämmien uteliaisuus on herätetty.

Juoruilijoilla ei ole mitään tosiasioita. Martovin kerhon juoruämmät *eivät pysty järjestyneeseen* toimintaan: kutsu-maan koolle jonkin kollegion, kokoamaan sellaisia tietoja, joilla olisi poliittista mielenkiintoa ja merkitystä, tarkastamaan, erittelemään, pohtimaan asiaa yhdessä ja tekemään virallista, vakavaa, proletariaatille ohjeen antavaa päätöstä. Juoruämmät eivät pysty siihen.

Sitä vastoin lörpöttelyyn ja juoruumiseen, käymään Martovin luona (tai hänen kaltaistensa inhottavien parjajien luona) ja levittämään hämäräperäisiä huhuja, sieppaamaan ja lennättämään edelleen vihjauksia — oo, siihen intelligentit juoruämmät ovat oikeita mestareita! Ken on

eläessään vaikka kerrankin nähnyt tuon intelligenttien juorukumppanien seuran, hänessä luultavasti (ellei hän itse ole juoruämmä) säilyy koko elämän ajan vastenmielisyyden tunne noita iljettäviä olentoja kohtaan.

Kullekin omansa. Kullakin yhteiskuntakerrostumalla on omat „elämäntapansa”, omat tottumuksensa, omat taipumuksensa. Kullakin hyönteisellä on oma taisteluseensä: on sellaisiakin hyönteisiä, jotka taistelevat erittämällä haisevaa nestettä.

Järjestyneet työläismarxilaiset ovat menetelleet järjestyneesti. He ovat vieneet järjestyneesti päätökseen asian, joka koskee entisen virkaveljen omavaltaista poislähtöä, ja lähteneet järjestyneesti jatkamaan toimintaansa, jatkamaan taisteluaan. Likvidaattorien intelligentit juoruämmät eivät ole voineet mennä eivätkä ole menneet likaista juoruamista ja parjaamista pitemmälle.

Järjestyneet marxilaiset työläiset tunsivat heti ensimmäisistä „Nasha Rabotshaja Gazetan” kirjoituksista nämä juoruämmät ja antoivat heistä heti aivan oikean arvion: „likaista parjausta”, „on mentävä halveksien ohi”. Ei luottamuksen häivääkään Martovin ja Danin „huhuille”, tiukka päätös siitä, ettei niihin kiinnitetä huomiota eikä anneta niille merkitystä.

Ohimennen mainittakoon, että likvidaattorien vuoksi kuohuksiin joutuneiden työläisten päätöslauselemissa puhuttiin likvidaattoreista yleensä. Mielestäni olisi ollut paljon tarkempaa puhua herroista Martovista ja Danista, kuten on tehty Leninin sähkösanomassa ¹²⁷ sekä eräissä kirjoituksissa ja päätöslauselemissa. Meillä ei ole aihetta syyttää ja leimata julkisesti likaisesta parjauksesta ylipäänsä *kaikkia* likvidaattoreita, mutta nimenomaan Martov ja Dan ovat 10 vuoden kuluessa, alkaen heidän yrityksestään tehdä tyhjäksi puolueen toisen (vuoden 1903) edustajakokouksen tahto, moneen kertaan osoittaneet „tapansa” taistella juonittelua ja likaista parjausta käyttäen. Suotta nämä kaksi henkilöä yrittivät puolustella itseään sillä, että joku muka paljastaa „Novaja Rabotshaja Gazetan” tosiasiallisia toimittajia. Ei missään ole sanottu sanaakaan, ei edes hiiskahdettu enempiä toimittamisesta kuin tosiasiallisesta toimittajastakaan.

Mutta parjaajat, jotka työväenpuolue tuntee 10-vuotisesta historiastaan, piti nimetä, ja heidät nimettiin.

Parjaajat yrittivät saada aivan kokemattomia tai aivan ajattelukyvyttömiä ihmisiä pois tolalta esittämällä „perustellun” vaatimuksen „epävirallisesta” oikeudenkäynnistä; emme nähkääs tiedä mitään täysin varmaa, emme syytä ketään, huhut eivät ole „riittäviä” syytöksen esittämiseen, ne ovat riittäviä ainoastaan „tutkimuksen suorittamista” varten!

Mutta juuri siinä onkin tuon likaisen parjauksen koko „seikasto”, juridista kieltä käyttäen, että ihmiset päästävät lehdistöön hämäräperäisiä, anonyymeja huhuja pystymättä esittämään ainoankaan rehellisen kansalaisen, ainoankaan pätevän, vastuullisen demokraattisen elimen antamaa ainoatakaan todistetta näiden huhujen *uskottavuudesta!*

Siinähän on koko asian ydin.

Martov ja Dan ovat kauan sitten tunnettuja, moneen kertaan paljastettuja parjaajia. Ulkomaisessa lehdistössä siitä on puhuttu kymmeniä kertoja. Kun Martov kirjoitti Danin osanotolla ja vastuulla erikoisen parjaavan kirjasen: „Pelastajia vaiko lakkauttajia”, niin *jopa* pehmeänahkainen ja varovainen Kautskykin, joka on viime aikoina ollut erikoisen taipuvainen „myönnytyksiin” likvidaattoreille, sanoi sitä „*iljettäväksi*”.

Se on tosiasia. Ulkomaisessa lehdistössä siitä on kirjoitettu jo kauan sitten.

Ja tämän jälkeen Martov ja Dan haluavat, että *heidän* aloitteestaan, *heidän* parjaavan esiintymisensä perusteella me suostuisimme suorittamaan tutkimusta niiden ryhmäpahasten *osanotolla*, jotka suojelevat Martovia ja Dania!!!

Se on äärimmäistä julkeutta parjaajien taholta ja typeryyden huippu.

Me emme usko yhtenkään Danin ja Martovin sanaan. Me emme suostu milloinkaan suorittamaan mitään hämäräperäisten huhujen „tutkimuksia” likvidaattorien ja heitä auttavien ryhmäpahasten *osallistuessa*, sillä se merkitsisi Martovin ja Danin rikoksen *hämäämistä*, mutta me paljastamme sen työväenluokalle loppuun saakka.

Kun Martov ja Dan ynnä heidän suojelijansa, bundilaiset, Tshheidze ja kumpp., „elokuulaiset” y.m.s. joko suoraan tai välillisesti kutsuvat meitä suorittamaan yhdessä heidän kanssaan „tutkimusta”, niin me vastaamme heille: me emme usko Martovia ja Dania. Emme pidä heitä rehellisinä

kansalaisina. Heihin me tulemme suhtautumaan kuten halpamaisiin parjaajiin, vain siten emmekä mitenkään muuten.

Antaa Danin ja Martovin varjelijain tai näiden herrojen „huhuihin” uskovan heikkohermoisen intelligenssin voivotella ajatellessaan porvarillista oikeudenkäyntiä. Meitä se ei säikäytä. Kiristäjiä vastaan me olemme *aina ja ehdottomasti* porvarillisen oikeuden porvarillisen legaalisuuden kannalla.

Kun joku sanoo: antakaa 100 ruplaa, muuten annan ilmi, että te petätte vaimoanne ja olette suhteessa NN:n kanssa, niin se on kriminaalirikollista kiristystä. Olemme siinä tapauksessa porvarillisen oikeuden kannalla.

Kun joku sanoo: tehkää minulle poliittisia myönnytyksiä, tunnustakaa minut marxilaisen kokonaisuuden tasa-arvoiseksi toveriksi, muuten rupean levittämään huhuja Malinovskin provokaatiosta, niin se on poliittista kiristystä.

Olemme siinä tapauksessa porvarillisen oikeuden kannalla.

Ja työläiset *itse* asettuivat juuri tälle kannalle, kun he heti ensimmäisten Danin ja Martovin kirjoittamien artikkeleiden perusteella alkoivat suhtautua heihin epäluottamuksella eivätkä kyselleet itseltään: tosiaankin, eiköhän noissa „huhuissa” ole perää, kun kerran Martov ja Dan kirjoittelivat niistä? — Ei, työläiset ymmärsivät *heti* asian ytimen ja julistivat: „työväenluokka ei piittaa likaisesta parjauksesta”.

Joko teidän on esiinnyttävä omalla nimelläne suoria syytöksiä, jotta porvarillinen oikeus voisi paljastaa teidät ja rangaista teitä (muuta taistelukeinoja kiristystä vastaan ei ole olemassa), tahi teihin jää sellaisten ihmisten merkki, joita työläisten 10 ammattiyhdistyksen edustajat ovat julkisesti nimittäneet parjaajiksi. Valitkaa, herrat Martov ja Dan!

Johtava elin on tarkastanut huhut ja julistanut ne perätömiksi. Venäjän työläiset luottavat tuohon elimeen, ja se paljastaa parjauksen levittäjät *loppuun saakka*. Älköön Martov luulko, ettei *häntä* paljastettaisi.

Mutta eivätkö likvidaattoreita puolustavat tahi vaikkapa osittainkin heille myötämieliset poliittiset ryhmäpahaset luota meidän johtavaan elimeemme? Eivätpä tietenkään! Me emme kaipaa niiden luottamusta, me emme suostu *mihinkään* sellaiseen tekoon, joka osoittaisi edes hiukkasen luottamusta niihin.

Me sanomme: herrat, te Martoviin ja Daniin *luottavien* ja heidän kanssaan „yhdistymistä” haluavien ryhmäpahasten jäsenet, kaikki te elokuulaiset, trotskilaiset, vperjodilaiset, bundilaiset y.m. y.m., tehkää niin hyvin ja esiintykää, näytäkää, mihin te pystytte! Jompikumpi, herrat:

Jos te itse haluatte „yhdistyä” ja kehotatte työläisiä „yhdistymään” Martovin ja Danin kanssa, niin teillä siis on (meiltä puuttuvaa) alkeellista luottamusta heihin, likvidaattorien aatteellis-poliittisen suuntauksen ilmeisiin johtajiin. Koska teillä on tuota luottamusta, koska te pidätte mahdollisena „yhdistyä” heidän kanssaan, tunnustatte sen ja propagoitte sitä, niin käykää *asiaan*, älkää rajoittuko *sanoihin!*

Joko te vaaditte Dania ja Martovia (te luotatte heihin ja he luottavat teihin) osoittamaan „huhujen” lähteet, itse tarkastatte ne ja sanotte julkisesti työväenluokalle: me takaamme, ettei siinä ole kysymys juoruämmien tyhmästä juorusta, ei ärtyneiden likvidaattorien ilkeämielisestä kuis-kuttelusta, vaan *painavista, päteivistä* todisteista. Kun te tekisitte sen ja kun tulisi todistetuksi, että heti huhujen ilmaannuttua likvidaattorilaiset, plehanovilaiset y.m. johtavat elimet, tarkastettuaan nuo huhut, ovat ilmoittaneet niistä pravdalaiselle johtavalle elimelle, niin silloin me vastaisimme: hyvät herrat, olemme varmat, että te erehdytte, ja todistamme teille erehdyksenne, mutta tunnustamme, että olette menetelleet kuten rehelliset demokraatit.

Tahi te piilottaudutte, herrat „virtausten” ja pikkuryhmien johtajat, jotka kehotatte työläisiä yhdistymään likvidaattorien kanssa, te piilottaudutte Danin ja Martovin selän taakse, annatte heidän parjata niin paljon kuin haluavat vaatimatta heitä osoittamaan lähteet ja ottamatta tehtäväksenne (*ja poliittiselle vastuullenne*) tarkastaa, onko huhuissa perää.

Siinä tapauksessa me sanomme työläisille avoimesti: toverit, ettekö näe, että kaikki nuo pikkuryhmien johtajat ovat inhottavien parjaajien *osakumppaneita* ja *apureita?*

Katsokaamme, miten työläiset ratkaisevat asian.

Otamme asian selventämiseksi konkreettisen tapauksen. Kun sellainen johtava elin, jonka $\frac{4}{5}$ Venäjän valveutuneista työläisistä tunnustaa, ilmoitti tarkastaneensa huhut ja olevansa ehdottoman vakuuttunut niiden perättömyydestä (ellei pahemmastakin), niin lehdistössä esiintyi *kaksi* ryhmää:

1) Tshheidzen, Tshhenkelin, Skobelevin, Haustovin, Tuljakovin, Mankovin ja Jagellon ryhmä; 2) „elokuulaiset”, t.s. likvidaattorien johtava elokuulainen elin.

Ja mitä ne sitten sanoivat?

Vain sen, että ne eivät ole osallistuneet pravdalaisen johtavan elimen suorittamaan huhujen tutkimiseen!! Vain sen!

Tarkastelkaamme tätä tapausta.

Olettakaamme ensinnäkin, että Tshheidzen ja kumpp. ryhmän asemesta edessämme on rehellisiä demokraatteja. Nämä henkilöt ovat valinneet Malinovskin *oman* duumaryhmänsä varapuheenjohtajaksi. Ja yhtäkkiä lehdessä, äänenkannattajassa, josta he ovat poliittisesti vastuussa, aletaan levittää Malinovskista sellaista huhua, että Malinovski on muka provokaattori!

Voiko todellakaan olla kahdenlaista mielipidettä siitä, mikä on kaikkien rehellisten demokraattien alkeellinen, ehdoton velvollisuus tällaisessa tapauksessa?

On viipymättä muodostettava kollegio omasta keskuudesta tahi kenestä tahansa, viipymättä tarkastettava, mistä huhut ovat lähtöisin, kuka ja milloin on niitä levittänyt, tarkastettava noiden huhujen *vilpittömyys* ja aiheellisuus ja sanottava työväenluokalle julkisesti, suoraan ja rehellisesti: toverit, me olemme tehneet työtä, *olemme tarkastaneet* ja menemme teille takuuseen siitä, että tässä on kysymyksessä vakava asia.

Näin menettelisivät rehelliset demokraatit. Se, että pysytään vaiti eikä suoriteta tutkimusta, vaan ollaan edelleenkin vastuussa hämäräperäisiä huhuja levittävästä lehdestä, on rehellisille kansalaisille sopimatonta kataluutta ja halpamaisuutta.

Olettakaamme toiseksi, että Tshheidzen ja kumpp. tilalla saamme nähdä likaisten parjaajien apureita ja varjelijoina, jotka ovat *joko itse kuulleet* hämäräperäisiä huhuja Martovilta tai hänen ystäviltyään, mutta eivät ole milloinkaan edes aikoneet ottaa niitä vakavalta kannalta (sillä kukapa sosialidemokraattiseen työhön läheisessä kosketuksessa olevista henkilöistä ei olisi kymmeniä kertoja kuullut typerää, ilmeisen perättömiä „huhuja”, joihin on naurettavaa kiinnittää huomiota?), tahi eivät ole kuulleet mitään, mutta tuntien hyvin Danin ja Martovin „tavat” ovat katsoneet paremmaksi „kaartaa kaukaa tuon vaikean ja kipeän kysymyksen”¹²⁸ peläten tahrivansa ja häpäisevänsä itsensä koko

iäksi, jos ilmaiseksi suoraan luottavansa Martovin ja Danin lehdistössä levittämien huhujen aiheellisuuteen, mutta samalla haluten *salaa* suojella Martovia ja Dania.

Moiset henkilöt, jotka ovat jälkimmäisen olettamuksemme mukaisia, *menettelisivät juuri niin kuin menettelivät Tshheidze ja kumpp.*

Sanottu koskee täydellisesti myös „elokuulaisia”.

Valitkoot työläiset itse jommankumman näistä olettamuksista, tarkastelkoot ja harkitkoot itse Tshheidzen ja kumpp. menettelyä.

Katsokaamme vielä Plehanovin käyttäytymistä. „Jedinstvon” 2. numerossa hän nimittää Malinovskia koskevia likvidaattorien kirjoituksia „sietämättömiksi” ja „iljettäviksi” ja lisää samalla ilmeisen moitteen pravdalaisille: siinä ne ovat *teidän* hajotustyönne hedelmät, „kun pää on katkaistu, niin hiuksia ei surra!”.

Mitä Plehanov ajaa takaa menetellessään tuolla tavalla?

Jos hän siitä huolimatta, että Dan ja Martov ovat ilmoittaneet suoraan pitävänsä huhuja aiheellisina ja totena (sillä muutenhan he eivät olisi vaatineet tutkimusta), jos Plehanov siitä huolimatta julistaa likvidaattorien kirjoitukset sietämättömiksi ja iljettäviksi, niin hänellä ei siis ole vähäisintäkään luottamusta Daniin ja Martoviin! Hän siis *samoin* pitää heitä inhottavina parjaajina!

Sillä mitä syytä olisi muuten, mitä järkiperusteita olisi leimata julkisesti „iljettäviksi” sellaisten henkilöiden kirjoituksia, jotka haluavat (kuten he sanovat) tuottaa hyötyä demokratialle ja proletariaatille paljastamalla vakavan ja hirvittävän paheen, provokaation??

Mutta ellei Plehanov usko yhteenkään Martovin ja Danin sanaan, vaan pitää heitä inhottavina parjaajina, niin kuinka hän sitten saattaa syyttää *meitä*, pravdalaisia, tuollaisista puolueesta erotettujen likvidaattorien taistelumenetelmistä? *Kuinka* hän saattaa kirjoittaa: „kun pää on katkaistu, niin hiuksia ei surra”. Sehän merkitsee, että hän *puolustelee* Dania ja Martovia „hajaannuksella”!!

Se on hirveää, mutta totta.

Plehanov *puolustelee* inhottavia parjaajia, joita hän ei itse usko vähääkään, puolustelee sillä, että pravdalaiset ovat syllisiä, koska ovat erottaneet heidät puolueesta.

Tämä Plehanovin menettely on „diplomaattista” (kuten hänelle jo sanoi julkisesti se „marxilaisryhmä”, joka oli

ollut valmis uskomaan Plehanovia, mutta pettyi pian) — diplomaattista, t.s. kerhodiplomatian aiheuttamaa kiristäjien puolustamista, mikä on objektiivisesti samaa kuin kiristäjien kannustaminen jatkamaan urotekojaan.

Jos me — täytynee Martovin ja Danin päätellä — olemme heti saaneet aikaan sen, että „antilikvidaattori” Plehanov, joka ei usko meitä, *syöttää* vaikkapa välillisestikin, vaikkapa osittaisestikin pravdalaisia siitä, että nämä ovat „hajotustyöllä” pakottaneet meidät tällaiseen epätoivoiseen taisteluun, niin... niin antaa mennä edelleenkin! jatkakaamme samaan tapaan! Plehanov *antaa* meille *toivoa* siitä, että *saamme myönnytyksiä* palkaksi kiristyksestämme!! *

Plehanovin kerhodiplomatia paljastui työläisten edessä heti. Tämän on osoittanut moskovalaisten lausunto „Jedinstvon” 1. numerosta sekä Plehanoviin luottamaisillaan olleen „marxilaisryhmän” vastaus sen nimittäessä Plehanovia „diplomaatiksi”. Plehanovin kerhodiplomatia paljastaa itsensä hyvin pian loppuun saakka.

Tammikuussa 1912 työläisten edustajat erottivat avoimesti ja virallisesti puolueesta tietyn likvidaattoriryhmän, jonka johdossa olivat Martov ja Dan. Sen jälkeen, 2¹/₂ vuoden kuluessa, Venäjän työläiset ovat ⁴/₅ enemmistöllä hyväksyneet ja tunnustaneet *omakseen* tuon päätöksen. Martovin ja Danin harjoittama kiristys ei kannusta työläisiä „myönnytyksiin”, vaan johtaa vieläkin varmempaan vakaukukseen, että vain *ilman* likvidaattoreita ja heitä *vastaan* voidaan rakentaa työväen marxilainen „kokonaisuus”, joka on jo ⁴/₅:lta rakennettu.

Kaikki puhuvat nyt Venäjän työläisten poliittisen valvutuneisuuden kasvusta, työväenpuolueen asiain siirtymisestä kokonaan ja yksinomaan heidän käsiinsä, heidän kypsyytensä ja itsenäisyytensä tavattomasta kasvusta vallan-

* Trotskilta lukija löytää aivan samanlaista kiristyksen puolustamista kuin Plehanoviltakin, tosin vieläkin peitetymmässä, pelkurimaisemmassa muodossa. „Borban” 6. numerossa hän, „N. R. G:n” *avustaja*, ei sanallakaan moiti Danin ja Martovin „kampanjaa”, mutta pravdalaisia hän syöttää „vihän ja hajaannuksen myrkyllisten siementen” kylvämisestä (s. 44)! Siis „myrkyllisyyttä” ei olekaan haettava parjauksesta, ei lainkaan, vaan siitä, että pannaan täyääntöön puolueen päätöstä porvarillisen vaikutuksen johdattajista ja maanalaisen järjestön soimaajista. Merkitkäämme tämä muistiin.

kumouksen jälkeen. Niin Trotski kuin Plehanovkin vetoavat työläisiin „intelligenssikerhoja” tai „intelligenssiryhmäläisyyttä” vastaan. Mutta — ihmeellinen seikka! — heti kun tulee puhe *objektiivisista* numerotiedoista, jotka koskevat sitä, minkä poliittisen suuntauksen Venäjän *nykyiset* valveutuneet työläiset ovat valinneet, hyväksyneet ja luoneet, niin sekä Plehanov että Trotski kuin myöskin likvidaattorit muuttavat rintamaa ja alkavat huutaa: nuo työläiset, pravdalaisyöläiset, jotka muodostavat Venäjän valveutuneen työväen keskuudessa enemmistön, he kulkevat vain „hämmennyksissään” („Borba” № 1, s. 6) pravdalaisuuden mukana, he vain *antavat perään* „demagogialle” tai ryhmäkuntalaisuudelle j.n.e. j.n.e.

Näin siis likvidaattorit, Plehanov ja Trotski tunnustavat valveutuneiden työläisten enemmistön tahdon, mutta *eivät* nykyisyydessä, vaan tulevaisuudessa, nimenomaan siinä ja vain siinä tulevaisuudessa, jossa työläiset tulevat olemaan yhtä mieltä heidän, likvidaattorien, Plehanovin ja Trotskin kanssa!!

Hauskaa subjektivismia! Hauskaa objektiivisten numerotietojen pelkoa! Mutta ellei harjoiteta pelkkää toistensa nakkelemista syytöksillä intelligenssikerhoilusta, niin on otettava nimenomaan *nykyiset* ja nimenomaan *objektiiviset* numerotiedot.

Työläisten poliittisesta valistuksesta, joka yleisen tunnustuksen mukaan edistyy, meikäläiset sovittelijat, Plehanov, Trotski ja kumpp., puhuvat taaskin huvittavan subjektivistisesti. Plehanov ja Trotski *horjuvat* kahden sosialidemokraattisessa luokkaliikkeessä taistelevan virtauksen välillä ja tyrkyttävät subjektivisia horjahduksiaan työläisille sanoen: työläisten osallistuminen virtausten taisteluun on työläisten valistumattomuutta, mutta kun heistä tulee valistuneempia, niin he lakkaavat taistelemasta, he lakkaavat olemasta „ryhmäkuntalaisia” (Plehanov samoin kuin Trotskikin toistelee „vanhasta muistista” ulkoa opittua sanapahasta „ryhmäkuntalaisuus”, vaikka pravdalaiset ovat jo tammikuussa 1912, s.o. 2½ vuotta sitten, tehneet lopun „ryhmäkuntalaisuudesta” erottamalla likvidaattorit suoraan ja avoimesti).

Subjektivismi tässä Plehanovin ja Trotskin antamassa asiain arvioinnissa on silmään pistävää. Ottakaamme historia — eihän marxilaiselle ole synty tarkastella liikkeen

historiaa! — siitä nähdään *miltei kaksikymmentä vuotta* jatkunut taistelu porvarillisia virtauksia — „ekonomismia” (1895—1902), menshevismia (1903—1908) ja likvidaattoruutta (1908—1914) vastaan. On aivan epäilemätöntä, että näiden „proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen” kolmen eri lajin välillä vallitsee erottamaton yhteys ja periytyväisyys. On historiallinen tosiasia, että Venäjän eturivin työläiset ovat joka kerta osallistuneet tähän taisteluun ja asettuneet „iskralaisten” puolelle „ekonomisteja” vastaan, bolshevikien puolelle menshevikkejä vastaan (*itse* Levitskin tunnustuksia, joihin monilukuiset objektiiviset tosiasiat ovat hänet pakottaneet) ja vihdoin „pravdalaisuuden” puolelle likvidaattoruutta vastaan.

Herää kysymys: eikö tämä työväen *joukkoluontoiseen* sosialidemokraattiseen liikkeeseen liittyvä historiallinen tosiasia puhu meille jotain vakavampaa kuin ovat subjektiiviset toiveet Plehanovilla ja Trotskilla, jotka jo 10 vuotta ovat pitäneet ansionaan sitä, etteivät he mitenkään osaa kulkea samaa jalkaa työläisten joukkoluontoisen sosialidemokraattisen suuntauksen kanssa?

Kummastakin lähteestä, likvidaattorilaisesta sekä pravdalaisesta lähteestä otetut objektiiviset tosiasiat nykykaudelta kuin myös 20-vuotinen historia — kaikki tuo todistaa ilmeisesti, että *nimenomaan* taistelussa likvidaattoruutta vastaan ja siitä saavutetussa voitossa ilmenee venäläisten työläisten poliittinen valistuneisuus ja *todellisen* työväenpuolueen luominen, puolueen, joka *ei* peräänny pikkuporvarillisen vaikutuksen edessä pikkuporvarillisessa maassa.

Plehanov ja Trotski, tarjotessaan työläisille omia subjektiivisia toiveitaan taistelun välttämisestä (joissa ei oteta huomioon historiaa eikä sosialidemokraattien keskuudessa ilmeneviä joukkoluontoisia suuntauksia), suhtautuvat työväen poliittiseen valistamiseen aapistotuuksien kannalta. Tähän saakka on ollut historia, kuten Marx ivaili Proudhonia, mutta nyt sitä ei enää ole! ¹²⁹ Tähän saakka, 20 vuoden kuluessa, työväen poliittinen valistaminen on edistynyt juuri taistelussa porvarillista „ekonomismi”-virtausta ja myöhempiä samanluontoisen suuntauksen ilmentymiä vastaan, mutta nyt, kun Plehanov ja Trotski ovat tarjonneet pari „aapistotuutta” taistelun vahingollisuudesta, historian kehitys lakkaa, porvariston kannatuksen ansiosta joukkomittaiset likvidaattoruuden juuret katoavat, katoaa joukkoluontoi-

nen „pravdalaisuus” (joka on tullut joukkoluontoiseksi yksinomaan työläisten „hämmentyneisyyden” vuoksi!) ja tilalle tulee jotain „oikeaa”... Hauskastipa Plehanov ja Trotski järkeilevät!

Todellinen työväen poliittinen valistus ei voi edistyä muuten kuin proletaaristen vaikutusten, pyrkimysten ja suuntausten sitkeässä, johdonmukaisessa ja loppuun saakka viävässä taistelussa porvarillisia vaikutuksia, pyrkimyksiä ja suuntauksia vastaan. Ja sitä vastaan, että likvidaattoruus (samoin kuin vuosien 1895—1902 ekonomismi) on proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmentymä, ei edes Trotski rohkene väittää, ja Plehanov on *itse* hyvin, hyvin kaukaisessa menneisyydessä, kokonaista 1½—2½ vuotta sitten puolustanut puolueen päätöstä, jossa tämä totuus todettiin.

Mutta porvarilliset vaikutukset työläisiin eivät ole milloinkaan eivätkä missään maailman kolkassa ilmenneet yksinomaan aatteellisena vaikutuksena. Kun porvariston aatteellinen vaikutus työläisiin on pienennyt, horjahtanut ja heikennyt, niin porvaristo on *aina ja kaikkialla* turvautunut ja tulee turvautumaan mitä julkeimpaan valheeseen ja parjaukseen. Martov ja Dan ovat nimenomaan silloin, kun he ovat yrittäneet tehdä tyhjäksi järjestyneiden marxilaisten enemmistön tahdon, nimenomaan silloin, kun heiltä on puuttunut aatteellisen taistelun aseita, joka kerta tarttuneet panettelun ja parjauksen aseisiin.

Ero on vain siinä, että tähän saakka he olivat tehneet siten emigranttoloissa, verrattain suppean „kuulijakunnan” edessä, ja olivat monessa suhteessa onnistuneetkin. Nyt he esiintyivät kymmenien tuhansien Venäjän työläisten edessä — ja saivat heti nokalleen. Emigranttimainen juoru- ja parjaus-„tempu” ei onnistunut. Työläiset osoittautuivat poliittisesti jo siinä määrin valveutuneiksi, että huomasivat Martovin ja Danin esiintymisten vilpillisyyden ja epärehellisyyden heti noiden esiintymisten *luonteesta* ja leimasivat heidät julkisesti, koko Venäjän kuullen, parjaajiksi.

Venäjän eturivin työläiset ovat harpanneet poliittisen valistuksensa taipaleella vielä yhden askeleen eteenpäin *lyömällä pois* parjausaseen erään porvarillisen ryhmän (likvidaattorien) käsistä.

Likvidaattorijohtajien, Plehanovin ja Trotskin porvarillinen liitto narodnikkien kanssa enempää kuin liberaalisen

lehdistön yritykset julistaa „rehellisten” ihmisten tehtäväksi työläisten yhteenliittäminen työväenpuolueen likvidojien kanssa kuin myöskään Martovin ja Danin toimeenpanema parjauskampanja eivät voi pysäyttää proletariaatin kasvavaa ja kehittyvää, tiukkaa yhteenliittymistä „pravdalaisuuden” aatteiden, ohjelman, taktiikan ja järjestön ympärille.

„Prosvestshenije” № 6,
kesäkuu 1914
Allekirjoitus: V. Iljin

Julkaistaan
„Prosvestshenije” aikakauslehden
tekstin mukaan

„VPERJODILAISISTA“ JA „VPERJOD“ RYHMÄSTÄ

A. Bogdanov on esittänyt pietarilaisten likvidaattorien lehdessä erittäin räikeitä syytöksiä „Pravdaa” ja „pravdalaisuutta” vastaan. Trotski, joka eilen oli täydellisesti likvidaattorien ystävä ja tänään on puolittain loitonnut heistä, on nyt julkaissut aikakauslehdessään marxilaisten aatteellisen „Vperjod” ryhmän pariisilaisen ja geneveläisen kerhon kirjeen (№ 4, s. 56).

Tämän vuodesta 1909 saakka, t.s. viitisen vuotta, olemassa olleen pariisilais-geneveläisen ryhmän puoltajaksi on löytynyt Venäjältä vain yksi ryhmä, Kaukasiassa. Ehkäpä sen vuoksi ei kannattaisikaan enää „Putj Pravdyssa” julkaistujen selitysten jälkeen hukata aikaa lisäselityksiin.*

Mutta likvidaattorien ja heidän eilisen ystävänsä, Trotskin, itsepintaisuus „vperjodilaisten” puolustamisessa pakottaa meidät vastaamaan näille viimeksi mainituille vielä kerran, semminkin kun taas uudestaan hahmottunut likvidaattorien, Trotskin ja vperjodilaisten tosiasiallinen liitto antaa mahdollisuuden selittää Venäjällä oleville työläisille, mikä on tämän liiton periaatteellinen ja poliittinen merkitys.

„Vperjod” ryhmä erkani bolshevikeista ulkomailla vuonna 1909. Tuon vuoden lopulla ryhmä painatti kirjasen, jossa se esitti „toimintaohjelmansa” nimellä „Nykytilanne ja puolueen tehtävät”.

„Toimintaohjelman laatimiseen”, sanotaan tämän kirjasen 32. sivulla, „osallistui 15 puolueen jäsentä, 7 työläistä ja 8 intelligenttiä. Suurin osa ohjelmasta hyväksyttiin yksimielisesti. Ainoastaan Valtakunnanduunaa koskevassa kysymyksessä pidättyi kolme henkeä (kaksi „otzovistia” ja yksi „antiboikotisti”)”.

* Ks. tätä osaa, ss. 109—112. *Toim.*

Toimintaohjelmassa (s. 17 y.m.) puolustettiin „proletaarista filosofiaa”.

Niistä „vperjodilaisista”, jotka ovat itse julkaisseet nimensä lehdistössään, mainitsemme N. Maksimovin, Voinovin, Aleksinskin, Lunatsharskin, Ljadovin, St. A. Volskin, Domovin ja A. Bogdanovin¹³⁰.

Miten näille „vperjodilaisille” on käynyt?

N. Maksimov on eronnut „Vperjod” ryhmästä.

Voinov ja Aleksinski ovat jääneet siihen, mutta ovat jakautuneet ja kuuluvat nyt *kahteen* eri „Vperjod” ryhmään, mistä asiasta on ilmoitettu virallisesti Pariisissa.

A. Lunatsharski on eronnut Aleksinskista.

Ljadov lienee eronnut; hänen kannastaan „Vperjodin” uudessa jakautumisessa ei ole mitään tietoa.

St. A. Volski on mennyt vasemmistonarodnikkien pariin, jos päätellään hänen alituisesta osallistumisestaan heidän lehtiensä avustamiseen (ks. „Zavety”).

Domov on julkaissut „Vperjod” kokoelman 3. numerossa (toukokuu 1911) lausunnon, että „hän ei enää osallistu millään tavalla „Vperjod” ryhmän julkaisuihin” (s. 78).

A. Bogdanov on ilmoittanut lehdissä eronneensa „Vperjod” ryhmästä.

Sellaisia ovat tosiasiat.

Ja nyt verratkaa näihin tosiasioihin Trotskin julkaisemaa pariisilaisten ja geneveläisten „vperjodilaisten” lausuntoa:

„„Putj Pravdy” lehden väite, että „Vperjod” ryhmä on muka alusta pitäen ollut liimattu kokoon erilaisista marxilaisvastaisista aineksista, jotka työväenliikkeen vilkastuessa ovat hajonneet, ei vastaa todellisuutta”.

Tästä lukija näkee, että Trotski, joka tuntee erittäin hyvin kaikki mainitut nimet ja monesti auttamansa „Vperjod” ryhmän koko historian, on painattanut „vperjodilaisten” kauheaa, huutavaa valhetta ja että „Putj Pravdy” on kirjoittanut täyttä totta.

Palautamme mieleen vielä seuraavan tosiasian: „Sovremennyi Mir” lehdessä oli muistaakseni vuonna 1910 tai 1911 G. A. Aleksinskin arvostelu A. A. Bogdanovin teoksesta, ja tällöin kirjoittaja kuvasi jälkimmäistä „herraksi”, jolla ei ole mitään yhteistä marxilaisuuden kanssa.

Mistä sitten oli kysymys?

Kysymys oli siitä, että vperjodilaiset oli todellakin liimattu kokoon erilaisista marxilaisvastaisista aineksista. Noita aineksia oli aatteellisten virtausten kannalta katsoen *kaksi*: „machilaisuus” ja „otzovismi”, mikä muuten ilmenee jo yllä esitetyistä lainauksista.

„Machilaisuus” on sitä Machin ja Avenariuksen filosofiaa, Bogdanovin tekemin korjauksin, jota tämä viimeksi mainittu sekä Lunatsharski ja Volski puolustivat ja jota *peitellään* „Vperjodin” toimintaohjelmassa „proletaarisen filosofian” salanimellä. Todellisuudessa tämä filosofia on muunnos filosofisesta idealismista, s.o. ovelasta uskonnon puolustamisesta, eikä Lunatsharski suinkaan sattumalta luisunut tästä filosofiasta saarnaamaan tieteellisen sosialismin ja uskonnon yhdistämistä. A. Bogdanov puolustelee vielä nytkin useissa „uusissa” kirjoissa tätä syvästi marxilaisvastaista ja syvästi taantumuksellista filosofiaa, jota vastaan ovat päättävästi taistelleet sekä menshevikki G. V. Plehanov että bolshevikki V. Iljin.

Me kysymme kaikilta, menettelevätkö likvidaattorit, A. Bogdanov, Trotski ja pariisilais-geneveläiset vperjodilaiset rehellisesti, kun he, julkaistessaan „Vperjodin” lausuntoja sekä lausuntoja „Vperjodista”, *salaavat* Venäjän työläisiltä:

1) että „Vperjod” ryhmä on itse ottanut toimintaohjelmaansa „proletaarisen filosofian”, toisin sanoen „machilaisuuden”;

2) että eri puolueyhmiin kuuluvien marxilaisten keskuudessa on käyty pitkä ja sitkeä taistelu „machilaisuutta”, tätä syvästi taantumuksellista filosofiaa vastaan;

3) että jopa kiihkeän vperjodilaisenkin, Aleksinskin, joka oli itse allekirjoittanut toimintaohjelman yhdessä machilaisen kanssa, täytyi jonkin ajan kuluttua nousta mitä jyrkimmin machilaisuutta vastaan.

Siirtykäämme tarkastelemaan otzovismia.

Ylempänä näimme, että „otzovistit” osallistuivat „Vperjod” ryhmään. Tämän ryhmän toimintaohjelma, kuten hetken ilmestyttyä ulkomaisessa lehdistössä mainittiin, itsekin sisältää peiteltyä otzovismia, sietämättömiä myönnytyksiä sille, esim. d-kohdassa toimintaohjelman 16. sivulla, missä on sanottu, että (tiettyyn ajankohtaan saakka)

„millään työväenluokan puolilegaalisilla ja legaalisisilla taistelukeinoilla ja -teillä, muun muassa myöskään Valtakunnanduumaan osallistumisella, ei voi olla itsenäistä ja ratkaisevaa merkitystä”.

Tämä on sitä samaa „otzovismia”, mutta verhottua, epäselvää, sotkuista. Niin puoluekantaiset, t.s. likvidaattoruudelle vihamieliset, bolshevikit kuin puoluekantaiset menshevikitkin ovat alituisesti ja moneen otteeseen selittäneet, ettei tuollainen toimintaohjelma kelpaa sosialidemokratialle, että se on „otzovismin” puolustamista, syvästi virheellistä ja syvästi vahingollista puolustamista.

Otzovistit vastustivat III Duumaan osallistumista, ja tapahtumat ovat osoittaneet selvästi, että he erehtyivät, että *todellisuudessa* heidän näkökantansa johti anarkismiin.

Mainitsemamme verhottu ja miedonnettu „otzovismin” puolustaminen ei olisi voinut *todellisuudessa* turvata sen linjan noudattamista, jota „Pravda” toteutti voitokkaasti ja joka valtavassa enemmistössä julkisia ja mitä julkisimpia työväenjärjestöjä on tuonut pravdalaisille voiton puolueen hajottajista, likvidaattoreista.

Senpä vuoksi, kun „vperjodilaiset” vielä nytkin puhuvat „typistämättömän vasemmistolaisesta marxilaisuudesta”, meidän täytyy ottaa puheenvuoro ja varoittaa työläisiä, meidän täytyy sanoa, että noiden helisevien sanojen takana piilee epämarxilainen, marxilaisvastainen oppi, joka aiheuttaa tavattoman suurta vahinkoa työväenliikkeelle eikä sovi lainkaan yhteen sen kanssa.

Tämä vperjodilainen „typistämättömän vasemmistolaisen marxilaisuuden” laji on bolshevismien irvikuva, kuten jo kauan sitten, yli 5 vuotta sitten bolshevikit sanoivat ja osoittivat; todellisuudessa tässä ollaan tekemisissä marxilaisuudesta anarkismiin poikkeamisen kanssa, vaikkeivät vperjodilaiset sitä tajuaisikaan.

Vuoden 1910 tammikuun täysistunto,— se täysistunto, johon vperjodilaiset viittaavat Trotskin aikakauslehdessä sanoessaan, että täysistunto vahvisti heidän ryhmänsä,— tuo täysistunto *tuomitsi yksimielisesti moisen poikkeaman*, joka on yhtä vahingollinen kuin likvidaattorilainenkin poikkeama. Johtavat elimet, jotka täysistunto muodosti päätöksensä täytäntöönpanoa varten, esim. Pää-äänenkannattajan toimitus, osoittivat koko vuoden 1910 kuluessa *moneen kertaan* ja seikkaperäisesti julkaisujensa sivuilla, että vperjodilaiset olivat samoin kuin likvidaattoritkin *rikkoneet* täysis-

tunnon päätöksiä; — että he olivat samoin kuin likvidaattoritkin todellisuudessa *porvarillisen vaikutuksen johdattajia proletariaatin keskuuteen*.

Kun vperjodilaiset Trotskin aikakauslehdessä viittaavat nyt „ensimmäiseen ja toiseen vperjodilaiseen kouluun”, niin meidän täytyy muistuttaa mieleen tosiasiat: ensimmäisestä koulusta puolet työläisistä *lähti pois* tultuaan kokemuksesta vakuuttuneiksi tämän koulun marxilaisvastaisesta ja hajotavasta merkityksestä. Toisen koulun suhteen Pää-äänenkannattaja, joka toteuttaa täysistunnon päätöksiä, on varta vasten varoittanut työläisiä selittäen nimenomaan tätä, nyt mainittua koulun merkitystä.

Ja kuka sitten on auttanut tätä toista koulua?

Vain likvidaattorit ja Trotski puolueen virallisen äänenkannattajan virallisesta varoituksesta *huolimatta*.

Tässä toisessa koulussa, aivan samoin kuin nyt pietarilaisen likvidaattorilehden ja Trotskin „Borban” palstoilla, havaitsemme selvästi likvidaattorien, vperjodilaisten ja Trotskin pikkuryhmän tosiasiallisen blokin, liiton.

Se on marxilaisvastaisten, hajottavien ryhmien liitto; nämä ryhmät vihaavat „Pravdan” marxilaisuutta ja kuria, toverillista puoluekuria, joka yhdistää „Pravdan” ympärille Venäjän valveutuneiden työläisten valtaenemmistön.

Tätä liittoa kuin myös itse „Vperjod” ryhmää ja koko „vperjodilaisuutta” me emme voi *olla nimittämättä* „seikkailuksi” siinä mielessä, että „vperjodilaisuus” ja sen „blokki” Trotskin ja likvidaattorien kanssa ei voi johtaa mihinkään muuhun kuin periaatteettomuuteen, marxilaisvastaisten aatteiden suosimiseen (ilman niiden suoranaista puolustamista) ja työväenliikkeen hajottamiseen.

Mutta pysyen periaatteellisesti ja peruuttamattomasti vihamielisinä „Vperjodille” ja vperjodilaisuudelle me emme ole milloinkaan sulkeneet emmekä sulje ovea niiltä „vperjodilaisilta”, jotka loittonevat (kuten enemmistö „Vperjodin” perustajista) tästä ryhmästä ja aikovat auttaa „pravdalaisuuden” yhteenliittämää ja yhdistämää Venäjän valveutuneiden työläisten enemmistöä. Ei mitään myönnytyksiä „machilaisuuden” (johon Bogdanov on valitettavasti „päätenyt” lopullisesti) tahi „vperjodilaisuuden” puoltamiselle — eikä mitään esteitä niille tovereille, jotka ovat tunnollisesti oppineet näkemään „Vperjodin” virheet ja palaavat „Vperjodin” *kannalta puolueen kannalle*.

Niiden hyökkäilyjen ja haukkumisten johdosta, joita „kirjailijat Iljin, Zinovjev ja Kamenev” ovat saaneet osakseen Bogdanovilta likvidaattorien lehdessä ja vperjodilaisilta Trotskin aikakauslehdessä, huomautamme lyhyesti: mainitut kirjailijat ovat aina noudattaneet yhteenliittyneiden marxilaisten työläisten *päätöksiä*, työläisten, jotka ovat tiukalla liittymisellään „pravdalaisuuden” ympärille tahi toimittamallaan pääkaupungin vakuutuslaitosten ja yleisvenäläisen vakuutuslaitoksen vaaleilla osoittaneet avoimesti koko maailmalle, että he muodostavat Venäjän järjestyneiden ja valvutuneiden työläisten valtavan enemmistön.

Toimien näitä päätöksiä vastaavasti ja niiden hengessä on mainituilla kirjailijoilla täysi syy pitää toimintaansa marxilaisten työläisten enemmistön tahdon mukaisena, eivätkä tietenkään vperjodilaisten, Trotskin ja likvidaattorien kiukkuiset teot saa heitä vieroitetuksi toiminnastaan.

„Vperjod” ryhmän ja sen hajoamisen historiassa, sen alituisissa liittoyhteyksissä Trotskiin ja likvidaattoreihin on tiettyä yleistä kiintoisuutta työläisille, jopa tiettyä yhteiskunnallista kiintoisuutta, sillä siinä on havaittavissa tyypillinen ilmiö, erillisten pikkuryhmien muodostuminen sivistyneistöstä hajaannuksen ja lamaannuksen kaudella. Itse kullakin on oikeus muodostaa erillinen aatteellinen ryhmä ja osoittaa proletariaatille erikoinen tie, mutta jokaiselta uuden ryhmän muodostajalta „paljon vaaditaan”. Virheitä ei tietenkään katsota vilpiksi, mutta jos enemmän kuin viisi vuotta jatkuneen liikkeen teorian ja käytännön osoittamista virheistä *pidetään kiinni*, niin se merkitsee, että nouseaan avoimeen sotaan marxilaisuutta vastaan, yhteenliittynyttä ja yhdistynyttä työväen enemmistöä vastaan.

Likvidaattorien ja vperjodilaisten horjunta ja syrjään poikkeaminen ei ole sattuma, vaan hajaannus- ja lamaannuskauden aikaansaannos. Me näemme näitä porvarillisia syrjäpoikkeamia marxilaisten työläisten luokkataistelutien kahden puolen; ne ovat varoituksena jokaiselle valvutuneelle työmiehelle.

P. S.* Yllä olevat rivit oli jo kirjoitettu, kun saimme Trotskin „Borban” numeron, jossa on julkaistu „Vperjo-

---

* — Postscriptum — Jälkkirjoitus. *Toim.*

din” geneveläisen, pariisilaisen ja tiflisiläisen marxilaiskerhon sekä pietarilaisten samoinajattelevien” uusi kirje.

Kirjeen allekirjoituksesta näemme, että vperjodilaiset, jotka esittivät „oman” toimintaohjelmansa aivan vuoden 1909 lopulla, ovat 4½ vuoden kuluessa hankkineet Venäjällä itselleen yhden „tiflisiläisen kerhon” ja luultavasti kaksi „pietarilaista samoinajattelevaa” (sillä kolme henkeä muodostaisi jo nähtävästi pietarilaisen tai pääkaupunkilaisen taikka yleisvenäläisen aatteellisen marxilaiskerhon!). Henkilöille, jotka harkitsevat politiikkaa edes jonkin verran vakavasti, on jo yksinomaan tämä „Vperjodin” nelivuotisen „toiminnan” tulos aivan riittävää tämän ryhmän arvioimiseksi. Antaa Trotskin hassutella yhdistymällä tuon ryhmän kanssa „oman” lehtipahasensa palstoilla, antaa vperjodilaisen ja trotskilaisten leikkiä keskinäiseen sopimukseen menevien „suurvaltojen” ja „virtausten” leikkiä! Se on vain lapsellista hassutusta sellaisten henkilöiden taholta, jotka tahtoisivat pöyhkeillä sanoilla peittää „ryhmiensä” toivoton tyhjyyden ja sisällyksettömyyden.

On naurettavaa lukea, kuinka nämä pikkuryhmät pauhaavat yhtenäisyydestä ja hajottamisesta! Hyvät ihmiset, ymmärtäkäähän toki, että voidaan puhua työväen joukko liikkeen yhtenäisyydestä, työväenpuolueen yhtenäisyydestä, mutta yhtenäisyydestä sellaisten intelligenssikerhojen kanssa, jotka eivät ole 4 vuoden kuluessa saaneet osakseen Venäjän työläisten myötämielisyyttä, saatte jaaritella Trotskin kanssa niin paljon kuin haluatte! Siitä ei kannata edes väitellä.

„Prosvestshenije” № 6,
kesäkuu 1914
Allekirjoitus: V. I I j l n

Julkalstaan
„Prosvestshenije” aikakauslehden
tekstin mukaan

**HUOMAUTUS „TOIMITUKSELTA“
OKSEN LOLAN
„VETOOMUKSEEN UKRAINAN TYÖLÄISILLE“¹⁸¹**

Mielihyvin julkaisemme toverimme, ukrainalaisen marxilaisen vetoomuksen valveutuneille ukrainalaisille työläisille. Yhteenliittyminen tekemättä eroa kansakuntien välillä. Tämä kutsu on nyt erikoisen päivänpolttava Venäjällä. Työläisten kehnot neuvojat, pikkuporvarilliset intelligentit „Dzvinistä“ ponnistelevat kaikkiin voimin yrittäen vieroittaa ukrainalaisia sosialidemokraattisia työläisiä isovenäläisistä työläisistä. „Dzvin“ ajaa nationalististen poroporvarien asiaa.

Mutta me tulemme ajamaan internationalististen työläisten asiaa: kokoamaan, liittämään ja yhdistämään yhteen kaikkien kansakuntien työläisiä samaa, yhteistä työtä varten.

Eläköön ukrainalaisten, isovenäläisten ja kaikkien muiden Venäjän kansakuntien työläisten luja veljesliitto!

*„Trudovaja Pravda“ № 28,
kesäkuun 29 pnä 1914*

*Julkaistaan
„Trudovaja Pravda“ lehdessä
tekstin mukaan*

**VSDTP:n KK:n SELOSTUS JA OHJEET
BRYSSELIN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA.
KESKUSKOMITEAA EDUSTAVALLE
VALTUUSKUNNALLE ¹⁸²**

*Kirjoitettu kesäkuun 28—30
(heinäkuun 6—13) pnä 1914*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
V. I. Leninin Teosten 2. ja 3.
päänosessa, XVII osa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

Ryhtyessäni esittämään Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Keskuskomitean nimessä selostusta käytän ennen kaikkea tilaisuutta täyttääkseni mieluisan velvollisuuden ja ilmaistakseni tämän laitoksen nimessä syvän kiittollisuuden toveri Vanderveldelle, Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevan komitean puheenjohtajalle siitä, että hän on käynyt maassamme ja tutustunut persoonallisesti työväenliikkeen toimihenkilöihin Pietarissa. Olemme sitäkin enemmän kiittollisia toveri Vanderveldelle, koska hän on ensimmäisenä pannut alulle Internationalen huomattavien jäsenten välittömän tutustumisen Venäjän valveutuneisiin ja johtaviin työläisiin sekä painattanut ulkomaisissa sosialistisissa lehdissä (tarkoitamme „*Le Peuple*” * ja „*L’Humanité*” ** lehtiä) objektiivisia numero-tietoja Venäjän työväenliikkeestä, tietoja, jotka on koottu kolmen virtauksen: „pravdalaisten” (s.o. meidän puolueemme), „likvidaattorien” ja „eserrien” lehtien toimituksilta itse paikalla.

Selostukseni Venäjän sosialidemokratian yhtenäisyyskysymyksestä muodostan seuraavista neljästä osasta: 1) ensin esitän sosialidemokraattien keskuudessa ilmenevien tärkeimpien erimielisyyksien *olemuksen*; 2) sitten esitän numerotiedot, jotka koskevat Venäjän joukkoluontoista työväenliikettä ja jotka osoittavat, *kuinka tämä liike on tarkastanut* puoluelinjamme; 3) esitän, kuinka tämä sama

* — „Kansa”. *Toim.*

** — „Ihmiskunta”. *Toim.*

työkokemus on tarkastanut vastustajiemme linjan ja kannan. Vihdoin 4) määrittelen Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Keskuskomitean nimessä konkreettiset, positiiviset, *käytännölliset* ehdotukset yhtenäisyydestä.

I

On olemassa kaksi perusmielipidettä sen suhteen, mitä Venäjän sosialidemokratiassa nykyään tapahtuu.

Toinen mielipide, jonka Rosa Luxemburg esitti viimevuotisessa (joulukuu 1913) ehdotuksessaan Kansainväliselle sosialistiselle toimistolle ja jonka kannalla ovat sekä likvidaattorit että heitä puolustavat ryhmät, on seuraavanlainen: Venäjällä vallitsee monen monien puolueryhmien ryhmäkuntataistelun „kaaos”; näistä ryhmäkunnista huonoin, „leniniläinen”, on eniten lietsonut hajaannusta. Itse asiassa erimielisyydet eivät lainkaan sulje pois yhteistyön mahdollisuutta. Tie yhtenäisyyteen kulkee kaikkien virtausten ja puolueryhmien välisen sovinnon tai kompromissin kautta.

Toinen mielipide, jonka kannalla me olemme, on se, että Venäjällä ei ole käynnissä mitään sellaista, mikä muistutaisi „ryhmäkuntataistelun kaaosta”. Siellä on käynnissä *vain* taistelu likvidaattoreita vastaan, ja *vain* tässä taistelussa muodostuu *todella* työväen sosialidemokraattinen puolue, joka on jo nyt liittänyt yhteen *valtavan enemmistön*, $\frac{4}{5}$ Venäjän valveutuneista työläisistä. Illegaalista puoluetta, jonka mukaan on liittynyt suurin osa Venäjän työläisistä, edustavat seuraavat konferenssit ja neuvottelukokoukset: tammikuussa 1912 pidetty, helmikuussa 1913 ja kesällä 1913 pidetty. Legaalisena äänenkannattajana on sanomalehti „Pravda” („Vérité”); siitä johtuu nimitys pravdalaiset. Tämän katsantokannan ilmaisi muun muassa se pietarilainen työmies, joka sanoi Pietarissa tov. Vandervelden osanotolla pidetyssä banquetissa, että Pietarin tehtaiden työläiset ovat liittyneet yhteen ja että tämän työläisten yhtenäisyyden ulkopuolella ovat vain „pääesikunnat ilman armeijaa”.

Selostukseni toisessa osassa esitän ne objektiiviset numerotiedot, jotka osoittavat mielipiteemme olevan oikean. Mutta nyt pysähdyn tarkastelemaan kysymystä likvidaattoruuden olemuksesta.

Likvidaattorien ryhmä erotettiin virallisesti puolueesta VSDTP:n tammikuun konferenssissa 1912. Kysymyksen

likvidaattoruudesta puolueemme oli kuitenkin asettanut jo paljon aikaisemmin. Jo VSDTP:n Yleisvenäläinen konferenssi, joka pidettiin joulukuussa 1908, teki selvän, virallisen päätöksen, joka on velvoittava koko puolueelle ja jossa ehdottomasti tuomittiin likvidaattoruus. Tässä päätöslauselmassa annettiin seuraavanlainen määritelmä likvidaattoruudesta:

(likvidaattoruus on) „puoluesivistyneistön erään osan yritystä likvidoida VSDTP:n nykyinen järjestö ja vaihtaa se muodoltaan hataraan yhdistymiseen minkä hinnan tahansa vaativan legaalisuuden puitteissa, vaikkapa tuon legaalisuuden lunastushintana olisi ilmeinen luopuminen puolueen ohjelmasta, taktiikasta ja perinteistä”.

Tämä osoittaa, että jo vuonna 1908 likvidaattoruus julistettiin ja tunnustettiin virallisesti *intelligenssivirtaukseksi* ja että sen olemuksena on *kieltäytyminen* illegaalisesta puolueesta, sen *vaihtaminen* legaaliseen puolueeseen tai tuon vaihtamisen propagointi.

Tammikuussa 1910 Keskuskomitean täysistunto tuomitsi vielä kerran ja *yksimielisesti* likvidaattoruuden, joka on „*proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmaus*”.

Tämä osoittaa, kuinka erheellinen on se mielipide, että meidän ja likvidaattorien väliset erimielisyydet eivät muka ole syvemmät, vaan vähämerkityksellisemmät kuin niin sanottujen radikaalien ja maltillisten erimielisyydet Länsi-Euroopassa. Ei mistään, kertakaikkiaan ei yhdestäkään länsieurooppalaisesta puolueesta löydy ainoatakaan puolueen yhteistä päätöstä sellaisia henkilöitä vastaan, jotka haluaisivat *hajottaa* puolueen ja *vaihtaa* sen uuteen puolueeseen!!

Länsi-Euroopassa ei ole missään asetettu, ei aseteta eikä voida asettaa kysymystä siten, onko sallittua käyttää puolueen jäsenen nimeä ja *samanaikaisesti* propagoida tämän puolueen hajottamista, sen kelvottomuutta ja tarpeettomuutta, sen vaihtamista toiseen puolueeseen. Länsi-Euroopassa ei ole missään asetettu kysymystä niin kuin se on asetettu meillä, suorastaan puolueen *olemisesta*, puolueen *olemassaolosta*.

Tämä erimielisyys ei ole organisatorista laatua, se ei ole erimielisyyttä siitä, *kuinka* puolue on rakennettava, vaan erimielisyyttä puolueen *olemassaolosta*. Tässä

tapauksessa ei voi olla puhuttakaan mistään sopeutumisesta, mistään sovinnosta, mistään kompromissista.

Me emme olisi voineet rakentaa puoluettamme (sen $\frac{4}{5}$) emmekä voi rakentaa sitä edelleen muuten kuin taistellen päättävästi niitä kynäilijöitä vastaan, jotka legaaliossa lehdistössä taistelevat „maanalaisuutta” (s.o. illegaalista puoluetta) vastaan, julistavat sen „paheeksi”, puolustelevat ja ylistävät siitä pakenemista, propagoivat „julkista puoluetta”.

Nykypäivien Venäjällä, missä ei ole legalisoitu edes mallillisimpien liberaalien puoluetta, meidän puolueemme voi olla olemassa ainoastaan illegaaliossa puolueena. Asemamme originaalisuus, omalaatuisuus,— joka muistuttaa jonkin verran Saksan sosialidemokraattien asemaa poikkeuslain aikana (vaikka tosin saksalaisilla oli silloinkin 100 kertaa enemmän legaaliossa kuin Venäjällä),— tuo omalaatuisuus sisältyy seuraavaan. Illegaaliossa sosialidemokraattien työväenpuolueemme on kokoonpantu *illegaaliossa* työväenjärjestöistä (niitä nimitetään usein „soluiksi”), joita ympäröi enemmän tai vähemmän tiheä *legaaliossa* työväenyhdistysten verkko (vakuutuskassat, ammattiliitot, valistusseurat, urheiluyhdistykset, raittiusseurat y.m.s.). Pääkaupungissa on legaaliossa yhdistyksiä runsaammin. maaseudulla niitä ei usein ole lainkaan.

Toisinaan ovat illegaaliossa järjestöt aika laajoja, toisinaan ne ovat aivan suppeita, muodostuvat jopa pelkästään „luottamushenkilöistä”¹³³.

Legaaliossa yhdistysten avulla voidaan tietyllä tavalla *peittää* illegaaliossa järjestöt ja harjoittaa joukoissa laajaa, legaaliossa propagandaa työväen yhdistymisäätteen hyväksi. Työväenluokan johtavien järjestöjen yhteenliittäminen koko Venäjän mitassa, keskuksen (KK:n) perustaminen, selvien puoluepäästösten tekeminen kaikista kysymyksistä — kaikki tämä on luonnollisesti aivan illegaaliossa ja vaatii koeteltujen, eturivin työläisten taholta mitä suurinta konspiraatiota ja luottamusta.

Se, joka legaaliossa lehdistössä esiintyy „maanalaisuutta” *vastaan* tai „julkiossa puolueen” puolesta, se suoranaisesti *desorganisoii* puoluettamme, ja sellaisia henkilöitä me voimme pitää vain puolueemme *leppymättöminä vihollisina*.

„Maanalaisuuden” kieltäminen liittyy luonnollisesti vallankumouksellisen taktiikan kieltämiseen, reformismin puoltamiseen. Venäjä elää porvarillisten vallankumousten aikaa. Venäjällä jopa kaikkein maltillisimmat porvarit, „kadetit” ja „lokakuulaiset” ovat nyt kerrassaan tyytymättömiä hallitukseen. Mutta kaikki he ovat vallankumouksen vihollisia, vihaavat meitä „demagogian” takia, sen takia, että me tahdomme viedä joukot uudelleen barrikadeille niin kuin vuonna 1905. Kaikki he, porvarit, propagoivat vain „reformieja” ja levittävät joukkojen keskuuteen sitä joukoille tavattoman turmelevaa vakaumusta, että reformit *sopivat yhteen* nykyisen tsaristisen monarkian kanssa.

Meidän taktiikkamme on toisenlaista. Me käytämme hyväksemme jokaista reformia (esim. vakuutustoimintaa) ja kaikenlaisia legaalaisia yhdistyksiä. Mutta me käytämme niitä joukkojen vallankumouksellisen tietoisuuden ja joukkojen vallankumouksellisen taistelun kehittämiseen. Ja Venäjällä, missä ei vielä ole poliittista vapautta, näillä sanoilla on nyt meille paljon välittömämpi merkitys kuin Euroopassa. Puolueemme johtaa *vallankumouksellisia lakkoja*, jotka kasvavat Venäjällä nopeammin kuin missään muualla maailmassa, — ottakaamme esimerkiksi yksi kuukausi, toukokuu. Toukokuussa osallistui taloudellisiin lakkoihin vuonna 1912 — 64 tuhatta, vuonna 1914 — 99 tuhatta henkeä.

Mutta poliittisiin lakkoihin osallistui vuonna 1912 — 364 tuhatta, vuonna 1914 — 647 tuhatta. Poliittisen ja taloudellisen taistelun yhdistäminen antaa tulokseksi vallankumouksellisen lakon, joka talonpoikaismiljoonia ravistelllessaan kasvattaa heitä vallankumousta varten. Puolueemme käy kampanjaa *vallankumouksellisten joukkokokousten* ja *vallankumouksellisten katumielenosoitusten* järjestämiseksi. Siinä tarkoituksessa puolueemme levittää *vallankumouksellisia julistuksia* ja *illegaalista lehteä*, puolueen pää-äänenkannattajaa. Kaiken tämän joukkojen keskuudessa suoritettavan propagandaja agitaatiotyön aatteellista yhdistämistä palvelevat meillä puolueemme korkeimpien elinten hyväksymät tunnukset: 1) 8-tuntinen työpäivä; 2) tilanherrojen maiden konfiskointi ja 3) demokraattinen tasavalta. Venäjän nykyoloissa, täydellisen oikeudettomuuden ja mielivallan oloissa, tsaristisen monarkian polkiessa jalkoihinsa kaikki lait, voivat *vain*

nämä tunnuslauseet todella yhdistää ja suunnata puolueen kaiken propagandan ja agitaation todella tukemaan työväenluokan vallankumouksellista liikettä.

Meistä tuntuu naurettavalta kuulla, kun likvidaattorit puhuvat esimerkiksi sellaista, että me olemme „liittoutumisvapautta” vastaan, sillä emmehän me ole ainoastaan korostaneet ohjelmamme tämän pykälän merkitystä vuoden 1912 tammikuun konferenssin erikoisessa päätöslauselmassa, vaan myös teoissa olemme käyttäneet hyväksemme tyypistettyä liittoutumisoikeutta (esim. vakuutuskassoja) kymmenen kertaa menestyksellisemmin kuin likvidaattorit. Mutta kun eräät henkilöt kirjoittavat legaalisisessa lehdistössä, että maiden konfiskointia ja tasavaltaa koskevat tunnukset eivät kelpaa joukkojen keskuudessa harjoitettavan agitaation aiheeksi, niin me sanomme, että *sellaisten* henkilöiden ja sellaisen kynäilijäryhmän yhtenäisyydestä puolueemme kanssa ei voi olla puhuttakaan.

Koska olen ottanut tehtäväkseni esittää tässä selostukseni ensimmäisessä osassa erimielisyyksien *olemuksen*, rajoitun edellä sanottuun ja huomautan samalla, että selostukseni neljännessä osassa, käytännöllisten ehdotusten tekstissä, luettelen tarkasti kaikki likvidaattorien poikkeamiset puolueen ohjelmasta ja päätöksistä.

En kajoa tässä yksityiskohtaisesti siihen, kuinka likvidaattorit *irtautuivat* illegaalisesta puolueestamme, VSDTP:stä. Mainitsen tuosta historiasta vain *kolme* tärkeintä vaihetta.

I vaihe: syksystä 1908 tammikuuhun 1910. Puolue taistelee likvidaattoruutta vastaan selvillä ja virallisilla puoluepäätöksillä, tuomiten likvidaattoruuden.

II vaihe: tammikuusta 1910 tammikuuhun 1912. Likvidaattorit *häiritsevät* puolueen Keskuskomitean ennalleenpalauttamista, likvidaattorit hajottavat puolueen KK:n ja *laskevat hajalle* sen viimeisenkin rippeen, „KK:n Ulkomaanbyroon” teknillisen valiokunnan¹³⁴. Silloin puolueen komiteat *Venäjällä* perustavat puolueen ennalleenpalauttamiseksi „Venäjän organisaatiokomission” (syksyllä 1911). Se kutsuu koolle vuoden 1912 tammikuun konferenssin. Tämä konferenssi palauttaa puolueen ennalleen, valitsee Keskuskomitean ja erottaa puolueesta likvidaattorien ryhmän.

III vaihe: tammikuusta 1912 nykyhetkeen saakka. Tämän vaiheen olemuksena on se, että Venäjän valveutuneet työläiset, $\frac{4}{5}$:n enemmistö, liittyvät nimenomaan niiden päätösten ja elimien ympärille, jotka luotiin tammikuun konferenssissa v. 1912.

Siirrynkään nyt selostukseni toiseen osaan, luonnehtimaan puolueemme ja likvidaattorien nykyistä asemaa Venäjän työväen joukkoliikkeen kannalta katsoen. Yritän valaista kysymyksen: missä määrin *joukkoliikkeen kokemus* on vahvistanut puoluelinjamme tai likvidaattorien linjan.

II

Huhtikuun 22 p:nä 1912 vanhaa lukua alkoi Venäjällä ilmestyä jokapäiväinen työväenlehti „Pravda”, joka saatiin perustetuksi *sen ansiosta*, että tammikuun konferenssissa 1912 puolue palautettiin ennalleen, ja joka toteuttaa (usein vihjauksin, aina rajoitetusti) tammikuun konferenssin päätöksiä. On ymmärrettävää, että tammikuussa 1912 pidetyn illegaalisen puoluekonferenssin ja sen perustaman Keskuskomitean ja legaalisen „Pravda” lehden välisestä illegaalisesta yhteydestä me emme puhu milloinkaan, *emme missään lehdissä*. Sen kilpailijana alkoi syyskuussa 1912 ilmestyä likvidaattorien lehti „Lutsh”, nykyinen „Nasha Rabotshaja Gazeta”. Sitten, syksyllä 1912, toimitettiin IV Valtakunnanduuman vaalit. Vuonna 1913 alettiin Venäjällä saattaa voimaan uutta vakuutuslakia, jonka nojalla perustetaan työläisten sairauskassoja. Ja vihdoinkin legaaliset ammattiliitot, niin kovasti kuin hallitus vainoaa niitä, syntyvät kuitenkin yhä uudestaan, vaikka niitä alituisesti lakkautetaan.

On helppo ymmärtää, että kaikki edellä luetellut *joukkoluontoisen* työväenliikkeen ilmentymät, varsinkin *molempien* suuntausten päivälehdet, antavat tavattoman suuren määrän julkisia, tarkastettavissa olevia *objektiivisia* numerotietoja. Me pidämme velvollisuutenamme esittää täällä, Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevassa komiteassa, päättävä vastalause sitä likvidaattorien ja heidän ulkomaisten puolustajiensa yleistä menettelyä vastaan, kun he esittävät perustelemattomia väitteitä, vakuutteluja ja mahtipontisia julkilausumia *ottamatta huomioon* Venäjän työväen joukkoliikkeen objektiivisia tosiasioita.

Juuri nuo tosiasiat ovatkin ehdottomasti lujittaneet vakaumustamme linjamme oikeellisuudesta.

Tammikuussa 1912 pidettiin VSDTP:n konferenssi, joka palautti illegaalisen puolueen ennalleen. Likvidaattorit ja ulkomailla olevat pikkuryhmät (Plehanov mukaanluettuna) vastaanottivat sen sätien. Entä työläiset Venäjällä?

Siihen antoivat vastauksen IV Valtakunnanduuman vaalit.

Nämä vaalit toimitettiin syksyllä 1912. Kun III Duumassa oli 50% työväenkuurian edustajista meidän suuntaukseemme kuuluvia (4 kahdeksasta), niin IV Duumassa oli puolueen kannalla 6 työväenkuurian edustajaa yhdeksästä, t.s. 67%. Tämä todistaa, että työväenjoukot ovat asettuneet puolueen kannalle ja torjuneet likvidaattoruuden. Jos nyt kuusi likvidaattoruuteen kallistuvaa Duuman jäsentä todellakin haluaa yhtenäisyyttä puolueen duumaryhmän kanssa, Venäjän sosialidemokraattisen työväen-duumaryhmän kanssa, niin meidän on sanottava: yhtenäisyyden ehtona on se, että tunnustetaan, että edustajien tulee noudattaa työläisten enemmistön tahtoa.

Edelleen. Päivälehdet ovat hyvin tärkeä väline työväenluokan järjestämisessä. Lehdissä on paljon siihen viittaavaa aineistoa. Esimerkiksi tiedot *työläisryhmiltä saatujen lahjoitusten luvusta*. Kumpikin lehti, sekä pravdalainen (s.o. puoluelehti) että likvidaattorilainen, on julkaissut selostuksia työläisryhmien tekemistä rahalahjoituksista. Nämä selostukset ovat parasta, mitä Venäjällä ylipäänsä saattaa olla, avointa ja julkista aineistoa, joka osoittaa työväenjoukkojen *järjestyneisyyden* todellista tilaa.

Länsi-Euroopassa, missä sosialistiset puolueet ovat julkisia, puolueen jäsenluku on kaikille tunnettu ja se otetaan aina perustaksi puhuttaessa järjestyneestä työväenliikkeestä.

Venäjällä ei ole julkista, legaalista puoluetta. Puolueen järjestöt ovat illegaalisia, salaisia, „maanalaisia”, kuten meillä sanotaan. Mutta *välillisenä* — ja samalla virheettömänä — osoituksena näiden järjestöjen tilasta on *työläisryhmiltä saatujen rahalahjoitusten luku*.

Koska näitä tietoja on painatettu julkisesti ja säännöllisesti kummassakin lehdessä, meillä 2 vuoden kuluessa ja likvidaattoreilla yli 1½ vuoden kuluessa, ja kun tällöin vähäinenkin vilppi tahi virhe aiheuttaisi heti vastalauseen

itse työläisten taholta, niin nämä numerotiedot ovat *ehdottoman luotettavia* ja työväenjoukkojen järjestyneisyyttä koskevista avoimista ja legaalisisista tiedoista parhaita.

Kun tšekäläiset likvidaattorit ja heitä puolustavat ulkomaiset pikkuryhmät jättävät nämä numerotiedot itsepintaisesti huomiotta eivätkä puhu niistä lehdissään, niin työläistemme mielestä siinä ilmenee vain pyrkimys *murtaa työväen enemmistön tahto*, heidän mielestään se on tunnollisuuden puutetta.

Tässä tiedot *koko* vuodelta 1913. Pravdalaiset saivat työläisryhmiltä 2.181 ja likvidaattorit 661 lahjoitusta. Vuonna 1914 (toukokuun 13 päivään mennessä) pravdalaisilla on 2.873 ja likvidaattoreilla 671 työläisryhmää. Se merkitsee, että pravdalaisten järjestämien työläisryhmien prosenttimäärä oli 77 vuonna 1913 ja 81 vuonna 1914.

Pravdalaiset ovat vuodesta 1912 alkaen painattaneet näitä tietoja säännöllisesti, ovat kehottaneet tarkastamaan niitä, viitanneet niiden objektiivisuuteen, kehottaneet „yhtenäisyyden” *todellisia* (eikä teeskenteleviä) ystäviä tunnustamaan työväen enemmistön tahdon suoraan ja rehellisesti. *Ilman* sitä ovat kaikki puheet yhtenäisyydestä pelkkää teeskentelyä.

Venäjän valveutuneiden työläisten enemmistö, $\frac{4}{5}$, on likvidaattorien puolitoista vuotta jatkuneen puolueenvastaisen taistelun jälkeen *hyväksynyt* „pravdalaisen” linjan, uskollisuuden „maanalaisuudelle” ja vallankumoukselliselle taktiikalle. Me emme toivo likvidaattoreilta ja heidän ystäviltaan fraaseja „yhtenäisyydestä” puolueen tahtoa *vastaan*, vaan suoraa vastausta: tahtovatko he vihdoinkin tunnustaa tämän Venäjän valveutuneiden työläisten valtaenemmistön tahdon vai eivätkö tahdo?

On helppo ladella tyhjämpäiväisiä uskotteluja. Mutta ei ole ollenkaan helppo järjestää oikeaa työväenlehteä, joka on todella työläisten ylläpitämä. Sen tietävät kaikki meitä kokeneemmat ulkomaalaiset toverit. Todellinen työväenlehti, siis todella työläisten varoilla ylläpidettävä lehti, joka noudattaa puolueen linjaa, on tavattoman suuri organisaatiokoneisto.

Entä mitä numerotiedot puhuvat? Objektiiviset numerot puhuvat, että „Pravda” on todellinen työväenlehti, mutta likvidaattorien lehti, joka kieltää „maanalaisuuden”, s.o.

puolueen, on *todellisuudessa* sekä aatteiltaan että rahalähteittensä puolesta *porvarillinen* lehti.

Kumpikin lehti on julkaissut tavanomaiset selostukset rahankeräyksistä tammikuun 1 päivästä toukokuun 13 päivään 1914 ja meidän lehdessämme on tehty yhteenveto noista selostuksista. Tulokset ovat tällaiset. „Pravdalle” on kerätty 21.584 rpl. 11 kop., siitä 18.934 rpl. 10 kop. työläisryhmiltä. Toisin sanoen 87% lahjoituksista tulee järjestyneiltä työläisiltä ja vain 13% porvaristolta.

Likvidaattoreille on kerätty 12.055 rpl. 89 kop., niistä 5.296 rpl. 12 kop. työläisryhmiltä, s.o. *vähemmän kuin puolet*, vain 44%. *Enemmän kuin puolet* rahoista likvidaattorit saavat porvaristolta.

Sitä paitsi koko liberaalis-porvarillinen lehdistö alituisesti ylistelee likvidaattoreita, *auttaa* heitä murtamaan työväen enemmistön tahtoa, *kehuu* likvidaattorien reformismia ja maanalaisen toiminnan kieltämistä.

Esimerkkinä ulkomaisten ryhmien toiminnasta esitän тов. Plehanovin, duumaedustaja Burjanovin ynnä muiden „Jedinstvo” lehden. Edessäni on kolme numeroa tätä lehteä, ensimmäinen kuluvan vuoden toukokuun 18 päivästä, kolmas kesäkuun 15 päivästä. Selostuksista näkyy, että lehdelle on saatu 1.000 ruplaa joltakin tuntemattomalta ulkomailla oleskelevan toveri Olginin kautta ynnä keräykset ulkomailla 207 rpl. 52 kop. *Kuusi* (kuusi!) työläisryhmää on antanut 60 ruplaa.

Ja nyt sitten tämä kuuteen Venäjällä olevaan työläisryhmään nojautuva lehti kehottaa työläisiä olemaan alistumatta puolueen päätöksiin ja julistaa tuon puolueen „hajottajaksi”!! Puolue, joka on 2½ vuoden kuluessa yhdistänyt vuosien 1912 ja 1913 *kolmen* illegaalisen konferenssin selvien päätösten ympärille 5.600 työläisryhmää, on „hajottaja”. Mutta Plehanovin ryhmä, joka on saanut kokoon kuusi työläisryhmää Venäjällä ja kerännyt 1.200 rpl. ulkomailla *murtaakseen* Venäjän työläisten tahdon, on nähkääs „yhdistäjä”!!

Plehanov syyttää muita ryhmäkuntalaisuudesta, ikään kuin rahan erityinen keräys erityistä ryhmää varten ja työläisille osoitetut kehotukset olla täyttämättä ⅓ enemmistön päätöksiä *ei olisi* ryhmäkuntalaisuutta.

Mitä meihin tulee, niin me sanomme suoraan, että meidän kannaltamme Plehanovin ryhmän menettely on *hajotus-*

toiminnan näyte. Plehanovin menettely on samaa kuin jos Mehring Saksassa kokoaisi kuusi työläisryhmää ja kehottaisi erityisessä lehdessä saksalaisia sosialidemokraatteja olemaan tottelematta puoluetta, josta ovat irtautuneet sanokaamme puolalaiset.

Me ja Plehanov puhumme eri kieltä. Me nimitämme työväen $\frac{1}{5}$:n yhteenliittymistä Venäjällä yhtenäisyydeksi teoissa eikä sanoissa. Mutta ulkomaisten ryhmien taistelua, jota käydään ulkomailla kerätyillä rahoilla Venäjän työläisten enemmistöä vastaan, me nimitämme *hajotukseksi*.

Niiden tietojen mukaan, jotka tov. Vandervelde on koonnut Pietarissa ja julkaissut, „Pravdaa” painetaan 40.000 kappaletta, mutta likvidaattorien lehteä 16.000. „Pravdan” kustantavat, pitävät yllä työläiset, mutta likvidaattoreita pitävät yllä ne, joita meidän lehtemme nimittää *porvaristoon kuuluviksi rikkaiksi ystäviksi*.

Lähetämme Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevaan komiteaan kummassakin lehdessä julkaistut finanssiselostukset — ulkomaalaisia tovereita varten, jotka tietävät, kuinka vakava asia työväenlehti on; tällainen menettely on parempi kuin uskottelut, lupaukset, julkilausumat ja „leniniläisten” haukuskelu.

Kysymme likvidaattoreilta: aikovatko he olla vastaisuudessaakin kiinnittämättä huomiota siihen *objektiiviseen tosiasiaan*, että heidän ryhmänsä sanomalehti on *todellisuudessa* porvarillinen yritys, jolla propagoidaan maanalaisesta toiminnasta luopumista ja koetetaan *murtaa* Venäjän valveutuneiden työläisten enemmistön tahto?

Jos vastaus on myöntävä, niin heidän puheensa „yhtenäisyydestä” tulevat edelleenkin aiheuttamaan pilkallista nauhua työläistemme keskuudessa.

Ken haluaa yhtenäisyyttä vakavasti, tunnustakoon lojaalisesti koko likvidaattorilinjan täydellisen virheellisuuden, mikä on todistettu sekä puolueen päätöksillä vuodesta 1908 alkaen että *työväenjoukkojen* 2 $\frac{1}{2}$ vuotta jatkuneen taistelun *kokemuksella*.

Edelleen. Tässä on objektiiviset numerotiedot työläisten edustuksesta vakuutuslaitosten vaaleissa. Me torjumme kaikki puheet poliittisten, perustuslaillisten reformien toimeenpanosta nykypäivien Venäjällä, tsaristisella Venäjällä,

sillä nuo puheet ovat liberaalisia; mutta *oikeita* reformeja, sellaisia kuin vakuutusreformi, me käytämme *teoissa* emmekä puheissa. Yleisvenäläisen vakuutuslaitoksen *koko* työläisryhmä on koostunut *pravdalaisista*, s.o. työläisistä, jotka ovat tuominneet ja torjuneet likvidaattoruuden. Tämän yleisvenäläisen vakuutuslaitoksen vaaleissa oli 57 valtuutetusta pravdalaisia 47, t.s. 82%. Pääkaupungin, Pietarin vakuutuslaitoksen vaaleissa oli 37 pravdalaista valtuutettua ja 7 likvidaattoria, t.s. pravdalaisten prosenttiluku oli 84.

Samoin on ammattiliitoissa. Kuunnellessaan ulkomailla olevien venäläisten sosialidemokraattien puheita Venäjällä vallitsevasta „ryhmäkuntataistelun kaaoksesta” (sellaisia ovat Rosa Luxemburgin, Plehanovin, Trotskin ynnä muiden puheet) ulkomaalaiset toverit ehkä luulevat, että meillä on ammattiyhdistysliikkeessä hajaannus.

Ei sinnepäinkään.

Venäjällä ei ole rinnakkaisia ammattiliittoja. Sekä Pietarissa että Moskovassa ammattiliitot ovat *yhtenäisiä*. Koko juttu on siinä, että näissä ammattiliitoissa *pravdalaiset* ovat *täysin* vallitsevassa asemassa.

Moskovan 13 ammattiliitosta ei yksikään ole likvidaattorilainen.

Pietarin 20 ammattiliitosta, jotka on lueteltu työväenkalenterissamme ja joiden jäsenmäärä on osoitettu samalla, vain piirustajat, farmaseutit ja konttorityöntekijät ovat likvidaattoreita, sekä puolittain vielä kirjaltajat. Kaikissa muissa liitoissa, metallimiehillä, kutomatyöläisillä, räätäleillä, puunjalostajilla, kauppa-apulaisilla j.n.e., ovat pravdalaiset *täysin* vallitsevassa asemassa.

Ja me sanomme suoraan: älkööt likvidaattorit puhuko „yhtenäisyydestä”, elleivät he halua mitä päättävimminkin muuttaa koko taktiikkaansa ja lopettaa hajottavaa taisteluaan Venäjän valveutuneiden työläisten järjestynyttä enemmistöä vastaan.

„Pravda” ylistää joka päivä, vaikkapa vain vihjauksin, *maanalaista toimintaa* ja moittii niitä, jotka ovat siitä luopuneet. Ja työläiset kulkevat *oman* „Pravdansa” mukana.

Tässä yleistiedot ulkomaisesta illegaalisesta lehdistöstä. Likvidaattorien elokuussa 1912 pitämän konferenssin *jälkeen* puolueemme on julkaissut — kesäkuuhun 1914 —

viisi numeroa illegaalista, johtavaa poliittista sanomalehteä, *likvidaattorit* ovat julkaisseet *nolla* ja sosialistivallankumoukselliset *yhdeksän* numeroa. Venäjällä julkaistuja lentolehtisiä, jotka palvelevat vallankumouksellista agitaatiota lakkojen, joukkokokouksien ja mielenosoitusten aikana, ei ole tässä otettu lukuun.

Mainintoja illegaalisista järjestöistä on puolueellamme näissä viidessä numerossa *44*, likvidaattoreilla *nolla* ja sosialistivallankumouksellisilla *21* (pääasiassa opiskelijat ja talonpoikaisto).

Ja vihdoin, kun lokakuussa 1913 Duumassa muodostettiin itsenäinen Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä, joka — toisin kuin likvidaattorit — tahtoi *noudattaa* Venäjän valvutuneiden työläisten enemmistön tahtoa eikä rikkoa tuota tahtoa vastaan, niin *kummassakin* lehdessä julkaistiin Venäjän eri puolilta saatuja työläisten *päätöslausemia* jommankumman duumaryhmän, puolue- tai likvidaattoriryhmän puolesta. Tällöin julkaistiin *allekirjoituksia*: *6.722* allekirjoitusta „pravdalaisen”, s.o. puoluekantaisen duumaryhmän puolesta ja *2.985* allekirjoitusta likvidaattorien duumaryhmän puolesta (ja niistä *1.086* bundilaistyöläisten ja *719* kaukasialaistyöläisten allekirjoitusta). Likvidaattorit ovat siis kaikkine liittolaisineen saaneet kerätyksi *vähemmän kuin kolmasosan*.

Siinä lyhyesti esitettynä ne objektiiviset numerotiedot, jotka me asetamme likvidaattorien todistamattomia vakuutteluja vastaan. Nämä objektiiviset numerotiedot Venäjän työväenluokan *joukkoliikkeestä* $2\frac{1}{2}$ vuoden ajalta todistavat lopullisesti — valvutuneiden työläisten kokemuksen nojalla — puoluelinjamme olevan oikean.

Tässä minun on poikettava asiasta ja pysähdyttävä tarkastelemaan erästä konkreettista esimerkkiä osoittaakseni, miksi meillä ei voi olla puhettakaan „yhtenäisyydestä” eikä edes „rauhasta” nykyisten likvidaattorien nykyisen lehden kanssa.

Kysymys on tavattoman tärkeästä esimerkistä, joka selvittää likvidaattorien suhdetta puolueemme illegaaliseen työhön, ja siksi pyydän tovereilta erikoista huomiota.

On tunnettua, että vallankumouksellinen joukkolakkoilu on vuodesta 1912 alkaen kehittynyt Venäjällä hämmästyttävän menestyksellisesti. Tehtailijat ovat yrittäneet käyttää

sitä vastaan työnsulkua. Määritelläkseen puolueen suhtautumisen tähän taistelukeinoon puolueemme helmikuun neuvottelukokous vuonna 1913 (huomatkaa: vuonna 1913!) laati ja julkaisi *illegaalisesti* päätöslauselman¹³⁵.

Tässä päätöslauselmassa (illegaalisen julkaisun 11. sivu) on suoraan asetettu „päiväjärjestyksessä olevaksi tehtäväksi vallankumouksellisten katumielenosoitusten järjestäminen”. Tässä päätöslauselmassa aivan suoraan kehoitetaan (samassa kohdassa) „etsimään työnsulkujen torjumista varten uusia taistelumuotoja, esimerkiksi italialainen lakko, ja ottamaan poliittisten lakkojen tilalle vallankumoukselliset joukkokokoukset ja vallankumoukselliset katumielenosoitukset”.

Toistamme: se oli helmikuussa 1913, siis *puoli vuotta* likvidaattorien elokuun konferenssin (1912) jälkeen, sen samaisen konferenssin jälkeen, joka vakuutteli koko maailmalle, että likvidaattorit *eivät* ole maanalaista toimintaa vastaan. *Minkäänlaista* Elokuun blokin *päätöslauselmaa* tästä kysymyksestä *ei ollut* mainitun puolen vuoden aikana, elokuusta 1912 helmikuuhun 1913, *eikä myöskään seuraavan vuoden aikana*, helmikuusta 1913 helmikuuhun 1914. Ei kerrassaan minäänlaista! Kuulkaapa edelleen.

Maaliskuun 20 p:nä 1914 pietarilaiset tehtailijat päättivät vastata lakkoihin työnsululla. Yhden päivän kuluessa heitettiin Pietarissa kadulle 70.000 henkeä.

Puolueemme illegaalinen järjestö Pietarissa, „VSDTP:n Pietarin komitea” päätti puolueen päätöslauselman mukaisesti vastata työnsulkuun vallankumouksellisella mielenosoituksella Lenan verilöylyn vuosipäivänä, huhtikuun 4 p:nä.

Julkaistiin illegaalinen lentolehtinen työläisille; se on tässä edessäni. Sen allekirjoituksena on: „VSDTP:n Pietarin komitea”. Siinä on toistettu puolueen tunnukset (tasavalta ja maiden konfiskointi), ja se päättyy sanoihin:

„Toverit! Tulkaa Nevskille kello 11 aamulla huhtikuun 4 päivänä”.

On itsestään selvää, ettei legaalinen „Pravda” lehti voinut *itse* ottaa palstoilleen tätä julistusta eikä edes mainita siitä.

Mitä oli tehtävä? Miten saatettiin esittää työläislukijoille, vaikkapa vain kaikkein valvutuneimmille ja edistyneimmille, se *ajatus*, että oli kannatettava illegaalista kehoitusta

illegaaliseen, vallankumoukselliseen mielenosoitukseen tulemisesta?

Oli turvaututtava vihjaukseen, niin kuin teemme tavallisesti muulloinkin.

Ja niinpä juuri mielenosoituspäivänä, perjantaina, huhtikuun 4 p:nä 1914 lehdessämme („Putj Pravdy” № 54) julkaistiin allekirjoittamaton, toimituksen artikkeli vaatimattomien otsikoin: „Työväenliikkeen muodoista” *. Tässä artikkelissa on mainittu suoraan „helmikuussa 1913 tehty marxilaisten virallinen päätös” ja *vihjattu* luonteeltaan vallankumoukselliseen mielenosoitukseen seuraavin sanoin:

„Valveutuneet työläiset tietävät varsin hyvin myöskin muutamia konkreettisia korkeammalle tasolle siirtymisen muotoja” (s.o. taistelun korkeammalle tasolle siirtymisen muotoja), „jotka on historiallisesti kokeiltu useampaan kertaan ja jotka ovat „käsittämättömiä”, „vieraita” vain likvidaattoreille” („Putj Pravdy”, 1914, № 54).

Venäjän poliisi ja prokuraattorit eivät ymmärtäneet vihausta. Mutta valveutuneet työläiset ymmärsivät sen.

Mielenosoitus pidettiin. Kaikki huhtikuun 4 päivän iltana ilmestyneet porvarilliset lehdet puhuivat siitä. Sitten seuraavana päivänä, huhtikuun 5 p:nä lehemme (ks. „Putj Pravdy” № 55) *julkaisi otteita* porvarillisista lehdistä; niissä sanottiin, että

„viime päivinä levitettiin työläisten keskuuteen suuret määrät lentolehtisiä, joissa kehoitettiin mielenosoituksellisiin esiintymisiin huhtikuun 4 p:nä, Lenan tapahtumien vuosipäivänä. Lentolehtiset olivat VSDTP:n Pietarin komitean allekirjoittamia”.

Tällaisesta porvarislehdistä otetusta lainauksesta ei lehteämme voitu haastaa oikeuteen. Loppukädessä kävi niin, että me täytimme illegaalisen puolueen päätöstä; järjestimme vallankumouksellisen mielenosoituksen ja *tuiimme* tätä työtä legaalisessa lehdessä, jota lukee neljäkymmentä tuhatta työläistä.

Entä mitä likvidaattorit tekivät?

Kuten jo sanoin, heillä ei ilmaantunut *minkäänlaisia illegaalisia* Elokuun blokin päätöksiä enempää puolen vuoden kuluessa elokuusta 1912 helmikuuhun 1913 kuin yöskään koko seuraavan vuoden kuluessa.

* Ks. tätä osaa, ss. 199—202. *Toim.*

Mistään likvidaattorien illegaalisista lentolehtisistä huhtikuun 4 päiväksi 1914 Pietarissa ei ole kukaan kuullut eivätkä porvarislehdet ole maininneet. Täytyy todeta, että porvarislehtien lausunto on *hyvin tärkeä*, sillä jos lentolehtisiä on levitetty todella suurin määrin, niin porvarislehdet saavat siitä aina tietää ja kirjoittavat siitä. Ja päinvastoin, jos lentolehtisiä on levitetty mitättömän pieni määrä, niin joukot eivät saa tietää asiasta ja porvarislehdet ovat vaii.

Näin siis likvidaattorit itse eivät tehneet mitään vallankumouksellisen mielenosoituksen järjestämiseksi huhtikuun 4 p:nä 1914. He jäivät syrjään.

Eikä siinä kaikki. Kertoessaan seuraavana päivänä mielenosoituksesta likvidaattorien julkinen lehti

ei painattanut palstoillaan sitä porvarislehtien uutista, että puolueemme Pietarin komitean nimessä oli levitetty lentolehtisiä!!

Se on uskomatonta, mutta kuitenkin totta. Ja liitän tähän oheiseksi likvidaattorien lehden vuoden 1914 huhtikuun 5 päivän numeron („Severnaja Rabotshaja Gazeta” № 48) leimatakseni mainitun tosiasian Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevan komitean edessä.

Ajatelkaahan, mitä se merkitsee!! Henkilöt, jotka pauhaavat tahtovansa „yhtenäisyyttä” puolueemme kanssa, henkilöt, jotka haluavat nimittää itseään sosialidemokraateiksi, *salaavat* työläisiltä puolueemme illegaalisen järjestön, VSDTP:n Pietarin komitean *olemassaolon* sekä tämän komitean *vallankumoukselliset*, illegaaliset, maanalaiset lentolehtiset ja sen, että *se* järjesti mielenosoituksia huhtikuun 4 p:nä 1914.

Henkilöt, jotka pauhaavat „yhtenäisyyden” aikaansaamisesta puolueemme kanssa, *eivät painata* porvarillisten lehtien uutisia puolueemme Pietarin komitean allekirjoittamien *maanalaisen* lentolehtisten joukkoluontoisesta levittämisestä!

Ulkomaiden puolueisiin kuuluvat toverit käsittänevät tästä, miksi kysymyksellä maanalaisesta toiminnasta on meille niin oleellinen, perustava merkitys.

Mutta ei siinäkään kaikki. Viikon kuluttua, huhtikuun 11 p:nä 1914, likvidaattorien lehdessä („Severnaja Rabotshaja Gazeta” № 51) julkaistiin kirjoitus, jonka laatija *nimenomaan pilkkaa* „Pravdassa” huhtikuun 4 p:nä,

mielenosoituspäivänä julkaistua kirjoitusta taistelun „korkeimmista muodoista”, *pilkkaa* sitä, että „Pravda”

„on pukuun ajatuksensa vaikeasti ymmärrettävään muotoon”!!

Ajatelkaahan: maanalaista toimintaa alituisesti moittivien ja sättivien likvidaattorien julkinen lehti *pilkkaa* sitä, että meidän julkinen lehtemme, joka haluaa *auttaa* maanalaista toimintaa, tekee sen vain vihjausten muodossa!!

Ja siitä syystä, että lehtemme *vihjasi* „korkeimpiin muotoihin”, s.o. puolueemme Pietarin komitean järjestämään vallankumoukselliseen mielenosoitukseen, likvidaattorit nimittävät meitä julkisesti lehdessään, tuossa samassa kirjoituksessa „*seikkailijoiksi*”, vieläpä „aivan periaatteettomiksi seikkailijoiksi”, „*anarko-syndikalisteiksi*”, jotka „*provosoivat* työläisiä”!!

Minulla on hallussani kaikki asiakirjat, sekä Pietarin komitean lentolehtinen että meidän sanomalehtemme kuin myös likvidaattorien lehti. Asiaan kiinnostuneet toverit pyytäköt kääntämään nämä asiakirjat heille täydellisesti.

Ja minä sanon puolueemme Keskuskomitean nimessä sekä Venäjän järjestyneiden sosialidemokraattisten työläisten valtavan enemmistön nimessä: *ei mitään „yhtenäisyyttä” eikä mitään „rauhaa” tuollaisen likvidaattoriryhmän kanssa niin kauan kuin tuollainen lehti on olemassa!!*

Me emme voi suorittaa vallankumouksellista työtämme joukkojen keskuudessa „yhtenäisinä” tuollaisen lehtien kanssa.

III

Siirryn nyt selostukseni kolmanteen osaan. Tarkasteltuani Venäjän työväen joukkoliikkeen *kokemusta*, joka on vahvistanut meidän linjamme, haluan tarkastella vastapuolen *kokemusta*.

Vastustajamme, niin likvidaattorit kuin myös ulkomaiset pikkuryhmät, sellaiset kuin Plehanovin ryhmä, haukkuvat meitä halukkaasti „*usurpaattoreiksi*”. „Vorwärts’in” * palttoilla maaliskuussa 1912 he toistivat näitä haukkumisia. Mutta meidän ei „Vorwärts” antanut vastata!!

* — „Eteenpäin”. *Totm.*

Katsokaamme, millainen poliittinen sisältö saattaa olla tuossa „usurpaattoruus”-syytöksessä.

Sanoin jo, että vuoden 1912 konferenssin kutsui koolle puolueen komitean muodostama „Venäjän organisaatio-komissio”, kun likvidaattorit olivat hajottaneet vanhan Keskuskomitean. Me pidämme ansionamme tätä illegaalisen puolueen ennalleen palauttamista, ja Venäjän työläisten enemmistö on hyväksynyt sen.

Mutta olettakaamme hetkeksi, että meidän niin lukuisat (ulkomailla oleskelevien ja pienten intelligenssiryhmien kannalta lukuisat) vastustajamme ovat oikeassa. Olettakaamme, että me olemme syyllistyneet „usurpaattoruuteen”, „hajotustyöhön” y.m.s. Eikö siinä tapauksessa olisi luonnollista odottaa, että vastustajamme *eivät sanoissa, vaan työnsä ja yhtymisensä kokemuksella* kumoavat meidän väitteemme?

Ellemme ole oikeassa väittäessämme, että puoluetta ei voida rakentaa muuten kuin likvidaattoriryhmän tahtoa vastaan, niin eikö pitäisi olettaa, että ne ryhmät ja järjestöt, jotka eivät ole yhtä mieltä kanssamme, *oman työnsä kokemuksella todistavat* mahdolliseksi yhteenliittymisen likvidaattorien kanssa?

Mutta vastustajiemme kokemus osoittaa meille kuitenkin seuraavaa. Tammikuussa 1912 illegaalisen puolueen palautti ennalleen meidän konferenssimme, jossa oli edustettuna suurin osa Venäjän järjestöistä.

Maaliskuussa 1912 yhdistyivät „Vorwärtsin” palstoilla meitä haukuskelemaan:

likvidaattorit
Bund
latvialaiset
puolalaiset
„trotskilaiset”
„vperjodilaiset”.

Eikö tunnukin olevan hyvin paljon „virtauksia” ja „ryhmiä”? Kuinka helppoa niiden olisikaan näyttää yhtenäisydellään hyvää esimerkkiä Venäjän työläisille!!

Mutta kun alettiin koota likvidaattorien „elokuun” konferenssia, niin osoittautui, että vastustajamme *eivät voi kulkea yhdessä.*

Sekä puolalaiset että Plehanov eivät suostuneet edes menemään likvidaattorien „elokuun” konferenssiin.

Miksi?

Siksi, että he *eivät voineet* sopia edes puoluejäsenyys-käsitteestä!!!

Ja jos nyt Plehanovin ryhmä tai Rosa Luxemburg tahi joku muu uskottelee itselleen ja muille, että likvidaattorien kanssa *voidaan* yhdistyä, niin me vastaamme: yrittäkääpä te, hyvät toverit, itse „yhdistyä” likvidaattorien kanssa ottaen pohjaksi puoluejäsenyyden määrittelyn *teoissa eikä sanoissa*.

Edelleen. „Vperjodilaiset” menivät elokuun konferenssiin, mutta *lähtivät pois* sieltä esittäen vastalauseen ja paljastaen konferenssin näennäisyyden.

Nyt, helmikuussa 1914, puolentoista vuoden kuluttua likvidaattorien „elokuun konferenssin” jälkeen, pidettiin Latvian puolueen kongressi. Latvialaiset ovat aina kannattaneet „yhtenäisyyttä”. Latvialaiset työläiset olivat *halunneet* työskennellä yhdessä likvidaattorien kanssa ja todistaneet sen teoilla, *kokemuksella* eivätkä sanoilla.

Ja puolitoistavuotisen kokemuksen jälkeen latvialaiset, *jääden ehdottoman neutraaleiksi*, ilmoittivat kongressissaan, että he eroavat Elokuun blokista, koska

— niin on sanottu latvialaisten kongressin päätöslauselmassa:

„Sovittelijain yritys yhdistyä hinnalla millä hyvänsä likvidaattorien kanssa (elokuun konferenssi vuonna 1912) on osoittautunut hyödyttömäksi ja yhdistäjät itse ovat joutuneet aatteelliseen ja poliittiseen riippuvaisuuteen likvidaattoreista”.

Toistakoon nyt, ken haluaa, „likvidaattorien kanssa yhdistymisen kokemusta”. Me puolestamme julistamme, että mikään yhdistyminen heidän kanssaan ei ole mahdollista, ennen kuin he luopuvat päättävästi likvidaattoruuslinjastaan.

Vihdoin sekä Trotskin ryhmä että kaukasialaiset, etuneessä heidän johtajansa An, ja vielä useat likvidaattorit (esim. „Em-El”) ovat tosiasiallisesti *irronneet* Elokuun blokista perustamalla *erillisen* aikakauslehden, „Borban”. Tällä aikakauslehdellä ei ole mitään yhteyksiä työläisiin, mutta itse olemassaolollaan, harjoittamallaan

likvidaattorien opportunistin arvostelulla, eroamisellaan likvidaattoreista tämä eilisten likvidaattorien ryhmän aika-kauslehti *on todistanut*, teoilla, kokemuksella todistanut, että likvidaattorien kanssa yhdistyminen on mahdollista.

Yhtenäisyys on mahdollista vain silloin, jos likvidaattorit suostuvat luopumaan päättävästi kaikesta taktiikastaan ja lakkaavat olemasta likvidaattoreita.

Niinpä siirryinkin esittelemään tällaisen „yhtenäisyyden” tarkkoja, muodollisia ehtoja.

IV

Tässä Keskuskomiteamme laatima sanamuoto niistä käytännöllisistä, konkreettisista ehdoista, jotka tekisivät puolueellemme mahdolliseksi „yhtenäisyyden” likvidaattorien kanssa.

Ensimmäinen ehto:

1. Joulukuussa 1908 ja tammikuussa 1910 tehdyt puolueen yhteiset päätökset likvidaattoruudesta vahvistetaan mitä päättäväisimmin ja ehdottomimmin nimenomaan likvidaattoruuteen sovellettuina.

Jotta Venäjän kaikki valveutuneet työläiset käsittäisivät tämän vahvistamisen todella vakavaksi ja lopulliseksi ja ettei myöskään jäisi sijaa minkäänlaisille kaksimielisyyksille, myönnetään, että ken tulee (varsinkin legaalissa lehdistössä) esiintymään „maanalaisuutta”, s.o. illegaalista järjestöä, vastaan, väittämään sitä „ruumiiksi”, sanomaan, ettei sitä ole olemassa, että sen palauttaminen ennalleen on taantumuksellista utopiaa j.n.e., tai yleensä jollakin tavalla madaltamaan „maanalaisuuden” osuutta ja merkitystä,— hän ansaitsee paheksumista, eikä sellaista henkilöä voida sietää illegaalisen VSDTP:n riveissä.

Myönnetään, että ken tulisi esiintymään (varsinkin legaalissa lehdistössä) „illegaalisen lehdistön mainostusta” vastaan, hän ansaitsee paheksumista, eikä sellaista henkilöä voida sietää illegaalisen puolueen riveissä. Illegaalisen puolueen jäsenenä voi olla vain se, joka vilpittömästi ja kaikkiin voimin auttaa illegaalisen lehdistön kehittämistä, illegaalisten lentolehtisten julkaisemista ynnä muuta sellaista.

Myönnetään, että ken jossain muodossa propagoi nyky-Venäjäällä „julkista” (s.o. legaalista) työväenpuoluetta — mikä objektiivisesti olisi tsaristis-monarkistinen työväenpuolue — ja heittää „julkisen puolueen” tai sen puolesta käytävän „taistelun” tunnuksen, hän ansaitsee paheksumista, eikä sellaista henkilöä voida sietää illegaalisen puolueen riveissä.

Myönnetään, että ken jossain muodossa esiintyy (varsinkin legaalisisessa lehdistössä) vallankumouksellisia joukkolakkoja vastaan (s.o. sellaisia lakkoja vastaan, joissa yhdistetään taloudellinen ja poliittinen taistelu sekä vallankumouksellinen agitaatio), vallankumouksellisia joukkokokouksia ja katumielenosoituksia vastaan, hän ansaitsee paheksumista, eikä sellaista henkilöä voida sietää illegaalisen puolueen riveissä. Tällaisiksi sietämättömiksi hyökkäilyiksi lakkojen ja mielenosoitusten johdossa olevan puolueen vallankumouksellista toimintaa vastaan katsotaan esimerkiksi se, kun legaalisisessa lehdistössä tuomitaan työläisten „lakkoiluinto” tahi „korkeimmat taistelumuodot” (= mielenosoitusten julkinen peitenimitys).

Myönnetään, että mainittuja poikkeamia sosialidemokraattiselta linjalta „porvarillisen vaikutuksen” puoleen ilmenee nimenomaan aikakauslehti „Nasha Zarjassa” ja sanomalehti „Nasha Rabotshaja Gazetassa”.

2. Myönnetään, että ken jossain muodossa (varsinkin legaalisisessa lehdistössä) julistaa demokraattista tasavaltaa ja tilanherrojen maiden konfiskointia koskevat tunnukset — nämä puolueemme ohjelmassa hyväksytyt tunnukset, jotka ovat erittäin ajankohtaisia nyky-Venäjäällä, missä tsaristinen monarkia on muuttanut perustuslain muodollisen tunnustamisen tsaarin taholta kansan pilkkaamiseksi — ken julistaa nämä tunnukset joukkoagitaatiota varten kelpaamattomiksi tahi melkein kelpaamattomiksi, hän ansaitsee paheksumista eikä voi olla illegaalisen puolueen jäsenenä.

Myönnetään, että koska liberaalinen lehdistö levittää laajalti joukkoihin reformismin aatteita, aatteita poliittisen vapauden sopeuttamisesta tsaarin monarkiaan, aatteita tsarismin vallankumouksellisen kukistamisen tarpeettomuudesta, vahingollisuudesta ja syntisyydestä, — niin on harjoitettava agitaatiota sellaisen perustuslaillisen reformin kuin liittoutumisvapauden puolesta, sitä on harjoitettava mitä laajimmassa mitassa, käsittäen selvästi työväenluokan

vihamielisyyden liberaalisten reformistien propagandalle, ja yhdistettävä agitaatio kiinteästi siihen työhön, jota tehdään tasavaltatunnuksen selittämiseksi ja levittämiseksi tunnuksena joukkojen vallankumouksellisesta rynnistyksestä tsaarin monarkiaa vastaan.

3. Myönnetään, että puolueemme, Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen jonkin osan ryhtyminen blokkiin eli liittoon *toisen* puolueen kanssa on ehdottomasti sallimatonta eikä sovi yhteen puolueeseen-kuulumisen kanssa.

Tällaiseksi sallimattomaksi blokiksi katsotaan Bundin ja likvidaattorien liittoutuminen *ei*-socialidemokraattisen puolueen, „P.P.S:n levitsan” kanssa *vastoin Puolan* socialidemokratian tahtoa ja suostumusta ja ilman VSDTP:n kongressin päätöstä.

Duumaedustaja Jagello, ollen *ei*-socialidemokraattisen puolueen jäsen, voi olla puolueemme duumaryhmän mukana, muttei lainkaan tämän duumaryhmän jäsenenä.

4. Myönnetään, että kussakin kaupungissa ja kullakin paikkakunnalla kuuluu olla vain yksi, yhteinen socialidemokraattinen järjestö, joka yhdistää kaikkiin kansallisuksiin kuuluvat työläiset ja suorittaa työtä paikallisen proletariaatin kaikilla kielillä.

Tuomitaan Bundin juutalainen kansallisseparatismi, koska Bund yhä vielä kieltäytyy — vastoin VSDTP:n Tukholman edustajakokouksen päätöstä vuodelta 1906 ja vuoden 1908 joulukuun konferenssin antamaa vahvistusta — toteuttamasta socialidemokraattisen työväen kansainvälisen yhtenäisyyden periaatetta paikkakunnilla, periaatetta, joka on niin loistavasti koeteltu Kaukasiassa vuodesta 1898 lähtien ¹³⁶.

5. Myönnetään, että työläisiä eri kansallisuuksittain karsinoiva ja hioittua nationalismia juurruttava „kansallisen kulttuuriautonomian” vaatimus, jonka VSDTP:n II kongressin (v. 1903) virallinen päätös hylkäsi, on ristiriidassa puolueen ohjelman kanssa (samoin kuin kansallisen kulttuuriautonomian salanimityskin, niin sanottu „kansallisen kehityksen vapauden turvaavien laitosten perustaminen”).

Puolueemme kaikkien paikallisten, kansallisten tahi erikoisluontoisten järjestöjen (myöskin duumaryhmän) kaikki ne päätökset, joissa on hyväksytty kansallisen kulttuuri-

autonomian periaate, kumotaan ja niiden uusiminen ilman VSDTP:n kongressin päätöstä katsotaan yhteensopimattomaksi puolueeseen kuulumisen kanssa.

6. Puolueen kaikki järjestöt ja sen kaikki julkaisut kaikilla eri kielillä kehottavat viipymättä kaikkien aatevivahteiden sosialidemokraattisia työläisiä toimeenpanemaan viipymättä *yhtenäisyyden alhaaltakäsin*, s.o. perustamaan illegaalisia sosialidemokraattisia soluja, järjestöjä ja ryhmiä paikkakunnilla tahi liittymään näihin järjestöihin siellä, missä niitä jo on. Tällöin hylätään ehdottomasti kaikkien „virtausten” federaation tai tasa-arvoisuuden periaate ja tunnustetaan periaatteeksi vain vähemmistön lojaalinen alistuminen enemmistön tahtoon. Työläisryhmiltä eri suuntausten lehdille saatujen rahalahjoitusten lukua, vuodesta 1913 alkaen, pidetään legaalisessa lehdistössä kaikkein oikeimpaan osuvana, vaikkakin likimääräisenä osoittimena työväenliikkeen eri virtausten voimasuhteista. Sen vuoksi tämä luku julkaistaan kaikissa puolueen julkaisuissa ja kaikki julkaisut kehottavat kaikkia paikallisia sosialidemokraatteja vastedes, VSDTP:n uuteen kongressiin saakka, ottamaan nämä numerotiedot ohjeekseen kaikissa käytännöllisissä toimenpiteissään.

Puolueenjäsenyyden määrittelyä koskevan kysymyksen suhteen todetaan, että vain kuuluminen illegaaliseen soluun, ryhmään tai muuhun järjestöön (samantekevää, onko se paikallinen, tehtaan vai piirin järjestö vaiko sosialidemokraattinen ryhmä legaalisessa yhdistyksessä), vain illegaalinen toiminta kokousten järjestämiseksi, puolueen päätösten pohtimiseksi ja illegaalisen kirjallisuuden levittämiseksi, *vain* se otetaan huomioon puolueenjäsenyyttä määriteltäessä.

Kaikkien ryhmien ja „virtausten” on viipymättä julkaittava aivan selvät ja määrätietoiset illegaaliset julistukset tästä asiasta.

7. Myönnetään ehdottoman sietämättömäksi kahden keskenään kilvoittelevan lehden olemassaolo samassa kaupungissa tahi samalla paikkakunnalla. Vähemmistöllä on oikeus pohtia koko puolueen tietien ohjelma-, taktiikka- ja organisaatioerimielisyyksiä väittelylehdessä, joka on perustettava erikseen, muttei saa esiintyä kilvoittelevassa sanomalehdessä ja desorganisoida siten enemmistön toimenpiteitä ja päätöksiä.

Ottaen huomioon, että pietarilaista likvidaattorien lehteä, joka on enimmäkseen porvaristolta saatujen eikä proletaaristen rahojen varassa, julkaistaan vastoin Pietarin valvutuneiden sosialidemokraattisten työläisten ilmeisen ja kiistattoman * enemmistön tahtoa ja että se aiheuttaa tavatonta desorganisaatiota kehottaessaan olemaan piittaamatta enemmistön tahdosta, todetaan välttämättömäksi lakkauttaa heti tämä lehti ja perustaa samanaikaisesti väittelylehti.

8. Vahvistetaan aivan selvästi ja ehdottomasti vuonna 1903 pidetyn II edustajakokouksen kuin myöskin vuonna 1907 pidetyn Lontoon edustajakokouksen päätöslauselma yleensä narodnikkien suuntauksen ja muun muassa sosialistivallankumouksellisten puolueen porvarillis-demokraattisesta luonteesta.

Kaikkinaiset sosialidemokraattien yhden osan blokit eli liitot tahi väliaikaiset sopimukset sosialistivallankumouksellisten (ja ylipäänsä narodnikkien) kanssa sosialidemokraattien toista osaa vastaan katsotaan ehdottomasti sallimattomiksi.

Pietarilaisten likvidaattorien menettely tuomitaan suoraan ja ehdottomasti, koska he eivät edes omassa „elokuun konferenssissaankaan” julistaneet mitään uutta sosialidemokraattien linjaa sosialistivallankumouksellisten suhteen, vaan ovat Pietarissa vakuutuslaitosten vaaleissa käyttäneet ja käyttävät sosialidemokraattisten työläisten valtaenemmistöä vastaan blokkeja ja sopimuksia sosialistivallankumouksellisten kanssa.

Myönnetään sietämättömäksi huomatuimpien likvidaattorien ja likvidaattoruutta puolustaviin pikkuryhmiin kuuluvien huomattujen sosialidemokraattien (Plehanov, Trotski y.m.) kirjallisuusliitto sosialistivallankumouksellisten kanssa, jotka pietarilaisessa „Sovremennik” aikakauslehdessä propagoivat sellaista, että „vanhat ryhmittelyt on joka tapauksessa hävitetty”, että „ei saa selvää, mihin loppuu marxilaisuus ja mistä alkaa narodnikkilaisuus” („Sovremennik” № 7, s. 76).

* Likvidaattorit ovat laskeneet lehdessään („Nasha Rabotshaja Gazeta” № 34, 13.VI.1914), että Pietarissa on 72% pravdalaisia ja 28% likvidaattoreita. Tässä kummallisessa laskelmassa ei ole otettu huomioon työläisryhmien lukua, vaan sekä työläisiltä että porvareilta kerättyjen ruplien summa, joten 10.000 työläistä, jos kukin heistä on lahjoittanut 10 kopeekkaa, arvostetaan samaksi kuin 1 porvari, joka on lahjoittanut 1.000 ruplaa. Todellisuudessa oli työläisryhmien luku Pietarissa tammikuun 1 päivästä toukokuun 13 päivään 1914 pravdalaisilla 2.024 ja likvidaattoreilla 308, s.o. 86% ja 14%.

Niitä kirjailijoita, jotka haluavat olla sosialidemokraattisen puolueen jäseninä ja avustavat tätä aikakauslehteä muutenkin kuin saadakseen tarvitsemaansa tienestiä porvarillisilta julkaisuilta, kehoitetaan jäämään pois tämän aikakauslehden avustajien joukosta ja julkaisemaan siitä ilmoituksen.

9. Koska erilliset ja karsinoituneet ulkomaiset pikkuryhmät, jotka toimivat ilman joltakin Venäjän puoluejärjestöltä saatuja valtuuksia ja ilman tällaisen järjestön kanssa solmittua sopimusta, aiheuttavat tavatonta epäjärjestystä Venäjän työväenliikkeessä, katsotaan välttämättömäksi tehdä ja toteuttaa sellainen päätös, että kaikki ulkomaiset ryhmät ilman mitään poikkeusta voivat pitää yhteyttä Venäjällä toimiviin järjestöihin vain puolueen Keskuskomitean kautta.

Ne ulkomaiset ryhmät, jotka eivät alistu sosialidemokraattisen työn venäläisen keskuksen, s.o. Keskuskomitean tahoon ja aiheuttavat epäjärjestystä pitämällä yllä erikoisyhteyksiä Venäjään ohittaen Keskuskomitean, eivät saa käyttää VSDTP:n nimeä.

Ulkomaille on perustettava ulkomailla toimitettujen rahakeräysten kustannuksella sosialidemokraattinen väittelylehti, jossa kaikin puolin pohditaan sensuurin ulottumattomissa ohjelma-, taktiikka- ja organisaatiokysymyksiä.

On vahvistettava ja ehdottomasti toteutettava se puolueen sääntöjen (3. §) määräys, että vain „vahvistetulla puoluejärjestöllä on oikeus julkaista puoluekirjallisuutta”.

10. Myönnetään kaikille sosialidemokraateille ehdottoman velvoittavaksi Lontoon KK:n (tammikuun alussa 1908) yksimielisesti hyväksymä päätöslauselma, jossa sanotaan: „koko nykytilanteesta juontuva sosialidemokraattien voimaperäinen työ ammatillisessa liikkeessä on suoritettava Lontoon * ja Stuttgartin ** päätöslauselmien hengessä, t.s. ei missään tapauksessa sellaisessa hengessä, että periaatteessa tunnustettaisiin ammattiliittojen neutraalisuus eli puolueettomuus, vaan päinvastoin sellaisessa hengessä, että pyritään herkeämättä lähentämään ammattiliitot ja sosialidemokraattinen puolue mitä kiinteimmin toisiinsa”.

* s.o. vuonna 1907 pidetyn VSDTP:n Lontoon edustajakokouksen päätöslauselman.

** s.o. vuonna 1907 pidetyn Stuttgartin kansainvälisen sosialistikongressin päätöslauselman.

Myönnetään, että yritykset harjoittaa ammattiliitoissa agitaatiota illegaalista VSDTP:tä vastaan eivät sovi yhteen puolueeseen kuulumisen kanssa.

Likvidaattorit antavat lupauksen, etteivät he kehota alistumattomuuteen ammattiliittojen hallintoja kohtaan, alistuvat lojaalisesti ammattiliittojen marxilaisen enemmistön tahtoon eivätkä missään tapauksessa järjestä rinnakkaisia, hajottavia ammattiliittoja.

Sama koskee myös työskentelyä erilaisissa työväen yhdistyksissä — klubeissa j.n.e.

Kaikki sosialidemokraatit ovat velvolliset kuulumaan illegaaliin sosialidemokraattisiin soluihin kunkin ammattiliiton, kulttuuri- ja valistusseuran y.m.s. sisällä. Illegaalisen puolueen päätökset ovat näille soluille velvoittavia.

Myönnetään, että kaikki sosialidemokraatit ovat velvolliset taistelemaan ammattiliittojen kansallisen tunnusmerkin mukaan jakamista *vastaan*.

11. Myönnetään, että lehdessä esiintymiset sitä edustustoa vastaan, jonka pietarilaiset työläiset ovat valinneet vakuutuslaitoksiin (Yleisvenäläiseen vakuutusneuvostoon, Pääkaupungin vakuutustoimistoon y.m.), ja kehotukset olla alistumatta sen määräyksiin j.n.e. ovat *sallimattomia*. Myönnetään, että tämän työläisedustuston hyväksymä vakuutusohjelma on *pakollinen*.

Aikakauslehti „Strahovanije Rabotshih”¹³⁷, joka kilvoittelee työläisten vakuutusedustuston virallista äänenkannattajaa („Voprosy Strahovanija”) vastaan, lakkautetaan.

12. Kaukasian sosialidemokraattien on tunnustettava, että agitaatio kansallisen kulttuuriautonomian puolesta, jonka VSDTP:n ohjelma on hylännyt, on sallimatonta.

Kaukasian sosialidemokraattien on annettava lupaus, etteivät he riko sitä periaatetta, jonka mukaan kussakin kaupungissa täytyy olla yhteinen internationaalinen järjestö, eivätkä missään tapauksessa — enempää poliittisessa kuin ammatillisessa järjestössä — ryhdy jakamaan työläisiä kansallisuuksittain.

13. Valtakunnanduuman kuuden jäsenen (Tshheidzen ryhmän) ja myös edustaja Burjanovin on hyväksyttävä kaikki edellä mainitut ehdot.

Tshheidzen ryhmän on ilmoitettava Duuman puhujakorokkeelta, että Venäjän sosialidemokratian ohjelman

mukaisesti se *peruu* julistamansa „kansallisen kulttuuriautonomian” (ja sen salanimityksen: „laitokset” j.n.e.).

Tshheidzen ryhmän täytyy tunnustaa puolueen tammikuun konferenssissa 1912 valitun Keskuskomitean johto, kaikkien puoluepäätösten velvoittavuus tälle ryhmälle sekä Keskuskomitean veto *-oikeus.

Siinä ne ehdot, joilla puolueemme Keskuskomitea pitää mahdollisena yhtenäisyyden aikaansaamista ja ottaa aloit- taakseen kampanjan yhtenäisyyden hyväksi. Sen likvidaattoriryhmän kanssa, joka julkaisee „Nasha Zarjaa” ja „Nasha Rabotshaja Gazetaa”, tämän ryhmän *nykyisen* taktiikan vallitessa me katsomme kaikki neuvottelut ja yhteydet kerrassaan mahdottomiksi. Kaikkia muita ryhmiä, virtauksia, fraktioita ja laitoksia, jotka puolustavat likvi- daattoreita tai propagoivat yhtenäisyyden tai kompromis- sien aikaansaamista likvidaattorien kanssa, me pidämme fiktioina — sen poliittisen realiteetin kannalta, mikä niillä on Venäjän työväenliikkeessä.

Me julistamme, että jos Venäjän työväenluokalle syöte- tään sanallisia vakuutteluja ja lupauksia, että yhtenäisyyden aikaansaaminen likvidaattorien ryhmän kanssa on mahdol- lista ja helppoa, niin se on perin huono palvelus asialle ja merkitsee fraasien esittämistä realiteetiksi.

Sen vuoksi teemme seuraavan käytännöllisen ehdotuksen.

Puolueessamme herätettiin jo vuosi sitten kysymys puo- luekongressin koolle kutsumisesta. Tämä asia saatettiin tie- toon VSDTP:n Keskuskomiteassa kesällä 1913 pidetyn neu- vottelukokouksen päätöslauselmissa. Nyt tämä kongressin koollekutsumissuunnitelma on jo lähellä toteutumista. Puo- lueemme kongressi ¹³⁸ pidetään luultavasti lähitulevaisuu- dessa, heti Wienin kongressin jälkeen tai ehkenpä sen aikana. Luonnollisesti pyydämme tovereita olemaan julkai- sematta ja puhumatta mitään tästä asiasta. Jos vangitsemi- set osoittautuvat hyvin laajoiksi, niin mahdollisesti kongres- sin asemesta pidetään konferenssi.

Niinpä siis, kieltäytyen kaikista likvidaattoreihin tai heidän puolustajiinsa lähentävistä toimenpiteistä *niin*

* — veto — kiellän; tässä tapauksessa tarkoittaa Keskuskomitean oikeutta kumota jokin päätös. *Toim.*

kauan kuin edellä mainitut ehdot ovat täyttämättä, me kehotamme kaikkia ryhmiä, virtauksia ja fraktioita, jotka pitävät — toisin kuin me — mahdollisena yhtenäisyyden tai rauhan tahi kompromissin aikaansaamista nykyisen likvidaattoriryhmän kanssa, sen säilyttäessä nykyisen taktiikkansa sellaisena kuin se on,— kehotamme kaikkia näitä ryhmiä käyttämään hyväkseen Wienin kongressia asettamiemme ehtojen yhteistä virallista pohdintaa varten.

Ne, jotka propagoivat rauhan tai kompromissin aikaansaamista likvidaattorien kanssa, älkööt rajoittuko propagointiin, vaan todistakoot *teoilla*, että yhtenäisyys nykyisten likvidaattorien kanssa on mahdollista.

Me puolestamme olemme hyvin iloisia, jos saamme puolueemme kongressissa tai konferenssissa ilmoittaa Venäjän työläisten neljän viidesosan edustajille kaikkien likvidaattoreita puolustavien ryhmien ja likvidaattoriryhmän yhteisen neuvottelukokouksen tuloksista.

14. Lopuksi minun on kajottava vielä erääseen seikkaan, joka on kovin epämiellyttävä, mutta jota ei voida sivuuttaa, kun vaihdetaan lojaalisti ja avomielisesti mielipiteitä sosialidemokraattisesta yhtenäisyydestä Venäjällä.

Asia on seuraava.

Meidän vastustajamme, likvidaattorit, käyvät lehdistössään vimmittua henkilökohtaista kampanjaa muutamia puolueemme jäseniä vastaan syyttäen heitä julkisesti ja joukkojen edessä jos jonkinlaisista epärehellisistä, katalista ja rikollisista teoista tahi kertoen lehdessään „huhuja” tuollaisista teoista. Puolueemme lehdistö vastaa noihin hyökkäilyihin sanoen likvidaattoreita — ja varsinkin heidän kahta johtajaansa Dania ja Martovia — parhaajiksi, sanoen sen suoraan, selvästi ja puolueemme Keskuskomitean nimessä.

Ei ole vaikea kuvitella, millaista desorganisaatiota ja turmelusta likvidaattorien moinen „kampanja” tuo joukkoihin; siihen me olemme vastanneet ja tulemme aina vastaamaan pitäen kiinni periaatteesta: „à corsaire — corsaire et demi” *. Mainitsemme lyhyesti neljä esimerkkiä:

1) L. Martov julkaisi Pariisissa vuonna 1911 kirjasen „Pelastajia vaiko lakkauttajia”, joka sisälsi pääasiassa syytöksiä Leniniä vastaan epärehellisistä ja rikollisista teoista. Martov toimitti tämän kirjasen saksannoksen Kautskylle,

* Vapaasti käännettynä: „kova kovaa vastaan”. *Toim.*

joka oli siihen aikaan erotumarina eräässä Venäjän sosialidemokratian kiistakysymyksessä. Kirjeessään Lunatsharskille („Vperjod” ryhmä) Kautsky nimitti tätä Martovin kirjasta „iljettäväksi”, ja Plehanov saattoi tämän lausunnon julkisuuteen venäläisessä sosialidemokraattisessa lehdistössä. Nyt likvidaattorien lehti on alkanut vähitellen, vihausten muodossa päästää tuon kirjasen sisältöä venäläisen yleisön tietoon.

2) Vuonna 1913 ja aivan tähän päivään asti likvidaattorien lehti on syyttänyt julkisesti epärehellisydestä puolueemme jäsentä Danskia, vakuutuslaitosten työntekijää. Syytökseen on antanut aihetta se, että Danskil palveli yksityisisännän, työnantajan järjestössä, oli porvariston palveluksessa. Puolueemme on useiden laitosten avulla („Pravdan” ja aikakauslehti „Prosveshtshenijen” toimitus, Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä Valta-kunnanduudessa, muutamat ammattiliitot j.n.e.) tarkastanut nuo syytökset ja todennut, että Danskil siirtyi vähitellen työnantajien palveluksesta työväenluokan palvelukseen ollen ensin „Pravdan” anonyymina avustajana. Kun Danskil liittyi lopullisesti puolueeseemme, kehoitettiin häntä puolueemme päätösten mukaisesti eroamaan kokonaan työnantajan järjestöstä. Danskil teki sen, erosi palveluksesta. Keskuskomitean nimessä toistan vielä kerran, että puolueemme pitää häntä rehellisenä toverina eikä salli kenenkään rankaisematta tahria hänen kunniaansa. Syyttäessään likvidaattoreita Danskiln parhaamisesta meidän lehdistömme osoitti, että likvidaattorit ovat tässä tapauksessa erikoisen epärehellisiä, sillä itse Martov kirjoittelee vakituisesti porvarislehteen käyttäen toista salanimeä (esitän tässä tosiasian täydellisesti: *Jegorov* „Kijevskaja Myslissa”) ja likvidaattorien lehden lähimmistä avustajista *Jezhov* palveli työnantajan liitossa ja *Jermanski* palveli tai palvelee edelleenkin.

3) Duuman jäsen Malinovskil lähti äkkiä, syytää selittämättä, pois Duumasta, luopui valtuuksistaan. Työläisemme kutsuivat kokoon paikalliset ja keskuksen johtavat elimet ja tuomitsivat Malinovskiln erotettavaksi puolueesta, koska hän oli poistunut taistelupaikalta hajottavalla, karkurin tavalla, antamatta selitystä ja ennen kuin asia oli ennakkolta käsitelty kollegiossa. Likvidaattorien lehti ryhtyi silloin julkaisemaan anonyymeja huhuja, että Malinovskil on

provokaattori, ja vaati nämä huhut tarkastettaviksi ryhmien kesken. Keskuskomiteamme ilmoitti menevänsä takuuseen Malinovskista, tutkineensa huhut ja menevänsä takuuseen siitä, että Dan ja Martov harjoittavat häpeällistä parjausta. Mihinkään likvidaattorien kanssa yhteisiin komissioihin Keskuskomitea ei tule, vaan se syyttää, samoin kuin Moskovan 10 ammattiliiton edustajatkin, parjauksesta niitä henkilöitä, jotka rohkenevat päästää lehtiin anonyymeja „*huhuja*” provokaatiosta sen sijaan, että järjestötietä toimittaisivat nämä huhut joko meidän Keskuskomiteallemme *tahi omalle* Keskuskomitealleen („Organisaatiokomitealle”), Bundille ja likvidaattoreihin luottavien ryhmien kollektiiveille huhujen tarkastamiseksi *kollegioissa* ja vastuunalaisissa elimissä. Burtsev ilmoitti, ettei hän usko huhuihin. Meidän Keskuskomiteamme tutkimuslautakunta ilmoitti julkaisevansa tiedot näiden huhujen levittäjistä. Voin vain lisätä, että nämä levittäjät ovat *likvidaattoreita*.

4) Likvidaattorien lehti julkaisi hiljattain II Duuman entisen jäsenen Aleksinkin avoimen kirjeen, jossa syytetään petturuudesta toveri Antonovia, pakkotyölaitoksessa ollutta puolueemme jäsentä. Toveri Antonovin käyttäytyminen on kuitenkin todettu moitteettomaksi niin hänen karkotustoveriensä asettamassa komiteassa kuin myös puolueen Keskuskomitean päätöksessä, vv. 1907—1908 Suomessa, jolloin Keskuskomiteaan kuuluivat myös menshevikit (s.o. nykyiset likvidaattorit) ja kaikki „kansalliset järjestöt”. Lehtiemme vastaus merkitsee taaskin Danin ja Martovin syyttämistä parjauksen levittämisestä.

Minun on Keskuskomitean toimeksiannosta tehtävä Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevalle komitealle käytännöllinen ehdotus tämän johdosta. Me pidämme likvidaattorien menettelytapoja eräänlaisena puolueesta erotettujen henkilöiden käyttämänä poliittisen taistelun keinona. Sen vuoksi emme luota asian „parantamiseen” moraalisaarnojen avulla. Mutta kun likvidaattoreita suojelevat laitokset (esimerkiksi „Organisaatiokomitea” ja Bund sekä Trotski) ja samoin myös lukuisat ulkomaiset ryhmät (Plehanov mukaanluettuna) puhuvat meille näiden likvidaattorien kanssa aikaansaataavasta „*yhtenäisyydestä*”, niin me teemme heille Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpaneavassa komiteassa seuraavan ehdotuksen:

sanokoot avoimesti ja julkisesti, kiertelemättä, hyväksyvätkö he likvidaattorien „kampanjan” kaikki mainitut 4 kohtaa (joihin likvidaattorit vielä varmasti lisäävät 44 kohtaa) vai eivätkö hyväksy.

Elleivät hyväksy, niin saakoot Venäjän työläiset tietää sen.

Jos hyväksyvät, niin *kaikki* ne ryhmät, jotka ehdottavat meille „yhtenäisyyttä” eli kompromissia likvidaattorien kanssa, valitkoot yhteisen komission ja laatikoot puolueemme tiettyjä jäseniä vastaan perustellun, asiallisen, avoimen syytöksen heidän epärehellisistä teoistaan. Me jätämme tämän syytöksen puolueemme kongressille sekä kehoitamme kaikkien likvidaattoreita suojelevien ryhmien muodostaman komission edustajia tulemaan kongressiimme ja esittämään todistuksensa.

Katsomme velvollisuudeksemme ilmoittaa, että ellei sitä tehdä, niin puolueessamme tulee vahvistumaan se puolueemme riveissä jo nyt ilmaistu mielipide, että kaikki likvidaattorien kanssa aikaansaataavaa „yhtenäisyyttä” puolustavat ryhmät *sala*a kannattavat parhaajia.

Venäjän valvutuneiden työläisten enemmistön nimessä me tulemme puolustamaan puoluejärjestöämme hajottajilta, emmekä me tunnusta muuta puolustuskeinoa kuin sen, mitä olemme käyttäneet ja mikä ylempänä mainittiin (ellei puhuta porvarillisesta oikeudesta, johon me turvaudumme heti ensi tilaisuudessa).

Tähän päättyy selostukseni, jonka tein Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Keskuskomitean toimeksiannosta. Katson voivani tehdä siitä yhteenvedon kahden lyhyen teesin muodossa:

Muodollisesti tilanne on tällainen. Puolueemme, joka palautettiin ennalleen vuoden 1912 tammikuun konferenssissa likvidaattorien ryhmän vastarinnasta huolimatta, erotti heidät puolueesta. Venäjän valvutuneiden työläisten valtaenemmistö on sen *jälkeen*, 2½ vuotta jatkuneen liikkeen jälkeen hyväksynyt meidän puoluelinjamme. Sen vuoksi meillä on täysi syy olla vielä varmemmin kuin aikaisemmin vakuuttuneita linjamme oikeellisuudesta, *emmekä me siitä peräänny*. Jos likvidaattorit ja heitä puolustavat ryhmät haluavat, että me peruuttaisimme päätöslauselman likvidaattorien erottamisesta puolueesta, niin Keskuskomiteamme on valmis esittämään puolueemme

kongressille vastaavan ehdotuksen ja puolustamaan sitä *vain* mainitsemillani ehdoilla.

Materiaalisesti, s.o. asian olemuksen kannalta, tilanne on tällainen. Venäjä elää porvarillisten vallankumousten aikakautta, jolloin horjuvat intelligenssiryhmät ovat joskus taipuvaisia pitämään itseään sosialidemokraatteina tahi tukemaan sitä sosialidemokratian sisällä ilmenevää opportunistista virtausta, jota vastaan puolueemme on taistellut 20 vuotta („ekonomismi” vuosina 1895—1902; „menshevismi” vuosina 1903—1908 ja „likvidaattoruus” vuosina 1908—1914). Likvidaattorien Elokuun (1912) blokin ja sen hajoamisen antama kokemus osoitti, että likvidaattorit ja heidän puolustajansa itse eivät kerta kaikkiaan kykene muodostamaan mitään puoluetta eivätkä järjestöä. Vain taistelussa näitä ryhmiä vastaan on muodostumassa ja voi muodostua todellinen työväen sosialidemokraattinen puolue Venäjällä, puolue, joka on jo nyt, tavattoman suurista vaikeuksista huolimatta, yhdistänyt ympärilleen $\frac{8}{10}$ valveutuneista työläisistä (kun lasketaan vain sosialidemokraatit) tahi $\frac{7}{10}$ (kun otetaan lukuun sekä sosdemit että eserrät).

Liitettä

OHJEITA

I. PRIVÉES * HUOMAUTUKSIA

Kysymyksestä, mitä tekemistä „yhtenäisyyden” kanssa on numerotiedoilla siitä, kulkeeko pravdalaisten mukana tai oikeammin kuuluuko pravdalaisiin työläisten enemmistö vai vähemmistö Venäjällä, on mainittava:

1. Kun tietty puolue tai ryhmä esittää selvästi ja tarkasti ohjelman tahi taktiikan, johon puolueemme ei voi periaatteellisesti suostua, niin kysymyksellä enemmistöstä ei tietenkään ole merkitystä. Esimerkiksi jos eserrien puolue (vasemmistonarodnikit), joka eroaa meidän puolueestamme sekä ohjelman että taktiikan puolesta, saisi puolelleen Venäjän työväen enemmistön, niin tämä ei suinkaan saisi meitä perääntymään linjaltamme. Sama koskee myös suoranaisia ja määrätietoisia „maanalaisuuden” (=illegaalisen puolueen) kieltäjiä nykyisellä Venäjällä.

Mutta muutamat sosialidemokraattien ryhmät ja osa likvidaattoreista väittävät, ettei niiden ja meidän välillä ole sovittamattomia periaatteellisia ristiriitoja. Sellaisille ryhmille ja henkilöille meidän täytyy osoittaa heidän epäjohdonmukaisuutensa, jos he kieltäytyvät alistumasta enemmistön tahtoon.

2. Siitä, että taktiikka- ja organisaatiolinjamme on oikea, meidät on saanut vakuuttuneiksi ennen kaikkea monivuotinen tutustumisemme Venäjän sosialidemokraattiseen työväenliikkeeseen ja osallistumisemme siihen sekä niin ikään teoreettiset, marxilaiset vakaumuksemme. Mutta olemme sitä mieltä, että *joukkoluontoisen* työväenliikkeen käytäntö on ainakin yhtä tärkeää kuin teoria ja että vain tämä käytäntö voi muodostua periaatteidemme vakavaksi

* — erillisiä. *Toim.*

tarkastukseksi. „On harmaat, ystäväni, kaikki teoriat, elämän kultapuu vain ikivihannoiva” (Faust). Senpä vuoksi se tosiasia, että kun on 2¹/₂ vuotta taisteltu likvidaattoruutta ja sen liittolaisia vastaan, niin ⁴/₅ valvutuneista työläisistä esiintyy „pravdalaisuuden” puolesta,— se tosiasia voimistaa vakaumustamme, että linjamme on oikea, ja tekee tämän vakaumuksen järkähtämättömäksi.

3. Meillä Venäjällä melkein jokainen ryhmä eli „fraktio” (vanha nimitys) syyttää toista siitä, että se *ei* ole työväen, vaan porvarisintelligenssin ryhmä. Me pidämme tätä syytöstä tahi oikeammin tätä näkökohtaa, tätä mainintaa tuon tai tämän ryhmän yhteiskunnallisesta merkityksestä *periaatteellisesti äärettömän tärkeänä*. Mutta juuri siksi, että pidämme sitä äärettömän tärkeänä, me katsomme velvollisuudeksemme vahvistaa *meidän* mielihiteemme toisten ryhmien yhteiskunnallisesta merkityksestä *objektiivisilla* tosiasioilla eikä heittä perustelematonta väitettä. Sillä objektiiviset tosiasiat todistavat ehdottomasti ja kumoamattomasti, että *vain* pravdalaisuus on *työväen* suuntaus Venäjällä, kun taas likvidaattoruus ja eserräläisyys ovat *todellisuudessa* porvarisintelligenssin suuntauksia.

II. PRIVÉES HUOMAUTUKSIA

Jos joku (samantekevää, joku Kansainvälisestä sosialistisesta toimistosta tai vastustajista) yrittää „jäävätä” tahi *lykätä syrjään* numerotiedot meidän enemmistöstämme, objektiiviset numerotiedot, niin on välttämättä pyydyttävä puheenvuoro virallisen ilmoituksen tekemistä varten koko valtuuskunnan nimessä, seuraavansisältöisen virallisen vastalauseen esittämiseksi:

Esitämme jyrkän vastalauseen sellaista lausuntoa (tahi yrittystä, viittausta y.m.s.) vastaan, että meidän objektiivisia numerotietojamme siitä, kenen mukana Venäjän valvutuneiden työläisten valtaenemmistö kulkee, ei muka voida ottaa käsiteltäväksi Toimeenpanevassa komiteassa, koska se ei ole niitä tarkastanut (tahi koska ne eivät kuulu yhtenäisyyskysymykseen). Me päinvastoin olemme sitä mieltä, että koko Internationalen ilmeinen mielenkiinto ja KST:n päätöslauselmassa (joulukuu 1913) selvästi ilmaistu KST:n tahto edellyttää mitä täydellisimpien, täsmällisimpien ja asiakir-

joilla vahvistettujen tietojen saantia Venäjän työväenliikkeen todellisesta tilasta.

Olemme sitä mieltä, että vastustajamme, jotka tiesivät KST:n joulukuun päätöksen, eivät ole täyttäneet velvollisuuttaan, koska he eivät ole tähän mennessä keränneet itseenäisesti objektiivisia tietoja Venäjän työväenliikkeestä.

Esitämme mielipiteenämme, että tämän jälkeen, kun тов. Vandervelde on tehnyt onnistuneen matkansa Venäjälle, ei ole mitään epäilystä siitä, etteikö KST:n Toimeenpaneva komitea voisi тов. Vandervelden kautta aivan laillisesti lähettää avointa kirjettä kaikille Venäjän työväenlehtien (tai työväenlehdiksi haluavien) toimituksille ja Venäjän kaikkien laillisten työväenyhdistysten hallintojen kaikille jäsenille saadakseen välittömästi lähteestä tiedot siitä, miten Venäjän valvutuneet työläiset jakautuvat pravdalaisiin, likvidaattoreihin, eserriin (vasemmistonarodnikeihin) ja muihin suuntauksiin.

Ilman tällaisia objektiivisia tietoja ei erillisten „ryhmien” edustajien subjektiivisilla lausunnoilla ole kerrassaan mitään arvoa.

III. EI SELOSTUKSEEN

Muutamista latvialaisten edustajakokouksessa esitetyistä likvidaattorien hajallisista lausunnoista sekä lehdissä olleista viittauksista päätellen eräänä heidän „yhdistymis”-puijauksensa suunnitelmana on „yhteisen edustajakokouksen” suunnitelma.

Tämä suunnitelma, jonka ilmeisenä tarkoituksena on pyydystää luottavia ulkomaalaisia, on osapuulleen seuraavanlainen: joko järjestetään „federatiivinen” organisaatiokomitea yhteisen edustajakokouksen koollekutsumiseksi tai „täydennetään” puolueemme Keskuskomiteaa jonkin likvidaattorijärjestön edustajilla yhteisen edustajakokouksen koollekutsumista varten.

Tämä suunnitelma ei kerta kaikkiaan kelpaa meille missään muodossa, ja jos se tavalla tai toisella nostetaan esiin „konferenssissa” Brysselissä, niin Keskuskomitean valtuuskunnan pitää ilmoittaa:

Me emme voi suostua kerrassaan mihinkään toimenpiteisiin yhteisen edustajakokouksen tai federaation tahi vaikkapa vähäisenkin lähentymisen aikaansaamiseksi ennen

kuin likvidaattorien ryhmä täyttää asettamamme ehdot. Sillä muuten kuin näiden ehtojen täyttämisen *jälkeen* me emme voi osoittaa *pienintäkään* luottamusta likvidaattorien ryhmälle, joka on erotettu puolueesta ja joka jatkaa lehdessään joka päivä hajottavaa työtä.

Jos osoittaisimme luottamusta tälle ryhmälle, niin se merkitsisi ryhmän *kannustamista* jatkamaan hajotustyötään. Mutta me vaadimme — edustajakokoustemme, neuvottelukokoustemme ja Keskuskomitean päätösten perusteella — *lopettamaan* likvidaattorien tuollaisen toiminnan pitäen tätä „rauhan” *conditio sine qua non* *.

Se, että virallisesti puolueesta erottamatta jääneet ryhmät tai järjestöt (esim. Bund tahi Kaukasian aluebyroo taikka duumaedustajien „kuusikko” j.n.e.) suojelevat likvidaattoreita, ei muuta asiaa hitustakaan. Venäjällä suoritettavan työn kannalta oleellinen ja reaalinen merkitys on *vain* tuolla likvidaattorien ryhmällä lehtineen, joka kehottaa rikkomaan enemmistön tahtoa vastaan.

Jos Bund, Tshheidzen y.m. duumaedustaja-„kuusikko”, Kaukasian aluekomitea tai Trotski tahi Organisaatiokomitea taikka kuka hyvänsä tahtoo lähentyä meihin, niin *saa-koon* ensin likvidaattorien ryhmän hyväksymään ehtomme tahi tuomitkoon päättävästi tuon ryhmän ja katkaiskoon suhteensa siihen. Ilman sitä ei voi olla puhettakaan *pienimmistäkään* askelista, jotka ilmentäisivät luottamustamme likvidaattorien ryhmään.

Ne, jotka todellakin tahtovat yhtenäisyyttä Venäjän sosialidemokratian kanssa, älkööt rakentako itselleen mitään harhakuvia ja älkööt uskoko subjektiivisiin vakuutteluihin, lupauksiin y.m.s. Yhtenäisyyteen on olemassa yksi ja vain yksi tie: vähemmistö, joka on poistunut illegaalisesta puolueesta ja joka hajottaa puoluetta ja yrittää tehdä tyhjäksi enemmistön työn ja tahdon, on saatava luopumaan menettelytavoistaan ja *osoittamaan teoilla*, että se haluaa kunnioittaa enemmistön tahtoa.

Mikään suoranainen tai välillinen likvidaattorien ryhmän rohkaiseminen jatkamaan *nykyistä* menettelyään tai se, että siinä herätetään toivoa tämän ryhmän kanssa aikaansaattavan „federaation” tai „sovinnon” tahi „yhteisen edustajakokouksen” taikka „lähentymisen” y.m.s. mahdolli-

* — välttämättömänä ehtona. *Toim.*

suudesta *ennen* kuin se lopettaa nykyisen toimintansa ja *todellisuudessa* alistuu enemmistön tahtoon, ei johda mihinkään tulokseen. Venäjän sosialidemokraattisten työläisten puolue, joka on yhdistänyt ympärilleen $\frac{4}{5}$ valvutuneista työläisistä, *ei salli* rikkoa tahtoaan vastaan.

Niiden ryhmien ja laitosten, jotka „vakuuttelevat” itselleen sekä muille, etteivät likvidaattorit ole niinkään pahoja (Bund, Organisaatiokomitea, Kaukasian aluekomitea), täytyy oppia ymmärtämään, että me emme tarvitse sanoja, vaan tekoja. Järjestäkööt *ne*, jos luottavat likvidaattoreihin, *oman* edustajakokouksensa heidän kanssaan, esittäkööt tälle edustajakokoukselle *meidän* ehtomme, saakoot likvidaattorit antamaan myönteisen vastauksen ja täyttämään nämä ehdot käytännössä. Me katsomme, minkälaiset ovat tulokset, me odotamme *tekoja*, mutta lupauksiin emme usko.

Sen jälkeen, kun ehtomme on todella täytetty, ja vain sen jälkeen ovat yhteinen edustajakokous ja sitä lähentävät toimenpiteet mahdollisia.

Ulkomaalaiset sosialistiverit erehtyvät joskus erikoisen pahasti, kun he luulevat auttavansa yhtenäisyysasiaa herättämällä likvidaattoreissa toivoa, että me rupeamme työskentelemään likvidaattorien kanssa, vaikka nämä *eivät* muuta täydellisesti ja radikaalisesti menettelyään, vaikka he *eivät* alistu enemmistön tahtoon. Tällainen taktiikka merkitsee objektiivisesti hajottajien auttamista eikä yhtenäisyyden auttamista.

Asettamamme ehdot ovat meidän luonnoksemme „pacte d’unité” (yhtenäisyys sopimusta) varten, eikä voi olla puhettakaan mistään lähentymisestä, ennen kuin likvidaattorit allekirjoittavat tämän sopimuksen, ennen kuin he todella täyttävät sen.

IV

Kysymykseen mielenosoituksesta 4.IV.1914*. 1) Olen tilannut vielä Pietarista (Popoville) „Stoikaja Myslin” (eserräläinen) 18. numeron sekä porvarilliset lehdet 4—5.IV. 1914. Jos ne saadaan, niin ne pitäisi käyttää selostuksen asiakirjojen täydennykseksi.

* Ks. tätä osaa, ss. 502—505. *Toim.*

Me emme väitä, etteivät likvidaattorit ole milloinkaan julkaisseet lentolehtisiä. Heillä oli lentolehtinen toukokuussa 1913 (wieniläinen), mutta v. 1914, kuten *pietarilaiset sanovat*, ei heillä ole ollut. Kerrotaan, että oli yksi lakosta.

Mutta *yksi* tyypillisistä illegaalisen toiminnan jarruttamistapauksista oli 4.IV.1914.

Jos Plehanov tai Rubanovitsh haluavat esiintyä, niin äänestämmekö me heidän läsnäolonsa *puolesta*? Minä vastaisin: „me äänestäisimme *vastaan*, sillä Rubanovitsh ei ole sosialidemokraatti ja Plehanov taas *ei edusta ketään Venäjältä*. Mutta koska selostuksessamme on suoranainen hyökkäys Plehanovin ryhmää ja Rubanovitshin suuntausta vastaan, niin emme halua äänestää vastaan, vaan *pidättäydymme*”.

Entä takeet vähemmistölle? kysytään meiltä.

„Ei, me emme suostu puhumaan puolueesta erotetun likvidaattoriryhmän kanssa, emme tämän ryhmän johdosta emmekä mistään takeista. Me itse vaadimme takeita likvidaattoreilta ja heidän ystäviltyään”.

N. B.*: ehtojemme yleisenä henkenä on taistelu *vanhasta* poikkeamisia ja *uuteen puolueeseen kääntymistä* vastaan. Nous ne marchons pas! ** Vertaa Axelrodia „*puolureformista eli oikeammin puoluevallankumouksesta*” ***.

N. B. ||| Ken kirjoittaa näin, hän on naurettava, jos hän valittaa kahtiajakaantumista!!!

Onko „*Venäjän SDTP*” laillinen ilman kansallisia?
Se on laillinen, sillä se oli *Venäjän* puolue vuodesta 1898 vuoteen 1903 ilman puolalaisia ja latvialaisia ja vuo-

* — Nota bene — huomatkkaa. *Toim.*

** — Me emme ole suostuvaisia! *Toim.*

*** Ks. Teokset, 18. osa, ss. 160—171. *Toim.*

desta 1903 vuoteen 1906 ilman puolalaisia, latvialaisia ja BUNDia!

Me emme ole erottaneet kansallisia, he ovat itse lähteneet pois likvidaattorien vuoksi. Tant pis pour eux!! *

Konferenssin pöytäkirjojen julkaisemisen puolesta on taisteltava *kaikin voimin* ja on jätettävä *kirjallinen* vastalause, jos kieltäydytään (jos kieltäytyvät yleensä, niin on vaadittava julkaisemaan meidän päätöslauselmamme — *me julkaisemme kuitenkin* — sekä *vastapuolen päätöslauselmat* (tällöin Toimeenpaneva komitea voi jättää pois „henkilöllisyydet”).

Meillä on yksi ainoa tarkoitusperä: pakottaa likvidaattorit + Bund + P.P.S. + Plehanov *muotoilemaan* vastapuolen päätöslauselmat ja ehdotukset. Me taas emme suostu *mistään hinnasta mihinkään*, vaan poistumme, *luvaten* esittää kongressillemme *kalliiden* toveriemme „vastaehdotukset”.

Kaikkein tärkeintä on korostaa (mieluummin vastauksessa), että meidän „ehtomme” pääpiirteissään ovat *työlläiset jo kauan sitten julkaisseet*. Lähetän Popoville vastaavat „Pravdan” numerot.

Millainen Brysselin konferenssin työjärjestys olisi meidän kannaltamme katsoen toivottava?

Ensin *kaikkien* järjestöjen ja ryhmien selostukset, mikä ottaa melko paljon aikaa. Sitten lyhyet puheenvuorot, ja sen jälkeen *kaikki* järjestöt ja ryhmät *muotoilevat konkreettiset* ehdotuksensa.

Kun kaikki konferenssin osanottajat ovat muotoilleet konkreettiset ehdotuksensa, niin sanokoon sitten jokainen, pitääkö hän *näiden ehdotusten pohjalla* mahdollisena ottaa uusia askeleita lähentymiseen tahi

* — Sitä pahempi helle! Toim.

keskustelua lähentymisestä vai esittääkö hän *kaikki* ehdotukset järjestölleen pitäen lähentymistä mahdottomana.

On selvää, että me puolestamme *emme hyväksy ainakaan* likvidaattorien, Bundin, Rosan ja Plehanovin (emmekä myöskään Kautskyn ja Vandervelden) ehdotuksia, vaan esitämme heidän ehdotuksensa kongressillemme tai konferenssillemme.

Meidän tehtävänämmä on vain sanoa mahdollisimman selvästi ehtomme, *merkitä paperille* „heikäläiset” ehdot ja lähteä pois.

Ovatko ehtomme ultimatiivisia? kysytään meiltä. Eivät ole. Katsomme, millaisia vastaehdotuksia meille tehdään, ja sitten vastaamme, voimmeko keskustella edelleen tällä pohjalla vai emme (on odotettava *kaikkia*, pyydettyä *kaikkia* antamaan *kaikista* kysymyksistä vastaehdotuksensa ja lähdevä pois. Voilà notre programme!*)

Pitäisikö puolalaiset asiat erottaa venäläisistä? Arvelen, että meidän on esiinnyttävä erottamista vastaan. Neuvotelkaamme puolalaisemme kanssa.

On selvää, että kimppuumme yritetään hyökätä kaikin mahdollisin keinoin meidän „kauheiden” vaatimustemme vuoksi. Meidän on vedottava rauhallisesti konferenssiemme ja neuvottelukokoustemme päätöslauselmiin sekä päätöslauselmiin pietarilaisten, moskovalaisten, kaukasialaisten etc.** yhtenäisyydestä. Lähetän niiden kokoelman. *Teemme yhteenvedon* järjestöjemme mielipiteistä. Ellei joku halua ottaa sitä huomioon, niin tehkoon niin kuin haluaa. Nous n'y pouvons rien ***.

Likvidaattorien lehden sanoista päätellen Vandervelde Pietarissa koetteli kepillä jäätä: emmekö me suostuisi siihen, että Toimeenpaneva komitea *ei olisi välittäjänä*, vaan *erotuomarina*, s.o. erimielisyyksiemme *lopullisena* „tuomarina”?

Vastaus on seuraava: kun Bebel vuonna 1905 ehdotti samaa, niin edustajakokouksemme hylkäsi ehdotuksen kiittäen siitä, mutta sanoen samalla, että me olemme autonominen puolue¹³⁹. Arvelen, että edustajakokouksemme vastaa nytkin samalla tavalla. (Ainakin Keskuskomitea on sitä mieltä.)

* — Siinä ohjelmamme *Toim.*

** — et cetera — ja niin edespäin. *Toim.*

*** — Me emme mahda sille mitään. *Toim.*

„Parjausta” koskevista asioista „he” nähtävästi kehottavat *ottamaan yhteisesti takaisin kaikki syytökset*. Pyydettyä äänestämään! *Me olemme vastaan*. Ja heidän ehdotuksensa esitämme edustajakokouksellemme. (He nolaavat itsensä aika lailla, jos tekevät ja vievät läpi sellaisen ehdotuksen.) [[Emme rinnasta parjausten levittäjäin syyllisyyttä sen menettelyyn, joka on nimittänyt parjaajaa parjaajaksi.]]

Yleensä on epäilemätöntä, että „he” kaikki rupeavat hakemaan „keskitien” „sovittelevia” sanamuotoja. Me sanomme, että sellainen yritys tehtiin meidän suhteemme tammikuussa 1910 ja latvialaisten suhteen elokuussa 1912 *emme kä me sitä toista*. Jakautukoon konferenssi kahteen selvään leiriin: niiden leiriin, jotka pitävät mahdollisena lähentymistä *nykyisten* likvidaattorien kanssa, ja niiden leiriin, jotka eivät suostu lähentymiseen, elleivät likvidaattorit *muuta perinpohjin taktiikkaansa ja menettelyään*.

„Sovittelevat” sanamuodot on *kirjoitettava muistiin mahdollisimman tarkasti* (se on tärkeintä), sitten on hiukan arvosteltava ja — — hylättävä kaikki.

**TYÖLÄISTEN LAUSUNTOJA VENÄJÄN
SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENRYHMÄN
MUODOSTAMISESTA VALTAKUNNANDUUMAAN¹⁴⁰**

On selvää, että *avoimen* taistelun likvidaattoreita vastaan piti leimahtaa erikoisen voimakkaasti ja kirkkaasti sen yhteydessä, kun Valtakunnanduumaan muodostettiin itsenäinen Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä. Ei voida kuvitellakaan puolueen likvidoijille (ja heidän suoranaisille ja salaisille puolustajilleen) sopivampaa ja näennäisesti asiallisempaa syytä huutaa „yhtenäisyydestä”. Poroporvarillisen kysymyksenasettelun kannalta koko kysymys on vain siitä, haluaako Duumassa yksi vai kaksi ryhmää nimittää itseään sosialidemokraattiseksi; poroporvarihan ei kykene ottamaan selvää eikä tohdikaan ottaa selvää siitä, kenen tahtoa jokin tietty ryhmä ajaa, mitkä päätökset ovat valveutuneiden ja järjestyneiden työläisten enemmistön päätöksiä, mitä on „maanalaisuus”.

Senpä vuoksi juuri kysymyksessä sosialidemokraattisen duumaryhmän niin sanotusta „kahtiajakautumisesta” jos missään likvidaattorit saivat osakseen poroporvarien ja filisterien myötätunnon, nämä kun viis välittävät mistään joninjoutavasta „puolueesta”. Sosialidemokraattien nimeä itselleen haluavien poroporvarien voivotus ei ole vielä milloinkaan ollut näin äänekkästä ja valittavaa. Koko tapahtuman avoin luonne oli omiaan helpottamaan työläisten ja yleisön osallistumista tuon tapahtuman arviointiin, ja „Pravda” lehti samoin kuin likvidaattorienkin lehti kehotti valveutunutta proletariaattia ilmaisemaan mielipiteensä.

Kumpaankin lehteen alkoi tulla työläisten kirjeitä, lausuntoja ja päätöksiä.

On kulunut jo monta kuukautta siitä, kun (lokakuun lopussa 1913) muodostettiin itsenäinen Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä. Kummassakin lehdessä käyty päätöslauselmakampanja „kuusikon” (Venäjän

sosialidemokraattisen työväenryhmän) ja „seitsikon” (likvidattorien) puolesta on jo päättynyt.

Hērää kysymys: millaiset ovat sen tulokset?

Siitä on käytettävissämme ennen kaikkea seuraava hra L. Martovin lausunto, joka on julkaistu „Nasha Zarjassa” № 10—11:

„Miten proletariaatti suhtautui”, kirjoittaa hra L. Martov, „duumaryhmän kahtiajakautumiseen, ryhmän, jota se oli tottunut pitämään yhtenä kokonaisuutena? Siitä on vaikea (??) päätellä niiden tietojen mukaan, mitä on ollut lehdissä. Yli kymmenen tuhatta työläistä on lausunut mielipiteensä tästä kysymyksestä „Novaja Rabotshaja Gazetassa” ja „Za Pravdussa”. Tästä määrästä *jonkun verran yli puolet* (kursivointi meidän) on hyväksynyt „kuusikon” menettelyn. Mutta tämän ylivoiman merkitystä pienentää (kuulkaa!) se tosiasia, että kahtiajakoa vastaan ja siis sosialidemokraattisen duumaryhmän enemmistön puolesta on esiintynyt suuri määrä puoluekollektiiveja, mukaan luettuna eräitä sellaisia, joihin kuuluu verrattain huomattava määrä työläisiä” („N. Z.”, 1913, № 10—11, s. 97).

Siinä on täydellisenä hra Martovin järkeily, joka tuhannennen kerran osoittaa havainnollisesti hänen aito burenilaiset totuudenvääristelytapansa! „Jonkun verran yli puolet”!! Voisiko vielä epämääräisemmin sanoa? Onhan sekä 51 että 99 sadasta „jonkun verran enemmän kuin puolet”.

Millä tavalla suuri määrä puoluekollektiiveja saattaa „pienentää” ylivoimaa? Ensinnäkään ei tässäkään ole numerotietoja; „suurella määrällä” voi kukin ymmärtää mitä haluaa; hra Martov on aivan kuin tahallaan keksinyt tämän sanamuodon *salatakseen* totuuden. Toiseksi — *ja se on pääasia* — jos suuri määrä muka puoluekollektiiveja on saanut mukaansa *pienimmän* osan työläisistä, niin on selvää, että ne ovat *näennäisiä* kollektiiveja. Sillä vain aivan asiantuntematon tahi huolimaton lukija uskoo hra L. Martovia, että muka voisi olla sellainen *ei-näennäinen* kollektiivi, joka *ei kokoaisi* lehteen *kaikkien* edustamiensa työläisten *ääniä* silloin, kun on esillä tärkeä ja päivänpolttava kysymys.

Hra L. Martov on mennyt viekastelussaan liian pitkälle. Hän ei ole tunnustanut ainoastaan sitä, että *suurin osa* työläisistä on lausunut paheksumisensa sosialidemokraattisen duumaryhmän *likvidattorilaiselle* osalle, „seitsikolle”, vaan myös sen, että herrat likvidattorit keikailevat *näennäisillä* kollektiiveilla, joiden takana *ei ole* työläisiä.

Tunnustaessaan tappion hra Martov on yrittänyt burenilaiseen tapaan salata tappion *mittasuhteet* viittaamalla

näennäisiin „kollektiiveihin”. Mutta siinähan se koko asian ydin onkin. Ja *tarkat numerotiedot* näistä mittasuhteista oli jo julkaistu ja ilmoitettu Martovin ystäville Kansainvälisen sosialistisen toimiston istunnossa joulukuun 1 (14) p:nä 1913! Miksi sitten likvidaattorit eivät ole *kertaakaan* sanooneet *yhtään sanaa* lehdissä näistä numeroista? Eiköhän vain siksi, ettei omatunto ole puhdas?

Nämä numerotiedot sisälsivät yhteenvedot vuoden 1913 marraskuun 20 päivään saakka. Niihin oli otettu ainoastaan työläisten päätöslauselmien ja kirjeiden alla olevien *allekirjoitusten* luku, t.s. kaikkein tarkimmat numerot, joita ei ollut *mitenkään*, ei kertaakaan yritetty kiistää. Yhteenvedot osoittivat: 4.850 allekirjoitusta „kuusikon” puolesta ja vain 2.539 (niistä Bund 1.086 ja Kaukasia 636) likvidaattorien, t.s. „seitsikon” puolesta.

Ajatelkaa nyt, mitä on sanottava sellaisen kirjoittajan menetelmästä, joka koettaa uskotella yleisölle, että „suuri määrä” (näennäisiä) kollektiiveja, jotka *kaikki yhdessä* ovat saaneet kootuksi kaikkialta Venäjältä vain *kolmanneksen* ylipäänsä kaikista esiintyneistä työläisistä, „pienentää” likvidaattorien vastustajain ylivoimaa!

Esitämme numerotiedot selväsanaisten ja kummassakin lehdessä julkaistujen päätöslauselmien *allekirjoitusten* luvusta *koko* kampanjan ajalta (joka päättyi tammikuun alussa):

Julkaistuissa päätöslauselemissa ja lausunnoissa olleiden allekirjoitusten lukumäärä

	„kuusikon” (puolueen) puolesta	„seitsikon” (likvidaatto- rien) puolesta	yhteensä
Pietari	5.003	621	5.624
Muu Venäjä	1.511	559	2.070
Kaukasla	208	719	927
Bund	—	1.086	1.086
<i>Yhteensä</i>	<i>6.722</i>	<i>2.985</i>	<i>9.707</i>

Likvidaattorit ovat siinä määrin turmelleet heidän kirjoituksiaan lukevan yleisön toistelemalla uskomattoman julkeasti valheellisia väittämiään, jotka ovat aivan perusteettomia ja joita ei voida millään tavalla tarkastaa, ettemme saata kyllin voimakkaasti korostaa esitettyjen numerotietojen merkitystä. Ne on otettu kummastakin keskenään kilvoittelevasta lehdestä, ja jokainen kirjantaitava henkilö voi tarkastaa meidän laskelmamme, verrata sitä omaan laskelmaansa.

Nämä numerot antavat yleensä tavattoman opettavaisen kuvan marxilaisten puolueasemasta Venäjällä. Yksikään, kirjaimellisesti yksikään poliittinen puolue Venäjällä ei voi osoittaa yleensä koko vastavallankumouksen kaudelta ja erikoisesti vuodelta 1913 tällaista *julkista ja joukkoluontoista kaikkien puolueenjäsenten mielipiteen tiedustelua* puolue-elämän mitä tärkeimmästä kysymyksestä. Yksikään legalisoitu puolue Venäjällä, yksikään rikkaista ja ääretömän paljon intelligenssivoimia ja kaikenlaisia lehtiä omaavista liberaalisista ja demokraattisista puolueista ei ole saanut aikaan sitä, mitä on saanut aikaan työväenluokan puolue, maanalaisuuteen ahdistettujen omistamattomien proletaarien puolue, proletaarien, jotka ylläpitävät pientä lehteään kopeekoilla.

Työväenpuolue on näyttänyt *kaikille* puolueille Venäjällä, *kuinka* puolueen rivijäsenten *joukot* on vedettävä käsittelemään kiistakysymyksiä julkisesti ja kaikinpuolisesti. Kaikkien puolueiden, kaikkien ikäluokkien ja kaikkien lajien liberaalit ja poroporvarit valittelevat mielellään sosialidemokraattien „kahtiajakautumisia”. Noilla hyväntahtoisilla ihmisillä ei ole aavistustakaan siitä, että ilman taistelua ei voida ajaa läpi enemmistön tahtoa, ja ilman enemmistön tahdon läpi ajamista ei voi olla puhettakaan puoluekantaisuudesta eikä edes ylipäänsä järjestyneestä poliittisesta toiminnasta.

Tyhmyrit sanovat „yhtenäisyydeksi” sellaista „järjestystä”, jolloin 13 duumaedustajaa toimii *vastoin* Venäjän valvutuneiden ja järjestyneiden marxilaisten työläisten *enemmistön* tahtoa, ja nimittävät „kahtiajakautumiseksi” sellaista ilmiötä, kun kuusi duumaedustajaa muodostaa itsenäisen duumaryhmän näiden työläisten enemmistön tahdon *mukaisesti* ja tämän tahdon läpiviemistä *varten*.

Eivätkö nämä tyhmyrit olekin naurettavia? Eivätkö he ansaitsekin osakseen ylenkatsetta?

Joka ikiselle, paitsi niitä, jotka tahtovat petkuttaa työläisiä, pitäisi nyt olla selvää, että paljon puhuttu kolmentoista duumaedustajan „yhtenäisyys” (josta likvidaattorit ja sovittelijat jaarittelevat) oli puolueen tahdon *rikkomista*, se oli työläisten enemmistön tahdon *pilkkaamista*.

Ja päinvastoin. Tarkastelkaa kysymystä toiselta taholta. Yksikään täysijärkinen ihminen ei ole yrittänyt epäillä sitä, että kesällä 1913 pidettiin marxilaisten neuvottelukokous (kaikkea *muuta* kuin julkinen), jonka päätöksestä, puolueen

johtavan elimen vahvistamasta, tuli puolueen tahto ja päätös. Tässä päätöksessä vaadittiin „kuusikkoa” esiintymään itsenäisesti *. Te haukutte tuota neuvottelukokousta, herrat likvidaattorit ja sovittelijat? Te nimitätte sitä kerhoksi, kasaantumaksi, kuvitelmaksi y.m.s.? Hyvä on! Mutta teidän haukkumisenne jäävät vain teidän voimattomuutenne ilmaukseksi, sillä objektiiviset tosiasiat ovat kiistämättömiä: tämän „kerhon” päätöstä seuraten $\frac{2}{3}$ Venäjän valvutu-neista työläisistä on yhtenä miehenä asettunut neuvottelukokouksen *puolelle*, sen tahdon toteuttamisen *puolelle*.

Sitä juuri nimitetäänkin *puolueeksi*, herrat „yhtenäisyydestä” jaarittelijat, jotka todellisuudessa nimitätte „yhtenäisyydeksi” sitä, että likvidaattorit *saavat rikkaa* puolueen tahtoa.

Huomatkaa, että kahden keskenään kilvoittelevan jokapäiväisen äänenkannattajan ilmestyessä ei voinut olla puhuttakaan siitä, että joku olisi estänyt ketään valveutunutta työläistä esittämästä kantaansa, jos hän sen halusi esittää. Ja osoittautui, että likvidaattorien takana oli vähemmän kuin kolmasosa, ja tällöin enemmän kuin puolet likvidaattorien koko äänimäärästä kuului Bundille ja Kaukasialle. Sitä paitsi esittämiimme tilastotietoihin *allekirjoituksista* ei ole otettu juuri nimeksikään latvialaisia työläisiä (he antoivat 98 allekirjoitusta kuusikon puolesta ja 70 likvidaattorien puolesta, kun taas tästä kysymyksestä äänestäneistä, mutta allekirjoitustaan antamattomista latvialaisista työläisistä 863 äänesti „kuusikon” puolesta ja 347 likvidaattorien puolesta) eikä ole otettu laisinkaan lukuun 800 puolalaista sosialidemokraattista työläistä, jotka niin ikään äänestivät „kuusikon” puolesta, mutta eivät antaneet allekirjoituksiaan (samanlaisessa asemassa on noin 400 likvidaattorien puolella olevaa „levitsalaista”).

MISTÄ PUHUU KAHDEN DUUMARYHMÄN TYÖSKENTELYN ENSIMMÄISEN VUOSINELJANNEKSEN KOKEMUS?

Meillä ei ole mahdollisuutta pysähtyä tässä tarkastelemaan tämän työn *poliittista* sisältöä. Meidän täytyy valitettavasti jättää toiseen kertaan mitä mielenkiintoisin kysymys siitä, miten kuusikon työ on nyt *parantunut* työläisten

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 421—422. *Toim.*

enemmistön tarpeiden, vaatimusten, katsomusten ja tahdon julistamisessa Duuman puhujakorokkeelta. Mainitsemme vain parilla sanalla, että juuri *kuusikon* edustajat Badajev ja Malinovski puheissaan maaliskuun 4 p:nä 1914 asettivat Valtakunnanduudessa *ensi kertaa* kysymyksen painovapaudesta proletariaatin arvon mukaisesti *eivätkä* liberaalisesti, kun taas likvidaattorit vatvoivat aito liberaaliseen tapaan tätä kysymystä sekä kirjallisuusseurassa että julkaisujensa palstoilla kuin myös „seitsikkonsa” jäsenten duumapuheissa; ei sen vanhemmasta kuin maaliskuun 13 päivän „Severnaja Rabotshaja Gazetan” numerosta, sen toiselta sivulta voimme lukea, että muka „illegaalisten lehtien mainostaminen saattaa vain heikentää työläisten taistelua legaalisten lehtiensä puolesta”. Siitä, kuinka *periaatteellisen* välttämättömyyden Venäjän itsenäisen sosialidemokraattisen työväenryhmän muodostaminen Valtakunnanduumaan oli taistelulle niin häpeällisiä, luopurimaisia lausuntoja ja mielipiteitä vastaan kuin juuri mainitsemamme ovat, olemme jo useampaan otteeseen puhuneet kirjan tekstissä ja puhumme vielä monta kertaa.

Nyt sen sijaan asetamme itsellemme vaatimattomamman tehtävän: kiinnittää lukijan huomiota „ulkoiisiin”, jos niin voidaan sanoa, todistuksiin siitä, *millaiseksi* Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä Valtakunnanduudessa *erotukseksi* likvidaattorien seitsikosta heti muuttui.

Kumpikin duumaryhmä julkaisee lehdessään rahastonhoitajansa tilitykset niistä summista, jotka käyvät kyseisen ryhmän käsien kautta. Nämä summat, jotka on tarkoitettu vainotoimenpiteistä kärsimään joutuneiden hyväksi, eri tehtaiden ja teollisuudenalojen lakkolaisten avustamiseen sekä monenlaisiin muihin työväenliikkeen tarpeisiin, avaavat nähtäväksemme koko joukon *työväen elämän* eri puolia ja osoittavat havainnollisesti — tarkoilla, kiistattomilla, puolueettomilla numeroilla — nimenomaan millainen *yhteys* kummallakin Valtakunnanduuman ryhmällä on työväenliikkeeseen.

Viimeksi julkaistu mainitunlainen selostus käsittää kummassakin lehdessä ja kummassakin duumaryhmässä aikajakson vuoden 1914 tammikuun 21 päivään *asti*. Käytettävissämme siis ovat selostukset kummankin duumaryhmän

erillisen olemassaolon kolmen kuukauden ajalta: lokakuun lopusta tammikuun loppuun. Tässä yhteenvedo kummankin ryhmän selostuksista tämän neljännesvuoden ajalta:

Keräyssummat, jotka ovat kulkeneet ryhmien kautta:

	yhteensä keräyty	s i i t t ä:		työläis- ryhmien luku
		ei työläisiltä	työläisiltä	
1) Ven. sosdem. työväenryh- män kautta	6.173 rpl.—kop.	71 rpl.	31 kop.	6.101 rpl. 69 kop. 719
2) Sosdem. ryh- män kautta.....	2.212 , 78 ,	765 , 80 ,	1.446 , 98 ,	94*

Nämä kuivat numerot antavat harvinaisen värikkään kuvan kummankin duumaryhmän järjestyhteyksistä ja koko elämästä. Niiden työläisryhmien luku, jotka ovat neljännesvuoden kuluessa kääntyneet likvidaattorien ryhmän puoleen, on miltei kahdeksan kertaa pienempi kuin niiden ryhmien luku, jotka ovat kääntyneet puoluemiesten ryhmän puoleen.

Sen sijaan ne summat, jotka likvidaattorien duumaryhmä on saanut *muilta* kuin työläisiltä ** ja jotka ovat kulkeneet tämän ryhmän kautta, ovat *kymmenen kertaa* suuremmat: 765 ruplaa 71 ruplaan verrattuna. Puoluemiehillä *muilta*

* Nämä numerot on tekstissä huomioitu vain tammikuun 21 päivään 1914 (alkaen Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän muodostamisesta, s.o. lokakuun lopusta 1913).

Katsomme velvollisuudeksemme esittää tässä täydellisemmät numerotiedot — tov. V. A. T:n laskelmien mukaan — koko ajalta, Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän muodostamisesta alkaen kesäkuuhun 1914.

Rahasummat (vainotoimenpiteistä kärsimään joutuneiden hyväksi j.n.e.), jotka ovat marxilaisten ja likvidaattorilaisten lehtien selostusten mukaan kulkeneet jommankumman duumaryhmän kautta vuoden 1913 lokakuun ja vuoden 1914 kesäkuun 6 päivän välisenä aikana:

	y h t e e n s ä	s i i t t ä:		työläis- ryhmien luku
		ei työläisiltä	työläisiltä	
Ven. sosdem. työväenryhmän kautta	12.891 rpl. 24 kop.	828 rpl. 63 kop.	12.062 rpl. 61 kop.	1.295
Sosdem. ryhmän kautta	6.114 , 87 ,	2.828 , 04 ,	3.286 , 83 ,	215

Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä on saanut ei-töyläisiltä 6% kaikista summista, likvidaattorien („sosdem.“) ryhmä 46% kaikista summista. Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän puoleen kääntyneiden työläisryhmien luku on 85,7% koko luvusta (1.295 ryhmää 1.510 ryhmästä), kun taas „sosdem.“ ryhmän puoleen on kääntynyt 14,3% koko luvusta.

** Näihin summiin kuuluvat ne, jotka on saatu yksityishenkilöiltä, ulkomailta ja opiskelijoilta.

kuin työläisiltä * saadut summat tekevät yhden prosentin kerätystä kokonaissummasta (71 ruplaa 6.173 ruplasta), likvidaattoreilla — *kolmekymmentä neljä* prosenttia kerätystä kokonaissummasta (765 ruplaa 2.213 ruplasta).

Nämä numerot antavat kaukana duumaryhmien elämästä olevalle laajalle yleisölle mahdollisuuden punnita tarkasti ja harkita perusteellisesti niitä tosiasioita, jotka lähellä ovat henkilöt tietävät arkielämän tuhansista „pikkuseikoista”, nimittäin:

— Että likvidaattorien ryhmä (seitsikko) on ryhmä ilman työläisiä;

— Että likvidaattorien ryhmällä on yhteyksiä *ei*-työläisten keskuuteen kolmisenkymmentä kertaa enemmän kuin Venäjän sosialidemokraattisella työväenryhmällä.

Nämä tosiasiat on todettu jo kauan sitten ja eri tahoilla. Liberaalinen „Retsch” lehti nimitti aivan oikein likvidaattorien ryhmää „intelligenssin” ryhmäksi, ja koko liberaalinen lehdistö on monta kertaa vahvistanut tuon lausunnon. Plehanov on kauan sitten sanonut, että likvidaattorit ovat haalineet itselleen melkoisen määrän pikkuporvarillisia opportunistisia aineksia hra Potresovin lisäksi. „Putj Pravdy” on jo todennut, kuinka runsaasti on liberaalisten *lehtien* työntekijöitä likvidaattorien keskuudessa ja päinvastoin (Enzis, Jegorov, St. Novitsh, J. Smirnov, Antid Oto, Nevedomski, Lvov-Rogatshevski, Tsherevanin ¹⁴¹ ja monet muut).

Todellisen yhteiskunnallisen merkityksensä puolesta likvidaattorit ovat liberaalis-porvarillisen puolueen osasto, jonka tarkoituksena on soluttaa proletaarien keskuuteen liberaalisen työväenpolitiikan aatteita ja *murtaa* Venäjän järjestyneiden ja valveutuneiden työläisten enemmistön tahto.

Kirjoitettu maalís—huhtikuussa 1914,
täydennetty kesäkuussa 1914

Julkaistu v. 1914 kokoelmassa
„Marxilaisuus ja likvidaattoruus”, 11 osa.
Kustannusliike „Prtoł”, Pietari

Julkaistaan
kokoelman tekstiin
mukaan

---

* Näihin summiin kuuluvat ne, jotka on saatu yksityishenkilöiltä, ulkomailta ja opiskelijoilta.

SELVYYS ENNEN KAIKKEA!

(YHTENÄISYYSKYSYMYKSESTÄ)

1. HENKILÖISTÄ, JOILLA ON KAKSI MIELIPIDETTA

Voidaanko puhua vakavasti sellaisten henkilöiden kanssa, jotka eivät ilmeisestikään osaa suhtautua vakavasti vakaviin kysymyksiin? Vaikeaa se on, toverit, hyvin vaikeaa! Kysymys, josta eräät henkilöt eivät osaa puhua vakavasti, on sinänsä kuitenkin siksi vakava, ettei ole pahitteeksi eritellä niitäkin vastauksia, jotka ovat ilmeisen epävakavia.

Tuo vakava kysymys on kysymys Venäjän työväenliikkeen yhtenäisyydestä. Henkilöitä, jotka eivät osaa suhtautua siihen vakavasti, ovat „Jedinstvo” lehden työntekijät.

Tässä ensimmäinen esimerkki. „Jedinstvon” 4. numerossa julkaistiin duumaedustaja Tshheidzen haastattelu. „Jedinstvon” toimitus on sitä mieltä, että tuo haastattelu koituu „hyödyksi Venäjän työväenluokan yhdistämiselle”. Hyvä on. Mutta katsokaamme, mitä sitten Tshheidze sanoi Venäjän työläisiä kiinnostavista organisaatio- ja taktiikkakysymyksistä.

Tshheidze lausui ajatuksensa näin: „Minä henkilökohtaisesti yhdyn täydellisesti niihin taktillisiin ja organisatorisiin katsomuksiin, joita toveri An on viime aikoina lehdissä kehittänyt”.

Mitä katsomuksia tov. An on kehittänyt viime aikoina lehdissä?

Mitä hän on puhunut esimerkiksi lutshilaisten, myös likvidaattorien, katsomuksista?

An, huomattava menshevikki ja „pravdalaisuuden” vastustaja, on kehittänyt „viime aikoina lehdissä” sellaista näkökantaa, että „likvidaattorit ovat ottaneet suunnakseen reformit”, että heidän käsityksensä maanalaisesta toimin-

nasta, lakoista, „tyypistämättömistä tunnuksista” y.m.s. liitetyvät erottamattomasti heidän yleiseen reformismiinsa, että jos työläiset seuraisivat heidän neuvojaan, niin provinssin työläisten pitäisi pidättäytyä lakoista j.n.e.

Nämä Anin katsomukset merkitsivät sitä, että hän oli alkanut vapautua likvidaattoruuden pauloista, ja tuota vapautumisen alkua me tervehdimme.

Nyt Tshheidze julistaa yhtyvänään „täydellisesti” näihin Anin katsomuksiin. Mieluisaa kuulla. Likvidaattoruuden olemuksen tajuaminen ja suoranainen luopuminen siitä on viisauden alkua,— eikö niin? Ja me olisimme valmiit tervehdymään duumaedustaja Tshheidzen ymmärryksen selkene mistä, jota on jouduttu odottamaan kauan, sitä, että hän on oppinut näkemään likvidaattoruuden merkityksen virtauksena.

Mutta vakavaan kysymykseen tulee suhtautua vakavasti, ja sen vuoksi on hyödyllistä katsoa Tshheidzen „Jedinstvossa” antamien lausuntojen lisäksi myös hänen tekojaan.

Yhtenäisyysasiassa olisi voinut olla valtavan suuri merkitys sosialidemokraattisen duumaryhmän (jonka puheenjohtajana on edustaja Tshheidze) vastauksella Venäjän sosialidemokraattiselle työväenryhmälle tämän ehdottamiin yhtenäisyyssehtoihin.

Tämä vastaus ilmestyi joku aika sitten „Nasha Rabotshaja Gazetan” 2. numerossa, työläisille osoitetun vetoomuksen muodossa.

Tässä työläisille osoitetussa vetoomuksessa edustaja Tshheidze ja hänen kanssaan samoin ajattelevat vastasivat muun muassa kysymykseen heidän suhteistaan likvidaattoruuteen, sen äänenkannattajaan, jona silloin oli „Severnaja Rabotshaja Gazeta”.

„Mitä tulee marxilaiseen „Severnaja Rabotshaja Gazetaan”, kirjoittivat duumaedustaja Tshheidze ja hänen ystävänsä, „niin meidän suhteemme siihen määräytyy meidän täydellisestä solidaarisuudestamme sen noudattaman suunnan kanssa”.

Siis näin. Duumaedustaja Tshheidze julistaa virallisessa vetoomuksessa työläisille olevansa „täysin solidaarinen” likvidaattorilaisen lehden noudattaman suunnan kanssa, mutta „Jedinstvossa” julkaistussa haastattelussa selittää „yhtyvänään täydellisesti” Anin katsomuksiin, Anin, joka arvostelee tuota lehteä siitä, että se on nykyisessä

työväenliikkeessä vahingollisen jarrun osaa esittävien reformistien äänenkannattaja.

Onko sellainen siedettävää? Merkitseekö se vakavaa suhtautumista vakavaan kysymykseen? Voiko edustaja Tshheidze sanoa jotain vakavaa likvidaattorien kanssa aikaansaatavaa yhtenäisyyttä koskevasta kysymyksestä, kun hän itse on kahden kuukauden kuluessa ehtinyt esittää likvidaattoreista kaksi aivan vastakkaista mielipidettä?

Mutta luultavasti, sanotaan meille, edustaja Tshheidze ei vielä silloin, kun laadittiin „Sosialidemokraattisen duumaryhmän julkista vastausta”, tuntenut Anin katsomuksia eikä siis voinut vielä päästä selvyteen likvidaattoruuden merkityksestä.

Se ei vastaa todellisuutta, sillä Anin kirjoitus julkaistiin paljon ennen kuin ilmestyi „Julkinen vastaus”.

Ottakaa huomioon vielä eräs seikka.

Muutaman päivän kuluttua sen jälkeen, kun Anin kirjoitukset olivat ilmestyneet, L. M. puolusti „Severnaja Rabotshaja Gazetassa” päättäväisesti likvidaattoreita Anin arvostelulta. Entä Tshheidze? Lausuiko hän edes yhden sanan puolustaakseen niitä katsomuksia, joihin hän, kuten nyt osoittautuu, „yhtyy täydellisesti”? Ei, Tshheidze vaikenä, ja hänen ryhmätoverinsa, duumaedustaja Tuljakov esiintyi juuri tuolla hetkellä „Nasha Rabotshaja Gazetan” julkaisijan osassa...

Toistamme: voidaanko sietää sosialidemokraattisen ryhmän puheenjohtajan tuollaista suhtautumista kysymykseen, joka kuohuttaa laajoja työväenjoukkoja ja jota on pohdittu moneen otteeseen neuvottelukokouksissa, konferensseissa j.n.e.? Voidaanko Tshheidzeltä hakea vastausta yhtenäisyyskysymykseen? Eikö yhtenäisyyskysymys ole tässä vaihdettu diplomaattisiin kerhoilijain näkökohtiin likvidaattorien pelastamiseksi?

Ja tämä on „yhdistäjäimme” yhteinen vika: heillä ei ole selvää vastausta päiväjärjestyksessä oleviin kysymyksiin, he eivät itsekään tiedä, mitä haluavat.

Yksi asia heidän kirjoituksissaan on selvä: he ovat päättäneet ryhtyä pelastamaan likvidaattoreita ja siinä tarkoituksessa vältellä selvyttä ja täsmällisyyttä kysymysten asettelussa ja ratkaisemisessa.

Selvyys ja täsmällisyys on likvidaattoreille tällä kertaa kaikkein vaarallisinta. Siitä pääsemme varmuuteen,

kun ryhdymme käsittelemään „Jedinstvon” muita kirjoituksia.

Mutta työläiset tahtovat selvyyttä ja saavat selvyyden, sillä he eivät halua rakentaa järjestönsä yhtenäisyyttä diplomatian ja kaksimielisten sanontojen varaan, vaan huomioiden tarkkaan erilaisten „suuntausten” poliittisen merkityksen. Henkilöt, joilla on tästä kysymyksestä kaksi tahi useampiakin mielipiteitä, ovat tässä tapauksessa huonoja neuvonantajia.

„Trudovaja Pravda” № 30,
heinäkuun 2 p:nä 1914

Julkaistaan
„Trudovaja Pravda” lehden
tekstin mukaan

TYÖVÄENLEHDISTÖN PÄIVÄN YHTEENVETOJA

„PUTJ PRAVDY“ LEHDEN SELOSTUKSESTA

Vasta nyt voimme tehdä joitakin yhteenvetoja huhtikuun 22 p:nä vietetystä „työväenlehdistön päivästä“¹⁴².

„Pravda“ lehden 2-vuotispäivä muodostui marxilaisten voimien laskentapäiväksi.

Kaikki valveutuneet työläiset tulivat tuona päivänä omien työväenlehtiensä avuksi. Ja niinpä kuparikolikoista karttui satoja ja tuhansia ruplia.

Vasta kesäkuun 14 p:nä „Trudovaja Pravdan“ 15. numerossa julkaistiin viimeinen selostus työväenlehdistön päivänä saaduista summista. „Lehdistön päivä“ venyi miltei kahden kuukauden pituiseksi.

„Parempi myöhään kuin ei milloinkaan“, kirjoittivat monet toverit lähettäessään roponsa huhtikuun 22 päivän jälkeen.

Päätöslausemia tuli toimitukseen niin runsaasti, ettei ollut mitään mahdollisuutta edes luetella niitä, kaikkien painattamisesta puhumattakaan.

Mutta ne ovat tehneet tehtävänsä, ne ovat saaneet meidät vakuuttuneiksi siitä, että olemme oikealla tiellä ja että valta-enemmistö työläisistä liittyy johdonmukaisen marxilaisuuden tunnusten ympärille.

Kuten tunnettua, likvidaattorit julistivat „Pravdan“ suuntauksen lehtien 2-vuotispäivän omankin lehtensä „lehdistö-päiväksi“. He pitivät aikoinaan kovaa hälinää todistaakseen olevansa oikeutettuja yhtymään lehdistöpäivään juuri huhtikuun 22 p:nä. Jo silloin he ehdottivat federaatiota kehottaen jakamaan lahjasummat puoliksi. Huhtikuun 22 päivä osoitti, että likvidaattorien lehti oli alkanut puhua liian varhain „federaatiosta“ ja „tasa-arvoisuudesta“.

Pietarin työläiset hylkäsivät „yhteiset keräykset“ kokonaan. Likvidaattorilehden kehotus sai jonkin verran kannan-

tusta vain ylioppilaiden erään osan keskuudessa ja muutamilla provinssin tehtailla.

Lehdistöpäivän lahjoitusten lopullisiin tuloksiin ei noilla yhteisillä keräyssummilla ole ollut juuri minkäänlaista vaikutusta. „Nasha Rabotshaja Gazeta” № 34 yritti kesäkuun 13 p:nä jo vertailla keräyksiä, joita oli suoritettu sille ja „Putj Pravdy” lehdelle. Sanomme sitä yritykseksi, koska „Nasha Rabotshaja Gazetan” tekemiä vertailuja ei millään muotoa voida tunnustaa lopullisiksi ja täydellisiksi. Ja jos haluaisimme saada „Nasha Rabotshaja Gazetalta” tuollaisen täydellisen vertailun, niin joutuisimme odottamaan maailman loppuun, sillä likvidaattoreille on tavattoman edullista esitellä yleisiä numeroita syventymättä näiden summien yksityiskohtaiseen erittelyyn ja selvittämättä, keneltä nuo rahat ovat oikeastaan tulleet.

Sen vuoksi täytyy meidän ottaa tehtäväksemme myös likvidaattorien selostusten yksityiskohtainen erittely.

„Nasha Rabotshaja Gazeta” päättyy hyvin lohdullisiin johtopäätöksiin: 1) että „pravdalaisia” kannattaa vajaa $\frac{3}{5}$ Venäjän valveutuneista työläisistä; 2) että „pravdalais”-enemmistö on voimakas ainoastaan Pietarissa, mutta provinssissa sen sijaan enemmistö on „Nasha Rabotshaja Gazetan” kannattajien puolella.

Ennen kaikkea meidän täytyy tehdä pieni lisäys siihen keräystemme lopulliseen summaan, jonka „Nasha Rabotshaja Gazeta” otti „Trudovaja Pravdan” kesäkuun 11 päivän numerosta.— Siellä oli yhteenveto kesäkuun 1 päivästä, mutta koska „Nasha Rabotshaja Gazeta” tekee yhteenvedon keräyksistään kesäkuun 10 päivään saakka, niin oikean vertailun vuoksi otamme vielä kesäkuun 1—10 p:nä keräytyt summat, joista selostus on julkaistu 15. numerossa k.v. kesäkuun 14 p:nä. Sitä paitsi kesäkuun 10 p:nä julkaistut yhteenvedot eivät olleet aivan tarkat, koska joitakin pieniä summia Venäjän eri puolilta oli merkitty Pietarin yhteissummaan.

Tehtyämme kaikki nämä korjaukset saamme seuraavat lopulliset summat, joita vastedes käytämmekin esityksessämme:

Pietarista.....	11.680	rpl.	96	kop.
Venäjältä.....	6.325	”	28	”
Ulkomailta	104	”	97	”

Yhteensä.....18.111 rpl. 21 kop.

Vastaavat numerot keräyksistä
„Nasha Rabotshaja Gazetan“ hyväksi:

Pietari.....	4.446 rpl.	13 kop.
Venäjä.....	6.409 „	12 „
Ulkomaat.....	946 „	55 „

Yhteensä .....11.801 rpl. 80 kop.

Ensi silmäykseltä ero ei ole kovinkaan tuntuva ja ikään kuin todistaa, että „Nasha Rabotshaja Gazetan” takana on todellakin $\frac{2}{5}$ valveutuneista työläisistä. Mutta tarvitsee vain jakaa nämä numerot keräyksiin työläisiltä ja ei-työläisiltä, kun kuva muuttuu perin juurin.

„*Putj Pravdyn*” kehotukseen „työväenlehdistön päivän” johdosta vastasi koko Venäjällä:

1.915 työläisryhmää, jotka keräsivät sen rahastoon 16.163 rpl. 71 kop.

„*Severnaja Rabotshaja Gazetan*” kehotukseen vastasi:

588 työläisryhmää, jotka keräsivät 5.651 rpl. 78 kop.

Ei-työläisiltä „*Putj Pravdy*” sai 1.842 rpl. 53 kop., mutta „*Severnaja Rabotshaja Gazeta*” sai 6.062 rpl. 02 kop., s.o. enemmän kuin työläisiltä.

Näistä työväenlehdistön päiväksi suoritettuja rahakeräyksiä koskevista numeroista muodostuu samanlainen kuva kuin saatiin tehtäessä laskelmia keräyksistä ja ryhmistä v. 1914 tammik. 1 pstä alkaen. „Työväenlehdistön päivään” vastanneiden työläisryhmien kokonaisluvusta vain vähän yli $\frac{1}{5}$ tulee likvidaattorien lehden osalle. Ja kuitenkin likvidaattorithan tekivät kaikkensa saadakseen työväenlehdistön päivään mennessä muutetuksi voimasuhteen edulliseksi itselleen. Se ei heiltä onnistunut. Neljä viidesosaa valveutuneista työläisistä kulkee pravdalaisuuden mukana; tämän tosiasian, joka saatiin selville numerotiedoista legaalisten lehtien koko kaksivuotisen olemassaolon ajalta, *on vahvistanut* myös työväenlehdistön päivä.

Tarkastelkaamme Pietarissa ja provinssissa vallitsevaa asiaintilaa. Pietarissa oli pravdalaisen lehden hyväksi toimitettujen keräysten (ryhmien) luku 1.276 ja ne antoivat 10.762 rpl. 46 kop.; likvidaattorien lehden hyväksi oli 224 keräystä ja ne antoivat 2.306 rpl. 27 kop. Ero on niin selvä, etteivät likvidaattoritkaan rohkene kieltää „pravdalaisten” olevan enemmistönä pääkaupungin proletariaatin, edisty-

neimmän, tarmokkaimman, parhaiten järjestyneen ja poliit-
tisesti kokoneimman proletariaatin keskuudessa.

Mutta he pitävät provinssia omanaan.

„Provinssissa näemme päivastaisen ilmiön kuin Pietarissa”, kirjoitti „Nasha Rabotshaja Gazeta”, „provinssissa on yksistään „Sever-
naja Rabotshaja Gazeta” kerännyt *enemmän* kuin pravdalainen
äänenkannattaja”.

Siinä näyte *petkutuksesta*, jota erikoisestikin työ-
läistovereita kehotamme tarkastelemaan. Mikä on totta, se
on totta: pravdalaiset keräsivät provinssista 6.325 rpl.
28 kop., mutta likvidaattorit 6.409 rpl. 12 kop. Enemmän!
Eikö niin? Ehkäpä sentään haluatte silmäillä seuraavia
numeroita.

Provinssista saatiin pravdalaisen lehden hyväksi 639 työ-
läisryhmältä 5.401 rpl. 25 kop. ja ei-työläisiltä 924 rpl.
03 kop.

Mutta likvidaattorilaisen lehden hyväksi tuli 364 työläis-
ryhmältä 3.345 rpl. 51 kop. ja 78 ei-työläisryhmältä sekä
yksityisiltä henkilöiltä 3.004 rpl. 89 kop.

Niin, provinssissa likvidaattorit ovat epäilemättä *vallit-
sevina*, mutteivät työläisten, vaan varakkaiden „ystävien
ja myötämielisten” keskuudessa.

Likvidaattorit tekivät hyvin yksinkertaisesti: todistaakseen
olevansa „*vallitsevina*” provinssissa he laskivat työläisten
kopeekoiden mukana yhteen myös porvaristoon kuuluvien
ystäviensä pääomat ja sillä tavalla „nujersivat” pravda-
laiset!

Se saattaa olla hyvinkin nokkela teko, mutta, hyvät herrat,
siten te ette ole todistaneet olevanne vallitsevina provin-
sissa, vaan olette todistaneet ainoastaan eristyneisyytenne
provinssin työläisistä, eikä tuo eristyneisyys ole siellä pie-
nempi kuin Pietarissakaan.

Työväen lehdistön ja *työväen* kokonaisuuden
aikaansaamisessa pitää, voidaan ja täytyy ottaa lukuun vain
itse työläisten oma toiminta eikä rikkaiden „ystävien”
pääomia.

Työväenlehden ja työväen kokonaisuuden asioissa se tosi-
asia, että likvidaattorit ovat saaneet ei-työläisiltä melkein
yhtä paljon kuin työläisiltäkin (5.115 rpl. ja 5.651 rpl.), ei
mielestämme ole plussa, vaan miinus — se on uusi todistus

likvidaattorien läheisestä yhteydestä porvaris-intelligenttiin piireihin.

Ja me puolestamme olemme vain ylpeitä siitä, että meidän „rautainen rahastomme” muodostuu melkein kokonaan työläisten kopeekoista, työläisten, jotka 6 viikossa keräsivät lehtensä hyväksi yli 16.000 ruplaa.

Miten tämä summa on koostunut? Minkä ammattien ja minkä piirien työläiset ja missä määrin ovat auttaneet pysyttämään johdonmukaista marxilaista lehteä?

Siihen antaa vastauksen seuraava taulukko (s. 547), joka on samalla mitä luonteenomaisin asiakirja nykyisen työväenliikkeen tilasta.

Tässä tämä taulukko „Putj Pravdyn” hyväksi toimitetuista keräyksistä tuotantoaloittain (ammateittain). Etunenässä ovat tietenkin metallimiehet. Tervehdys teille, toverit!

PIETARISTA

Työväenliikkeen johdossa on viime vuosina ollut Pietari. Samaan aikaan kun proletariaatti eräin (ei enää monin) paikoin provinssissa ei voi vielä herätä vuosien 1907—1911 kauden raskaasta unesta ja toisin paikoin ottaa vasta ensi askelia noustakseen samaan riviin Pietarin proletariaatin kanssa, tämä viimeksi mainittu on kehittänyt tavattoman suuren aktiivisuuden reagoiden kuin herkkä ilmapuntari kaikkiin niihin tapahtumiin, jotka ovat yhteydessä työväenliikkeeseen. Pietarin proletariaatti on etutilalla, sitä tuskin „Severnaja Rabotshaja Gazetakaan” tohtinee kieltää.

Ja tässä tiedot siitä, kuinka Pietarin proletariaatti on reagoinut „työväenlehdistön päivään”.

Pietarissa suoritti keräyksiä „Putj Pravdyn” hyväksi 1.276 ryhmää, jotka antoivat 10.762 rpl. 46 kop., ja „Severnaja Rabotshaja Gazetan” hyväksi 224 ryhmää — 2.306 rpl. 27 kop.

Ryhmien luvun puolesta likvidaattorit eivät enää muodostakaan Pietarin työväenliikkeessä $\frac{1}{6}$, vaan $\frac{1}{7}$ valveutuneista työläisistä, ja heidän keräämänsä summa on pravdalaisten summaan verrattuna hiukan enemmän kuin $\frac{1}{6}$.

Nämä numerotiedot osoittavat, että Pietarin proletariaatti, joka kulkee työväenliikkeen kärjessä, on perusosaltaan kääntänyt selkensä likvidaattoreille ja puolustaa vanhoja, työpistämättömiä tunnuksia.

	Pietari			Provinssi		
	Ryhmiä	Rpl.	Kop.	Ryhmiä	Rpl.	Kop.
Metallimiehet	393	5.304	95	108	1.319	02
Puunjalostajat	116	1.014	73	24	172	10
Kirjaltajat.....	113	966	34	37	236	47
Rautatieläiset	24	165	93	34	345	24
Kauppa-apulaiset	59	238	11	18	132	76
Ravintolain palvelusväki.....	27	107	58	3	68	73
Räätälit	49	203	21	28	245	82
Nahkurit.....	36	271	50	5	23	89
Sähkötyöläiset	31	275	35	6	39	76
Kutomatyöläiset	41	303	88	24	130	32
Kunnallistyöläiset (raitio- vaunutyö, y.m.).....	32	340	93	11	132	14
Rakennustyöläiset	12	57	14	4	15	71
Putkityöläiset.....	10	27	10	1	3	—
Kulta- ja hopeasepät	29	128	45	2	16	50
Leipurit	39	124	06	11	28	60
Kaivostyöläiset	—	—	—	14	71	44
Työväenjärjestöt.....	9	79	97	9	112	04
Maalarit	12	50	20	3	14	60
Makkarantekijät.....	8	31	45	2	5	63
Kemialliset tuotantoalat.....	22	92	59	6	32	04
Vaunusepät	16	78	62	1	5	—
Karamellintekijät	12	79	76	3	14	25
Pahvityöläiset	5	13	45	—	—	—
Tupakkatyöläiset	12	83	63	—	—	—
Bakun naftatyöläiset	—	—	—	12	83	98
Palveluskuntalaiset (kontto- rityöntekijät y.m.).....	38	273	11	18	123	65
Karkotetut	—	—	—	23	67	72
Palvelusväki (pihamiehet)	12	27	90	—	—	—
Erilaiset tuotantoalat ja epäselvät	99	422	52	232	1.960	84
<i>Yhteensä</i>	1.276	10.762	46	639	5.401	25

Vieläpä kirjaltajatkin, jotka muodostavat järjestyneiden työläisten keskuudessa likvidaattorien ainoan tukikohdan, keräsivät „pravdalaista” lehdistöä varten melkein 5 kertaa enemmän kuin likvidaattorien lehdistöä varten (966 rpl.

34 kop. „Putj Pravdylle” ja 201 rpl. 21 kop. „Severnaja Rabotshaja Gazetalle”).

Samaa osoittavat numerot metallimiesten suorittamista keräyksistä. He keräsivät „Putj Pravdylle” 5.075 rpl. 49 kop., mutta „Severnaja Rabotshaja Gazetalle” 1.283 rpl. 66 kop. Taaskin 4 kertaa enemmän, mitä seikkaa liiton olemassaolon aikana todistivatkin likvidaattorien ainaiset epäonnistumiset vaaleissa, heidän esiintyessään yleisissä kokouksissa j.n.e.

Vielä huonommin ovat likvidaattorien asiat muiden ammattien keskuudessa Pietarissa. Kun puunjalostustyöläiset antoivat „Putj Pravdylle” 1.014 rpl. 73 kop., niin „Severnaja Rabotshaja Gazetalle” heiltä tuli kaiken kaikkiaan vain 38 rpl. 14 kop.*

Likvidaattorien julkaisut ovat monta kertaa toittaneet, että „Pravdaa” seuraavat kaikkein valistumattomimmat joukot, jotka eivät käsitä liikkeen vakavia kysymyksiä. Vasta ilmestyneessä „Nasha Zarjan” kesäkuun niteessä ylenpalttisen innostunut likvidaattori hra A. Gorev väittää, että „Pravdaa” kannattavat rahalahjoitukset ja päätöslauselmat „ovat lähtöisin sellaisista työläiskerroksista, jotka tulevat ensi kertaa Venäjän työväenliikkeen historiassa mukaan sosialidemokratian intressien ja kiistojen piiriin”, pimeän, valistumattoman nuorison ja takapajuisten työläisten keskuudesta.

Rohkenevatkohan herrat likvidaattorit laskea näihin „kerrokseen” myös metallimiehet ja kirjaltajat, jotka ovat aina olleet työväenliikkeen eturiveissä. Hra Gorevilla ei tietenkään ole mitään todisteita väitteensä tueksi, hän lähtee subjektiivisista päätelmistään. Jääköön hän niiden pariin. Me puolestamme olemme kiistämättömillä numeroilla todittaneet, että sellaistenkin eturivin ammattialojen kuin kirjaltajain ja metallimiesten keskuudessa Pietarissa likvidaattorit muodostavat tuskin $\frac{1}{5}$:n.

Emme voi tässä esittää vertaavia numeroita kaikilla muilla ammattialoilla toimitetuista keräyksistä, sillä se veisi liian paljon tilaa. Sen vuoksi esitämme yleistiedot kaikista näistä ammateista.

---

* Pyydämme etukäteen „Severnaja Rabotshaja Gazetalta” anteeksi, että sen selostuksia tarkastellessamme olemme jättäneet pois pari verstasta, joiden suhteen ei ole mainittu ammattialaa. Niin ei olisi käynyt, jos „Severnaja Rabotshaja Gazeta” olisi käsitellyt numerotietonsa huolellisemmin.

Paitsi mainittuja ammattialoja „Putj Pravdy” sai työläisiltä 3.700 rpl. ja „Severnaja Rabotshaja Gazeta” 500 rpl. (numerot on pyörästetty). Ne ovat kauppa-apulaisten, räätälien, nahkurien, kutomatyöläisten, leipurien y.m. pienteollisuudessa työskentelevien työläisten lahjoituksia.

Tässäkin tapauksessa kerättiin „Putj Pravdylle” 7 kertaa enemmän kuin „Severnaja Rabotshaja Gazetalle”. Ei ole yhtään sellaista ammattialaa, jolta olisi annettu „Severnaja Rabotshaja Gazetalle” enemmän kuin „Putj Pravdylle”. Yksinpä konttorityöntekijät ja palveluskuntalaiset keräsivät „Putj Pravdylle” 173 rpl. 11 kop., mutta „Severnaja Rabotshaja Gazetalle” konttorityöntekijät ja kauppa-apulaiset („Severnaja Rabotshaja Gazetan” tietojen mukaan) yhdessä keräsivät 262 rpl. 32 kop.; „Putj Pravdylle” kauppa-apulaiset antoivat 238 rpl. 11 kop.

Esitämme vielä luettelon niistä tuotantolaitoksista, jotka ovat aktiivisimmin tukeneet omaa työväenlehteään:

1) Novyi Aivaz tehdas — 791 rpl. 37 kop. („Severnaja Rabotshaja Gazetalle” 464 rpl. 67 kop.), 2) Putilovin tehdas — 335 rpl. 46 kop. („Severnaja Rabotshaja Gazetalle” 59 rpl. 38 kop.), 3) Pietarin Metallitehdas — 273 rpl. 36 kop. („Severnaja Rabotshaja Gazetalle” 116 rpl. 92 kop.), 4) Putkitehdas — 243 rpl. 80 kop. („Severnaja Rabotshaja Gazetalle” 113 rpl. 41 kop.), 5) Siemens-Schuckert — 229 rpl. 26 kop., 6) Erikssonin tehdas — 228 rpl. 82 kop. („Severnaja Rabotshaja Gazetalle” — 55 rpl. 13 kop.), 7) Parviainen — 183 rpl. 93 kop., 8) Vanha Lessnerin tehdas — 168 rpl. 30 kop., 9) Ranskalais-Venäläinen tehdas — 148 rpl. 82 kop., 10) Uusi Lessnerin tehdas — 116 rpl. 25 kop., 11) Kaapelitehdas — 112 rpl. 62 kop., 12) Siemens-Halske — 104 rpl. 30 kop., 13) Obuhovin tehdas — 91 rpl. 02 kop., 14) Valtion arvopaperi- ja setelipaino — 79 rpl. 12 kop. („Severnaja Rabotshaja Gazetalle” 54 rpl.)¹⁴³.

„Trudovaja Pravda” №№ 30 ja 31;
heinäkuun 2 ja 3 pnä 1914

Julkaistaan
„Trudovaja Pravda” lehden
tekstin mukaan

PUOLAN SOSIALIDEMOKRAATTINEN OPPOSITIO TIENHAARASSA

Puolan sosialidemokraattisen opposition siirtyminen Brysselin neuvottelukokouksessa likvidaattorien puolelle tuntui monista odottamattomalta ja teki kaikkiin puoluemiehiin tavattoman raskaan vaikutuksen. Puolan sosialidemokraattisen opposition luultiin olevan yhtä lähellä pravdalaisia kuin latvialaisetkin. Ja yhtäkkiä osoittautui, että latvialaiset ovat taistelupaikallaan likvidaattoreita vastaan, mutta puolalaiset sosialidemokraatit pettivät!!

Mistä on kysymys?

Kysymys on siitä, että Puolan sosialidemokraateilla on kaksi virtausta: toiset tahtovat ajaa pois Tyszkan ja Rosa Luxemburgin aikoen itse jatkaa Tyszkan politiikkaa. Tämä politiikka on periaatteetonta diplomatiaa ja „pelaamista” bolshevikkien ja menshevikkien välillä, puolueen ja sen likvidoidijien välillä. Tänäpäin kannatetaan toisia, huomenna toisia. „Tasapuolisuutta” teeskennellen kavalletaan vuorotellen kaikkia tinkien itselle „hyötyä ja etuisuuksia”. Federatiivisuontoiset kohdat Puolan sosialidemokraattien ja Venäjän sosialidemokraattien Tukholman (1906) sopimuksessa¹⁴⁴ ovat sopiva ase tätä katalaa politiikkaa varten, jota Tyszka ynnä Rosa Luxemburg ovat harjoittaneet kuin taiturit.

Toinen virtaus kannattaa täydellistä eristymistä likvidaattoreista, federalismista, siitä „pelistä”, jota pelataan ole-malla „heilurina” kahden taistelevan puolen välillä; — kannattaa vilpittöntyä ja kiinteää liittoa pravdalaisten, puolueen kanssa.

Ensin mainittu Puolan sosialidemokraattien virtaus pääsi Brysselissä voitolle. Ymmärrettävää on, että siksi me tulemme kiertämättömästi suhtautumaan mitä epäluotta-

muksellisimmin Puolan sosialidemokraatteihin. Jahka eletään, niin sittenpäähän nähdään, onnistuuko jälkimmäisen virtauksen tiivistää rivinsä ja nostaa johdonmukaisen, periaatteellisen politiikan selvä, tarkkapiirteinen, määritetty lippu, politiikan, joka ei tähtää ainoastaan Tyszkan kerhoa, vaan myös Tyszkan menettelytapojen olemusta vastaan. Sanomattakin on selvää, että Puolan sosialidemokraattisen proletariaatin yhteenliittyminen on mahdollista vain sellaisen politiikan pohjalla.

Vastedes otettavat askeleet tällaisen yhteenliittymisen aikaansaamiseksi paljastavat lopullisesti totuuden Puolan sosialidemokratiassa vallitsevasta todellisesta asiaintilasta ja siten määräävät meidän suhteemme siihen.

Kirjoitettu
heinäkuun 7 (20) p:n jälkeen 1914

Julkaistu ensi kerran v. 1937
XXX Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

VASTAUS „LEIPZIGER VOLKSZEITUNGIN“ JULKAISEMAAN KIRJOITUKSEEN¹⁴⁵

„Leipziger Volkszeitung” lehden 157. numerossa heinäkuun 11 p:nä 1914 julkaistiin Z. L:n allekirjoittama kirjoitus „Kysymykseen yhtenäisyydestä Venäjällä”. Kirjoituksen laatijan riittämätön objektiivisuus pakottaa meidät kiinnittämään saksalaisten toverien huomion eräisiin tosiasioihin. Havainnollisuuden vuoksi esitämme taulukon, joka on julkaistu „Pravdassa” *.

*Keräykset marxilaisten (pravdalaisten) ja likvidaattorien lehtien
hyväksi Pietarissa tammik. 1 päivästä
toukok. 13 päivään 1914*

	Pravdalaiset		Likvidaattorit	
	Keräy- sten luku	Kerätty summa	Keräy- sten luku	Kerätty summa
Työläisryhmät	2,873	18.934,10	671	5.296,12
Ei työläisryhmiltä	713	2.650,01	453	6.759,77
Siitä:				
Oppilas- ja nuorisoryh- mät	54	650,92	45	630,22
„Kannattajien”, „ystä- vien” y.m.s. ryhmät.....	42	458,82	54	2.450,60
Muut ryhmät	33	125,29	30	186,12
Yksityiset henkilöt.....	531	1.046,62	266	1.608,32
Mainitsematta keneltä.....	43	318,57	24	175,34
Ulkomailta	10	49,79	34	1.709,17
<i>Yhteensä</i>	3.586	21.584,11	1.124	12.055,89

* Ks. tätä osaa, s. 357. *Toim.*

1. Meillä on tarkasti osoitettu, mitä aikaa laskelmamme koskevat (tammikuun 1 päivästä toukokuun 13 päivään 1914). Likvidaattorit eivät ole osoittaneet aikaa. Onko siinä tapauksessa rehellistä vertailla tosiasioita, jotka eivät ole vertailukelpoisia eivätkä päteviä?

2. Likvidaattorit itse ovat julistaneet ja julkaisseet lehdessä („Nasha Rabotshaja Gazetan” 34. numerossa), että 948 ryhmää tarkoittaa *kaikkien* heillä olevien ryhmien lukua, t.s. ei yksinomaan työläisryhmiä. Meidän tilastossamme on kuitenkin selvästi sanottu, että luvut 2.873 ja 671 koskevat *ainoastaan* työläisryhmiä. Taulukossamme on *osoitettu* ryhmien kokonaisluku, *eikä se ole sama* kuin työläisryhmien lukumäärä. Onko tästä seikasta vaikeneminen rehellistä?

3. Meidän lehdessämme on selitetty, että me osoitamme kummankin lehden osalta työläisryhmien lahjoitukset ja että meillä ei ole tietoja samojen ryhmien uusintalahjoituksista. Tiedot ovat kummankin lehden osalta samanlaiset. On aivan käsittämätöntä, miten rehellinen arvostelija on saattanut löytää meiltä tästä jonkin „virheen”!

4. Me olemme esittäneet *rinnakkaiset* numerotiedot, s.o. samalta ajalta kummankin lehden suhteen, ja kummankin lehden tiedot on käsitelty *samalla tavalla*.

Likvidaattorit eivät ole ylipäänsä esittäneet rinnakkaisia numerotietoja, joten he rikkovat yleisesti tunnettuja tilastotyön alkeellisimpia sääntöjä. Jokainen, jota tämä kysymys kiinnostaa, voi helposti hankkia kummankin lehden ja tarkastaa tietomme.

Olemme varmat, ettei yksikään objektiivinen ihminen voi nimittää „arvostelija” Z. L:n menettelyä rehelliseksi.

„Leipziger Volkszeitung” № 165,
heinäkuun 21 pnä 1914
Allekirjoitus: „P r a v d a n” t o i m i t u s

Julkaistaan
„Leipziger Volkszeitung” lehden
tekstin mukaan
Venäjännös saksan kielestä

HUOMAUTUKSIA

¹ Artikkelin „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä” Lenin kirjoitti vuonna 1913 loka—joulukuussa, ja se julkaistiin samana vuonna bolshevikkien legaalisisessa aikakauslehdessä „Prosvestsheniye” („Valistus”). №№ 10, 11 ja 12.

Artikkelin kirjoittamisen edellä Lenin teki kansallisuuskysymyksestä esitelmiä, joita hän piti kesällä vuonna 1913 useissa Sveitsin kaupungeissa — Zürichissä, Genevessä, Lausannessa ja Bernissä.

Syksyllä 1913 Lenin piti selostuksen kansallisuuskysymyksestä VSDTP:n Keskuskomitean ja puolueytöntekijäin „elokuun” („kesällisessä”) neuvottelukokouksessa. Leninin selostuksen johdosta hyväksyttiin hänen laatimansa päätöslauselma. Neuvottelukokouksen päätyttyä Lenin ryhtyi kirjoittamaan artikkelia „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä”.— 1.

² „Pravda” („Totuus”) — bolshevikkien legaalinen jokapäiväinen lehti; sitä julkaistiin Pietarissa; perustettiin Pietarin työläisten aloitteeseen nojautuen huhtikuussa 1912.

„Pravda” oli työväen joukkolehti, sitä julkaistiin työläisten itsensä keräämillä varoilla. Lehden ympärille muodostui laaja työläiskirjeenvaihtajien ja työläiskynäilijäin piiri. Niinpä yhtenä julkaisuvuotena siinä julkaistiin yli 11 tuhatta työläisten kirjettä. „Pravdaa” levisi keskimäärin 40 tuhatta kappaletta, ja muutamina kuukausina sen painosmäärä nousi 60 tuhanteen kappaleeseen päivässä.

Oleskellen ulkomailla V. I. Lenin johti „Pravdaa”, kirjoitti lehteen miltei joka päivä, antoi sen toimituskunnalle ohjeita, keräsi lehden ympärille puolueen parhaita kirjailijavoimia. Lehden työhön osallistuivat aktiivisesti V. M. Molotov, J. M. Sverdlov, J. V. Stalin ja M. I. Kalinin. Vakituksina toimitustyöntekijöinä olivat M. S. Olminski, N. G. Poletajev, K. N. Samoiloa, N. N. Baturin, A. I. Jelizarova, K. S. Jeremejev ynnä muut. „Pravdan” työhön ottivat toimeliaasti osaa IV Valtakunnanduuman bolshevikkiedustajat: A. J. Badajev, G. I. Petrovski, M. K. Muranov, F. N. Samoilov ja N. R. Shagov.

„Pravda” joutui alituisesti poliisivainojen alaiseksi. Olemassaolonsa ensimmäisenä vuotena se takavarikoitiin 41 kertaa, toimittajia vastaan nostettiin 36 oikeusjuttua ja toimittajat istuivat vankilassa

yhteensä 47½ kuukautta. Kahden vuoden ja kolmen kuukauden aikana tsaarihallitus lakkautti „Pravdan” kahdeksan kertaa, mutta se ilmestyi jälleen uusilla nimillä: „Rabotshaja Pravda” („Työväen Totuus”), „Severnaja Pravda” („Pohjolan Totuus”), „Pravda Truda” („Työn Totuus”), „Za Pravdu” („Totuuden puolesta”), „Proletarskaja Pravda” („Proletaarinen Totuus”), „Putj Pravdy” („Totuuden Tie”), „Rabotshi” („Työmies”), „Trudovaja Pravda” („Työn Totuus”). Heinäkuun 8 (21) p:nä 1914, ensimmäisen maailmansodan alkamisen aattona, lehti lakkautettiin.

„Pravdaa” alettiin julkaista uudelleen vasta Helmikuun vallankumouksen jälkeen. Maaliskuun 5 (18) p:nä 1917 „Pravda” alkoi ilmestyä VSDTP(b):n Pää-äänenkannattajana. Huhtikuun 5 (18) p:nä, palattuaan ulkomailta, V. I. Lenin tuli toimituskunnan kokoonpanoon ja asettui „Pravdan” johtoon. Heinäkuun 5 (18) p:nä 1917 junkkerit ja kasakat hävittivät „Pravdan” toimituksen. Heinä—lokakuussa 1917 „Pravda” Väliaikaisen hallituksen vainoamana muutti montaa kertaa nimeään ja ilmestyi nimellä „Listok „Pravdy”” („„Totuuden” Lehtinen”), „Proletari” („Proletaari”), „Rabotshi” („Työmies”), „Rabotshi Putj” („Työmiehen Tie”). Lokakuun 27 (marraskuun 9) p:nä lehti alkoi ilmestyä vanhalla nimellään — „Pravda” nimisenä.— 3.

- ³ „Zeit” („Aika”) — viikkolehti, Bundin äänenkannattaja; ilmestyi Pietarissa joulukuusta 1912 kesäkuuhun 1914.— 3.
- ⁴ „Dzvin” („Kello”) — julkinen, suuntaukseltaan menshevistinen nationalistinen kuukausijulkaisu; ilmestyi ukrainan kielellä Kieviissä tammikuusta 1913 vuoden 1914 puoliväliin saakka.— 3.
- ⁵ „Russkoje Slovo” („Venäläinen Sana”) — liberaalis-porvarillinen päivälehti; ilmestyi Moskovassa vuodesta 1895; lakkautettiin marraskuussa 1917.— 4.
- ⁶ Bund — „Juutalaisten yleinen työväenliitto Liettuassa, Puolassa ja Venäjällä” — perustettiin v. 1897 ja siihen kuului etupäässä Venäjän läntisten alueiden juutalaisia käsityöläisiä. VSDTP:n I edustajakokouksessa maaliskuussa 1898 Bund liittyi VSDTP:seen. VSDTP:n II edustajakokouksessa bundilaiset asettivat vaatimuksen, että Bund oli tunnustettava juutalaisten työläisten ainoaksi edustajaksi Venäjällä. Sen jälkeen, kun edustajakokous hylkäsi Bundin organisatorisen nationalismin, Bund erosi puolueesta. Vuonna 1906, IV (Yhdistävän) edustajakokouksen jälkeen Bund liittyi uudelleen VSDTP:seen. Bundilaiset tukivat jatkuvasti menshevikkejä ja kävivät herkeämättä taistelua bolshevikkeja vastaan. Kuuluen muodollisesti VSDTP:seen, Bund oli luonteeltaan porvarillis-nationalistinen järjestö. Bolshevikien ohjelmavaatimuksen — kansakuntien itsemääräämisoikeuden — vastapainoksi Bund asetti kansallisen kulttuuriautonomian vaatimuksen. Ensimmäisen maailmansodan aikana vuosina 1914—1918 bundilaiset olivat sosialishovinismin kannalla; v. 1917 Bund tuki vastavallankumouksellista Väliaikaista hallitusta ja taisteli Lokakuun sosialistisen vallankumouksen vihollisten puolella. Kansalaisodan vuosina tunnetut bundilaiset yhtyivät vastavallankumouksen

voimiin. Samaan aikaan Bundin rivijäsenten keskuudessa alkoi tapahtua käänne yhteistoimintaan Neuvostovallan kanssa. Kun kävi selväksi, että proletariaatin diktatuuri pääsee voitolle sisäisestä vastavallankumouksesta ja ulkolaisista interventeistä, niin Bund ilmoitti luopuvansa taistelusta Neuvostovaltaa vastaan. Maaliskuussa vuonna 1921 Bund itse lakkautti itsensä, osa sen jäsenistä liittyi yleisillä perusteilla VKP(b):hen.— 11.

⁷ *JSTP* (Juutalaisten sosialistinen työväenpuolue) — pikkuporvarillinen nationalistinen järjestö, joka perustettiin v. 1906. JSTP:n ohjelman pohjana oli vaatimus kansallisen autonomian antamisesta juutalaisille — sellaisten eksterritoriaalisten juutalaisten parlamenttien (eduskuntien) muodostamisesta, jotka olisivat täysivaltaisia ratkaisemaan kysymykset juutalaisten poliittisista oloista Venäjällä. JSTP oli lähellä eserriä ja taisteli yhdessä näiden kanssa VSDTP:tä vastaan.— 21.

⁸ *Beilisin juttu* — provokatorinen oikeusprosessi, jonka tsaarihallitus järjesti Kieviissä vuonna 1913 Beilis-nimistä juutalaista vastaan, jota valheellisesti syytettiin kristittyyn Jushtshinski-nimisen pojan rituaalimurhasta (todellisuudessa murha oli mustasotnialaisten järjestämä). Lavastamalla tämän oikeusjutun tsaarihallitus pyrki lietsomaan juutalaisvihaa ja saamaan aikaan juutalaispogromeja tarkoituksella vieroittaa joukot pois maassa laajenevasta vallankumousliikkeestä. Oikeusjuttu aiheutti voimakasta yhteiskunnallista kiihtymystä; useissa kaupungeissa oli työläisten protestimielenosoituksia. Tuomioistuimien vapautti Beilisin syytteestä.— 22.

⁹ *PPS* — Puolan sosialistinen puolue (Polska partia socjalistyczna) — pikkuporvarillinen nationalistinen puolue, joka perustettiin vuonna 1892. Otettuaan ohjelmansa perustaksi taistelun riippumattoman Puolan puolesta PPS harjoitti separatistista, nationalistista propagandaa puolalaisten työläisten keskuudessa ja pyrki vieroittamaan heidät venäläisten työläisten kanssa käytävästä yhteisestä taistelusta itsevaltiutta ja kapitalismia vastaan. Vuonna 1906 PPS jakautui PPS-„levitsaan” ja oikeistolaiseen, shovinistiseen, niin kutsuttuun „PPS:n vallankumoukselliseen ryhmään”.

VSDTP (b):n vaikutuksesta ja myös Puolan sosialidemokraattisen puolueen (Puolan ja Lietuan sosialidemokratia) sekä rivityöläisten — PPS-„levitsan” jäsenten vaikutuksesta PPS-„levitsa” vapautui vähitellen nationalismista. Ensimmäisen maailmansodan vuosina suurin osa PPS-„levitsasta” asettui internationalistiselle kannalle ja joulukuussa 1918 yhtyi Puolan ja Lietuan sosialidemokraattiseen puolueeseen; yhdistyneet puolueet muodostivat Puolan kommunistisen työväenpuolueen (niin nimitettiin Puolan kommunistista puoluetta vuoteen 1925 saakka).

Oikeisto-PPS harjoitti ensimmäisen maailmansodan aikana edelleenkin nationalistista shovinismipolitiikkaa; se järjesti puolalaisia legiconia, jotka taistelivat itävaltalais-saksalaisen imperialismiin puolella.

Puolan porvarillisen valtion muodostamisen jälkeen oikeisto-PPS otti taas nimekseen PPS. Asetuttuaan hallituksen johtoon se

luovutti vallan Puolan porvaristolle ja harjoitti sitten järjestelmällisesti neuvostovastaista ja kommunistinvastaista agitaatiota, kannatti Neuvostomaata vastaan tähdättyä aggressiopolitiikkaa, Länsi-Ukrainan ja Länsi-Valkovenäjän valtaamisen ja siirtomaasorron politiikkaa. Pilsudskin toimeenpaneman fasistisen vallankaappauksen (toukokuu 1926) jälkeen PPS oli muodollisesti oppositiossa, mutta todellisuudessa se oli yhteistyössä fasistien kanssa ja harjoitti edelleenkin neuvostovastaista propagandaa.

Toisen maailmansodan aikana PPS jakautui uudelleen. Sen taantumuksellinen, shovinistinen osa, joka otti nimekseen „Wolność, równość i niepodległość” („Vapaus, tasa-arvoisuus ja riippumattomuus”), — WRN, oli yhteistoiminnassa fasistien kanssa ja osallistui puolalaisten emigranttien taantumukselliseen Lontoon „hallitukseen”. Vuonna 1942 perustetun Puolan työväenpuolueen (PPR) vaikutuksesta PPS:n toinen, vasemmistolainen osa, joka nimitti itseään „Puolan sosialistien työväenpuolueeksi” (RPPS), liittyi yhteisrintamaan taistelussa hitleriläisiä miehittäjiä vastaan, kävi taistelua Puolan vapauttamiseksi fasistisesta orjuutuksesta ja asettui kannattamaan ystävyysriteiden aikaansaamista Puolan ja Neuvostoliiton välillä.

Vuonna 1944, sen jälkeen, kun Puolan itäosa oli vapautettu saksalaisesta miehitysvallasta ja oli muodostettu Puolan kansallisen vapautuksen komitea, Puolan sosialistien työväenpuolue otti jälleen nimen Puolan sosialistinen puolue ja osallistui yhdessä Puolan työväenpuolueen kanssa kansandemokraattisen Puolan rakentamiseen. Joulukuussa 1948 Puolan työväenpuolue (PPR) ja Puolan sosialistinen puolue (PPS) yhtyivät ja muodostivat Puolan yhdistyneen työväenpuolueen (PORP).— 23.

¹⁰ „Lutsh” („Säde”) — likvidaattori-menshevikkien legaalinen joka-päiväinen lehti; julkaistiin Pietarissa syyskuusta 1912 heinäkuuhun 1913; lehti pysyi pystyssä „porvaristoon kuuluvien rikkaiden ystävien varoilla” („Lenin”). „Lutshin” asemesta alkoi vuoden 1913 heinäkuusta lähtien ilmestyä sanomalehti „Zhivaja Zhizn” („Elävä Elämä”), sitten „Novaja Rabotshaja Gazeta” („Uusi Työväenlehti”).— 23.

¹¹ Lenin viittaa J. V. Stalinin kirjoitukseen „Marxilaisuus ja kansallisuuskysymys”, jonka neljännessä luvussa on esitetty Itävallan sosialidemokraattisen puolueen Brünnin edustajakokouksessa hyväksytyn kansallisuusohjelman teksti. J. V. Stalinin kirjoitus julkaistiin aikakauslehdessä „Prosvestshenije”, numeroissa 3, 4 ja 5 v. 1913, otsikoituna „Kansallisuuskysymys ja sosialidemokratia” ja allekirjoituksena K. Stalin.

„Prosvestshenije” („Valistus”) — bolshevikkien yhteiskunnallis-poliittinen ja kirjallinen kuukausijulkaisu; ilmestyi legaalisesti Pietarissa vuoden 1911 joulukuusta. Aikakauslehti perustettiin Leninin kehotuksesta tsaarihallituksen lakkauttaman bolshevistisen, Moskovassa ilmestyneen „Mysl” aikakauslehden tilalle. Lenin johti „Prosvestshenijen” julkaisutyötä ulkomailta; aikakauslehdessä julkaistiin Leninin kirjoitukset: „Marxilaisuuden kolme lähdeä ja

kolme perusosaa”, „Vaalikamppailun periaatekysymyksiä”, „Vaalien tulokset”, „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä”, „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta” ynnä muita.

„Prosveshtshenijen” vakituksena avustajana oli V. M. Molotov; aikakauslehden työhön osallistui J. V. Stalin. Kaunokirjallista osastoa toimitti A. M. Gorki. Toimituskollegiossa työskentelivät M. A. Saveljev, M. S. Olminski, A. I. Jelizarova y.m. Lehden painosmäärä lähenteli 5 tuhatta.

Tsaarihallitus lakkautti lehden ensimmäisen maailmansodan edellä — kesäkuussa 1914. „Prosveshtshenijen” julkaiseminen uudistettiin syksyllä 1917, mutta ilmestyi vain yksi numero (kaksoisnumero), jossa julkaistiin Leninin kirjoitukset „Kykenevätkö bolševikit pitämään valtiovaltaa?” ja „Puolueohjelman tarkistamisesta”.— 24.

- ¹² „*Novaja Rabotshaja Gazeta*” („Uusi Työväenlehti”) — likvidaattorimenshevikkien legaalinen päivälehti; sitä julkaistiin Pietarissa elokuusta 1913. Vuoden 1914 tammikuun 30 (helmikuun 12) päivästä lähtien sen asemesta ilmestyi „*Severnaja Rabotshaja Gazeta*” („Pohjolan Työväenlehti”) ja sitten „*Nasha Rabotshaja Gazeta*” („Meidän Työväenlehtemme”). Lenin sanoi tätä lehteä usein „Uudeksi Likvidaattorilehdeksi”.— 25.
- ¹³ Mainitut tiedot Lenin on ottanut tilastollisesta kokoelmasta „Vuoden 1911 tammikuun 18 p:nä suoritettu Valtakunnan alkeiskoulujen yksipäiväinen rekisteröinti. I vihko, 2. osa, Pietarin koulupiiri. Arkangelin, Vologdan, Novgorodin, Aunuksen, Pskovin ja Pietarin kuvernementit”. Pietari, 1912, s. 72.— 29.
- ¹⁴ *Dragomanov, M. P.* (1841—1895) — ukrainalainen historioitsija ja publisisti; ukrainalaisen porvarillisen kansalliliberalismin ideologian tulkitsija.— 31.
- ¹⁵ „*Przegląd Socjaldemokratyczny*” („Sosialidemokraattinen Katsaus”) — aikakauslehti; Puolan sosialidemokraatit julkaisivat sitä Krakovassa vuosina 1902—1904 ja vuosina 1908—1910 R. Luxemburgin ottaessa siihen osaa mitä läheisimmin.— 31.
- ¹⁶ „*Vestnik Jevropy*” („Euroopan Sanomat”) — kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuodesta 1866 vuoden 1918 kevääseen. Julkaisu edusti Venäjän liberaalisen porvariston mielipiteitä; 90-luvun alusta lähtien se kävi järjestelmällistä taistelua marxilaisuutta vastaan.— 34.
- ¹⁷ *Kansainvälinen sosialistinen toimisto (KST)* — II Internationalen toimeenpaneva elin; se muodostettiin vuonna 1900 pidetyn Pariisin kongressin päätöksen mukaisesti. Joulukuun 14 p:nä (uutta lukua) 1913 KST hyväksyi päätöslauselman, että Toimiston Toimeenpaneva komitea kutsuu koolle „Venäjän työväenliikkeen kaikkien ryhmien” neuvottelukokouksen olevien erimielisyyksien selvittämiseksi „yleisen mielipiteiden vaihdon” avulla muka VSDTP:n yhtenäisyyden palauttamista silmällä pitäen. Tämä kysymys oli otettu KST:n

- istuntokaudella käsiteltäväksi Rosa Luxemburgin aloitteesta, ja tar-koituksena oli tukea venäläisiä likvidaattoreita, jotka olivat jääneet tappiolle taistelussa bolshevikkeja vastaan. KST:n päätöksen johdosta likvidaattorien „Novaja Rabotshaja Gazeta” julkaisi Lontoosta saadun sähköen, jossa tiedotettiin, että KST:n istunnossa oli muka hylätty bolshevikkien vaatimus Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen työväenryhmän („kuusikon”) edustajan lähettämisestä II Internationalen parlamenttienväliseen jaostoon. Leninin toimeksiannosta Keskuskomitean edustaja Brysselissä kääntyi KST:n sihteerin Huysmansin puoleen kysyen, miten tämä aikoi reagoida likvi-daattorien tällaiseen tekoon. Huysmansin oli pakko virallisesti kumota valheellinen tiedotus, joka oli tehty „Novaja Rabotshaja Gazetassa”.— 37.
- ¹⁸ D.— F. I. Dan — eräs likvidaattori-menshevikkien johtohenki-löitä.— 37.
- ¹⁹ L. S. (Koltsov, L. Sedov) — likvidaattori-menshevikin B. A. Ginsbur-gin salanimi.— 38.
- ²⁰ Lenin tarkoittaa „Päätöslauselmaa Sosialistisen toimiston päätök-sestä”, joka oli varustettu allekirjoituksella: „Ryhmä järjestyneitä marxilaisia”; päätöslauselma julkaistiin „Proletarskaja Pravdan” 9. numerossa joulukuun 17 pnä 1913.— 39.
- ²¹ „Kolme valasta” — sovinnainen nimitys, jota käytettiin bolshevikkien legaalisisissa lehdissä ja julkisissa, legaalisisissa kokouksissa merkit-semään kolmea tärkeintä („typistämätöntä”) vallankumouksellista tunnusta: demokraattinen tasavalta, tilanherrain kaiken maan kon-fiskointi, kahdeksantuntinen työpäivä.— 39.
- ²² „Retsh” („Puhe”) — jokapäiväinen lehti, kadettipuolueen pää-äänen-kannattaja; ilmestyi Pietarissa vuoden 1906 helmikuusta lähtien. Pietarin Neuvoston Sotilaallinen vallankumoukskomitea lakkautti sen lokakuun 26 (marrakuun 8) pnä 1917; ilmestyi toisilla nimillä vuo-den 1918 elokuuhun saakka.— 42.
- ²³ „Rossija” („Venäjä”) — poliisi- ja mustasotnialaishenkinen päivä-lehti, ilmestyi Pietarissa vuosina 1905—1914. Vuodesta 1906 lähtien se oli sisäasiain ministeriön virallinen äänenkannat-taja.
- „Novoje Vremja” („Uusi Aika”) — jokapäiväinen sanomalehti; ilmestyi Pietarissa vuodesta 1868 vuoden 1917 lokakuuhun asti. Alussa se oli maltillis-liberaalinen, mutta vuodesta 1876 se muuttui taantumuksellisten aatelis- ja virkamiespiirien äänenkannattajaksi. Lehti ei taistellut ainoastaan vallankumouksellista, vaan myös libe-raalis-porvarillista liikettä vastaan; vuodesta 1905 alkaen se oli eräs mustasotnialaisten äänenkannattajista. Lenin nimitti „Novoje Vrem-jaa” lahjottavien sanomalehtien esikuvaksi.

- „*Zemshtshina*” („Zemstvolaisuus”) — mustasotnialainen jokapäiväinen lehti; Valtakunnanduuman äärimmäisten oikeistoedustajien äänenkannattaja; ilmestyi Pietarissa vuoden 1909 heinäkuusta vuoden 1917 helmikuuhun asti.— 43.
- ²⁴ „*Severnaja Mysl*” („Pohjolan Ajatus”) — eräs vasemmistonarodnikien (eserrien) julkisen „*Zhivaja Mysl*” („Elävä Ajatus”) lehden käyttämistä nimistä; lehti ilmestyi Pietarissa kaksi, sitten kolme kertaa viikossa, vuoden 1913 elokuusta vuoden 1914 heinäkuuhun saakka. Tänä aikana lehti muutti kymmenen kertaa nimeään: „*Zavetnaja Mysl*” („Harras Ajatus”), „*Volnaja Mysl*” („Vapaa Ajatus”), „*Vernaja Mysl*” („Oikea Ajatus”) y.m.— 45.
- ²⁵ Lenin tarkoittaa *VSDTP:n Keskuskomitean ja puolueytöntekijäin neuvottelukokousta*, joka pidettiin Poroninon kylässä syyskuun 23 — lokakuun 1 (lokakuun 6—14) pnä vuonna 1913 ja jota konspiratiivisuussyistä nimitettiin „elokuun” („kesälliseksi”) neuvottelukokoukseksi. Päättölauselma „Narodnikeista”, josta tässä on puhe, on Leninin kirjoittama (ks. Teokset, 19. osa, ss. 425—427).— 45.
- ²⁶ „*Zavety*” („Testamenti”) — suuntaukseltaan eserräläinen legaalinen kirjallis-poliittinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuoden 1912 huhtikuusta vuoden 1914 heinäkuuhun saakka.— 46.
- ²⁷ Tämä kirjoitus on jälkihuomautus Kautskyn kirjeeseen, joka oli julkaistu Saksan sosialidemokratian pää-äänenkannattajassa — „*Vorwärts*” lehdessä ja painettiin uudestaan „*Proletarskaja Pravdan*” 12. n:ossa joulukuun 20 pnä 1913. Kautskyn kirje oli vastaus R. Luxemburgin kirjeeseen, jonka hän oli lähettänyt „*Vorwärtsin*” toimitukselle.— 49.
- ²⁸ „*Den*” („Päivä”) — suuntaukseltaan liberaalis-porvarillinen päivälehti; sitä julkaistiin Pietarissa vuodesta 1912. Lehteä avustivat likvidaattori-menshevikit, joiden käsiin lehti siirtyi täydellisesti vuoden 1917 helmikuun jälkeen. Pietarin Neuvoston Sotilaallinen vallankumouskomitea lakkautti sen lokakuun 26 (marraskuun 8) pnä 1917.— 58.
- ²⁹ „*Russkaja Mysl*” („Venäläinen Ajatus”) — liberaalisen porvariston kuukausijulkaisu; ilmestyi Moskovassa vuodesta 1880. Vuoden 1905 vallankumouksen jälkeen siitä tuli kadettipuolueen oikeistosiiven äänenkannattaja. Tuolla kaudella Lenin sanoi „*Russkaja Mysliä*” „*Tshernosotennaja Mysliksi*” („Mustasotnialaisten Ajatukseksi”). Julkaisu lakkautettiin vuoden 1918 puolivälissä.— 58.
- ³⁰ Lenin tarkoittaa kerran kahdessa viikossa ilmestynyttä porvarillisten liberaalien „*Osvobozhdenije*” lehteä, jota julkaistiin ulkomailla vuosina 1902—1905 P. B. Struven toimittamana. Tammikuusta 1904 se oli liberaalis-monarkistisen „*Osvobozhdenije-liiton*” äänenkannattaja. Myöhemmin „*osvobozhdenijalaiset*” muodostivat kadettipuolueen, Venäjän tärkeimmän porvaripuolueen, ydinjoukon.— 60.

- ³¹ Lenin tarkoittaa VSDTP:n Yleisvenäläisen konferenssin (VSDTP:n Viidennen konferenssin) ja VSDTP:n Keskuskomitean vuoden 1910 tammikuun täysistunnon päätöksiä.

VSDTP:n Viides konferenssi pidettiin Pariisissa joulukuun 21—27 p:nä 1908 (tammikuun 3—9 p:nä 1909). Konferenssissa oli läsnä 16 päätösvaltaista edustajaa: 5 bolshevikkiä, 3 menshevikkiä, 5 puolalaista sosialidemokraattia ja 3 bundilaista. VSDTP:n Keskuskomitean edustajana oli Lenin. Lenin teki konferenssissa selostuksen „Nykyisestä ajankohdasta ja puolueen tehtävistä” sekä puhui sosialidemokraattisesta duumaryhmästä, organisaatio- ynnä muista kysymyksistä. Bolshevikit kävivät konferenssissa taistelua kahta puolueessa ilmennyttä opportunistin lajia vastaan: likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan. Leninin ehdotuksesta konferenssi tuomitsi likvidaattoruuden ja kutsui kaikkia puoluejärjestöjä päättäväiseen taisteluun puolueen likvidoimisen yrityksiä vastaan.

Konferenssin päätösten arviointia ks. Leninin artikkeleista „Tielle” ja „Likvidaattoruuden likvidoiminen” (Teokset, 15. osa, ss. 339—350; 449—457).

VSDTP:n Keskuskomitean täysistunto pidettiin tammikuun 2—23 (tammikuun 15—helmikuun 5) p:nä 1910 Pariisissa. Täysistunto kutsuttiin koolle vastoin Leninin tahtoa Trotskin salaisten liittolaisten Zinovjevin, Kamenevin ja Rykovin myötävaikutuksella. Siinä olivat läsnä, paitsi bolshevikkeja, kaikkien puolue ryhmien ja ryhmitymien edustajat sekä kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen edustajat. Vastakohtana Leninin suunnitelmalle, jonka mukaan piti lähentyä puolue mies-menshevikkien (plehanovilaisten) kanssa taistelun käymiseksi likvidaattoruutta vastaan, sovittelijat, salaiset trotskilaiset, vaativat kaikkien puolue ryhmien hajottamista ja bolshevikkien, likvidaattorien ja trotskilaisten yhdistymistä. Täysistunnossa saivat ylivoiman sovittelija-ainekset ja se antoi niille mahdollisuuden viedä läpi joukon leniniläisvastaisia päätöksiä. Vasta Leninin päättävän vaatimuksen jälkeen täysistunto hyväksyi päätöksen likvidaattoruuden ja otzovismin tuomitsemisesta.— 61.

- ³² II Internationalen Kööpenhaminan kongressi pidettiin elokuun 28 päivästä syyskuun 3 päivään (uutta lukua) 1910. Tshekkiläis-itävaltalaisien jakautumiskysymystä käsiteltäessä kongressi vastusti tshekkiläisten separatistien „bundilais-nationalistisia” periaatteita.— 63.

- ³³ *F. D., Gamma, L. M., Em-El, Rakitin* — menshevikkejä: F. D.— F. I. Dan; Gamma ja L. M.— L. Martov (J. O. Cederbaum); Em-El — M. J. Lukomski ja Rakitin — V. Levitski (V. O. Cederbaum).— 77.

- ³⁴ „*Vperjod*” ryhmä („Eteenpäin”) — puoluevastainen ryhmä, johon kuului otzovisteja, ultimatisteja, jumalanrakentajia ja empiriomonisteja (Machin ja Avenariuksen taantumuksellisen, idealistisen filosofian kannattajia); se muodostui ulkomailla joulukuussa 1909 A. Bogdanovin ja G. Aleksinskin johdolla; sillä oli muutamia vähäisiä, etupäässä sivistyneistöä käsittäviä kerhoja Pariisissa, Genevessä ja

Tiflississä. „Vperjod” ryhmän katsomukset olivat Leninin sanonnan mukaan „irvikuva bolshevismista”. Saamatta kannatusta työläisten keskuudessa „Vperjod” ryhmä tosiasiallisesti hajosi vuonna 1913. „Vperjod” ryhmästä ks. tätä osaa, ss. 479—485.—79.

³⁵ *Ar* — Kaukasian menshevikkien johtomiehen N. N. Jordanian salanimi.— 82.

³⁶ „*Nasha Zarja*” („Meidän Sarastuksemme”) — likvidaattori-menshevikkien legaalinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuosina 1910—1914. „*Nasha Zarjan*” ympärille muodostui Venäjällä olleiden likvidaattorien keskus.— 84.

³⁷ Lenin tarkoittaa J. V. Stalinin kirjoitusta „Marxilaisuus ja kansallisuusksysymys”.— 86.

³⁸ *Belorusskaja gromada* („Belorusskaja sotsialistitsheskaja gromada” — „Valko-Venäjän sosialistinen yhdistys”) — pikkuporvarillinen nationalistinen järjestö, joka otti tämän nimen v. 1903; perustettiin v. 1902 nimellä „Belorusskaja revoljutsionnaja gromada” („Valko-Venäjän vallankumouksellinen yhdistys”). Sen ohjelman ja käytännöllisen toiminnan perustana oli sovinto porvariston ja tilanherrain kanssa, vallankumouksellisen luokkataistelun kieltäminen, valkovenäläisen kansan julistaminen eristyneeksi Venäjän vallankumouksellisesta työväenluokasta. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen kaudella se vaati niin sanottua „kansallista kulttuuri-autonomiamia”. Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen se nosti esiin valkovenäläisten nationalistien tunnuksen Valko-Venäjän erottamisesta vallankumouksellisesta Venäjästä. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen järjestö hajosi.

Dashnaksutjun (dashnakit) — armenialainen porvarillis-nationalistinen järjestö; syntyi XIX vuosisadan 90-luvun alussa; puolusti armenialaisen porvariston etuja; lietsoen kansojen välille kansallisuusvihaa se harjoitti Armenian kansallisen eristämisen politiikkaa pyrkien vieroittamaan armenialaista kansaa Venäjän yleisestä vallankumousliikkeestä ja taisteli työläisten ja talonpoikien vallankumouksellista liikettä vastaan.

Vuosina 1918—1920 dashnakit olivat Armenian porvarillis-nationalistisen hallituksen johdossa ja tekivät siitä englantilais-ranskalaisen interventtien ja Venäjän valkokaartilaisien tukikohdan taistelussa Neuvostovaltaa vastaan.

Dashnakkihallitus kukistettiin marraskuussa 1920 Armenian työ-tätekevien aseellisella kapinalla, jota Punainen Armeija tuki.

Gruusian sosialistifederalistit — porvarillis-nationalistinen puolue; perustettiin vuonna 1904. Vaati Gruusialle kansallista autonomiaa tilanherrojen ja porvariston hallitseman Venäjän valtion puitteissa. Taantumusvuosina sosialistifederalisteista tuli vallankumouksen avoimia vastustajia.

Venäjän Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen sosialistifederalistit järjestivät yhdessä gruusialaisten menshevikkien, dashnakkien ja mussavatistien kanssa vastavallankumouksellisen

liittoutuman, joka sai tukea saksalaisilta ja turkkilaisilta sekä myöhemmin englantilaisilta ja ranskalaisilta interventeiltä.— 87.

³⁹ Tarkoitetaan kirjaa „Maanhallintatilastoa vuodelta 1905. Euroopan-Venäjän 50 kuvernementtia koskeva tilastokokoelma”. Pietari, Sisäasiain ministeriön Keskustilastokomitean julkaisu, 1907.— 90.

⁴⁰ „*Ruskoje Bogatstvo*” („Venäjän Rikkaus”) — kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuodesta 1876 vuoden 1918 puoliväliin. 90-luvun alusta julkaisu oli liberaalisten narodnikkien äänenkannattaja. Vuonna 1906 „*Ruskoje Bogatstvosta*” tuli tosiasiallisesti enessien („kansansosialistien”) puolittain kadettilaisen puolueen äänenkannattaja. Lenin määritteli „*Ruskoje Bogatstvon*” suuntauksen tuolla kaudella „narodnikkilaiseksi, narodnikkilais-kadettilaiseksi”.— 91.

⁴¹ *Nikolai —on—* XIX vuosisadan 80—90-luvun liberaalisen narodnikkilaisuuden erään ideologin N. F. Danielsonin nimimerkki.— 91.

⁴² Lenin tarkoittaa „*Proletarin*” laajennetun toimituskunnan neuvottelukokousta, joka pidettiin Pariisissa kesäkuun 8—17 (21—30) p:nä 1909. Neuvottelukokoukseen ottivat osaa Bolshevistisen Keskuksen 9 jäsentä (tämä Keskus oli VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksen bolshevikkiryhmän valitsema vuonna 1907), joiden johdossa oli Lenin, sekä Pietarin järjestön, Moskovan aluejärjestön ja Uralin järjestön edustajat.

Neuvottelukokous oli kutsuttu koolle käsittelemään otzovistien ja ultimatismien menettelyä.

Neuvottelukokous käsitteli kysymykset: 1) otzovismista ja ultimatismista; 2) jumalanrakentamistendensseistä sosialidemokratian keskuudessa; 3) suhteesta duumatoimintaan puolueiden muiden alojen ohella; 4) bolshevikkien tehtävät puolueessa; 5) puoluekoulusta, jota järjestettiin ulkomailla (Caprin saarella); 6) agitaatiosta, jota käytiin puolueesta irrallisen bolshevistisen edustajakokouksen tai bolshevistisen konferenssin puolesta; 7) tov. Maksimovin erkaantumisesta; ynnä muita kysymyksiä.

Neuvottelukokous pidettiin Leninin johdolla. Lenin käytti puheenvuoroja päiväjärjestyksen kaikista peruskysymyksistä. Otzovismia ja ultimatismia edustivat ja puolustivat neuvottelukokouksessa A. Bogdanov (Maksimov) ja V. Schanzer (Marat). Kamenev, Zinovjev, Rykov ja Tomski harjoittivat kaksinaamaisuutta.

Neuvottelukokous tuomitsi otzovismin ja ultimatismiin „nurin-päin käännettynä likvidaattoruutena”. Neuvottelukokous katsoi otzovistien järjestämän Caprin „puoluekoulun” olevan „bolshevikeista erkaantuneen ryhmäkunnan keskus”. A. Bogdanov kieltäytyi alistumasta „*Proletarin*” laajennetun toimituskunnan päätöksiin, ja hänet erotettiin bolshevistisesta järjestöstä.

Neuvottelukokous tuomitsi niin ikään jumalanrakentamisen ja päätti käydä päättäväistä taistelua sitä vastaan paljastaen sen marxilaisvastaisen luonteen (ks. Teokset, 15. osa, ss. 421—448).— 109.

⁴³ *Iljin* — V. I. Leninin salanimi. Salanimellä *Vl. Iljin* ilmestyi vuonna 1909 Leninin kirja „Materialismi ja empiriokritisismi. Arvostelevia huomautuksia eräästä taantumuksellisesta filosofiasta”.— 110.

⁴⁴ *Veteran* — P. I. Stutshka.— 113.

⁴⁵ „*Marxilaisuus ja likvidaattoruus. Kirjoituskokoelma nykyisen työväenliikkeen peruskysymyksistä. II osa*” ilmestyi heinäkuussa 1914 „*Priboi*” puoluekustantamon julkaisemana. Käsikirjoitetussa suunnitelmassa, jonka Lenin laati kokoelmaa varten, on mainittu ne artikkelit, mitkä Lenin katsoi välttämättömiksi sisällyttää kokoelmaan, sekä lueteltu ne sanomalehdet, joista artikkelit oli otettava (kokoelmassa Lenin muutti useiden artikkelien otsikoita). Tuon suunnitelman mukaan kokoelmaan piti kuulua kaksi osaa, joiden sisällöstä ilmoitettiin „*Putj Pravdy*” lehden 42. numerossa maaliskuun 21 p:nä 1914.

Kokoelman ensimmäinen osa ei ilmestynyt. Muutamia kymmeniä kappaleita kokoelman toista osaa, joita kustantamo ei ehtinyt aikanaan kuljettaa pois kirjapainosta, takavarikoitiin. Painoksen perusosa onnistuttiin levittämään.

Päitsi esipuhetta, joka on päivätty helmikuussa 1914, ja loppulausetta, on kokoelman toisessa osassa Leninin 14 kirjoitusta: „Julkinen puolue ja marxilaiset”, „Liberaalisen työväenpuolueen manifesti”, „Kuinka P. B. Axelrod paljastaa likvidaattoreita”, „Bundin separatismista”, „Marxilaisuus ja reformismi”, „Liberaalinen porvaristo ja reformismi”, „Liberaalista sokeutta”, „Tarpeellinen selitys”, „Taloudellinen ja poliittinen lakko”, „Keskustelua „kadettien syömisestä””, „Liberaalien kanssa käymämme polemiikin luonteesta ja merkityksestä”, „Liberaalinen porvaristo ja likvidaattorit”, „Työväenluokka ja työväenlehdistö” ja „Aineistoa Venäjän sosialidemokraattisen työväen-duumaryhmän muodostumisen historiasta”.

Lisäyksenä viimeksi mainittuun kirjoitukseen on erityisesti kokoelmaa varten kirjoitettu artikkeli „Työläisten lausuntoja Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän muodostamisesta Valtakunnanduumaan” (ks. tätä osaa, ss. 530—537). Kesäkuussa 1914 Lenin lisäsi tähän artikkeliin alaviitteen (ks. s. 536), joka sisältää uusia tietoja keräyksistä, joita duumaryhmät järjestivät marxilaisten ja likvidaattorien sanomalehtien hyväksi.— 114.

⁴⁶ „*Vehi*” („*Tienviitat*”) — kadettien kirjoituskokoelma; ilmestyi Moskovassa keväällä 1909 ja sisälsi N. Berdjajevin, S. Bulgakovin, P. Struven, M. Herschensonin ja muiden vastavallankumouksellisen liberaalisen porvariston edustajain kirjoituksia. Venäjän intelligenssiä koskevissa kirjoituksissaan „vehiläiset” yrittivät mustata Venäjän kansan parhaimpien edustajain, muun muassa V. G. Belinskin ja N. G. Tshernyshevskin vallankumouksellisdemokraattisia perinteitä; he herjasivat vuoden 1905 vallankumousliikettä ja kiittelivät tsaarihallitusta siitä, että tämä „pistimillään ja vankiloillaan” pelasti porvariston „kansan raivolta”. Kokoelma kehotti intelligenssiä palvelemaan itsevaltiutta. V. I. Lenin vertasi „Vehin” ohjelmaa niin filosofian kuin publisistiikankin alalla mustasotnialaisen „*Moskovskije Vedomosti*” („*Moskovan Sanomat*”) lehden ohjelmaan

- nimittäen kokoelmaa „liberaalisen luopuruuden tietosanakirjaksi”, „demokratian niskaan kaadetuksi läpeensä taantumukselliseksi likavesiryöpyksi” (ks. Teokset, 16. osa, ss. 114—122).— 117.
- ⁴⁷ Lenin tarkoittaa „Taloustilastokokoelmaa. VII vihko. Vihannesviljely ja puutarhanhoito Moskovan ujestissa”, Moskova, 1913.— 120.
- ⁴⁸ Metallimiesten ammattiliiton äänenkannattajana oli kerran kahdessa viikossa ilmestynyt aikakauslehti „*Rabotshi po Metallu*” („Metallityöläinen”).
- Lehteä julkaistiin Pietarissa elokuun 30 (syyskuun 12) päivästä 1906 kesäkuun 12 (25) päivään 1914, ja sensuuriolojen takia sen nimeä vaihdettiin 7 kertaa: „*Rabotshi po Metallu*” („Metallityöläinen”), „*Kuznets*” („*Seppä*”), „*Vestnik Rabotshih po Obrabotke Metalla*” („Metallinjalostustyöläisten Tiedonantaja”), „*Nadezhda*” („*Toivo*”), „*Jedinstvo*” („*Yhtenäisyys*”), „*Nash Putj*” („*Meidän Tiemme*”) ja „*Metallist*” („*Metallimies*”).
- Lehden toimitus oli kuten ammattiliiton hallintokin alussa likvidaattorien hallussa. Vuonna 1913 toimitettujen liiton hallinnon uusintavaalien jälkeen liiton johto ja lehden toimitus siirtyivät bolshevikkien käsiin. Vuonna 1913 „*Metallist*” lehden 7. (31.), 8. (32.) ja 10. (34.) numerossa julkaistiin V. I. Leninin artikkeli „Metallimiesten lakot vuonna 1912”. Lehdellä oli suuri merkitys työläisten liittämässä bolshevistisen puolueen ympärille.
- Lenin tarkoittaa tässä „*Nash Putj*” aikakauslehden 20. numerossa elokuun 11 p:nä 1911 ja „*Metallist*” aikakauslehden 3. numerossa lokakuun 27 p:nä 1911 julkaistuja johtavia artikkeleita.— 128.
- ⁴⁹ „*Russkije Vedomosti*” („*Venäläiset Sanomat*”) — jokapäiväinen lehti; ilmestyi Moskovassa vuodesta 1863 Moskovan yliopiston liberaalisten professorien ja zemstvotoimihenkilöiden julkaisemana; ilmensi liberaalisten tilanherrojen ja porvariston etuja. Vuodesta 1905 lähtien — oikeistokadettien äänenkannattaja; lehti lakkautettiin kohta vuoden 1917 Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen.— 131.
- ⁵⁰ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XXIII osa, 1932, s. 464 ja K. Marx ja F. Engels. Valitut kirjeet, 1953, s. 195.— 137.
- ⁵¹ Vuoden 1912 tammikuun konferenssi — VSDTP:n kuudes („*Prahan*”) Yleisvenäläinen konferenssi pidettiin tammikuun 5—17 (18—30) p:nä 1912. Konferenssissa oli edustettuna yli 20 puoluejärjestöä. Konferenssilla oli muodollisesti puolueen edustajakokouksen merkitys. Lenin piti konferenssissa puheen konferenssin konstituimisesta ja selostukset nykyisestä ajankohdasta ja puolueen tehtävistä, Kansainvälisen sosialistisen toimiston työstä, sosialidemokraattien tehtävistä taisteltaessa nälänhätää vastaan, organisaatiokysymyksestä, Pää-äänenkannattaja „*Sotsial-Demokrat*” lehden toiminnasta ja muista kysymyksistä.
- Prahan puoluekonferenssi erotti likvidaattori-menshevikit VSDTP:stä ja muodosti bolshevikeista itsenäisen puolueen. Konferenssi valitsi Keskuskomitean, johon kuuluivat V. I. Lenin,

- G. K. Ordzhonikidze, S. S. Spandarjan y. m. Keskuskomitean istunnossa kooptoiitiin poissaolevana KK:n jäseneksi J. V. Stalin, joka oli siihen aikaan karkotettuna; myöhemmin kooptoiitiin J. M. Sverdlov. Keskuskomitean jäsenten vangitsemisen varalta esitettiin kooptoitavaksi KK:n jäseniksi: M. I. Kalinin, S. G. Shaumjan, J. D. Stasova ja A. S. Bubnov. Venäjällä puoluettyötä johtamaan muodostettiin Keskuskomitean Venäjän byroo, johon tulivat G. K. Ordzhonikidze, J. V. Stalin, S. S. Spandarjan. Keskuskomitean Venäjän byroon toimintaa ohjasi V. I. Lenin.— 146.
- ⁵² „*Borba*” („Taistelu”) — Trotskin aikakauslehti; sitä julkaistiin Pietarissa vuoden 1914 helmikuusta heinäkuuhun saakka. Käyttäen naamiona „ryhmäkuntiin kuulumattomuutta” Trotski kävi aikakauslehden palstoilla taistelua Leniniä vastaan, bolshevistista puoluetta vastaan.— 146.
- ⁵³ *Jezhov* — likvidaattori-menshevikki S. O. Cederbaum.— 148.
- ⁵⁴ *Kahta „valasta” vastaan*, s.o. bolshevistisia tunnuksia: demokraattista tasavaltaa ja kaiken tilanherrain maan konfiskointia vastaan.— 148.
- ⁵⁵ Tarkoitetaan Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokousta, joka pidettiin vuoden 1914 tammikuun 26 — helmikuun 8 pnä (uutta lukua) Brysselissä.
 Lenin osallistui hyvin läheisesti edustajakokouksen valmisteluun ja työhön. Toukokuussa 1913 hän kirjoitti latvialaisille bolshevikkeille „Toimintaohjelman luonnoksen Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokoukselle”, joka julkaistiin marraskuussa 1913 Lätinmaan sosialidemokratian Ulkomaisten ryhmien byroon kustantaman „Bullettiin” („Biletens”) 8. numerosta otettuna erillisenä vedoksena sekä sittemmin „Bullettiin” 9.—10. numerossa (ks. Teokset, 19. osa, ss. 93—102).
 Lenin oli edustajakokouksessa kunniavieraana VSDTP:n Keskuskomitean puolesta. Hän piti selostuksen, jossa arvosteli opportunistisella kannalla olleen Lätinmaan sosialidemokratian Keskuskomitean toimintaa. Lenin huomautti myöhemmin, että hän taisteli päättäväisesti edustajakokouksessa vallinneita voimakkaita sovittelupyrkimyksiä vastaan. Lenin sai aikaan sen, että latvialaiset sosialidemokraatit erosivat Elokuun blokista.— 168.
- ⁵⁶ Tässä Lenin esittää Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokouksen päätöslauselman tsaarin sensuurista aiheutuneine „kierättämättömine muutoksineen”; niinpä sanojen: „Lätinmaan sosialidemokratian edustajakokous” asemesta on sanottu: „kaikkien latvialaisten marxilaisten työläisten edustajat”; „VSDTP:n” asemesta on „marxilainen kokonaisuus”; „vuoden 1908 yleisvenäläisen konferenssin ja VSDTP:n Keskuskomitean vuoden 1910 täysistunnon” asemesta on „vuoden 1908 joulukuun ja vuoden 1910 tammikuun yleisvenäläinen marxilaisten edustajisto”; „Lätinmaan sosialidemokratian Keskuskomitean” asemesta on „oma johtava elin”.— 168.

- ⁵⁷ Kirjoitus „*Vielä eräs sosialismin murskaaminen*” julkaistiin maaliskuussa 1914 „*Sovremennyi Mir*” aikakauslehden 3. numerossa.

„*Sovremennyi Mir*” („*Nykymaailma*”) — kirjallinen, tieteellinen ja poliittinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuosina 1906—1918. Menshevikit, heidän joukossaan G. V. Plehanov, osallistuivat läheisesti aikakauslehden työhön. Plehanovilaisen ryhmän ja puolemies-menshevikkien liiton kaudella aikakauslehteen osallistuivat bolshevikit.— 177.

- ⁵⁸ L. N. Tolstoi puhuu tästä N. Orlovin kuva-albumiin „*Venäläisiä musikoita*” (v. 1909) kirjoittamassaan esipuheessa.— 179.

- ⁵⁹ „*Zhizn*” („*Elämä*”) — kuukausilehti; ilmestyi Pietarissa vuosina 1897—1901; vuonna 1902 sitä julkaistiin ulkomailla. Vuodesta 1899 lähtien aikakauslehti oli „legaalisten marxilaisten” äänenkannattaja. Aikakauslehdessä julkaistiin Leninin kirjoitus „*Vastaus hra P. Nezhdanoville*” (№ 12, joulukuu v. 1899) sekä kaksi kirjoitusta otsikoituna „*Kapitalismi maataloudessa. (Kautskyn kirjan ja hra Bulgakovin kirjoituksen johdosta)*”, №№ 1 ja 2, tammi—helmikuu 1900 (ks. Teokset, 4. osa, ss. 145—150, 91—144).— 182.

- ⁶⁰ Ks. K. Marx. „*Pääoma*”, III osa, 1953, s. 189, tai K. Marx ja F. Engels. Teokset, XIX osa, I nide, 1939, s. 194.— 184.

- ⁶¹ Artikkelin „*Työväenliikkeen muodoista*” on kirjoitettu sen työnsulun yhteydessä, jonka Pietarin tehtailijat julistivat maaliskuun 20 (huhtikuun 2) pnä 1914 vastaukseksi työläisten lakkoihin. Työnsulun aikana ei joukkoluontoisen lakon julistaminen ollut tarkoituksenmukaista, joten bolshevistinen „*Pravda*” kehotti työläisiä käyttämään muita taistelumuotoja — joukkokokouksia tehtailija ja mielenosoituksia kaduilla. Vallankumoukselliseen mielenosoitukseen, jonka piti tapahtua Lenin verilöylyn toisena vuosipäivänä, kehotti myös VSDTP:n Pietarin komitean julkaisema salainen lentolehtinen.

Mielenosoitus pidettiin huhtikuun 4 (17) päivänä. Mielenosoituspäivänä ilmestyi „*Putj Pravdy*” lehden vuoronmukainen numero, jossa oli Leninin kirjoitus „*Työväenliikkeen muodoista*”. Kaikki porvarilliset lehdet kirjoittivat tuosta vallankumouksellisesta mielenosoituksesta. Julkaistessaan tiedotuksen pidetystä mielenosoituksesta likvidaattorien „*Severnaja Rabotshaja Gazeta*” vaikenä Pietarin komitean lentolehtisen levittämisestä ja myöhemmin esiintyi Leninin kirjoitusta „*Työväenliikkeen muodoista*” vastaan.

Brusselsin neuvottelukokouksessa pitämässään VSDTP:n Keskuskomitean selostuksessa Lenin paljasti likvidaattorien ja heidän äänenkannattajansa menettelyn (ks. tätä osaa, ss. 501—505).— 199.

- ⁶² Tarkoitetaan VSDTP:n Keskuskomitean ja puolueytöntekijäin neuvottelukokousta, joka pidettiin Krakovassa joulukuun 26 päivästä 1912 tammikuun 1 päivään 1913 (tammikuun 8—14 pnä 1913) ja jota konspiratiivisuussyistä nimitettiin „helmikuun” neuvottelukokoukseksi. Kokouksessa oli läsnä 14 henkeä, muun muassa Keskuskomitean jäseniä ja IV Valtakunnanduuman bolshevikkiä.

tajia: V. I. Lenin, J. V. Stalin, G. I. Petrovski, A. J. Badajev ja N. R. Shagov sekä N. K. Krupskaja, A. A. Trojanovski, J. F. Rozmivitsch y.m.

Suuren työn neuvottelukokouksen järjestämiseksi suoritti Lenin. Neuvottelukokous pidettiin hänen puheenjohdollaan; hän puhui useista kysymyksistä, kirjoitti päätöslauselmat ja tiedonannon neuvottelukokouksesta.

Neuvottelukokous hyväksyi Leninin kirjoittamat päätöslauselmat: „Vallankumouksellinen nousu, lakot ja puolueen tehtävät” (josta tässä on kysymys), „Illegaalisen järjestön rakentaminen”, „Sosialidemokraattisesta duumaryhmästä”, „Illegaalisesta kirjallisuudesta”, „Vakuutuskampanjasta”, „Suhtautumisesta likvidaattoruuteen ja yhtenäisyydestä”, „„Kansallisista” sosialidemokraattisista järjestöistä” (ks. Teokset, 18. osa, ss. 446—457).— 201.

- ⁶³ Vakuutusneuvoston vaalit Pietarissa pidettiin maaliskuun 2 (15) p:nä 1914. Vaalien yhteydessä syttyi sitkeä taistelu toisaalta bolshevikien ja toisaalta likvidaattorien ja vasemmistonarodnikkien (eserrien) välillä. VSDTP:n Keskuskomitean ja puolueytöntekijäin vuoden 1913 „elokuun” („kesällisen”) neuvottelukokouksen hyväksymän päätöksen „Toiminnasta julkisissa yhdistyksissä” perusteella bolshevikit aloittivat taistelun työläisten julkisten järjestöjen ja julkisten työväenyhdistysten valloittamiseksi. Tässä taistelussa oli valtava merkitys „Pravda” lehdellä. Vakuutusneuvoston vaalien yhteydessä julkaistiin „Proletarskaja Pravda” lehdessä, aikakausjulkaisussa „Voprosy Strahovanija” ja sitten „Putj Pravdy” lehdessä bolshevikien evästyksen vakuutusvirastoissa ja Vakuutusneuvostossa oleville työläisten edustajille.

Likvidaattorit julkaisivat „Novaja Rabotshaja Gazetassa” oman evästyksensä, jossa esitettiin vaatimus työläisten edustajien erottamisesta itsenäiseksi, puolueesta riippumattomaksi ryhmäksi. Vakuutusneuvoston vaaleissa kuitenkin likvidaattorit kärsivät täydellisen häviön — kolme neljäsosaa valitsijamiesten kokouksen osanottajista esiintyi bolshevistisen evästyksen puolesta ja hylkäsi likvidaattorien ja eserrien liittoutuman esittämän evästyksen. Kaikki „pravdalaisen” listan ehdokkaat valittiin Vakuutusneuvostoon.— 201.

- ⁶⁴ *Batrak* — eserrä M. Zatonski.— 203.

- ⁶⁵ Leninin kirjoitus „Kansallisuuspolitiikkaa koskevasta kysymyksestä” on luonnos puheeseen, joka erään bolshevikiedustajan piti pitää Valtakunnanduomassa. Sen johdosta, että huhtikuun 22 (toukokuun 5) p:nä 1914 vasemmistoedustajat erotettiin Duumasta 15 istunnon ajaksi (ks. tätä osaa, ss. 265—267), puhetta ei onnistuttu pitämään. Luonnoksen käsikirjoitus ei ole säilynyt täydellisesti, tekstistä poissa olevat kohdat on mainittu alaviitteissä.— 207.

- ⁶⁶ „Grazhdanin” („Kansalainen”) — taantumuksellinen lehti, ilmestyi Pietarissa vuosina 1872—1914. XIX vuosisadan 80-luvulta lähtien se oli äärimmäisten monarkistien äänenkannattaja. Lehti pysyi pysyissä pääasiallisesti tsaarihallituksen myöntämien apurahojen turvin. Vuodesta 1905 lähtien se ilmestyi viikkojulkaisuna.— 207.

- ⁶⁷ Lenin tarkoittaa puolueen Keskuskomitean vastausta, jossa ilmoitettiin sen suostumus osallistua Venäjän erilaisten sosialidemokraattisten virtausten edustajien neuvottelukokoukseen, jonka kutsui koolle Kansainvälinen sosialistinen toimisto muka tarkoituksella „vaihtaa yhdessä mielipiteitä” VSDTP:n yhtenäisyyden palauttamismahdollisuutta koskevasta kysymyksestä. Tähän vastaukseen sisältyi Keskuskomitean „virallinen selostus”, jonka Lenin oli luvannut Huysmansille kirjeessään tammikuun 18—19 (tammikuun 31—helmikuun 1) pnä 1914 (ks. tätä osaa, ss. 60—67).— 223.
- ⁶⁸ „Kolokol” („Kello”) — poliittinen aikakauslehti; ilmestyi tunnuslausein: „Elossa olevia kutsun!” („Vivos voco!”). Sitä julkaisivat A. I. Herzen ja N. P. Ogarjov A. I. Herzenin perustamassa Vapaassa venäläisessä kirjapainossa vuodesta 1857 huhtikuuhun 1865 Lontoossa ja vuodesta 1865 joulukuuhun 1868 Genevessä. Vuonna 1868 lehti ilmestyi ranskankielisenä; samalla siinä julkaistiin venäjänkielisiä liitteitä.
 Lenin luonnehtii „Kolokolia” kirjoituksessaan „Herzenin muistolle” (ks. Teokset, 18. osa, ss. 9—16).— 235.
- ⁶⁹ „Kirje Gogolille” — kirjoittanut V. G. Belinski heinäkuussa 1847; julkaistu ensi kerran A. I. Herzenin toimesta „Poljarnaja Zvezdassa” vuonna 1855 (ks. V. G. Belinski, Kootut teokset kolmessa osassa, III osa, 1948, ss. 707—715).— 235.
- ⁷⁰ „Sankt-Peterburgski Rabotshi Listok” („Pietarin Työväenlehti”) — illegaalinen sanomalehti, pietarilaisen „Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi” järjestön äänenkannattaja. Ilmestyi kaksi numeroa: № 1 helmikuussa (päiväty tammikuulla) 1897, painatettu Venäjällä mimeografilla 300—400 kappaletta, ja № 2 syyskuussa 1897 Genevessä (Sveitsi).— 238.
- ⁷¹ „Vperjod” („Eteenpäin”) — illegaalinen bolshevistinen lehti; sitä julkaistiin Genevessä vuoden 1904 joulukuun 22 (vuoden 1905 tammikuun 4) päivästä vuoden 1905 toukokuun 5 (18) päivään saakka; ilmestyi 18 numeroa. Lehden järjestäjänä, aatteellisena innoittajana ja johtajana oli V. I. Lenin. Toimituskuntaan kuuluivat myöskin V. V. Vorovski, M. S. Olminski ja A. V. Lunatsharski.
 Erikoisessa päätöslauselmassaan VSDTP:n III edustajakokous pani merkille „Vperjod” lehden suuren osuuden taistelussa menshevismii vastaan, puoluekantaisuuden palauttamisen puolesta, vallankumouksellisen liikkeen esiinnostamien taktiikkakysymysten asettamisessa ja valaisemisessa sekä lausui kiitöksensä lehden toimitukselle.
 „Proletari” („Proletaari”) — illegaalinen bolshevistinen viikko-lehti, VSDTP:n Pää-äänenkannattaja, joka perustettiin puolueen III edustajakokouksen päätöksen nojalla. Puolueen Keskuskomitean täysistunnon päätöksellä huhtikuun 27 (toukokuun 10) päivänä 1905 Pää-äänenkannattajan vastaavaksi toimittajaksi nimettiin V. I. Lenin.

„Proletaria” julkaistiin Genevessä toukokuun 14 (27) päivästä marraskuun 12 (25) päivään 1905. Ilmestyi 26 numeroa. Toimituksen työhön osallistuivat vakituisesti V. V. Vorovski, A. V. Lunatsharski ja M. S. Olminski. „Proletari” jatkoi vanhan, leniniläisen „Iskran” linjaa ja säilytti täydellisesti bolshevistisen „Vperjod” lehden perinteet. Lenin kirjoitti sanomalehteen yli 50 artikkelia ja pienempää kirjoitusta. „Proletari” lehdestä otettuja Leninin artikkeleita julkaistiin paikallisissa bolshevistisissä sanomalehdissä sekä painettiin erillisinä lentolehtisinä.

Kohta sen jälkeen, kun Lenin oli matkustanut Venäjälle, marraskuussa 1905 „Proletari” lehden julkaiseminen lopetettiin. Lehden viimeiset kaksi numeroa (25. ja 26.) ilmestyivät V. V. Vorovskin toimittamina.— 241.

⁷² „Novaja Zhizn” („Uusi Elämä”) — ensimmäinen legaalinen bolshevistinen sanomalehti; ilmestyi Pietarissa joka päivä lokakuun 27 (marraskuun 9) päivästä joulukuun 3 (16) päivään 1905. Leninin saavuttua maanpaosta Pietariin, marraskuun alussa, lehti alkoi ilmestyä hänen välittömällä johdolla. „Novaja Zhizn” oli tosiasiallisesti VSDTP:n Pää-äänenkannattaja. Lehden lähimpiä avustajia olivat V. V. Vorovski, M. S. Olminski, A. V. Lunatsharski y.m. Aktiivisesti osallistui „Novaja Zhiznin” työhön A. M. Gorki, joka antoi lehdelle myös suurta aineellista apua.

„Novaja Zhiznin” 9. numerossa marraskuun 10 p:nä 1905 julkaistiin ensimmäinen Leninin kirjoitus „Puolueen uudestijärjestämisestä”. Sen jälkeen julkaistiin vielä toistakymmentä hänen kirjoitustaan. Lehden kertapainos nousi 80 tuhanteen kappaleeseen. „Novaja Zhizn” joutui monien vainotoimenpiteiden kohteeksi. 27 numerosta 15 numeroa takavarikoitiin ja hävitettiin. 27. numeron ilmestymisen jälkeen, joulukuun 2 (15) p:nä hallitus lakkautti „Novaja Zhiznin”. Viimeinen, 28. numero ilmestyi illegaalisesti.— 241.

⁷³ „Natshalo” („Alku”) — menshevikkien jokapäiväinen julkinen lehti; sitä julkaistiin Pietarissa marras—joulukuussa 1905.— 241.

⁷⁴ „Volna” („Aalto”) — bolshevikkien jokapäiväinen julkinen lehti; ilmestyi Pietarissa huhtikuun 26 (toukokuun 9) päivästä toukokuun 24 (kesäkuun 6) päivään 1906; ilmestyi 25 numeroa. Toukokuun 5 (18) p:nä 1906 ilmestyneestä 9. numerosta alkaen (IV edustajakokouksen päätyttyä ja Leninin saavuttua Tukholmasta) lehden todellisena toimittajana oli Lenin. Lehdessä julkaistiin yli 20 Leninin artikkelia. Toimituksen työhön osallistuivat V. V. Vorovski ja M. S. Olminski. „Volna” joutui moneen otteeseen poliisivainon kohteeksi; lakkautettiin tsaarihallituksen toimesta. „Volnan” asemesta alkoi ilmestyä julkinen bolshevistinen lehti „Vperjod”.

„Eho” („Kaiku”) — bolshevikkien julkinen jokapäiväinen lehti; ilmestyi Pietarissa kesäkuun 22 (heinäkuun 5) päivästä heinäkuun 7 (20) päivään 1906 hallituksen lakkauttaman „Vperjod” lehden asemesta. Ilmestyi 14 numeroa. Lehden todellisena toimittajana oli Lenin. Joka numerossa julkaistiin Leninin kirjoituksia. Lenin osallistui välittömästi „Sanoma- ja aikakauslehtien parissa” nimisen osaston työhön.

Melkein kaikki „Eho” lehden numerot joutuivat rankaisutoimenpiteiden kohteeksi. I Valtakunnanduuman hajottamisen aattona lehti lakkautettiin.— 241.

⁷⁵ „*Narodnaja Duma*” („Kansan Duuma”) — menshevikkien jokapäiväinen lehti; ilmestyi Pietarissa maaliskuuhun 1907.— 241.

⁷⁶ *Amerikan sosialistinen puolue* (S.P.) — reformistinen, opportunistinen puolue; perustettu vuonna 1901. Ensimmäisen maailmansodan vuosina puolueen oikeistolainen enemmistö puolusteli imperialistista sotaa ja kannatti amerikkalaisen imperialismiin politiikkaa. Vallankumouksellinen vähemmistö, jonka asenne oli internationalistinen, esiintyi sotaa vastaan ja Venäjällä suoritetun Lokakuun sosialistisen vallankumouksen vaikutuksesta muodosti vasemmistosiiven, joka vuonna 1919 pani alulle Amerikan Yhdysvaltojen Kommunistisen puolueen perustamisen ja tuli sen perusrungoksi.

Nykyään Amerikan sosialistinen puolue on pienilukuinen lahkolaisjärjestö.

Amerikan sosialistinen työväenpuolue (Amerikan sosialistinen työn puolue — S.L.P.) perustettiin vuonna 1876 I Internationalen amerikkalaisten jaostojen, Sosialidemokraattisen työväenpuolueen ja eräiden amerikkalaisten sosialististen ryhmien yhdistymisen tuloksena. Suurimman osan tämän puolueen jäsenistä muodostivat emigrantit. Amerikan sosialistinen työväenpuolue oli luonteeltaan lahkolaispuolue, sillä ei ollut milloinkaan laajoja yhteyksiä proletariaatin joukkoihin. Ensimmäisen maailmansodan vuosina Sosialistinen työväenpuolue kallistui internationalismiin.— 244.

⁷⁷ Lenin tarkoittaa tsaarin korkeimman virkamiehistön suhtautumista demokraattisiin zemstvoimisijoihin — lääkäreihin, tilastotutkijoihin, opettajiin, agronomeihin y.m.s., joita Samaran varakuvernööri Kondoidi nimitti v. 1900 pitämässään puheessa „kolmanneksi ainekseksi”. Sanontaa „kolmas aines” alettiin käyttää kirjallisuudessa tarkoittamaan demokraattista zemstvosivistyneistöä.— 246.

⁷⁸ Siirtomaakysymys oli Stuttgartissa elokuussa 1907 pidetyn Kansainvälisen sosialistikongressin päiväjärjestyksen eräs peruskohta. Kongressin opportunistinen osa ehdotti sellaista päätöslauselmaa, jossa hyväksyttiin siirtomaavaltaukset (ks. Teokset, 13. osa, ss. 61—79).— 247.

⁷⁹ „*Sosialistinen Kuukausijulkaisu*” („Sozialistische Monatshefte”) — aikakauslehti, Saksan sosialidemokratian opportunistien pää-äänenkannattaja ja eräs kansainvälisen opportunistien äänenkannattajista. Imperialistisen maailmansodan (1914—1918) aikana se oli sosialishovinismin kannalla. Lehteä julkaistiin Berliinissä vuodesta 1897 vuoteen 1933.— 247.

⁸⁰ „*Potshin*” („L'Initiative”, „Aloite”) — suuntaukseltaan narodnikilais-likvidaatiorilainen aikakauslehti; eserrien ryhmän julkaisu. Ilmestyi vain yksi numero kesäkuussa 1912 Pariisissa.— 256.

- ⁸¹ „*Tovaristsh*” („Toveri”) — porvarillinen päivälehti; ilmestyi Pietarissa maaliskuusta 1906 tammikuuhun 1908; muodollisesti se ei ollut minkään puolueen äänenkannattaja, mutta tosiasiallisesti se oli vasemmistokadettien äänenkannattaja. Lehden avustajina oli menševikkejäkin.— 261.
- ⁸² „*Za Partiju*” („Puolueen puolesta”) — pariisilaisten menševikki- ja sovittelijaryhmien lehti; ilmestyi Pariisissa epäsäännöllisesti huhtikuusta 1912 helmikuuhun 1914.
- A. F. Burjanov — IV Valtakunnanduuman jäsen; kuului menševistiseen „seitsikkoon”.— 262.
- ⁸³ „*Kijevskaia Mysl*” („Kievin Ajatus”) — liberaalis-porvarillinen jokapäiväinen lehti; ilmestyi Kieviissä joulukuusta 1906 joulukuuhun 1918. Lehden julkaisemiseen osallistuivat läheisesti likvidaattori-menševikit.— 262.
- ⁸⁴ Huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä 1914 pidetyssä Valtakunnanduuman istunnossa Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä (bolshevistinen „kuusikko”), sosialidemokraattinen duumaryhmä (menševikit) ja trudovikit esittivät Duumalle ehdotuksen, että budjetin käsittely poistettaisiin päiväjärjestyksestä siihen saakka, kunnes hyväksytään lakiluonnos duumaedustajan sananvapaudesta.
- Valtakunnanduuman enemmistö hylkäsi tämän ehdotuksen. Silloin bolshevikit, menševikit ja trudovikit järjestivät Ministerineuvoston puheenjohtajan Goremykinin puheen aikana obstruktion. Vastaukseksi siihen Duuman puheenjohtajan Rodzjankon ehdotuksesta kaikki sosialidemokraatit ja trudovikit erotettiin 15 istunnon ajaksi Valtakunnanduumasta. Pietarin ja Moskovan työläiset vastasivat duumaedustajien erottamiseen vastalauselekoilla.— 265.
- ⁸⁵ „*Proletari*” („Proletaari”) — illegaalinen sanomalehti, jonka bolshevikit perustivat puolueen IV (Yhdistävän) edustajakokouksen jälkeen; ilmestyi elokuun 21 (syyskuun 3) päivästä 1906 marraskuun 28 (joulukuun 11) päivään 1909 Leninin toimittamana. „Proletari” kantoi Moskovan ja Pietarin komiteain ja jonkin aikaa myös Moskovan piirikunnan, Permin, Kurskin ja Kasaanin komiteain äänenkannattajan nimeä. Tosiasiallisesti „Proletari” oli bolshevikkien Pää-äänenkannattaja. „Proletaria” ilmestyi 50 numeroa; ensimmäiset 20 numeroa julkaistiin Suomessa. Helmikuun 13 (26) päivästä joulukuun 1 (14) päivään 1908 „Proletari” ilmestyi Genevessä, tammikuun 8 (21) päivästä 1909 — Pariisissa.
- Lehdessä julkaistiin toistasataa Leninin artikkelia ja pienempää kirjoitusta. Stolypinilaisen taantumuksen vuosina „Proletarilla” oli erittäin suuri merkitys bolshevikkijärjestöjen säilyttämisessä ja lujittamisessa. VSDTP:n Keskuskomitean täysistunnossa tammikuussa 1910 „sovittelijain” onnistui viedä läpi päätös „Proletari” lehden lakkauttamisesta.— 270.
- ⁸⁶ „*Lakiehdotus kansakuntien tasa-arvoisuudesta ja vähemmistökansallisuuksien oikeuksien suojelusta*” oli tarkoitettu bolshevistisen duumaryhmän esitettäväksi Valtakunnanduumalle.

Toukokuun 6 (19) p:nä 1914 S. G. Shaumjanille kirjoittamassaan kirjeessä Lenin esitti „Lakiehdotuksen” jäsenyyksen. Lenin antoi erittäin suuren merkityksen tämän „Lakiehdotuksen” esittämislle Duumaan: „Arvelen”, kirjoitti hän, „että tällä tavalla voitaisiin kansanomaisesti selittää kansallisen kulttuuriautonomian typeryys ja *nujertaa* tuon typeryyden kannattajat lopullisesti”.

Lakiehdotusta ei onnistuttu esittämään Duumalle.— 272.

⁸⁷ „*Sovremennik*” („Aikalainen”) — kirjallis-poliittinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuosina 1911—1915. Tämän lehden ympärille ryhmittäytyivät likvidaattori-menshevikit, eserrät, kansansosialistit ja vasemmistoliberaalit. Lehdellä ei ollut minkäänlaista yhteyttä työläisjoukkoihin.— 287.

⁸⁸ Lenin tarkoittaa Duuman jäsenen Malinovskin eroamista Valtakunnanduomasta. Hajottavasta karkurimaisesta poistumisesta taistelupaikalta Malinovski erotettiin puolueesta.

Myöhemmin selvisi, että Malinovski oli provokaattori. Vuonna 1918 hänet ammuttiin Vallankumouksellisen tribunaalin tuomion nojalla.— 293.

⁸⁹ „*Voprosy Strahovanija*” („Vakuutuskysymyksiä”) — bolshevikien julkinen aikakauslehti; ilmestyi Pietarissa vuoden 1913 lokakuusta vuoden 1918 maaliskuuhun saakka väliajoin. Lehden julkaisemista johti bolshevistisen puolueen Keskuskomitea. Lehti kävi taistelua ei vain työvän vakuutuksen toteuttamisen, vaan myös bolshevististen „työstämättömien tunnusten” puolesta.— 299.

⁹⁰ „*Jedinstvo*” („Yhtenäisyys”) — legaalinen sanomalehti, jota julkaisi Plehanovin johtamien puoluemies-menshevikien sekä sovittelija-bolshevikien ryhmä Pietarissa toukokuusta kesäkuuhun 1914; ilmestyi kaikkiaan 4 numeroa.— 301.

⁹¹ Lenin tarkoittaa päätöslauselmaa „Likvidaattoruudesta ja likvidaattorien ryhmästä”, jonka VSDTP:n kuudes („Prahan”) yhteinen puoluekonferenssi hyväksyi tammikuussa 1912. Tämän päätöslauselman laati Lenin (ks. Teokset, 17. osa, ss. 460—461).— 302.

⁹² Kirjoitus „*Maatalousministeriön tulo- ja menoarviota koskevasta kysymyksestä*” on puheen luonnos; Lenin laati sen Valtakunnanduomassa pidettäväksi bolshevistisen duumaedustajan puheeksi. Puheen piti G. I. Petrovski toukokuun 28 (kesäkuun 10) p:nä 1914.

V. I. Leninin Teosten edellisissä painoksissa puheen luonnos julkaistiin käsikirjoituksen mukaan, josta oli kadonnut 4 sivua. Teosten tässä painoksessa puheen luonnos on täydennetty kadoksissa olleilla sivuilla, jotka löydettiin vuonna 1941. Käsikirjoituksen loppua ei ole löydetty.— 305.

⁹³ *Yhdistyneen aateliston neuvosto* — tilanherrojen vastavallankumouksellinen järjestö; perustettiin toukokuussa 1906; vaikutti suuresti hallituksen politiikkaan. Huomattava osa Neuvoston jäsenistä kuului III Valtakunnanduuman kaudella Valtakunnan neuvostoon ja mustasotniaisjärjestöjen johtolimiini.— 305.

- ⁹⁴ Tarkoitetaan päätöslauselmaa „Puolueen yhtenäisyys”, jonka hyväksyi II Internationalen Amsterdamin kongressi elokuussa 1904.— 312.
- ⁹⁵ „*Taistelu*” („*Der Kampf*”) — kuukausijulkaisu, Itävallan sosialidemokratian äänenkannattaja, jolla oli opportunistinen, keskustalainen asenne ja joka vasemmistolaisilla fraaseilla peitteli harjoittamaansa proletaarisen vallankumouksen asian peittämistä ja vastavallankumouksellisen porvariston pökkurointia; julkaistiin Wienissä vuodesta 1907 vuoteen 1938.
- F. A. — Friedrich Adler — eräs itävaltalaisen sosialidemokratian johtajista.— 314.
- ⁹⁶ „*Kansa*” („*Le Peuple*”) — päivälehti, Belgian työväenpuolueen (reformistisen) pää-äänenkannattaja; ilmestyy vuodesta 1884 Brysselissä.— 315.
- ⁹⁷ „*Putj Pravdy*” lehden 50. numerossa maaliskuun 30 p:nä 1914 julkaistiin Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokouksen päätöslauselma sosialidemokraattisen duumaryhmän jakautumisesta. Päätöslauselmassa korostettiin, että oli välttämätöntä sosialidemokraattisen duumaryhmän yhtenäisyys sillä ehdolla, että tunnustetaan puolueen ohjelma ja säännöt, VSDTP:n viidennen edustajakokouksen päätökset sekä joulukuussa 1908 pidetyn VSDTP:n viidennen konferenssin ja tammikuussa 1910 pidetyn VSDTP:n Keskuskomitean täysistunnon päätökset.
- Latvialaisten edustajakokouksen päätöslauselman yhteydessä samassa „*Putj Pravdyn*” numerossa julkaistiin „*Avoim kysymys*” menshevistisille duumaedustajille siitä, miten he suhtautuivat niihin periaatteisiin, jotka latvialaiset työläiset olivat esittäneet. Bolshevistisen lehden esittämän kysymyksen menshevikit sivuuttivat vaihtelolla. Silloin Venäjän sosialidemokraattinen työväen duumaryhmä julkaisi „*Putj Pravdyn*” 63. numerossa huhtikuun 17 p:nä 1914 „*Avoimen kirjeen*”, jossa se vaati antamaan tarkan ja selvän vastauksen tehtyyn kysymykseen.
- „*Avoimeen kirjeeseen*” tuli Tshheidzen ryhmän „*Avoim vastaus*”, jota tässä kirjoituksessa käsitellään.— 343.
- ⁹⁸ Tarkoitetaan Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen ohjelmaa, joka hyväksyttiin puolueen II edustajakokouksessa v. 1903 (ks. „*NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä*”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 37—43).— 343.
- ⁹⁹ V. I. Lenin siteeraa VSDTP:n viidennen konferenssin päätöslauselmaa: „*Ven. Sosdem. Työväenpuolueen Yleisvenäläinen Konferenssi. (Joulukuussa 1908)*”. „*Proletari*” lehden julkaisu. Paris, 1909, s. 38 (ks. „*NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä*”, 7. painos, I osa, 1954, s. 195).— 345.
- ¹⁰⁰ V. A. T.— „*Pravdan*” työntekijän V. A. Tihomirovin nimikirjaimet.— 356.

- ¹⁰¹ Ennen kuin Lenin kirjoitti artikkelin „*Objektiivisia tietoja työväenliikkeessä esiintyvien eri virtausten voimasta*”, hän kokosi huolellisesti, tarkisti ja eritteli syvällisesti numeroita ja tosiasioita työväenlehdistön hyväksi toimitetuista rahakeräyksistä, jotka osoittivat objektiivisesti Venäjän työväenliikkeen eri virtausten voiman. NKP:n Keskuskomitean Marximin-leninismien instituutin Arkistossa on Leninin käsikirjoituksia, joissa on tehty laskelmia „Pravda” lehden suorittamista rahakeräyksistä, laskelmia „Zeit” lehden yhdistämien työläisryhmien määrystä, artikkelissa olevaan taulukkoon (ks. tätä osaa, ss. 374—376) liittyviä laskelmia, yhteenvetoja numerotiedoista, jotka osoittavat, missä ja minkälaisia rahakeräyksiä oli suoritettu eri lehtien hyväksi. Sitä paitsi ovat säilyneet alkuperäinen konseptin hahmotelma ja konsepti artikkeliin „Objektiivisia tietoja työväenliikkeessä esiintyvien eri virtausten voimasta”. Myöhemmissä teoksissaan Lenin on monta kertaa viitannut tässä artikkelissa oleviin numeroihin.— 373.
- ¹⁰² Eestiläinen pravdalainen sanomalehti „*Töö Hääl*” („Työn Ääni”) ilmestyi Narvassa kolme kertaa viikossa tammikuusta 1914. Liettualainen pravdalainen sanomalehti „*Vilnis*” („Aalto”) ilmestyi Riassa marraskuusta 1913.— 377.
- ¹⁰³ „*Trudovaja Pravdan*” („Työn Totuuden”) 12. numerossa kesäkuun 11 p:nä 1914 julkaistiin kirjoitus, jonka otsikkona oli „Kuinka se tapahtuu?”. Kirjoituksessa kerrottiin useita sellaisia tapauksia, jolloin likvidaattorien lehti „*Nasha Rabotshaja Gazeta*” oli muka työläisten kirjeinä julkaissut porvarillisista lehdistä otettuja tietoja, jotka vääristelivät työläisten elämää koskevia tosiasioita.— 378.
- ¹⁰⁴ „*Sputnik Rabotshego na 1914 god*” („Työmiehen Seuralainen vuodeksi 1914”) — taskualmanakka, jonka puoluekustantamo „Priboi” julkaisi joulukuussa 1913. Almanakan painos myytiin loppuun yhdessä päivässä. Helmikuussa 1914 ilmestyi toinen, uudistettu painos.
Lenin oli antanut tähän almanakkaan kirjoituksensa „Lakot Venäjällä” (ks. Teokset, 19. osa, ss. 534—538).— 378.
- ¹⁰⁵ Lenin tarkoittaa: VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) päätöslauselmaa „Sosialistivallankumouksellisista”; VSDTP:n V edustajakokouksen (1907) päätöslauselmaa „Suhtautumisesta porvarillisiin puolueisiin”; VSDTP:n Keskuskomitean vuoden 1913 „elokuun” („kesällisen”) neuvottelukokouksen päätöslauselmaa „Narodnikeista” (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselemissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 49—50; 158—160; 316—317).— 380.
- ¹⁰⁶ Kansainvälisen sosialistisen toimiston päätöksen mukaisesti piti elokuussa 1914 Wienissä kokoontua kymmenennen Kansainvälisen sosialistikongressin, jonka päiväjärjestykseen aiottiin ottaa kysymys Venäjän sosialidemokraattisten virtausten yhdistämisestä.
Bolshevikit kävivät sitkeää taistelua sen puolesta, että tähän kongressiin olisi lähetetty työläisedustajia ja että bolshevikit olisivat saaneet enemmistön edustuspaikoista. Lenin kiinnitti erikoista hu-

miota kongressin valmisteluun, bolshevikkien edustajiston kokoonpanoon. Marxisin-leninisin instituutin Arkistossa on säilyssä Leninin käsikirjoitus — Wienin kongressille tarkoitettun selostuksen hahmotelma, jossa on yksityiskohtaisesti esitetty kaikki valmisteilla olleen VSDTP:n Keskuskomitean selostuksen kohdat. Tässä selostuksessa kiinnitettiin erikoinen huomio likvidaattorien paljastamiseen.— 382.

- ¹⁰⁷ „Die Neue Zeit” („Uusi Aika”) — Saksan sosialidemokratian aikakauslehti; ilmestyi Stuttgartissa vuodesta 1883 vuoteen 1923. Vuosina 1885—1895 „Die Neue Zeitissa” julkaistiin eräitä F. Engelsin kirjoituksia. Engels antoi usein ohjeita aikakauslehden toimitukselle ja arvosteli sitä ankarasti marxilaisuudesta poikkeamisten johdosta. 90-luvun toiselta puoliskolta alkaen, F. Engelsin kuoleman jälkeen, aikakauslehti julkaisi säännöllisesti revisionistien kirjoituksia. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehti oli keskustalaisella, kautskylaisella kannalla ja kannatti sosialishovinitseja.— 389.
- ¹⁰⁸ Ks. K. Marx „Pääöma”, I osa, suomenk. painos, s. 698, tai K. Marx ja F. Engels. Teokset, XVII osa, 1937, s. 836.— 391.
- ¹⁰⁹ L. VI.—L. Vladimirov (M. K. Scheinfinkelin salanimi).— 405.
- ¹¹⁰ „Shljahi” („Tiet”) — Ukrainan ylioppilassliiton äänenkannattaja, suuntaukseltaan nationalistinen lehti; ilmestyi Lvovissa huhtikuusta 1913 maaliskuuhun 1914.— 408.
- ¹¹¹ Lenin on lainannut tämän sanonnan A. S. Gribojedovin komediasta „Vastus viisaudesta” (ks. A. S. Gribojedov. Teokset, 1945, s. 39).— 415.
- ¹¹² Puhe on Galitsian ja Shleesian puolalaisen sosialidemokraattisen puolueen pää-äänenkannattajasta — „Naprzód” („Eteenpäin”) lehdestä, joka ilmestyi Krakovassa vuodesta 1892 lähtien.— 417.
- ¹¹³ Lenin tarkoittaa W. Liebknechtin muistelmia Marxista (ks. kokoelmaa „Muistelmia Marxista”, 1940, s. 82).— 427.
- ¹¹⁴ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XXIV osa, 1931, s. 348.— 427.
- ¹¹⁵ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XXI osa, 1932, ss. 210—211.— 428.
- ¹¹⁶ Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut kirjeet, 1953, ss. 148, 178, 179.— 429.
- ¹¹⁷ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XXIII osa, 1932, ss. 413—414.— 429.
- ¹¹⁸ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XXIII osa, 1932, s. 488.— 430.
- ¹¹⁹ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XXIV osa, 1931, ss. 133, 240—241 ja 233.— 430.

- ¹²⁰ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XXIV osa, 1931, s. 250.— 431.
- ¹²¹ Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut kirjeet, 1953, ss. 230, 231.— 431.
- ¹²² Lenin siteeraa Plehanovin kirjoitusta „Venäjän sosialidemokraattisen puolueen ohjelmaluonnos”, joka julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” 4. numerossa v. 1902.
- „Zarja” („Sarastus”) — marxilainen tieteellis-poliittinen aikakauslehti, jota „Iskran” toimitus julkaisi vuosina 1901—1902 Stuttgartissa. Ilmestyi 4 numeroa — kolmena niteenä. „Zarjassa” julkaistiin Leninin kirjoitukset: „Satunnaisia kirjoitelmia”, „Zemstvon vai-noijat ja liberaalimmin Hammibalit”, ensimmäiset neljä lukua teoksesta „Agraarikysymys ja „Marxin arvostelijat”” (otsikolla „Herrat „arvostelijat” agraarikysymyksessä”), „Katsaus maan sisäisiin asioihin” ja „Venäjän sosialidemokratian agraariohjelma”.— 435.
- ¹²³ Sanonta on otettu N. Shtshedinin kuvauksista „Rajan takana” (ks. M. J. Salykov-Shtshedin. Valitut teokset, 1947, ss. 344—350).— 440.
- ¹²⁴ Lenin esittää kohdan sevastopolilaisesta sotilaslaulusta, joka on sepitetty Krimin sodan aikana elokuun 4 pnä 1855 Tshornaja-joella käydystä taistelusta. Laulun on laatinut L. N. Tolstoi (ks. L. N. Tolstoi. Kootut teokset, 4. osa, 1935, ss. 307—308).— 442.
- ¹²⁵ Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, suomenk. painos, ss. 27—36.— 448.
- ¹²⁶ „L’Humanité” („Ihmiskunta”) — päivälehti, jonka J. Jaurès perusti vuonna 1904 Ranskan sosialistisen puolueen äänenkannattajaksi. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehti oli Ranskan sosialistisen puolueen äärimmäisen oikeistosiiven käsissä ja oli sosialishovinitisella kannalla. Kohta sen jälkeen, kun sosialistinen puolue vuoden 1920 joulukuun kongressissa jakautui kahtia ja perustettiin Ranskan Kommunistinen puolue, tuli lehdestä tämän puolueen äänenkannattaja; lehti ilmestyy Pariisissa nykyäänkin Kommunistisen puolueen pää-äänenkannattajana.— 456.
- ¹²⁷ Leninin sähkösanoma, jossa vaadittiin Martovia ja Dania esittämään suora syytös allekirjoituksin eikä levittämään hämäräperäisiä huhuja ja inhottavaa parjausta, julkaistiin „Rabotshi” lehden 4. numerossa toukokuun 25 pnä 1914.— 468.
- ¹²⁸ Lenin siteeraa eräin muutoksin N. A. Nekrasovin runoa „Neljäkymmenluvun ihminen” (ks. N. A. Nekrasov. Valittuja teoksia, 1947, s. 144).— 472.
- ¹²⁹ Ks. K. Marx. „Filosofian kurjuus”, 1941, s. 104.— 476.
- ¹³⁰ N. Maksimov ja A. Bogdanov — A. A. Malinovskin salanimiä; Voinov — A. V. Lunatsharski; Ljadov — M. N. Mandelstam; St. A. Volski — A. V. Sokolov; Domov — M. N. Pokrovski.— 480.

¹³¹ „Vetoomus Ukrainan työläisille”, joka julkaistiin ukrainan kielellä, Oksen Lolan allekirjoittamana „Trudovaja Pravda” lehden 28. numerossa kesäkuun 29 pnä 1914, kehotti työläisiä liittymään yhteen, tekemättä eroa kansakuntien välillä, taistelun käymiseksi pääomaa vastaan sekä julkaisemaan „Trudovaja Pravdassa” „Ukrainalaisten työläisten lehtistä”.

„Vetoomuksen” hahmotelman kirjoitti Lenin venäjän kielellä keväällä 1914 ja lähetti I. Armandin kautta Oksen Lolalle. „Ukrainalaisten työläisten lehtisen” julkaiseminen ei toteutunut.— 486.

¹³² VSDTP:n Keskuskomitean selostus Brysselin neuvottelukokoukselle on säilynyt kahtena (epätäydellisenä) käsikirjoituksena: toinen on Leninin käsikirjoitus, toinen on jäljennös, J. V. Krupskajan käsi-alaa, Leninin tekemin korjauksin. Sitä paitsi ovat säilyneet Leninin käsikirjoitukset — ohjeet neuvottelukokoukseen osallistuville KK:n edustajille: „Privées huomautuksia”, huomautuksia „Ei selostukseen” ja kirje edustajistolle (kirje julkaistaan ensi kerran; ks. tätä osaa, ss. 525—529).

KK:n selostuksen, jonka Lenin oli kirjoittanut kesäkuun 23—30 (heinäkuun 6—13) pnä 1914, luki neuvottelukokouksessa ranskan kielellä Inessa Armand. Lenin ohjasi Proninosta (Galitsiasta) bolshevikkien edustajiston työtä Brysselin neuvottelukokouksessa.

Brysselin „yhdistävä” neuvottelukokous, jonka Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpaneva komitea oli kutsunut „vaihtamaan mielipiteitä” VSDTP:n yhtenäisyyden palauttamismahdollisuudesta, pidettiin heinäkuun 16—18 pnä (uutta lukua) 1914. Neuvottelukokouksessa olivat edustettuina: VSDTP:n Keskuskomitea (bolshevikit); Organisaatiokomitea (menshevikit) ja siihen liittyvät järjestöt — Kaukasian aluekomitea ja „Borba” ryhmä (trotskilaiset); sosialidemokraattinen duumaryhmä (menshevikit); Plehanovin „Jedinstvo” ryhmä; „Vperjod” ryhmä; Bund; Lätinmaan sosialidemokratia; Liettuan sosialidemokratia; Puolan sosialidemokraatit; Puolan sosialidemokraattinen oppositio; PPS („levitsa”).

Siitä huolimatta, että neuvottelukokouksen piti rajoittua vain mielipiteiden vaihtoon tekemättä velvoittavia päätöksiä, asetettiin siellä äänestettäväksi Kautskyn päätöslauselmaehdotus VSDTP:n yhdistämisestä. Äänten enemmistöllä ehdotus hyväksyttiin. Bolshevikit ja Latvian sosialidemokraatit kieltäytyivät äänestämästä tätä päätöslauselmaa.— 487.

¹³³ „Luottamushenkilöt” — eturivin työläisiä, jotka nimitettiin pitämään vakituista elävää yhteyttä Keskuskomitean ja paikallisten sosialidemokraattisten ryhmien välillä sekä luomaan joustavia menetelmiä paikallisen toiminnan johtamiseksi suurissa työväenliikkeen keskuksissa.

Luottamushenkilöjärjestelmän luomista koskevan tehtävän oli asettanut VSDTP:n Keskuskomitean „helmikuun” neuvottelukokous vuonna 1913 (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1954, s. 294).— 492.

¹³⁴ „Keskuskomitean Ulkomaanbyroon” Teknillisen komission (UTK) perusti VSDTP:n Keskuskomitean jäsenten neuvottelukokous kesäkuussa 1911 teknillisten tehtävien suorittamista varten (kustannustoiminta, kuljetus y.m.s.) väliaikaiseksi elimeksi, KK:n täysistunnon koollekutsumiseen saakka. UTK oli alistettu vuoden 1911 kesäkuun neuvottelukokoukseen osallistuneiden KK:n jäsenten ryhmän johdettavaksi. UTK:hon kuului yksi edustaja bolshevikeilta, yksi sovittelijoilta ja yksi Puolan sosialidemokratiasta. UTK:n sovitteleva enemmistö jarrutti bolshevikkien organisaatiotoimenpiteitä, kieltäytyi alistumasta Venäjän organisaatiokomission päätöksiin, keskeytti varojen myöntämisen VSDTP:n Pää-äänenkannattajan, „Sotsial-Demokrat” lehden julkaisemiseen, julkaisi (lentolehtisissä ja UTK:n „Informaatiobulletiinissa”) syytöksiä Leniniä ja bolshevikkeja vastaan.

Lokakuun 19 (marraskuun 1) pnä 1911 bolshevikkien edustaja M. F. Vladimirski erosi UTK:sta ja bolshevikit katkaisivat kaikki yhteytensä siihen.— 494.

¹³⁵ Lenin tarkoittaa VSDTP:n Keskuskomitean „helmikuun” (1913) neuvottelukokouksen päätöslauselmaa „Vallankumouksellinen nousu, lakot ja puolueen tehtävät”, joka julkaistiin kirjasessa „VSDTP:n Keskuskomitean ja puolueyöntekijäin neuvottelukokouksen tiedonanto ja päätöslauselmat. Helmikuu 1913”. VSDTP:n KK:n julkaisu (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 291—293).— 502.

¹³⁶ Kysymys on Kaukasian sosialidemokraattisista bolshevikkijärjestöistä, jotka yhdistivät riveihinsä eri kansallisuuksiin kuuluvia eturivin proletaareja.— 510.

¹³⁷ „Strahovanije Rabotshih” („Työväenvarakuutus”) — likvidaattorimenshevikkien aikakauslehti; ilmestyi Pietarissa joulukuusta 1912 kesäkuuhun 1918.— 514.

¹³⁸ Kysymys on puolueen edustajakokouksen koolle kutsumisesta VSDTP:n Keskuskomitean vuoden 1913 „elokuun” („kesällisen”) neuvottelukokouksen päätöksen mukaisesti.

Leninin johtamassa Keskuskomitean jäsenten ja bolshevikkien duumaryhmän edustajan neuvottelukokouksessa huhtikuussa 1914 pohdittiin kysymystä käytännöllisistä järjestelytoimenpiteistä edustajakokouksen koollekutsumiseksi. Päätettiin muodostaa erikoinen edustajakokousta valmisteleva valiokunta, lähettää paikkakunnille puolueen huomattavimpia toimihenkilöitä, jota tarkoitusta silmällä pitäen päätettiin järjestää J. M. Sverdlovin, S. S. Spandarjanin ja J. V. Stalinin pako karkotuspaikalta. Sitä paitsi suunniteltiin järjestettäväksi bolshevististen duumaedustajien matkoja eri puolille Venäjää organisaatio- ja agitaatiotyötä varten.

Silloin määriteltiin myös edustajakokouksen päiväjärjestys: 1) Keskuskomitean toimintaselostus ja toimintaselostukset paikkakunnilta; 2) poliittinen ajankohta; 3) puolueen organisatoriset tehtävät; 4) lakkoliikkeen tehtävät; 5) suhtautuminen likvidaattoreihin;

6) Keskuskomitean ja Pää-äänenkannattajan toimituskunnan vaalit ja muita kysymyksiä.

Edustajakokousta valmisteltiin konspiratiivisesti, Kansainväliin sosialistikongressiin osallistumisen varjolla; edustajakokous oli määrätty pidettäväksi samaan aikaan kuin tuo kongressi.

Alkoi ensimmäinen maailmansota, jonka vuoksi edustajakokous jäi pitämättä.— 515.

¹³⁹ Helmikuussa 1905 A. Bebel lähetti Saksan sosialidemokratian hallinnon nimessä Leninille kirjeen tarjoutuen menshevistisen „Iskran” ja bolshevistisen „Vperjod” lehden kannattajien väliseksi sovintotuomariksi. Lenin vastasi, „ettei hänellä enempää kuin kellään muullakaan hänen tuntemistaan „Vperjodin” kannattajista ole oikeutta sitoa teoillaan koko puoluetta ja että sen vuoksi Bebelin ehdotus pitää antaa Venäjän byroon toimesta koollekutsuttavan puoluekokouksen käsiteltäväksi” (ks. Teokset, 8. osa, s. 165).

VSDTP:n III edustajakokous hylkäsi Bebelin tarjouksen.— 528.

¹⁴⁰ Kirjoitukseen „*Työläisten lausuntoja Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän muodostamisesta Valtakunnanduumaan*” on olemassa koko joukko valmisteluaineistoa. NKP:n KK:n Marxisin-leninisin instituutin Arkistossa ovat säilössä Leninin käsikirjoitukset, joissa on tehty laskelmia bolshevistisen „kuusikon” ja menshevistisen „seitsikon” puolesta annettujen allekirjoitusten määräästä sekä laskelmia niistä rahasummista, jotka olivat käyneet Venäjän sosialidemokraattisen työväen-duumaryhmän ja sosialidemokraattisen duumaryhmän kautta lokakuusta 1913 kesäkuun 6 (19) päivään 1914.— 530.

¹⁴¹ Kysymys on likvidaattori-menshevikeistä: *Enzis* — V. N. Rozanov; *Jegorov* — L. Martov (J. O. Cederbaum); *St. Novitsh* — S. I. Portugeis; *J. Smirnov* — E. L. Gurevitsh; *Antid Oto* — L. Trotski; *Nevedomski* — M. P. Miklashevski; *Lvov-Rogatshevski* — V. L. Rogatshevski; *Tsherevanin* — F. A. Lipkin.— 537.

¹⁴² Huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä 1912 ilmestyi työväen joukkolehden „Pravdan” ensimmäinen numero. Maaliskuun 21 (huhtikuun 3) pnä 1914 julkaistiin „Putj Pravdy” lehden 42. numerossa avoin kirje, jonka allekirjoituksena oli „Pravdalaisten ryhmä”; tässä kirjeessä kehoitettiin julistamaan huhtikuun 22 päivä 1914 työväenlehdistön päiväksi jokapäiväisen bolshevistisen lehden ilmestymisen kunniaksi.

Venäjän työläiset vastasivat vilkkaasti tähän kehotukseen. Bolshevikit merkitsivät „Pravdan” kaksivuotispäivän lujittamalla ja laajentamalla entisestään yhteyksiä sanomalehden ja työväenjoukkojen välillä.— 542.

¹⁴³ Kirjoituksen lopussa on toimituksen huomautus: „Jatkoa seuraa”. Lehden seuraavissa numeroissa ei kuitenkaan julkaistu luvattua jatkoa, ja heinäkuun 8 (21) pnä 1914 lehti lakkautettiin.— 549.

- ¹⁴⁴ Kysymys on niistä Puolan ja Liettuan sosialidemokratian VSDTP:hen yhdistymisen ehdoista, jotka hyväksyttiin vuonna 1906 VSDTP:n IV (Yhdistävässä) edustajakokouksessa Tukholmassa (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 132—133).— 550.
- ¹⁴⁵ „Leipziger Volkszeitung” lehdessä artikkeli julkaistiin toimituksen laatimin otsikoin: „Vastalause. Meille kirjoitetaan”. Artikkelin otsikon „Vastaus „Leipziger Volkszeitungin” julkaisemaan kirjoitukseen” on antanut NKP:n KK:n Marxisin-leninisin instituutti.

„Leipziger Volkszeitung” („Leipzigin Kansanlehti”) — Saksan sosialidemokratian vasemmistosiiven äänenkannattaja. Lehti ilmestyi jokapäiväisenä lehtenä vuosina 1894—1933; sen toimittajina olivat monet vuodet F. Mehring ja R. Luxemburg. Vuosina 1917—1922 „Leipziger Volkszeitung” oli saksalaisten „riippumattomien” äänenkannattaja; vuoden 1922 jälkeen se oli oikeistososialidemokraattien äänenkannattaja.— 552.

TIETOJA
V. I. LENININ
ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA

(Joulukuu 1913 — elokuu 1914)

1913

- Lokakuu—
joulukuu.* Leninin kirjoitus „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä” julkaistaan „Prosveshtshe-nije” aikakauslehden 10., 11. ja 12. numerossa.
- Joulukuu, 19
(tammikuu, 1
v. 1914).* „Proletarskaja Pravda” lehden 11. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Vielä kerran Kansainvälisestä sosialistisesta toimistosta ja likvidaattoreista”.
- Joulukuu, 20
(tammikuu, 2
v. 1914).* Leninin kirjoitukset „Kansallisliberalismi ja kansakuntien itsemääräämisoikeus”, „Narodnikkilaisuus ja likvidaattori työväenliikkeen hajaannuksen aineksina” ja „Kautskyn kirjeestä” julkaistaan „Proletarskaja Pravda” lehden 12. numerossa.
Vastaukseksi kutsuun osallistua Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokouksen työhön Lenin lähettää latvialaisille bolshevikeille kyselyn edustajakokouksen kokoonpanosta, kokoontumispaikasta ja -ajasta.
- Joulukuu, 25
(tammikuu, 7
v. 1914).* Latvialaisille bolshevikeille lähettämässään kirjeessä Lenin asettaa heidän tehtäväkseen liittää rivit tiukasti yhteen Latvian sosialidemokratian edustajakokouksen aattona.
Leninin artikkeli „„Novoje Vremja” ja „Retsh” kansakuntien itsemääräämisoikeudesta” julkaistaan „Proletarskaja Pravda” lehden 16. numerossa.
- Joulukuu, 26—27
(tammikuu, 8—9
v. 1914).* Lenin matkustaa Krakovasta Berliiniin tavatakseen latvialaisia bolshevikkeja Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokouksen koollekutsumisen johdosta.
- Joulukuu, 27—29
(tammikuu,
9—11
v. 1914).* Lenin pitää Krakovassa VSDTP:n KK:n jäsenten neuvottelukokouksen bolshevikkien duumaryhmän työtä koskevista kysymyksistä.

1914

- Tammikuu,
1 (14).* Leninin kirjoitus „4.000 ruplaa vuodessa ja 6-tuntinen työpäivä” julkaistaan „Proletarskaja Pravda” lehden 19. numerossa.
- Tammikuu,
viimeistään
5 (18).* Lenin saapuu Pariisiin.
- Tammikuu,
5 (18).* Lenin tekee bolshevikkien kokouksessa Pariisissa ilmoituksen Kansainvälisen sosialistisen toimiston sekaantumisesta VSDTP:n asioihin tarkoituksena sovinnon aikaansaaminen bolshevikkien ja men-shevikkien välillä.
- Tammikuu,
9 (22).* Lenin esiintyy Pariisissa kahdessa sosialidemo-kraattien joukkokokouksessa vuoden 1905 tammi-kuun 9 päivän vuosipäivän johdosta.
- Tammikuu,
10 (23).* Lenin pitää Pariisissa maantieteellisen seuran suu-ressa salissa esitelmän aiheesta „Kansallisuus-kysymys”.
- Tammikuu,
viimeistään
12 (25).* Lenin saapuu Brysseliin.
- Tammikuu,
13 (26).* Lenin lähettää Pariisiin „VSDTP:n KK:n Bulletinin” 1. numeroa varten toimittamansa aineiston. „Bulletini” ilmestyy Pariisissa tammikuun 28 pnä (uutta lukua).
- Tammikuu,
13—20
(tammikuu, 26—
helmikuu, 2).* Lenin osallistuu Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokoukseen ja pitää selostuksen, jossa arvostelee opportunistisella kannalla olevan latvia-laisen sosialidemokratian Keskuskomitean toimintaa.
- Tammikuu,
18 (31).* Leninin kirjoitus „Tarvitaanko pakollista valtion-kieltä?” julkaistaan „Proletarskaja Pravda” lehden 14. (32.) numerossa.
- Tammikuu,
18—19
(tammikuu, 31—
helmikuu, 1).* Lenin kirjoittaa Kansainvälisen sosialistisen toimis-ton sihteerille Huysmansille lyhyen selostuksen VSDTP:n Keskuskomitean ja likvidaattorien Orga-nisaatiokomitean välisten erimielisyyksien perus-kohdista.
- Tammikuu, 20
(helmikuu, 2).* Lenin pitää Liegessä esitelmän aiheesta „Kansalli-suuskysymys”.

- Tammikuun 21 ja 24 (helmikuun 3 ja 6) välillä.* Lenin pitää Leipzigissä esitelmän aiheesta „Kansallisuuskysymys”.
- Tammikuu, 24 (helmikuu, 6).* Lenin palaa Krakovaan.
- Tammikuu, 25 (helmikuu, 7).* Ilmestyy „Prosvestshenije” aikakauslehden 1. numero, jossa on Leninin artikkeli „Kysymykseen zemstvitilaston tehtävistä” sekä arvostelu kirjasta „Työnsuojelua koskeva näyttelyaineisto Yleisvenäläisessä hygienianäyttelyssä Pietarissa v. 1913”.
- Tammikuu, 31 (helmikuu, 13).* Leninin kirjoitus „Työläisten liberaalinen turmeleminen” ja „Kirje toimitukselle” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 9. numerossa.
- Helmikuu, 4 (17).* „Putj Pravdy” lehden 12. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Likvidaattorien johtaja „yhtenäisyyden” likvidaattoruushenkisistä ehdoista”.
- Helmikuu, 5 (18).* Leninin kirjoitukset „Kansallisuusohjelman historiaa Itävallassa ja Venäjällä” ja „Ylhäinen liberaalinen tilanherra „uudesta zemstvo-Venäjältä”” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 13. numerossa.
- Helmikuu, 18 (maaliskuu, 3).* Leninin kirjoitus „Narodnikkilaisuus ja palkkatyöläisten luokka” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 15. numerossa.
- Helmikuu, 20 (maaliskuu, 5).* Leninin kirjoitukset „Vieläkin „nationalismista”” sekä „Talonpoikaisto ja palkkatyö” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 17. numerossa.
- Helmikuu, 21 (maaliskuu, 6).* „Putj Pravdy” lehden 18. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Hra Struve „esivallan tervehdytämisestä””.
- Helmikuu, 22 (maaliskuu, 7).* Leninin kirjoitus „Narodnikit N. K. Mihailovskista” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 19. numerossa.
- Helmikuu, 25 (maaliskuu, 10).* Leninin kirjoitus „A. Bogdanovista” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 21. numerossa. Ilmestyy „Prosvestshenije” aikakauslehden 2. numero, jossa on Leninin kirjoitus „Toimitukselta Veteraanin artikkelin „Kansallisuuskysymys ja Latvian proletariaatti” johdosta”.
- Helmikuu—huhtikuu.* Lenin laatii „Marxilaisuus ja likvidaattoruus” nimisen kokoelman suunnitelman, kirjoittaa siihen esipuheen ja loppusanat.

- Helmikuu—
toukokuu.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Kansakuntien itsemäärämis-oikeudesta”.
- Maaliskuu,
1 (14).* Leninin kirjoitus „Poliittista väittelyä liberaalien keskuudessa” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 25. numerossa.
- Maaliskuu,
2 (15).* Leninin kirjoitus „Työtätekevä” talonpoikaisto ja maankauppa” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 26. numerossa.
- Maaliskuu,
6 (19).* „Putj Pravdy” lehden 29. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Liberaalien huoli”.
- Maaliskuu,
7 (20).* Leninin kirjoitus „Narodnikit ja likvidaattorit ammattiyhdistysliikkeessä (Arvokkaita tunnustuksia)” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 30. numerossa.
- Maaliskuu,
8 (21).* Lenin pitää Krakovassa esitelmän aiheesta „Venäjän sosialidemokratia ja kansallisuuskysymys”.
- Maaliskuu,
9 (22).* Leninin kirjoitus „Viattomia toivomuksia” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 32. numerossa.
- Maaliskuu,
11 (24).* Lenin vastaa kieltävästi „Sovremennikin” toimituksen kehotukseen ryhtyä aikakauslehden avustajaksi, perustellen kieltäytymistään sillä, ettei hän hyväksy lehden ohjelmaa.
- „Putj Pravdy” lehden 33. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Liberaalinen professori yhdenvertaisuudesta”.
- Maaliskuu,
12 (25).* Leninin kirjoitus „Englannin liberaalit ja Irlanti” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 34. numerossa.
- Maaliskuu,
13 (26).* „Putj Pravdy” lehden 35. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Taylor-järjestelmä on ihmisen orjuuttamista koneen avulla”.
- Maaliskuu,
14 (27).* Leninin kirjoitus „„Vastuuvelvollinen oppositio” ja kadettien osallistuminen maaliskuun ensimmäisen päivän neuvottelukokoukseen” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 36. numerossa.
- Maaliskuu,
15 (28).* Leninin kirjoitus „„Elokuun” blokin hajoaminen” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 37. numerossa.
- Maaliskuu, 19
(huhtikuu, 1).* Lenin lähettää Oksen Lolalle kirjoittamansa luonnoksen „Vetoomus Ukrainan työläisille”.
- Maaliskuu, 20
(huhtikuu, 2).* Leninin kirjoitus „Kapitalismi ja lehdistö” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 41. numerossa.

- Maaliskuu, 22*
(huhtikuu, 4). Ilmestyy „Prosveshtshenije” aikakauslehden 3. numero, jossa ovat Leninin kirjoitukset „Radikaalinen porvari Venäjän työväestä” ja „Poliittisia opetuksia”.
- Maaliskuu, 28*
(huhtikuu, 10). Leninin kirjoittama „Lakiehdotus kansallisesta tasa-arvoisuudesta” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 48. numerossa.
- Maaliskuu, 29*
(huhtikuu, 11). „Putj Pravdy” lehden 49. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Maatyöläisten palkat”.
- Maaliskuu, 30*
(huhtikuu, 12). Leninin kirjoitukset „Latvialaiset työläiset sosialidemokraattisen duumaryhmän jakautumisesta” ja „„Elokuun” fiktion paljastaminen” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 50. numerossa.
- Maaliskuu.* Leninin kirjoitus „Vielä eräs sosialismin murskaaminen” julkaistaan „Sovremennyi Mir” aikakauslehden 3. numerossa.
- Maalis—*
huhtikuu. Lenin kirjoittaa artikkelin „Työläisten lausuntoja Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän muodostamisesta Valtakunnanduumaan”.
- Huhtikuu,*
4 (17). „Putj Pravdy” lehden 54. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Työväenliikkeen muodoista (Työnsulku ja marxilainen taktiikka)”.
- Huhtikuu,*
6 (19). Leninin kirjoitus „Vasemmistonarodnikit kaunistele-
vat porvaristoa” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 56. numerossa.
- Huhtikuun*
6. (19.) jälkeen. Lenin kirjoittaa puheen luonnoksen „Kansallisuuspolitiikkaa koskevasta kysymyksestä” Valtakunnanduuman bolshevikkiryhmää varten.
- Huhtikuu,*
10 (23). Leninin kirjoitus „Perustuslakikriisi Englannissa” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 57. numerossa.
- Huhtikuu,*
12 (25). „Putj Pravdy” lehden 59. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Yhtenäisyys”.
- Huhtikuu,*
15 (28). Leninin kirjoitus „Järjestyneet marxilaiset Kansainvälisen toimiston puuttumisesta asioihin” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 61. numerossa.
- Huhtikuu,*
16 (29). Leninin kirjoitukset „Kansallinen tasa-arvoisuus” ja „Likvidaattorit ja Latvian työväenliike” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 62. numerossa.
- Huhtikuu, 20*
(toukokuu, 3). „Putj Pravdy” lehden 66. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Maaorjatalous maaseudulla”.

- Huhtikuu, 22*
(*toukokuu, 5*). Leninin kirjoitus „Venäjän työväenlehdistön menneisyydestä” julkaistaan „Rabotshi” lehden 1. numerossa.
- Ilmestyy „Prosveshtshenije” aikakauslehden 4. numero, jossa on Leninin kirjoitukset „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta”, „Mitä Saksan työväenliikkeessä ei pidä jäljitellä” sekä arvostelu N. A. Rubakinin kirjasta „Kirjojen parissa”.
- Huhtikuu, ennen 26.*
(*toukokuu, ennen 9*). Lenin pitää Keskuskomitean jäsenten ja bolshevikien duumaryhmän edustajan neuvottelukokouksen II Internationalen Wienin kongressiin osallistumisesta ja puolueen edustajakokoukseen valmistautumisesta.
- Huhtikuu, 26*
(*toukokuu, 9*). Lenin muuttaa Krakovasta Poroninoon.
- Huhtikuu, 29*
(*toukokuu, 12*). Leninin kirjoitus „Likvidaattoruuden määrittely” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 73. numerossa.
- Toukokuu, 3* (16). „Putj Pravdy” lehden 76. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Vieläkin poliittisesta kriisistä”.
- Toukokuu, 4* (17). Leninin kirjoitus „Aatteellinen taistelu työväenliikkeessä” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 77. numerossa.
- Toukokuun 6.*
(19.) jälkeen. Lenin kirjoittaa „Lakiehdotuksen kansakuntien tasa-arvoisuudesta ja vähemmistökansallisuuksien oikeuksien suojelusta”.
- Toukokuu, 8* (21). Leninin kirjoitus „„Kartanonaapurukset”” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 80. numerossa.
- Toukokuu, 9* (22). Leninin kirjoitus „Narodnikit ja „ryhmäkuntalaisten väkivalta”” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 81. numerossa.
- Toukokuu, 10* (23). Leninin kirjoitus „Työväen turmelemista hiotulla nationalismilla” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 82. numerossa.
- Toukokuu, 13* (26). Leninin kirjoitukset „Poliittisesta tilanteesta” ja „Työväen yhtenäisyys ja intelligenssin „virtaukset”” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 85. numerossa.
- Toukokuu, 14* (27). Leninin kirjoitus „Vasemmistonarodnikeista” julkaistaan „Putj Pravdy” lehden 86. numerossa.
- Toukokuu, 24*
(*kesäkuu, 6*). Leninin kirjoitus „Kahdesta tiestä” julkaistaan „Rabotshi” lehden 3. numerossa.

- Toukokuu, 25*
(*kesäkuu, 7*). Ilmestyy „Rabotshi” lehden 4. numero, jossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Plehanov, joka ei tiedä, mitä hän haluaa”.
- Toukokuu, ennen 28.* (*kesäkuu, ennen 10.*). Lenin kirjoittaa puheen luonnoksen „Maatalousministeriön tulo- ja menoarviota koskevasta kysymyksestä” Valtakunnanduuman bolshevikkiryhmää varten.
- Toukokuu, 30*
(*kesäkuu, 12*). Leninin kirjoitus „Yhtenäisyydestä” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 2. numerossa.
- Kesäkuu, 1*
(*14*). Ilmestyy „Prosvestsheniye” aikakauslehden 5. numero, jossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta” (jatkoa), „Ei hoppu hyväksi”, „Yhtenäisyyden rikkomisesta, jota peitellään huutamalla yhtenäisyydestä” ja arvostelu I. Drozdovin kirjasta „Maataloustyöläisten palkat Venäjällä vuosien 1905—1906 agraari liikkeen yhteydessä”.
- Kesäkuu, 5*
(*18*). Leninin kirjoitus „Asia on nyt selvä. Valveutuneiden työläisten huomioon” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 7. numerossa.
- Kesäkuu, 9*
(*22*). Ilmestyy „Rabotshi” lehden 7. numero, jossa on Leninin kirjoitukset „Seikkailupoliitikasta” ja „Latvialaisten marxilaisten päätökset ja likvidaattorit”.
- Kesäkuu, 13 ja 14*
(*26 ja 27*). Leninin kirjoitus „Työväenluokka ja työväenlehdistö” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 14. ja 15. numerossa.
- Kesäkuu, 19*
(*heinäkuu, 2*). Leninin kirjoitus „Vasemmistonarodnikkilaisuus ja marxilaisuus” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 19. numerossa.
- Kesäkuu, 22*
(*heinäkuu, 5*). Leninin kirjoitus „Maakysymys Venäjällä” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 22. numerossa.
- Kesäkuu, 23*
(*heinäkuu, 6*). Lenin määrittelee VSDTP:n KK:n valtuuskunnan kokoonpanon Brysselin neuvottelukokousta varten, jonka Kansainvälinen sosialistinen toimisto kutsui koolle Venäjän sosialidemokraattien eri virtausten edustajista.
- Kesäkuu, 23—30*
(*heinäkuu, 6—13*). Lenin kirjoittaa VSDTP:n KK:n selostuksen ja ohjeet Keskuskomiteaa Brysselin neuvottelukokouksessa edustavalle valtuuskunnalle.
- Kesäkuu, 24*
(*heinäkuu, 7*). Leninin kirjoitus „Sättimisen poliittisesta merkityksestä (Yhtenäisyyskysymyksestä)” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 23. numerossa.

- Kesäkuu, 26*
(heinäkuu, 9). „Trudovaja Pravda” lehden 25. numerossa julkaitaan Leninin kirjoitus „Objektiivisia tietoja työväenliikkeessä esiintyvien eri virtausten voimasta”.
- Kesäkuu, 28*
(heinäkuu, 11). Leninin kirjoitus „Kuinka voimakas on vasemmistönarodnikkilainen virtaus työväen keskuudessa” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 27. numerossa. Ilmestyy „Prosveshtsheniye” aikakauslehden 6. numero, jossa on Leninin kirjoitukset „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta” (loppu), „Porvarillisen sivistyneistön menetelmät taistelussa työläisiä vastaan” ja „Vperjodilaisista” ja „Vperjod” ryhmästä”.
- Kesäkuu, 29*
(heinäkuu, 12). Leninin kirjoittama „Huomautus „Toimitukselta” Oksen Lolan „Vetoomukseen Ukrainan työläisille”” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 28. numerossa.
- Kesäkuu, 30*
(heinäkuu, 13). Lenin lähettää kirjoittamansa Keskuskomitean selostuksen Brysselin neuvottelukokouksen bolshevikkivaltuuskunnalle.
- Heinäkuu,*
2 (15). „Trudovaja Pravda” lehden 30. numerossa julkaitaan Leninin kirjoitus „Selvyys ennen kaikkea! (Yhtenäisyyskysymyksestä)”.
- Heinäkuu, 2 ja 3*
(15 ja 16). Leninin kirjoitus „Työväenlehdistön päivän yhteen-
vetoja. „Putj Pravdy” lehden selostuksesta” julkaistaan „Trudovaja Pravda” lehden 30. ja 31. numerossa.
- Heinäkuu, 3—5*
(16—18). Lenin johtaa Poroninosta (Galitsia) käsin Brysselin neuvottelukokouksessa olevan bolshevikkivaltuuskunnan työtä.
- Heinäkuu,*
5 (18). Ilmestyy Leninin valmistama kirjoituskokoelma „Marxilaisuus ja likvidaattoruus”, II osa.
- Heinäkuun 5.*
(18.) jälkeen. Lenin kirjoittaa V. M. Kasparoville Berliiniin kirjeen, jossa pyytää tiedottamaan hänelle vallankumoustaapahtumien kehityksestä Venäjällä.
- Heinäkuu,*
ennen 6. (19.). Lenin johtaa KK:n jäsenten ja Venäjältä saapuneiden puolueyöntekijäin neuvottelukokousta duumaryhmän työtä ja puolueen edustajakokouksen valmistelua koskevista kysymyksistä.
- Heinäkuun*
6. (19.) jälkeen. Lenin laatii suunnitelman Wienin kongressissa pidettävää VSDTP:n KK:n selostusta varten.
- Heinäkuun*
7. (20.) jälkeen. Lenin kirjoittaa artikkelin „Puolan sosialidemokraattinen oppositio tienhaarassa”.

- Heinäkuu, 8 (21).* Leninin vastaus „Leipziger Volkszeitungin” kirjoitukseen julkaistaan „Leipziger Volkszeitung” lehden 165. numerossa.
- Heinäkuu, 15 (28).* Lenin suostuu kirjoittamaan loppuun artikkelin „Karl Marx” „Granatin” tietosanakirjaa varten.
- Heinäkuun 15. ja 17. (28. ja 30.) välillä.* Lenin hahmottelee „Sotsial-Demokrat” lehden julkaistavan numeron sisällön ja kirjoittaa pääkirjoituksen „Vallankumous ja sota” jäsenyyksen; ratkaisee teknillisiä julkaisukysymyksiä (numeron koko, kirjasinmäärä j.n.e.).
- Heinäkuu, 25 (elokuu, 7).* Itävaltalaiset viranomaiset suorittavat kotitarkastuksen Leninin asunnossa Poroninossa (Galitsia).
- Heinäkuu, 26 (elokuu, 8).* Lenin vangitaan Uudessa Targassa (Galitsia).
- Elokuu, 6 (19).* Lenin vapautetaan vankilasta.
- Elokuu, 13 ja 16 (26 ja 29).* Lenin saa Poroninossa ja sitten Krakovassa luvan matkustaa Itävalta-Unkarista Sveitsiin.
- Lenin matkustaa Sveitsiin.
- Elokuu, 23 (syyskuu, 5).* Lenin saapuu Berniin (Sveitsi).
-

SISÄLTÖ

Esipuhe.....	IX
<i>1913</i>	
ARVOSTELEVIA HUOMAUTUKSIA KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ	1—36
1. Liberaalien ja demokraattien kanta kielikysymyksessä	4
2. „Kansallinen kulttuuri”.....	7
3. Nationalistinen „assimiloinnin” pelätin.....	11
4. „Kansallinen kulttuuriautonomia”.....	18
5. Kansakuntien tasa-arvoisuus ja vähemmistökansallisuuksien oikeudet.....	25
6. Sentralisaatio ja autonomia.....	30
VIELÄ KERRAN KANSAINVALISESTA SOSIALISTISESTA TOIMISTOSTA JA LIKVIDAATTOREISTA.....	37—41
KANSALLISLIBERALISMI JA KANSAKUNTIEN ITSEMAÄRÄÄMISOIKEUS.....	42—44
NARODNIKKILAISSUUS JA LIKVIDAATTORUUS TYÖVAENLIIKKEEN HAJAANNUKSEN AINEKSINA.....	45—48
KAUTSKYN KIRJEESTÄ.....	49—50
„NOVOJE VREMJA” JA „RETSH” KANSAKUNTIEN ITSEMAÄRÄÄMISOIKEUDESTA.....	51—52
KIRJE TOIMITUKSELLE.....	53
<i>1914</i>	
4.000 RUPLAA VUODESSA JA 6-TUNTINEN TYÖPAIVA.....	54—56
TARVITAANKO PAKOLLISTA VALTIONKIELTÄ?.....	57—59
K. HUYSMANSILLE.....	60—67
I.....	60
II.....	62
III.....	62

IV	63
V	63
VI	64
KYSYMYKSEEN ZEMSTVOTILASTON TEHTÄVISTÄ	68—74
KIRJA-ARVOSTELUA. „Työnsuojelua koskeva näyttelyaineisto <i>Yleisvenäläisessä hygienianäyttelyssä Pietarissa v. 1913</i> ”. Pietari. 1913. 78 sivua. Hintaa ei ole merkitty	75
TYÖLAISTEN LIBERAALINEN TURMELEMINEN	76—78
KIRJE TOIMITUKSELLE	79—80
LIKVIDAATTORIEN JOHTAJA „YHTENÄISYYDEN” LIKVIDAATTO- RUUSHENKISISTÄ EHDOSTA	81—84
KANSALLISUUSOHJELMAN HISTORIAA ITÄVALLASSA JA VENA- JÄLLÄ	85—87
YLHÄINEN LIBERAALINEN TILANHERRA „UUDESTA ZEMSTVO- VENÄJÄSTÄ”	88—90
NARODNIKKILAISUUS JA PALKKATYÖLAISTEN LUOKKA	91—94
VIELÄKIN „NATIONALISMISTA”	95—97
TALONPOIKAISTO JA PALKKATYÖ	98—100
HRA STRUVE „ESIVALLAN TERVEHDYTTÄMISESTÄ”	101—103
NARODNIKIT N. K. MIHAILOVSKISTA	104—108
A. BOGDANOVISTA	109—112
TOIMITUKSELTA VETERANIN ARTIKKELIN „KANSALLISUUS- KYSYMYKSIÄ JA LATVIAN PROLETARIAATTI” JOHDOSTA	113
ESIPUHE KOKOELMAAN „MARXILAISUUS JA LIKVIDAATTORUUS”	114—116
POLIITTISTA VAIITTELYÄ LIBERAALIEN KESKUUDESSA	117—119
„TYÖTÄTEKEVÄ” TALONPOIKAISTO JA MAANKAUPPA	120—123
LIBERAALIEN HUOLI	124—125
NARODNIKIT JA LIKVIDAATTORIT AMMATTIYHDISTYSLIIKKEESSÄ (<i>Arvokkaita tunnustuksia</i>)	126—129
VIATTOMIA TOIVOMUKSIA	130—131
LIBERAALINEN PROFESSORI YHDENVERTAISUUDESTA	132—135
ENGLANNIN LIBERAALIT JA IRLANTI	136—139
TAYLOR-JÄRJESTELMÄ ON IHMISEN ORJUUTTAMISTA KONEEN AVULLA	140—142
„VASTUUVELVOLLINEN OPPOSITIO” JA KADETTIEN OSALLISTU- MINEN MAALISKUUN ENSIMMÄISEN PÄIVÄN NEUVOTTELU- KOKOUKSEEN	143—145
„ELOKUUN” BLOKIN HAJOAMINEN	146—149
KAPITALISMI JA LEHDISTÖ	150—153

RADIKAALINEN PORVARI VENÄJÄN TYÖVÄESTÄ	154—158
POLIITTISIA OPETUKSIA	159—160
LAKIEHDOTUS KANSALLISESTA TASA-ARVOISUUDESTA	161—163
Lakiehdotus juutalaisten oikeuksien kaikkien rajoitusten ja yleensä kaikkien syntyperästä tai johonkin tiettyyn kansallisuuteen kuulumisesta johtuvien rajoitusten kumoamisesta	162
MAATYÖLÄISTEN PALKAT	164—166
LATVIALAISET TYÖLÄISET SOSIALIDEMOKRAATTISEN DUUMARyhman JAKAUTUMISESTA	167—171
„ELOKUUN” FIKTION PALJASTAMINEN	172—175
VIELÄ ERÄS SOSIALISMIN MURSKAAMINEN	177—198
I	180
II	181
III	184
IV	186
V	188
VI	190
VII	193
VIII	195
IX	196
X	198
TYÖVÄENLIIKKEEN MUODOISTA (<i>Työnsulku ja marxilainen taktiikka</i>)	199—202
VASEMMISTONARODNIKIT KAUNISTELEVAT PORVARISTOA	203—206
KANSALLISUUSPOLITIikkaa KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ	207—215
PERUSTUSLAKIKRIISI ENGLANNISSA	216—219
YHTENÄISYYS	220—222
JÄRJESTYNEET MARXILAISET KANSAINVÄLISEN TOIMISTON PUUTTUMISESTA ASIOIHIN	223—226
KANSALLINEN TASA-ARVOISUUS	227—228
LIKVIDAATTORIT JA LATVIAN TYÖVÄENLIIKE	229—231
MAAORJATALOUS MAASEUDULLA	232—234
VENÄJÄN TYÖVÄENLEHDISTÖN MENNEISYYDESTÄ	235—243
MITÄ SAKSAN TYÖVÄENLIIKKEESSÄ EI PIDÄ JÄLJITELLÄ	244—248
KIRJA-ARVOSTELUA. <i>N. A. Rubakin. „Kirjojen parissa”, II osa (kustantamo „Nauka”). Moskova, 1913. Hinta 4 rpl. (2. painos)</i>	249—251
LIKVIDAATTORUUDEN MÄÄRITTELY	252—254

LOPPUSANAT KOKOELMAAN „MARXILAISSUUS JA LIKVIDAATTO- RUUS”	255—264.
VIELÄKIN POLIITTISESTA KRIISISTÄ	265—267
AATTEELLINEN TAISTELU TYÖVÄENLIIKKEESSÄ	268—271
LAKIEHDOTUS KANSAKUNTIEN TASA-ARVOISUUDESTA JA VÄ- HEMMISTÖKANSALLISUUKSIEN OIKEUKSIEN SUOJELUSTA	272—274
„KARTANONAAPURUKSET”	275—276
NARODNIKIT JA „RYHMÄKUNTALAISTEN VÄKIVALTA”	277—279
TYÖVÄEN TURMELEMISTA HIOTULLA NATIONALISMILLA	280—282
POLIITTISESTA TILANTEESTA	283—284
TYÖVÄEN YHTENÄISYYS JA INTELLIGENSSIN „VIRTAUKSET”	285—288
VASEMMISTONARODNIKEISTA	289—292
LIKVIDAATTORIT JA MALINOVSKIN ELÄMÄKERTA	293—296
KAHDESTA TIESTA	297—300
PLEHANOV, JOKA EI TIEDÄ, MITÄ HÄN HALUAA	301—304
MAATALOUSMINISTERIÖN TULO- JA MENOARVIOTA KOSKE- VASTA KYSYMYKSESTÄ	305—310
YHTENÄISYYDESTÄ	311—313
EI HOPPU HYVÄKSI	314—316
YHTENÄISYYDEN RIKKOMISESTA, JOTA PEITELLÄÄN HUUTA- MALLA YHTENÄISYYDESTÄ	317—339
I. „Ryhmäkuntalaisuudesta”	320
II. Hajaannuksesta	324
III. Elokuun blokin hajoamisesta	328
IV. Sovittelijan neuvoja „seitsikolle”	331
V. Trotskin likvidatoriset mielipiteet	335
 KIRJA-ARVOSTELUA. <i>I. Drozdov. „Maataloustyöläisten palkat Venäjällä vuosien 1905—1906 agraariliikkeen yhtey- dessä”.</i> Pietari. (Kustantaja M. I. Semjonov.) 1914. Sivuja 68. Hinta 50 kop.	340—342
 ASIA ON NYT SELVÄ. <i>Valveutuneiden työläisten huomioon</i>	343—348
1. Ohjelma ja kansallisuuskysymys	344
2. Vuoden 1908 päätös	345
3. Vuoden 1910 päätös	346
4. „Virtaukset”	347
 SEIKKAILUPOLITIIKASTA	349—352
LATVIALAISTEN MARXILAISTEN PÄÄTÖKSET JA LIKVIDAATTORIT	353—355

TYÖVÄENLUOKKA JA TYÖVÄENLEHDISTO	356—363
VASEMMISTONARODNIKKILAISSUUS JA MARXILAISSUUS	364—366
MAAKYSYMYS VENÄJÄLLÄ	367—369
SÄTTIMISEN POLIITTISESTA MERKITYKSESTÄ (<i>Yhtenäisyyskysymyksestä</i>)	370—372
OBJEKTIIVISIA TIETOJA TYÖVÄENLIIKKEESSÄ ESIINTYVIEN ERI VIRTASTEN VOIMASTA	373—379
KUINKA VOIMAKAS ON VASEMMISTONARODNIKKILAINEN VIRTAUS TYÖVÄEN KESKUUDESSA	380—383
KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUDESTA	385—446
1. Mitä on kansakuntien itsemäärääminen?	387
2. Kysymyksen historiallinen konkreettinen asettaminen	393
3. Kansallisuuskysymyksen konkreettiset erikoisuudet Venäjällä ja Venäjän porvarillis-demokraattinen uudistuminen	396
4. „Käytännöllisyys” kansallisuuskysymyksessä	401
5. Liberaalinen porvaristo ja sosialistiset opportunistit kansallisuuskysymyksessä	406
6. Norjan eroaminen Ruotsista	417
7. Vuoden 1896 Kansainvälisen Lontoon kongressin päätös	422
8. Utopisti Karl Marx ja käytännöllinen Rosa Luxemburg	427
9. Vuoden 1903 ohjelma ja sen likvidoidijat	434
10. Loppulause	443
PORVARILLISEN SIVISTYNEISTÖN MENETELMÄT TAISTELUSSA TYÖLÄISIÄ VASTAAN	447—478
1. Likvidaattorien ja narodnikkien liitto työläisiä vastaan	448
2. Kuinka liberaalit puoltavat työläisten ja likvidaattorien „yhtenäisyyttä”	455
3. Miksi työväenjärjestöt ovat julkisesti leimanneet likvidaattorit parjaajiksi?	465
„VPERJODILAISSISTA” JA „VPERJOD” RYHMÄSTÄ	479—485
HUOMAUTUS „TOIMITUKSELTA” OKSEN LOKAN „VETOOMUKSEEN UKRAINAN TYÖLÄISILLE”	486
VSDTP:n KK:n SELOSTUS JA OHJEET BRYSSELIN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA KESKUSKOMITEAA EDUSTAVALLE VALTUUSKUNNALLE	487—520
I	490
II	495
III	505
IV	508

<i>Liitteitä, Ohjeita</i>	521—529
I. Privées huomautuksia	521
II. Privées huomautuksia	522
III. Ei selostukseen	523
IV.	525
TYÖLÄISTEN LAUSUNTOJA VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENRYHMÄN MUODOSTAMISESTA VALTAKUNNANDUUMAAN	530—537
Mistä puhuu kahden duumaryhmän työskentelyn ensimmäisen vuosineljänneksen kokemus?	534
SELVYYS ENNEN KAIKKEA (<i>Yhtenäisyyskysymyksestä</i>)	538—541
I. Henkilöistä, joilla on kaksi mielipidettä	538
TYÖVÄENLEHDISTÖN PÄIVÄN YHTEENVETOJA. „Putj Pravdy” lehden selostuksesta	542—549
Pietarista	547
PUOLAN SOSIALIDEMOKRAATTINEN OPPOSITIO TIENHAARASSA	550—551
VASTAUS „LEIPZIGER VOLKSZEITUNGIN” JULKAISEMAAN KIR- JOITUKSEEN	552—553
<i>Huomautuksia</i>	555—584
<i>Tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta</i>	585—595

K U V A T

V. I. Leninin muotokuva.— 1914.	X—1
Sivut 29—30 V. I. Leninin kirjeestä K. Huysmansille.— Tammikuun 31—helmikuun 1 pnä 1914.	65—66
V. I. Leninin käsikirjoituksen sivu, jossa on taulukon luonnos kirjoitukseen „Objektiivisia tietoja työväenliikkeessä esiinty- vien eri virtausten voimasta”.— Kesäkuu 1914.	376—377

Karjalan ASNT
Kulttuuriasiain ministeriön Poligrafizdatin
Sortavalan kirjapaino

Sortavala, Karjalankatu, 32
